

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

1999

**ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Αρ. Φακ. 1.3.0.6(99)

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
1406 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

20 Νοεμβρίου 2000

Εξοχότατε,

Έχω την τιμή να υποβάλω την Ετήσια Έκθεσή μου για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 1999, αναφορικά με τα θέματα που προέκυψαν κατά την άσκηση των καθηκόντων και υπηρεσιών μου, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 4 του Άρθρου 116 του Συντάγματος.

Με πολλή εκτίμηση,

(Χρυστάλλα Γιωρκάτζη)

Γενικός Ελεγκτής
της Δημοκρατίας

Προς την Αυτού Εξοχότητα
Κύριο Γλαύκο Κληρίδη
Πρόεδρο Κυπριακής Δημοκρατίας
Λευκωσία

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ	1	<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	Σελίδα 9
ΜΕΡΟΣ	2	<u>ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ</u>	11
	2.1	<u>Διαχειριστικοί Έλεγχοι</u>	11
	2.2	<u>Προηγούμενοι Διαχειριστικοί Έλεγχοι</u>	11
	2.3	<u>Γενικές Παρατηρήσεις</u>	11
	2.4	<u>Υπουργεία και Τμήματα</u>	11
	2.5	<u>Αρχές Τοπικής Διοίκησης</u>	24
	2.6	<u>Ημικρατικοί Οργανισμοί</u>	26
ΜΕΡΟΣ	3	<u>ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ</u>	31
	3.1	<u>Φόρος Κεφαλαιουχικών Κερδών</u>	31
	3.2	<u>Προηγούμενοι Διαχειριστικοί Έλεγχοι</u>	34
ΜΕΡΟΣ	4	<u>ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ</u>	53
	4.1	<u>Γενικές Παρατηρήσεις</u>	53
	4.2	<u>Ανεξάρτητες Υπηρεσίες</u>	57
	4.3	<u>Προεδρία</u>	57
	4.4	<u>Ταμείο Ανακουφίσεως Παθόντων</u>	57
	4.5	<u>Δικαστική Υπηρεσία</u>	57
	4.6	<u>Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου</u>	60
	4.7	<u>Υπουργεία και Τμήματα</u>	62
	4.8	<u>Υπουργείο Άμυνας</u>	62
	4.9	<u>Εθνική Φρουρά</u>	62
	4.10	<u>Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος</u>	66
	4.11	<u>Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων</u>	66
	4.12	<u>Τμήμα Γεωλογικής Επισκοπήσεως</u>	71
	4.13	<u>Τμήμα Δασών</u>	71
	4.14	<u>Τμήμα Γεωργίας</u>	73
	4.15	<u>Τμήμα Αναδασμού</u>	73
	4.16	<u>Υπηρεσία Μεταλλείων</u>	74
	4.17	<u>Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως</u>	74
	4.18	<u>Αστυνομία</u>	74
	4.19	<u>Πυροσβεστική Υπηρεσία</u>	82
	4.20	<u>Ταμείο Επιδοτήσεως Ενοικίων Εκτοπισθέντων και Παθόντων</u>	83
	4.21	<u>Φυλακές</u>	84
	4.22	<u>Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού</u>	84
	4.23	<u>Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη</u>	91
	4.24	<u>Υπηρεσία Κυπριακής Χειροτεχνίας</u>	94
	4.25	<u>Ξενοδοχείο Φιλοξενία</u>	95
	4.26	<u>Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο</u>	97
	4.27	<u>Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων</u>	97
	4.28	<u>Τμήμα Εργασίας</u>	97
	4.29	<u>Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων</u>	99
	4.30	<u>Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων</u>	100
	4.31	<u>Κεντρικό Ταμείο Αδειών</u>	101
	4.32	<u>Ταμείο για Πλεονάζον Προσωπικό</u>	102
	4.33	<u>Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο</u>	102
	4.34	<u>Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου</u>	102

	Σελίδα
4.35 Κέντρο Παραγωγικότητας	103
4.36 Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας	103
4.37 Υπουργείο Εσωτερικών	106
4.38 Επαρχιακές Διοικήσεις	109
4.39 Λευκωσίας	111
4.40 Λεμεσού	113
4.41 Πάφου	113
4.42 Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	113
4.43 Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	117
4.44 Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών	119
4.45 Υπηρεσία Διαχείρισεως Τουρκοκυπριακών Περιουσιών	120
4.46 Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκαταστάσεως Εκτοπισθέντων	123
4.47 Υπηρεσία Μεταναστεύσεως	124
4.48 Υπουργείο Εξωτερικών	124
4.49 Υπουργείο Οικονομικών	130
4.50 Γενικό Λογιστήριο	131
4.51 Ταμείο Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων	134
4.52 Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών	134
4.53 Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων	136
4.54 Τμήμα Τελωνείων	147
4.55 Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής	154
4.56 Ειδικό Ταμείο Παροχής Επιδόματος Διακινήσεως σε Αναπήρους	154
4.57 Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	154
4.58 Ταμείο "Α"	159
4.59 Σχολικές Εφορείες	160
4.60 Λευκωσίας	163
4.61 Λάρνακας	164
4.62 Γερίου	165
4.63 Αρμενίων	165
4.64 Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων	166
4.65 Τμήμα Αρχαιοτήτων	166
4.66 Τμήμα Δημοσίων Έργων	167
4.67 Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας	176
4.68 Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών	179
4.69 Τμήμα Οδικών Μεταφορών	184
4.70 Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας	188
4.71 Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών	190
4.72 Υπουργείο Υγείας	190
4.73 Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας	196
4.74 Φαρμακευτικές Υπηρεσίες	202
4.75 Σχέδιο Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης και Ευημερίας Κυβερνητικών Εργατών	206
4.76 Γενικό Χημείο	206
4.77 Αρχές Τοπικής Διοίκησης	207
4.78 Δήμοι - Γενικές Παρατηρήσεις	207
4.79 Δήμος Λευκωσίας	211
4.80 Δήμος Λεμεσού	211
4.81 Δήμος Λάρνακας	217
4.82 Δήμος Πάφου	218
4.83 Δήμος Στροβόλου	218
4.84 Δήμος Αγίου Δομετίου	220

	Σελίδα
4.85	<u>Δήμος Αθένου</u> 221
4.86	<u>Δήμος Αραδίππου</u> 221
4.87	<u>Δήμος Πόλης Χρυσοχούς</u> 222
4.88	<u>Δήμος Παραλιμνίου</u> 223
4.89	<u>Δήμος Αγίας Νάπας</u> 224
4.90	<u>Δήμος Λευκάρων</u> 225
4.91	<u>Δήμος Γεροσκήπου</u> 225
4.92	<u>Δήμος Πέγειας</u> 225
4.93	<u>Δήμος Μέσα Γειτονιάς</u> 226
4.94	<u>Δήμος Γερμασόγειας</u> 229
4.95	<u>Δήμος Κάτω Πολεμιδιών</u> 229
4.96	<u>Δήμος Αγίου Αθανασίου</u> 231
4.97	<u>Δήμος Αγλαντζιάς</u> 231
4.98	<u>Δήμος Έγκωμης</u> 234
4.99	<u>Δήμος Λασιών</u> 235
4.100	<u>Δήμος Ιδαίου</u> 236
4.101	<u>Δήμος Λακατάμιας</u> 237
4.102	<u>Κοινοτικά Συμβούλια - Γενικά</u> 238
4.103	<u>Κοινοτικό Συμβούλιο Αγίου Τύχωνα</u> 240
	<u>Ημικρατικοί και Άλλοι Οργανισμοί</u> 242
4.104	<u>Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού</u> 242
4.105	<u>Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου</u> 245
4.106	<u>Αρχή Κρατικών Εκθέσεων</u> 257
4.107	<u>Αρχή Λιμένων Κύπρου</u> 260
4.108	<u>Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου</u> 263
4.109	<u>Επιτροπή Σιτηρών Κύπρου</u> 275
4.110	<u>Επιτροπή Υδάτων Λευκωσίας</u> 277
4.111	<u>Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου</u> 278
4.112	<u>Οργανισμός Νεολαίας</u> 280
4.113	<u>Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων</u> 280
4.114	<u>Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού</u> 281
4.115	<u>Κυπριακός Οργανισμός Αναπτύξεως Γης</u> 289
4.116	<u>Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού</u> 291
4.117	<u>Οργανισμός Γεωργικής Ασφαλίσεως</u> 296
4.118	<u>Οργανισμός Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας</u> 299
4.119	<u>Οργανισμός Χρηματοδοτήσεως Στέγης</u> 306
4.120	<u>Πανεπιστήμιο Κύπρου</u> 307
4.121	<u>Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου</u> 309
4.122	<u>Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων</u> 320
4.123	<u>Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λευκωσίας</u> 321
4.124	<u>Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού-Αμαθούντας</u> 323
4.125	<u>Συμβούλιο Αποχετεύσεων Αμμοχώστου</u> 324
4.126	<u>Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λάρνακας</u> 325
4.127	<u>Συμβούλιο Αποχετεύσεων Πάφου</u> 326
4.128	<u>Συμβούλιο Αποχετεύσεων Παραλιμνίου</u> 327
4.129	<u>Συμβούλιο Αποχετεύσεων Αγίας Νάπας</u> 329
4.130	<u>Συμβούλιο Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων</u> 330
4.131	<u>Συμβούλιο Εμπορίας Κυπριακών Ελαιοκομικών Προϊόντων</u> 331
4.132	<u>Συμβούλιο Εξαγωγής Κυπριακών Επιτραπέζιων Σταφυλιών</u> 335
4.133	<u>Συμβούλιο Εμπορίας Κυπριακών Πατατών</u> 335
4.134	<u>Συμβούλιο Κεντρικού Σφαγείου</u> 341

			Σελίδα
4.135	Συμβούλια Υδατοπρομήθειας - Γενικά		345
4.136	Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας		346
4.137	Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λεμεσού		348
4.138	Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Αμμοχώστου		351
4.139	Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λάρνακας		351
4.140	Ταμείο για την Ανέγερση Κυπριακού Μουσείου		353
4.141	Ταμείο Δημόσιων Δανείων		353
4.142	Ταμείο Επιτροπής Βοήθειας Παιδιών της Κύπρου		354
4.143	Ταμείο Θήρας		354
4.144	Ταμείο Λαχείου Προνοίας		355
4.145	Ταμείο Συντάξεων Δικηγόρων		355
4.146	Ίδρυμα Χρίστου Στέλιου Ιωάννου		356
4.147	Κεντρικός Φορέας Ισότιμης Κατανομής Βαρών		357
4.148	Κυπριακό Ίδρυμα Ερευνών για τη Μυϊκή Δυστροφία		358
4.149	Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου		360
4.150	Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς		362
4.151	Επιστημονικό Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου		362
4.152	Ίδρυμα Τεχνολογίας		363
4.153	Ταμείο Κλινικών Εργαστηρίων		365
4.154	Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου		365
4.155	Ταμείο Ιστορικής Μνήμης του αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α. 1955-1959		366
4.156	Ογκολογικό Κέντρο Τράπεζας Κύπρου		366
4.157	Καραϊσκάκειο Ίδρυμα		368
4.158	Εφοριακό Συμβούλιο		370
4.159	Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου		370
ΜΕΡΟΣ	5	ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	371
	5.1	Έγκριση Κρατικών Προϋπολογισμών για το 1999	371
	5.2	Τακτικός Προϋπολογισμός	371
	5.3	Προϋπολογισμός Αναπτύξεως	373
	5.4	Προϋπολογισμός Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων	373
	5.5	Γενικά	375
	5.6	Τελικός Απολογισμός	381
	5.7	Ενεργητικό	382
	5.8	Παθητικό	386
ΜΕΡΟΣ	6	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	393
ΜΕΡΟΣ	7	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	399
		ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I	Αποτελέσματα Προϋπολογισμών
		ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II	Υπόλοιπα Καθυστερημένων Εσόδων κατά την 31η Δεκεμβρίου 1999
		ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III	Πίνακας Οργανικών Θέσεων Τακτικού Προϋπολογισμού και Προϋπολογισμού Αναπτύξεως

ΜΕΡΟΣ 1 - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Η Έκθεση αυτή υποβάλλεται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για κατάθεση στη Βουλή των Αντιπροσώπων, σύμφωνα με το άρθρο 116(4) του Συντάγματος.

1.2 Ο Γενικός Ελεγκτής είναι ο προϊστάμενος της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, η οποία είναι ανεξάρτητη Υπηρεσία της Δημοκρατίας και δεν υπάγεται σε Υπουργείο.

1.3 Σύμφωνα με το άρθρο 116 του Συντάγματος, ο Γενικός Ελεγκτής, βοηθούμενος από το Βοηθό Γενικό Ελεγκτή, ελέγχει, εν ονόματι της Δημοκρατίας, κάθε πληρωμή ή είσπραξη και κάθε λογαριασμό χρηματικών διαθεσίμων ή λοιπού ενεργητικού, ή υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί από τη Δημοκρατία ή για λογαριασμό της, του οποίου η διαχείριση γίνεται από τη Δημοκρατία ή εν ονόματι αυτής, θεωρώντας και ελέγχοντας συνάμα κάθε τέτοιο λογαριασμό.

1.4 Εκτός από τον έλεγχο των Κρατικών Λογαριασμών, ο Γενικός Ελεγκτής έχει την ευθύνη, σύμφωνα με τις πρόνοιες ειδικών νόμων ή διοικητικές διευθετήσεις, για τον έλεγχο των λογαριασμών των Ημικρατικών ή άλλων Οργανισμών, Ειδικών Ταμείων και των Αρχών Τοπικής Διοίκησης.

1.5 Οι εξουσίες και τα καθήκοντα του Γενικού Ελεγκτή ασκούνται είτε από τον ίδιο προσωπικά είτε από υπαλλήλους που υπάγονται σ' αυτόν και ενεργούν σύμφωνα με τις οδηγίες του.

1.6 Οι συνταγματικές και νομικές διατάξεις εξυπακούουν ότι ο Γενικός Ελεγκτής οφείλει να εξετάζει τις οικονομικές και άλλες δραστηριότητες των Κυβερνητικών Υπηρεσιών, Ημικρατικών Οργανισμών και Αρχών Τοπικής Διοίκησης, για να ικανοποιείται ότι:

- Λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εξασφάλιση της είσπραξης του δημόσιου χρήματος και όλα τα έσοδα εισπράττονται σύμφωνα με τους Νόμους, Κανονισμούς ή άλλες οδηγίες.
- Οι δαπάνες διενεργούνται κατά τον πιο οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο.
- Όλα τα ποσά που χορηγούνται δαπανώνται για τις υπηρεσίες και σκοπούς για τους οποίους εγκρίθηκε η χορήγηση τους από τη Νομοθετική Εξουσία και ότι η δαπάνη είναι σύμφωνη με τη σχετική εξουσιοδότηση, και
- όλα τα περιουσιακά στοιχεία φυλάγονται κατάλληλα, καταμετρούνται και επαληθεύεται η ύπαρξη τους.

1.7 Για σκοπούς καλύτερης παρουσίασης της Έκθεσης, τα θέματα που αφορούν το υπό επισκόπηση έτος αναφέρονται στο Μέρος Α κάθε Υπηρεσίας, ενώ τα θέματα που περιλήφθηκαν σε προηγούμενες Εκθέσεις, και δεν έχουν διευθετηθεί, αναφέρονται στο Μέρος Β.

ΜΕΡΟΣ 2 - ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

2.1 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Στις παραγράφους 3.1-3.1.4 αναφέρονται τα πιο σημαντικά ευρήματα και οι εισηγήσεις μου σχετικά με το θέμα του Φόρου Κεφαλαιουχικών Κερδών, που αποτέλεσε αντικείμενο διαχειριστικού ελέγχου το 1999.

2.2 ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Στις παραγράφους 3.2-3.2.30 γίνεται σύντομη ανασκόπηση των προηγούμενων διαχειριστικών ελέγχων που διεξήχθησαν κατά τα έτη 1988-1998, καθώς και των εξελίξεων που σημειώθηκαν.

2.3 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

2.3.1 Εκκρεμείς κυβερνητικές εγγυήσεις για αποπληρωμή χρεών

Δεν υπάρχει ικανοποιητικό σύστημα παρακολούθησης των κυβερνητικών εγγυήσεων που εκδίδονται από τις διάφορες Κυβερνητικές Υπηρεσίες για δάνεια που εξασφαλίζονται από τρίτα πρόσωπα (4.1.15).

2.4 ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑΤΑ

2.4.1 Υπουργείο Άμυνας

(α) Εθνική Φρουρά

- (i) **Καταβολή αποζημιώσεων.** Το Υπουργείο Άμυνας καταβάλλει μεγάλες αποζημιώσεις σε ιδιώτες για ζημιές ή καταστροφές που προξενούνται από την Εθνική Φρουρά και επισήμανα την ανάγκη λήψης προληπτικών μέτρων για περιορισμό τους (4.9.3).
- (ii) **Σχέδιο διακίνησης των Εθνοφρουρών.** Το κόστος του σχεδίου ανήλθε στις £465.400, το 1999, σε σύγκριση με £431.542 το 1998. Το σχέδιο λειτουργεί με παράκαμψη της διαδικασίας προσφορών, για την οποία δόθηκε έγκριση από το Υπουργείο Οικονομικών, με την προϋπόθεση ότι το κόστος θα ήταν της τάξης των £110.000 ετήσια (4.9.11).

2.4.2 Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος

(α) Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων

- (i) **Μονάδα αφαλάτωσης νερού στη Δεκέλεια - Αύξηση της αγοράς νερού από το Δημόσιο από 20.000 κυβικά μέτρα σε 40.000 κυβικά μέτρα την ημέρα.** Ειδική επιτροπή που ορίστηκε για να εξετάσει το θέμα της τιμής πώληση της επιπλέον ποσότητας νερού, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι αυτή θα έπρεπε να είναι κατά 7,5 σεντ το κυβικό μέτρο φθηνότερη από τη συμφωνηθείσα με τον εργολάβο. Το επιπλέον ποσό που πληρώνει κατ' έτος το Δημόσιο ανέρχεται - λαμβάνοντας υπόψη το συμπέρασμα της επιτροπής - στις £547.500 (4.11.1).
- (ii) **Επέκταση της Μονάδας Αφαλάτωσης Λάρνακας.** Ο εργολάβος απαίτησε, για την επιπλέον ποσότητα νερού των 11.666 κυβ. μέτρων ημερησίως, την τιμή των 35 σεντ ανά κυβ. μέτρο. Η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων αποφάσισε να προτείνει στον

εργολάβο την τιμή των 33 σεντ. Κατόπι δικής της αξιολόγησης, η Υπηρεσία μου εξέφρασε την άποψη ότι η τιμή της επιπλέον ποσότητας νερού θα έπρεπε να είναι χαμηλότερη. Τελικά, ο εργολάβος αποδέχθηκε την τιμή των 32 σεντ ανά κυβικό μέτρο νερού (4.11.2).

- (iii) **Κεντρικός Αγωγός νερού από Τερσεφάνου προς Λευκωσία.** Στα έργα Πολιτικής Μηχανικής προέκυψε καθυστέρηση 132 ημερών και το Τμήμα εισηγήθηκε την πληρωμή £164.081 ως αποζημίωση. Τον Οκτώβριο του 1999 ο εργολάβος υπέβαλε πρόσθετες απαιτήσεις, με αποτέλεσμα το συνολικό ποσό των διεκδικήσεων να ανέρχεται σε £1,17 εκ. (4.11.3).
- (iv) **Υπόλοιπα καθυστερημένων εσόδων.** Στις 31.12.99 το σύνολο των καθυστερημένων εσόδων ήταν £32 εκ., από το οποίο £14,5 εκ. οφείλονταν από τα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας (4.11.8).
- (v) **Τελικές εκθέσεις - Απολογισμός Έργων.** Δεν ετοιμάζονται πάντοτε τελικές εκθέσεις και απολογισμός, με αποτέλεσμα οι ενδιαφερόμενες κοινότητες να μην ενημερώνονται για τις πραγματικές δαπάνες των έργων (4.11.14).

(β) Τμήμα Γεωλογικής Επισκοπήσεως

- (i) **Αδράνεια κυβερνητικών γεωτρήσεων.** Παρατηρήθηκε σημαντική αδράνεια των γεωτρήσεων και πολύ ψηλό κόστος για τη λειτουργία τους (4.12.2).

(γ) Τμήμα Δασών

- (i) **Μακροχρόνιες συμβάσεις ενοικίασης δασικής γης.** Οι περισσότερες συμβάσεις έγιναν πριν από αρκετά χρόνια και στις περισσότερες περιπτώσεις καθορίστηκαν πολύ χαμηλά ενοίκια. Σύμφωνα με τους περί Δασών Νόμους του 1967 μέχρι 1999, θα έπρεπε να εκδοθούν Κανονισμοί, με την έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, οι οποίοι να ρυθμίζουν τα κριτήρια βάσει των οποίων θα γίνεται ενοικίαση πάνω σε μακροχρόνια βάση (4.13.1).
- (ii) **Άδειες χρήσης δασικής γης.** Οι άδειες εκδίδονται για γεωργικούς σκοπούς, έναντι συμβολικών ενοικίων, σε αντίθεση με τους σχετικούς Κανονισμούς που προνοούν ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ισχύουσες τιμές αγοράς, και χωρίς να εφαρμόζονται λεπτομερή κριτήρια και όροι παραχώρησης (4.13.2).
- (iii) **Σύμβαση εκμίσθωσης δασικής γης στην εταιρεία “Ayia Napa Nissi Developments Ltd”.** Στις 30 Σεπτεμβρίου 1999 υπογράφηκε συμπληρωματικό έγγραφο, με βάση την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 50.237, ημερ. 25.8.99, σύμφωνα με την οποία το μίσθωμα για την περίοδο 11.3.97-10.3.2003 ορίζεται σε ποσοστό 6% πάνω στις ακαθάριστες εισπράξεις (4.13.3).

2.4.3 Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως

(α) Αστυνομία

- (i) **Προμήθεια εξοπλισμού τηλεπικοινωνιών της Αστυνομίας.** Μετά τη διαπίστωση ότι οι τιμές ασυρμάτων και ανταλλακτικών που αγοράζονταν απευθείας από το μοναδικό προμηθευτή ήταν ψηλές, ειδική επιτροπή που διορίστηκε από το Γενικό Λογιστή εισηγήθηκε την απεξάρτηση του τηλεπικοινωνιακού δικτύου της Αστυνομίας από το μονοπωλιακό καθεστώς που ίσχυε από το 1991. Οι ασύρματοι που αγοράστηκαν το 1998

με ανοικτές προσφορές, σύμφωνα με τις εισηγήσεις της επιτροπής, ήταν αξίας 320 δολαρίων Αμερικής ο καθένας, σε σύγκριση με 2.280 δολάρια ο καθένας, που αγοράστηκαν, χωρίς προσφορές, το 1993 (4.18.1).

- (ii) **Αγορά Παράκτιου Συστήματος Ραδιοεπισήμανσης.** Ενώ το Συμβούλιο Προσφορών είχε αποφασίσει τον Αύγουστο 1999 όπως προχωρήσει η αξιολόγηση των προσφορών από την ειδική τεχνική επιτροπή που διορίστηκε, η επιτροπή καθυστέρησε - λόγω διαφωνιών των μελών της - να υποβάλει την έκθεση της. Επειδή η έκθεση δεν είχε υποβληθεί μέχρι τις 8.7.2000, ημερομηνία που καθορίζεται από τους Κανονισμούς Προσφορών του Δημοσίου, οι προσφορές ακυρώθηκαν (4.18.2).
  - (iii) **Συντήρηση οχημάτων της Αστυνομίας.** Από διαχειριστικό έλεγχο που διεξήγαγε η Υπηρεσία μας, διαπιστώθηκε ότι το κόστος συντήρησης που γίνεται από τα συνεργεία της Αστυνομίας ανήλθε το 1996 σε 7,61 σεντ ανά χιλιόμετρο. Σε προσφορά του 1999 για την αγορά 100 οχημάτων της Αστυνομίας, η τιμή που έδωσαν οι προσφοροδότες για ανάληψη της προληπτικής συντήρησης από τον ιδιωτικό τομέα ήταν της τάξης των 1,2 σεντ ανά χιλιόμετρο. Παρά την αντίθετη άποψη της Υπηρεσίας μου, η συντήρηση των 100 οχημάτων ανατέθηκε στην Αστυνομία (4.18.3).
  - (iv) **Τριετές σχέδιο ανανέωσης του μηχανοκίνητου στόλου της Αστυνομίας.** Λόγω καθυστέρησης στην υλοποίηση του σχεδίου, 58 οχήματα που είχαν αγοραστεί το 1993 και 1994, με πρόνοια στα συμβόλαια για επαναγορά τους, δεν επιστράφηκαν στους αντιπροσώπους, παρόλο ότι οι τιμές επαναγοράς ήταν συμφέρουσες για το Δημόσιο (4.18.5).
  - (v) **Αδυναμίες/παραλείψεις στη διαδικασία προσφορών.** Σε αριθμό προσφορών, διαπιστώθηκε ότι δεν ακολουθούνταν οι προβλεπόμενες από τους Κανονισμούς Προσφορών του Δημοσίου διαδικασίες (4.18.6).
  - (vi) **Υπερωριακή απασχόληση.** Το ποσό της υπερωριακής απασχόλησης που καταβλήθηκε για το 1999 ανήλθε σε £1,10 εκ. Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε όπως μην πληρώνονται υπερωρίες και μην πιστώνονται στις κάρτες των μελών ώρες υπερωριακής απασχόλησης που δεν έχουν εγκριθεί από τον Αρχηγό της Αστυνομίας και όπως όλες οι υπερωρίες που έχουν συσσωρευθεί στις κάρτες των μελών, χωρίς την εκ των προτέρων έγκριση του Αρχηγού Αστυνομίας, οι οποίες υπολογίζονται στο ποσό των περίπου £3,7 εκ., διαγραφούν (4.18.7).
  - (vii) **Εξώδικη ρύθμιση αδικημάτων.** Κατόπιν εισήγησης μου για εξώδικη ρύθμιση τροχαίων αδικημάτων ψηφίστηκε ο Νόμος 47(Ι)/97 που τέθηκε σε εφαρμογή από 1.7.97. Η εξοικονόμηση σε διοικητικό κόστος για το Δημόσιο υπολογίζεται σε πέρα από £6 εκ. ετήσια (4.18.9).
  - (viii) **Προαφυπηρετική άδεια μελών Αστυνομίας.** Μέλη της Αστυνομικής Δύναμης συσσωρεύουν άδεια, από 1 μέχρι 2 χρόνια, η οποία τους παραχωρείται πριν από την ημερομηνία αφυπηρέτησης (4.18.10).
- (β) **Φυλακές**
- (i) **Υπερωρίες.** Η δαπάνη για το 1999 ανήλθε σε £208.875, σε σύγκριση με £98.398 το 1998. Η αύξηση της δαπάνης οφείλεται κυρίως στο κόστος φρούρησης κατά τη διάρκεια νοσηλείας φυλακισμένων και στον αυξημένο αριθμό ημερών άδειας ασθενείας του προσωπικού (4.21.3).

2.4.4 Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού

(α) Υπουργείο

- (i) **Καθυστερημένα έσοδα.** Στις 31.12.99 τα καθυστερημένα έσοδα ανέρχονταν σε £1.135.000 (4.22.2).
- (ii) **Εσωτερικός έλεγχος καταβολής χορηγιών.** Παρατηρήθηκαν αδυναμίες και ελλείψεις στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που καλύπτουν την καταβολή χορηγιών με βάση τη λειτουργία των διαφόρων Σχεδίων του Υπουργείου (4.22.7).
- (iii) **Σχέδια Δανειοδότησης με Κυβερνητική Εγγύηση.** Στις 31.12.99 το σύνολο των υπολοίπων των δανείων, για τα οποία υπήρχε κυβερνητική εγγύηση ύψους £2,6 εκ., ήταν £3,9 εκ. Οι καθυστερημένες δόσεις ήταν £2,5 εκ. Διαπιστώθηκαν αδυναμίες και ελλείψεις στον εσωτερικό έλεγχο που ασκείται πάνω στα Σχέδια (4.22.14).
- (iv) **Δάνεια.** Στις 31.12.99 το υπόλοιπο των δανείων που παραχωρήθηκαν σε εκτοπισθέντες και πληγέντες επιχειρηματίες ήταν £1,0 εκ. Οι καθυστερημένες δόσεις ήταν £0,9 εκ. (4.22.14(ii)).
- (v) **Αξιοποίηση Κυβερνητικών Βιομηχανικών Περιοχών.** Δεν έχει διεξαχθεί έρευνα για να διαπιστωθεί ο βαθμός αξιοποίησης των βιομηχανικών οικοπέδων στις Κυβερνητικές Βιομηχανικές Περιοχές (4.22.15).
- (vi) **Κυπριακός Οργανισμός Προτύπων και Ελέγχου Ποιότητας.** Εκκρεμεί η ετοιμασία Κανονισμών που θα συμβάλουν στην ορθότερη εφαρμογή του Νόμου και την καλύτερη λειτουργία του Οργανισμού (4.22.17).
- (vii) **Υπηρεσία Μέτρων και Σταθμών.** Ο εξοπλισμός και το προσωπικό που διαθέτει η Υπηρεσία είναι ελλιπής, με αποτέλεσμα να αδυνατεί να ανταποκριθεί πλήρως στην αποστολή της (4.22.18).
- (viii) **Υπηρεσία Ανταγωνισμού και Προστασίας Καταναλωτών.** Η Υπηρεσία δεν έχει ακόμη στελεχωθεί με το αναγκαίο προσωπικό, ούτε και διαθέτει τον τεχνικό εξοπλισμό για τη διεξαγωγή εξειδικευμένων ελέγχων (4.22.19).

(β) Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη

- (i) **Υποβολή λογαριασμών από ξένες εταιρείες.** Πολλές ξένες εταιρείες καθυστέρησαν και πάλι να υποβάλουν τους ετήσιους λογαριασμούς τους για τα έτη 1988-1999 (4.23.7).
  - (ii) **Ανάκτηση εξόδων.** Εκκρεμεί η ανάκτηση εξόδων ύψους £255.390, τα οποία αντιπροσωπεύουν τα έξοδα επιθεωρητών που κατέβαλε η Κυβέρνηση για τη διερεύνηση των υποθέσεων δύο εταιρειών (4.23.9).
  - (iii) **Υποβολή ετήσιων εκθέσεων από εταιρείες.** Μεγάλος αριθμός εταιρειών καθυστέρησαν να υποβάλουν τις ετήσιες εκθέσεις τους για τα έτη 1980-1999, με αποτέλεσμα να μην εισπραχθούν έγκαιρα τα σχετικά τέλη, ύψους περίπου £4,3 εκ. (4.23.3).
- (γ) **Υπηρεσία Κυπριακής Χειροτεχνίας**
- (i) **Σχέδιο Δράσης για αναδιάρθρωση της Υπηρεσίας.** Παρόλο που το Σχέδιο Δράσης για αναδιάρθρωση της Υπηρεσίας έχει εγκριθεί και δόθηκαν οι σχετικές πιστώσεις για την

υλοποίηση του, εντούτοις αυτή καθυστερεί, λόγω οργανωτικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Υπηρεσία (4.24.3).

(δ) Ξενοδοχείο “Φιλοξενία”

- (i) **Κόστος για μελέτες και αρχιτεκτονικά σχέδια.** Δαπανήθηκαν ποσά πέρα από £315.000 για μελέτες και αρχιτεκτονικά σχέδια, τα οποία ποτέ δεν αξιοποιήθηκαν ή υλοποιήθηκαν. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με σχετική απόφαση του στις 3.6.98, απέρριψε όλες τις προτεινόμενες δαπάνες για ανακαινίσεις και μέσα στο 1999 προέβη στο κλείσιμο του Ξενοδοχείου (4.25.5).

2.4.5 Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

(α) Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων

- (i) **Εκκρεμείς οφειλές προς τα διάφορα Ταμεία.** Στις 31.12.99 εκκρεμούσε η είσπραξη ποσού περίπου £14,9 εκ. από υποθέσεις που είχαν επιδικαστεί προς όφελος των διαφόρων Ταμείων (4.30.2).
- (ii) **Αποθεματικό Λογαριασμού Παροχών Ανεργίας.** Στις 31.12.99 το αποθεματικό του πιο πάνω Λογαριασμού παρουσίαζε χρεωστικό υπόλοιπο ύψους £2,8 εκ., σε σύγκριση με πιστωτικό υπόλοιπο ύψους £3,7 εκ. που παρουσίαζε στις 31.12.98 (4.30.3).

(β) Ταμείο για Πλεονάζον Προσωπικό

- (i) Στις 31.12.99 εκκρεμούσαν 5521 αιτήσεις για καταβολή αποζημιώσεων από το Ταμείο, από τις οποίες αναμένεται να εγκριθούν 4580 (ποσοστό 83%), για ποσό ύψους περίπου £14,7 εκ. (4.32.2).

(γ) Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας

- (i) **Στέγη “Νέα Ελεούσα”.** Διαπιστώθηκε και πάλι ότι στα προγράμματα εργασίας του προσωπικού της Στέγης γίνονται, μετά την ετοιμασία τους, πολλές τροποποιήσεις, λόγω αυξημένων αδειών ασθενείας που παρουσιάζονται εκ των υστέρων ή λόγω επιθυμίας ορισμένων λειτουργών να εργάζονται πάνω σε συνεχές ωράριο (4.36.5).
- (ii) **Ξενώνας Νεανίδων Στροβόλου.** Όπως ανέφερα και στην Έκθεσή μου για το προηγούμενο έτος, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου εγκρίθηκε η λειτουργία Ξενώνα Νεανίδων στο χώρο του πρώην Μαθητικού Οικοτροφείου Λευκωσίας, για την παροχή φροντίδας και προστασίας σε επτά κορίτσια. Κατά το 1997 δαπανήθηκε ποσό ύψους £18.463, χωρίς να φιλοξενηθεί κανένα άτομο στον Ξενώνα. Κατά το 1998 φιλοξενήθηκε μόνο ένα άτομο, με δαπάνη ύψους £39.749, πλέον £56.245 για τη μισθοδοσία του μόνιμου προσωπικού. Κατά το 1999 φιλοξενήθηκε και πάλι ένα άτομο, μέχρι τον Οκτώβριο του 1999, και δύο μέχρι το τέλος του 1999, με δαπάνη ύψους £37.665, πλέον £63.087 για τη μισθοδοσία του μόνιμου προσωπικού (4.36.6).

2.4.6 Υπουργείο Εσωτερικών

(α) Υπουργείο

- (i) **Αγροτικοί δρόμοι.** Για τη βελτίωση και συντήρηση των αγροτικών δρόμων φαίνεται ότι δεν ακολουθείται ομοιόμορφη πολιτική από όλες τις Επαρχιακές Διοικήσεις, ούτε και

φαίνεται να διασφαλίζεται ο πιο οικονομικός τρόπος εκτέλεσης των πιο πάνω έργων (4.37.6).

(β) Υπηρεσία Αποκατάστασης Ζημιών από τους Σεισμούς

- (i) Μέχρι το τέλος του 1999 συμπληρώθηκε η εξέταση των 14000 αιτήσεων για τους σεισμούς 1995 και 1996. Σε σχέση με το σεισμό του Αυγούστου 1999, υποβλήθηκαν 10000 αιτήσεις, από τις οποίες εξετάστηκαν 4000. Η συνολική δαπάνη για τους τρεις πιο πάνω σεισμούς ανήλθε στο ποσό των £7.000.000 (4.37.4).

(γ) Επαρχιακές Διοικήσεις

- (i) **Προγραμματισμός και εκτέλεση έργων.** Οι διαδικασίες που αφορούν τον προγραμματισμό, εκτέλεση και έλεγχο των έργων εξακολουθούν να μην τηρούνται συστηματικά από όλες τις Επαρχιακές Διοικήσεις (4.38.7).
- (ii) **Άδειες αποθήκευσης πετρελαιοειδών.** Από ειδικό έλεγχο που έγινε στις Επαρχιακές Διοικήσεις διαπιστώθηκε ότι υπάρχουν δυσχέρειες στον εντοπισμό όλων των χώρων αποθήκευσης των πετρελαιοειδών, με αποτέλεσμα τη μη έκδοση αδειών σε όλες τις περιπτώσεις και την απώλεια εσόδων, καθώς και τη δημιουργία κινδύνων από την ανεξέλεγκτη αποθήκευση τους (4.38.2).

(δ) Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας

- (i) **Καθυστέρηση στην είσπραξη μισθωμάτων κρατικής γης.** Καθυστερεί η είσπραξη ετήσιων μισθωμάτων κρατικής γης, τα οποία στις 31.12.99 ανέρχονταν στις £301.592 (4.42.2).
- (ii) **Ανάθεση εργασίας εκτός ωρών Γραφείου.** Συνεχίζεται το πρόβλημα της συσσώρευσης καθυστερημένης εργασίας, παρά το γεγονός ότι από το 1995 μέχρι τέλος του 1999 δαπανήθηκε ποσό ύψους £4,5 εκ., για υπερωρίες, σε αντίθεση με τις αρχικές εκτιμήσεις ότι το πρόβλημα θα ελύετο σε 15-18 μήνες με κόστος £3,5 εκ. (4.42.9).
- (iii) **Μίσθωση κρατικής παραλιακής γης στο Νέο Χωρίο Πάφου.** Για την περίοδο 1978-2011, εκμισθώθηκε κρατική παραλιακή γη για τουριστικούς σκοπούς. Οι μισθωτές παραβίασαν ουσιώδεις όρους του συμβολαίου και απέκτησαν εμπράγματο δικαίωμα στην εκμισθωθείσα κρατική γη. Το Τμήμα προβαίνει σε δικαστικές ενέργειες για ανάκτηση της κατοχής της κρατικής γης από την Κυβέρνηση (4.42.10).
- (iv) **Επεμβάσεις σε κρατική γη.** Μετά από διαπίστωση επεμβάσεων ιδιωτών σε κρατική γη στην περιοχή Αγίας Νάπας, διευθετήθηκε, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, η πώληση ή μίσθωση της γης, έναντι £1.081.500, πληρωτέων σε τέσσερις άτοκες δόσεις, από το Φεβρουάριο του 1997. Στις 31.12.99 το ολικό οφειλόμενο ποσό ανερχόταν στις £726.400.
- Οι περιπτώσεις για τις οποίες δεν πληρώθηκε καμιά δόση θα υποβληθούν στο Υπουργικό Συμβούλιο για ακύρωση της σχετικής απόφασης του, ενώ θα ληφθούν δικαστικά μέτρα για όσες περιπτώσεις καθυστερεί η αποπληρωμή των δόσεων (4.42.11).
- (v) **Ενιαίο ολοκληρωμένο σύστημα πληροφοριών γης.** Η μηχανογράφηση του Τμήματος άρχισε το 1987 και αναμένεται να ολοκληρωθεί στα μέσα του 2001. Μέχρι 31.12.99 η ολική δαπάνη για το έργο ανήλθε στα £5,5 εκ. (4.42.12).

(vi) **Κυβερνητικά αγροκτήματα στην Πάφο.** Δεν έγινε αναθεώρηση των ενοικίων με αποτέλεσμα την απώλεια £200.000 ετησίως. Σύμφωνα με γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, η Δημοκρατία δεν έχει το δικαίωμα να προβεί σε αναθεώρηση του ύψους των ενοικίων πριν από το έτος 2004 (4.42.15).

(vii) **Επανεκτίμηση ακίνητης ιδιοκτησίας.** Η γενική επανεκτίμηση της ακίνητης ιδιοκτησίας που βρίσκεται στην ελεγχόμενη από το Κράτος περιοχή ολοκληρώθηκε το 1992. Έκτοτε δεν υιοθετήθηκε σταθερή διαδικασία για επανεκτίμηση των ακινήτων σε περίπτωση ανέγερσης νέων κτιρίων, αλλαγής πολεοδομικών ζωνών κ.τ.λ. Λόγω της παράλειψης αυτής υπάρχει απώλεια σημαντικού ποσού εσόδων, τόσο για την Κυβέρνηση όσο και για τις Τοπικές Αρχές, αφού η αγοραία αξία της 1.1.80, που λήφθηκε ως βάση για την εκτίμηση, για υπολογισμό διάφορων φόρων και τελών, παραμένει η ίδια (4.42.16).

(ε) Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως

(i) **Καθυστέρηση στην καταβολή αποζημιώσεων λόγω απαλλοτρίωσης.** Εκκρεμεί η καταβολή σημαντικών αποζημιώσεων που οφείλονται στους ιδιοκτήτες απαλλοτριωθέντων τεμαχίων για σκοπούς εκτέλεσης αναπτυξιακών έργων. Για τη διευθέτηση των οφειλόμενων ποσών εκκρεμεί η καταβολή του μεριδίου του Δήμου Λεμεσού ύψους πέρα από £433.000 (4.34.4).

(στ) Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Υπερωρίες. Σε αριθμό υπαλλήλων του Γραφείου οφείλεται, έναντι υπερωριών, μεγάλος αριθμός ωρών ελεύθερου χρόνου. Επειδή η παραχώρηση του φαίνεται πρακτικά αδύνατη, εισηγήθηκα όπως το θέμα παραπεμφθεί στην αρμόδια Υπηρεσία, για καθορισμό σχετικής πολιτικής (4.44.3).

(ζ) Υπηρεσία Διαχειρίσεως Τουρκοκυπριακών Περιουσιών

(i) **Παράνομη απόκτηση και κατοχή T/K περιουσίας, καθώς και παράνομες επεκτάσεις/μετατροπές σε υφιστάμενα υποστατικά.** Χωρίς την έγκριση του Κηδεμόνα, πρόσφυγες ή μη, παράνομα αποκτούν κατοχή T/K περιουσίας ή προβαίνουν σε παράνομες μετατροπές και προσθήκες (4.45.6 και 4.45.7).

(ii) **Αναθεώρηση ενοικίων.** Παρόλο που οι περί T/K περιουσιών Κανονισμοί του 1992 προβλέπουν ότι το ύψος του πληρωτέου ενοικίου για T/K περιουσίες θα είναι, στην περίπτωση μη προσφύγων, το αγοραίο ενοίκιο και, στην περίπτωση προσφύγων, περίπου το αγοραίο ενοίκιο, εντούτοις τα πληρωτέα ενοίκια εξακολουθούν να παραμένουν για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα στα ίδια επίπεδα και να μη συνάδουν με τα αγοραία ενοίκια (4.45.16).

(η) Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκαταστάσεως Εκτοπισθέντων

(i) **Αναθεώρηση, θεσμοθέτηση και κωδικοποίηση κριτηρίων.** Το τελικό νομοσχέδιο, το οποίο επεξεργάστηκε η Νομική Υπηρεσία και παραπέμφθηκε στον Υπουργό Εσωτερικών, δεν έχει κατατεθεί ακόμη στη Βουλή (4.46.2).

(ii) **Μηχανογράφηση εργασιών.** Σχετικά με τη μηχανογράφηση των στοιχείων των αιτητών, το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής πληροφόρησε την Υπηρεσία ότι θα συνδεθεί με το "Αρχείο Πληθυσμού" του Υπουργείου Εσωτερικών, μέσα στο 2000 (4.46.3).

(θ) Υπηρεσία Μεταναστεύσεως

- (i) **Αναθεώρηση νομοθεσίας.** Οι σχετικοί Νόμοι και Κανονισμοί χρήζουν τροποποίησης και εκσυγχρονισμού, ενώ παράλληλα εκκρεμεί η θέσπιση νομοθεσίας για την έκδοση των διαβατηρίων και ταξιδιωτικών εγγράφων (4.47.2).

2.4.7 Υπουργείο Εξωτερικών

- (i) **Αγορά πρεσβευτικής κατοικίας στο Βερολίνο.** Η αγορά και οι διαδικασίες επιδιόρθωσης του κτιρίου έγιναν χωρίς τον αναγκαίο προγραμματισμό και τεχνοοικονομική μελέτη, ενώ οι απαιτούμενες εργασίες δεν κοστολογήθηκαν ορθά και έγκαιρα. Εισηγήθηκαν όπως για την αγορά/ανέγερση ακινήτων στο εξωτερικό χρησιμοποιούνται οι υπηρεσίες επί τόπου συμβούλων (4.48.8).
- (ii) **Πρεσβεία Καΐρου/Διεξαγωγή ειδικής έρευνας.** Διεξήχθη έρευνα σε σχέση με ισχυρισμούς/καταγγελίες εναντίον του τότε Πρέσβη. Η σχετική Έκθεση μου υποβλήθηκε στον Υπουργό Εξωτερικών. Ο Γενικός Εισαγγελέας με πληροφόρησε ότι η Έκθεση μου διαβιβάστηκε στον Αρχηγό Αστυνομίας για περαιτέρω διερεύνηση και διαπίστωση κατά πόσο προκύπτουν οποιαδήποτε ποινικά αδικήματα. Οι αστυνομικές έρευνες συνεχίζονται (4.48.5).

2.4.8 Υπουργείο Οικονομικών**(α) Γενικό Λογιστήριο**

- (i) **Συνταξιοδοτικά ωφελήματα.** Κατά το 1999 καταβλήθηκε για συνταξιοδοτικά ωφελήματα ποσό £94,6 εκ., σε σύγκριση με £84,5 εκ. το 1998 (4.50.7).

(β) Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων

- (i) **Εισπράξεις φόρου εισοδήματος.** Το σύνολο των εισπράξεων του 1999 ήταν £349,2 εκ., σε σύγκριση με £300 εκ. του 1998 (αύξηση 16,4%) (4.53.1).
- (ii) **Φορολογίες υπό ένσταση.** Στις 31.12.99 υπήρχαν 62164 φορολογίες για τις οποίες υποβλήθηκε ένσταση για συνολικό ποσό φόρου £168.881.564 (4.53.3).
- (iii) **Καθυστερημένοι φόροι.** Το σύνολο των καθυστερημένων φόρων στις 31.12.99 ήταν £167,20 εκ., σε σύγκριση με £158,28 εκ. που ήταν στις 31.12.98 (αύξηση 5,6%) (4.53.4).
- (iv) **Ενστάσεις και καθυστερήσεις μεγάλης ξενοδοχειακής εταιρείας στην Πάφο.** Μεγάλη ξενοδοχειακή εταιρεία στην Πάφο οφείλει φόρο εισοδήματος για τα φορολογικά έτη 1992-1995 ύψους £615.132, πλέον τόκους. Η ίδια εταιρεία υπέβαλε ενστάσεις για φορολογίες των ετών 1989-1993 με συνολικό υπό ένσταση ποσό £562.562 (4.53.5).

(ν) Φόρος Κληρονομιών

- Το Τμήμα έδωσε έγκριση αποδέσμευσης περιουσίας συνολικού ύψους £1.090.000, με σκοπό την πώληση της περιουσίας και εξόφληση του φόρου ύψους £740.215. Παρά το ότι η περιουσία πωλήθηκε, ποσό φόρου ύψους £334.533, πλέον τόκοι, δεν έχει ακόμη εξοφληθεί. Για την ίδια υπόθεση ποσό £198.470 που βρισκόταν καταθεμένο σε κοινό λογαριασμό με τη σύζυγο του αποθανόντος και αποσύρθηκε, χωρίς την άδεια του Εφόρου Φόρου Κληρονομιών, έγινε αποδεκτό από το διαχειριστή και έχει φορολογηθεί.

- Κατόπιν υπόδειξης μου για συγκεκριμένη περίπτωση, ο Διευθυντής διεξήγαγε έρευνα, από την οποία διαφάνηκε ότι σύζυγος αποθανόντος εισέπραξε ασφάλεια ύψους £1.000.000. Το εν λόγω ποσό φορολογήθηκε και επιβλήθηκε πρόσθετος φόρος ύψους £498.402, πλέον τόκους. Υποβλήθηκε ένσταση από την κληρονόμο, κατά την εξέταση της οποίας προέκυψε νομικό πρόβλημα και ζητήθηκε γνωμάτευση από το Γενικό Εισαγγελέα.
  - Σε άλλη περίπτωση, μετά από έλεγχο προέκυψαν στοιχεία που δικαιολογούσαν περαιτέρω διερεύνηση. Μετά από εισήγηση μου, ο Διευθυντής διεξήγαγε έρευνα, από την οποία διαφάνηκε επιπρόσθετη περιουσία ύψους £380.282 που δε δηλώθηκε από το διαχειριστή. Το σύνολο των φόρων και προστίμου επί του πιο πάνω ποσού ανερχόταν στις £223.338, το οποίο και εισπράχθηκε στις 5.11.99 (4.53.6 και 4.53.7).
- (vi) Προσδιορισμός εισοδήματος εταιρείας από επενδύσεις στο εξωτερικό.** Εταιρεία επένδυσε £3.300 σε εταιρεία στο εξωτερικό και εισήγαγε μερίσματα ύψους £3.070.913 (4.53.26).
- (γ) Τμήμα Τελωνείων**
- (i) Καταστήματα αδασμολόγητων ειδών στους Αερολιμένες Πάφου και Λάρνακας.** Το Τμήμα δεν εξασκεί ικανοποιητικό έλεγχο για διαπίστωση ότι τηρούνται οι όροι της έγκρισης λειτουργίας των καταστημάτων. Καταμέτρηση αποθεμάτων έγινε από την αδειούχο εταιρεία και προέκυψαν ελλείμματα συνολικής αξίας £307.591,35 (4.54.1).
- (ii) Ειδικές ιδιωτικές αποθήκες αποταμίευσης (καταστήματα αδασμολόγητων ειδών) που λειτουργούν στα λιμάνια.** Το σύστημα ελέγχου των αποθεμάτων παρουσιάζει αδυναμίες, με κίνδυνο ανταλλαγής εμπορευμάτων μεγάλης αξίας με άλλα μικρότερης αξίας, και εξέφρασα την άποψη ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα σύγχρονο σύστημα διαχείρισης αποθεμάτων, έτσι ώστε να είναι δυνατός ο έλεγχος ανά πάσα στιγμή (4.54.4).
- (iii) Ελεύθερη Βιομηχανική Ζώνη Λάρνακας.** Διαπιστώθηκε και πάλι ότι, οι εισοδοί/έξοδοι της Ελεύθερης Βιομηχανικής Ζώνης είναι ανοικτοί καθόλο το εικοσιτετράωρο (4.54.5).
- (iv) Αποθήκες Αποταμίευσης.** Ο έλεγχος των κλειστών φακέλων Αποθηκών Αποταμίευσης, παρουσιάζει αδυναμίες και καθυστερήσεις, με κίνδυνο την απώλεια δασμών και φόρων. Επίσης, από έκτακτες επιθεωρήσεις διάφορων αποθηκών που διεξήχθησαν από την Υπηρεσία μου, με συνοδεία και συνεργασία Τελωνειακών Λειτουργών, διαπιστώθηκαν σοβαρές διαφορές και αδυναμίες (4.54.6).
- (v) Τελωνισμός οχημάτων σαλούν στην κατηγορία των “VAN”.** Παρατηρήθηκε και πάλι ότι, σε αντίθεση με τους σχετικούς Κανονισμούς, αριθμός οχημάτων σαλούν εγγράφονταν στην κατηγορία “VAN” με καταβολή μειωμένων δασμών και φόρων (4.54.7).
- (vi) Τελωνειακή αξία μεταχειρισμένων οχημάτων.** Η εισήγηση μου όπως γίνει σχετική τροποποίηση στο Νόμο, έτσι ώστε η αξία, σύμφωνα με το τιμολόγιο, να λαμβάνεται υπόψη μόνο για τον υπολογισμό των εισαγωγικών δασμών και για τον υπολογισμό των φόρων κατανάλωσης να λαμβάνεται ως βάση η εκτιμημένη αξία των οχημάτων κατά την εγγραφή τους, έγινε αποδεκτή από το Τμήμα και ετοίμασε σχετικό τροποποιητικό Νομοσχέδιο, το οποίο απορρίφθηκε από τη Βουλή στις 28.5.98 (4.54.9).

- (vii) **Φόρος Προστιθέμενης Αξίας - Επιτόπιοι έλεγχοι.** Ο αριθμός των επιτόπιων ελέγχων που πραγματοποίησε η Υπηρεσία κατά το 1999 κάλυψε μόνο το 2% των εγγεγραμμένων προσώπων. Εξέφρασα την άποψη ότι ο πολύ περιορισμένος αριθμός ελέγχων συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο απώλειας εσόδων (4.54.18(στ)).

2.4.9 Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

(α) Υπουργείο

- (i) **Εκτέλεση έργων.** Αριθμός έργων, παρόλο που συμπεριλήφθηκαν στον Προϋπολογισμό, δεν εκτελέστηκαν, αλλά εκτελέστηκαν άλλα έργα, για τα οποία δεν υπήρχε σχετική πρόνοια (4.57.1(β)).
- (ii) **Καθυστερήσεις στην εκτέλεση συμβολαίων εκτύπωσης βιβλίων.** Η εκτέλεση αρκετών συμβολαίων εκτύπωσης βιβλίων παρουσιάζει καθυστέρηση (4.57.9(α)).
- (iii) **Κυπριακή Βιβλιοθήκη.** Αρκετά βιβλία δεν έχουν καταχωριστεί σε μητρώα, ενώ άλλα έχουν ήδη καταστραφεί ή κινδυνεύουν να καταστραφούν, λόγω ακαταλληλότητας των αποθηκευτικών χώρων (4.57.12).
- (iv) **Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης.** Σε αρκετά Ινστιτούτα παρατηρήθηκαν ελλείψεις και αδυναμίες αναφορικά με την τήρηση των μητρώων, καθώς και την εφαρμογή των Δημοσιονομικών Οδηγιών και Κανονισμών Αποθηκών (4.57.10).

(β) Σχολικές Εφορείες

- (i) **Κανονισμοί με βάση τον περί Σχολικών Εφορειών Νόμο του 1997.** Εκκρεμεί η ψήφιση Δημοσιονομικών Κανονισμών, καθώς και Κανονισμών που να προνοούν και ρυθμίζουν θέματα προσωπικού, όπως σχέδια υπηρεσίας, μισθοδοτικές κλίμακες κ.τ.λ. (4.59.4).

2.4.10 Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων

(α) Τμήμα Αρχαιοτήτων

- (i) **Ξυλουργικό εργαστήριο - Εργαστήριο εκμαγείων και αντιγράφων.** Διαπιστώθηκε επανειλημμένα ότι δεν ακολουθούνται οι ενδεδειγμένες διαδικασίες και δεν εφαρμόζονται οι Κανονισμοί Αποθηκών (4.65.2 και 4.65.3).
- (ii) **Αποθέματα αρχαιοτήτων.** Εκκρεμεί η μηχανογράφηση των αποθεμάτων αυτών (4.65.5).
- (iii) **Αρχαιολογικός χώρος Πάφου**
- Ο χώρος στάθμευσης που κατασκευάστηκε με σημαντικό κόστος δεν μπορεί να αξιοποιηθεί οικονομικά.
  - Λόγω ασαφειών και ελλείψεων στα σχέδια εκτέλεσης του έργου, ο εργολάβος υπέβαλε απαιτήσεις για αποζημιώσεις και αποφασίστηκε η καταβολή προς αυτό αποζημίωσης ύψους £925.000 (4.65.6).

(β) Τμήμα Δημοσίων Έργων

- (i) **Αδυναμίες στον προγραμματισμό/συντονισμό έργων.** Σε μεγάλα αναπτυξιακά έργα έχουν διαπιστωθεί σημαντικές αδυναμίες στον προγραμματισμό και συντονισμό των έργων, με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται καθυστερήσεις και αυξήσεις των δαπανών.

Μεταξύ των έργων όπου διαπιστώθηκαν τέτοιες αδυναμίες είναι ο αυτοκινητόδρομος Δεκέλειας-Αμμοχώστου, το νέο κτίριο της Βουλής των Αντιπροσώπων, το νέο Νοσοκομείο Λευκωσίας, το νέο Νοσοκομείο Αμμοχώστου και τα νέα Κυβερνητικά Γραφεία στη Λευκωσία (4.66.7).

- (ii) **Λάθη και παραλείψεις σε μελέτες.** Κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των έργων διαπιστώθηκαν λάθη και παραλείψεις στις μελέτες, τα οποία προκάλεσαν καθυστερήσεις στην πρόοδο των εργασιών και τροποποιήσεις των σχεδίων, με ανάλογες οικονομικές επιπτώσεις. Οι σημαντικότερες αδυναμίες διαπιστώθηκαν στα συμβόλαια του αυτοκινητόδρομου Δεκέλειας-Αμμοχώστου, του αυτοκινητόδρομου Λεμεσού-Πάφου, του δρόμου Τίμης-Νατάς-Πενταλιάς και του δρόμου Νικόκλειας-Αρμίνου-Φιλούσας (4.66.8).
- (iii) **Αδυναμίες στη διαχείριση συμβολαίων.** Σε διάφορα οδικά έργα έχουν παρατηρηθεί αδυναμίες στη διαχείριση των συμβολαίων από τους Επιβλέποντες Μηχανικούς, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα παρεκκλίσεις από τις πρόνοιες των συμβολαίων, καθυστερήσεις και επιβαρύνσεις. Σημαντικότερες περιπτώσεις διαπιστώθηκαν στα συμβόλαια για την περιοδική συντήρηση στις Επαρχίες Λευκωσίας, Λάρνακας, Αμμοχώστου, για τη βελτίωση του δρόμου Νικόκλεια-Μαμώνια-Άγιος Νικόλαος, για το δρόμο Αγίας Τριάδας-Κάβο Γκρέκο και για την τοποθέτηση/κατασκευή κρασπέδων και ρείθρων στην Επαρχία Αμμοχώστου (4.66.10).
- (iv) **Ανεξάρτητοι Εργαστηριακοί έλεγχοι από το Κεντρικό Εργαστήριο.** Ο έλεγχος του Κεντρικού Εργαστηρίου δεν είναι επαρκής, λόγω σταδιακής μείωσης του προσωπικού (4.66.9 (α)).
- (v) **Νέος δρόμος Λεμεσού-Πάφου (τμήμα Τίμη-Γεροσκήπου).** Καθυστέρησε η διαδικασία απαλλοτρίωσης τμήματος του έργου, όπου βρισκόταν εργοστάσιο μωσαϊκών, με αποτέλεσμα τελικά να γίνει συμβιβασμός με τον ιδιοκτήτη για καταβολή σ' αυτό αποζημίωσης ύψους £325.000, σε σύγκριση με £120.000 που ήταν η εκτίμηση του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (4.66.9 (β)).
- (vi) **Αρχαιολογικός Χώρος Κάτω Πάφου.** Τα σχέδια παρουσίαζαν σημαντικές ελλείψεις, με αποτέλεσμα να προκληθεί καθυστέρηση 20 μηνών στη συμπλήρωση του έργου. Ο εργολάβος υπέβαλε οικονομικές απαιτήσεις για αποζημιώσεις και τελικά καταβλήθηκε σ' αυτό ποσό ύψους £925.000 (4.66.9 (γ)).
- (vii) **Αυτοκινητόδρομος Λεμεσού-Πάφου (τμήμα Πέτρα του Ρωμιού-Άσπρος).** Η γεωλογική μελέτη για την κατασκευή της γέφυρας στην περιοχή της Πέτρας του Ρωμιού ήταν λανθασμένη, με αποτέλεσμα ο εργολάβος να υποβάλει απαιτήσεις για καθυστερήσεις και αποζημιώσεις. Αποφασίστηκε επίσης η επίσπευση της κατασκευής της γέφυρας, έναντι πρόσθετης δαπάνης £275.000 (4.66.9 (δ)).
- (γ) **Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας**
  - (i) **Εκκρεμείς καταγγελίες ξένων αρχών για ελλείψεις σε πλοία.** Υπάρχει μεγάλη καθυστέρηση στην εξέταση των καταγγελιών, με συνεπακόλουθο την απώλεια δημόσιων εσόδων. Επίσης υπάρχει καθυστέρηση στην είσπραξη των χρηματικών ποινών και στην ενημέρωση των λογιστικών βιβλίων (4.67.7).
  - (ii) **Αδυναμίες στο μηχανογραφικό σύστημα.** Λόγω διαφόρων αδυναμιών στο μηχανογραφικό σύστημα, υπάρχουν καθυστερήσεις και συσσωρεύεται εργασία, η οποία αναγκαστικά γίνεται με το χέρι (4.67.13).

(δ) Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών

- (i) Αδυναμίες/παραλείψεις στην ετοιμασία προδιαγραφών/χειρισμό προσφορών.** Λόγω των πιο πάνω αδυναμιών και παραλείψεων, διάφορες προσφορές ακυρώθηκαν από το αρμόδιο Συμβούλιο Προσφορών. Επίσης διαπιστώθηκε σοβαρή καθυστέρηση στην αξιολόγηση αριθμού προσφορών (4.68.4).
- (ii) Αδυναμίες/παραλείψεις στο χειρισμό συμβολαίων.** Σε διάφορες περιπτώσεις προέκυψαν σοβαρές αλλαγές/επεκτάσεις σε συμβόλαια που έπρεπε να είχαν προβλεφθεί στο στάδιο της μελέτης, με αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση του κόστους και την καθυστέρηση στη συμπλήρωση των εργασιών (4.68.5).
- (iii) Αλλαγές/κακοτεχνίες σε έργα.** Παρατηρήθηκαν αλλαγές εξοπλισμού, καθώς και εργασίες εκτός προδιαγραφών σε διάφορα υπό εκτέλεση έργα. Τα πιο πάνω θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο κόστος, την ποιότητα και τη λειτουργικότητα των εγκαταστάσεων (4.68.5 (β) και (γ)).

(ε) Τμήμα Οδικών Μεταφορών

- (i) Εκπαιδευτικά οχήματα.** Σύμφωνα με τον περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Νόμο του 1972, όλα τα εκπαιδευτικά οχήματα καταβάλλουν μειωμένα τέλη εγγραφής και κυκλοφορίας ως μη ιδιωτικά. Επανέλαβα την εισήγηση μου, όπως η προνομιακή αυτή μεταχείριση καταργηθεί (4.69.6).
- (ii) Απόβαρο μηχανοκίνητων οχημάτων.** Λόγω αντικειμενικών δυσκολιών στον καθορισμό του απόβαρου των οχημάτων με ακρίβεια, εισηγήθηκα όπως για τον καθορισμό των τελών εγγραφής και κυκλοφορίας χρησιμοποιείται ως βάση ο κυβισμός των οχημάτων (4.69.8).
- (iii) Μετατροπή οχημάτων μετά τον τελωνισμό και πριν από την εγγραφή τους.** Αρκετά οχήματα εγγράφονται σε κατηγορία διαφορετική από αυτή στην οποία τελωνίζονται, λόγω αλλαγών μετά τον τελωνισμό τους. Το Τμήμα ετοίμασε σχετικό τροποποιητικό νομοσχέδιο, ώστε στις περιπτώσεις αυτές να είναι δυνατή η είσπραξη επιπρόσθετων δασμών και φόρων, αν προκύπτουν (4.69.9).
- (iv) Εγγραφή οχημάτων σαλούν στην κατηγορία “VAN”.** Επανέλαβα την εισήγηση μου όπως η σχετική Νομοθεσία και Κανονισμοί εφαρμοστούν αυστηρά, έτσι ώστε οχήματα, τα οποία δεν μπορούν να θεωρηθούν ως εκ κατασκευής εμπορικά, να μην εγγράφονται στην κατηγορία αυτή (4.69.10).
- (v) Μειωμένα τέλη κυκλοφορίας.** Ιδιωτικά οχήματα τα οποία χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τη μεταφορά προσώπων που εργοδοτούνται από τους ιδιοκτήτες των οχημάτων, επιβαρύνονται με μειωμένα τέλη κυκλοφορίας, επειδή σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία δε θεωρούνται ιδιωτικά (4.69.11).

(στ) Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας

- (i) Εξυπηρέτηση εδάφους σε αεροσκάφη.** Δεν επιβάλλονται τέλη για την εξυπηρέτηση εδάφους, όπως συμβαίνει στα αεροδρόμια ευρωπαϊκών χωρών. Τα έσοδα από τέτοια τέλη θα μπορούσαν να ανέρχονται σε αρκετά εκατομμύρια λίρες το χρόνο (4.70.8).

(ζ) Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών

- (i) Αγορά, εγκατάσταση και λειτουργία μιας μηχανής επικόλλησης γραμματοσήμων.** Η πιο πάνω μηχανή παραλήφθηκε από το Τμήμα την 1.7.98, χωρίς να έχει δοκιμαστεί και παρουσιάζει σοβαρά λειτουργικά προβλήματα (4.71.1).

2.4.11 Υπουργείο Υγείας

(α) Υπουργείο

- (i) **Εσωτερικός έλεγχος.** Παρατηρούνται αδυναμίες και ελλείψεις στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου του Υπουργείου και των Υπηρεσιών του (4.72.1).
  - (ii) **Καθυστερημένα έσοδα.** Στις 31.12.99 τα καθυστερημένα έσοδα ήταν £1.697.705 (4.72.4).
  - (iii) **Οργανωτική Δομή Υπουργείου Υγείας.** Ιατρικό προσωπικό αποσπάται από τα Νοσοκομεία για να εκτελέσει στο Υπουργείο ή στις Ιατρικές Υπηρεσίες καθήκοντα άλλα από ιατρικά, χωρίς να υπάρχουν στον Προϋπολογισμό οι ανάλογες εγκεκριμένες οργανικές θέσεις (4.72.7).
  - (iv) **Εθνικό Σχέδιο Υγείας.** Δεν υπήρξαν σημαντικές βελτιώσεις στην υφιστάμενη υποδομή των Υπηρεσιών του Υπουργείου και υπάρχει κίνδυνος, σε περίπτωση που το Νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο, το Εθνικό Σχέδιο Υγείας να μην μπορεί να εφαρμοστεί (4.72.8).
  - (v) **Παροχή ποιοτικών ιατρικών υπηρεσιών σε ασθενείς.** Το σύστημα ελέγχου της προσφοράς υπηρεσιών σε ασθενείς, σύμφωνα με μελέτη που έγινε, παρουσιάζει σοβαρές αδυναμίες (4.72.9).
  - (vi) **Προμήθεια και χρήση ιατρικού και άλλου εξοπλισμού.** Παρατηρήθηκε ότι υπάρχει μεγάλη καθυστέρηση στην αγορά του αναγκαίου εξοπλισμού και επιπρόσθετα παρατηρήθηκε ότι ιατρικός εξοπλισμός που αγοράστηκε παραμένει σε αδράνεια (4.72.5).
  - (vii) **Ογκολογικό Κέντρο Τράπεζας Κύπρου.** Το καθεστώς λειτουργίας του Ογκολογικού και η σχέση του με την Κυβέρνηση παραμένουν αδιευκρίνιστα επειδή εκκρεμεί η επαναδιαπραγμάτευση της υφιστάμενης συμφωνίας μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Ιατρικού Ιδρύματος Τράπεζας Κύπρου (4.72.18).
  - (viii) **Συνεργασία μεταξύ Υπουργείου Υγείας και Κυπριακού Ταμείου Ερευνών Μυϊκής Δυστροφίας.** Το μνημόνιο για το πιο πάνω θέμα υπογράφηκε τον Οκτώβριο του 1999, ανέφερα όμως ότι κάποια θέματα παραμένουν αδιευκρίνιστα και θα πρέπει να μελετηθούν. Επίσης εισηγήθηκα να ζητηθεί γνωμάτευση κατά πόσο το Μνημόνιο δεν αντίκειται στον περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμο και Κανονισμούς (4.72.20).
  - (ix) **Ποιοτικός έλεγχος της λειτουργίας των χημείων.** Δεν έχουν εφαρμοστεί όλες οι σημαντικές εισηγήσεις εμπειρογνώμονα για την ποιοτική αναβάθμιση των χημείων (4.72.14).
  - (x) **Έλλειψη οξυγόνου στα Νοσοκομεία.** Τα Νοσοκομεία συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν πρόβλημα έλλειψης οξυγόνου παρά το μεγάλο χρονικό διάστημα που έχει μεσολαβήσει από την έναρξη του προβλήματος (4.72.15).
- (β) Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας**
- (i) **Καθυστερήρηση στην πληρωμή του προσωπικού που προσλαμβάνεται για απασχόληση πάνω σε 15ήμερη βάση.** Παρατηρείται μεγάλη καθυστέρηση στην πληρωμή του πιο πάνω προσωπικού (4.73.1).
  - (ii) **Χρέωση ασθενών.** Λόγω της αδυναμίας που υπάρχει στην εξακρίβωση της ορθότητας των εισοδημάτων που δηλώνουν οι ασθενείς, μεγάλος αριθμός από αυτούς εξασφαλίζουν δωρεάν περίθαλψη χωρίς να είναι δικαιούχοι (4.73.2).

- (iii) **Νοσήλια εσωτερικών ασθενών.** Ασθενείς τυγχάνουν θεραπείας και απολύονται χωρίς να εισπραχθούν τα σχετικά δικαιώματα, με αποτέλεσμα η απώλεια εσόδων να αυξάνεται, αφού δε λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα για την είσπραξη τους (4.73.3).
- (iv) **Μητρώα κινητής περιουσίας.** Εξακολουθούν να μην είναι κατάλληλα ενημερωμένα, παρόλο ότι το κόστος της κινητής περιουσίας είναι σημαντικό (4.73.5).
- (v) **Αδρανής εξοπλισμός.** Εξακολουθούν να υπάρχουν αδυναμίες στον εντοπισμό του αδρανούς εξοπλισμού, με αποτέλεσμα αυτός να μην αξιοποιείται κατάλληλα (4.73.7).
- (vi) **Μηχανογράφηση.** Παρατηρείται καθυστέρηση στη μηχανογράφηση σημαντικών τομέων των Νοσοκομείων (4.73.9).
- (γ) **Φαρμακευτικές Υπηρεσίες**
  - (i) **Παραγγελίες χωρίς να υπάρχουν διαθέσιμες πιστώσεις.** Φάρμακα, φαρμακευτικά υλικά και άλλα είδη αξίας £0,6 εκ. παραγγέλθηκαν και παραλήφθηκαν, χωρίς να έχουν εξασφαλιστεί οι απαιτούμενες πιστώσεις (4.74.2).
  - (ii) **Ελλείψεις φαρμάκων.** Σε πολλές περιπτώσεις παρατηρούνται ελλείψεις, οι οποίες οφείλονται κυρίως στις σοβαρές αδυναμίες που παρουσιάζει το σύστημα προγραμματισμού και ελέγχου φαρμάκων, στην καθυστέρηση που παρατηρείται από την προκήρυξη μέχρι την κατακύρωση των προσφορών και στην καθυστέρηση εκτέλεσης παραγγελιών (4.74.3).
  - (iii) **Αγορές φαρμάκων με ειδικές εξουσιοδοτήσεις.** Οι πιο πάνω αγορές κατά το 1999 ανήλθαν σε £1.575.829 (4.74.5).
  - (iv) **Παραλαβές φαρμάκων με μικρότερη περίοδο λήξης.** Μερικά φάρμακα, όπως και πάλι παρατηρήθηκε, παραλαμβάνονται με περίοδο λήξης μικρότερη από εκείνη που καθορίζουν οι προσφορές (4.74.6).
- (δ) **Γενικό Χημείο**
  - (i) **Κοστολόγηση αναλύσεων.** Μελέτη που άρχισε με σκοπό τον καθορισμό τελών πάνω σε ορθολογιστική βάση έχει ατονήσει, λόγω έλλειψης προσωπικού στο Λογιστήριο (4.76.4).
  - (ii) **Καταστροφή επικίνδυνων χημικών ουσιών.** Χημικές ουσίες επικίνδυνες για τον άνθρωπο και το περιβάλλον εξακολουθούν να βρίσκονται στο Χημείο (4.76.7).

2.5 ΑΡΧΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

2.5.1 Δήμοι - Γενικές Παρατηρήσεις

- (i) **Οικονομική κατάσταση.** Όλοι σχεδόν οι Δήμοι αντιμετωπίζουν σοβαρό οικονομικό πρόβλημα, με αποτέλεσμα να αδυνατούν να καλύψουν όλες τις τρέχουσες υποχρεώσεις τους (4.78.3).
- (ii) **Αναβαθμίσεις θέσεων.** Λόγω μη εφαρμογής των σχετικών Κανονισμών και διατάξεων, παρατηρήθηκαν λανθασμένες τοποθετήσεις σε αναβαθμισμένες κλίμακες (4.78.17).
- (iii) **Συλλογικές συμβάσεις.** Υπογράφηκαν συλλογικές συμβάσεις, οι πρόνοιες των οποίων έρχονται σε αντίθεση με τους Κανονισμούς του 1995 (Κ.Δ.Π. 175/95) (4.78.18).

- (iv) **Σχέδια υπηρεσίας δημοτικών υπαλλήλων και εξουσίες Δημοτικού Συμβουλίου.** Δημοτικά Συμβούλια τοποθέτησαν υπαλλήλους σε πιο ψηλές κλίμακες ή τους παραχώρησαν επιπρόσθετες ετήσιες προσαυξήσεις, καθ' υπέρβαση ή κατά παράβαση των σχεδίων υπηρεσίας (4.78.19).
- (v) **Λογαριασμοί και έλεγχος.** Εκτός από τους Δήμους Λευκωσίας, Αθηνών και Δερύνειας οι υπόλοιποι Δήμοι δεν υπέβαλαν τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, μέχρι την 30η Απριλίου, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου (4.78.2).
- (vi) **Εσωτερικός έλεγχος.** Σε όλους σχεδόν τους Δήμους διαπιστώθηκαν αδυναμίες και ελλείψεις στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που καλύπτουν διάφορες δραστηριότητες των Δήμων (4.78.4).
- (vii) **Θέματα που εγείρονται κατ' επανάληψη κατά τον έλεγχο λογαριασμών των Δήμων.** Αρκετά θέματα εγείρονται κατ' επανάληψη κατά τον έλεγχο των λογαριασμών των Δήμων, χωρίς να λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα (4.78.24).
- (α) **Δήμος Λεμεσού**
- (i) **Ποινική έρευνα.** Ύστερα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας όρισε τέσσερις ποινικούς ανακριτές, μεταξύ των οποίων και δύο λειτουργούς της Υπηρεσίας μου, για διερεύνηση καταγγελιών αθέμιτου πλουτισμού λειτουργού του Δήμου, καθώς και την έκδοση άδειας/αδειών οικοδομής. Η έρευνα για την έκδοση άδειας/αδειών οικοδομής ολοκληρώθηκε και σχετική έκθεση υποβλήθηκε στο Γενικό Εισαγγελέα, ενώ η έρευνα για αθέμιτο πλουτισμό λειτουργού του Δήμου συνεχίζεται (4.80.1).
- (ii) **Ανανέωση συλλογικής σύμβασης-αναδιάρθρωση**
- **Αναδρομικότητα της αναδιάρθρωσης.** Η ανανέωση της συλλογικής σύμβασης για την περίοδο 1998-2000, με αναδρομική ισχύ από 1.1.96 για σκοπούς ένταξης στις διάφορες κλίμακες, και από 1.9.98 για σκοπούς καταβολής αναδρομικών, είχε ως αποτέλεσμα οικονομικές επιπτώσεις για το Δήμο και την εύνοια ορισμένων υπαλλήλων. Το κόστος από την καταβολή αναδρομικών από 1.9.98 θα ξεπεράσει κατά πολύ το αρχικό ποσό που υπολογίστηκε (4.80.6 (α)).
  - **Ενσωμάτωση επιδομάτων στις συντάξιμες απολαβές.** Η ενσωμάτωση των διαφόρων επιδομάτων στις συντάξιμες απολαβές των υπαλλήλων έρχεται σε αντίθεση με το Δημοτικό Κανονισμό 192 (4.80.6 (ε)).
  - **Μισθολογικές τοποθετήσεις σύμφωνα με την αναδιάρθρωση.** Λόγω των λανθασμένων τοποθετήσεων, οι μισθοί των περισσότερων υπαλλήλων του Δήμου είναι λανθασμένοι (4.80.6 (στ)).
- (β) **Δήμος Κάτω Πολεμιδιών**
- (i) **Διεξαγωγή έρευνας.** Η Υπηρεσία μου διεξήγαγε έρευνα στους λογαριασμούς του Δήμου, η οποία κάλυψε την περίοδο 1.1.96-8.9.99 και διαπίστωσε ταμειακό έλλειμμα, ύψους £148.689. Τα αποτελέσματα της έρευνας διαβιβάστηκαν στην Αστυνομία, η οποία άρχισε τη διερεύνηση για διαπίστωση τυχόν διάπραξης αδικημάτων (4.95.1).
- (ii) **Έκθεση γνώμης με επιφύλαξη.** Λόγω αδυναμιών στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου, που είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ταμειακού ελλείμματος, και της σοβαρότητας των

θεμάτων που προέκυψαν κατά την έρευνα, η έκθεση μου δόθηκε με επιφύλαξη γνώμης (4.95.2).

2.5.2 Κοινοτικά Συμβούλια - Γενικά

- (i) **Σύσταση Κοινοτικών Συμβουλίων.** Με τη θέσπιση και εφαρμογή του περί Κοινοτήτων Νόμου 86(Ι)/99, από τις 9.7.99, και τη μετονομασία των Συμβουλίων Βελτιώσεως και των Χωρικών Αρχών σε Κοινοτικά Συμβούλια, ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας, σύμφωνα με το άρθρο 71 του πιο πάνω Νόμου, ανέλαβε επιπρόσθετα από τον έλεγχο των λογαριασμών των πρώην Συμβουλίων Βελτιώσεως και τον έλεγχο των 281 πρώην Χωρικών Αρχών (4.102.1).
- (ii) **Σχέδια Υπηρεσίας και Κανονισμοί Προσωπικού Κοινοτικών Συμβουλίων.** Σε πολλά Κοινοτικά Συμβούλια δεν υπάρχουν σχέδια υπηρεσίας και Κανονισμοί Προσωπικού, με αποτέλεσμα αντικανονικά να τοποθετούνται υπάλληλοι σε βαθμίδες κλιμάκων πιο ψηλές ή να τους παραχωρούνται επιπρόσθετες ετήσιες προσαυξήσεις (4.102.5).

(α) Κοινοτικό Συμβούλιο Αγίου Τύχωνα

- (i) **Τραπεζικοί λογαριασμοί του Συμβουλίου στη Σ.Π.Ε. Αγίου Τύχωνα.** Το Συμβούλιο δεν ενήργησε κατάλληλα, ούτε και πήρε τα κατάλληλα μέτρα, μη αποκλεισμένων και δικαστικών, για απόσυρση των παγοποιημένων καταθέσεων, λόγω κατάχρησης στη Σ.Π.Ε. Αγίου Τύχωνα, οι οποίες, σύμφωνα με στοιχεία του Συμβουλίου ήταν £242.189 (4.103.1).
- (ii) **Οφειλές προς διάφορα Κοινοτικά Συμβούλια και πρώην Χωρικές Αρχές λόγω διάλυσης του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αμαθούντας.** Το Κοινοτικό Συμβούλιο Αγίου Τύχωνα αμφισβητεί την υποχρέωση για επιστροφή των εισπράξεων, ύψους £214.284, σε διάφορα πρώην Συμβούλια Βελτιώσεως και πρώην Χωρικές Αρχές, με αποτέλεσμα ορισμένα από αυτά να πάρουν δικαστικά μέτρα εναντίον του (4.103.2).
- (iii) **Αντικανονική πρόσληψη προσωπικού.** Παρατηρήθηκαν προσλήψεις προσωπικού που δε συνάδουν με τις πρόνοιες του Νόμου και χωρίς να τηρηθούν οι ενδεδειγμένες διαδικασίες πρόσληψης προσωπικού.

Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, με σχετική γνωμάτευση του, χαρακτήρισε τους πιο πάνω διορισμούς νομικά ελαττωματικούς και ζήτησε την ανάκληση τους. Το θέμα έχει παραπεμφθεί στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών, είτε για εξέταση του ενδεχόμενου αναζήτησης ποινικής ευθύνης, είτε για προώθηση της διαδικασίας για λήψη απόφασης από τον Υπουργό Εσωτερικών, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου (4.103.4).

2.6 ΗΜΙΚΡΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

(α) Αρχή Λιμένων Κύπρου

- (i) **Αξιοποίηση νέου σταθμού στο λιμάνι Λεμεσού.** Από την έναρξη της λειτουργίας του το 1996, ο σταθμός, για την κατασκευή του οποίου δαπανήθηκε ποσό περίπου £75 εκ., δεν αξιοποιείται πλήρως (4.107.5).
- (ii) **Μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων.** Δεν έχει ακόμη υπογραφεί η συμφωνία που προβλέπεται στο άρθρο 16(2) του Νόμου, για μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων από την Κυβέρνηση στην Αρχή (4.107.8).

- (iii) **Σταθμός εμπορευματοκιβωτίων στο λιμάνι Λεμεσού.** Ο χώρος αυτός δεν έχει ακόμη αξιοποιηθεί πλήρως. Η Αρχή με πληροφόρησε ότι τούτο οφείλεται στην αρνητική στάση μερίδας των λιμενικών εταίρων στις προσπάθειες της για εκμετάλλευση του σταθμού πάνω σε ορθολογιστική βάση (4.107.9).
- (iv) **Διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων στα λιμάνια Λεμεσού και Λάρνακας.** Από 2.1.91 ο Σύνδεσμος Αδειούχων Αχθοφόρων ανέλαβε τη διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων στα λιμάνια Λεμεσού και Λάρνακας. Μέχρι σήμερα δεν έχει υπογραφεί συμφωνία μεταξύ της Αρχής και του Συνδέσμου, με αποτέλεσμα η Αρχή να μην εισπράττει οποιαδήποτε δικαιώματα (4.107.10).
- (β) **Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου**
- (i) **Αποθέματα εξοπλισμού/υλικών.** Το ύψος των αποθεμάτων βρίσκεται σε ψηλά επίπεδα. Ένα μέρος από τα αποθέματα αφορά αναπτυξιακά έργα και η Αρχή προχωρεί στο διαχωρισμό τους για καλύτερο έλεγχο και παρακολούθηση (4.108.6 (α)).
- (ii) **Επενδύσεις - Συμμετοχή της Αρχής στο δορυφορικό πρόγραμμα EAST.** Η Αρχή έχει επενδύσει £1,1 εκ. στο δορυφορικό πρόγραμμα EAST το οποίο έχει παγοποιηθεί (4.108.7).
- (γ) **Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού**
- (i) **Εσωτερικός έλεγχος.** Δεν υιοθετήθηκε κατάλληλο σύστημα εσωτερικού ελέγχου, με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται σοβαρές ελλείψεις και αδυναμίες όσο αφορά την οικονομική του διαχείριση (4.114.4).
- (ii) **Υπερβάσεις Προϋπολογισμού.** Παρουσιάστηκαν σημαντικές υπερβάσεις, χωρίς την εκ των προτέρων έγκριση συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (4.114.2 (β)).
- (iii) **Εθνικό Σχέδιο Υποστήριξης Αναπτυξιακού Αθλητισμού**
- Για το πιο πάνω Σχέδιο, με προϋπολογιζόμενο κόστος £1 εκ., δεν ετοιμάστηκε απολογισμός.
  - Η απασχόληση προσωπικού στο πιο πάνω Σχέδιο παρουσιάζει αδυναμίες (4.114.8).
- (iv) **Λογαριασμοί Ταμείου Συντάξεων και Χορηγημάτων.** Καθυστερεί η υποβολή των πιο πάνω λογαριασμών για έλεγχο (4.114.18).
- (δ) **Κυπριακός Οργανισμός Αναπτύξεως Γης**
- Αξιοποίηση γης προς ανάπτυξη.** Παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στην αξιοποίηση της γης, γεγονός το οποίο συνεπάγεται μεγάλο κόστος για τον Οργανισμό (4.115.6).
- (ε) **Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού**
- (i) **Προσφορές για την επιλογή διαφημιστικού οίκου για την παγκόσμια διαφημιστική εκστρατεία του Κ.Ο.Τ. για τα έτη 2000 και 2001.** Σε ειδική έρευνα που διεξήχθη από την Υπηρεσία μου επισημάνθηκαν παρεκκλίσεις από τη νενομισμένη διαδικασία δημοσίευσης, παραλαβής, φύλαξης και ανοίγματος των προσφορών, καθώς επίσης και του ελέγχου συμμόρφωσης προς τους όρους και της τεκμηρίωσης της αξιολόγησης των προσφορών (4.116.6).

- (ii) **Διαφημιστική εκστρατεία σε χώρες του εξωτερικού.** Η συνεργασία του Οργανισμού με τους διαφημιστικούς οίκους, ο οποίος ανέλαβαν τη διαφημιστική εκστρατεία στις τουριστικές αγορές του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γερμανίας και των Βόρειων Χωρών, παρουσίαζε προβλήματα. Ένας από τους πιο πάνω οίκους προσέφυγε στο δικαστήριο (4.116.8).

(στ) Οργανισμός Γεωργικής Ασφαλίσεως

- (i) **Οικονομική βιωσιμότητα του Οργανισμού.** Παρά την αύξηση του ποσοστού της κυβερνητικής χορηγίας προς τον Οργανισμό, φαίνεται ότι οι πόροι του θα εξακολουθήσουν να είναι περιορισμένοι και η συνέχιση της λειτουργίας του θα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη στήριξη από μέρους της Κυβέρνησης (4.117.5).

(ζ) Οργανισμός Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας

- (i) **Πληρωμή ποσού ύψους £16.626 σε παραγωγό για πλεονασματικό αγελαδινό γάλα που παρέδωσε στον Οργανισμό.** Για πλεονασματική ποσότητα γάλακτος που παρέδωσε συγκεκριμένος παραγωγός κατά το 1999, υπερβαίνοντας την ετήσια καθορισμένη ποσόστωση του κατά 141705 λίτρα, πληρώθηκε, μετά από σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου, ποσό £16.626, σε αντίθεση με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 44301 ημερ. 22.5.96, που ενέκρινε, μεταξύ άλλων, και μέτρα για σταθεροποίηση της παραγωγής, τα οποία προνοούν όπως η πλεονασματική ποσότητα γάλακτος παραδίνεται στον Οργανισμό, με πρόστιμο ύψους 4 σεντ για κάθε πλεονασματικό λίτρο γάλακτος (4.118.11).

- (ii) **Πληρωμή ψυκτικών εξόδων ύψους £13.895.** Το πιο πάνω ποσό πληρώθηκε από τον Οργανισμό σε εταιρεία, αντικανονικά κατά τη γνώμη μου, καθότι αποτελούσε οφειλή συγκεκριμένου Συνδέσμου Αγελαδοτρόφων για ψυκτικά έξοδα της περιόδου 1.1-30.11.96, για το οποίο ο Οργανισμός δεν είχε καμιά σχέση (4.118.14).

(η) Πανεπιστήμιο Κύπρου

- (i) **Ερευνητικά προγράμματα.** Διαπιστώθηκε ότι δεν εφαρμόζονται οι Κανόνες που διέπουν τον προγραμματισμό, εκτέλεση και γενικά τη διαχείριση των ερευνητικών προγραμμάτων, ούτε και τηρείται το απαιτούμενο αρχείο (4.120.9).

(θ) Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λευκωσίας

- (i) **Προαγωγή υπαλλήλου με αναδρομική ισχύ.** Τόσο ο περί Αποχετευτικών Συστημάτων Νόμος 1/71, όσο και οι Κανονισμοί που έχουν εκδοθεί με βάση τον πιο πάνω Νόμο, δεν προβλέπουν διορισμό ή προαγωγή υπαλλήλου με αναδρομική ισχύ. Εντούτοις το Συμβούλιο αποφάσισε την αναδρομική προαγωγή υπαλλήλου από 1.1.93, σε αντίθεση τόσο με τη γνωμάτευση του Νομικού του Συμβούλου, όσο και εκείνη του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας (4.123.4).

(ι) Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού-Αμαθούντας

- (i) **Οφειλόμενα τέλη αποχέτευσης.** Στις 31.12.99 το σύνολο των οφειλόμενων προς το Συμβούλιο τελών ήταν £4.873.797, από τα οποία ποσό £2.430.538 οφείλεται από ξενοδοχεία (4.124.4).

- (ii) **Τέλη χρήσης συστήματος αποχέτευσης.** Ο Δήμος Γερμασόγειας συνεχίζει να μην καταβάλλει τα τέλη χρήσης του συστήματος αποχέτευσης, ούτε και να υποβάλλει

αναλυτικά στοιχεία για τις εισπράξεις των τελών, παρά τη συμφωνία που έχει συνάψει με το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού-Αμαθούντας (4.124.6).

- (iii) **Κεφαλαιουχικές δαπάνες.** Οι κεφαλαιουχικές δαπάνες που προϋπολογίστηκαν ήταν £9.596.500, ενώ εκείνες που πραγματοποιήθηκαν ήταν £1.337.502. Παρέμεινε δηλαδή αδαπάνητο ποσό ύψους £8.258.998 ή 86% (4.124.8).

(ια) **Συμβούλιο Εμπορίας Κυπριακών Πατατών**

- (i) **Εκπτώσεις λόγω ποιοτικών προβλημάτων και μειώσεις τιμών.** Οι εκπτώσεις λόγω ποιοτικών προβλημάτων και οι μειώσεις τιμών στο Ηνωμένο Βασίλειο ανήλθαν σε £0,8 εκ. (11,96% των πωλήσεων) και στην Ηπειρωτική Ευρώπη σε £0,2 εκ. (1,16% των πωλήσεων). Εισηγήθηκα όπως το Συμβούλιο προβληματιστεί για το ψηλό ποσοστό των εκπτώσεων του Ηνωμένου Βασιλείου (4.133.3).

- (ii) **Δωρεάν παραχώρηση 4200 τόνων πατατών ποικιλίας NICOLA.** Μετά την ολοκλήρωση της εμπορίας παρέμεινε αδιάθετη ποσότητα περίπου 4200 τόνων πατατών, η οποία είχε προκρατηθεί από αγοραστή του Συμβουλίου στο Ηνωμένο Βασίλειο. Τελικά η ποσότητα αυτή παραχωρήθηκε δωρεάν σε διάφορους αγοραστές (4.133.6).

(ιβ) **Συμβούλιο Κεντρικού Σφαγείου**

- (i) **Πρόβλημα ρευστότητας.** Το Συμβούλιο αντιμετωπίζει πολύ σοβαρό πρόβλημα ρευστότητας, με αποτέλεσμα να αδυνατεί να τακτοποιήσει τις τρέχουσες υποχρεώσεις του και να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη συνέχιση της παροχής οικονομικής υποστήριξης από την Κυβέρνηση (4.134.1 (α)).

- (ii) **Διορισμός Ερευνώντος Λειτουργού.** Ύστερα από εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου του Σφαγείου, διορίστηκε από τον Υπουργό Εσωτερικών Λειτουργός, για διερεύνηση παραπτώματων, στα οποία, κατά την άποψη του Συμβουλίου, πιθανόν να περιέπεσαν διευθυντικά στελέχη του Συμβουλίου (4.134.6 (α)).

- (iii) **Αστυνομική έρευνα.** Για πιθανά παραπτώματα, σε σχέση με οικονομικά θέματα, διεξάγεται αστυνομική έρευνα εναντίον ανώτερων στελεχών του Συμβουλίου. Στο μεταξύ τέθηκαν σε διαθεσιμότητα από 2.6.2000 δύο διευθυντικά στελέχη του Συμβουλίου (4.134.6 (β)).

- (iv) **Διορισμός Συμβούλου και Επιτηρητή.** Μετά από διαπίστωση του Διοικητικού Συμβουλίου ότι το Σφαγείο δε διοικείται σωστά, διορίστηκε Σύμβουλος και Επιτηρητής, πάνω σε προσωρινή βάση, με σκοπό να επιτηρεί τη λειτουργία του Σφαγείου, ο οποίος, από 2.6.2000, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ασκεί και καθήκοντα Γενικού Διευθυντή (4.134.6 (γ)).

(ιγ) **Συμβούλια Υδατοπρομήθειας - Γενικά**

- (i) **Συστήματα εσωτερικού ελέγχου.** Ο συνεχώς αυξανόμενος όγκος εργασιών των Συμβουλίων επιβάλλει τη σταδιακή βελτίωση και επέκταση των προγραμμάτων ελέγχου, έτσι ώστε να καλύπτουν όλους τους τομείς δραστηριότητας των Συμβουλίων (4.135.2).

- (ii) **Αντικανονική πώληση νερού.** Συνεχίστηκε και κατά το 1999 η αντικανονική πώληση νερού σε περιοχές εκτός των ορίων προμήθειας νερού των Συμβουλίων, σε τιμές ψηλότερες εκείνων με τις οποίες χρεώνονται οι καταναλωτές τους (4.135.4).

(iii) **Πρόωρη αφυπηρέτηση με την παραχώρηση πρόσθετων προσαυξήσεων.** Σε μέλη του προσωπικού των Συμβουλίων που υποβάλλουν αίτηση για πρόωρη αφυπηρέτηση, παραχωρούνται δύο πρόσθετες προσαυξήσεις, πέρα από την ανώτατη βαθμίδα της κλίμακας τους, χωρίς νομοθετική κάλυψη (4.135.5).

(iv) **Οργανικές θέσεις.** Για τη δημιουργία νέων θέσεων και σχεδίων υπηρεσίας δεν εξασφαλίζεται πάντοτε η έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, με τη δικαιολογία ότι αυτές περιλαμβάνονται στις συλλογικές συμβάσεις που εγκρίνονται από το Υπουργικό Συμβούλιο (4.135.9).

(ιδ) Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λεμεσού

(i) **Αίτηση για υδροδότηση διαχωρισμού οικοπέδων.** Η συνολική δαπάνη που προϋπολογίστηκε για την υδροδότηση των οικοπέδων εταιρείας ανερχόταν στο ποσό των £257.640, ενώ το ποσό που κατατέθηκε ήταν μόνο £129.600. Δεν έχει εισπραχθεί η διαφορά των £128.040 και η δαπάνη, σχετικά με την κατασκευή του νέου αγωγού Λεμεσού-Φασούλας, ανερχόταν, μέχρι 31.12.99, στο ποσό των £45.631 (4.137.10).

(ii) **Ταμείο Προνοίας του Προσωπικού του Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λεμεσού.** Σε αντίθεση με τις πρόνοιες των άρθρων 14 και 15 των περί Υδατοπρομήθειας (Δημοτικές και Άλλες Περιοχές) (Συντάξεις και Φιλοδωρήματα) Κανονισμών του Συμβουλίου, το Διοικητικό Συμβούλιο αναγνώρισε προϋπηρεσία διευθυντικού στελέχους του Συμβουλίου σε άλλο Ημικρατικό Οργανισμό.

Η Διαχειριστική Επιτροπή του Ταμείου Προνοίας δεσμεύτηκε και επέστρεψε στις 23.6.2000 σε μέλος του Ταμείου Προνοίας, το οποίο αφυπηρέτησε στις 30.4.2000, τις συνεισφορές του, με βάση τις τιμές των μετοχών στις 31.12.99, σε αντίθεση με τους ισχύοντες Κανονισμούς (4.137.11).

(ιε) Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου

(i) **Αναστολή λειτουργίας του Χρηματιστηρίου.** Το Χρηματιστήριο κατά το 1999 ανέστειλε τη λειτουργία του τέσσερις φορές, κάτι που αποτέλεσε σοβαρό πλήγμα στην αξιοπιστία του θεσμού και είχε ως αποτέλεσμα τον εγκλωβισμό κεφαλαίων των επενδυτών, με κίνδυνο εκμετάλλευσης των τελευταίων και πρόκλησης αθέμιτου πλουτισμού (4.149.6).

(ii) **Μηχανογράφηση.** Το έργο της μηχανογράφησης του Χρηματιστηρίου, η οποία θα επέφερε την απούλοποίηση των χρηματιστηριακών πράξεων, το οποίο ανέλαβε να ολοκληρώσει συγκεκριμένη εταιρεία του εξωτερικού μέχρι τις 31 Ιανουαρίου 1998, δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί (4.149.7).

(iii) **Ενοικίαση Γραφείων.** Το Συμβούλιο του Χρηματιστηρίου έχει υπογράψει ενοικιαστήριο έγγραφο για την ενοικίαση κτιρίου σε προάστιο της Λευκωσίας, για τη μεταστέγαση του, χωρίς να προκηρύξει προσφορές και χωρίς να γίνει ανεξάρτητη για το θέμα μελέτη και εκτίμηση του ύψους του ενοικίου που καθορίστηκε (4.149.8).

(ιστ) Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου

(i) **Ίδρυση και Λειτουργία.** Παρά την ψήφιση σχετικής Νομοθεσίας, με ισχύ από 1.1.99, σχετικά με τη λειτουργία του Ιδρύματος, το προηγούμενο καθεστώς λειτουργίας της Επιτροπής Υποτροφιών δε διαφοροποιήθηκε, με αποτέλεσμα να μη λειτουργήσει ξεχωριστό Ταμείο για το Ίδρυμα, να μην τηρούνται οι αναγκαίοι λογαριασμοί διαχείρισης και να μην ετοιμαστούν οικονομικές καταστάσεις για έλεγχο (4.154.1 και 4.154.4).

ΜΕΡΟΣ 3 - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Μέρος Α

3.1 ΦΟΡΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΩΝ ΚΕΡΔΩΝ

3.1.1 Επιλογή του θέματος. Ο περί Φορολογίας Κεφαλαιουχικών Κερδών Νόμος τέθηκε σε ισχύ την 1.8.80 με τη δημοσίευση του βασικού Νόμου αρ. 52 του 1980, ο οποίος τροποποιήθηκε με πέντε μεταγενέστερους Νόμους (135/1990, 70(I)/1994, 80(I)/1997, 48(I)/1999 και 79(I)/1999) και αναφέρεται ως οι περί Φορολογίας Κεφαλαιουχικών Κερδών Νόμοι του 1980 έως 1999.

Σκοπός του Νόμου είναι η επιβολή φόρου πάνω στο κέρδος που προκύπτει από τη διάθεση (πώληση) ακίνητης ιδιοκτησίας, που περιλαμβάνει και διάθεση μετοχών σε εταιρείες που κατέχουν ακίνητα, με συντελεστή 20%, μετά την αφαίρεση ορισμένων εκπτώσεων.

Την ευθύνη της εφαρμογής του πιο πάνω Νόμου έχει ο Διευθυντής του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων.

Το θέμα αυτό επιλέχθηκε για λεπτομερή εξέταση, επειδή:

- Από τους ετήσιους ελέγχους του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων και του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας διαπιστώθηκαν αδυναμίες στο σχετικό Νόμο, οι οποίες συνεπάγονται πιθανή απώλεια εσόδων, ταλαιπωρία και έξοδα του κοινού, σημαντικές καθυστερήσεις στην είσπραξη οφειλόμενων φόρων ή αυξημένη πιθανότητα δημιουργίας επισφαλών οφειλών.
- Το διοικητικό κόστος επιβολής του φόρου, σε σχέση με τα έσοδα του, φαίνεται να είναι ψηλό.

3.1.2 Στόχοι και έκταση ελέγχου. Ο έλεγχος αποσκοπούσε στο να διαπιστωθεί κατά πόσο:

- Η ισχύουσα νομοθεσία είναι επαρκής, εφαρμόζεται πιστά και δεν επιτρέπει τη φοροδιαφυγή.
- Υπάρχουν υπαλλακτικοί τρόποι επιβολής και είσπραξης της εν λόγω φορολογίας με μικρότερο διοικητικό κόστος και την ελάχιστη δυνατή ταλαιπωρία και έξοδα του κοινού.

Ο έλεγχος διεξήχθη πάνω σε δειγματοληπτική βάση και στηρίχθηκε, κατά κύριο λόγο, στην ανάλυση των στοιχείων που τηρούνται από το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων και το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας. Έγινε επίσης εκτεταμένη χρήση προσωπικών συνεντεύξεων με λειτουργούς των πιο πάνω ή και άλλων Τμημάτων που εμπλέκονται στη διαδικασία διαχείρισης των φόρων αυτών.

3.1.3 Περίληψη ευρημάτων

(α) Συνοπτικά οικονομικά αποτελέσματα

- (i) Για την περίοδο 1.8.1980 - 31.12.1998 επιβλήθηκε συνολικά φόρος ύψους £87,3 εκ. και εισπράχθηκαν £67,2 εκ. Το τρέχον άμεσο κόστος διαχείρισης αυτής της φορολογίας, καθώς και του Φόρου Ακίνητης Ιδιοκτησίας, το οποίο αντιπροσωπεύει τους μισθούς του προσωπικού που ασχολείται με την επιβολή και είσπραξη των φόρων αυτών, ανέρχεται σε περίπου £1 εκ. ετήσια (τιμές 1998).
- (ii) Με βάση την ανάλυση των στοιχείων της δεκαετούς περιόδου 1989-1998, προκύπτει ότι, κατά μέσο όρο, επιβάλλεται φόρος της τάξης του 3,1% πάνω στην αξία της διατιθέμενης

ακίνητης ιδιοκτησίας. Για το έτος 1998 το ποσοστό αυτό μειώθηκε στο 2,2% (2,1% για το 1997), έναντι 4,3% της περιόδου 1989-1991, δηλαδή υπάρχει μείωση κατά 50%, ενώ η αξία της πωληθείσας γης αυξάνεται.

- (iii) Το σύνολο των καθυστερημένων οφειλών ανήλθε από £8,3 εκ. την 1.1.89 στα £20,3 εκ. στις 31.12.98. Οι καθυστερημένες οφειλές φόρου αποτελούν το 28,4% του συνολικού φόρου που επιβλήθηκε κατά την περίοδο 1989-1998. Στο σύνολο των καθυστερημένων οφειλών (£20,3 εκ. στις 31.12.98) περιλαμβάνονται £6,18 εκ. που βρίσκονται υπό ένσταση ή προσφυγή στο Ανώτατο Δικαστήριο και £6,94 εκ. που οφείλονται από εκκλησιαστικές αρχές και μοναστήρια, η είσπραξη των οποίων είναι αμφίβολη, ενόψει του εκκρεμούντος προς εκδίκαση νομικού ισχυρισμού ότι αντισυνταγματικά επιβλήθηκε ο φόρος αυτός.
- (iv) Οι ετήσιες εισπράξεις του φόρου κεφαλαιουχικών κερδών, περίπου £7,3 εκ. ετήσια, κυμάνθηκαν μεταξύ του 30,8% και 41,3% του μέσου όρου της συνολικής οφειλής ετήσια. Το σύστημα εισπράξεων παρουσιάζει αδυναμίες, λόγω αδυναμιών του Νόμου, οι οποίες, σε συντομία, συνοψίζονται στις χρονοβόρες διαδικασίες λήψης δικαστικών και άλλων μέτρων εναντίον των οφειλετών, στη μη εφαρμογή δικαστικών αποφάσεων εναντίον οφειλετών και στην έλλειψη συντονισμού μεταξύ διαφόρων Κυβερνητικών Τμημάτων, οι οποίες όμως, με την τροποποίηση του περί Φορολογίας Κεφαλαιουχικών Κερδών Νόμου το Μάρτιο του 1999, θα εκλείψουν, αφού ο φόρος θα καταβάλλεται εκ των προτέρων, πριν από τη μεταβίβαση.

(β) Δήλωση τιμής πώλησης χαμηλότερης από την αντίστοιχη εκτίμηση του Κτηματολογίου. Οι τιμές πώλησης που δηλώνονται από τους φορολογούμενους είναι χαμηλότερες, κατά μέσο όρο 42%, των αντίστοιχων εκτιμήσεων του Κτηματολογίου.

Λόγω των προνοιών του άρθρου 9(1) του περί Φορολογίας Κεφαλαιουχικών Κερδών Νόμου, ο Διευθυντής του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων έχει περιορισμένη δυνατότητα αμφισβήτησης των ποσών πώλησης που δηλώνονται για σκοπούς προσδιορισμού των κεφαλαιουχικών κερδών, αφού, σύμφωνα με το άρθρο αυτό, πρέπει να αποδείξει ότι η δήλωση του φορολογούμενου ήταν ψευδής, πράγμα που πρακτικά δύσκολα τεκμηριώνεται.

Εάν υποθεθεί ότι οι εκτιμήσεις του Κτηματολογίου για την αξία των ακινήτων που πωλούνται είναι περίπου αντιπροσωπευτικές των συνθηκών που επικρατούν στην αγορά ακινήτων και υιοθετούνταν, για σκοπούς υπολογισμού του φόρου κεφαλαιουχικών κερδών, τότε για τη δεκαετία 1989-1998 υπολογίζεται ότι η φορολογία θα απέφερε επιπλέον έσοδα της τάξης των £53 εκ., συνολικά, ή κατά μέσο όρο £5 εκ., ετήσια.

Επιπρόσθετα, από τη λεπτομερή ανάλυση αριθμού υποθέσεων, προκύπτει ότι οι διαφορές μεταξύ δηλούμενων αξιών ακίνητης ιδιοκτησίας στο Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων και των εκτιμήσεων του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, σε μερικές περιπτώσεις, αποκλίνουν κατά πολύ από το μέσο όρο της τελευταίας δεκαετίας, που υπολογίζεται από 42% μέχρι και πέρα από το 500%. Υπάρχουν ακόμα περιπτώσεις όπου το ποσό διάθεσης που δηλώνεται είναι τόσο χαμηλό, σε σχέση με την τιμή 1.1.80, όπως αναπροσαρμόζεται με τον πληθωρισμό, ώστε να δημιουργείται φορολογική ζημιά, η οποία και μεταφέρεται έναντι μελλοντικών κερδών. Το Κτηματολόγιο εκτιμά τη συγκεκριμένη ακίνητη ιδιοκτησία μέχρι και έξι φορές περισσότερο, σε σχέση με τη δήλωση του φορολογούμενου.

(γ) Συμπληρωματικές εκτιμήσεις από το Κτηματολόγιο. Η γενική εκτίμηση της ακίνητης ιδιοκτησίας ολόκληρης της περιοχής που ελέγχεται από το Κράτος συμπληρώθηκε με τη δημοσίευση και των τελευταίων χωριών στις 9.10.92. Για τις αλλαγές που επιφέρονται στην

ακίνητη ιδιοκτησία (ανέγερση οικοδομών, κατεδαφίσεις, νέα οικόπεδα κ.τ.λ.), η επανεκτίμηση περιορίζεται στις περιπτώσεις όπου υποβάλλονται αιτήσεις «εκσυγχρονισμού» τίτλων ιδιοκτησίας. Δε γίνεται όμως συστηματική επανεκτίμηση της ακίνητης ιδιοκτησίας από τον Κλάδο Εκτιμήσεων του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και για τις περιπτώσεις εκείνες όπου οι ιδιοκτήτες δεν αποτείνονται στο Κτηματολόγιο, με αποτέλεσμα οι αξίες που χρησιμοποιούνται για υπολογισμό του κεφαλαιουχικού κέρδους, των μεταβιβαστικών δικαιωμάτων του Κτηματολογίου κ.τ.λ. σε αρκετές περιπτώσεις να είναι χαμηλότερες από την πραγματική αξία των ακινήτων κατά το χρόνο πώλησης τους. Επίσης παρατηρήθηκαν περιπτώσεις όπου οι δηλώσεις ακίνητης ιδιοκτησίας δεν περιλάμβαναν ανεγερθέντα κτίρια ή άλλες προσθήκες και βελτιώσεις, με αποτέλεσμα και σε αυτή την περίπτωση να υπολογίζεται λιγότερος φόρος κεφαλαιουχικών κερδών, μεταβιβαστικά τέλη, δημοτικά τέλη, δημοτικοί φόροι κ.τ.λ.

(δ) Διαδικασίες επιβολής του φόρου. Το σύστημα φορολογίας των κεφαλαιουχικών κερδών συνδέεται άμεσα με το αντίστοιχο σύστημα φορολογίας της Ακίνητης Ιδιοκτησίας και τη διαδικασία μεταβίβασης της στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας. Για όλες τις περιπτώσεις, εκτός των δωρεών, είτε προκύπτει φόρος είτε όχι, ο ιδιοκτήτης και ο αγοραστής υποχρεώνονται να ακολουθήσουν ολόκληρη τη διαδικασία που καθιερώθηκε, για εξασφάλιση των αναγκαίων πιστοποιητικών, προκειμένου να τα παρουσιάσουν στο Κτηματολόγιο, ώστε να γίνει δεκτή η δήλωση μεταβίβασης.

Οι διαδικασίες αυτές προκαλούν αρκετή ταλαιπωρία στο κοινό, απώλεια χρόνου, έξοδα και έχουν ως αποτέλεσμα τη συσσώρευση μεγάλου όγκου στοιχείων στους φορολογικούς φακέλους, ανεβάζοντας το διοικητικό κόστος της διαχείρισης των δύο φορολογιών σε περίπου £1 εκ. ετήσια.

3.1.4 Περίληψη εισηγήσεων

(α) Χρήση εκτιμημένης αξίας του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας όταν δηλώνεται χαμηλότερη τιμή. Η ευχέρεια των συμβαλλόμενων (πωλητή και αγοραστή) να δηλώνουν πιο χαμηλό τίμημα πώλησης από το πραγματικό, χωρίς τη δυνατότητα του Διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων να αμφισβητεί τη δηλούμενη τιμή, εκτός των περιπτώσεων όπου με αποδείξεις μπορεί να τεκμηριώσει ψευδή δήλωση, καθιστά αναγκαία, κατά την άποψη μου, την τροποποίηση της Νομοθεσίας, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στο Διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων, εκεί όπου η δηλούμενη αξία της ιδιοκτησίας είναι χαμηλότερη από την εκτίμηση που καθορίζει ο Διευθυντής του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, για σκοπούς μεταβιβαστικών τελών, να χρησιμοποιεί την εκτίμηση του Τμήματος Κτηματολογίου.

(β) Είσπραξη φόρου. Την ευθύνη είσπραξης του φόρου να εξακολουθήσει να έχει το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων, το οποίο διαθέτει τα ανάλογα τμήματα, μηχανισμούς και διαδικασίες. Παράλληλα, να μελετηθούν τρόποι και διαδικασίες, ώστε να καταστεί δυνατό να πληρώνεται ο φόρος αυτός (όπως και άλλοι φόροι που διαχειρίζεται το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων) στις Εμπορικές Τράπεζες ή τα Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα.

(γ) Έλεγχος πληρωμής κατά τη μεταβίβαση. Κατά την υποβολή δήλωσης μεταβίβασης στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, να ελέγχεται ότι έχουν ήδη καταβληθεί οι φόροι που βαρύνουν το ακίνητο, με σύνδεση των μηχανογραφημένων συστημάτων πληροφοριών γης του Κτηματολογίου και του Κλάδου Είσπραξης Φόρων του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων.

(δ) Ποσοστά φόρου και αφορολόγητα ποσά. Οι συντελεστές φόρου θα μπορούσε να αυξάνονται κλιμακωτά και να καθοριστούν κατώτατα όρια αφορολόγητων ποσών, έτσι ώστε να επιβαρύνονται περισσότερο όσοι πραγματοποιούν μεγαλύτερο κέρδος από την πώληση ακίνητης ιδιοκτησίας και να διατηρηθεί έτσι η αρχή της δικαιότερης φορολογικής μεταχείρισης.

(ε) Καθυστερημένες οφειλές. Να διευκρινιστεί η νομική εγκυρότητα ή μη των οφειλών ύψους £6,94 εκ. των εκκλησιαστικών αρχών και μοναστηριών, που περιλαμβάνονται στις συνολικές καθυστερήσεις ύψους £20,3 εκ., στις 31.12.98. Ενδείκνυται επίσης όπως επεκταθεί η λήψη μέτρων για είσπραξη όλων των παλαιών οφειλών.

(στ) Συστηματική επανεκτίμηση ακίνητης ιδιοκτησίας. Το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας πρέπει να διευθετήσει, ώστε, με τη συνεργασία των Αρχών Τοπικής Διοίκησης, να γίνεται συστηματική επανεκτίμηση της ακίνητης ιδιοκτησίας, εκεί όπου γίνονται ουσιώδεις προσθήκες και βελτιώσεις που διαφοροποιούν σημαντικά την αξία των ακινήτων.

Πρέπει επίσης να γίνουν οι αναγκαίες διευθετήσεις, ώστε το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας να προμηθεύει το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων με τους νέους καταλόγους επανεκτιμήσεων, τόσο για έλεγχο της ορθότητας/λογικότητας των διαφόρων δηλώσεων των φορολογούμενων, όσο και για υπολογισμό του ορθού ποσού των σχετικών φόρων.

Μέρος Β

3.2 ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Οι Διαχειριστικοί Έλεγχοι επεκτείνονται πέρα από τον οικονομικό και διακανονιστικό έλεγχο και καλύπτουν τους τομείς της οικονομίας, απόδοσης και αποτελεσματικότητας των ελεγχόμενων. Παραθέτω σύντομη ανασκόπηση των προηγούμενων διαχειριστικών ελέγχων, που διεξήχθησαν κατά τα έτη 1988-1998 και περιλήφθηκαν στις Ετήσιες Εκθέσεις μου.

Αναφέρεται επίσης ότι το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε στις 22.7.98 να εγκρίνει τη σύσταση ομάδων εργασίας σε κάθε Υπουργείο/Τμήμα και Ανεξάρτητο Γραφείο, οι οποίες να ασκούν εσωτερικό διαχειριστικό έλεγχο, να υλοποιούν και να προωθούν νέες εισηγήσεις και να λαμβάνουν όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα για αποτελεσματικότερη λειτουργία της κρατικής μηχανής.

3.2.1 Διαχείριση και Χρήση Κυβερνητικών Οχημάτων/Μηχανημάτων. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις που αφορούν το διαχειριστικό αυτό έλεγχο, που ήταν ο πρώτος έλεγχος που διεξήχθη από την Ελεγκτική Υπηρεσία, αναφέρονται στις παραγράφους 3.6.4 και 3.6.5 της Έκθεσής μου για το 1986.

Περίληπτικά οι εισηγήσεις ήταν οι ακόλουθες:

(α) Η ανάληψη από το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών της ευθύνης ζήτησης προσφορών, για την εκμίσθωση οχημάτων/μηχανημάτων από τον ιδιωτικό τομέα.

(β) Να διοριστεί συντονιστής σε κάθε Κυβερνητικό Τμήμα, ο οποίος να έχει την ευθύνη του προγραμματισμού χρήσης και ελέγχου της αδράνειας των οχημάτων/ μηχανημάτων.

(γ) Η χρέωση οχημάτων/μηχανημάτων σύμφωνα με τις πραγματικές εργάσιμες μέρες.

(δ) Η αντικατάσταση των οχημάτων/μηχανημάτων σε τακτά χρονικά διαστήματα.

(ε) Η συμπλήρωση των αναγκαίων εντύπων με ορθές, ολοκληρωμένες και ακριβείς πληροφορίες και στοιχεία.

Η Κυπριακή Τράπεζα Αναπτύξεως, στην οποία το Υπουργικό Συμβούλιο είχε αναθέσει τη μελέτη του θέματος, ετοίμασε και υπέβαλε το Μάιο 1997 έκθεση, στην οποία εισηγήθηκε μετατροπή του υφιστάμενου συστήματος χρέωσης των τελών σε σύστημα κοστολόγησης των κυβερνητικών οχημάτων/μηχανημάτων, το οποίο να καλύπτει όλα τα Τμήματα.

Το Υπουργικό Συμβούλιο υιοθέτησε την εισήγηση αυτή και στις 15.5.2000, μετά από μια δοκιμαστική εφαρμογή του προτεινόμενου συστήματος σε ορισμένα Τμήματα, ενέκρινε την εισαγωγή του νέου συστήματος διαχείρισης των κυβερνητικών κινητών μηχανημάτων/οχημάτων σε όλα τα Κυβερνητικά Τμήματα και Υπηρεσίες και τη μεταβίβαση της ιδιοκτησίας των μηχανημάτων/οχημάτων από το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών στα Τμήματα που τα χρησιμοποιούν.

3.2.2 Συντήρηση και Επιδιόρθωση Κυβερνητικών Κτιρίων και Εγκαταστάσεων. Οι κυριότερες παρατηρήσεις/εισηγήσεις από το διαχειριστικό αυτό έλεγχο αναφέρονται στις παραγράφους 2.10-2.45 της Έκθεσης μου για το 1987.

Σε συντομία εισηγήθηκα τον καθορισμό κεντρικής πολιτικής αναφορικά με τα κριτήρια για ποιοτικό και οικονομικό έλεγχο της συντήρησης και τον καθορισμό ομοιόμορφης διαδικασίας στην ετοιμασία των προγραμμάτων συντήρησης. Μέχρι σήμερα δε λήφθηκαν ουσιαστικά μέτρα για υλοποίηση των εισηγήσεων μου.

Το Δεκέμβριο 1998, συγκροτήθηκε επιτροπή για την επεξεργασία των εγγράφων προσφορών για την ανάθεση σε Συμβούλους της μελέτης του συστήματος για τη συντήρηση των κυβερνητικών κτιρίων και εγκαταστάσεων. Μέχρι τον Ιούνιο 2000 τα έγγραφα προσφορών, μαζί με τους Όρους Εντολής των Συμβούλων, δεν είχαν ολοκληρωθεί.

3.2.3 Υπερωριακή Απασχόληση. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 2.6-2.25 της Έκθεσης μου για το 1988.

Περιληπτικά, με στόχο την εξάσκηση ουσιαστικού ελέγχου για μείωση των υπερωριών, εκεί όπου δεν ήταν απόλυτα αναγκαίες, εισηγήθηκα την υιοθέτηση ομοιόμορφης πολιτικής, βάσει της οποίας να αποφασίζεται η εκτέλεση εργασίας υπερωριακά, τον κατάλληλο προϋπολογισμό της αναγκαίας δαπάνης, το σαφή καθορισμό των εργασιών που πρέπει να περιλαμβάνονται στον όρο "υπερωριακή απασχόληση" και τον ομοιόμορφο τρόπο υπολογισμού της πληρωμής υπερωριών.

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε την υιοθέτηση "Μητρώου Καταγραφής Υπερωριών" από τις Κυβερνητικές Υπηρεσίες και το διορισμό Ειδικών Τριμελών Επιτροπών σε κάθε Υπουργείο/Ανεξάρτητο Γραφείο, για σκοπούς καλύτερου ελέγχου της υπερωριακής απασχόλησης. Επίσης συστάθηκε Ομάδα Εργασίας, η οποία υπέβαλε εισηγήσεις στον Υπουργό Οικονομικών, οι οποίες αξιολογούνται.

3.2.4 Άδειες Οικοδομής. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 2.2.5-2.2.48 της Έκθεσης μου για το 1989.

Σε συντομία εισηγήθηκα τη βελτίωση της σχετικής νομοθεσίας, απλοποίηση/ διασαφήνιση των προνοιών που διέπουν την έκδοση των αδειών οικοδομής, την επιτήρηση των ανεγειρόμενων οικοδομών από τις Αρμόδιες Αρχές, ώστε να μη δημιουργούνται τετελεσμένα γεγονότα, και τον καθορισμό των πλαισίων για παραχώρηση χαλαρώσεων. Έκτοτε βελτιώθηκε η νομοθεσία για την έκδοση των αδειών οικοδομής και πρόσφατα ψηφίστηκε νομοθεσία που προβλέπει την υποχρεωτική επίβλεψη στην ανέγερση των οικοδομών. Το 1999 ψηφίστηκε ο Νόμος 142(Ι)/99

για τις παρεκκλίσεις και ακολούθως, με την έγκριση και των Κανονισμών (Κ.Δ.Π. 309/99), εγκαθιδρύθηκε Συμβούλιο Μελέτης Παρεκκλίσεων.

3.2.5 Έκτακτη Εισφορά για την Άμυνα της Δημοκρατίας. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 2.3.4-2.3.9 της Έκθεσης μου για το 1989.

Σε συντομία, οι ουσιαστικότερες από τις εισηγήσεις της Έκθεσης αφορούσαν υποδείξεις για ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας που διέπει την επιβολή και είσπραξη των εισφορών, για να διασφαλίζονται τα έσοδα του Ταμείου Αμυντικής Θωράκισης.

Η Ελεγκτική Υπηρεσία υπέβαλε συγκεκριμένες εισηγήσεις για ριζική επίλυση του προβλήματος, μερικές από τις οποίες έχουν υλοποιηθεί, όπως η επιβολή πρόσθετου τέλους για καθυστέρηση στην καταβολή της εισφοράς, η κατάταξη των μετόχων ιδιωτικών εταιρειών στην κατηγορία των μισθωτών κ.τ.λ.

3.2.6 Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη του Κρατικού Συστήματος Υγείας. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 2.3.4-2.3.9 της Έκθεσης μου για το 1990.

Περίληπτικά εισηγήθηκα την τροποποίηση των υφιστάμενων εισοδηματικών κριτηρίων που καθορίζουν τις διάφορες κατηγορίες δικαιούχων, ώστε να συνάδουν με τα σημερινά δεδομένα, την κατάργηση ή έκδοση πιστοποιητικών “απορίας” και “ελαττωμένων δικαιωμάτων”, τον καθορισμό ενός κατ’ αποκοπή ποσού για τους δικαιούχους πιστοποιητικών “απορίας” για την προμήθεια φαρμάκων ή να εξεταστεί το ενδεχόμενο ολοκληρωτικής κατάργησης των πιο πάνω πιστοποιητικών, τη μελέτη για ανακατανομή των χειρουργικών θεάτρων, ανάλογα με τις προβλεπόμενες ανάγκες σε ώρες, αντί σε ημέρες, των διαφόρων ειδικοτήτων, για αξιοποίηση τους στο μέγιστο δυνατό βαθμό και σύντμηση του χρόνου αναμονής, τη βελτίωση συστημάτων διαχείρισης ιατρικού εξοπλισμού, την επίσπευση μελετών και σχεδίων που εκκρεμούσαν, τη μηχανογράφηση συστημάτων, την εισαγωγή βιβλιαρίου υγείας και την έκδοση εντύπου οδηγιών για τους ασθενείς.

Έγιναν διάφορες ενέργειες και η κατάσταση έχει βελτιωθεί σε ορισμένους τομείς, όπως η λειτουργία νέων εξωτερικών ιατρείων, ο προκαθορισμός επίσκεψης (ραντεβού) στα νοσοκομεία, ο καθορισμός τέλους για εξέταση και προμήθεια φαρμάκων σε δικαιούχους δωρεάν περίθαλψης, η εισαγωγή διαφορετικού χρώματος κάρτας ασθενούς για διάφορα εξωτερικά ιατρεία και η εισαγωγή στα εξωτερικά ιατρεία των νοσοκομείων μηχανογραφημένου συστήματος εγγραφής ασθενών.

Πρόσφατα εγκρίθηκαν νέοι Κανονισμοί για αναθεώρηση των τελών και των εισοδηματικών κριτηρίων για δικαιούχους δωρεάν ή μη ιατρικής περίθαλψης.

Όμως, η εφαρμογή αρκετών εισηγήσεων μου, όπως για καλύτερη αξιοποίηση χειρουργικών θεάτρων και για τη λειτουργία ικανοποιητικού συστήματος εντοπισμού, καταγραφής και διάθεσης αδρανούντος εξοπλισμού, καθώς και οτιδήποτε αφορά τον προγραμματισμό αγοράς νέου ιατρικού εξοπλισμού, παρά τη μερική βελτίωση που σημειώθηκε, βρίσκονται ακόμη σε εκκρεμότητα.

Επιπρόσθετα, διαπιστώνεται καθυστέρηση στην εισαγωγή ολοκληρωμένων μηχανογραφημένων συστημάτων, πράγμα που δυσχεραίνει τόσο τη λειτουργία των νοσοκομείων όσο και την εφαρμογή των απαραίτητων συστημάτων ελέγχου.

3.2.7 Αποθήκες Αποταμίευσης. Τα θέματα που έχουν προκύψει από το διαχειριστικό αυτό έλεγχο αναφέρονται στις παραγράφους 2.1-2.5.14 της Έκθεσης μου για το 1991.

Τα πιο σημαντικά θέματα και εισηγήσεις που προέκυψαν ήταν:

(α) Εκσυγχρονισμός της σχετικής νομοθεσίας και θέσπιση Κανονισμών που να επιλαμβάνονται όλων των θεμάτων που αφορούν τις αποθήκες αποταμίευσης και να εκφράζουν πιο συγκεκριμένα την κυβερνητική πολιτική στον τομέα αυτό.

Το Τμήμα Τελωνείων, ως ενδιάμεσο βήμα για εναρμόνιση με τα ισχύοντα στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ετοίμασε προσχέδιο Κανονισμών, το οποίο απέστειλε στο Υπουργείο Οικονομικών για περαιτέρω προώθηση, μαζί με προσχέδιο τροποποίησης του Νόμου 82/67, έτσι ώστε να παρέχει την εξουσία στο Υπουργικό Συμβούλιο για θέσπιση τέτοιων Κανονισμών.

(β) Καθορισμός αυστηρών κριτηρίων και προδιαγραφών για την έγκριση νέων αποθηκευτικών χώρων, τα οποία να περιέχονται σε Κανονισμούς.

Ετοιμάστηκαν προδιαγραφές και κριτήρια, διαπιστώθηκαν όμως κάποια προβλήματα και το Τμήμα αποφάσισε τη μη αυστηρή τήρησή τους, τουλάχιστον όσο αφορά τις προδιαγραφές για τις διαστάσεις των αποθηκών.

(γ) Να λογίζονται χωριστές οι αποθήκες που δε συνορεύουν μεταξύ τους και να καθοριστεί μέγιστος αριθμός των επεκτάσεων για κάθε περίπτωση.

Το Τμήμα αναφέρθηκε στους λόγους της μη εφαρμογής της προϋπόθεσης ότι, για να εγκρίνονται αποθήκες ως επεκτάσεις, πρέπει να συνορεύουν μεταξύ τους, για τους οποίους διατηρώ τις επιφυλάξεις μου. Όσο αφορά τον αριθμό των επεκτάσεων, καθορίστηκε ότι αυτές δεν μπορεί να υπερβαίνουν τις πέντε για κάθε αποθήκη αποταμίευσης.

(δ) Να αποτραπεί η λειτουργία αριθμού αποθηκών, ως κέντρων λιανικής πώλησης.

Η θέση του Τμήματος είναι ότι πρέπει να αποσύρεται η έγκριση λειτουργίας της αποθήκης μόνο στις περιπτώσεις όπου η λειτουργία της καθίσταται προβληματική.

(ε) Εντοπίστηκαν αδυναμίες στα θέματα ελέγχου και κλεισίματος φακέλων, ελέγχου κλειστών και ελεγχμένων φακέλων και φύλαξης και καταστροφής των φακέλων. Για τα θέματα αυτά έγιναν συγκεκριμένες εισηγήσεις, οι οποίες δεν έχουν τύχει εφαρμογής.

Αρκετές από τις εισηγήσεις μου υιοθετήθηκαν από το Τμήμα και έχουν γίνει αρκετές διεργασίες, ώστε, με τη μηχανογράφηση των εργασιών των αποθηκών αποταμίευσης, να τύχουν πλήρους εφαρμογής.

3.2.8 Επιδότηση Μεταφορικών Μαθητών. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 2.2.1-2.2.6 της Έκθεσης μου για το 1992. Σε συντομία εισηγήθηκα:

(α) Το συντονισμό των διαδρομών,

(β) την εξυπηρέτηση, με ιδιωτική πρωτοβουλία, π.χ. γονιών ή κοινοτήτων, ή με απευθείας επιχορήγηση των δικαιούχων, όπου το κόστος κατά μαθητή είναι πολύ ψηλό,

(γ) το συστηματικό έλεγχο των καταλόγων δικαιούχων, κατά πόσο γίνεται πραγματική χρήση δημόσιων μέσων μεταφοράς, παρακολούθηση και έλεγχος όλων των συμβατικών υποχρεώσεων των μεταφορέων (π.χ. ωράριο, καταλληλότητα λεωφορείων κ.τ.λ.), και

(δ) την κατάργηση του σχεδίου για τις πόλεις, άποψη με την οποία συμφωνεί και το Υπουργείο Οικονομικών.

Όσο αφορά τις εισηγήσεις για καθορισμό και συντονισμό των δρομολογίων και υιοθέτηση υπαλλακτικών λύσεων για τη μεταφορά μαθητών, αυτές τυγχάνουν εφαρμογής. Εξακολουθεί όμως να μη γίνεται έλεγχος των συμβατικών υποχρεώσεων των μεταφορέων, ούτε και έχει γίνει μελέτη για κατάργηση του σχεδίου για τις πόλεις. Πρόσφατα το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού υπέβαλε πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο για μελέτη του όλου Σχεδίου από την αρχή.

3.2.9 Αποκομιδή Σκυβάλων από Δημαρχεία και Συμβούλια Βελτιώσεως (νυν Κοινοτικά Συμβούλια). Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 3.1.9-3.1.26 της Έκθεσης μου για το 1993.

Περίληπτικά οι εισηγήσεις μου αφορούσαν τη δημιουργία και άλλων συμπλεγμάτων σκυβάλων, όπου είναι δυνατό, την ετοιμασία και εφαρμογή ομοιόμορφων Κανονισμών και την επιβολή τελών σκυβάλων με βάση ομοιόμορφα κριτήρια, την αναθεώρηση τομέων και υποτομέων, τον καθορισμό ομοιόμορφου ωράριου εργασίας, των ημερομίσθιων και του αριθμού του προσωπικού των συνεργείων, τη διεξαγωγή μελέτης για να εξακριβωθεί κατά πόσο είναι συμφερότερο όπως οι επιδιορθώσεις και συντήρηση οχημάτων αναθέτονται στον ιδιωτικό τομέα, την ορθολογιστική αξιοποίηση των σκυβαλοφόρων και την τροποποίηση της νομοθεσίας, ώστε να επιτρέπει την είσπραξη τελών σκυβάλων με τιμολόγια της Υδατοπρομήθειας ή της Αρχής Ηλεκτρισμού. Από την ημερομηνία υποβολής της Έκθεσης μου μέχρι σήμερα σημειώθηκαν οι ακόλουθες εξελίξεις:

(α) Τομείς και υποτομείς. Οι τομείς και υποτομείς, όπως είναι διαχωρισμένες οι διάφορες περιοχές των Δήμων και Συμβουλίων Βελτιώσεως, αναθεωρούνται ανάλογα με την ανάπτυξη των περιοχών, τις ανάγκες που δημιουργούνται και τον όγκο εργασίας, με αποτέλεσμα η κατανομή της εργασίας να γίνεται πάνω σε πιο ορθολογιστική βάση και να αξιοποιείται κατάλληλα, τόσο το ανθρώπινο δυναμικό, όσο και ο μηχανικός εξοπλισμός.

(β) Κανονισμοί - Τέλη σκυβάλων. Με την τροποποίηση το 1996 του περί Δήμων Νόμου και των περί Χωρίων (Διοίκηση και Βελτίωση) (Γενικών Κανονισμών) του Συμβουλίου Βελτιώσεως Πεδουλά, οι οποίοι υιοθετήθηκαν από όλα τα Συμβούλια Βελτιώσεως, οι Δήμοι και τα Συμβούλια Βελτιώσεως έχουν εφαρμόσει ομοιόμορφους Κανονισμούς, οι οποίοι καθορίζουν τις διάφορες κατηγορίες υποστατικών, το ανώτατο ύψος των τελών που θα επιβληθούν, καθώς και τα κριτήρια επιβολής τους. Παρόμοιοι Κανονισμοί αναμένεται να θεσπιστούν με την ψήφιση του περί Κοινοτήτων Νόμου του 1999, οι οποίοι θα τύχουν εφαρμογής σε όλα τα Κοινοτικά Συμβούλια (πρώην Συμβούλια Βελτιώσεως και πρώην Χωρικές Αρχές).

(γ) Αποκομιδή σκυβάλων με προσφορές. Οι Δήμοι Λακατάμιας και Αθηνών, καθώς και πολλά Συμβούλια Βελτιώσεως, μετά από προκήρυξη προσφορών, ανέθεσαν την αποκομιδή σκυβάλων σε ιδιώτες και, όπως προέκυψε, το κόστος ήταν χαμηλότερο. Οι Δήμοι και τα Συμβούλια, που συνεχίζουν να χρησιμοποιούν δικά τους συνεργεία, με πληροφόρηση ότι η ανάθεση της αποκομιδής σκυβάλων σε ιδιώτες είναι αδύνατη στο παρόν στάδιο, λόγω δυσκολιών στην αξιοποίηση του υφιστάμενου προσωπικού και εξοπλισμού, καθώς επίσης και των αναμενόμενων αντιδράσεων από πλευράς προσωπικού και Συντεχνιών.

3.2.10 Αδράνεια Μηχανοδηγών/Οδηγών και Τεχνιτών Μηχανημάτων/Οχημάτων του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 3.2-3.2.11 της Έκθεσης μου για το 1993.

Περίληπτικά οι εισηγήσεις ήταν οι ακόλουθες:

Καθορισμός πολιτικής για την αγορά/ενοικίαση οχημάτων και μηχανημάτων για καλύτερη αξιοποίηση των μηχανοδηγών και των τεχνιτών, παραχώρηση μηχανοδηγών και τεχνιτών του Τμήματος για εκτέλεση εργασιών σε άλλα Τμήματα που έχουν ανάγκες, λήψη μέτρων για περιορισμό των καθυστερήσεων κατά την επιδιόρθωση των μηχανημάτων/οχημάτων και έγκαιρη εξασφάλιση των απαιτούμενων πιστώσεων, έτσι ώστε να αποφεύγονται καθυστερήσεις στην έναρξη των έργων.

Οι εξελίξεις που σημειώθηκαν μετά την ετοιμασία και υποβολή της Έκθεσης μου είναι:

Το Υπουργικό Συμβούλιο στις 15.2.95 ενέκρινε τη σύσταση Υπουργικής Επιτροπής, η οποία μελέτησε το θέμα των πλεονάζοντων μηχανοδηγών και αποφασίστηκε όπως τούτο αντιμετωπιστεί μέσα στα πλαίσια του γενικότερου σχεδίου απορρόφησης του υπεράριθμου ωρομίσθιου κυβερνητικού προσωπικού από άλλες Κυβερνητικές Υπηρεσίες.

Με άλλη απόφαση του το Υπουργικό Συμβούλιο στις 15.5.2000 ενέκρινε τη μετακίνηση των μηχανοδηγών, που υπάγονται τώρα στο Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών, στα διάφορα Τμήματα.

3.2.11 Προγραμματισμός και Εκτέλεση Έργων Ανάπτυξης. Οι κυριότερες παρατηρήσεις/εισηγήσεις από το διαχειριστικό αυτό έλεγχο αναφέρονται στις παραγράφους 2.1.1 - 2.1.20 της Έκθεσης μου για το 1992.

Σε συντομία εισηγήθηκα την ανάγκη για καλύτερο χρονικό και οικονομικό προγραμματισμό των έργων, περιλαμβανομένης της διαδικασίας προσφορών. Οι πλείστες από τις εισηγήσεις μου τέθηκαν σε εφαρμογή. Ετοιμάστηκε εγχειρίδιο οδηγιών για τον προγραμματισμό εκτέλεσης κάθε έργου, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε το διορισμό στα μεγάλα έργα υπεύθυνου συντονιστή, η τακτική της μεταφοράς εξοικονομήσεων έχει τερματιστεί, οι εργασίες του Τμήματος Δημοσίων Έργων έχουν μηχανογραφηθεί μερικώς και τηρούνται ετήσια προγράμματα του Κλάδου Μελετών.

Μέσα στα έτη 1997-1998 εφαρμόστηκαν εγχειρίδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό των μελετών και της εκτέλεσης των έργων ανάπτυξης, στην ετοιμασία των οποίων υπήρξε σημαντική η συμβολή της Υπηρεσίας μου.

3.2.12 Σχολές Οδηγών. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις που προέκυψαν από το διαχειριστικό αυτό έλεγχο, τα οποία αναφέρονται στις παραγράφους 3.3.1-3.3.11 της Έκθεσης μου για το 1993, είναι:

(α) Γύρω στο 20% των σχολών οδηγών μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως εικονικές και η ίδρυση τους αποσκοπούσε στην εξασφάλιση στον ιδιοκτήτη τους αφορολόγητου οχήματος.

(β) Γύρω στο 14% των αφορολόγητων οχημάτων ήταν οχήματα πολυτελείας που δε συνάδουν με τις ανάγκες των εκπαιδευόμενων.

(γ) Πέρα από το 60% των αφορολόγητων εκπαιδευτικών οχημάτων χρησιμοποιούνταν περισσότερο για ιδιωτικούς, παρά για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

(δ) Αρκετές σχολές χρησιμοποιούσαν για εκπαιδευτικούς σκοπούς φορολογημένα οχήματα μικρότερου κυβισμού και αξίας, αντί τα αφορολόγητα οχήματα τους.

Τα Υπουργεία Οικονομικών και Συγκοινωνιών και Έργων αποδέχτηκαν την εισήγηση μου για κατάργηση του προνομίου της φοροαπαλλαγής και ψηφίστηκε σχετική τροποποίηση του νόμου από τη Βουλή το 1994.

Τα υπόλοιπα θέματα, που αφορούν κυρίως το σύστημα ελέγχου λειτουργίας των σχολών, συζητήθηκαν από τα ενδιαφερόμενα Τμήματα και έχουν ληφθεί διορθωτικά μέτρα. Ορισμένες σχολές που λειτουργούσαν παράνομα έχουν τερματίσει τη λειτουργία τους και έχουν καταβάλει τους αναλογούντες δασμούς για τα αφορολόγητα οχήματα τους.

3.2.13 Άδειες Πώλησης Οينوπνευματωδών Ποτών. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 3.2-3.2.16 της Έκθεσης μου για το 1994.

Περίληπτικά εισηγήθηκα την τροποποίηση της νομοθεσίας, ώστε η έκδοση αδειών για υποστατικά που βρίσκονται σε περιοχές βελτιώσεως να ανατεθεί στα οικεία Συμβούλια Βελτιώσεως, την αναθεώρηση των τελών, την ομοιομορφία στην έκδοση πιστοποιητικών από τα Επαρχιακά Συμβούλια, βάσει των οποίων εκδίδονται οι άδειες ποτού, την παρακολούθηση και έλεγχο όσων παραλείπουν να ανανεώσουν την άδεια τους και τη μηχανογράφηση του όλου συστήματος.

Τον Οκτώβριο 1995 ετοιμάστηκε τροποποιητικό νομοσχέδιο για αναθεώρηση των τελών έκδοσης των αδειών, το οποίο τελικά εγκρίθηκε στις 6.11.98 (Νόμος 83(Ι)/98). Έγινε αναθεώρηση και τα νέα τέλη συνάδουν με τα σημερινά δεδομένα. Οι Επαρχιακές Διοικήσεις εφαρμόζουν νέο πρόγραμμα παρακολούθησης, σε συνεργασία με τις Αστυνομικές Διευθύνσεις, όσων παραλείπουν την ανανέωση της άδειας πώλησης ποτού.

Παραμένει προς υλοποίηση η εισήγηση μου για μηχανογράφηση του όλου συστήματος που θα διευκολύνει την όλη διαδικασία παρακολούθησης, με την παροχή των αναγκαίων πληροφοριών έγκαιρα.

3.2.14 Άδειες Χρήσης Μηχανών Παιγνιδιού. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 3.1-3.1.16 της Έκθεσης μου για το 1994.

Περίληπτικά εισηγήθηκα την αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας που διέπει τον έλεγχο, έκδοση και παρακολούθηση των αδειών χρήσης μηχανών παιγνιδιού, κατάλληλο σύστημα εντοπισμού των μη αδειούχων μηχανών, την αναθεώρηση των τελών για χρήση μηχανών παιγνιδιού, την τήρηση των αναγκαίων μητρώων και στοιχείων για την είσπραξη τους και κατάλληλη σήμανση και έλεγχο των υποστατικών όπου είναι εγκατεστημένες μηχανές παιγνιδιού.

Μετά την ετοιμασία και υποβολή της Έκθεσης μου, ψηφίστηκε, το Μάρτιο 1996, ο περί Μηχανών Παιγνιδιού και Μηχανών Ψυχαγωγίας Νόμος αρ. 32(Ι)/96, ο οποίος καταργεί τους υφιστάμενους Νόμους και ρυθμίζει εξ αρχής τη χορήγηση αδειών μηχανών παιγνιδιού και μηχανών ψυχαγωγίας και συναφή θέματα. Με το Νόμο αυτό αναθεωρούνται επίσης τα τέλη για έκδοση αδειών. Επειδή, μετά την ψήφιση του Νόμου, εντοπίστηκαν ορισμένες ατέλειες κατά την εφαρμογή του, το Υπουργείο Εσωτερικών ζήτησε από το Γενικό Εισαγγελέα, ο οποίος και ετοίμασε, τον Ιούλιο 1996, τροποποιητικό νομοσχέδιο, το οποίο εγκρίθηκε στις 26.6.98 (Νόμος 50(Ι)/98) και τέθηκαν σε εφαρμογή Κανονισμοί (Κ.Δ.Π. 159/98). Εγκρίθηκε επίσης ο Νόμος 90(Ι)/99 στις 9.7.99, ο οποίος προνοεί για δωρεάν εγγραφή όσων μηχανών παιγνιδιού επανεγγραφούν μέχρι τις 31.12.99.

Με οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών, οι Επαρχιακές Διοικήσεις συνεργάζονται ήδη με την Αστυνομία, για πλήρη εφαρμογή του Νόμου και των Κανονισμών.

3.2.15 Δικαστικά Εντάλματα Ποινικών Υποθέσεων. Τα κυριότερα συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 3.3-3.3.20 της Έκθεσης μου για το 1994.

Σε συντομία οι κυριότερες από τις εισηγήσεις μου αφορούσαν την επίσπευση στην ετοιμασία των κατηγορητήριων, την έγκαιρη έκδοση και καταχώριση των ενταλμάτων στα σχετικά μητρώα, τη μη επιβάρυνση του Δημοσίου εκεί όπου δεν επιτυγχανόταν η επίδοση κλήσεων, τη διασφάλιση της είσπραξης των επιδικασθέντων ποσών που οφείλονται από ιδιωτικές εταιρείες, τις οποίες οι μέτοχοι διαλύουν και ιδρύουν νέες, την έγκαιρη εκτέλεση των ενταλμάτων, την επέκταση του θεσμού της εξώδικης ρύθμισης και για άλλα αδικήματα, κυρίως τροχαίας, τη μηχανογράφηση των εργασιών της όλης διαδικασίας και την ειδοποίηση του παραβάτη από το Πρωτοκολλητήριο, μετά την έκδοση της απόφασης του δικαστηρίου και προτού εκδοθεί το ένταλμα, να προσέλθει για να καταβάλει το οφειλόμενο ποσό.

Σημειώθηκε σημαντική βελτίωση στην ετοιμασία των κατηγορητήριων, καθώς και στην καταχώριση και εκτέλεση των ενταλμάτων.

Με τη θέσπιση της νομοθεσίας από 1.7.97, για εξώδικη ρύθμιση των τροχαίων αδικημάτων, σημειώθηκε σημαντική μείωση των κατηγορητήριων, με αποτέλεσμα να προκύπτουν εξοικονομήσεις πέρα από £3 εκ. ετησίως, μόνο από το κόστος ετοιμασίας και εκτέλεσης των ενταλμάτων. Σε περίπτωση που ληφθεί υπόψη και το κόστος εκδίκασης της υπόθεσης από τα δικαστήρια, τότε η εξοικονόμηση ξεπερνά κατά πολύ τα £6 εκ. ετησίως.

Εκκρεμεί η μηχανογράφηση των εργασιών που αφορούν την ετοιμασία των κατηγορητήριων και την έκδοση, καταχώριση και εκτέλεση των ενταλμάτων, καθώς και η διασφάλιση της είσπραξης των επιδικασθέντων ποσών που οφείλονται από ιδιωτικές εταιρείες, τις οποίες οι μέτοχοι διαλύουν και ιδρύουν νέες.

3.2.16 Λατομικά Υλικά. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 3.5-3.5.6 της Έκθεσης μου για το 1994.

Περίληπτικά οι εισηγήσεις ήταν οι ακόλουθες:

(α) Τροποποίηση του περί Ρυθμίσεως Μεταλλείων και Λατομείων Νόμου, έτσι ώστε να προνοείται άμεση κατάσχεση των μηχανημάτων που χρησιμοποιούνται για παράνομες λατομεύσεις και να επιβάλλονται αποτρεπτικές ποινές, να προνοείται άμεση αναστολή των εργασιών των νόμιμων λατομείων που παρανομούν, με την παραγωγή υλικών εκτός προτύπων. Να ρυθμίζεται η λειτουργία των αποθηκών εμπορίας αμμοχαλίκων (μάντρες) με την έκδοση ειδικής άδειας.

(β) Λήψη των αναγκαίων μέτρων από όλα τα αρμόδια Τμήματα για εφαρμογή των σχετικών αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου και κυρίως της απαγόρευσης παραγωγής και διάθεσης υλικών εκτός προτύπων χωρίς ειδική άδεια.

(γ) Αναβάθμιση και βελτίωση του ελέγχου σε όλους τους τομείς και από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, με συχνότερες επιθεωρήσεις από τα Κυβερνητικά Τμήματα, οι οποίες να μην περιορίζονται μόνο στις κανονικές ώρες εργασίας, ετοιμασία νομοθεσίας που να διέπει την άδεια λειτουργίας των μονάδων παραγωγής έτοιμου σκυροδέματος και τον έλεγχο τους και συχνότερες επιθεωρήσεις των υλικών που χρησιμοποιούν, με τη λήψη δειγμάτων για εργαστηριακό έλεγχο. Στελέχωση και εξασφάλιση κατάλληλου εξοπλισμού για τα Κυβερνητικά Εργαστήρια. Εξάσκηση ποιοτικού ελέγχου των υλικών από τους ίδιους τους λατόμους και εφαρμογή των προνοιών των Προτύπων περί Αμμοχαλίκων, δηλαδή CYS 14, CYS 64, CYS 99, για την έκδοση “πιστοποιητικού καταλληλότητας”, το οποίο θα πρέπει να συνοδεύει πάντοτε όλα τα υλικά, μέχρι την τελική τους χρήση. Συστηματικό έλεγχο των όρων έκδοσης ερευνητικών αδειών και προνομίων λατομείου, καθώς και των πολεοδομικών αδειών.

(δ) Προώθηση της ετοιμασίας και θεσμοθέτησης των Οικοδομικών Κανονισμών, βάσει των οποίων οι Μηχανικοί, χρήστες κ.τ.λ. θα φέρουν ευθύνη για τον ποιοτικό έλεγχο των υλικών στον τόπο χρήσης τους.

(ε) Τροποποίηση του περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου, έτσι ώστε να μπορούν να αναστέλλονται άμεσα οι παράνομες λατομεύσεις.

(στ) Εφαρμογή σαφών κριτηρίων, τα οποία θα πρέπει να πληρούνται για την έκδοση προνομίου λατομείου. Επίσης, εφαρμογή κριτηρίων, με βάση τα οποία να αποφασίζεται η αναστολή της λειτουργίας των λατομείων που δεν παράγουν υλικά εντός Προτύπων, και κριτηρίων για άρση της αναστολής λειτουργίας τους.

(ζ) Αναθεώρηση των διαδικασιών έκδοσης/ανανέωσης πολεοδομικής άδειας, η οποία να εκδίδεται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και οι όροι έκδοσης της να παρακολουθούνται στενά.

(η) Τήρηση πλήρων και σωστών στοιχείων για τις επιθεωρήσεις των λατομείων, τις καταγγελίες για παράνομες λατομεύσεις και για πώληση υλικών εκτός Προτύπων και άλλων στοιχείων που είναι απαραίτητα για την παρακολούθηση και έλεγχο των λατομείων, τήρηση των μηνιαίων καταστάσεων σχετικά με τις εργασίες των λατομείων και κατάλληλη συμπλήρωση του εντύπου για την εξόρυξη και πώληση υλικών (ΥΜ35) από τους λατόμους και μηχανογράφηση όλων των πιο πάνω στοιχείων.

(θ) Τροποποίηση του Νόμου και των Κανονισμών, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η είσπραξη δικαιωμάτων σε όλες τις περιπτώσεις εξόρυξης και πώλησης υλικών. Να απαγορεύεται η έκδοση και χρήση εκρηκτικών υλών σε λατομεία των οποίων η λειτουργία καθίσταται παράνομη. Να απαιτείται η διεξαγωγή περιβαλλοντικής μελέτης για την έκδοση προνομίου λατομείου ή ερευνητικής άδειας. Να θεσπιστούν κριτήρια με βάση τα οποία να ετοιμάζεται και αξιολογείται η περιβαλλοντική μελέτη. Να αναστέλλονται άμεσα όλες οι παράνομες εργασίες που επηρεάζουν το περιβάλλον. Να λαμβάνονται μέτρα για αυστηρή εφαρμογή των όρων που έχουν σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος και την επαναφορά του χώρου στην αρχική του μορφή εντός τακτού χρονικού διαστήματος.

Από την ημερομηνία υποβολής της Έκθεσης μου μέχρι σήμερα σημειώθηκαν οι ακόλουθες εξελίξεις:

- Το Νοέμβριο του 1995 θεσπίστηκε νομοθεσία που προνοεί, μεταξύ άλλων, άμεση κατάσχεση μηχανημάτων που χρησιμοποιούνται για παράνομες λατομεύσεις.
- Τον Ιούλιο του 1998 θεσμοθετήθηκε η Επιτροπή Ελέγχου Προτύπων για τα αμμοχάλικα, με νέα ευέλικτη μορφή και επέκταση όρων εντολής για έλεγχο του όλου κύκλου παραγωγής.
- Για τις μονάδες έτοιμου σκυροδέματος ψηφίστηκε νομοθεσία, με εφαρμογή από 1.1.99, για να γίνονται συχνότερες επιθεωρήσεις και δειγματοληψία.
- Λαμβάνονται μέτρα για αναστολή εργασιών εκεί όπου η παραγωγή λατομικών υλικών είναι εκτός Προτύπων.
- Γίνονται συχνότερες επιθεωρήσεις, τόσο στα λατομεία όσο και στις σκυροθραυστικές μονάδες.

- Ειδική επιτροπή από το Τμήμα και τους λατόμους επεξεργάζεται θεσμικό πλαίσιο, βάσει του οποίου οι ίδιοι οι λατόμοι θα αναλάβουν την εξάσκηση ποιοτικού ελέγχου πάνω στα λατομικά υλικά που παράγουν.
- Έχουν ετοιμαστεί κριτήρια για την έκδοση προνομίου λατομείου, καθώς και κριτήρια για την αναστολή λειτουργίας των λατομείων.
- Έγινε τροποποίηση του Νόμου για είσπραξη δικαιωμάτων για όλες τις περιπτώσεις εξόρυξης υλικού, καθώς επίσης και για απαγόρευση έκδοσης εκρηκτικών υλών σε λατομεία, των οποίων η λειτουργία καθίσταται παράνομη.
- Η διεξαγωγή περιβαλλοντικής μελέτης για την έκδοση προνομίου λατομείου έχει θεσμοθετηθεί.
- Οι λατόμοι αποστέλλουν μηνιαία στατιστικά στοιχεία για την παραγωγή και διάθεση των υλικών τους.
- Προωθείται από τον Κυπριακό Οργανισμό Προτύπων και Ελέγχου Ποιότητας η διαπίστευση των εργαστηρίων για βελτίωση του συστήματος αυτοέλεγχου στα λατομεία.
- Ψηφίστηκε νομοθεσία που προβλέπει την υποχρεωτική επίβλεψη στην ανέγερση οικοδομών.

Παρά τη βελτίωση που σημειώθηκε, αφού σχεδόν όλες οι εισηγήσεις μας εφαρμόστηκαν, εξακολουθούν σε ορισμένες περιπτώσεις να διοχετεύονται στην αγορά ακατάλληλα υλικά, λόγω της μη λήψης αποτρεπτικών μέτρων, όταν εντοπίζονται οι παρανομίες, και της μη στενής παρακολούθησης της παραγωγής και διάθεσης υλικών από την Υπηρεσία Μεταλλείων, που οφείλεται μερικώς και στη μη επαρκή στελέχωση της.

3.2.17 Κυβερνητικές Επαύλεις. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 3.4.1-3.4.23 της Έκθεσης μου για το 1994.

Οι ουσιαστικότερες από τις εισηγήσεις αφορούσαν την ενοποίηση ή κατάργηση κτηνοτροφικών και γεωργικών πειραματικών επαύλεων, τόσο του Τμήματος Γεωργίας όσο και του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών.

Έχουν ήδη καταργηθεί οι κτηνοτροφικές μονάδες του Τμήματος Γεωργίας στην Αθαλάσσα. Επίσης στον τομέα των δασικών φυτωρίων, υιοθετήθηκε από το 1996 νέα πολιτική, βάσει της οποίας περιορίστηκε δραστικά η παραγωγή δενδρυλλίων και δόθηκε έμφαση στον τομέα της εισαγωγής και δοκιμής νέων ειδών και ποικιλιών.

Εκκρεμεί η υλοποίηση της απόφασης για δημιουργία νέας κτηνοτροφικής έπαυλης στους Ορείτες, παρά την απόφαση που λήφθηκε πριν από μερικά χρόνια, για τερματισμό της λειτουργίας της κτηνοτροφικής έπαυλης Αχέλειας και τη μεταφορά του βασικού πυρήνα του προγράμματος στη νέα κτηνοτροφική έπαυλη Ορειτών. Το Τμήμα Γεωργίας βρίσκεται ακόμα στο στάδιο της διαδικασίας προσφορών για τη δημιουργία των αναγκαίων έργων υποδομής. Έχουν ήδη εξασφαλιστεί οι εγκρίσεις για την ηλεκτροδότηση της έπαυλης και τη βελτίωση/αναδιοργάνωση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων.

3.2.18 Έκδοση Διαβατηρίων. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 3.4.1-3.4.8 της Έκθεσης μου για το 1995. Οι εξελίξεις που σημειώθηκαν μέχρι σήμερα είναι:

(α) Οι αδυναμίες και ελλείψεις που παρουσίαζε το μηχανογραφημένο σύστημα έχουν μελετηθεί και επιλυθεί.

(β) Η έκδοση των διαβατηρίων γίνεται τώρα και από όλες τις Επαρχιακές Διοικήσεις. Δεν έχει όμως αρχίσει, για τεχνικούς λόγους, η έκδοση των διαβατηρίων από τις Διπλωματικές Αποστολές. Αντιλαμβάνομαι ότι τροchioδρομείται η έκδοση διαβατηρίων, αρχικά από οκτώ Διπλωματικές Αποστολές, αφού γίνει κατάλληλη σύνδεση τους με το Σύστημα Αρχείου Πληθυσμού, με πρώτη δοκιμαστική σύνδεση με την Πρεσβεία Αθηνών από τις αρχές του 2001.

(γ) Έχουν γίνει ριζικές διαρρυθμίσεις στον Κλάδο Διαβατηρίων και έχει επιλυθεί το θέμα του αποθηκευτικού χώρου. Φαίνεται όμως ότι, λόγω της φύσης της κατασκευής τους, οι κτιριακές εγκαταστάσεις δεν παρέχουν επαρκή ασφάλεια, ούτε για τα διάφορα έγγραφα και εξοπλισμό, ούτε για το προσωπικό του Τμήματος, γι' αυτό έχει εγερθεί προς το Υπουργείο Εσωτερικών το θέμα της ανάγκης μεταστέγασης των Γραφείων.

Το όλο θέμα έχει επί του παρόντος επιλυθεί με μια σειρά βελτιωτικών έργων που έχουν ήδη γίνει και θα συμπληρωθούν με την περιφραγή και τοποθέτηση ελεγχόμενης εισόδου μέσα στο 2000.

(δ) Εκκρεμεί η θέσπιση νομοθεσίας και Κανονισμών που να ρυθμίζουν τα θέματα που αφορούν την έκδοση των διαβατηρίων και ταξιδιωτικών εγγράφων. Όπως έχω πληροφορηθεί, στο προσχέδιο του περί Αρχείου Πληθυσμού Νόμου, το οποίο έχει υποβληθεί στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνική επεξεργασία, έχουν περιληφθεί σχετικές διατάξεις, με σκοπό τη ρύθμιση των πιο πάνω θεμάτων.

3.2.19 Αγροτικοί Κτηνιατρικοί Σταθμοί. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις που αφορούσαν το διαχειριστικό αυτό έλεγχο αναφέρονται στις παραγράφους 3.5.1-3.5.7 της Έκθεσης μου για το 1995 και περιλαμβάνουν περιληπτικά:

(α) Εξέταση του ενδεχόμενου κατάργησης ή και συγχώνευσης ορισμένων Σταθμών που παρουσίαζαν χαμηλό ποσοστό αξιοποίησης.

(β) Διερεύνηση καλύτερης αξιοποίησης του χρόνου του προσωπικού.

(γ) Αξιολόγηση της χρήσης υπηρεσιών ιδιωτών κτηνιάτρων και επέκταση του μέτρου σε όλες τις αγροτικές περιοχές.

Οι εξελίξεις που έχουν σημειωθεί μέχρι το τέλος του 1999 είναι οι ακόλουθες:

(i) Έχουν ήδη κλείσει εννιά Αγροτικοί Σταθμοί, από τους 16 που λειτουργούσαν το 1995, και το προσωπικό τους έχει μετατεθεί σε άλλους Σταθμούς ή Επαρχιακά Γραφεία των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών.

(ii) Συνεχίζεται το Σχέδιο Επιδότησης Ιδιωτών Κτηνιάτρων, στο οποίο, στην παρούσα φάση του, συμμετέχουν 17 ιδιώτες κτηνίατροι, και αναμένεται ότι κατά το 2000 θα υπογραφούν και νέα συμβόλαια. Το κόστος επιδότησης κυμαίνεται από £200-£250 το μήνα κατά κτηνίατρο και η συνολική δαπάνη για το 1999 ανήλθε σε £47.121.

3.2.20 Προμήθεια Βιβλίων στα Σχολεία. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 3.3.1-3.3.5 της Έκθεσης μου για το 1995. Σε συντομία εισηγήθηκα:

(α) Να γίνεται καλύτερος προγραμματισμός, ώστε, με την έναρξη λειτουργίας των σχολείων, να μην παρατηρούνται οποιεσδήποτε ελλείψεις σε βιβλία.

(β) Την κατάλληλη στελέχωση των Υπηρεσιών Ανάπτυξης Προγραμμάτων και εξασφάλιση του αναγκαίου μηχανικού εξοπλισμού, ώστε να είναι σε θέση να εκτελέσουν καλύτερα την αποστολή τους.

(γ) Τον καλύτερο συντονισμό και προγραμματισμό στη διαδικασία και κατακύρωση των προσφορών, ώστε να εκλείψουν αδυναμίες και ελλείψεις.

(δ) Τρόπους για καλύτερη λειτουργία της Αποθήκης Βιβλίων του Υπουργείου, ώστε να διεκπεραιώνεται έγκαιρα τόσο η παραλαβή όσο και η αποστολή των βιβλίων στα σχολεία.

(ε) Στενή παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και να γίνεται καλύτερος συντονισμός μεταξύ του Λογιστηρίου του Υπουργείου και των Υπηρεσιών Ανάπτυξης Προγραμμάτων.

Παρά το μεγάλο χρονικό διάστημα που έχει μεσολαβήσει από την υποβολή της Έκθεσης μου και παρόλο που η Αποθήκη του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού έχει μεταστεγαστεί σε άλλο κατάλληλο κτίριο, εξακολουθούν να παρατηρούνται προβλήματα στην παραλαβή, ταξινόμηση και αποστολή των βιβλίων στα σχολεία. Επίσης, εξακολουθεί να μη γίνεται μακροχρόνιος προγραμματισμός των αναγκών σε βιβλία, ενώ δεν έχουν ακόμη στελεχωθεί κατάλληλα και εξοπλιστεί με τον αναγκαίο εξοπλισμό οι τρεις Υπηρεσίες Ανάπτυξης του Υπουργείου. Επιπρόσθετα, εξακολουθούν να υπάρχουν αδυναμίες και ελλείψεις στη διαδικασία και κατακύρωση των προσφορών.

3.2.21 Παραχώρηση Δασμολογικών Απαλλαγών για Οχήματα σε Επαναπατριζόμενους και Εργασθέντες στο Εξωτερικό. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις, τα οποία αναφέρονται στις παραγράφους 3.2.3-3.2.4 της Έκθεσης μου για το 1995, είναι:

(α) Να καθοριστεί με σαφήνεια στη νομοθεσία κατά πόσο θα λαμβάνεται υπόψη ή όχι, για σκοπούς υπολογισμού της περιόδου των 10 ετών στο εξωτερικό, η παραμονή του αιτητή στην Κύπρο για ένα χρονικό διάστημα πριν από τον επαναπατρισμό του.

(β) Κατά πόσο η περίοδος της στρατιωτικής θητείας θα θεωρείται προσωρινή διακοπή της παραμονής του αιτητή στο εξωτερικό ή όχι.

(γ) Να γίνει νομοθετική ρύθμιση για τους φοιτητές που εργάζονται κατά τη διάρκεια των σπουδών τους και για τους δημόσιους υπαλλήλους που υπηρετούν στις Διπλωματικές και άλλες Αποστολές της Κύπρου στο εξωτερικό.

(δ) Να μηχανογραφηθεί το όλο σύστημα, να ενδυναμωθεί και βελτιωθεί ο έλεγχος που διεξάγει το Τμήμα Τελωνείων και να επανεξεταστεί ο θεσμός της παραχώρησης αδασμολόγητου οχήματος ως κινήτρου επαναπατρισμού.

Το Τμήμα Τελωνείων έχει ζητήσει νομική γνώμатеυση για τις ασάφειες της νομοθεσίας, ενώ όσο αφορά την παραχώρηση απαλλαγών σε δημόσιους υπαλλήλους έχει κατατεθεί από το 1991 τροποποιητικό νομοσχέδιο, το οποίο εκκρεμεί ακόμη. Επίσης μελετάται παρόμοια τροποποίηση της νομοθεσίας και στην περίπτωση των φοιτητών του εξωτερικού.

3.2.22 Αποστολή της Συστημένης Αλληλογραφίας Εσωτερικού. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 3.6.4-3.6.8 της Έκθεσης μου για το 1995.

Περιληπτικά εισηγήθηκα όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο τροποποίησης της νομοθεσίας, για περιορισμό της συστημένης αλληλογραφίας στις περιπτώσεις όπου είναι πραγματικά αναγκαία, τη διαφώτιση του κοινού για την έγκαιρη παραλαβή της, διορθωτικά μέτρα για την επιστροφή της συστημένης αλληλογραφίας, λόγω λανθασμένων διευθύνσεων, και προσωπική επίδοση της συστημένης αλληλογραφίας, όπου ο νόμος προνοεί τούτο.

Οι εισηγήσεις μου έχουν μελετηθεί από όλα τα Κυβερνητικά Τμήματα που διακινούν μεγάλες ποσότητες συστημένης αλληλογραφίας, δεν έχουν όμως τύχει εφαρμογής, επειδή

παρουσιάζονται πρακτικές ή νομικές δυσκολίες και χρειάζεται να γίνει τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας.

3.2.23 Κτηματικοί Φόροι. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 3.1.1-3.1.34 της Έκθεσης μου για το 1995.

Σε συντομία, οι ουσιαστικότερες από τις εισηγήσεις της Έκθεσης αφορούν την ανάγκη απλούστευσης των διαδικασιών επιβολής των υφιστάμενων οκτώ διαφορετικών κτηματικών φορολογιών και συγχώνευση τους σε ένα νόμο, καθώς και κατάλληλη τροποποίηση της νομοθεσίας, όπου παρουσιάζονται κενά, για αποτελεσματικότερη επιβολή των σχετικών φόρων.

Μετά την έκδοση της Έκθεσης μου δε σημειώθηκαν οποιεσδήποτε εξελίξεις αναφορικά με τα ευρήματα και εισηγήσεις μου, επειδή χρειάζονται να γίνουν ριζικές τροποποιήσεις στις υφιστάμενες νομοθεσίες που αφορούν το Φόρο Ακίνητης Ιδιοκτησίας, το Τέλος Βελτιώσεως, το Φόρο Ακίνητης Αστικής Ιδιοκτησίας (Σχολικά), το Δημοτικό Τέλος Ακίνητης Ιδιοκτησίας, τα Τέλη Αποχετεύσεων, το Φόρο Εισοδήματος για την αξία ακίνητου, τα Μεταβιβαστικά Τέλη Κτηματολογίου και το Φόρο Υγείας.

3.2.24 Συντήρηση και Επιδιόρθωση Ηλεκτρομηχανολογικού Εξοπλισμού που Προμηθεύεται το Δημόσιο. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 3.1.1 - 3.1.6 της Έκθεσης μου για το 1996.

Σε συντομία, εισηγήθηκα την καταγραφή και παρακολούθηση του ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού/ανταλλακτικών και την τήρηση/αξιολόγηση της δαπάνης συντήρησης, για σκοπούς καθορισμού ορθολογιστικής πολιτικής για τη συντήρηση/επιδιόρθωση από το Κράτος ή/και τον ιδιωτικό τομέα.

Από την ημερομηνία υποβολής της Έκθεσης μου μέχρι σήμερα σημειώθηκαν οι ακόλουθες εξελίξεις:

- Με βάση υπουργική απόφαση ετοιμάστηκε πρόγραμμα από ιδιωτικό οίκο. Καταχωρίστηκε ο κινητός εξοπλισμός και ο εξοπλισμός του Νοσοκομείου Λεμεσού. Επειδή όμως το πρόγραμμα που ετοιμάστηκε δεν είναι “on-line” και απαιτείται να αποστέλλονται περιοδικά τα στοιχεία από τις άλλες Επαρχίες, αποφασίστηκε όπως το πρόγραμμα αυτό χρησιμοποιηθεί μόνο για τα οχήματα. Τελικά, το πρόγραμμα αυτό εγκαταλείφθηκε, επειδή δεν εξυπηρετούσε τις νέες ανάγκες που προέκυψαν από την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου το Μάιο 2000, για αλλαγή του συστήματος διαχείρισης του κυβερνητικού στόλου οχημάτων. Για τον ιατρικό εξοπλισμό αποφασίστηκε η αγορά ειδικού προγράμματος που θα χρησιμοποιηθεί παράλληλα και για τις άλλες κατηγορίες ακίνητου εξοπλισμού. Το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών ανέλαβε τη δοκιμαστική χρήση και αξιολόγηση του, ώστε να αποφασιστεί κατά πόσο θα προχωρήσει η εφαρμογή του παγκύπρια. Μέχρι σήμερα δεν έχει συμπληρωθεί η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της δοκιμαστικής χρήσης.
- Για την τήρηση/αξιολόγηση στοιχείων δαπανών, το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών ανέλαβε να επεξεργαστεί/επιβεβαιώσει τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην Έκθεση μου, προτού επανεξεταστεί η πολιτική ανάληψης της συντήρησης από το Τμήμα ή της ανάθεσης της στον ιδιωτικό τομέα. Η διαδικασία επιβεβαίωσης των στοιχείων αυτών κινήθηκε από το Τμήμα, δεν έχει όμως ολοκληρωθεί. Αναμένεται ότι, με τη συμπλήρωση και εφαρμογή της μηχανογράφησης, τα στοιχεία αυτά θα καταγράφονται και θα αξιοποιούνται.

- Για το διαχειριστικό αυτό έλεγχο ενημερώθηκε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παρακολούθησης Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών σε δύο συνεδρίες της το 1998.

3.2.25 Επιθεώρηση Μηχανοκίνητων Οχημάτων. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις, τα οποία αναφέρονται στις παραγράφους 3.2.1 - 3.2.4 της Έκθεσης μου για το 1996, είναι:

(α) Η επιθεώρηση των μηχανοκίνητων οχημάτων είναι ανεπαρκής και από το 1996 έχει τερματιστεί. Παρόλο που δαπανήθηκαν σημαντικά ποσά για την ανέγερση και εξοπλισμό των Κέντρων Επιθεώρησης Μηχανοκίνητων Οχημάτων, αυτά δε στελεχώθηκαν κατάλληλα, ώστε να ανταποκριθούν στην αποστολή τους.

(β) Εκστρατείες οδικής ασφάλειας που διεξήγαγε η Αστυνομία απέδειξαν ότι μεγάλο ποσοστό οχημάτων παρουσιάζουν μηχανικά και άλλα προβλήματα.

(γ) Η ανεξέλεγκτη έκλυση καυσαερίων, αλλά και η κακή ποιότητα των καυσίμων, επηρεάζουν αρνητικά το περιβάλλον.

Τα πιο πάνω συζητήθηκαν στην Επιτροπή Συγκοινωνιών της Βουλής, στην παρουσία εκπροσώπων όλων των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών, και αποφασίστηκε όπως γίνουν οι αναγκαίες διευθετήσεις, ώστε να αρχίσουν το συντομότερο δυνατό οι επιθεωρήσεις των μηχανοκίνητων οχημάτων και να ληφθούν μέτρα για βελτίωση της ποιότητας των καυσίμων.

Το Τμήμα Οδικών Μεταφορών με πληροφόρησε ότι έγιναν οι αναγκαίες ρυθμίσεις για να αρχίσει ξανά η επιθεώρηση οχημάτων, ενώ τροχοδρομούνται διευθετήσεις για βελτίωση της ποιότητας των καυσίμων.

3.2.26 Συνεργεία Συντήρησης Οχημάτων της Αστυνομίας. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 3.3.1 - 3.3.6 της Έκθεσης μου για το 1996.

Σε συντομία οι ουσιαστικότερες από τις εισηγήσεις αφορούσαν την ανάγκη υιοθέτησης μακροχρόνιας στρατηγικής για τον τρόπο συντήρησης των οχημάτων, τη χρησιμοποίηση των υπηρεσιών του ιδιωτικού τομέα και την επαναφορά του θεσμού της επαναγοράς και συντήρησης από τους προμηθευτές/αντιπρόσωπους των οχημάτων.

Το θέμα συζητήθηκε στην Επιτροπή Ελέγχου της Βουλής στις 26.3.98, στην παρουσία εκπροσώπων όλων των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών. Ο Αρχηγός της Αστυνομίας με πληροφόρησε πρόσφατα ότι λήφθηκαν μέτρα για μείωση του κόστους συντήρησης από 7,61 σεντ το χιλιόμετρο για το 1996, σε 3,71 σεντ για το 1998, λόγω βασικά της μείωσης κατά 40 άτομα του προσωπικού που απασχολείτο για το σκοπό αυτό κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής.

Με αφορμή την προγραμματιζόμενη προμήθεια 600 νέων οχημάτων την επόμενη τριετία, για ανανέωση του στόλου της Αστυνομίας, εξέφρασα την άποψη, σε σχετική επιστολή μου προς το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, ότι:

- Στις νέες προσφορές αγοράς οχημάτων πρέπει να περιλαμβάνεται όρος που να επιτρέπει στην Κυβέρνηση να αναθέτει, αν το επιθυμεί, τη συντήρηση στα εξουσιοδοτημένα συνεργεία των αντιπροσώπων-εισαγωγέων.
- Ακόμη και σήμερα, το κόστος συντήρησης των συνεργείων είναι ψηλό, έστω και αν οι υπολογισμοί της Αστυνομίας είναι ορθοί.

Σύμφωνα με πρόσφατες προσφορές για αγορά οχημάτων για τις ανάγκες της Αστυνομίας, που περιλαμβάνουν όρο για συντήρηση "σύμφωνα με το εγχειρίδιο συντήρησης του κατασκευαστή",

το κόστος συντήρησης είναι γύρω στα 2 σεντ κατά χιλιόμετρο, για περίοδο 5 ετών, σε σύγκριση με 7,6 σεντ της Αστυνομίας, 3,43 σεντ που καταβάλλει η Α.Τ.Η.Κ. και 4,01 σεντ που καταβάλλει η Α.Η.Κ. (για το 1996). Η άποψη της Αστυνομίας ότι η συντήρηση που γίνεται στα συνεργεία της περιλαμβάνει εργασίες, πέρα από εκείνες που εισηγείται στο εγχειρίδιο του κατασκευαστή, δεν τεκμηριώνεται.

Συνιστάται η περίληψη όρου στα νέα έγγραφα προσφορών για χρηματοδότηση νέων αγορών από τους εισαγωγείς, νοουμένου ότι:

- Παρέχει στην Κυβέρνηση δικαίωμα επιλογής μεταξύ της αγοράς των οχημάτων από την ίδια και της χρηματοδότησης της αγοράς από τους εισαγωγείς, και
- σε περίπτωση εφαρμογής της μεθόδου της χρηματοδότησης, γίνεται παράλληλη πρόνοια ότι όλη η συντήρηση θα αναλαμβάνεται από τον επιτυχόντα προσφοροδότη και το κόστος της θα είναι ενσωματωμένο στο συνολικό ποσό χρηματοδότησης.

Ο όρος για ανάθεση της συντήρησης σε ιδιώτες περιλήφθηκε στα έγγραφα της προσφοράς για την αγορά των 100 πρώτων οχημάτων (από τα 600) για το 1999. Παρόλο που το κόστος συντήρησης που δόθηκε από τους προσφοροδότες ήταν αρκετά χαμηλό (0,9-1,9 σεντ ανά χιλιόμετρο), το Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών δεν πήρε απόφαση για την ανάθεση της σε ιδιώτες, επειδή οι προσφορές που δόθηκαν αφορούσαν συντήρηση σύμφωνα με το “εγχειρίδιο του κατασκευαστή” και όχι σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Αστυνομίας, που είναι περισσότερες.

Τον Ιούλιο 1999 λήφθηκε απόφαση για συμπερίληψη στα έγγραφα της προσφοράς, για την αγορά των υπόλοιπων περίπου 500 οχημάτων, όρου που θα επιτρέπει στην Κυβέρνηση την ανάθεση της συντήρησης τους στον ιδιωτικό τομέα. Η προσφορά προκηρύχθηκε τον Αύγουστο 2000, χωρίς όμως τη συμπερίληψη του όρου για χρηματοδότηση της αγοράς των οχημάτων από τους εισαγωγείς, επειδή οι τελευταίοι δήλωσαν ότι δεν αποδέχονται τον όρο αυτό.

3.2.27 Παροχή Δημόσιων Βοηθημάτων από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας. Τα θέματα που έχουν προκύψει από το διαχειριστικό αυτό έλεγχο αναφέρονται στις παραγράφους 3.1-3.5.11 της Έκθεσης μου για το 1997.

Περίληπτικά οι εισηγήσεις ήταν οι ακόλουθες:

- Τροποποίηση του περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμου, για άρση παρερμηνειών που προκύπτουν εξαιτίας της γενικότητας του Νόμου, και θέσπιση Κανονισμών για την εξέταση, έγκριση, παροχή και παρακολούθηση των δημοσίων βοηθημάτων.
- Συστηματική παρακολούθηση της ορθής και ομοιόμορφης εφαρμογής της νομοθεσίας και των διαδικασιών, για να εκλείψει η ανομοιομορφία που παρατηρείται στην εφαρμογή της νομοθεσίας από τα Επαρχιακά Γραφεία Ευημερίας.
- Καθορισμός του ύψους των επιδομάτων στους σχετικούς Κανονισμούς.
- Τήρηση επαρκών στοιχείων στους φακέλους των αιτητών.
- Έκδοση νέου εγχειριδίου, στο οποίο να ενσωματωθούν όλες οι γραπτές και προφορικές οδηγίες της Διεύθυνσης.
- Αναθεώρηση των διαδικασιών εξέτασης των αιτήσεων, με στόχο τη μείωση του χρόνου που απαιτείται.

- Ετήσια επίσκεψη από τον αρμόδιο Λειτουργό Ευημερίας για παρακολούθηση και εντοπισμό τυχόν αλλαγών στα δεδομένα του λήπτη.
- Έγκαιρη ανανέωση των ιατρικών πιστοποιητικών στις περιπτώσεις παροχής δημόσιου βοηθήματος, λόγω ανικανότητας για εργασία.
- Διερεύνηση της κινητής ή ακίνητης περιουσίας όλων των αιτητών.
- Βελτίωση των διαδικασιών εξέτασης, έγκρισης και παροχής δημόσιου βοηθήματος και υιοθέτηση κατάλληλου συστήματος εσωτερικού ελέγχου, για διασφάλιση της πρόληψης δημιουργίας υπερπληρωμών και την έγκαιρη είσπραξη των ήδη δημιουργηθεισών.
- Επίσπευση των εργασιών για ολοκλήρωση και εφαρμογή του νέου μηχανογραφημένου συστήματος.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με πληροφόρησε ότι το Υπουργείο του αποφάσισε τη σύσταση Υπηρεσιακής Επιτροπής, στην οποία συμμετείχε και εκπρόσωπος της Υπηρεσίας μας, για να μελετήσει τα ευρήματα της Έκθεσης και να εισηγηθεί μεθόδους για αντιμετώπιση των αδυναμιών στο σύστημα παροχής δημόσιων βοηθημάτων.

- Στο μεταξύ έχει ετοιμαστεί προσχέδιο τροποποίησης του περί Δημοσίων Βοηθημάτων Νόμου, το οποίο αναμένεται να προωθηθεί για έγκριση, μετά την εξέταση μερικών θεμάτων που εκκρεμούν.
- Ο καθορισμός του ύψους των επιδομάτων στους σχετικούς Κανονισμούς μελετάται.
- Όσο αφορά τα θέματα της τήρησης επαρκών στοιχείων στους φακέλους, τη διερεύνηση της κινητής ή ακίνητης περιουσίας των αιτητών, της ορθής και ομοιόμορφης εφαρμογής της Νομοθεσίας και των διαδικασιών και τη διασφάλιση της πρόληψης δημιουργίας υπερπληρωμών, στάληκαν σχετικές εγκύκλιοι στους Επαρχιακούς Λειτουργούς Ευημερίας για συμμόρφωση.
- Το θέμα της αναθεώρησης των διαδικασιών εξέτασης των αιτήσεων προωθείται, μέσα στα πλαίσια της μηχανογράφησης των εντύπων.

3.2.28 Υπερωριακή Απασχόληση Ιατρικού Προσωπικού. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 3.1.1-3.1.3 της Έκθεσης μου για το 1998.

Σε συντομία οι σημαντικότερες διαπιστώσεις μου ήταν οι ακόλουθες: Πέρα από το 70% των δαπανών για υπερωριακή απασχόληση ιατρικού προσωπικού αφορά αποζημίωση ιατρικού προσωπικού που εργάζεται με βάση το σύστημα αναμονής και κλήσης (σ.α.κ.). Ενώ επιτεύχθηκε συμφωνία από το 1987 για την εφαρμογή του συστήματος ενεργού εφημερίας, εντούτοις συνεχίζεται μέχρι σήμερα η εφαρμογή του σ.α.κ., το οποίο, όπως διαπιστώθηκε, παρουσιάζει σοβαρές αδυναμίες που καθιστούν τον έλεγχο του σε μεγάλο βαθμό αδύνατο. Ως αποτέλεσμα των αδυναμιών, ανέφερα ότι σε πολλές περιπτώσεις η υπερωριακή απασχόληση δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί, μη αποκλείοντας έτσι την πιθανότητα ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, το σύστημα θα τύγχανε εκμετάλλευσης από ορισμένους ιατρούς.

Επιπρόσθετα διαπιστώθηκε ότι περίπου το 30% των εγχειρήσεων γίνονται υπερωριακά, οι κλήσεις ιατρικού προσωπικού ορισμένων ειδικοτήτων είναι ελάχιστες, ενώ η υπερωριακή απασχόληση άλλου ιατρικού προσωπικού είναι μεγάλη. Τέλος διαπιστώθηκε ότι το διοικητικό

κόστος του συστήματος είναι σημαντικό και το λογιστικό σύστημα που ακολουθείται χρήζει απλούστευσης.

Με στόχο τη βελτίωση του όλου συστήματος ελέγχου των υπερωριών, υποβλήθηκαν οι ακόλουθες εισηγήσεις:

- (α) Λήψη απόφασης, το συντομότερο δυνατό, για την υιοθέτηση του συστήματος ενεργού εφημερίας.
- (β) Αναβάθμιση και ενίσχυση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, ώστε η υπερωριακή αποζημίωση να τεκμηριώνεται. Συγκεκριμένα εισηγήθηκαν τα ακόλουθα:
  - (i) Αίτηση για καταβολή υπερωριακής αποζημίωσης να υποβάλλεται την επόμενη μέρα από τη λήξη της υπερωριακής απασχόλησης.
  - (ii) Για το χρόνο εργασίας πέρα από το κανονικό ωράριο, ο οποίος θα αποζημιώνεται με βάση τον πραγματικό χρόνο εργασίας, θα πρέπει το σύστημα εσωτερικού ελέγχου να εξασφαλίζει την ορθότητα της πληρωμής και την τεκμηρίωση της εργασίας.
  - (iii) Η υπερωριακή απασχόληση να είναι υποχρεωτική για όλο το προσωπικό κάθε κλινικής που είναι ενταγμένη στο σ.α.κ., εκτός αν έχει εξασφαλιστεί έγκριση του Υπουργείου Υγείας.
  - (iv) Η υπερωριακή απασχόληση να τεκμηριώνεται μόνο μετά από κλήση από τον επί καθηκοντι υπεύθυνο καλούντα λειτουργό, ο οποίος και θα πρέπει να οριστεί.
  - (v) Να εκδοθεί διπλότυπο (δελτία κλήσης) για την καταχώριση της υπερωριακής εργασίας από κάθε ιατρό ξεχωριστά, το οποίο να διαρρυθμιστεί, ώστε να περιέχει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες.
  - (vi) Τα μητρώα εγχειρήσεων να αναθεωρηθούν, έτσι ώστε να καταγράφονται σ' αυτά όλες οι εγχειρήσεις που διενεργούνται.
  - (vii) Να εκδοθούν οδηγίες για τήρηση των προγραμμάτων αναμονής με ομοιόμορφο τρόπο, καθορίζοντας και το λογιστήριο, ως το αρμόδιο τμήμα για τη φύλαξη τους.
  - (viii) Να ετοιμάζονται οι λίστες αναμονής εγχειρήσεων σε ειδικό έντυπο και να φυλάγονται.
  - (ix) Ιατρικό προσωπικό που καλείται ελάχιστα ή καθόλου να μη συνεχίζει να είναι ενταγμένο.
  - (y) Διασαφήνιση προνοιών της συμφωνίας, ώστε ορισμένες ασάφειες της συμφωνίας να διευκρινιστούν και να εισαχθούν νέες πρόνοιες, οι οποίες να επιτρέπουν την εφαρμογή της συμφωνίας ομοιόμορφα για όλο το προσωπικό και να συμπληρώνουν τα κενά της υφιστάμενης συμφωνίας.
- (δ) Ετοιμασία εκθέσεων, για διευκόλυνση της παρακολούθησης του συστήματος και τη λήψη διορθωτικών μέτρων, όπου κρίνεται αναγκαίο.
- (ε) Βελτίωση του λογιστικού συστήματος και εισαγωγή μηχανογραφημένων συστημάτων για την καταχώριση και παρακολούθηση της υπερωριακής απασχόλησης.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Υγείας συμφώνησε με τις διαπιστώσεις μου και ανέφερε ότι οριστική επίλυση των προβλημάτων που παρουσιάζονται θα γίνει με την εφαρμογή του συστήματος εφημερίας, το οποίο αποτέλεσε αντικείμενο διαβουλεύσεων με την Παγκύπρια Συντεχνία Κυβερνητικών Ιατρών, χωρίς όμως μέχρι σήμερα να ληφθούν αποφάσεις. Όσο αφορά το υφιστάμενο σύστημα, ο Γενικός Διευθυντής με πληροφόρησε ότι θα καταβαλλόταν

προσπάθεια για καλύτερο έλεγχο και ότι συστάθηκε ομάδα για τη διενέργεια αιφνιδιαστικών ελέγχων. Επιπρόσθετα ανέφερε ότι οι εισηγήσεις της Υπηρεσίας μου για βελτίωση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου θα τύγχαναν μελέτης, με στόχο την υιοθέτησή τους.

Παρά τις πιο πάνω διαβεβαιώσεις, μέχρι σήμερα δεν υπήρξε ουσιαστική βελτίωση στο υφιστάμενο σύστημα εσωτερικού ελέγχου, ούτε και διενεργήθηκαν αιφνιδιαστικοί έλεγχοι, όπως αναφέρεται πιο πάνω. Ανέφερα σχετικά στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου ότι, ενώ η υλοποίηση αρκετών από τις εισηγήσεις μου για βελτίωση δε θεωρείται δύσκολη, εντούτοις δε λήφθηκαν οποιαδήποτε μέτρα για βελτίωση, με αποτέλεσμα πολλές από τις αδυναμίες που εντοπίστηκαν να εξακολουθούν να υπάρχουν.

3.2.29 Τεχνικές Υπηρεσίες Επαρχιακών Διοικήσεων. Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις αναφέρονται στις παραγράφους 3.2.1 και 3.2.2 της Έκθεσής μου για το 1998.

Περιληπτικά εισηγήθηκα, για σκοπούς καλύτερου προγραμματισμού, αύξησης της παραγωγικότητας και διορθωτικής αλλαγής του συστήματος, τα ακόλουθα:

- Τον ορισμό των οικείων Επάρχων ως Ελέγχοντων Λειτουργών για τα διάφορα Άρθρα των τριών Προϋπολογισμών,
- κατάργηση ή τουλάχιστον μείωση στον ελάχιστο δυνατό βαθμό των ακατανέμητων Κονδυλίων,
- δημιουργία “Ταμείου Προκαταβολών” για χρηματοδότηση των έργων στις περιπτώσεις όπου οι Κοινότητες ζητούν δάνεια από τους Δανειστικούς Επιτρόπους, και
- έναρξη της διαδικασίας ζήτησης προσφορών από το Νοέμβριο του προηγούμενου χρόνου για τα έργα που περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό.

Για αύξηση της παραγωγικότητας:

- Τη σταδιακή μείωση του εργατικού προσωπικού και την παράλληλη αύξηση του προσωπικού επίβλεψης,
- την αποφυγή κατατεμαχισμού των Κονδυλίων σε μεγάλο αριθμό πολύ μικρών έργων,
- τη μείωση στο ελάχιστο της εκτός προγραμματισμού ανάθεσης έργων από Υπουργεία και Υπηρεσίες,
- τον περιορισμό στις απόλυτα αναγκαίες των αλλαγών που ζητούνται από τις Κοινότητες,
- την υιοθέτηση συστηματικού ποιοτικού ελέγχου των εργασιών,
- την πιστή εφαρμογή της τακτικής της μη πληρωμής των εργολάβων πριν από τη γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων του εργαστηριακού ελέγχου,
- την καταμέτρηση και έλεγχο, σε όλες τις περιπτώσεις, της ποσότητας των υλικών που χρησιμοποιούνται στα οδικά έργα, πριν από την τελική πληρωμή,
- τη σύσταση Κλάδου Εσωτερικού Ελέγχου στο Υπουργείο Εσωτερικών,
- την ετοιμασία του προϋπολογισμού με βάση πενταετές πρόγραμμα ανάπτυξης και εκτέλεσης,
- τη συμπλεγματοποίηση των Κοινοτήτων της κάθε Επαρχίας σε ομάδες 6-12 γειτονικών χωριών, για εκτέλεση όλων των έργων κάθε συμπλέγματος μέσω ενός συμβολαίου, και
- τη διατήρηση μικρού μόνο αριθμού συνεργείων για επείγοντα και έκτακτα περιστατικά.

Το Μάιο 2000, ο Γενικός Διευθυντής με πληροφόρησε ότι οι απόψεις και εισηγήσεις της Υπηρεσίας μου λήφθηκαν σοβαρά υπόψη και γίνονται προσπάθειες για υλοποίηση τους, στο βαθμό που εξαρτάται από το Υπουργείο.

Κατά τη συζήτηση του διαχειριστικού ελέγχου στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ελέγχου, ο Υπουργός Εσωτερικών δήλωσε ότι ορισμένες εισηγήσεις μου έχουν ήδη υιοθετηθεί και για τις περισσότερες από τις υπόλοιπες τροχοδρομούνται διαδικασίες για την υλοποίησή τους.

3.2.30 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.). Τα κύρια συμπεράσματα και εισηγήσεις μου αναφέρονται στην παράγραφο 3.3 της Έκθεσής μου για το 1998.

Περιληπτικά οι εισηγήσεις μου ήταν:

- (α) Εντατικοποίηση των προσπαθειών για έλεγχο των προσώπων, τα οποία φαίνεται να αποφεύγουν την εγγραφή στο μητρώο Φ.Π.Α.
- (β) Ενίσχυση των μέτρων είσπραξης των καθυστερημένων οφειλών, με πιο έγκαιρη άσκηση ποινικής δίωξης και προώθηση των πολιτικών αγωγών.
- (γ) Αύξηση, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, των επισκέψεων ελέγχου στα υποκείμενα στο φόρο πρόσωπα, με επικέντρωση στα πρόσωπα ψηλού κινδύνου. Η επίσκεψη ελέγχου αποτελεί το μόνο τρόπο ελέγχου των υποκείμενων στο φόρο προσώπων.
- (δ) Βελτίωση στο μηχανογραφικό σύστημα, για καλύτερη επεξεργασία των δεδομένων και βελτίωση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

Η Υπηρεσία Φόρου Προστιθέμενης Αξίας με πληροφόρησε ότι λαμβάνει όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα για επίλυση των προβλημάτων και ότι οι προσπάθειες επικεντρώνονται στην καλύτερη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων της Υπηρεσίας, με την εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων ελέγχου των υποκείμενων στο φόρο προσώπων.

Επιπρόσθετα, τα προβλήματα και οι αδυναμίες αυτές θα επιλυθούν σε μεγάλο βαθμό με την εναρμόνιση της Νομοθεσίας και με το νέο Νόμο που ψηφίστηκε από τη Βουλή τον Ιούλιο 2000 (95(Ι)/2000).

ΜΕΡΟΣ 4 - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

4.1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

4.1.1 Προσφορές του Δημοσίου

(α) Ο περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμος. Μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ετοιμάστηκε νομοσχέδιο, το οποίο, αφού εξετάστηκε από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παρακολουθήσεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών, η οποία επέφερε σ' αυτό αριθμό τροποποιήσεων, ψηφίστηκε σε νόμο, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 19.1.98. Στη συνέχεια ετοιμάστηκε προσχέδιο Κανονισμών Προσφορών, οι οποίοι τελικά εγκρίθηκαν από τη Βουλή το Μάιο 1999. Η Υπηρεσία μου παρατήρησε ότι, με σκοπό την πιο εύρυθμη λειτουργία του Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών και την καλύτερη διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου, απαιτείται η αναθεώρηση του Νόμου και των Κανονισμών.

Για το σκοπό αυτό το Γενικό Λογιστήριο ετοίμασε, σε συνεργασία με την Υπηρεσία μου, τον Απρίλιο 2000, κατάλογο των προτεινόμενων τροποποιήσεων, τον οποίο απέστειλε στο Γενικό Εισαγγελέα για νομοτεχνική επεξεργασία.

(β) Αγορά από το Κράτος κτιρίων για στέγαση Κυβερνητικών Υπηρεσιών. Τον Ιανουάριο 1998 με επιστολή μου στο Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Οικονομικών, με αφορμή την πρόθεση για αγορά κτιρίου για τις ανάγκες του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, εξέφρασα την άποψη ότι η διαδικασία αγοράς κτιρίων απευθείας από ιδιώτες δε διασφαλίζει το δημόσιο συμφέρον και είναι αντίθετη με τη νομοθεσία για προσφορές, η οποία τέθηκε σε ισχύ από 19.1.98. Γι' αυτό εισηγήθηκα όπως εξεταστεί το ενδεχόμενο ζήτησης προσφορών με το σύστημα «μελέτη-κατασκευή», με βάση αρχιτεκτονικό πρόγραμμα των απαιτήσεων της Υπηρεσίας που πρόκειται να στεγαστεί, έτσι ώστε να ανατεθεί με ανταγωνιστικές τιμές προσφορών η ανέγερση σύγχρονου και λειτουργικού κτιρίου, το οποίο να εξυπηρετεί τις εξειδικευμένες ανάγκες του Τμήματος.

Σε αντίθεση με την πιο πάνω εισήγηση μου, τον Αύγουστο του 1998 το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας ζήτησε την εκδήλωση ενδιαφέροντος για την αγορά έτοιμου κτιρίου, το οποίο να ικανοποιεί τις απαιτήσεις του, με αποτέλεσμα να υποβληθεί μόνο μια έγκυρη πρόταση. Η αξιολόγηση της πρότασης, λόγω των προβλημάτων που παρουσίαζε το προτεινόμενο κτίριο, απαίτησε χρονικό διάστημα πέρα από 12 μήνες. Τελικά η πρόθεση για την αγορά έτοιμου κτιρίου αποσύρθηκε και αποφασίστηκε η ανέγερση κτιρίου με τη μέθοδο «μελέτη-κατασκευή», όπως ήταν δηλαδή η εισήγηση της Υπηρεσίας μου. Η συνολική καθυστέρηση, λόγω της διαδικασίας που ακολουθήθηκε, ανήλθε σε 20 μήνες.

(γ) Ενοικίαση από το Κράτος Γραφείων για τη στέγαση Κυβερνητικών Υπηρεσιών. Τον Απρίλιο 1999, με επιστολή μου προς το Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Οικονομικών, παρατήρησα ότι, με βάση τον περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμο του 1997, η μίσθωση υποστατικών για στέγαση Κυβερνητικών Υπηρεσιών πρέπει να γίνεται μέσω προσφορών. Εξέφρασα την άποψη ότι η πιο κατάλληλη διαδικασία είναι η υποβολή προσφορών με δύο φακέλους (τεχνικό και οικονομικό) και η επιλογή της πιο συμφέρουσας οικονομικά προσφοράς. Το Υπουργείο Οικονομικών συμφώνησε με την εισήγηση μου και ανέλαβε να προωθήσει τη διαδικασία ενοικίασης μέσω προσφορών.

4.1.2 Απόκτηση ιδιοκτησίας από δημόσιο υπάλληλο

(α) Δήλωση περιουσιακών στοιχείων. Σύμφωνα με το άρθρο 66 του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου 1/90, δεν επιτρέπεται σε δημόσιο υπάλληλο να αποκτήσει άμεσα ή έμμεσα

οποιαδήποτε κινητή ή ακίνητη ιδιοκτησία, εκμεταλλευόμενος προς τούτο τη θέση του, ή να κατέχει τέτοια ιδιοκτησία, όταν το συμφέρον του σ' αυτή συγκρούεται με τα δημόσια καθήκοντα του.

Επίσης το άρθρο αυτό προβλέπει ότι ο δημόσιος υπάλληλος υποχρεώνεται να υποβάλλει, το Μάρτιο κάθε τρίτου έτους, δήλωση για τυχόν μεταβολές των περιουσιακών στοιχείων του ιδίου, ή της συζύγου και τέκνων του, τα οποία προστατεύονται και συντηρούνται από αυτόν. Η πρώτη δήλωση θα έπρεπε να υποβληθεί το Μάρτιο του έτους που ακολουθεί το έτος έναρξης της ισχύος του Νόμου, δηλαδή το Μάρτιο 1991. Αν δεν υπάρχουν μεταβολές, υποβάλλεται αρνητική δήλωση. Η αρμόδια αρχή μπορεί, με αιτιολογημένη απόφαση της, να ζητήσει την υποβολή δήλωσης και ενδιάμεσα, παρέχοντας εύλογη προθεσμία υποβολής της. Μπορεί επίσης να ζητεί διευκρινίσεις για τα στοιχεία που έχουν υποβληθεί και να ελέγχει την ακρίβεια της δήλωσης του υπαλλήλου. Η διαπίστωση ανακρίβειας στη δήλωση περιουσιακών στοιχείων συνεπάγεται την πειθαρχική δίωξη του υπαλλήλου.

Μέχρι σήμερα δεν έχουν εκδοθεί οδηγίες, ούτε και έχουν ετοιμαστεί σχετικά έντυπα για εφαρμογή των πιο πάνω προνοιών του Νόμου.

(β) Διεξαγωγή έρευνας. Το ίδιο άρθρο του Νόμου προβλέπει ότι, αν εγερθεί εύλογη υποψία για δημόσιο υπάλληλο, ως προς την πηγή των οικονομικών του πόρων, μπορεί να διεξαχθεί έρευνα κατά τον καθορισμένο τρόπο, για εξακρίβωση της προέλευσης των πόρων αυτών. Αν από την έρευνα εξακριβωθεί ότι ο δημόσιος υπάλληλος απέκτησε τους πόρους αυτούς κάτω από συνθήκες που συνιστούν ποινικό ή πειθαρχικό αδίκημα, η αρμόδια αρχή προβαίνει στη λήψη των κατάλληλων μέτρων.

Η Υπηρεσία Δημοσίας Διοικήσεως και Προσωπικού ετοίμασε, σε συνεργασία με την αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή και τη Νομική Υπηρεσία, τους προνοούμενους από τη νομοθεσία Κανονισμούς, για ρύθμιση του θέματος, οι οποίοι εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 5 Νοεμβρίου 1998 και στις 19 του ίδιου μήνα κατατέθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων, όπου εκκρεμεί η έγκρισή τους.

4.1.3 Έκτακτες επιθεωρήσεις μετρητών. Κατά τη διάρκεια του έτους διεξήχθησαν από την Υπηρεσία μου και τον Κλάδο Εσωτερικού Ελέγχου του Γενικού Λογιστηρίου έκτακτες επιθεωρήσεις των λογαριασμών και μετρητών που είχαν στα χέρια τους οι ταμίες, εισπράκτορες και κάτοχοι Πάγιας Προκαταβολής. Εκτός από τις πιο πάνω επιθεωρήσεις, οι Υπηρεσίες οι ίδιες υποχρεώνονται, σύμφωνα με τους Κανονισμούς, να διενεργούν τουλάχιστον μία έκτακτη επιθεώρηση των μετρητών κάθε χρόνο. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι Υπηρεσίες δε συμμορφώθηκαν με τους Κανονισμούς.

4.1.4 Αναλώσιμα υλικά αποθήκης. Σύμφωνα με τους Κανονισμούς Αποθηκών, ο Γενικός Λογιστής έχει την ευθύνη για την επαλήθευση όλων των αποθεμάτων των κύριων αποθηκών και 10% των δευτερεύουσων αποθηκών. Ο Γενικός Λογιστής με πληροφόρησε ότι κατά το 1999 ελέγχθηκαν 50 κύριες αποθήκες, από το σύνολο των 139, δηλαδή το 36%, και 5 δευτερεύουσες αποθήκες, από το σύνολο των 202, δηλαδή το 2,5%.

Οι διάφορες Υπηρεσίες πρέπει, σύμφωνα με τους Κανονισμούς, να διενεργούν φυσική καταμέτρηση των αποθεμάτων και επιθεώρηση των αποθηκών τους τουλάχιστον μια φορά το χρόνο. Παρατηρήθηκε ότι μερικές Υπηρεσίες δε συμμορφώθηκαν με τους πιο πάνω Κανονισμούς.

Εκτός των πιο πάνω επιθεωρήσεων, διενεργούνται από την Υπηρεσία μας αιφνιδιαστικές επιθεωρήσεις των αποθηκών, για να εξακριβωθεί κατά πόσο τηρούνται οι Κανονισμοί Αποθηκών.

4.1.5 Υπόλοιπα καθυστερημένων εσόδων. Στις 31 Δεκεμβρίου 1999, το σύνολο των καθυστερημένων εσόδων ήταν £239,01 εκ., σε σύγκριση με £221,74 εκ. κατά το προηγούμενο έτος. Από το ποσό αυτό, £111,1 εκ. αντιπροσωπεύουν καθυστερήσεις φόρου εισοδήματος, σε σύγκριση με £101,3 εκ. το 1998. Λεπτομέρειες των καθυστερήσεων παρουσιάζονται στο Παράρτημα II της Έκθεσης μου.

4.1.6 Δαπάνες - Υπερβάσεις δαπανών. Κατά το 1999 συνεχίστηκε, σε μερικές περιπτώσεις, η αντικανονική τακτική διενέργειας δαπανών καθ' υπέρβαση των εγκεκριμένων Κονδυλίων των Κρατικών Προϋπολογισμών, χωρίς την εκ των προτέρων εξασφάλιση της αναγκαίας έγκρισης και παρά το γεγονός ότι το Υπουργείο Οικονομικών προειδοποίησε επανειλημμένα ότι οι ελέγχοντες λειτουργοί θα είναι προσωπικά και χρηματικά υπεύθυνοι για τις υπερβάσεις. Μέχρι τις αρχές Ιουνίου του 2000, για όλες τις υπερβάσεις ζητήθηκε και παραχωρήθηκε καλυπτική έγκριση.

4.1.7 Ωρομίσθιοι υπάλληλοι. Ωρομίσθιο προσωπικό εξακολουθεί να απασχολείται σε γραφειακά καθήκοντα, κατά παράβαση των Κανονισμών, της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 29.10.99 και της σχετικής εγκυκλίου του Υπουργείου Οικονομικών ημερ. 29.11.99.

4.1.8 Μητρώα κινητής περιουσίας. Σύμφωνα με τους Κανονισμούς Αποθηκών, οι Κυβερνητικές Υπηρεσίες πρέπει να τηρούν μητρώα για όλα τα στοιχεία κινητής περιουσίας που κατέχουν και να υποβάλλουν προς το Γενικό Λογιστή και το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας πιστοποιητικό φυσικής καταμέτρησης τους κατά το τέλος του έτους. Μερικές Υπηρεσίες δε συμμορφώθηκαν με τους Κανονισμούς.

4.1.9 Ο περί Διαχείρισεως των Εσόδων και Δαπανών και του Λογιστικού της Δημοκρατίας Νόμος. Με σκοπό τη ρύθμιση του δημόσιου λογιστικού και τη συμπλήρωση των κανόνων του, όπως αυτοί περιλαμβάνονται στα άρθρα 165-168 του Συντάγματος, ετοιμάστηκε και κατατέθηκε τον Οκτώβριο 1989 σχετικό νομοσχέδιο.

Επειδή καθυστέρησε η ψήφιση του νομοσχεδίου αυτού, αποφασίστηκε το Μάιο του 1995 η ανάκληση και επανεξέταση του από τις αρμόδιες Υπηρεσίες, με σκοπό να γίνει νέα διατύπωση και να υποβληθεί ξανά στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Το 1998 ετοιμάστηκε και υποβλήθηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο νέο νομοσχέδιο, τη συζήτηση του οποίου το Υπουργικό Συμβούλιο, στη συνεδρία του ημερ. 5 Νοεμβρίου 1998, αποφάσισε να αναβάλει, ώστε αυτό να τύχει περαιτέρω μελέτης. Στη συνέχεια το Γενικό Λογιστήριο ετοίμασε αναθεωρημένο νομοσχέδιο, εκσυγχρονισμένο, με βάση τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα δεδομένα της ενοποίησης των Προϋπολογισμών. Το νομοσχέδιο αυτό υποβλήθηκε στις 7 Ιουλίου 2000 στο Υπουργείο Οικονομικών για μελέτη και προώθηση στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση.

4.1.10 Απαντήσεις από ελεγχόμενες Υπηρεσίες σε παρατηρήσεις του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας. Μερικές Υπηρεσίες καθυστέρησαν και πάλι να απαντήσουν στις επιστολές ή παρατηρήσεις μου. Αν δε ληφθεί απάντηση μέσα σε έξι μήνες από μέρους των ελεγχόμενων Υπηρεσιών, τότε ετοιμάζεται κατάσταση των αναπάντητων επιστολών, η οποία αποστέλλεται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για ενημέρωση και κατάλληλη ενέργεια. Με τη διαδικασία αυτή, η κατάσταση έχει βελτιωθεί σημαντικά.

4.1.11 Εισαγωγή μηχανογραφημένων συστημάτων. Αρκετές Κυβερνητικές Υπηρεσίες και Ημικρατικοί Οργανισμοί έχουν προβεί κατά τα τελευταία χρόνια σε αναβάθμιση των συστημάτων τους, που ήταν ήδη μηχανογραφημένα, ή στην εισαγωγή νέων, για αντικατάσταση των παραδοσιακών χειρόγραφων συστημάτων.

Συνήθως τα χρονοδιαγράμματα που αποφασίζονται και οι ημερομηνίες που περιλαμβάνονται στους όρους των προσφορών, για την ολοκλήρωση των διάφορων έργων, δεν τηρούνται και σε αρκετές περιπτώσεις παρουσιάζονται σημαντικές καθυστερήσεις, οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα την επιβράδυνση του εκσυγχρονισμού των διάφορων συστημάτων και επιπρόσθετο διοικητικό κόστος, λόγω των συνεχώς μεταβαλλόμενων δεδομένων και αναγκών που πρέπει να ικανοποιηθούν.

4.1.12 Χρήση υπηρεσιακών οχημάτων. Στην Έκθεση μου για το 1998 ανέφερα ότι οι διευθετήσεις που έγιναν σε αρκετές περιπτώσεις, για την κάλυψη των υπηρεσιακών αναγκών σε μεταφορικά μέσα, δεν ήταν οι καταλληλότερες και οι πιο οικονομικά συμφέρουσες, με αποτέλεσμα τα υπηρεσιακά οχήματα να μην αξιοποιούνται πλήρως και το κόστος χρήσης τους, σε αρκετές περιπτώσεις, να είναι ψηλό. Ανέφερα επίσης ότι γίνεται χρήση υπηρεσιακών οχημάτων για ιδιωτικούς σκοπούς, χωρίς την έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, όπως προνοείται στον περί Προϋπολογισμού Νόμο.

Παρατηρήθηκε ότι οι πιο πάνω διαπιστώσεις της Υπηρεσίας μου επέφεραν βελτίωση της όλης κατάστασης κατά το 1999.

4.1.13 Καθυστέρηση στη θέσπιση Νομοθεσίας και Κανονισμών. Σε αρκετές περιπτώσεις νομοσχέδια, τα οποία ετοιμάζονται για ρύθμιση διαφόρων θεμάτων, καθυστερούν, είτε στο στάδιο της ετοιμασίας τους στα Τμήματα, είτε στο στάδιο της νομοτεχνικής επεξεργασίας τους στη Νομική Υπηρεσία, είτε ακόμη στο στάδιο της ψήφισης τους στη Βουλή. Επίσης, διάφορες εισηγήσεις για τροποποίηση της Νομοθεσίας/Κανονισμών, οι οποίες γίνονται από την Υπηρεσία μου, για ρύθμιση αδυναμιών/ελλείψεων που παρατηρούνται κατά τον έλεγχο, δεν προωθούνται έγκαιρα. Για τις περιπτώσεις αυτές γίνεται αναφορά στις παραγράφους της Έκθεσης μου για το κάθε Τμήμα.

4.1.14 Εσωτερικός έλεγχος. Σε αρκετά Τμήματα/Υπηρεσίες εξακολουθούν να παρατηρούνται ελλείψεις και αδυναμίες στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου.

4.1.15 Εκκρεμείς κυβερνητικές εγγυήσεις για αποπληρωμή χρεών. Δεν υπάρχει ικανοποιητικό σύστημα παρακολούθησης των κυβερνητικών εγγυήσεων που εκδίδονται από τις διάφορες Κυβερνητικές Υπηρεσίες, για δάνεια που εξασφαλίζονται από τρίτα πρόσωπα.

Εισηγήθηκα όπως εισαχθεί αποτελεσματικό κεντρικό σύστημα ελέγχου, έτσι που όλες οι κυβερνητικές εγγυήσεις να κωδικοποιούνται και να καταχωρίζονται σε κεντρικό μητρώο, για παρακολούθηση τους από το Γενικό Λογιστήριο.

4.1.16 Πιστοποιητικά ατελείας (έντυπο C6c). Σε διάφορες Κυβερνητικές Υπηρεσίες τα εν λόγω αντίτυπα των πιστοποιητικών δεν επικολλώνται στα αντίστοιχα αντίτυπα των διπλοτύπων, παρόλο που τα εμπορεύματα που αναγράφονται σ' αυτά έχουν εκτελωνιστεί πριν από αρκετό καιρό, με κίνδυνο τυχόν παραβάσεις να μην εντοπίζονται. Για σκοπούς ελέγχου, τα κίτρινα αντίτυπα των πιστοποιητικών ατελείας θα πρέπει να επιστρέφονται από το Τμήμα Τελωνείων και να επικολλώνται στα αντίστοιχα αντίτυπα των σχετικών διπλοτύπων, μετά την ολοκλήρωση της εκτελώνισης των εμπορευμάτων για τα οποία εκδόθηκαν.

4.2 ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

4.3 ΠΡΟΕΔΡΙΑ

4.4 ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΠΑΘΟΝΤΩΝ

Μέρος Α

-Αποτελέσματα έτους. Οι εισπράξεις του Ταμείου ήταν £6.604.200 και οι πληρωμές £6.631.482, σε σύγκριση με £5.631.134 και £5.636.161 το 1998, αντίστοιχα. Οι εισπράξεις προέρχονται αποκλειστικά από κρατική χορηγία. Στις 31.12.99 το υπόλοιπο του Ταμείου ήταν £20.290.

4.5 ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Ανώτατο Δικαστήριο

Μέρος Α

4.5.1 Ετήσια άδεια δικηγόρων. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι αρκετοί δικηγόροι δεν είχαν ανανεώσει την ετήσια άδεια τους, που προβλέπεται στο άρθρο 11(2) του περί Δικηγόρων Νόμου. Εισηγήθηκα όπως οι περιπτώσεις αυτές διερευνηθούν, για εξακρίβωση κατά πόσο οι δικηγόροι αυτοί δεν ασκούσαν τη δικηγορία σύμφωνα με το άρθρο 11(1) του ίδιου Νόμου.

Ο Αρχιπρωτοκολλητής του Ανωτάτου Δικαστηρίου, τον Ιούνιο του 1999, απέστειλε στους Προέδρους και Πρωτοκολλητές των Δικαστηρίων, καθώς και στον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο, κατάλογο δικηγόρων που δεν ανανέωσαν την άδεια τους, ώστε να μην τους επιτρέπεται να εμφανίζονται ενώπιον των Δικαστηρίων.

4.5.2 Αφαίρεση χαρτοσήμων. Όπως ανέφερα στην Έκθεση μου για το 1998, σε Επαρχιακό Δικαστήριο αφαιρέθηκαν, από ορισμένα έντυπα, χαρτόσημα, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα τη διεξαγωγή αστυνομικής έρευνας εναντίον συγκεκριμένου ατόμου, για διάπραξη ποινικού αδικήματος, και ακολούθως την καταχώριση ποινικής υπόθεσης, η οποία τελικά απορρίφθηκε. Εισηγήθηκα την έκδοση από τον Αρχιπρωτοκολλητή οδηγιών προς όλα τα Δικαστήρια, τόσο για την ασφαλή φύλαξη των σχετικών εντύπων, στα οποία τοποθετούνται χαρτόσημα, όσο και τον τρόπο ακύρωσης των χαρτοσήμων, ώστε να μην μπορούν να ξαναχρησιμοποιηθούν. Σχετική εγκύκλιος στάληκε από τον Αρχιπρωτοκολλητή σε όλα τα Δικαστήρια.

4.5.3 Μητρώα περιουσιακών στοιχείων. Τα μητρώα περιουσιακών στοιχείων δεν έχουν ενημερωθεί με τις παραλαβές και εκδόσεις εξοπλισμού που έγιναν από το 1996.

Με την πάροδο του χρόνου, περιουσιακά στοιχεία και μηχανογραφικός εξοπλισμός έχουν περιέλθει σε μη χρησιμοποιήσιμη ή λειτουργήσιμη κατάσταση, χωρίς να έχουν γίνει οι κατάλληλες ενέργειες για διάθεση τους.

Εισηγήθηκα είτε να ενημερωθούν τα μητρώα είτε να ζητηθεί η έγκριση του Υπουργείου Οικονομικών για εξ υπαρχής δημιουργία νέων μητρώων, κατόπι φυσικής καταμέτρησης.

4.5.4 Εκδόσεις αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Η τήρηση τόσο του Καθολικού Αποθήκης, όσο και των αποθεμάτων των εκδόσεων των αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου, παρουσιάζουν παραλείψεις (π.χ. τα αποθέματα δεν είναι ταξινομημένα σε συγκεκριμένο χώρο και το καθολικό αποθήκης δεν ενημερώνεται με όλες τις χορηγήσεις) και εισηγήθηκα όπως ληφθούν τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα.

Μέρος Β

4.5.5 Επιδόματα Δικαστικών Επιδοτών. Όπως ανέφερα και στην Έκθεση μου για το 1998, στους Δικαστικούς Επιδότες παρέχεται από το 1992 κατ' αποκοπή επίδομα για υπηρεσία πέρα από τις συνήθεις ώρες εργασίας και κατ' αποκοπή επίδομα οδοιπορικών. Σε περίπτωση υιοθέτησης του θεσμού της επίδοσης δικαστικών εγγράφων από ιδιώτες, το ύψος των πιο πάνω επιδομάτων θα επανεξεταζόταν. Ο θεσμός της επίδοσης δικαστικών εγγράφων από ιδιώτες άρχισε να εφαρμόζεται από 1.5.96, χωρίς, στο μεταξύ, να επανεξεταστεί το ύψος της παροχής των εν λόγω επιδομάτων, με αποτέλεσμα να υπάρχει πιθανότητα καταβολής μη αντιπροσωπευτικών επιδομάτων, σε σχέση με το χρόνο που διατίθεται ή τα χιλιόμετρα που διανύονται από τους Δικαστικούς Επιδότες για την επίδοση των δικαστικών εγγράφων.

Επαρχιακά Δικαστήρια

Μέρος Α

4.5.6 Καθυστερημένα έσοδα. Στις 31.12.99 τα καθυστερημένα έσοδα των Επαρχιακών Δικαστηρίων ανέρχονταν σε £2.883.760, σε σύγκριση με £2.799.796 του προηγούμενου έτους, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση κατά £83.964, ή ποσοστό περίπου 3%. Εισηγήθηκα όπως καταβληθούν προσπάθειες για είσπραξη τους και, όσα είναι ανεπίδεκτα είσπραξης, να διαγραφούν, όπως προβλέπουν οι σχετικοί Κανονισμοί. Στο μεταξύ, ανάλογες οδηγίες δόθηκαν στα Επαρχιακά Δικαστήρια από τον Αρχιπρωτοκολλητή του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

4.5.7 Καυστέρηση στην έκδοση ενταλμάτων ποινικών υποθέσεων. Στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στην έκδοση ενταλμάτων, με αποτέλεσμα να καθυστερεί και η παραλαβή τους από την Αστυνομία για εκτέλεση. Παρόλο που δεν τηρούνται αναλυτικά στοιχεία, υπολογίζεται ότι εκκρεμεί η έκδοση περίπου 9000 ενταλμάτων για είσπραξη, συνολικού ποσού περίπου £550.000. Όπως πληροφορήθηκα, στα υπόλοιπα Επαρχιακά Δικαστήρια το πρόβλημα της καθυστέρησης έχει βελτιωθεί σημαντικά με την πρόσληψη έκτακτου προσωπικού. Σημειώθηκε επίσης και στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού βελτίωση μέσα στο έτος 2000.

4.5.8 Εσωτερικός έλεγχος. Από δειγματοληπτικό έλεγχο διαπιστώθηκε ότι στα Επαρχιακά Δικαστήρια Λευκωσίας, Λάρνακας και Λεμεσού εκδόθηκαν εντάλματα από έκτακτους υπαλλήλους, με ποσό προστίμου διαφορετικό από εκείνο της δικαστικής απόφασης. Αυτό υποδηλώνει ότι κατά την έκδοση των ενταλμάτων δεν εξασκείται ο κατάλληλος εσωτερικός έλεγχος. Όπως πληροφορήθηκα, τα εντάλματα που αφορούν το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού έχουν διορθωθεί.

4.5.9 Επιστροφή ανεκτέλεστων ενταλμάτων. Πάνω από 30000 ποινικά εντάλματα, τα οποία επιστράφηκαν ανεκτέλεστα από την Αστυνομία, βρίσκονται σε χάρτινα κιβώτια, χωρίς να είναι καταγεγραμμένα σε μητρώα ή κατάλληλα ταξινομημένα, με αποτέλεσμα ο εντοπισμός τους να είναι σχεδόν αδύνατος. Σύμφωνα με την Αστυνομία, η μη εκτέλεση των ενταλμάτων αυτών οφείλεται στο μη εντοπισμό των κατηγορούμενων, επειδή βρίσκονται στο εξωτερικό ή άλλαξαν διεύθυνση και είναι άγνωστη η νέα διεύθυνση, καθώς επίσης και στο ότι κηρύχθηκαν σε πτώχευση ή είναι αλλοδαποί που εγκατέλειψαν την Κύπρο. Επίσης παρατηρείται ότι τα περισσότερα επιστραφέντα ανεκτέλεστα εντάλματα δε συνοδεύονται με το έντυπο Αστ. 45 (ημερ. ενέργειας), παρά τη σχετική επιστολή του Αρχηγού προς τις Επαρχιακές Αστυνομικές Διευθύνσεις.

4.5.10 Είσπραξη εντάλματος κινητής περιουσίας μέχρι £500. Παρατηρήθηκε ότι οι δικαστικοί επιδότες του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού, όταν εισπράττουν ένταλμα κινητής

περιουσίας μέχρι £500, δεν καταθέτουν το ποσό στον καθορισμένο λογαριασμό καταθέσεων, αλλά προβαίνουν στην απευθείας παράδοση του ποσού στο δικαιούχο δικηγόρο, έναντι έκδοσης απόδειξης είσπραξης ή χαρτοσημασμένης ενυπόγραφης δήλωσης είσπραξης στο πίσω μέρος του εντύπου F102 (απόδειξη είσπραξης δικαστικού επιδότη) με το οποίο έγινε η είσπραξη του εντάλματος. Αnéφερα ότι η τακτική αυτή είναι αντίθετη με τις Δημοσιονομικές και Λογιστικές Οδηγίες.

4.5.11 Βιβλία Διαταγμάτων και Αποφάσεων. Η αίτηση για έκδοση διατάγματος ή απόφασης για πρώτη φορά χαρτοσημαίνεται στο αντίστοιχο βιβλίο με £2,50, πλέον £0,25 για κάθε αντίγραφο. Εισηγήθηκα όπως, στα πλαίσια εκσυγχρονισμού, απλοποίησης των διαδικασιών και αποτελεσματικότερης αξιοποίησης του χρόνου εργασίας του προσωπικού, μελετηθεί το ενδεχόμενο κατάργησης των βιβλίων διαταγμάτων και αποφάσεων, με ανάλογη αύξηση των δικαιωμάτων καταχώρισης της αγωγής, για κάλυψη των εξόδων έκδοσης διατάγματος ή απόφασης, τόσο για πρώτη φορά όσο και για καθορισμένο αριθμό αντιγράφων.

Μέρος Β

4.5.12 Μητρώα περιουσιακών στοιχείων. Τα μητρώα περιουσιακών στοιχείων των Επαρχιακών Δικαστηρίων Λάρνακας-Αμμοχώστου δεν έχουν ακόμη ενημερωθεί με τις παραλαβές και εκδόσεις εξοπλισμού που έγιναν κατά τα έτη 1996-1999. Μετά από εισήγησή μου ζητήθηκε η έγκριση του Υπουργείου Οικονομικών για διεξαγωγή φυσικής καταμέτρησης των περιουσιακών στοιχείων και δημιουργία νέων μητρώων, η οποία δόθηκε στις 6.7.2000.

4.5.13 Μη κατάλληλη ενημέρωση των μητρώων υποθέσεων και ποινικών ενταλμάτων. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι τα μητρώα υποθέσεων των Επαρχιακών Δικαστηρίων δεν ήταν ενημερωμένα με τον αντίστοιχο αριθμό του μητρώου ποινικών ενταλμάτων, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να εξακριβωθεί κατά πόσο έχουν εκδοθεί για όλες τις αποφάσεις του δικαστηρίου τα ποινικά εντάλματα.

4.5.14 Καθυστέρηση εκτέλεσης ενταλμάτων σύλληψης. Αρκετά εντάλματα σύλληψης εξακολουθούν να παραμένουν ανεκτέλεστα στα δικαστήρια ή στην Αστυνομία, με αποτέλεσμα να δημιουργείται καθυστέρηση στην εκδίκαση των σχετικών υποθέσεων. Σημειώνεται χαρακτηριστικά ότι στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού εκκρεμούσαν στις 16.2.2000 περίπου 300 εντάλματα σύλληψης για τα έτη 1994-1999.

4.5.15 Καθυστέρηση εκτέλεσης ενταλμάτων κινητής περιουσίας. Εξακολουθεί να παρατηρείται καθυστέρηση στην εκτέλεση ενός μεγάλου αριθμού ενταλμάτων κινητής περιουσίας από τους Δικαστικούς Επιδότες. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι στα Επαρχιακά Δικαστήρια Λάρνακας και Αμμοχώστου υπήρχαν, στο τέλος του 1999, πάνω από 3000 ανεκτέλεστα εντάλματα και στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας περίπου 1500.

4.5.16 Αναθεώρηση δικαστικών τελών. Τα δικαστικά τέλη δεν έχουν ακόμη αναθεωρηθεί, παρά την πρόνοια σχετικής εγκυκλίου του Υπουργείου Οικονομικών ημερ. 30.3.98. Όπως μου έχει αναφερθεί, το θέμα προωθείται.

4.5.17 Ποινικές υποθέσεις για οφειλή Φ.Π.Α. Οι δικαστικές αποφάσεις, εναντίον όσων δε συμμορφώνονται προς τις πρόνοιες του περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας Νόμου, περιορίζονται μόνο στην επιβολή προστίμου, χωρίς να αναφέρεται το οφειλόμενο ποσό του φόρου, επειδή, βάσει του άρθρου 55 του Νόμου 246/90, ο οφειλόμενος φόρος εισπράττεται μόνο με αγωγή στο Επαρχιακό Δικαστήριο και όχι ως χρηματική ποινή.

Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών

Μέρος Β

4.5.18 Εκδόσεις Δικαστηρίου. Όπως ανέφερα στην Έκθεσή μου για το 1998, από το 1992 δεν έχουν εκδοθεί οι αποφάσεις του Δικαστηρίου. Μέσα στο 1999 έχουν εκδοθεί οι τόμοι αποφάσεων του 1992, 1993 και 1994, ενώ εκκρεμεί η έκδοση των αποφάσεων για τα υπόλοιπα έτη.

4.6 ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Μέρος Α

4.6.1 Αποτελέσματα έτους. Το καθαρό κέρδος της Τράπεζας ήταν £14,08 εκ., σε σύγκριση με £8,74 εκ. το 1998, δηλαδή παρουσιάζεται αυξημένο κατά £5,34 εκ., κυρίως λόγω της αύξησης των καθαρών εσόδων από τόκους κατά £5,4 εκ. Οι εισπρακτέοι τόκοι για το 1999 ήταν £69,8 εκ., σε σύγκριση με £72,8 εκ. το 1998, ενώ οι πληρωτέοι τόκοι ανήλθαν σε £48,7 εκ., σε σύγκριση με £57,1 εκ. το 1998. Σύμφωνα με το άρθρο 55 των περί Κεντρικής Τράπεζας Νόμων, το συνολικό κέρδος, ύψους £14,08 εκ., μεταφέρεται στο Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας.

4.6.2 Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης της Τράπεζας:

	1999 %	1998 %
Ξένα Αποθέματα προς Ενεργητικό	64,67	47,34
Καταθέσεις Εμπορικών Τραπεζών προς Παθητικό	39,97	37,43
Δάνεια στην Κυβέρνηση και Ημικρατικούς Οργανισμούς προς Ενεργητικό	20,87	21,98
Ξένα Αποθέματα προς Κυκλοφορούν Χρήμα	313,86	226,97
Κυκλοφορούν Χρήμα προς Παθητικό	20,60	20,86

4.6.3 Προσωπικό. Η Κεντρική Τράπεζα εργοδοτούσε 303 πρόσωπα, από τα οποία 279 υπηρετούσαν σε μόνιμες θέσεις και 24 σε προσωρινές θέσεις. Οι δαπάνες προσωπικού για μισθούς, επιδόματα, υπερωρίες, εργοδοτικές εισφορές και άλλα ωφελήματα ανήλθαν σε £7.312.455, σε σύγκριση με £7.074.119 το 1998, δηλαδή αυξήθηκαν κατά 3,4%. Ο μέσος όρος κόστους εργοδότησης ανά υπάλληλο, για το έτος 1999, ανήλθε στις £24.134.

4.6.4 Άλλα ωφελήματα προσωπικού. Στο μόνιμο προσωπικό παραχωρούνται με ευνοϊκούς όρους διάφορα δάνεια, όπως στεγαστικά, εκπαιδευτικά, προσωπικά, ειδικά κ.τ.λ. Στις 31.12.99 το υπόλοιπο των δανείων αυτών ήταν £9,405 εκ., σε σύγκριση με £8,587 εκ. το 1998.

4.6.5 Καταγραφή εξαργυρωθεισών ομολογιών. Δε γίνεται χρήση του εξοπλισμού που αγοράστηκε για την καταγραφή και έλεγχο της γνησιότητας των εξαργυρωθεισών ομολογιών, ενώ παράλληλα έχουν τερματιστεί και οι διαδικασίες που ακολουθούνταν πριν από την πιο πάνω αγορά, με αποτέλεσμα να μην έχουν καταγραφεί οι ομολογίες αυτές κατά τα τελευταία χρόνια.

Όπως με πληροφόρησε ο Διοικητής, οι αναγκαίες τροποποιήσεις στο λογισμικό του συστήματος και η αναθεώρηση των διαδικασιών έχουν ολοκληρωθεί και αναμένεται ότι ο εξοπλισμός αυτός θα τεθεί σε λειτουργία πριν από το τέλος του 2000.

4.6.6 Κτίριο Κεντρικής Τράπεζας. Υπάρχουν απαιτήσεις ύψους £5,7 εκ. από τους εργολάβους που ανέλαβαν την κατασκευή του κτιρίου, για τις οποίες δε σημειώνεται οτιδήποτε στους λογαριασμούς του 1999. Η Τράπεζα δεν έχει υποβάλει ακόμη ανταπαιτήσεις. Εισηγήθηκα την άμεση επίσπευση των ενεργειών της Τράπεζας για επίλυση των εκκρεμοτήτων και όπως συμπεριληφθεί σχετική σημείωση στους Τελικούς Λογαριασμούς.

Επίσης, έχει περατωθεί η εκδίκαση της υπόθεσης αναφορικά με την αγωγή στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας, την οποία καταχώρισαν οι αρχιτέκτονες, σχετικά με το κτίριο της Τράπεζας και την αρχιτεκτονική τους εργασία. Αναμένεται η έκδοση της απόφασης.

4.6.7 Κυβερνητικά Ταμεία υπό τη διαχείριση της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Το έλλειμμα των τόκων των πιο πάνω Ταμείων για το 1999, που αντιπροσωπεύει τη διαφορά μεταξύ του εγγυημένου επιτοκίου 7% και του επιτοκίου 6% που παραχωρείται σε Γραμμάτια Δημοσίου, το οποίο ανήλθε σε £17,74 εκ. (£15,85 εκ. το 1998), βαρύνει το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας, όπως έγινε και στα έτη 1994-1998, χωρίς να χρεωθεί στο λογαριασμό κερδοζημιών, όπως γίνονταν παλαιότερα. Βάσει συμφωνίας, το Υπουργείο Οικονομικών έχει καταβάλει στην Τράπεζα το κόστος της διαφοράς μεταξύ του εγγυημένου επιτοκίου και του επιτοκίου που παραχωρείται σε Γραμμάτια Δημοσίου.

Επίσης, αντιλαμβάνομαι ότι το θέμα της μείωσης του εγγυημένου επιτοκίου, εν όψει της γενικής μείωσης στα επιτόκια, εκκρεμεί ακόμη στα Υπουργεία Οικονομικών και Εργασίας. Εισηγήθηκα όπως γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες, από τα εν λόγω Υπουργεία, ώστε το θέμα να διευθετηθεί το συντομότερο δυνατό.

4.6.8 Γενικό σχέδιο άμεσης δράσης. Όπως πληροφορήθηκα, έχει ετοιμαστεί σχέδιο δράσης, για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών που σχετίζονται με σεισμούς, πυρκαγιές και ληστείες, αλλά θα πρέπει οι προσπάθειες να συνεχιστούν για την ολοκλήρωση του σχεδίου, ώστε αυτό να καλύπτει όλες τις περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης που ενδεχομένως να προκύψουν.

4.6.9 Προσφορές και προγραμματισμός για επανεκτυπώσεις χαρτονομισμάτων και ομολογιών αποταμιεύσεως. Παρατηρήθηκε ότι έγιναν, χωρίς να προκηρυχθούν προσφορές, επανεκτυπώσεις χαρτονομισμάτων των £10 και £1, για τις οποίες καταβλήθηκε εντός του 1999 ποσό £413.270, με επαναδιαπραγμάτευση της τιμής με τους επιτυχόντες προσφοροδότες της προηγούμενης εκτύπωσης, ώστε να καλυφθούν επείγουσες ανάγκες. Το ίδιο παρατηρήθηκε σε ορισμένες περιπτώσεις επανεκτύπωσης ομολογιών αποταμιεύσεως εντός του 1998. Έχω την άποψη ότι η παρακολούθηση των αποθεμάτων και ο σχετικός προγραμματισμός θα πρέπει να γίνονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην παρίσταται ανάγκη επανεκτύπωσης χωρίς τη διαδικασία προσφορών.

Ο Διοικητής με πληροφόρησε ότι οι νέες επανεκτυπώσεις γίνονται κατόπτι προκήρυξης διεθνών προσφορών.

4.6.10 Προσφορές. Οι καθορισμένες γραπτές οδηγίες για τη διεξαγωγή των προσφορών δεν έχουν αναθεωρηθεί από το 1984 και παρουσιάζουν κενά και αδυναμίες. Για ενδυνάμωση του εσωτερικού ελέγχου και παρακολούθηση των προσφορών, εισηγήθηκα όπως οι οδηγίες αυτές αναθεωρηθούν στα πλαίσια των ίδιων βασικών αρχών που διέπουν τη νέα Νομοθεσία για τις προσφορές του Δημοσίου, η οποία έχει πρόσφατα εκσυγχρονιστεί και εναρμονιστεί με τα ισχύοντα Ευρωπαϊκά Πρότυπα. Όπως πληροφορήθηκα, οι Οδηγίες είναι υπό αναθεώρηση και αναμένεται να συμπληρωθούν μέχρι το τέλος του 2000.

4.6.11 Εσωτερικές οδηγίες. Η ετοιμασία ολοκληρωμένων εσωτερικών οδηγιών για τις εργασίες της Τράπεζας, όπως για τη λειτουργία της Υπηρεσίας Αξιογράφων και άλλων Τμημάτων, εκκρεμεί, παρόλο που, όπως αντιλαμβάνομαι, έχουν δοθεί από καιρό σχετικές οδηγίες από το Διοικητή για κωδικοποίηση και συμπλήρωση των υφιστάμενων διαδικασιών που καλύπτουν το όλο φάσμα των εργασιών της Τράπεζας.

Ο Διοικητής με πληροφόρησε ότι οι εσωτερικές οδηγίες για τη λειτουργία του Swift έχουν ολοκληρωθεί και τεθεί σε εφαρμογή από την 1η Σεπτεμβρίου 2000.

4.6.12 Επαναγορά αυτοκινήτων. Τέσσερα αυτοκίνητα, τα οποία, σύμφωνα με το σχετικό συμβόλαιο του υπογράφηκε, έπρεπε να επαναγοράσει ο προμηθευτής σε συγκεκριμένη τιμή, επαναγοράστηκαν σε τιμή πέρα από 30% χαμηλότερη, με αποτέλεσμα η Τράπεζα να επιβαρυνθεί με τη διαφορά.

Σύμφωνα με την εκτίμηση της Τράπεζας, η τιμή που προσφέρθηκε αντιπροσώπευε την αξία των αυτοκινήτων κατά το χρόνο επαναγοράς τους.

4.6.13 Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Το όλο θέμα του τρόπου παρουσίασης των λογαριασμών της Τράπεζας, σε συσχετισμό με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και την τακτική που υιοθετείται και από άλλες Κεντρικές Τράπεζες αναπτυγμένων χωρών, χρειάζεται να μελετηθεί το συντομότερο και να παρακολουθείται πάνω σε συνεχή βάση. Όπου τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα δεν τηρούνται, θα πρέπει να δίνεται επαρκής αιτιολογία. Σημειώνεται ότι, με βάση τις οδηγίες της Τράπεζας που εκδόθηκαν το Δεκέμβριο 1999, οι εμπορικές τράπεζες υποχρεώνονται, στα πλαίσια της προσπάθειας εναρμόνισης με την Ευρωπαϊκή Ένωση, να εφαρμόζουν από το 1999 τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

4.6.14 Νέο Λογιστικό Σύστημα. Το 1999 άρχισε να εφαρμόζεται το νέο λογιστικό σύστημα στην Τράπεζα, το οποίο, ωστόσο, παρουσιάζει ορισμένες αδυναμίες, όπως, για παράδειγμα, αυτές που σχετίζονται με τις διαδικασίες που ακολουθούνται, οι οποίες και δεν έχουν καταγραφεί, τις καταστάσεις που χρειάζονται αναφορικά με τους ρόλους των χρηστών και τα ίχνη ελέγχου που καταγράφονται στο σύστημα. Αντιλαμβάνομαι ότι γίνονται προσπάθειες για ενδυνάμωση του συστήματος το συντομότερο, αλλά δεν υπάρχει χρονοδιάγραμμα για την πλήρη εφαρμογή όλων των τμημάτων του.

4.7 ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑΤΑ

4.8 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΜΥΝΑΣ

Μέρος Α

4.8.1 Εσωτερικός Έλεγχος. Εντοπίστηκαν ορισμένες λανθασμένες κατανομές δαπανών σε μη ενδεδειγμένα Άρθρα του Προϋπολογισμού, πράγμα που δείχνει ότι δεν ασκείται επαρκής εσωτερικός έλεγχος, με αποτέλεσμα, σε μερικές περιπτώσεις, υπερβάσεις σε συγκεκριμένα Κονδύλια να καλυφθούν από εξοικονομήσεις άλλων Κονδυλίων, σε αντίθεση με τον περί Προϋπολογισμού Νόμο και σχετικές οδηγίες. Το Υπουργείο με πληροφόρησε ότι οι λανθασμένες χρεώσεις αφορούσαν μεμονωμένες περιπτώσεις.

4.9 ΕΘΝΙΚΗ ΦΡΟΥΡΑ

Μέρος Α

4.9.1 Απώλειες και ζημιές που προκαλούνται σε περιουσιακά στοιχεία και άλλα υλικά της Εθνικής Φρουράς. Στις 31.12.99 εκκρεμούσε η τακτοποίηση κοστολογίων ύψους £349.957 που χρονολογούνται από το 1990. Κατά τη διάρκεια του έτους εισπράχθηκε ποσό

ύψους £20.658, ενώ ποσό £30.437, με απόφαση της Ιεραρχίας, διαγράφηκε. Κοστολόγια μεγάλης αξίας, σχετικά με ζημιές σε υλικά και συστήματα, συνήθως παραμένουν σε εκκρεμότητα για μακρά χρονική περίοδο, σε αντίθεση με τη σχετική Πάγια Διαταγή.

Υπήρξαν επίσης περιπτώσεις αγωγών που, ενώ επιδικάστηκαν υπέρ της Δημοκρατίας, δεν υπήρξε συμμόρφωση του κατηγορούμενου. Το Υπουργείο ανέφερε ότι οι πλείστες περιπτώσεις κοστολογίων που εκκρεμούν αφορούν κοστολόγια, τα οποία βρίσκονται στο στάδιο είτε της εκδίκασης είτε της διεξαγωγής των αναγκαίων ανακρίσεων, και ζήτησε από το Γ.Ε.Ε.Φ. να επισπεύσει τις διαδικασίες τακτοποίησής τους.

4.9.2 Όπλα και πυρομαχικά. Τα αποθέματα όπλων και πυρομαχικών που υπήρχαν στις 31.12.99 δεν καταμετρήθηκαν από την Υπηρεσία μου, ούτε από τον Κλάδο Ελέγχου Αποθηκών του Γενικού Λογιστηρίου. Το Γενικό Επιτελείο της Εθνικής Φρουράς απέστειλε στην Υπηρεσία μου πιστοποιητικό, στο οποίο αναφέρεται ότι έγινε από την Εθνική Φρουρά η καταμέτρηση τους και ότι αυτά συμφωνούσαν με τα λογιστικά υπόλοιπα των καρτελών αποθήκης, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις για τις οποίες διεξάγονται ανακρίσεις.

4.9.3 Καταβολή αποζημιώσεων. Αποζημιώσεις καταβάλλονται κατόπιν εξώδικου συμβιβασμού, αποφάσεων του δικαστηρίου ή αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου. Κατά το 1999 καταβλήθηκε το ποσό των £587.440, σε σύγκριση με £285.986 το 1998, για αγωγές (£410.671) ή για αποζημιώσεις σε ιδιώτες για ζημιές ή καταστροφές που προκλήθηκαν από την Εθνική Φρουρά (£114.487), καθώς επίσης και διάφορα κατά χάρη ποσά σε οικογένειες εθνοφρουρών που απεβίωσαν κατά τη στρατιωτική τους θητεία (£40.000) ή τραυματίστηκαν σε οδικά δυστυχήματα (£22.282).

Παρατηρείται αύξηση της αποζημίωσης για ζημιές και καταστροφές κατά τη διάρκεια ασκήσεων και επισήμανα την ανάγκη λήψης προληπτικών μέτρων για περιορισμό της.

4.9.4 Σίτιση εθνοφρουρών. Σε ορισμένες περιπτώσεις παρατηρήθηκε μη συμμόρφωση προμηθευτών σε υποδείξεις του Υπουργείου, αναφορικά με τις ενδεδειγμένες προδιαγραφές τροφίμων και παραβάσεις ειδικών όρων των συμβολαίων τους. Παρόλο που στους προμηθευτές επιβλήθηκαν ανάλογα πρόστιμα, όπως και στο παρελθόν, αυτά δε φαίνεται να αποτελούν αποτρεπτικό παράγοντα για τη μη επανάληψη των παραβάσεων. Το Υπουργείο με πληροφόρησε ότι η μη συμμόρφωση προμηθευτών προς τις υποδείξεις του αφορά μικρές παρεκκλίσεις από το Κυπριακό Πρότυπο συγκεκριμένων τροφίμων, όπως λίπος και υγρασία, τα οποία δεν επηρεάζουν την καταλληλότητα τους για ανθρώπινη κατανάλωση.

4.9.5 Καύσιμα

(α) Από δειγματοληπτικό έλεγχο που έγινε στις καταστάσεις πετρελαιολιπαντικών που αποστέλλουν οι Μονάδες στον Κλάδο Καυσίμων του Υπουργείου, διαπιστώθηκε ότι, πέρα από τα προβλήματα καθυστέρησης στην υποβολή και τη μη κατάλληλη ενημέρωση των μηνιαίων καταστάσεων, σε αρκετές περιπτώσεις υπάρχουν διακυμάνσεις στο μέσο όρο διανυθέντων χιλιομέτρων ανά λίτρο καυσίμων, για τα ίδια οχήματα/μηχανήματα. Επιπρόσθετα, σε ορισμένες περιπτώσεις φαίνεται ότι δε διενεργήθηκαν από τα Οικονομικά Όργανα των Μονάδων φυσικές καταμετρήσεις των αποθεμάτων των καυσίμων στο τέλος κάθε μήνα, σε αντίθεση με σχετική Πάγια Διαταγή της Εθνικής Φρουράς. Αναφορικά με τις διακυμάνσεις στο μέσο όρο διανυθέντων χιλιομέτρων ανά λίτρο καυσίμων ορισμένων οχημάτων/μηχανημάτων, το Υπουργείο Άμυνας τις αποδίδει στη λειτουργία τους σε στάσιμη κατάσταση κατά τη διάρκεια επιφυλακής ή συντήρησής τους, καθώς και στην κίνηση τους σε ανώμαλο έδαφος. Επίσης, για επίλυση των προβλημάτων καθυστέρησης στην υποβολή και στη μη κατάλληλη ενημέρωση των

μηνιαίων καταστάσεων καυσίμων, το Υπουργείο με πληροφόρησε ότι προβαίνει σε παραστάσεις προς τις διάφορες Μονάδες, για συμμόρφωση με τις πρόνοιες της σχετικής Πάγιας Διαταγής.

(β) Η μηχανογράφηση του συστήματος επεξεργασίας καυσίμων, η οποία αναπτύσσεται σε συνεργασία με το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής, καθυστερεί, κυρίως λόγω αδυναμιών που παρατηρούνται στο συντονισμό ενεργειών και στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εμπλεκόμενων Κυβερνητικών Τμημάτων και του Γ.Ε.Ε.Φ.

Το Υπουργείο Άμυνας με πληροφόρησε ότι το Γ.Ε.Ε.Φ. έχει ετοιμάσει τα σχετικά αρχεία πληροφοριών και αναμένεται η ολοκλήρωση και εφαρμογή του συστήματος από το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής.

4.9.6 Προμήθεια εσωτερικών επενδύσεων

(α) Το Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών ζήτησε από τον προσφοροδότη την αντικατάσταση 2240 σετ φανέλων και σλιπ, συνολικής αξίας £7.392, που δεν πληρούσαν τις προδιαγραφές, λόγω απόκλισης στη μεταβολή των διαστάσεων μετά την πλύση στους 50°C. Ο προσφοροδότης προχώρησε στην αντικατάσταση τους και, παρά το γεγονός ότι οι σχετικές εργαστηριακές αναλύσεις που έγιναν παρουσίασαν και πάλι αποκλίσεις στις διαστάσεις, το Τμήμα προχώρησε στην αποδοχή των υλικών και στην έκδοση του σχετικού πιστοποιητικού εξέτασης/παραλαβής. Η άποψη του Τμήματος είναι ότι οι αποκλίσεις από τις προδιαγραφές δε θεωρήθηκαν ουσιώδεις από την Επιτροπή Παραλαβής και για το λόγο αυτό, σύμφωνα με τους Κανονισμούς, τα παραλαμβανόμενα είδη μπορούσαν να γίνουν αποδεκτά.

(β) Η Τεχνική Επιτροπή Υφασμάτων και Ειδών Ένδυσης αποφάσισε να απορρίψει 1890 σετ (φανέλες και σλιπ) και 1500 φανέλες, συνολικής αξίας περίπου £8.300, που παρέδωσε ο προσφοροδότης για ολοκλήρωση της παραγγελίας, λόγω σοβαρών αποκλίσεων από τις προδιαγραφές. Ζητήθηκε από τον προσφοροδότη να παραλάβει τις απορριφθείσες ποσότητες και να τις αντικαταστήσει, χωρίς μέχρι την ημέρα του ελέγχου να το έχει πράξει. Το Τμήμα με πληροφόρησε ότι ο προσφοροδότης έχει στο μεταξύ αντικαταστήσει τα πιο πάνω είδη ένδυσης και η τελική παραλαβή τους έχει ολοκληρωθεί.

4.9.7 Παρέκκλιση από την ορθή διαδικασία παραλαβής υλικών της Εθνικής Φρουράς.

Σε ορισμένες περιπτώσεις δεν τηρήθηκαν οι σωστές διαδικασίες παραλαβής υλικού, όπως προβλέπεται στους περί Προσφορών του Δημοσίου Κανονισμούς του 1999.

Συγκεκριμένα, σε δύο παραγγελίες για αγορά σάκων ιματισμού για το Ναυτικό και πουλόβερ για το Ναυτικό και την Αεροπορία, συνολικής αξίας περίπου £18.000, δεν ετοιμάστηκαν πρακτικά εξέτασης και παραλαβής, αλλά ούτε και υπάρχει ένδειξη ότι έγιναν εργαστηριακοί έλεγχοι πριν από τη σχετική παραλαβή. Αντίθετα, έγινε μακροσκοπικός έλεγχος μόνο και παραλήφθηκαν τα πιο πάνω λόγω άμεσης ανάγκης. Επισημαίνεται ότι για τους σάκους ιματισμού και τα πουλόβερ, που αγοράστηκαν για το στρατό ξηράς με τις ίδιες παραγγελίες, έγιναν εργαστηριακές αναλύσεις, σύμφωνα με τις οποίες μεγάλη ποσότητα πουλόβερ έχει απορριφθεί, λόγω απόκλισης στη μεταβολή διαστάσεων μετά την πλύση. Επίσης, μεγάλη ποσότητα σάκων ιματισμού έγινε αποδεκτή, με αποκοπή 1% της αξίας τους, λόγω απόκλισης από τις προδιαγραφές σε μία παράμετρο. Το Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών συμφώνησε ότι δεν τηρήθηκαν οι ορθές διαδικασίες παραλαβής των πιο πάνω υλικών και ανέφερε ότι η παραλαβή έγινε με γνώμονα την κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος.

4.9.8 Προμήθεια σκόνης (toner) φωτοτυπικών μηχανών. Ο επιτυχών προσφοροδότης υπέβαλε δύο εναλλακτικές προσφορές, μια για προμήθεια αυθεντικών toner και άλλη για προμήθεια ισοδύναμων toner και τελικά η κατακύρωση έγινε για προμήθεια 56 διαφορετικών αυθεντικών toner. Ο προσφοροδότης για ορισμένα είδη δεν παρέδωσε τα αυθεντικά toner, αλλά ισοδύναμα, ενώ πληρώθηκε για όλη την ποσότητα με τις τιμές των αυθεντικών toner, με αποτέλεσμα το Δημόσιο να επιβαρυνθεί με επιπρόσθετο κόστος ύψους £1.371,88 (διαφορά μεταξύ τιμής αυθεντικών και ισοδύναμων toner που παραλήφθηκαν).

Όπως έχω πληροφορηθεί, η επιτροπή παραλαβής αποδέχθηκε τα ισοδύναμα toner με τη σύμφωνη γνώμη του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών και του Τμήματος Κρατικών Αγορών και Προμηθειών.

4.9.9 Καθυστέρηση στην εκτέλεση παραγγελιών. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι σε αρκετές περιπτώσεις οι προμηθευτές καθυστερούν να εκτελέσουν τις παραγγελίες για μεγάλο χρονικό διάστημα, είτε για όλη την ποσότητα, είτε για μέρος αυτής, γεγονός που πιθανόν να δημιουργεί προβλήματα στην Εθνική Φρουρά, χωρίς να λαμβάνονται εναντίον τους τα μέτρα που προβλέπονται στους σχετικούς όρους των προσφορών.

Το Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών με πληροφόρησε ότι αρκετοί προσφοροδότες έχουν ήδη προβεί στην εκτέλεση των παραγγελιών και παράδοση των υλικών με καθυστέρηση, ενώ σε δύο περιπτώσεις έγινε κατάσχεση των εγγυητικών πιστής εκτέλεσης των παραγγελιών.

4.9.10 Μη ανανέωση εγγυητικών για παραγγελίες που εκκρεμούν. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενώ οι εγγυητικές που είχαν καταθέσει οι προσφοροδότες είχαν λήξει, δε λήφθηκαν τα κατάλληλα μέτρα για ανανέωση τους, όπως προβλέπεται στους σχετικούς Κανονισμούς, παρά το γεγονός ότι οι παραγγελίες δεν είχαν συμπληρωθεί. Για το λόγο αυτό δεν ήταν δυνατή η κατάσχεση των εγγυητικών στις περιπτώσεις όπου οι προσφοροδότες αδυνατούσαν να εκτελέσουν τις παραγγελίες ή αρνούνταν να αντικαταστήσουν υλικά που ήταν εκτός προδιαγραφών.

Μέρος Β

4.9.11 Σχέδιο διακίνησης εθνοφρουρών. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, στα πλαίσια εφαρμογής του σχεδίου διακίνησης εθνοφρουρών παρατηρούνται τα ακόλουθα:

(α) Ενώ η έγκριση του Υπουργείου Οικονομικών, ημερ. 1.7.91, η οποία δόθηκε για παράκαμψη της διαδικασίας των προσφορών, βασίστηκε στην προϋπόθεση ότι η ετήσια δαπάνη για τη λειτουργία των σχεδίων θα ήταν της τάξης των £110.000, αυτή ανήλθε το 1999 σε περίπου £465.400, σε σύγκριση με £431.542 το 1998.

(β) Καταβάλλεται επιπρόσθετη χρέωση 5% πάνω στο συνολικό ποσό του τιμολογίου που χρεώνεται από τις αυτοκινητιστικές οργανώσεις, με το δικαιολογητικό της κάλυψης αυξημένων κόστων για διαδρομές που γίνονται τις αργίες και τις Κυριακές. Σημειώνεται ότι για το 1999 η επιπρόσθετη χρέωση ήταν £22.162, σε σύγκριση με £20.550 το 1998.

(γ) Μετά από συσκέψεις που έγιναν στο Υπουργείο Άμυνας στις 29.5.98 και στις 18.12.98, στις οποίες συμφωνήθηκε η άμεση βελτίωση των υφιστάμενων δρομολογίων και ενίσχυση των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου, υποβλήθηκαν από το Γ.Ε.Ε.Φ. τον Ιανουάριο του 2000:

- (i) Πίνακας δρομολογίων με ενοποίηση/συγχώνευση υφιστάμενων,
- (ii) πέντε νέα δρομολόγια για τα οποία ζητήθηκε χιλιομέτρηση και καθορισμός κομίστρων από το Τμήμα Οδικών Μεταφορών, και

(iii) σύστημα ενίσχυσης της διαδικασίας εσωτερικού ελέγχου.

Από έλεγχο συγκεκριμένων δρομολογίων που λειτουργούσαν τόσο κατά το 1999 όσο και κατά το 1998, παρατηρήθηκε μεγάλη διακύμανση της δαπάνης μεταξύ των δύο ετών. Διαπιστώθηκε επίσης ότι, παρά τις προσπάθειες αναβάθμισης του σχεδίου, εξακολουθούν να υποβάλλονται παράπονα από εθνοφρουρούς αναφορικά με τη διακίνηση τους.

Το Υπουργείο Άμυνας με πληροφόρησε τα ακόλουθα:

-Η αύξηση της ετήσιας δαπάνης οφείλεται στην εφαρμογή από το 1995 αναθεωρημένου Σχεδίου Διακίνησης Εθνοφρουρών, με τη συμπερίληψη νέων δρομολογίων για εξυπηρέτηση εθνοφρουρών που υπηρετούν σε ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές, τη συμπερίληψη στο πιο πάνω Σχέδιο των οπλιτών της Ε.Λ.Δ.Υ.Κ., καθώς και στην επιβολή του Φ.Π.Α. και στην αύξηση του αριθμού των εθνοφρουρών που διακινούνται με βάση το Σχέδιο.

-Η επιπρόσθετη χρέωση 5% για διαδρομές που πραγματοποιούνται κατά τις αργίες και τις Κυριακές παραχωρήθηκε με τη σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Οικονομικών.

- Σε σύσκεψη που έγινε στις 12.9.2000, επαναβεβαιώθηκε η ανάγκη καλύτερης εφαρμογής του Σχεδίου, με τη συγχώνευση και δημιουργία νέων δρομολογίων, καλύτερο προγραμματισμό και συντονισμό και με την παράλληλη ενίσχυση της διαδικασίας εσωτερικού ελέγχου, για καλύτερη απόδοση του Σχεδίου και μείωση της δαπάνης. Όσο αφορά τη διακύμανση της δαπάνης, για συγκεκριμένα δρομολόγια κατά τα έτη 1998 και 1999, αυτή, σύμφωνα με το Υπουργείο, οφείλεται στη διαφοροποίηση της στελέχωσης των Μονάδων.

4.9.12 Προμήθεια υφάσματος. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, ύφασμα για καλοκαιρινές στολές αξιωματικών συνολικής αξίας περίπου £25.000, που παραδόθηκε από τον επιτυχόντα προσφοροδότη, ήταν εκτός προδιαγραφών και, λόγω αδυναμίας του να το αντικαταστήσει, το Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών, το 1997, αγόρασε ύφασμα από άλλο προμηθευτή, καταβάλλοντας επιπρόσθετο ποσό περίπου £3.500. Κατασχέθηκε η εγγυητική του προσφοροδότη ύψους £2.000, ενώ το υπόλοιπο ποσό των £1.500 δεν καταβλήθηκε. Το Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών καταχώρισε αγωγή εναντίον του προσφοροδότη για το ποσό των περίπου £1.500.

4.10 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

4.11 ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ

Μέρος Α

4.11.1 Μονάδα αφαλάτωσης νερού στη Δεκέλεια - Αύξηση της αγοράς νερού από το Δημόσιο από 20000 κυβ.μ. σε 40000 κυβ.μ. την ημέρα. Όπως ανέφερα στην προηγούμενη Έκθεσή μου, μετά από εισήγηση της Υπηρεσίας μου, ορίστηκε επιτροπή από λειτουργούς του Γενικού Λογιστηρίου, του Γραφείου Προγραμματισμού και του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, για να εξετάσει το πραγματικό κόστος παραγωγής της επιπλέον ποσότητας νερού και να ετοιμάσει έκθεση σχετικά με τη λογικότητα της τιμής αγοράς που συμφωνήθηκε. Το Σεπτέμβριο 1999, η επιτροπή υπέβαλε την έκθεση της, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι η επιπλέον ποσότητα νερού θα έπρεπε να πωλείται στο Δημόσιο κατά 7,5 σεντ το κυβικό μέτρο φθηνότερα, δηλαδή £547.500 το χρόνο. Ο Διευθυντής του Τμήματος ζήτησε τον Ιανουάριο 2000 τη γνωμοδότηση του Γενικού Εισαγγελέα, κατά πόσο υπάρχει δυνατότητα διαπραγμάτευσης με τον εργολάβο, για άμεση μείωση της τιμής της επιπλέον ποσότητας νερού κατά 7,5 σεντ το κυβικό μέτρο. Ο Γενικός Εισαγγελέας εισηγήθηκε το Φεβρουάριο 2000 όπως προταθεί στον εργολάβο ότι, εφόσον υπάρχουν αλλαγές στους αρχικούς συντελεστές καθορισμού της τιμής,

τότε πρέπει να αλλάξει και η τιμή μονάδας της επιπλέον ποσότητας νερού. Σε περίπτωση άρνησης του εργολάβου, ο Γενικός Εισαγγελέας εισηγήθηκε να εφαρμοστούν οι πρόνοιες του συμβολαίου για παραπομπή της διαφοράς σε διαιτησία. Ο Διευθυντής του Τμήματος, με επιστολή του τον Ιούνιο 2000 προς το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου, ανέφερε ότι, σύμφωνα με τα σχετικά άρθρα του συμβολαίου, δεν υπάρχει βάση για αλλαγή της τιμής, ούτε και για παραπομπή του θέματος σε διαιτησία, και εισηγείται άλλες λύσεις, δεδομένης της θέσης του εργολάβου ότι δεν υπάρχει οποιαδήποτε διαφορά.

4.11.2 Επέκταση της Μονάδας Αφαλάτωσης Λάρνακας. Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε το Φεβρουάριο 2000 τη μελλοντική αύξηση της παραγωγής της μονάδας κατά 11666 κυβικά μέτρα νερού ημερησίως. Το Τμήμα ανέλαβε να διαπραγματευτεί την τιμή πώλησης της επιπλέον ποσότητας νερού με τον εργολάβο και, τον Ιούνιο 2000, υπέβαλε το θέμα ενώπιον της Κεντρικής Επιτροπής Αλλαγών και Απαιτήσεων, αναφέροντας ότι ο εργολάβος επιμένει στην τιμή των 35 σεντ το κυβικό μέτρο, την οποία το Τμήμα θεωρεί ψηλή, λαμβάνοντας υπόψη την αρχική προσφορά και την αξία της επέκτασης. Η Επιτροπή αποφάσισε να προτείνει στον εργολάβο την τιμή των 33 σεντ το κυβικό μέτρο νερού, όμως η Υπηρεσία μου, αξιολογώντας τα δεδομένα του αρχικού συμβολαίου και αυτά της επέκτασης, εξέφρασε την άποψη ότι η τιμή του νερού της επέκτασης θα έπρεπε να είναι χαμηλότερη. Τελικά, μετά από διαπραγματεύσεις, ο εργολάβος αποδέχθηκε τον Ιούλιο 2000 την τιμή των 32 σεντ ανά κυβικό μέτρο νερού. Σημειώνεται ότι η τιμή του συμβολαίου για την αρχική ποσότητα των 40000 κυβικών μέτρων ημερησίως είναι 42,2 σεντ ανά κυβικό μέτρο.

4.11.3 Κεντρικός Αγωγός Νερού από Τερσεφάνου προς Λευκωσία. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, προέκυψε καθυστέρηση 132 ημερών στα έργα Πολιτικής Μηχανικής και το Τμήμα σύστησε προς το Γενικό Λογιστή την πληρωμή £164.081, ως αποζημίωση στον εργολάβο για έξοδα που υπέστη λόγω της καθυστέρησης του έργου. Οι οικονομικές απαιτήσεις του εργολάβου οφείλονται κυρίως στην παράλειψη του Τμήματος να υποδείξει στα σχέδια των προσφορών τις υπόγειες υπηρεσίες (Α.Η.Κ., Α.Τ.Η.Κ. κ.τ.λ.), καθώς και στα σοβαρά προβλήματα και καθυστερήσεις που προέκυψαν λόγω προμήθειας ελαττωματικών εξαρτημάτων και βαλβίδων, η οποία έγινε μέσω ξεχωριστών προσφορών.

Σε σχετική απάντηση του ο Διευθυντής του Τμήματος πληροφόρησε την Υπηρεσία μου ότι, επειδή από το 1992, όταν άρχισε η μελέτη του σωληναγωγού, για τεχνικούς λόγους η πορεία του άλλαξε πολλές φορές, το Τμήμα δε ζήτησε από την Αρχή Ηλεκτρισμού και την Αρχή Τηλεπικοινωνιών να υποδείξουν τις υπόγειες υπηρεσίες τους. Σχετικά με την κακή ποιότητα των εξαρτημάτων, ο Διευθυντής με πληροφόρησε ότι οι εργολάβοι προμηθευτές έχουν προειδοποιηθεί ότι το Τμήμα θα προβεί στην αποκοπή χρηματικών ποσών που δυνατό να καταβάλει στον εργολάβο.

Ενώ έχουν γίνει αρκετές διαβουλεύσεις με τον εργολάβο για διευθέτηση των διαφορών, χωρίς αποτέλεσμα, τον Οκτώβριο 1999 ο τελευταίος υπέβαλε πρόσθετες απαιτήσεις, με αποτέλεσμα το συνολικό ποσό διεκδικήσεων να ανέρχεται σε £1,17 εκ.

4.11.4 Μείζονα υδατικά έργα κοιλάδων Διαρίζου, Έζουσας και Ύδρευσης Πάφου. Όπως ανέφερα στην Ετήσια Έκθεσή μου για το 1998, τον Αύγουστο του 1991 υπογράφηκε πενταετές συμβόλαιο με ξένο όικο Συμβούλων Μηχανικών, με χρονοδιάγραμμα μελέτης και υλοποίησης των έργων. Το συμβόλαιο, αξίας \$1,5 εκ., προνοεί επίσης την καταβολή και άλλων μηνιαίων πληρωμών για τις υπηρεσίες των επιβλεπόντων και άλλων Μηχανικών. Επειδή η πρόοδος του Σχεδίου παρουσιάζει σοβαρή καθυστέρηση, τον Ιανουάριο του 1999 οι Σύμβουλοι Μηχανικοί ζήτησαν επαναδιαπραγμάτευση του συμβολαίου. Λόγω της καθυστέρησης αυτής και

για άλλους λόγους, οι Σύμβουλοι υπέβαλαν απαίτηση για επιπλέον πληρωμή περίπου £430.000.

Το Τμήμα αξιολόγησε την απαίτηση των Συμβούλων, την οποία και απέστειλε, το Νοέμβριο 1999, στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για απόψεις αναφορικά με τη νομική πτυχή του θέματος.

4.11.5 Μείζονα υδατικά έργα Διαρίζου-Έζουσας – Αρδευτικά Δίκτυα. Όπως ανέφερα και στην Έκθεση μου για το 1998, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου, απαντώντας σε σχετικές παρατηρήσεις μου, με πληροφόρησε, τον Ιούλιο 1998, ότι, εν όψει των νέων υδρολογικών στοιχείων, του μεγάλου κόστους κατασκευής του αρδευτικού δικτύου και άλλων δεδομένων, το Υπουργείο προγραμμάτιζε την επαναξιολόγηση του έργου και ενδεχομένως την αναθεώρηση της ολικής έκτασης της γης που θα αρδευθεί.

Το Μάρτιο 2000 ζήτησα από το Γενικό Διευθυντή να με πληροφορήσει κατά πόσο έγινε επαναξιολόγηση της βιωσιμότητας των πιο πάνω αρδευτικών δικτύων, η δαπάνη των οποίων υπολογίστηκε συνολικά στα περίπου £28,7 εκ. Για το θέμα αυτό το Γραφείο Προγραμματισμού εξέφρασε την άποψη ότι, κάτω από τις περιστάσεις (συνεχιζόμενη ανομβρία, ψηλά κόστη), δεν μπορεί να δικαιολογηθεί στο παρόν στάδιο η προώθηση αρδευτικών έργων, αλλά προέχουν τα έργα υδατοπρομήθειας, για αντιμετώπιση των συνεπειών της ανομβρίας.

4.11.6 Εκτέλεση έργων κοινής συνεισφοράς. Από δειγματοληπτικό έλεγχο ορισμένων Αρδευτικών Έργων και Έργων Βελτίωσης Υδατοπρομηθειών Χωριών, έχει διαπιστωθεί για μια ακόμη φορά σοβαρή αδυναμία στην εκτέλεση των διαφόρων εργασιών. Δεν εφαρμόζονται οι σωστές διαδικασίες που απαιτούνται για τον προγραμματισμό, την εκτέλεση και την τήρηση στοιχείων, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται μεγάλες διαφορές μεταξύ των οικονομικών στοιχείων που τηρούνται στις Τεχνικές Υπηρεσίες και αυτών του Λογιστηρίου. Δε γίνεται συμφιλίωση των δαπανών των διαφόρων έργων και δεν ετοιμάζονται για όλα τα έργα εκθέσεις προόδου, ενδιάμεσες εκθέσεις και τελικές εκθέσεις, με αποτέλεσμα οι ενδιαφερόμενες κοινότητες να μην έχουν την αναγκαία πληροφόρηση.

4.11.7 Λογαριασμοί Καταθέσεων. Στις 31.12.99 το υπόλοιπο των λογαριασμών ήταν £2,3 εκ. και περιλαμβάνει £0,86 εκ. για εγγυήσεις προσφορών και £0,97 εκ. καταθέσεις ποσών που αφορούν υδατοπρομήθεια και αρδευτικά έργα. Σε αρκετές περιπτώσεις, μετά τη συμπλήρωση των έργων, τα υπόλοιπα των καταθέσεων των Αρδευτικών Αρχών δεν επιστρέφονται από το Τμήμα και παραμένουν στο λογαριασμό καταθέσεων, για μελλοντική συντήρηση των έργων ή για κάλυψη αποζημιώσεων σχετικά με απαλλοτριώσεις.

4.11.8 Υπόλοιπα καθυστερημένων εσόδων. Τα υπόλοιπα καθυστερημένων εσόδων στις 31.12.99 ήταν £32 εκ., σε σύγκριση με £27 εκ. κατά το προηγούμενο έτος, σημειώθηκε δηλαδή αύξηση £5 εκ. Κατά το 1999 εισπράχθηκε ποσό £4,5 εκ. από τις καθυστερήσεις που υπήρχαν μέχρι 31.12.98, ενώ τα έσοδα για το 1999, που παραμένουν ανείσπρακτα στο τέλος του έτους, ανέρχονταν σε £9,2 εκ. και αντιπροσωπεύουν ποσοστό 28,93% του συνόλου των καθυστερήσεων. Παρά τις αποφάσεις που λήφθηκαν και τις προσπάθειες που καταβάλλονται για την είσπραξη των καθυστερημένων οφειλών, δε σημειώθηκε ουσιαστική πρόοδος. Ποσό £3,8 εκ. οφειλόταν στις 31.12.99 από δεκαεννέα Δήμους και Κοινοτικά Συμβούλια, που αρνήθηκαν να υπογράψουν τα σχετικά συμβόλαια αποπληρωμής των καθυστερημένων οφειλών. Μέχρι σήμερα υπογράφηκαν είκοσι συμβόλαια αποπληρωμής, συνολικού ύψους £0,99 εκ.

Επίσης, τα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας και Λάρνακας, που οφείλουν τα ποσά των £4,6 εκ. και £1,6 εκ., αντίστοιχα, δεν τα αποδέχονται, με τη δικαιολογία ότι αντιπροσωπεύουν αύξηση της τιμής πώλησης του νερού, χωρίς παράλληλα να έχει εγκριθεί για την ίδια περίοδο και η αύξηση των τελών πώλησης νερού στους καταναλωτές. Εξάλλου, το Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λεμεσού δεν έχει καταβάλει το ποσό του £1,1 εκ., που αντιπροσωπεύει δικαιώματα άντλησης νερού από το υδροφόρο στρώμα Γερμασόγειας για τα έτη 1987-1999, επειδή αρνείται να αποδεχθεί τις τιμές πώλησης νερού που όρισε το Υπουργικό Συμβούλιο.

Εισηγήθηκα όπως επισπευσθεί η ετοιμασία και έγκριση Κανονισμών που θα διέπουν την επιβολή και είσπραξη των τελών των υδατικών έργων, καθώς επίσης και η διευθέτηση του θέματος των πηγών Άλασσας.

4.11.9 Μείζονα Υδατικά Έργα Ξυλούρικου. Οι συνολικές δαπάνες της περιόδου 1991-1998 για το πιο πάνω έργο ανήλθαν σε £237.454 και αντιπροσωπεύουν δαπάνες για σχέδια, μελέτες και προκαταρκτικές εργασίες. Τον Ιούλιο του 1998, το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος αποφάσισε την αναστολή της περαιτέρω τελικής μελέτης για μια από τις λιμνοδεξαμενές, εν όψει του πορίσματος της τεchnοοικονομικής μελέτης, με βάση το οποίο κρίνεται ότι το έργο δεν είναι βιώσιμο. Από τη συνολική πρόνοια των £250.000 του Προϋπολογισμού του 1999, δεν πραγματοποιήθηκε οποιαδήποτε δαπάνη. Στους Προϋπολογισμούς του 2000 περιλαμβάνεται ονομαστική πρόνοια ύψους £10.000, για έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών, σε περίπτωση που θα αποφασιστεί η υλοποίηση του έργου για κοινωνικούς ή άλλους σκοπούς.

4.11.10 Αξιοποίηση Κυβερνητικών Γεωτρήσεων. Σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρούνται από το Τμήμα Γεωλογικής Επισκοπήσεως, το συνολικό κόστος για τις 256 γεωτρήσεις, που κοστολογήθηκαν μέχρι 31.12.99, για λογαριασμό του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, ήταν £2.134.754. Η διαδικασία παρακολούθησης, βεβαίωσης και έγκαιρης τακτοποίησης των υποχρεώσεων του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων προς το Τμήμα Γεωλογικής Επισκοπήσεως τέθηκε σε εφαρμογή εντός του 1998, με αποτέλεσμα τα προβλήματα που δημιουργούνταν στην ορθολογιστική παρακολούθηση και εκτέλεση των ετήσιων προϋπολογισμών να περιοριστούν. Όπως με πληροφόρησε ο Διευθυντής του Τμήματος, για 85 γεωτρήσεις συνολικού κόστους £770.985, οι οποίες έχουν αξιοποιηθεί πριν από μερικά χρόνια, δεν έχει ακόμη τακτοποιηθεί η οφειλή τους, και μελετώνται τρόποι εξασφάλισης των αναγκαίων πιστώσεων και του αντίστοιχου μεριδίου συνεισφοράς της κάθε κοινότητας, για την οποία αξιοποιήθηκε η γεώτρηση.

4.11.11 Εργαστήρια Κατασκευών και Συντήρησης. Οι κυριότερες δραστηριότητες των εργαστηρίων κατασκευών και συντήρησης συνίστανται:

- (i) Στην κατασκευή ειδικών τεμαχίων σωληναγωγών, τα οποία χρησιμοποιούνται στην κατασκευή των δικτύων νερού των διαφόρων υδατικών έργων, ή για επιδιόρθωση υφιστάμενων τμημάτων.
- (ii) Στη συντήρηση, κυρίως ηλεκτρολογικού-μηχανολογικού και αντλητικού εξοπλισμού των έργων ύδρευσης και άρδευσης, καθώς και ειδικού εξοπλισμού για υδρομετρητές και έργα τηλεμετρίας.
- (iii) Στην επίβλεψη της εγκατάστασης μηχανολογικού και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού, μεγάλων κυρίως υδατικών έργων (π.χ. εργοστασίου αφαλάτωσης, διυλιστήριο Τερσεφάνου, εργοστάσιο επεξεργασίας λυμάτων Βαθιάς Γωνιάς κ.τ.λ.) και τη μελέτη, σχεδιασμό και εγκατάσταση αντλιοστασίων.

Παρεμφερείς με τις δραστηριότητες αυτές είναι η ετοιμασία, έλεγχος προδιαγραφών και αξιολόγηση προσφορών για προμήθεια κατάλληλου ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού μεγάλων υδατικών έργων. Πρόσφατα έχει αναληφθεί από τα εργαστήρια κατασκευών και συντήρησης και το έργο εγκατάστασης χλωριωτών στα συστήματα υδατοπρομήθειας των χωριών.

Παρέχονται επίσης υπηρεσίες σε άλλα Κυβερνητικά Τμήματα, Συμβούλια Υδατοπρομήθειας και Αρχές Τοπικής Διοίκησης, όταν ζητηθούν, που συνίστανται κυρίως στην κατασκευή εξειδικευμένων τεμαχίων σωληναγωγών για τις ανάγκες των δικτύων νερού.

Επειδή η δαπάνη λειτουργίας των εργαστηρίων τα τελευταία χρόνια κρίνεται αρκετά ψηλή και ο αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού, σε σχέση με την επιτελούμενη εργασία, θεωρείται μεγάλος, η Υπηρεσία μου εξετάζει το κατά πόσο οι λόγοι που επέβαλαν τη σύσταση και λειτουργία των εργαστηρίων αυτών, για την εξυπηρέτηση των αναγκών των μεγάλων αρδευτικών/υδρευτικών έργων, εξακολουθούν να υφίστανται, ή θα πρέπει να γίνει επανεξέταση του θέματος, με βάση τα σημερινά δεδομένα και τις πραγματικές ανάγκες του Τμήματος.

Η συμπλήρωση του διαχειριστικού ελέγχου, τη διενέργεια του οποίου έχει αναλάβει η Υπηρεσία μου, αναμένεται σύντομα και το σχετικό πόρισμα θα υποβληθεί στο Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

Μέρος Β

4.11.12 Στελέχωση και λειτουργία Αρδευτικών Έργων. Σε ορισμένα έργα ο αριθμός προσωπικού που απασχολείται εξακολουθεί να είναι δυσανάλογα ψηλός, συγκρινόμενος με άλλα έργα, καθώς και με τον αριθμό των καταναλωτών.

4.11.13 Εσωτερικός έλεγχος. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που καλύπτουν τις διάφορες εργασίες του Τμήματος δε λειτούργησαν σε όλες τις περιπτώσεις ικανοποιητικά, με αποτέλεσμα να σημειωθούν λάθη και παραλείψεις.

Επανάλαβα εισήγηση μου για να μελετηθεί το ενδεχόμενο δημιουργίας στο Τμήμα μόνιμου κλιμακίου εσωτερικού ελέγχου, λόγω αύξησης των εργασιών του.

4.11.14 Τελικές Εκθέσεις-Απολογισμός Έργων. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι δεν ετοιμάζονται τελικές εκθέσεις και απολογισμοί για όλα τα έργα που εκτελούνται για λογαριασμό των διαφόρων Κοινοτικών Αρχών, Αρδευτικών Συνδέσμων κ.τ.λ., με αποτέλεσμα τα τελευταία να μην ενημερώνονται για τις πραγματικές δαπάνες των έργων.

4.11.15 Αποθήκες και αποθηκευτικοί χώροι. Μεγάλα αποθέματα υλικών εξακολουθούν να βρίσκονται εκτεθειμένα σε μη περιφραγμένους αποθηκευτικούς χώρους. Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι το όλο θέμα επανεξετάζεται από ειδικό κλιμάκιο πάνω σε νέα βάση και ότι ο τελικός αριθμός των αποθηκών και αποθηκευτικών χώρων που θα διατηρηθούν θα είναι ο απόλυτα αναγκαίος. Ήδη σημαντικός αριθμός των αποθηκευτικών χώρων έχουν εγκαταλειφθεί και το περιεχόμενο τους έχει μεταφερθεί σε ασφαλές μέρος.

4.11.16 Μηχανογράφηση υπηρεσιών. Παρατηρείται μεγάλη καθυστέρηση στη μηχανογράφηση των υπηρεσιών του Τμήματος και ιδιαίτερα του συστήματος τιμολόγησης του νερού που παραχωρείται από τα διάφορα κυβερνητικά έργα, για σκοπούς άρδευσης/ύδρευσης. Όπως πληροφορήθηκα, η ετοιμασία των λογισμικών προγραμμάτων έχει προ πολλού ανατεθεί στο Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής.

4.11.17 Απασχόληση ωρομίσθιου προσωπικού για εκτέλεση δημοσιούπαλληλικών καθηκόντων. Αριθμός ωρομίσθιου προσωπικού εξακολουθεί να απασχολείται σε

δημοσιούπαλληλικά καθήκοντα και να πληρώνεται από τα Κονδύλια των διαφόρων έργων, σε αντίθεση με τους υφιστάμενους Κανονισμούς.

4.12 ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΩΣ

Μέρος Α

4.12.1 Ανόρυξη γεωτρήσεων. Κατόπι προσφορών ανατέθηκε σε ιδιώτη μέσα στο 1999 η ανόρυξη αριθμού γεωτρήσεων. Επειδή, όπως προκύπτει από στοιχεία που τηρούνται από το Τμήμα, το κόστος ανόρυξης με κυβερνητικά γεωτρύπανα είναι πολύ ψηλό και ανέρχεται κατά μέσο όρο σε £17,51 το πόδι, σε σύγκριση με £3,85 των ιδιωτών γεωτρητών, εισηγήθηκα να διεξαχθεί σχετική μελέτη, για διακρίβωση των λόγων της μεγάλης διαφοράς που παρατηρείται, τόσο στα κόστη όσο και στην απόδοση των κυβερνητικών γεωτρυπάνων, σε σύγκριση με εκείνα του ιδιωτικού τομέα, και να ληφθούν ανάλογες αποφάσεις.

Η έκθεση αξιολόγησης των αποτελεσμάτων για την ανόρυξη γεωτρήσεων μέσω προσφορών, σε σύγκριση με αυτές που ανορύσσονται από το Τμήμα, μαζί με τις συγκεκριμένες εισηγήσεις για λήψη τελικών αποφάσεων, δεν έχει ακόμη υποβληθεί, παρά το γεγονός ότι το 1999 ήταν η τέταρτη συνεχής χρονιά που το Τμήμα χρησιμοποίησε τις υπηρεσίες ιδιώτη.

4.12.2 Αδράνεια κυβερνητικών γεωτρυπάνων. Κατά τη διάρκεια του 1999 χρησιμοποιήθηκαν εννέα γεωτρύπανα, ο παραγωγικός χρόνος των οποίων ήταν 58%, ενώ ο υπόλοιπος χρόνος (42%) αντιπροσωπεύει αδράνεια που οφείλεται σε επισκευές, άδειες προσωπικού, στις καιρικές συνθήκες και στην αναμονή έκδοσης οδηγιών προς τους επιστάτες.

4.12.3 Κοστολόγηση γεωτρήσεων για λογαριασμό του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων - Καθυστερημένα έσοδα. Το συνολικό κόστος των 256 γεωτρήσεων, οι οποίες κοστολογήθηκαν μέχρι το 1999 για λογαριασμό του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, ήταν £2.134.754. Το ποσό αυτό εξακολουθεί να εκκρεμεί και δεν περιλαμβάνεται στην έκθεση των καθυστερημένων εσόδων για το 1999, σε αντίθεση με τη Δημοσιονομική και Λογιστική Οδηγία αρ. 42.

Όπως πληροφορήθηκα, έχει συσταθεί ειδική επιτροπή από λειτουργούς των δύο εμπλεκόμενων Τμημάτων, με σκοπό τη μελέτη του θέματος και υποβολή σχετικής έκθεσης για τελική διευθέτηση του.

4.12.4 Τακτοποίηση οφειλής από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων. Ποσό £770.985, το οποίο αντιπροσωπεύει την αξία 85 γεωτρήσεων που αξιοποιήθηκαν για λογαριασμό διαφόρων κοινοτήτων και αναγνωρίζεται από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων ως πραγματική οφειλή προς το Τμήμα Γεωλογικής Επισκοπήσεως, δεν έχει ακόμη τακτοποιηθεί. Όπως με πληροφόρησε ο Διευθυντής του Τμήματος, μελετώνται τρόποι εξασφάλισης των αναγκαίων πιστώσεων και του μερίδιου συνεισφοράς της κάθε κοινότητας, για την οποία αξιοποιήθηκε η γεώτρηση, για τελικό διακανονισμό.

4.13 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ

Μέρος Β

4.13.1 Μακροχρόνιες συμβάσεις ενοικίασης δασικής γης. Σύμφωνα με τους περί Δασών Νόμους του 1967 μέχρι 1999, το Υπουργικό Συμβούλιο έχει εξουσία να παραχωρεί, μισθώνει και γενικά διαθέτει κρατική γη εντός κρατικών δασών. Επίσης, βάσει του άρθρου 14(1)(κ) του πιο πάνω Νόμου, αποτελεί ευθύνη του Υπουργικού Συμβουλίου η έκδοση Κανονισμών που να ρυθμίζουν κάθε θέμα που αφορά εκμίσθωση δασικής γης.

Μέχρι σήμερα δεν έχουν θεσπιστεί Κανονισμοί δυνάμει του άρθρου 14(1)(κ) που να ρυθμίζουν τα θέματα που αφορούν την εκμίσθωση δασικής γης και ειδικότερα να καθορίζουν με σαφήνεια τα κριτήρια, βάσει των οποίων θα ενοικιάζεται πάνω σε μακροχρόνια βάση.

Εισηγήθηκα την τροποποίηση των υφιστάμενων Κανονισμών ή ετοιμασία νέων, για ρύθμιση του θέματος. Επιπρόσθετα εισηγήθηκα όπως εξεταστούν όλες οι μακροχρόνιες συμβάσεις, με σκοπό:

- (i) Να διακριβωθεί κατά πόσο έχουν εκλείψει οι λόγοι για τους οποίους έγιναν τα συμβόλαια, και
- (ii) κατά πόσο έχουν αθετηθεί ουσιώδεις όροι των συμβολαίων.

Ανάλογα με τα αποτελέσματα της έρευνας, να ληφθούν τα δέοντα μέτρα, περιλαμβανομένης και της ακύρωσης των συμβολαίων, όπου είναι νομικά επιτρεπτό.

4.13.2 Άδειες χρήσης δασικής γης. Από τις ετήσιες “Άδειες Χρήσης”, με βάση τις οποίες παραχωρείται δασική γη για γεωργικούς σκοπούς, διαπιστώθηκε ότι:

- (i) Οι γεωργοί εκμεταλλεύονται πολύ μεγαλύτερη έκταση από εκείνη που προνοείται στις σχετικές άδειες, λόγω του ότι δεν υπάρχουν λεπτομερή σχέδια και χάρτες δασικής γης που να καθορίζουν τα σύνορα των τεμαχίων.
- (ii) Αρκετοί ενοικιαστές, σε αντίθεση με τους όρους των αδειών, υπενοικιάζουν τη γη, έναντι μάλιστα πολύ ψηλών ενοικίων.
- (iii) Οι υφιστάμενοι Κανονισμοί που εκδόθηκαν βάσει του άρθρου 14 του περί Δασών Νόμου δεν καλύπτουν το θέμα της παραχώρησης αδειών χρήσης δασικής γης, όπως λεπτομερή κριτήρια, όρους παραχώρησης κ.τ.λ.

Αποτέλεσμα του κενού αυτού στους Κανονισμούς είναι η μη εφαρμογή ομοιόμορφων κριτηρίων και προϋποθέσεων παροχής αδειών και πιθανόν η άνιση μεταχείριση των ενδιαφερόμενων. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι παραχωρούνται στα ίδια άτομα τεμάχια για πολλά χρόνια.

Επίσης, στην παράγραφο 32 των Κανονισμών με τίτλο “Τέλη Αδειών” δίνεται εξουσία στο Διευθυντή του Τμήματος για καθορισμό καταβλητέων τελών, μεταξύ άλλων και για άδειες χρήσης “... λαμβανομένων υπ’ όψιν των κρατουσών εις την αγοράν τιμών ...”. Τα επιβαλλόμενα τέλη δεν πληρούν την πρόνοια αυτή και στερούν το Δημόσιο από σημαντικά έσοδα.

Εισηγήθηκα όπως:

- (i) Θεσπιστούν Κανονισμοί που να ρυθμίζουν τις άδειες χρήσης δασικής γης και τα καταβλητέα τέλη.
- (ii) Την αναθεώρηση των τελών, ώστε να συνάδουν με τα τέλη που αφορούν κρατική γη, όπως προνοούν οι αντίστοιχοι Κανονισμοί του περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου.
- (iii) Τη χαρτογράφηση της περιοχής και τη δημιουργία δασικού κτηματολογίου, ώστε να καθορίζονται τα σύνορα της ενοικιαζόμενης γης.

4.13.3 Σύμβαση εκμίσθωσης δασικής γης στην εταιρεία “Ayia Napa Nissi Developments Ltd”. Με την απόφαση του αρ. 50.237, ημερ. 25.8.99, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τη διαφοροποίηση του άρθρου 13(1)(γ) της σύμβασης, έτσι ώστε το μίσθωμα να καθοριστεί σε 6% πάνω στις ακαθάριστες εισπράξεις, για την περίοδο 1997-2003. Η σύμβαση μίσθωσης έχει

τροποποιηθεί και το έγγραφο συμπληρωματικής συμφωνίας υπογράφηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 1999.

4.14 ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Μέρος Β

4.14.1 Καθυστερημένα έσοδα. Η αξία των σπόρων που πωλούνται στους γεωργούς μέσω της Κεντρικής Συνεργατικής Τράπεζας, η οποία περιλαμβάνεται ετήσια στα καθυστερημένα έσοδα της 31ης Δεκεμβρίου, εισπράττεται με τόκο 5% στις 30 Ιουνίου του επόμενου έτους, με βάση σχετική συμφωνία.

Τα καθυστερημένα έσοδα περιλαμβάνουν επίσης ποσό £49.000 που οφείλεται από το 1995 από τρεις προσφοροδότες, σχετικά με πώληση γεωργικών προϊόντων, και, όπως πληροφορήθηκα, η μια περίπτωση εκδικάστηκε και άρχισε η διαδικασία είσπραξης, ενώ οι άλλες δύο εξακολουθούν να εκκρεμούν ενώπιον του δικαστηρίου.

4.15 ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΔΑΣΜΟΥ

Μέρος Α

4.15.1 Σχέδια Αναδασμού-Αξιολόγηση/Αξιοποίηση. Σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρούνται στο Τμήμα, μέχρι 31.12.99 συμπληρώθηκαν 49 αρδευόμενα σχέδια και 5 σχέδια ξηρικής καλλιέργειας, συνολικής έκτασης 12920 εκταρίων. Παράλληλα βρίσκονται σε εξέλιξη 18 νέα σχέδια αναδασμού και υπό μελέτη άλλα 45, συνολικής υπολογιζόμενης έκτασης 17757 εκταρίων.

Ζήτησα να πληροφορηθώ κατά πόσο έγινε οποιαδήποτε αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των σχεδίων που συμπληρώθηκαν, αν οι εκτάσεις που αξιοποιήθηκαν χρησιμοποιούνται συστηματικά από επαγγελματίες γεωργούς και αν τα αποτελέσματα αυτά αποτελούν ασφαλή κριτήρια για μελλοντικούς προγραμματισμούς.

Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα των σχεδίων αναδασμού κρίνονται ικανοποιητικά και στόχος είναι η συνέχιση και επέκταση τους, λαμβάνοντας υπόψη κοινωνικούς και άλλους λόγους.

4.15.2 Έργα Κοινής Συνεισφοράς - Εφαρμογή Σχεδίων Αναδασμού. Η αναθεώρηση των λογιστικών διαδικασιών και η δημιουργία λογαριασμών προκαταβολών, ύστερα από έγκριση του Γενικού Λογιστή, τέθηκε σε εφαρμογή μέσα στο 1999, με αποτέλεσμα τον άμεσο καταμερισμό των δαπανών, σύμφωνα με τα εγκριμένα ποσοστά, και την απλοποίηση του συστήματος τακτοποίησης των δαπανών εκτέλεσης των διαφόρων έργων.

4.15.3 Επιχορήγηση τόκων. Ο γενικός λογαριασμός καταθέσεων για την εξυπηρέτηση των δανείων επιβαρύνθηκε μέχρι 31.12.99 με ποσό £820.453 (£131.985 για το 1999), ως επιπλέον διαφορά μεταξύ των τόκων που εισπράχθηκαν και εκείνων που καταβλήθηκαν.

4.15.4 Καθυστερημένες δόσεις δανείων. Το σύνολο των οφειλόμενων δόσεων από τους γαιοκτήμονες στις 31.12.99 ήταν £507.705 (£409.561 το 1998) και αντιπροσωπεύουν κεφάλαιο £341.619 και τόκους £166.086. Υπέδειξα την ανάγκη λήψης κατάλληλων μέτρων για τακτοποίηση όλων των καθυστερήσεων.

4.15.5 Γενικός λογαριασμός καταθέσεων για την εξυπηρέτηση των δανείων. Στις 31.12.99 το υπόλοιπο του λογαριασμού ήταν £466.444 και αντιπροσωπεύει δόσεις που εισπράχθηκαν από διάφορες κοινότητες-γαιοκτήμονες, για να καταβληθούν στους Δανειστικούς Επιτρόπους.

Όπως με πληροφόρησε ο Διευθυντής του Τμήματος, η συμφιλίωση των δανείων που συνάφθηκαν από τους Δανειστικούς Επιτρόπους με εκείνα που οφείλονται από τους γαιοκτήμονες προς το Τμήμα, σε συνάρτηση με το υπόλοιπο του λογαριασμού, βρίσκεται στο τελικό στάδιο και αναμένεται σύντομα η εκκαθάριση του.

4.16 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΝ

Μέρος Α

4.16.1 Καθυστερημένα έσοδα. Στις 31.12.99 τα καθυστερημένα έσοδα ήταν £143.653 και περιλαμβάνουν ποσό £101.439 που οφείλεται από μια εταιρεία, η οποία βρίσκεται υπό εκκαθάριση. Η Έφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης εξέφρασε επιφυλάξεις κατά πόσο θα υπάρξουν οποιαδήποτε πλεονάσματα στην υπό εκκαθάριση εταιρεία για να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις της Υπηρεσίας.

4.16.2 Δικαιώματα για την εξόρυξη λατομικών υλικών. Σύμφωνα με στοιχεία που τηρούνται στην Υπηρεσία, μέχρι 31.12.99 εισπράχθηκε συνολικό ποσό £7.535.090, από το οποίο £5.651.318, που αποτελεί το 75% των εισπράξεων, καταβλήθηκε στις Κοινότητες που επηρεάζονται άμεσα ή έμμεσα, για εκτέλεση αναπτυξιακών έργων, ως αποζημίωση για την οχληρία που προκαλείται από τη λειτουργία των λατομείων. Από το υπόλοιπο ποσό των £1.883.770, που αποτελεί το 25% των εισπράξεων, διατέθηκαν £1.651.164 μέχρι 31.12.99, για αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

4.17 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ

4.18 ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Μέρος Α

4.18.1 Προμήθεια εξοπλισμού τηλεπικοινωνιών της Αστυνομίας. Όπως ανέφερα στην προηγούμενη μου Έκθεση, μετά τη διαπίστωση ότι οι τιμές των ασυρμάτων και ανταλλακτικών που αγοράζονταν από το μοναδικό προμηθευτή της Αστυνομίας ήταν ψηλές, διορίστηκε ειδική τεχνική επιτροπή για να μελετήσει τρόπους απεξάρτησης του τηλεπικοινωνιακού δικτύου της Αστυνομίας από το μονοπωλιακό καθεστώς που ίσχυε από το 1991. Η επιτροπή εισηγήθηκε την αντικατάσταση του όλου συστήματος κρυπτομιλίας, μετά τη διαπίστωση ότι το υφιστάμενο σύστημα υστερούσε, συγκρινόμενο με σύγχρονα συστήματα, αναφορικά με το επίπεδο ασφάλειας, λειτουργικότητας και δυνατοτήτων συμβατότητας με ασυρμάτους άλλων κατασκευαστών. Η εκτίμηση της επιτροπής ήταν ότι η εξοικονόμηση που θα επιτευχθεί μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια, με βάση τις εισηγήσεις της, θα είναι περίπου £700.000, σε σύγκριση με το κόστος επέκτασης του υφιστάμενου συστήματος. Το Συμβούλιο Προσφορών υιοθέτησε τις εισηγήσεις της επιτροπής και, σε ανοικτές προσφορές που προκηρύχθηκαν τέλος του 1998, για την αγορά νέων ασυρμάτων, υπήρξε ευρεία συμμετοχή και η τιμή κατακύρωσης της προσφοράς ήταν χαμηλότερη της εκτίμησης της δαπάνης και πολύ χαμηλότερη από τις τιμές στις οποίες αγοράζονταν τα τελευταία χρόνια οι ασύρματοι της Αστυνομίας. Συγκεκριμένα, ενώ το 1993 η τιμή στην οποία αγοράστηκαν -χωρίς προσφορές- οι ασύρματοι από το μοναδικό προμηθευτή ήταν 2.280 δολάρια Αμερικής ο καθένας, στην προσφορά του 1998 προσφέρθηκαν από τον ίδιο προμηθευτή -ακριβώς οι ίδιοι ασύρματοι- στην τιμή των 800 δολαρίων. Η τιμή αυτών που αγοράστηκαν τελικά από άλλο προμηθευτή ήταν 320 δολάρια. Για το σύστημα κρυπτομιλίας ζητήθηκαν τον Οκτώβριο 1999 προσφορές, με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, και η προσφορά κατακυρώθηκε το Δεκέμβριο 1999, έναντι συνολικού ποσού 1.243.105 δολαρίων Αμερικής. Μέχρι σήμερα δεν έχει ολοκληρωθεί η εγκατάσταση του νέου συστήματος.

4.18.2 Αγορά Παράκτιου Συστήματος Ραδιοεπισήμανσης. Όπως ανέφερα στην προηγούμενη μου Έκθεση, η διαδικασία αγοράς του συστήματος άρχισε το 1990. Μέσα από μια σειρά διαδικασιών και γεγονότων, τα οποία αναφέρονται λεπτομερώς στην προηγούμενη μου Έκθεση, το Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών αποφάσισε, τον Αύγουστο 1999, όπως η τεχνική επιτροπή που συστάθηκε για την αξιολόγηση των προσφορών προχωρήσει με την αξιολόγηση και την υποβολή σχετικής έκθεσης.

Επειδή η ετοιμασία της έκθεσης αξιολόγησης και η λήψη απόφασης για την κατακύρωση της προσφοράς δεν είχε συμπληρωθεί μέχρι τις 8.7.2000, ημερομηνία η οποία καθορίζεται στους Κανονισμούς Προσφορών του Δημοσίου (παρ. 16(2)) ως η τελευταία προθεσμία παράτασης σε διαγωνισμούς που εκκρεμούσαν πριν από την έναρξη ισχύος των πιο πάνω Κανονισμών, ο Γενικός Εισαγγελέας, του οποίου ζητήθηκε η συμβουλή στις 31.7.2000, εξέφρασε την άποψη ότι η διαδικασία της προσφοράς είχε ήδη εκπνεύσει στις 8.7.2000. Ενόψει των πιο πάνω, σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο Υπουργείο, αποφασίστηκε όπως επαναπροκηρυχθεί η προσφορά, με χρονοδιάγραμμα κατακύρωσης της μέχρι το Δεκέμβριο 2001. Σημειώνεται ότι ήδη το Υπουργείο Άμυνας, κατόπι προτάσεων του Γ.Ε.Ε.Φ., προώθησε και υλοποίησε/υλοποιεί εξοπλιστικά προγράμματα και εγκαταστάσεις υποδομής, ακολουθώντας το αρχικό πρόγραμμα παράδοσης του συστήματος, και η ενδεχόμενη καθυστέρηση στην παραλαβή του θα έχει σοβαρές επιχειρησιακές επιπτώσεις στην Εθνική Φρουρά.

4.18.3 Συντήρηση οχημάτων της Αστυνομίας. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα διαχειριστικού ελέγχου που διεξήγαγε η Υπηρεσία μου, τα οποία περιλαμβάνονται στην Έκθεση μου για το 1996, ο μέσος όρος του κόστους συντήρησης που γίνεται από τα συνεργεία της Αστυνομίας ανήλθε το 1996 στα 7,61 σεντ ανά χιλιόμετρο, ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος της Α.Τ.Η.Κ. και Α.Η.Κ., που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες του ιδιωτικού τομέα, είναι περίπου ο μισός. Μεταξύ των εισηγήσεων μου ήταν ότι, με τη χρησιμοποίηση των υπηρεσιών του ιδιωτικού τομέα, θα μπορούσε να εξοικονομηθεί περίπου ποσό £1 εκ. ετήσια. Εν όψει των πιο πάνω, κατόπι εισήγησης της Υπηρεσίας μου, περιλήφθηκε στα έγγραφα της προσφοράς του Ιανουαρίου 1999, για την αγορά 100 οχημάτων της Αστυνομίας, πρόνοια για συμπερίληψη στην προσφορά και του κόστους συντήρησης των οχημάτων. Οι τιμές που δόθηκαν από τους προσφοροδότες για την προληπτική συντήρηση των οχημάτων ήταν της τάξης των 1,2 σεντ ανά χιλιόμετρο. Το Συμβούλιο Προσφορών αποφάσισε το Σεπτέμβριο 1999 όπως κατακυρώσει την προσφορά της αγοράς των οχημάτων και, αναφορικά με τη συντήρηση, να παραχωρήσει στην Αστυνομία τη δυνατότητα επιλογής είτε όπως αυτή αναληφθεί από τα συνεργεία της, είτε να ανατεθεί στον ιδιωτικό τομέα. Κατά την πιο πάνω συνεδρία του Συμβουλίου Προσφορών η Υπηρεσία μου εξέφρασε την άποψη ότι η ανάθεση της συντήρησης στον ιδιωτικό τομέα φαίνεται να είναι προς το συμφέρον του Δημοσίου. Τελικά η Αστυνομία επέλεξε την ανάληψη της συντήρησης από τα συνεργεία της. Κατά την ετοιμασία των εγγράφων της προσφοράς για την αγορά άλλων 500 οχημάτων εντός του 2000-2001, η Αστυνομία ζήτησε όπως μην περιληφθεί ο όρος για συντήρηση των οχημάτων της από τον ιδιωτικό τομέα, επειδή, για λόγους ασφάλειας, η συντήρηση των πιο πάνω οχημάτων θα πρέπει να γίνεται στα συνεργεία της. Ο Υπουργός Οικονομικών το Νοέμβριο 1999, υιοθετώντας τις απόψεις της Υπηρεσίας μου, καθώς και αυτές του Γενικού Λογιστή, αποφάσισε ότι ενδείκνυται η συμπερίληψη του σχετικού όρου για συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στη συντήρηση των οχημάτων, για σκοπούς σύγκρισης του κόστους, και η τελική επιλογή της Κυβέρνησης θα γίνει με γνώμονα και την ασφάλεια των οχημάτων. Μέχρι σήμερα εκκρεμεί η προκήρυξη των νέων προσφορών.

4.18.4 Οχήματα Αστυνομίας - Συμβόλαια επαναγοράς. Παρατήρησα τον Ιούλιο 1999 ότι, ενώ σύμφωνα με τα συμβόλαια αγοράς 58 οχημάτων που προμηθεύτηκε η Αστυνομία το 1993

και 1994, τα οχήματα θα έπρεπε να επιστραφούν στους προμηθευτές τους, είτε όταν διανύουν συγκεκριμένο αριθμό χιλιομέτρων, είτε όταν παρέλθει συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, η Αστυνομία παρέλειψε να επιστρέψει 8 τέτοια οχήματα, τα οποία είχαν υπερβεί το καθορισμένο όριο χιλιομέτρων. Ως αποτέλεσμα, δεν μπορούσε να εφαρμοστεί η πρόνοια των συμβολαίων για επαναγορά τους από τους προμηθευτές στις προκαθορισμένες τιμές, που με τα σημερινά δεδομένα κρίνονται συμφέρουσες για το Δημόσιο. Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου, προς τον οποίο υπέβαλα τις παρατηρήσεις μου, με πληροφόρησε τον Οκτώβριο 1999 ότι, λόγω καθυστέρησης στην παραγγελία/παραλαβή των νέων οχημάτων της Αστυνομίας, και για να μη δημιουργηθούν προβλήματα στη διεκπεραίωση των καθηκόντων της, συμφωνεί με την εισήγηση του Αρχηγού της Αστυνομίας, όπως μην επιστραφούν και τα υπόλοιπα 50 αυτοκίνητα στους προμηθευτές.

4.18.5 Τριετές σχέδιο ανανέωσης του μηχανοκίνητου στόλου της Αστυνομίας. Σύμφωνα με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, για την ανανέωση του μηχανοκίνητου στόλου της Αστυνομίας, θα ζητούνταν προσφορές για 600 οχήματα, με σταδιακή παράδοση, δηλαδή 100 οχήματα εντός του 1998 και 500 οχήματα -σε ίσους αριθμούς- τα επόμενα τρία χρόνια. Τελικά για τα πρώτα 100 οχήματα ζητήθηκαν προσφορές και κατακυρώθηκαν το 1999, ενώ για τα υπόλοιπα 500 έχουν πρόσφατα προκηρυχθεί προσφορές. Οι καθυστερήσεις οφείλονταν κυρίως σε διαφωνίες κατά την αξιολόγηση/κατακύρωση της πρώτης προσφοράς και την ετοιμασία των προδιαγραφών της δεύτερης προσφοράς, με αποτέλεσμα η Αστυνομία να μην επιστρέψει στους προμηθευτές τα 58 οχήματα, τα οποία αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, και των οποίων οι τιμές επαναγοράς ήταν πολύ συμφέρουσες για το Δημόσιο. Προηγουμένως -τον Οκτώβριο 1999- για την κάλυψη άμεσων αναγκών της Αστυνομίας, εξαιτίας της καθυστέρησης που παρατηρήθηκε στην υλοποίηση του σχεδίου ανανέωσης του στόλου της και των υποχρεώσεων της να παραδώσει τα 39 από τα 58 οχήματα που αναφέρονται πιο πάνω μέχρι τις 31.12.99, είχε ζητηθεί η έγκριση του Γενικού Λογιστή, για την αγορά 40 επιπλέον οχημάτων, με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης από τους προμηθευτές των 100 πρώτων οχημάτων. Η έγκριση του Γενικού Λογιστή δόθηκε το Νοέμβριο 1999 και, επειδή η διαδικασία κατακύρωσης των επιπρόσθετων οχημάτων ολοκληρώθηκε το Μάρτιο 2000, η Αστυνομία δεν προχώρησε στην επιστροφή των 39 οχημάτων.

4.18.6 Αδυναμίες/παραλείψεις στη διαδικασία προσφορών

(α) Προσφορές για την προμήθεια ειδικού εξοπλισμού για τις ανάγκες της Αστυνομίας. Το Δεκέμβριο 1999 παρατήρησα ότι η Αστυνομία ζήτησε την έγκριση του Γενικού Λογιστή για την αγορά εξοπλισμού αξίας £94.500, που είχε ζητηθεί κατά παράκαμψη των κανονικών διαδικασιών και χωρίς την προηγούμενη έγκριση των τεχνικών προδιαγραφών από το Συμβούλιο Προσφορών. Ο Γενικός Λογιστής, προς τον οποίο υπέβαλα τις παρατηρήσεις μου, με πληροφόρησε τον Ιανουάριο 2000 ότι δόθηκαν οδηγίες στην Αστυνομία, για ετοιμασία προδιαγραφών και υποβολή τους για έγκριση στο Συμβούλιο Προσφορών, πριν από την επαναπροκήρυξη των προσφορών.

(β) Προσφορά για την προμήθεια μεταλλικών ερμαριών για τις ανάγκες της Μ.Μ.Α.Δ. Παρατήρησα το Μάρτιο 2000 ότι, ενώ οι πιο πάνω προσφορές είχαν υποβληθεί στις 7.1.2000, το άνοιγμα και η μονογράφιση τους έγινε στις 20.1.2000, δηλαδή μετά από παρέλευση 13 ημερών, αντί το ταχύτερο μετά την υποβολή τους, όπως προνοούν οι Κανονισμοί Προσφορών.

4.18.7 Υπερωριακή απασχόληση. Στα μέλη της Αστυνομικής Δύναμης καταβλήθηκαν τα πιο κάτω ποσά για την υπερωριακή απασχόληση τους κατά τα έτη 1996-1999.

1996	1997	1998	1999
£εκ.	£εκ.	£εκ.	£εκ.
2,72	1,33	0,88	1,10

Στο ποσό των £2,72 εκ., που καταβλήθηκε το 1996, περιλαμβάνεται ποσό περίπου £1,0 εκ., για υπερωρίες της περιόδου 1989-1993.

Το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεδρία του στις 14.10.98 αποφάσισε όπως μην πληρώνονται υπερωρίες και μην πιστώνονται στις κάρτες των μελών οποιεσδήποτε ώρες υπερωριακής απασχόλησης, χωρίς την προηγούμενη έγκριση του Αρχηγού Αστυνομίας, και όπως όλες οι υπερωρίες που έχουν συσσωρευθεί στις κάρτες των μελών, χωρίς την εκ των προτέρων έγκριση του Αρχηγού Αστυνομίας, διαγραφούν. Το σύνολο των συσσωρευμένων υπερωριών, εγκεκριμένων και μη, υπολογίζεται στο ποσό των περίπου £3,7 εκ.

Για διαπίστωση του βαθμού υλοποίησης της απόφασης που λήφθηκε σε συνεδρία ημερ. 19.2.99 στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, με στόχο να καθοριστούν οι ώρες υπερωριακής εργασίας που αφορούσαν δημόσιες αργίες και καταθέσεις μαρτύρων στα δικαστήρια, και για τις οποίες δε χρειαζόταν η εκ των προτέρων έγκριση του Αρχηγού Αστυνομίας, διενεργήθηκε από εντεταλμένο κλιμάκιο δειγματοληπτικός έλεγχος σε αριθμό καρτών μελών της Δύναμης.

Τα αποτελέσματα του ελέγχου συζητήθηκαν εκτενώς σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στις 25.8.2000, με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων, και αποφασίστηκε:

- (α) Αυστηρή τήρηση της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 14.10.98.
- (β) Ενημέρωση, φύλαξη και θεώρηση των καρτών παρακολούθησης υπερωριών, σύμφωνα με τις ενδεδειγμένες διαταγές και οδηγίες του Αρχηγού.
- (γ) Έλεγχος των συσσωρευμένων υπερωριών για τις περιόδους 1.6.93-31.12.98 και 1.1.99-30.6.2000, με σκοπό την υποβολή πρότασης στο Υπουργικό Συμβούλιο για πληρωμή των πραγματικών ωρών και διαγραφή των υπολοίπων.
- (δ) Διαφοροποίηση της διαδικασίας χρέωσης και της υπερωριακής αποζημίωσης των μελών μετά τις 30.6.2000.
- (ε) Εφαρμογή του θεσμού της πληρωμής κατ' αποκοπή υπερωριακού επιδόματος σε μέλη που υπηρετούν σε συγκεκριμένα τμήματα/υπηρεσίες της Δύναμης.

Σε σχετική εγκύκλιο επιστολή του Αρχηγού Αστυνομίας ημερ. 31.8.2000, δίνονται οδηγίες και καθορίζονται μέτρα για επίλυση του προβλήματος των υπερωριών.

4.18.8 Εκτέλεση ποινικών ενταλμάτων. Τα εντάλματα που παραλήφθηκαν και εκτελέστηκαν από την Αστυνομία κατά τα τρία τελευταία έτη φαίνονται στον πιο κάτω πίνακα:

	1999	1998	1997
Υπόλοιπο 1.1	34.782	23.287	13.723
Παραληφθέντα εντός του έτους	123.973	127.898	129.721
	158.755	151.185	143.444
Εκτελεσθέντα εντός του έτους	83.542	93.822	102.312
Ανεκτέλεστα	75.213	57.363	41.132
Επιστραφέντα στα Πρωτοκολλητεία	34.042	22.581	17.845
Υπόλοιπο 31.12	41.171	34.782	23.287

Σύμφωνα με τα πιο πάνω στοιχεία, κατά το 1999 εκτελέστηκαν από την Αστυνομία 83542 ποινικά εντάλματα, σε σύγκριση με 93822 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε μείωση κατά 10280 εντάλματα ή 11%. Τα ανεκτέλεστα εντάλματα ήταν 75213, σε σύγκριση με 57363 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση κατά 17850 εντάλματα ή 31,1%. Από τα ανεκτέλεστα εντάλματα, 34042 επιστράφηκαν ανεκτέλεστα στους Πρωτοκολλητές των δικαστηρίων, αριθμός που θεωρείται υπερβολικά ψηλός, ενώ τα υπόλοιπα 41171 παρέμειναν στην Αστυνομία για εκτέλεση εντός του 2000.

4.18.9 Εξώδικη ρύθμιση αδικημάτων. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, με σκοπό τη μείωση των δικαστικών υποθέσεων και, κατ' επέκταση, των δικαστικών ενταλμάτων, εισηγήθηκα την εξώδικη ρύθμιση μεγάλου αριθμού τροχαίων αδικημάτων και για το σκοπό αυτό ψηφίστηκε ο Νόμος 47(Ι)/97 που τέθηκε σε εφαρμογή από 1.7.97. Με βάση τις πρόνοιες του Νόμου αυτού, κατά το 1999 εκδόθηκαν από την Αστυνομία 144841 εξώδικα εντάλματα, από σύνολο 145703 τροχαίων καταγγελιών, και επιβλήθηκε συνολικό ποσό προστίμων ύψους περίπου £3,6 εκ.

Από τα εντάλματα αυτά, 125255 έχουν τακτοποιηθεί και εισπράχθηκε το συνολικό ποσό των £3.208.885. Τα υπόλοιπα εντάλματα διαβιβάστηκαν στα δικαστήρια για ποινική δίωξη.

Με την πιο πάνω ρύθμιση, η εξοικονόμηση για το Δημόσιο, λαμβάνοντας υπόψη μόνο το κόστος ετοιμασίας κατηγορητήριου και εκτέλεσης εντάλματος, ξεπερνά κατά πολύ τα £3 εκ. ετήσια. Σε περίπτωση που στην εξοικονόμηση προστεθεί και το κόστος των δικαστηρίων (καταγραφή υπόθεσης, εκδίκαση και έκδοση εντάλματος), τότε η εξοικονόμηση είναι πέρα από £6 εκ. ετήσια.

Λαμβάνοντας υπόψη την εξοικονόμηση για το Δημόσιο από την εξώδικη ρύθμιση τροχαίων αδικημάτων, καθώς και το σημαντικό αριθμό κατηγορητήριων που εξακολουθούν να ετοιμάζονται από την Αστυνομία (48551 για το 1999), εισηγήθηκα όπως η Αστυνομία, σε συνεργασία με τα εμπλεκόμενα Κυβερνητικά Τμήματα, μελετήσουν το ενδεχόμενο επέκτασης της εξώδικης ρύθμισης, ώστε να καλύψει και άλλες παραβάσεις.

4.18.10 Προαφυπηρετική άδεια μελών Αστυνομίας. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι, λόγω συσσώρευσης της άδειας, παρατηρείται το φαινόμενο μέλη της Αστυνομικής Δύναμης να αποχωρούν από την υπηρεσία 1 μέχρι 2 χρόνια πριν από την ημερομηνία αφυπηρέτησής τους. Κατά τα έτη 1995-1999, ο αριθμός των μελών που αφυπηρέτησαν, καθώς και οι απολαβές τους, ήταν ως ακολούθως:

<u>Έτος</u>	<u>Μέλη</u>	<u>Δαπάνη</u>
		£εκ.
1995	205	1,83
1996	148	1,44
1997	101	1,54
1998	155	2,39
1999	196	2,75

Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, η μεγάλη συσσώρευση άδειας κατά την αφυπηρέτηση κάποιου μέλους, η οποία κερδήθηκε όταν το μέλος υπηρετούσε σε χαμηλότερες βαθμίδες, οδηγεί στην περαιτέρω αύξηση των δαπανών, επειδή ο υπολογισμός γίνεται με βάση τον τελευταίο μισθό.

Το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεδρία του στις 14.10.98 αποφάσισε όπως παραχωρηθούν σταδιακά, με βάση σχετικό χρονοδιάγραμμα, οι άδειες απουσίας που βρίσκονται σε πίστη των μελών της Αστυνομίας, με καθορισμό όμως, παράλληλα, ανώτατου ορίου συσσώρευσης τέτοιων αδειών. Ο Αρχηγός καθόρισε με εγκύκλιο του ανώτατο όριο συσσώρευσης άδειας, εκκρεμεί όμως η τροποποίηση των σχετικών Κανονισμών.

Στους σχετικούς Κανονισμούς που έχουν ήδη κατατεθεί προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι το ανώτατο όριο συσσώρευσης αδειών από τα μέλη της Δύναμης δε θα υπερβαίνει τις 100 και 83 ημέρες, σε περίπτωση εξαήμερης και πενθήμερης εβδομάδας εργασίας, αντίστοιχα. Το Αρχηγείο Αστυνομίας, στο μεταξύ, έχει δώσει οδηγίες όπως, από 1.1.99, μη συσσωρεύονται άδειες πέρα από τους πιο πάνω αριθμούς, με αποτέλεσμα, σύμφωνα με το Αρχηγείο, να παραχωρηθεί, εκεί όπου οι ανάγκες το επέτρεπαν, άδεια απουσίας πέρα από την ετήσια που δικαιούνταν, σε 1107 μέλη και να επιτευχθεί έτσι μείωση της συσσωρευμένης άδειας του συνόλου των μελών κατά 4,3%.

4.18.11 Ειδικοί Αστυφύλακες. Σύμφωνα με το άρθρο 30 του περί Αστυνομίας Νόμου, από το 1993 μέχρι το 1999 προσλήφθηκαν 325 νέοι Ειδικοί Αστυφύλακες, αυξάνοντας τον ολικό αριθμό τους σε 375, όπως αναφέρεται πιο κάτω:

Υπηρετούντες		
Έτος	Ειδικοί Αστυφύλακες	Βασικοί Μισθοί
		£
1993	50	45.801
1994	58	57.990
1995	100	96.845
1996	318	222.824
1997	481	675.556
1998	471	550.994
1999	375	537.447

Αναφέρεται επίσης ότι κατά την περίοδο 3-5.1.2000 προσλήφθηκαν 106 Ειδικοί Αστυφύλακες, οι οποίοι, από ό,τι πληροφορήθηκα, είτε είχαν παρακαθήσει στο παρελθόν σε γραπτές εξετάσεις για τους Τακτικούς Ειδικούς Αστυφύλακες και Αστυφύλακες και πέτυχαν βαθμολογία 75% και άνω και 40% και άνω, αντίστοιχα, είτε εκδήλωσαν ενδιαφέρον, με επιστολές τους, για πρόσληψη τους ως Ειδικών Αστυφυλάκων, οι οποίοι και κατείχαν εξειδικευμένα προσόντα. Η πρόσληψη τους αποσκοπούσε στην αντικατάσταση ισάριθμων Ειδικών Αστυφυλάκων που προσλήφθηκαν το 1999 στην Αστυνομία ως Αστυφύλακες ή διορίστηκαν ως Τακτικοί Ειδικοί Αστυφύλακες.

Η διαδικασία πρόσληψης των 106 Ειδικών Αστυφυλάκων συζητήθηκε σε συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως στις 27.3.2000, σε σχέση και με το άρθρο 3(2) του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού αρ. 4 του 1998 (38(II)/98), για την κάλυψη, μεταξύ άλλων, της αντιμισθίας 40 Ειδικών Αστυφυλάκων για φρούρηση εγκαταστάσεων της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου, όπου αναφέρεται με σχετική σημείωση ότι οι σκοπούμενες προσλήψεις των Ειδικών Αστυφυλάκων θα γίνονται σύμφωνα και με βάση τις διαδικασίες πρόσληψης των Αστυφυλάκων. Σημειώνεται ότι η ίδια σημείωση

επαναλαμβάνεται και στους Προϋπολογισμούς των ετών 1999 και 2000. Αναφορικά με την ερμηνεία των επεξηγηματικών σημειώσεων και κατά πόσο αυτές αφορούσαν μόνο τις σκοπούμενες προσλήψεις των 40 Ειδικών Αστυφυλάκων ή όλες τις προσλήψεις Ειδικών Αστυφυλάκων, η Υπηρεσία μου ζήτησε από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας γνωμάτευση, σύμφωνα με την οποία οι υπό αναφορά σημειώσεις αφορούσαν μόνο τις σκοπούμενες προσλήψεις των 40 Ειδικών Αστυφυλάκων για φρούρηση των εγκαταστάσεων της Α.Τ.Η.Κ.

Επισημαίνεται ότι στο Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό αρ. 9 του 2000, ο οποίος δημοσιεύτηκε στις 21.7.2000, στον οποίο περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, πρόσθετες πιστώσεις ύψους £968.794 για κάλυψη της μισθοδοσίας των υπηρετούντων Ειδικών Αστυφυλάκων, αναφέρεται ότι καμιά νέα πρόσληψη Ειδικού Αστυφύλακα δε θα διενεργείται, προτού εγκριθούν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων Κανονισμοί που θα διέπουν τους όρους και τις διαδικασίες πρόσληψης τους. Διευκρινίζεται επίσης ότι, σε περίπτωση άμεσης ανάγκης, οι θέσεις θα προκηρύσσονται και θα πληρώνονται μόνο μετά από επιτυχία σε γραπτό διαγωνισμό.

Στους Ειδικούς Αστυφύλακες περιλαμβάνονται και 27 άτομα, που είναι τοποθετημένα για φρούρηση των εγκαταστάσεων της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, η αντιμισθία των οποίων εμβάζεται από την Α.Η.Κ. στην Κυβέρνηση. Οι προσλήψεις των 40 Ειδικών Αστυφυλάκων για φρούρηση των εγκαταστάσεων της Α.Τ.Η.Κ. αναμένεται να γίνουν μέσα στο 2000 και η αντιμισθία τους θα ανακτάται από την Αρχή, με πίστωση των εσόδων.

Σημειώνεται ότι Κανονισμοί που προβλέπουν τους όρους και τη διαδικασία πρόσληψης Ειδικών Αστυφυλάκων ετοιμάστηκαν και κατατέθηκαν από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως στη Βουλή στις 27.5.99, εκκρεμεί όμως η έγκρισή τους.

4.18.12 Αστυνομικές κατοικίες. Η δαπάνη για τη συντήρηση των 183 αστυνομικών κατοικιών, που χρησιμοποιούνται για στέγαση μελών της Αστυνομίας, ανήλθε το 1999 σε £165.215, σε σύγκριση με £193.136 το 1998, ενώ τα έσοδα ενοικίου από τη χρήση των κατοικιών και από την εξοικονόμηση επιδομάτων ενοικίου ήταν περίπου £68.000, σε σύγκριση με £72.000 το 1998.

Το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεδρία του στις 14.10.98 αποφάσισε την ορθολογικότερη χρησιμοποίηση των αστυνομικών κατοικιών και την ανάγκη για ισοσκελισμό των εισπράξεων από ενοίκια και των δαπανών για τη συντήρησή τους. Στις 19.2.99, σε σχετική συνεδρία στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, αποφασίστηκε ότι δεν ενδείκνυται η αύξηση του ενοικίου, δεδομένου ότι οι 112 κατοικίες στην περιοχή του Αρχηγείου Αστυνομίας πρόκειται να κατεδαφιστούν, βάσει χωροταξικού σχεδίου που ετοιμάζεται από το Τμήμα Δημοσίων Έργων.

Μέχρι την υλοποίηση του σχεδίου, ο Αρχηγός Αστυνομίας, με επιστολή του προς το Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, εισηγείται, μεταξύ άλλων, όπως το ενοίκιο που αποκόπτεται από τους ενοίκους αστυνομικών κατοικιών είναι ίσο με το επίδομα ενοικίου που θα τους παραχωρείτο αν διέμεναν σε ιδιόκτητη ή ενοικιαζόμενη κατοικία. Τελικά ούτε το μέτρο αυτό υλοποιήθηκε.

Στις 17.1.2000, σε σχετική συνεδρία στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, αποφασίστηκε, μεταξύ άλλων, όπως οι κατοικίες που κενώνονται μην ενοικιάζονται ξανά και μελετηθεί η νομική πτυχή του θέματος όσο αφορά τα υφιστάμενα συμβόλαια των ενοίκων και τον περί Ενοικιοστασίου Νόμο. Επίσης αποφασίστηκε όπως κληθεί νέα σύσκεψη, μετά τη μελέτη και υποβολή διαφόρων στοιχείων, για λήψη σχετικής απόφασης και ενημέρωση του Υπουργικού Συμβουλίου.

4.18.13 Αστυνόμευση ποδοσφαιρικών και άλλων αγώνων. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, παρά την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 42.718, ημερ. 14.6.95, όπως η δαπάνη για την αστυνόμευση των ποδοσφαιρικών και άλλων αγώνων καταβάλλεται από τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού, με την επιβολή σχετικού τέλους στα εισιτήρια των αθλητικών συναντήσεων, εντούτοις δεν υπήρξε συμμόρφωση από μέρους του Οργανισμού. Λόγω της παράλειψης αυτής, το Υπουργείο Οικονομικών προβαίνει κάθε χρόνο στην αποκοπή των ποσών της οφειλής του Κ.Ο.Α. από την ετήσια χορηγία που δίνεται προς τον Οργανισμό και καταθέτει τα ποσά σε Κονδύλι Εσόδων της Αστυνομίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Αστυνομίας, η συνολική υποχρέωση του Κ.Ο.Α. για το 1999 ανήλθε στο ποσό των £539.063, σε σύγκριση με £531.453 το 1998. Έχει αποκοπεί από τη χορηγία και καταβληθεί στην Αστυνομία ολόκληρο το ποσό που αφορά το 1999. Σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών, η πιο πάνω διαδικασία θα συνεχιστεί καθόσον χρόνο ο Κ.Ο.Α. αρνείται να επιβάλει τα τέλη που συμφωνήθηκαν.

4.18.14 Όπλα και πυρομαχικά. Κατά τη διάρκεια του έτους έγινε από την Υπηρεσία μου δειγματοληπτικός έλεγχος των μητρώων και φυσική καταμέτρηση των αποθεμάτων όπλων και πυρομαχικών που τηρούνται στις Αστυνομικές Διευθύνσεις και στις Κεντρικές Αποθήκες Αρχηγείου Αθαλάσσης. Ο Αρχηγός Αστυνομίας υπέβαλε στο τέλος του έτους βεβαίωση ότι έγινε πλήρης έλεγχος του οπλισμού και πυρομαχικών και ότι αυτά συμφωνούσαν με τα υπόλοιπα που ήταν καταχωρισμένα στα μητρώα, εκτός εκείνων που δηλώθηκαν ότι κλάπηκαν ή χάθηκαν.

4.18.15 Έλεγχος εισπράξεων. Από επιτόπιο έλεγχο σε συγκεκριμένη περίπτωση, εισπραχθέν ποσό ύψους £419,50, παρουσιάστηκε, κατά την ημέρα του ελέγχου, ως έλλειμμα και κατατέθηκε στην τράπεζα την επόμενη μέρα. Σε δεύτερη περίπτωση, ποσό ύψους £140, παρόλο που εισπράχθηκε σε ημερομηνίες πολύ πιο πριν από την ημέρα διεξαγωγής του ελέγχου, εντούτοις δεν κατατέθηκε στην Επαρχιακή Διοίκηση, ούτε και εντοπίστηκε στην κατοχή του ταμιά, το οποίο και κατατέθηκε ύστερα από υπόδειξη της Υπηρεσίας μου.

Οι πιο πάνω περιπτώσεις είναι αποτέλεσμα σοβαρών αδυναμιών του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, οι οποίες ήδη υποδείχθηκαν από την Υπηρεσία μου, χωρίς όμως να ληφθούν διορθωτικά μέτρα.

4.18.16 Προμήθεια τροφίμων για την Αστυνομική Ακαδημία. Με στόχο τη μείωση των εξόδων προκήρυξης και κατακύρωσης προσφορών και εξασφάλισης καλύτερων τιμών, με την προκήρυξη ενιαίας προσφοράς, εισηγήθηκα όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο όπως οι ανάγκες της Αστυνομικής Ακαδημίας σε τρόφιμα συμπεριληφθούν στις προσφορές των Ιατρικών Υπηρεσιών και Φυλακών, αντί της προκήρυξης ξεχωριστών προσφορών. Όπως μου έχει αναφερθεί, η εισήγηση μου θα μελετηθεί από την Αστυνομική Ακαδημία.

4.18.17 Έλεγχος καυσίμων. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, ορισμένα οχήματα της Αστυνομίας παρουσίασαν προβλήματα, τα οποία, σύμφωνα με το Μηχανουργείο, οφείλονταν σε κακής ποιότητας καύσιμα. Λήφθηκαν δείγματα του πετρελαίου, τα οποία στάλθηκαν στο Γενικό Χημείο του Κράτους για ανάλυση, όπου διαπιστώθηκε η ύπαρξη νερού στα καύσιμα.

Το Γενικό Λογιστήριο, με την επιστολή του προς την Αστυνομία, αρ. Τ.252/86/3 και ημερ. 5.5.98, λαμβάνοντας υπόψη τα αρνητικά αποτελέσματα των αναλύσεων δειγμάτων πετρελαιοειδών που έγιναν από το Γενικό Χημείο του Κράτους, καθόρισε τα μέτρα που πρέπει να εφαρμοστούν για τη διασφάλιση της ποιότητας των καυσίμων, τα οποία, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν δειγματοληψία κατά την παραλαβή των καυσίμων, η οποία θα πρέπει να γίνεται

από επιτροπή με τον ενδεδεδειγμένο τρόπο και στην παρουσία εκπροσώπου του προμηθευτή. Τέτοια δειγματοληψία έγινε μόνο για ορισμένες παραλαβές καυσίμων.

Μέρος Β

4.18.18 Αντικατάσταση μελών της Αστυνομίας που απασχολούνται σε γραφειακά και λογιστικά καθήκοντα, με πολιτικό προσωπικό. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με την απόφαση του αρ. 30.309 ημερ. 16.6.88, ενέκρινε την αντικατάσταση 122 μελών της Αστυνομίας, τα οποία απασχολούνται σε γραφειακά και λογιστικά καθήκοντα, σε τομείς όπου δεν αναμένεται να προκύψουν προβλήματα ασφάλειας, με πολιτικό προσωπικό και τη μεταφορά 151 Γυναικών Ειδικών Αστυφυλάκων στο Γραμματειακό Προσωπικό, με αντικατάσταση τους από νέους Αστυφύλακες (άνδρες). Αναφορικά με την υλοποίηση της πιο πάνω απόφασης, διαπιστώθηκε ότι τα εμπλεκόμενα Τμήματα δεν έχουν προβεί μέχρι σήμερα σε οποιοσδήποτε σχετικές διευθετήσεις.

Εισηγήθηκα όπως επανεξεταστεί το πιο πάνω θέμα, υπό το φως των σημερινών δεδομένων, καταστάσεων και αναγκών της Αστυνομικής Δύναμης.

4.18.19 Υπερβάσεις Προϋπολογισμού 1994. Όπως πληροφορήθηκα, δεν εξασφαλίστηκε ακόμη καλυπτική έγκριση για την υπέρβαση ύψους £90.163, που σημειώθηκε το 1994 στο Κονδύλι "Αποδοχές Κρατικών Υπαλλήλων". Σχετικό Νομοσχέδιο κατατέθηκε στη Βουλή από τις 22.2.96. Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως στις 8.3.2000, με επιστολή του προς το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, ζήτησε να πληροφορηθεί αναφορικά με τα διαβήματα που πρέπει να γίνουν για διευθέτηση της υπέρβασης.

4.18.20 Αντίγραφο πιστοποιητικού εγγραφής πυροβόλου όπλου. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι εκδίδονται από τις Επαρχιακές Αστυνομικές Διευθύνσεις αντίγραφα πιστοποιητικών εγγραφής πυροβόλου όπλου, χωρίς την είσπραξη οποιουδήποτε τέλους, επειδή δεν υπάρχει πρόνοια στη σχετική νομοθεσία για το θέμα αυτό. Εισηγήθηκα και έγινε αποδεκτό όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο τροποποίησης του σχετικού Νόμου, για είσπραξη καθορισμένου δικαιώματος. Το Υπουργείο Εσωτερικών, στην αρμοδιότητα του οποίου εμπίπτει το θέμα, προωθεί τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας, για τελική ρύθμιση του θέματος.

4.18.21 Σύνδεση αυτόματων συστημάτων ανίχνευσης πυρκαγιάς/διάρρηξης με Αστυνομικούς Σταθμούς. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι, με βάση το αρχικό σχέδιο, οι συνδέσεις διευθετούνταν από την Α.Τ.Η.Κ., μετά από έγκριση των αιτήσεων από τον Αρχηγό Αστυνομίας και την καταβολή των σχετικών τελών. Όμως, αργότερα, με την εισαγωγή μηχανημάτων και εξοπλισμού προηγμένης τεχνολογίας, έγινε τεχνικά κατορθωτό να γίνεται η σύνδεση, χωρίς αυτό να είναι σε γνώση της Αστυνομίας, αλλά να γίνεται αντιληπτό μόνο μετά από κλήση. Για επίλυση του προβλήματος, έχουν προωθηθεί σχετικοί τροποποιητικοί Κανονισμοί, των οποίων η έγκριση εκκρεμεί ακόμα.

4.19 ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Μέρος Α

4.19.1 Πυροπροστασία. Όπως ανέφερα και στην Έκθεση μου για το 1998, για σκοπούς πυροπροστασίας, η Υπηρεσία παρέχει διάφορες υπηρεσίες, όπως είναι η εξέταση αρχιτεκτονικών σχεδίων για έκδοση άδειας, η επιθεώρηση οικοδομών για τελική έγκριση κ.τ.λ., χωρίς να εισπράττει δικαιώματα. Εισηγήθηκα όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο τροποποίησης της σχετικής νομοθεσίας, για είσπραξη δικαιωμάτων, για κάλυψη, τουλάχιστον, των πραγματικών

εξόδων της Υπηρεσίας για τις υπηρεσίες που παρέχει. Ο Διευθυντής της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας ζήτησε στις 17.5.2000 από το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως όπως συγκαλέσει σύσκεψη για εξέταση του όλου θέματος. Σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως στις 10.7.2000, η Πυροσβεστική Υπηρεσία ανέλαβε τη διεξαγωγή μελέτης και την ετοιμασία Κανονισμών Πυροπροστασίας.

4.19.2 Κλήσεις. Ο πιο κάτω πίνακας περιέχει για τα τελευταία τρία χρόνια τον αριθμό κλήσεων για παροχή βοήθειας από την Πυροσβεστική Υπηρεσία, τον αριθμό ατόμων που υπηρετούν στη δύναμη, τον αριθμό οχημάτων που χρησιμοποιεί η δύναμη, καθώς και το ύψος των ζημιών που έχουν προκληθεί από τις πυρκαγιές.

	1997	1998	1999
Κλήσεις	3408	4124	4857
Πυροσβεστική Δύναμη	602	599	602
Οχήματα	137	145	152
Ζημιές	£4.517.497	£2.955.473	£12.697.183

4.19.3 Απαιτήσεις για αποζημιώσεις. Σε δύο περιπτώσεις, οι οποίες βρίσκονται στο Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για χειρισμό, υποβλήθηκαν απαιτήσεις για αποζημιώσεις λόγω ζημιών που, όπως οι παραπονούμενοι ισχυρίζονται, προκλήθηκαν από υπαιτιότητα της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας. Οι απαιτήσεις υπολογίζονται σε πέρα από £4.000.

Μέρος Β

4.19.4 Αγωγές εναντίον της Δημοκρατίας. Σε δύο περιπτώσεις παραπονούμενοι κίνησαν αγωγή εναντίον της Δημοκρατίας, με τον ισχυρισμό ότι είχαν υποστεί ζημιές λόγω υπαιτιότητας της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας. Εκκρεμεί η εκδίκαση των αγωγών.

4.19.5 Συνεργείο επισκευής/κατασκευής οχημάτων. Στην Υπηρεσία λειτουργεί συνεργείο, το οποίο στελεχώνεται από 17 άτομα που ασχολούνται, πάνω σε συνεχή βάση, με την επισκευή πυροσβεστικών οχημάτων και άλλου εξοπλισμού.

Μέχρι το 1998 το συνεργείο αναλάμβανε και την κατασκευή μέρους των πυροσβεστικών οχημάτων. Μετά από εισήγηση της Υπηρεσίας μου, αγοράζονται συμπληρωμένα οχήματα από τον ιδιωτικό τομέα. Λόγω της μείωσης των εργασιών του συνεργείου, ζήτησα τη διεξαγωγή σχετικής μελέτης, για να διαπιστωθεί κατά πόσο η στελέχωση του συνεργείου με 17 άτομα είναι αναγκαία. Ο Αναπληρωτής Διευθυντής της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας μου ανέφερε ότι οι εργασίες του συνεργείου έχουν αυξηθεί, λόγω αύξησης του στόλου των πυροσβεστικών οχημάτων, της αυξημένης συντήρησης και του πολλαπλασιασμού των προβλημάτων λόγω των αυξημένων επείσοδων.

4.20 ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΣ ΕΝΟΙΚΙΩΝ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ

Μέρος Α

4.20.1 Αποτελέσματα έτους. Οι δαπάνες του Ταμείου καλύπτονται από κυβερνητική χορηγία. Το 1999 ανήλθαν σε £1,87 εκ., σε σύγκριση με £1,81 εκ. το 1998, και, σύμφωνα με καταστάσεις που τηρούνται από το Ταμείο, ο αριθμός των επιδοτηθέντων ήταν 3561, σε σύγκριση με 3350 το 1998. Ο μέσος όρος του μηνιαίου επιδόματος ενοικίου ήταν £62,41, σε σύγκριση με £54,90 το 1998.

4.21 ΦΥΛΑΚΕΣ

Μέρος Α

4.21.1 Κατάδικοι-Υπόδικοι. Την 1.1.99 υπήρχαν στις Φυλακές 246 κατάδικοι και υπόδικοι. Κατά το 1999 εισήλθαν στις Φυλακές 1599 και απολύθηκαν 1574, με αποτέλεσμα στις 31.12.99 να υπάρχουν εντός των Φυλακών 271 κατάδικοι και υπόδικοι.

Οι κρατούμενοι εντός των Φυλακών απασχολούνται με την εκτέλεση διάφορων κατασκευαστικών έργων, τα οποία αφορούν τη βελτίωση των συνθηκών ασφαλείας και διαβίωσης των κρατούμενων. Απασχολούνται επίσης σε διάφορες άλλες εργασίες, όπως στην κουζίνα, στο καφενείο, στην έπαιυλη, σε εργασίες καθαριότητας των εσωτερικών και εξωτερικών χώρων των Φυλακών κ.τ.λ.

Επιπρόσθετα, 361 κατάδικοι, ανάλογα με τις ειδικότητες και τα ενδιαφέροντα τους, απασχολήθηκαν στα διάφορα εργαστήρια που λειτουργούν εντός των Φυλακών για επαγγελματική κατάρτιση. Κατά το 1999 διοργανώθηκαν μαθήματα για δώδεκα διαφορετικά θέματα, τα οποία παρακολούθησαν συνολικά 170 κατάδικοι.

4.21.2 Κόστος διατροφής. Το συνολικό κόστος αγοράς των τροφίμων για τους κατάδικους, καθώς και για τους κρατούμενους της Αστυνομίας, οι οποίοι από τις 28.4.99 κρατούνται σε χώρους που έχουν παραχωρηθεί στην Αστυνομία από τις Φυλακές, ανήλθε στο ποσό των £170.238, σε σύγκριση με £140.261 κατά το 1998.

Ο ημερήσιος μέσος όρος κατάδικων και κρατούμενων της Αστυνομίας που σιτίζονταν ήταν 294,4, με ημερήσιο κατά κεφαλή κόστος £1,58, σε σύγκριση με 241,3 και £1,59, αντίστοιχα, το 1998.

4.21.3 Υπερωρίες. Η δαπάνη των £90.000, η οποία αρχικά προϋπολογίστηκε για το 1999, αναθεωρήθηκε σε £157.698, ενώ η πραγματική ανήλθε στις £208.875, σε σύγκριση με £98.398 το 1998. Η σημαντική αύξηση της δαπάνης κατά £110.477 ή 112,3%, σε σύγκριση με το 1998, οφείλεται κυρίως στο κόστος φρούρησης κατά τη διάρκεια της νοσηλείας φυλακισμένων στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας, στη φρούρηση της νοσηλευτικής πτέρυγας που δημιουργήθηκε στο χώρο το Φυλακών και στον αυξημένο αριθμό ημερών άδειας ασθενείας του προσωπικού, με αποτέλεσμα να γίνεται αναπλήρωση με υπερωριακή απασχόληση. Για μείωση των υπερωριών, ο Διευθυντής των Φυλακών εισηγήθηκε όπως στο νέο Γενικό Νοσοκομείο που ανεγείρεται διαρρυθμιστεί θάλαμος με πρότυπα ασφάλειας, ώστε η φρούρηση των ασθενών κατάδικων που θα μεταφέρονται για νοσηλεία να παρέχεται με λιγότερο προσωπικό. Εισηγήθηκε επίσης την πλήρωση των κενών θέσεων αμέσως μετά την κένωση τους.

4.22 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Μέρος Α

4.22.1 Αδαπάνητα ποσά Προϋπολογισμού Αναπτύξεως. Μεγάλο μέρος των δαπανών του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως παρέμειναν και πάλι αδαπάνητες. Συγκεκριμένα, από τις πιστώσεις που εγκρίθηκαν, ύψους £16,34 εκ., δαπανήθηκε το ποσό των £10,76 εκ. μόνο, δηλαδή παρέμεινε αδαπάνητο ποσό £5,58 εκ. ή 34,15%.

Η Υπηρεσία μου εισηγήθηκε όπως ο Προϋπολογισμός ετοιμάζεται, λαμβάνοντας υπόψη τα πλαίσια δυνατοτήτων εκτέλεσης του από το Υπουργείο.

Το Υπουργείο ανέφερε ότι η μη εκτέλεση του Προϋπολογισμού οφείλεται στην έλλειψη προσωπικού, καθώς και στην καθυστέρηση άλλων εμπλεκόμενων Τμημάτων/Υπηρεσιών να εκτελέσουν τις δικές τους εργασίες αναφορικά με τα έργα του Υπουργείου.

4.22.2 Υπόλοιπα καθυστερημένων εσόδων. Στις 31.12.99 υπήρχαν καθυστερημένα έσοδα ύψους £1.135.000, σε σύγκριση με £1.034.722 το 1998. Από το ποσό των καθυστερήσεων, ποσό £694.801 ή ποσοστό 61,2% αφορά καθυστερήσεις προηγούμενων ετών. Αρκετές περιπτώσεις καθυστερήσεων αφορούν μισθωτές, οι οποίοι καθυστερούν την πληρωμή των ετήσιων ενοικίων τους πέρα από πέντε έτη, για τους οποίους έπρεπε να κινηθεί από το Υπουργείο η διαδικασία διακοπής των συμβάσεων τους. Όμως, αρκετές περιπτώσεις, για τις οποίες κινήθηκε η διαδικασία για λύση των συμβάσεων, εκκρεμούν στη Νομική Υπηρεσία του Κράτους.

4.22.3 Οργάνωση και διαχείριση των Βιομηχανικών Περιοχών. Η ρύθμιση του πιο πάνω θέματος εκκρεμεί από τις 5.9.91, όταν το Υπουργικό Συμβούλιο όρισε Υπουργική Επιτροπή για μελέτη του, η οποία το ανέθεσε σε υπηρεσιακή ομάδα εργασίας, με στόχο την εξεύρεση τρόπων ανάθεσης της συντήρησης τους στις Αρχές Τοπικής Διοίκησης. Οι εισηγήσεις της υπηρεσιακής ομάδας υποβλήθηκαν τον Ιανουάριο του 1997, χωρίς όμως να υπάρξει ομοφωνία της Υπουργικής Επιτροπής. Το Υπουργείο ανέφερε ότι ο στόχος αυτός έχει εγκαταλειφθεί, λόγω απροθυμίας των Τοπικών Αρχών να αναλάβουν τη διαχείριση και τη συντήρησή τους. Τον Οκτώβριο του 1998 υποβλήθηκε αίτημα των μισθωτών των Βιομηχανικών Περιοχών όπως καταβάλουν στην Κυβέρνηση το κόστος των οικοπέδων τους, με την πληρωμή εικονικού ενοικίου. Το Υπουργείο ανέφερε ότι το αίτημα αυτό μελετάται, υπάρχουν όμως δυσκολίες συγκερασμού των θέσεων της Κυβέρνησης και των βιομηχάνων σε ό,τι αφορά το ύψος του αντιτίμου των οικοπέδων που θα κληθούν να καταβάλουν οι μισθωτές και τις αρμοδιότητες/ευθύνες που θα έχουν οι Σύνδεσμοι των Βιομηχάνων με την ανάληψη από αυτούς της διαχείρισης των Βιομηχανικών Περιοχών.

4.22.4 Αποχετευτικά τέλη των βιομηχανικών περιοχών Λεμεσού και Αγίου Αθανασίου. Ύστερα από σχετική γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας στις 12.2.96, καταβλήθηκε συνολικά μέχρι 31.12.99 στο Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού-Αμαθούντας ποσό ύψους £342.377 για αποχετευτικά τέλη και επιβαρύνσεις των ετών 1996-1999, τα οποία οι μισθωτές των βιομηχανικών οικοπέδων των πιο πάνω βιομηχανικών περιοχών αρνούνται να καταβάλουν στο Συμβούλιο, ενώ, σύμφωνα με τις σχετικές συμβάσεις μίσθωσης που υπογράφηκαν, έχουν υποχρέωση να τα καταβάλουν. Η Υπηρεσία μου εισηγήθηκε τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για ανάκτηση του ποσού.

Το Υπουργείο ανέφερε ότι όλοι οι μισθωτές καλούνται να πληρώσουν και όσοι αρνηθούν να το πράξουν παραπέμπονται στο Γενικό Εισαγγελέα για λήψη δικαστικών μέτρων.

4.22.5 Κέντρο Εφαρμογών Ενέργειας. Στις 30.12.98 το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τη συμμετοχή του Κέντρου Εφαρμογών Ενέργειας του Υπουργείου στο δίκτυο Οργανισμών για την Προώθηση Ενεργειακών Τεχνολογιών (Ο.Π.Ε.Τ.), ως συνεργαζόμενο μέλος (FEMOPET-KYΠΡΟΥ), και τη σύσταση διαχειριστικής επιτροπής για την οικονομική διαχείριση του.

Στις 29.12.98 υπογράφηκε συμβόλαιο μεταξύ του Κέντρου Εφαρμογών Ενέργειας και της Γενικής Διεύθυνσης για Ενέργεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ύψους 260.000 ευρώ, για την ίδρυση Οργανισμού και τη διεξαγωγή μελετών, για προσδιορισμό των περιθωρίων εξοικονόμησης ενέργειας στο Βιομηχανικό και Τουριστικό Τομέα, με συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία καθορίστηκε στο 50% του συνολικού κόστους.

Η συνολική δαπάνη κατά τη λήξη του συμβολαίου στις 31.12.99 ανήλθε μόνο σε 128.875 ευρώ, ενώ το υπόλοιπο ποσό των 131.125 ευρώ παρέμεινε αδαπάνητο.

4.22.6 Οικονομικές υποχρεώσεις προς το Ίδρυμα Τεχνολογίας. Μεταξύ της Κυβέρνησης και του Ιδρύματος Τεχνολογίας υπογράφηκε συμφωνία για προσφορά υπηρεσιών και για επιδότηση μελετών στις βιομηχανίες για την περίοδο 1.1.96-31.12.98. Η συμφωνία αναθεωρήθηκε από μέρους της Κυβέρνησης, με απόφαση των Γενικών Διευθυντών του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και του Γραφείου Προγραμματισμού στις 5.2.98, αναδρομικά από 1.1.96, όταν αποφασίστηκε όπως η Κυβέρνηση καλύπτει τα ελλείμματα του Ιδρύματος με μέγιστο ποσό £120.000 το χρόνο. Παρά την αναθεώρηση της συμφωνίας, το Ίδρυμα συνέχισε να χρεώνει το Υπουργείο, με βάση την προηγούμενη συμφωνία, με αποτέλεσμα στις 31.12.99, με βάση τις χρεώσεις του, να απαιτεί από το Υπουργείο το ποσό των £566.175, ενώ το Υπουργείο, με βάση τους δικούς του υπολογισμούς, φαίνεται να οφείλει μόνο το ποσό των £110.806. Στις 29.12.99 το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε την παραχώρηση ετήσιας χορηγίας προς το Ίδρυμα για υλοποίηση του αναπτυξιακού του προγράμματος, η οποία θα υπολογίζεται με βάση το ύψος των επιδοτήσεων που το ίδιο το Ίδρυμα θα πληρώνει στους ωφελούμενους από τα σχέδια επιδότησης, καθώς επίσης και το έλλειμμα που θα προκύπτει από τα λειτουργικά του έξοδα, με μέγιστο ποσό επιδότησης £120.000 το χρόνο.

4.22.7 Εσωτερικός έλεγχος καταβολής χορηγιών

(α) Γενικά. Παρατηρήθηκαν αδυναμίες και ελλείψεις στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που καλύπτουν την καταβολή χορηγιών με βάση τη λειτουργία των διαφόρων Σχεδίων του Υπουργείου. Για σκοπούς βελτίωσης των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, η Υπηρεσία μου εισηγήθηκε τη διενέργεια δεύτερου ελέγχου πάνω στις πληρωμές χορηγιών από εξουσιοδοτημένους λειτουργούς του λογιστηρίου του Υπουργείου.

Το Υπουργείο ανέφερε ότι το λογιστήριο αδυνατεί να προβαίνει στη διεξαγωγή ολοκληρωμένου ελέγχου, λόγω έλλειψης προσωπικού.

(β) Επισκέψεις ελέγχου μηχανημάτων ή/και εξοπλισμού για τα οποία καταβλήθηκε επιχορήγηση. Οι επισκέψεις ελέγχου από λειτουργούς του Υπουργείου στα υποστατικά των βιομηχανικών μονάδων, για επιθεώρηση των μηχανημάτων και εξοπλισμών που έτυχαν χορηγίας με βάση οποιοδήποτε από τα Σχέδια Παροχής Χορηγιών, είναι περιορισμένες. Λαμβανομένου υπόψη ότι, σε περίπτωση διακοπής της λειτουργίας της μονάδας, ή σε περίπτωση αποξένωσης των μηχανημάτων ή/και του εξοπλισμού ή και σε περίπτωση μετακίνησης τους, μέσα σε περίοδο τουλάχιστον πέντε χρόνων από την ημερομηνία αγοράς τους, η βιομηχανική μονάδα έχει υποχρέωση να επιστρέψει το ποσοστό της χορηγίας που αναλογεί στην αξία των μηχανημάτων και/ή του εξοπλισμού, αφαιρουμένων των αποσβέσεων, για τα οποία καταβλήθηκε επιχορήγηση, ανέφερα ότι οι επισκέψεις, μετά την παραχώρηση της χορηγίας, κρίνονται αναγκαίες.

Το Υπουργείο ανέφερε ότι στόχος του είναι να πραγματοποιείται δεύτερη επίσκεψη σε κάθε μονάδα που εξασφάλισε χορηγία πριν από την παρέλευση 5 χρόνων από την ημερομηνία αγοράς των μηχανημάτων.

(γ) Ετήσια έκθεση προόδου και τήρηση μητρώων. Με σκοπό την καλύτερη αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του κάθε Σχεδίου εισηγήθηκα την ετοιμασία ετήσιας έκθεσης για κάθε Σχέδιο ξεχωριστά. Επιπρόσθετα εισηγήθηκα, λόγω της αύξησης των Σχεδίων, την τήρηση

μητρώου για κάθε Σχέδιο, στο οποίο να καταχωρίζονται οι αιτήσεις, μαζί με άλλα σχετικά στοιχεία παρακολούθησης τους.

4.22.8 Σχέδιο δανειοδότησης και παροχής χορηγιών για τεχνολογική αναβάθμιση του μεταποιητικού τομέα. Η εφαρμογή του Σχεδίου άρχισε το Νοέμβριο του 1996 και έληξε στις 31.12.98. Η εξέταση των αιτήσεων που υποβλήθηκαν μέχρι 31.12.98 συνεχίστηκε και κατά το 1999 και μέχρι 31.12.99 είχαν εγκριθεί 439 αιτήσεις για παροχή χορηγιών και 253 αιτήσεις για επιδότηση επιτοκίου. Τα ποσά που καταβλήθηκαν ανέρχονται σε £9.115.976 για 409 μονάδες και £1.593.554 για 245 μονάδες, αντίστοιχα. Στις 31.12.99 εκκρεμούσε η εξέταση 319 αιτήσεων για παροχή χορηγιών, οι οποίες υποβλήθηκαν κατά τα έτη 1997 (31) και 1998 (288), και 188 αιτήσεων για επιδότηση επιτοκίου, οι οποίες υποβλήθηκαν κατά τα έτη 1996 (1), 1997 (13) και 1998 (174). Στις 2.6.99 το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τη Νέα Βιομηχανική Πολιτική, στην οποία περιλαμβάνεται και το Σχέδιο Παροχής Χορηγιών για Τεχνολογική Αναβάθμιση της Μεταποιητικής Βιομηχανίας, το οποίο αποτελεί συνέχεια του αρχικού Σχεδίου, αλλά με τροποποιήσεις, ιδιαίτερα όσο αφορά τα ποσοστά και το ανώτατο ύψος χορηγίας. Με την ίδια απόφαση το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε τη διακοπή της λειτουργίας του Σχεδίου δανειοδότησης για τεχνολογική αναβάθμιση του μεταποιητικού τομέα.

Επίσης, στις 17.12.99 το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την παραχώρηση χορηγίας που θα ισούται με το 50% της προβλεπόμενης από το Σχέδιο, με ανώτατο ποσό κατ' αίτηση £50.000, σε όλες τις περιπτώσεις των αιτήσεων που υποβλήθηκαν κατά τα έτη 1996-1998 και εξασφάλισαν ή θα εξασφαλίσουν βαθμολογία από 55 μονάδες μέχρι κάτω από 60 μονάδες. Το συνεπαγόμενο κόστος υπολογίστηκε σε περίπου £565.000.

4.22.9 Σχέδιο παροχής κινήτρων για τη δημιουργία περιφερειακών συνδέσμων εμπορίας φρούτων, λαχανικών και κρεάτων. Η εφαρμογή του Σχεδίου άρχισε το 1994 και μέχρι 31.12.99 η δαπάνη ανήλθε σε £135.515 για 10 μονάδες. Το Υπουργικό Συμβούλιο όρισε στις 26.11.97 Υπουργική Επιτροπή για να μελετήσει περαιτέρω τη διεύρυνση και βελτίωση του Σχεδίου, όμως υπήρξε αδυναμία στην εξεύρεση κοινής θέσης, και το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε στις 28.4.99 να παραπέμψει το θέμα για περαιτέρω μελέτη και απόφαση στους Υπουργούς Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και Οικονομικών, χωρίς επαναφορά του στο Συμβούλιο, εκτός αν υπάρξει διαφωνία μεταξύ τους. Στις 9.7.99 η αρμόδια Υπουργική Επιτροπή αποφάσισε τη διεύρυνση και βελτίωση των κινήτρων του πιο πάνω Σχεδίου, το οποίο μετονομάστηκε σε Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για τη Δημιουργία/Επέκταση των Περιφερειακών Συνδέσμων Εμπορίας Γεωργοκτηνοτροφικών και Αλιευτικών Προϊόντων (Οργανώσεις Παραγωγών), το συνολικό κόστος του οποίου υπολογίζεται να ανέλθει στα £2,2 εκ. Με την απόφαση αυτή προβλέπεται, μεταξύ άλλων, και η δημιουργία Δευτεροβάθμιου Συντονιστικού Φορέα για τα Οπωροκηπευτικά, σκοπός του οποίου είναι να προγραμματίζει την παραγωγή και να συντονίζει την εμπορία και διάθεση των προϊόντων όλων των Συνδέσμων, πάνω σε παγκύπρια βάση, η ίδρυση του οποίου όμως ακόμη εκκρεμεί.

Στις 31.12.99 το σύνολο των δανείων για τα οποία παραχωρήθηκε κυβερνητική εγγύηση, σύμφωνα με το Σχέδιο, ανέρχονταν σε £1.736.400.

4.22.10 Σχέδιο παροχής κινήτρων για τεχνολογική αναβάθμιση των συσκευαστηρίων εξαγόμενων φρέσκων φρούτων και λαχανικών. Το Σχέδιο αρχικά εγκρίθηκε για τριετή περίοδο και, μέχρι τη λήξη του (4.6.99), η συνολική δαπάνη ανήλθε σε £131.125 για παροχή χορηγιών σε 5 μονάδες, σε σύγκριση με περίπου £1 εκ. που ήταν το προϋπολογιζόμενο κόστος λειτουργίας του Σχεδίου. Κατά την ίδια ημερομηνία εκκρεμούσε η εξέταση δύο αιτήσεων για παροχή χορηγιών και δύο αιτήσεων για επιδότηση επιτοκίου δανείων. Στις 14.7.99 το

Υπουργικό Συμβούλιο, ενόψει του ότι το μεγαλύτερο μέρος του προϋπολογισμού (£900.000) για τη λειτουργία του Σχεδίου παρέμεινε αναξιοποίητο, ενέκρινε παράταση του Σχεδίου για περαιτέρω περίοδο δύο χρόνων, δηλαδή μέχρι 4.6.2001, και κατάργηση της επιδότησης επιτοκίου, με ταυτόχρονη κλιμάκωση της παρεχόμενης χορηγίας, ώστε να παρασχεθεί η δυνατότητα σε όσο το δυνατό μεγαλύτερο αριθμό συσκευαστηρίων να επωφεληθούν από τα κίνητρα του Σχεδίου.

4.22.11 Σχέδιο παροχής κυβερνητικής βοήθειας για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της εξαγωγικής βιομηχανίας. Το Σχέδιο αρχικά εγκρίθηκε για να λειτουργήσει μόνο το 1997. Στις 29.1.98 το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε την παράταση του Σχεδίου για ένα έτος και η σχετική δαπάνη ανήλθε σε £2.933.436 για 237 μονάδες, σε σύγκριση με £2.863.435 για 238 μονάδες του 1997. Στις 17.2.99 το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε παράταση του Σχεδίου για τρίτη χρονιά, με διαφοροποιημένα κριτήρια, και η σχετική δαπάνη ανήλθε σε £2.538.126 για 242 μονάδες.

4.22.12 Σχέδιο παροχής χορηγιών για την υποβοήθηση μεταποιητικών βιομηχανικών μονάδων στην εγκατάσταση συστημάτων ελέγχου της βιομηχανικής ρύπανσης

(α) Εφαρμογή και κριτήρια Σχεδίου. Η εφαρμογή του Σχεδίου άρχισε το 1995 και η συνολική δαπάνη για τα έτη 1995-1999 ανήλθε σε £661.841 για 18 μονάδες, ενώ εκκρεμούσε η εξέταση άλλων 20 αιτήσεων. Η αρχική περίοδος του Σχεδίου έληξε στις 17.2.98, χωρίς όμως να έχουν υλοποιηθεί, σε μεγάλο βαθμό, οι βασικοί σκοποί του Σχεδίου, οι οποίοι είναι η υποβοήθηση μεταποιητικών βιομηχανικών μονάδων στην εγκατάσταση συστημάτων ελέγχου της βιομηχανικής ρύπανσης, για τους οποίους το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε δαπάνη ύψους £6,75 εκ. Οι λόγοι του χαμηλού βαθμού υλοποίησης των σκοπών του Σχεδίου οφείλονται κυρίως στον αργό ρυθμό εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας και εγκατάστασης των εν λόγω συστημάτων από τις μεταποιητικές βιομηχανίες και στην αδυναμία των αιτητών για εξασφάλιση και υποβολή όλων των αναγκαίων δικαιολογητικών. Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε στις 7.8.98 την παράταση του Σχεδίου μέχρι 31.12.2003. Εκκρεμεί η τροποποίηση των σχετικών όρων και κριτηρίων, τα οποία συμφωνήθηκαν στη Συμβουλευτική Επιτροπή Παροχής Χορηγιών του Σχεδίου και για τα οποία αναμένεται να υποβληθεί σχετική πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση.

(β) Συστήματα ελέγχου της βιομηχανικής ρύπανσης. Διαπιστώθηκε ότι δε γίνεται έλεγχος αναφορικά με τη συμμόρφωση των εταιρειών με τους όρους που τέθηκαν ως προϋπόθεση για την παραχώρηση των χορηγιών και η Υπηρεσία μου εισηγήθηκε την τήρηση μητρώου, στο οποίο να καταχωρίζεται η κάθε βιομηχανία που έτυχε χορηγίας, ο χρόνος επίσκεψης στη βιομηχανία του αρμόδιου λειτουργού και κατά πόσο εργάζεται ή όχι το όλο σύστημα ικανοποιητικά.

4.22.13 Υπηρεσία Ασφαλίσεως Εξαγωγών. Στις 31.12.99 οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις της Κυβέρνησης για εκκρεμείς εγγυήσεις, που δόθηκαν με σκοπό την ενθάρρυνση, διευκόλυνση και ανάπτυξη του εμπορίου με άλλες χώρες, ανέρχονταν περίπου σε £2,6 εκ. Επιπρόσθετα εκκρεμούσε το ποσό των £10,6 εκ., για αποζημιώσεις που κατέβαλε η Κυβέρνηση για εξαγωγές που έγιναν στη Λιβύη (£0,2 εκ.), Ιράκ και Κουβέιτ (£7,2 εκ.), Ρωσία (£2,6 εκ.) και σε άλλες χώρες (£0,5 εκ.), το οποίο παραμένει χρεωμένο σε λογαριασμό προκαταβολών.

Το Υπουργείο με πληροφόρησε ότι, όσο αφορά τις αποζημιώσεις που καταβλήθηκαν για εξαγωγές στο Ιράκ, Κουβέιτ και Ρωσία, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα είσπραξης των ποσών αυτών, εφόσον ξεπεραστούν τα προβλήματα και οι δυσκολίες που υπάρχουν σήμερα.

4.22.14 Σχέδια Παροχής Δανείων με Κυβερνητική Εγγύηση. Σύμφωνα με τις καταστάσεις που υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μου, το σύνολο των δανείων που παραχωρήθηκαν ανήλθαν σε £7.765.680. Στις 31.12.99, το σύνολο των υπολοίπων των δανείων, για τα οποία παραχωρήθηκε κυβερνητική εγγύηση ύψους £2.610.702, ήταν £3.918.865. Παρατηρήθηκε ότι, σε αρκετές περιπτώσεις, τα άτομα ή οι εταιρείες στις οποίες παραχωρήθηκαν οι εγγυήσεις παραλείπουν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους προς τις τράπεζες, με αποτέλεσμα να υπάρχει ο κίνδυνος να αναλάβει η Κυβέρνηση την αποπληρωμή τους. Σημειώνεται ότι στις 31.12.99 οι καθυστερημένες δόσεις για τα δάνεια αυτά ήταν £2.500.848 και περιλαμβάνουν σημαντικά ποσά που οφείλονται από εταιρείες για τις οποίες διεξήχθη έρευνα από τη Νομική Υπηρεσία.

Όπως ανέφερα σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, η Υπηρεσία μου διαπίστωσε αδυναμίες και ελλείψεις στον εσωτερικό έλεγχο που ασκείται πάνω στα Σχέδια, κυρίως όσο αφορά την παρακολούθηση και τη λήψη μέτρων εναντίον όσων δεν ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους.

Μετά από εισήγηση μου, το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού ετοίμασε και υπέβαλε σχέδιο συστήματος εσωτερικού ελέγχου των Σχεδίων στο Γενικό Λογιστή, ο οποίος ζήτησε να καθοριστεί η συχνότητα των επιτόπιων επισκέψεων των λειτουργών του Υπουργείου στους χώρους εργασίας των επιχειρήσεων, οι οποίες δανειοδοτήθηκαν με κυβερνητική εγγύηση, και ιεράρχηση των μέτρων που θα λαμβάνονται από την Επιτροπή Εγγυήσεων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του πρωτοφειλέτη. Τα μέτρα όμως που λήφθηκαν δεν ήταν ικανοποιητικά και η κατάσταση εξακολουθεί να μην παρουσιάζει βελτίωση, με αποτέλεσμα η Κυβέρνηση να αναμένεται να καταβάλει ποσό £500.000 επιπλέον του ποσού των £263.695 που κατέβαλε ως εγγυήτρια μέχρι σήμερα.

Η Υπηρεσία μου εξέφρασε την άποψη ότι η εμπλοκή διαφόρων Υπουργείων στο θέμα, σε διαφορετικά στάδια το καθένα, δυσχεραίνει τη λήψη αποφάσεων και την τροχοδρόμηση οριστικών λύσεων και εισηγήθηκε τη μελέτη κάθε περίπτωσης χωριστά.

Αναλυτικά τα διάφορα Σχέδια παρουσιάζονται όπως πιο κάτω:

(α) Εκκρεμείς εγγυήσεις

- (i) Σχέδια κυβερνητικών εγγυήσεων για δάνεια ή/και πιστωτικές διευκολύνσεις.** Στις 31.12.99 το υπόλοιπο των δανείων που εκδόθηκαν με κυβερνητική εγγύηση ήταν £712.848 για το Παλαιό Σχέδιο (75%), £519.143 για το Νέο Σχέδιο (75%) και £2.123.991 για το Σχέδιο Παροχής Κυβερνητικών Εγγυήσεων για τη βιομηχανία (90%). Παρατηρήθηκε και πάλι ότι αρκετοί οφειλέτες παραλείπουν να καταβάλουν στις τράπεζες τις οφειλόμενες δόσεις δανείων, με αποτέλεσμα οι καθυστερήσεις να αυξάνονται. Οι καθυστερημένες δόσεις στις 31.12.99 περιλάμβαναν όλο το υπόλοιπο των δανείων για το Παλαιό και Νέο Σχέδιο (75%), ύψους £1.231.991 (£712.848 και £519.143 αντίστοιχα) και ποσό ύψους £705.974 για το Σχέδιο για τη Βιομηχανία (90%). Η οικονομική κατάσταση μερικών οφειλετών δεν είναι καλή και υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να επιβαρυνθεί η Κυβέρνηση με τα ποσά των εγγυήσεων. Μέχρι 31.12.99 η Κυβέρνηση κατέβαλε, ως εγγυήτρια, το ποσό των £186.748 για 8 οφειλέτες του Παλαιού Σχεδίου.
- (ii) Σχέδιο παροχής εγγυήσεων για παραχώρηση δανείων από εμπορικές τράπεζες σε πληγέντες ή εκτοπισμένους επιχειρηματίες.** Το Σχέδιο λειτούργησε κατά τα έτη 1983-1989 και εγκρίθηκαν δάνεια και τραπεζικές διευκολύνσεις ύψους £440.001, με εγγύηση 90%. Στις 31.12.99 το υπόλοιπο των εκκρεμών δανείων ήταν £82.940, ποσό που

κατέστη ήδη πληρωτέο. Μέχρι τις 31.12.99 η Κυβέρνηση κατέβαλε ως εγγυήτρια το ποσό των £76.947 για 6 οφειλέτες.

(iii) **Σχέδιο χρηματοδότησης μικρών βιομηχανικών επιχειρήσεων.** Το Σχέδιο λειτουργούσε μέχρι το τέλος του 1982, με βάση δύο συμφωνίες που υπέγραψε η Τράπεζα Αναπτύξεως με τη Διεθνή Τράπεζα κατά τα έτη 1976 και 1979, οι οποίες προνοούσαν, μεταξύ άλλων, την παραχώρηση κυβερνητικής εγγύησης προς την Τράπεζα Αναπτύξεως, για το 75% των δανείων που παραχωρήθηκαν με βάση τη συμφωνία του 1976, και για το 50% των δανείων που παραχωρήθηκαν με βάση τη συμφωνία του 1979. Αργότερα, με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 24.263 ημερ. 29.2.84, εγκρίθηκε η παράταση του Σχεδίου για τα έτη 1983 και 1984, με παραχώρηση κυβερνητικής εγγύησης που να καλύπτει το 50% των εκδιδόμενων δανείων. Στις 31.12.99 καθυστέρουσε η αποπληρωμή δανείων ύψους £479.943 που οφείλονται από 22 επιχειρήσεις και το ύψος της υποχρέωσης της Κυβέρνησης ανέρχεται σε £205.809. Την ευθύνη για την είσπραξη των δανείων έχει η Τράπεζα Αναπτύξεως, όμως, όπως διαπιστώθηκε, οι περισσότερες από τις επιχειρήσεις έχουν κλείσει και η Τράπεζα διεκδίκησε από το 1992 τη σχετική εγγύηση από την Κυβέρνηση για 14 από αυτές.

(β) **Σχέδιο δανειοδότησης εκτοπισμένων και πληγέντων επιχειρηματιών.** Το Σχέδιο λειτούργησε κατά τα έτη 1987-1993 και παραχωρήθηκαν δάνεια ύψους £1.145.939, μέσω της Κυπριακής Τράπεζας Αναπτύξεως. Στις 31.12.99 το υπόλοιπο των δανείων ήταν £1.016.819, στο οποίο περιλαμβάνονται καθυστερημένες δόσεις ύψους £896.012. Η Κυπριακή Τράπεζα Αναπτύξεως έχει την ευθύνη για την παρακολούθηση και είσπραξη των δανείων.

Μέρος Β

4.22.15 Αξιοποίηση Κυβερνητικών Βιομηχανικών Περιοχών. Παρά τις διαβεβαιώσεις που δόθηκαν από το Υπουργείο, από το Μάιο του 1996 δεν έχει διεξαχθεί έρευνα για να διαπιστωθεί ο βαθμός αξιοποίησης των βιομηχανικών οικοπέδων στις Κυβερνητικές Βιομηχανικές Περιοχές, παρόλο ότι έχει διαπιστωθεί στο παρελθόν ότι διάφορα υποστατικά χρησιμοποιούνται για σκοπούς άλλους από αυτούς που καθορίζονται στις συμβάσεις μίσθωσης. Επιπρόσθετα διαπιστώθηκε ότι πραγματοποιούνται ελάχιστες επισκέψεις στις Κυβερνητικές Βιομηχανικές Περιοχές, με αποτέλεσμα τα διάφορα προβλήματα, όπως είναι η χρήση υποστατικών ως καταστημάτων για σκοπούς λιανικής πώλησης, αυθαίρετη επέμβαση σε κυβερνητική γη, υπενοικίαση μέρους των υποστατικών χωρίς την έγκριση του Υπουργείου και άλλα, τα οποία δε συνάδουν με τους όρους των συμφωνιών εκμίσθωσης, να μην εντοπίζονται έγκαιρα.

Η Υπηρεσία μου εισηγήθηκε αύξηση των επισκέψεων στις περιοχές αυτές πάνω σε προγραμματισμένη και τακτική βάση, έτσι που να εντοπίζονται έγκαιρα τα διάφορα προβλήματα και να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για συμμόρφωση των μισθωτών.

Το Υπουργείο ανέφερε ότι οι εισηγήσεις μου έχουν ληφθεί υπόψη. Ωστόσο, όπως ανέφερε, ο έλεγχος των περίπου 500 μισθωτών των βιομηχανικών περιοχών είναι αδύνατος, λόγω του περιορισμένου διαθέσιμου προσωπικού.

4.22.16 Διαχείριση χρησιμοποιημένων μηχανέλαιων. Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε στις 29.9.93 τη διεξαγωγή τεχνοοικονομικής μελέτης για την περισυλλογή, διάθεση ή ανακύκλωση των χρησιμοποιημένων μηχανέλαιων, με στόχο την επίλυση του προβλήματος που δημιουργείται από την ανεξέλεγκτη διάθεση τους. Η σχετική συμφωνία για τη διεξαγωγή της μελέτης υπογράφηκε στις 18.9.95 και η μελέτη συμπληρώθηκε με καθυστέρηση περίπου 18 μηνών, τον Ιούλιο του 1997. Έκτοτε εκκρεμεί η εφαρμογή των σχετικών εισηγήσεων και, μετά

από σχετική εισήγηση του Υπουργείου, σε συνεννόηση με τους άλλους εμπλεκόμενους φορείς, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε στις 11.11.98 να αναθέσει στον Υπουργό Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος τη σύσταση "ομάδας για τα χρησιμοποιημένα μηχανέλαια", στην οποία να συμμετέχουν εκπρόσωποι και άλλων Υπουργείων, και η οποία, με βάση τα αποτελέσματα και τις εισηγήσεις της μελέτης, να διαμορφώσει και εφαρμόσει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για την περισυλλογή, διάθεση ή ανακύκλωση των χρησιμοποιημένων μηχανελαιών στην Κύπρο.

4.22.17 Κυπριακός Οργανισμός Προτύπων και Ελέγχου Ποιότητας (ΚΟΠΕΠ). Εκκρεμεί η ετοιμασία Κανονισμών που θα συμβάλουν στην καλύτερη εφαρμογή του Νόμου και τη λειτουργία του Οργανισμού. Το σχετικό νομοσχέδιο, το οποίο προέβλεπε την πλήρη ανεξαρτητοποίηση και αυτονομία του Οργανισμού, απορρίφθηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 20.4.2000.

Το Υπουργείο με πληροφόρησε ότι πρόσφατα το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε το διαχωρισμό των δραστηριοτήτων του ΚΟΠΕΠ και την ανάληψη μέρους αυτών από ιδιωτική εταιρεία, για διεκπεραίωση της πιστοποίησης. Ήδη, όπως με έχει πληροφορήσει, προωθείται η προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου για τον ΚΟΠΕΠ, ώστε να καλύψει τις νέες ανάγκες, ενώ, παράλληλα, γίνεται μελέτη για την αποτελεσματική ανάληψη της ευθύνης της πιστοποίησης από την υπό δημιουργία εταιρεία.

4.22.18 Υπηρεσία Μέτρων και Σταθμών. Ο εξοπλισμός που διαθέτει η Υπηρεσία εξακολουθεί να είναι ελλιπής, καθώς επίσης και το προσωπικό, με αποτέλεσμα σε μερικές περιπτώσεις να αδυνατεί να ανταποκριθεί σε παρακλήσεις για έλεγχο εξοπλισμού, τόσο στον ιδιωτικό, όσο και στο δημόσιο τομέα. Εκκρεμεί από το 1996 η διεξαγωγή εμπειριστατωμένης μελέτης από εμπειρογνώμονες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τόσο για τον εξοπλισμό όσο και για τη στελέχωση της Υπηρεσίας, έτσι που να ανταποκριθεί πλήρως στην αποστολή της.

4.22.19 Υπηρεσία Ανταγωνισμού και Προστασίας Καταναλωτών. Παρ' όλη την αύξηση του όγκου εργασίας, η Υπηρεσία δεν έχει ακόμη στελεχωθεί με το αναγκαίο προσωπικό, ούτε και διαθέτει τον τεχνικό εξοπλισμό για τη διεξαγωγή εξειδικευμένων ελέγχων. Το Υπουργείο με πληροφόρησε ότι, επί του παρόντος, οι ανάγκες της Υπηρεσίας για αναλύσεις ή/και εξετάσεις προϊόντων ικανοποιούνται από άλλες Υπηρεσίες και ότι, σε ελάχιστες περιπτώσεις, χρειάστηκε να αποσταλούν στο εξωτερικό δείγματα για αναλύσεις/εξετάσεις.

4.23 ΤΜΗΜΑ ΕΦΟΡΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ

Μέρος Α

4.23.1 Εγγραφές, πτωχεύσεις, εκούσιες εκκαθαρίσεις και διαγραφές. Οι εγγραφές εταιρειών, οι εκούσιες εκκαθαρίσεις εταιρειών και οι διαγραφές, καθώς επίσης και οι πτωχεύσεις ατόμων, ήταν, κατά τα τελευταία τρία έτη, οι ακόλουθες:

	1999	1998	1997
<u>Εγγραφές:</u>			
Εταιρείες Κυπριακής Συμμετοχής	6866	6077	6544
Συνεταιρισμοί και Εμπορικές Επωνυμίες	1330	1212	1110
Ναυτιλιακές Εταιρείες	369	395	497
Εταιρείες Διεθνών Επιχειρήσεων (εκτός Κύπρου)	1366	1238	1265
Αλλοδαπές Εταιρείες	147	80	67

	1999	1998	1997
Σύνολο	10078	9002	9483
<u>Πτωχεύσεις και εκκαθαρίσεις:</u>			
Άτομα	475	444	286
Εταιρείες	150	121	87
Σύνολο	625	565	373
<u>Εκούσιες εκκαθαρίσεις:</u>			
Εταιρείες	83	122	95
<u>Διαγραφές:</u>			
Εταιρείες Κυπριακής Συμμετοχής, Ναυτιλιακές και	}		
Εταιρείες Διεθνών Επιχειρήσεων (εκτός Κύπρου)	}	1195	1570
		13	20
Συνεταιρισμοί	*8000 }		
Εμπορικές Επωνυμίες	}	37	42
Αλλοδαπές Εταιρείες	}	10	10
Σύνολο	8000	1255	1642

*Δε δόθηκαν αναλυτικά στοιχεία.

Η εκστρατεία που αναλήφθηκε, να ζητείται δηλαδή από τις εταιρείες να υποβάλλουν τα καθυστερημένα έγγραφα τους και, όσες εταιρείες δεν ανταποκρίνονται, να διαγράφονται, είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση στις διαγραφές εταιρειών. Ο αριθμός των διαγραφών αναμένεται να αυξηθεί και κατά το έτος 2000.

4.23.2 Καθυστερημένη εργασία. Εξακολουθεί να υπάρχει μεγάλος όγκος καθυστερημένης εργασίας στους Κλάδους Εταιρειών, Εμπορικών Σημάτων και Εκκαθαρίσεων/ Πτωχεύσεων, καθώς και Επιβαρύνσεων και Υποθηκών. Όπως υπέδειξα και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, ο αυξανόμενος όγκος της καθυστερημένης εργασίας δε συμβάλλει στην ομαλή λειτουργία του Τμήματος, ούτε και στην έγκαιρη εξυπηρέτηση του κοινού και την είσπραξη των δημόσιων εσόδων.

4.23.3 Υποβολή ετήσιων εκθέσεων από εταιρείες. Όπως ανέφερα σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, πολλές εταιρείες καθυστερούσαν να υποβάλουν τις ετήσιες εκθέσεις τους για πολλά χρόνια, χωρίς να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα.

Το Τμήμα εφάρμοσε σειρά μέτρων για αντιμετώπιση του προβλήματος και έχει ήδη καλέσει, με σχετικές ειδοποιήσεις, όλες τις εταιρείες να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους. Τα αποτελέσματα των πιο πάνω ενεργειών ήταν θετικά και τα έσοδα του Τμήματος, για το 1999, ήταν αυξημένα κατά £1 εκ. Τα έσοδα όμως από εκθέσεις, τα οποία δεν είχαν κατατεθεί μέχρι 31.12.99, υπολογίζονται σε £4,3 εκ.

4.23.4 Υπερωρίες. Οι δαπάνες για υπερωριακή απασχόληση ανήλθαν σε £133.111, σε σύγκριση με £90.535 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £42.576 ή 47,03%. Παρά την πρόθεση του Υπουργείου Οικονομικών να διαθέσει επιπρόσθετες πιστώσεις, για σκοπούς

αντιμετώπισης του αυξημένου όγκου εργασίας, δεν κατέστη δυνατό αυτές να χρησιμοποιηθούν, λόγω του ότι το προσωπικό παρέμεινε το ίδιο.

4.23.5 Αγορά υπηρεσιών. Πιστώσεις ύψους £54.370 για αγορά υπηρεσιών δεν κατέστη δυνατό να δαπανηθούν, επειδή η σχετική μίσθωση υπηρεσιών δεν έγινε.

4.23.6 Μηχανογράφηση εργασιών

(α) Η πλήρης υλοποίηση του συμβολαίου που υπογράφηκε για τον πιο πάνω σκοπό παρουσιάζει καθυστέρηση περίπου 4 ετών.

(β) Σύμφωνα με έκθεση του Τμήματος Υπηρεσιών Πληροφορικής, φαίνεται ότι το προσωπικό του Τμήματος δεν επαρκεί για την εφαρμογή και ομαλή λειτουργία του συστήματος. Εισηγήθηκα όπως γίνουν οι αναγκαίες διευθετήσεις αναφορικά με το ανθρώπινο δυναμικό, ώστε να μην παρουσιαστούν περαιτέρω καθυστερήσεις κατά την εφαρμογή του έργου, το οποίο αναμένεται να συμπληρωθεί το Σεπτέμβριο του 2000, καθώς επίσης και μηχανογράφηση όλων των άλλων εργασιών που τώρα γίνονται χειρόγραφα.

Μέρος Β

4.23.7 Υποβολή λογαριασμών από ξένες εταιρείες. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι πολλές ξένες εταιρείες καθυστέρησαν να υποβάλουν τους ετήσιους λογαριασμούς τους για τα έτη 1988-1999, με αποτέλεσμα να καθυστερεί η είσπραξη σημαντικών ποσών και με κίνδυνο να υπάρξει απώλεια εσόδων. Αναμένεται ότι, με την πρόσφατη ολοκλήρωση της μηχανογράφησης, θα υπάρξει βελτίωση της κατάστασης.

4.23.8 Σύστημα ασφάλειας. Δεν έχει ακόμη τοποθετηθεί σύστημα συναγερμού και σύστημα πυρασφάλειας σε όλο το κτίριο. Εξέφρασα την άποψη ότι, λόγω της σημαντικότητας των εγγράφων που βρίσκονται στο κτίριο, επιβάλλεται η τοποθέτηση συστήματος συναγερμού και συστήματος πυρασφάλειας.

4.23.9 Ανάκτηση εξόδων. Παρά τις σχετικές αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου για ανάκτηση του ποσού των £255.390, το οποίο αντιπροσωπεύει τα έξοδα των επιθεωρητών, τα οποία κατέβαλε η Κυβέρνηση για τη διερεύνηση των υποθέσεων δύο εταιρειών, δεν έχει ακόμη κινηθεί η διαδικασία ανάκτησης του. Το Τμήμα πληροφόρησε την Υπηρεσία μου ότι με το θέμα ασχολείται η Νομική Υπηρεσία.

4.23.10 Υπηρεσία Τηλεπληροφόρησης. Το συμβόλαιο για την παροχή υπηρεσίας τηλεπληροφόρησης για αιτήσεις εγγραφής ονομάτων, το οποίο υπογράφηκε από το Τμήμα και την Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου στις 28.8.97, εξακολουθεί να παραμένει σε αδράνεια, ενώ έκτοτε η καταβολή της μηνιαίας συνδρομής προς την Αρχή, ύψους £48,60, συνεχίζεται.

4.23.11 Οι περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας Νόμοι. Η Νομική Υπηρεσία το 1994 επεξεργάστηκε νομοτεχνικά το περί του Δικαιώματος Πνευματικής Ιδιοκτησίας Διάταγμα, το οποίο προβλέπει για την επικύρωση ειδικού ενσήμου για έργα που προστατεύονται με το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας. Μέχρι σήμερα το Διάταγμα δεν έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα, λόγω άλλων εκκρεμοτήτων συναφών νομοθεσιών και διαφόρων προβλημάτων που προκύπτουν από τη χρήση του ειδικού ενσήμου. Το Τμήμα πληροφόρησε την Υπηρεσία μου ότι γίνεται μελέτη για τροποποίηση της σχετικής πρόνοιας για επικύρωση του ειδικού ενσήμου, καθότι έχει διαπιστωθεί ότι η διαδικασία εκτύπωσης και διάθεσης του ίσως να είναι πολυδάπανη και μη εφαρμόσιμη.

4.23.12 Επιβαρύνσεις-Υποθήκες. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι δε λαμβάνονται νομικά μέτρα εναντίον όσων δεν ανταποκρίνονται στις σχετικές ειδοποιήσεις του Τμήματος για εγγραφή της υποθήκης ακινήτου, με αποτέλεσμα την απώλεια εσόδων.

4.23.13 Αναθεώρηση τελών. Εξακολουθεί να εκκρεμεί η αναθεώρηση τελών και δικαιωμάτων για εταιρείες, συνεταιρισμούς και εμπορικές επωνυμίες. Πληροφορήθηκα ότι οι νέοι Κανονισμοί έχουν ετοιμαστεί και αναμένεται σύντομα να κατατεθούν στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση και προώθηση τους στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

4.24 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ

Μέρος Α

4.24.1 Αποτελέσματα χρήσης. Σύμφωνα με τους μη εξελεγμένους λογαριασμούς του 1999, τα αποτελέσματα χρήσης παρουσιάζονται ως ακολούθως:

	1999	1998
	£	£
Κόστος πωλήσεων προϊόντων	689.695	622.712
Μείον: Πωλήσεις	<u>375.253</u>	<u>320.328</u>
Μικτή ζημιά	314.442	302.384
Πλέον: Έξοδα διοίκησης και εμπορίας	<u>255.435</u>	<u>242.740</u>
	569.877	545.124
Μείον: Άλλα έσοδα	<u>5.677</u>	<u>3.853</u>
Ολική ζημιά	<u>(564.200)</u>	<u>(541.271)</u>

Στις δαπάνες περιλαμβάνονται οι μισθοί των μηνιαίων δημόσιων υπαλλήλων που εργοδοτούνται από την Υπηρεσία, ύψους £343.829, σε σύγκριση με £339.138 το 1998.

4.24.2 Οικονομική κατάσταση. Παρατηρήθηκε και πάλι ζημιά στην οικονομική διαχείριση της Υπηρεσίας. Αν και στόχος της Υπηρεσίας δεν είναι η πραγματοποίηση κέρδους, αλλά η ανάπτυξη της παραγωγής παραδοσιακών αντικειμένων, για διατήρηση και προβολή της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, αναμένεται ότι, με την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης για την αναδιάρθρωση της Υπηρεσίας, το οποίο, μεταξύ άλλων, προνοεί όπως ληφθούν υπόψη οι ανάγκες της αγοράς, έτσι που να μπορέσει η Υπηρεσία να αναπτυχθεί και εμπορικά, η κατάσταση θα βελτιωθεί.

4.24.3 Σχέδιο Δράσης για αναδιάρθρωση της Υπηρεσίας. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου αναφέρθηκε ότι στις 19.9.96 το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να εγκρίνει τη σύσταση επιτροπής από εκπρόσωπους των Υπουργείων Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και Οικονομικών και του Γραφείου Προγραμματισμού, για μελέτη Σχεδίου Δράσης για αναδιάρθρωση της Υπηρεσίας Κυπριακής Χειροτεχνίας, η οποία και να υποβάλει εισηγήσεις, περιλαμβανομένων και εισηγήσεων για τη δαπάνη που θα απαιτηθεί, και στη συνέχεια να υποβληθεί σχετική έκθεση στο Υπουργικό Συμβούλιο. Το Υπουργικό Συμβούλιο στις 8.1.98, με την απόφαση του αρ. 47.144, ενέκρινε το Σχέδιο Δράσης για αναδιάρθρωση της Υπηρεσίας, με

υπολογιζόμενη δαπάνη ύψους £444.000, που απαιτείται για την εφαρμογή του Σχεδίου, για περίοδο 5 χρόνων. Επιπρόσθετα ενέκρινε τη σύσταση επιτροπής από εκπρόσωπους των πιο πάνω αναφερόμενων Υπηρεσιών και εξουσιοδότησε τον Υπουργό Οικονομικών όπως εξεύρει τις αναγκαίες πιστώσεις για την εφαρμογή του Σχεδίου. Παρόλο ότι εξασφαλίστηκαν πιστώσεις ύψους £112.000 για το 1999 (£162.000 για το 1998), εντούτοις δεν έχουν γίνει οποιεσδήποτε δαπάνες προς το σκοπό αυτό. Το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού πληροφόρησε την Υπηρεσία μου ότι η εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης έχει καθυστερήσει, λόγω αριθμού προβλημάτων, σε σχέση με την οργανωτική δομή της Υπηρεσίας, και λόγω ύπαρξης σημαντικού αριθμού κενών θέσεων, οι οποίες δεν μπορούν να πληρωθούν, λόγω της μη ολοκλήρωσης της διαδικασίας έγκρισης σχεδίων υπηρεσίας, και ότι, παρ' όλα τα πιο πάνω, η Υπηρεσία άρχισε την εφαρμογή κάποιων από τις πρόνοιες του Σχεδίου, καθώς και κάποιες ενέργειες που μελλοντικά θα βοηθήσουν στην επίτευξη των στόχων του Σχεδίου, όπως είναι η εισαγωγή ολοκληρωμένου συστήματος μηχανογράφησης, η επιδιόρθωση των καταστημάτων Λευκωσίας και Λεμεσού και η εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα μηχανογράφησης. Παράλληλα, οργανώθηκαν εκπαιδευτικά προγράμματα για βελτίωση της τεχνικής των χειροτεχνών και έχει αρχίσει η εργασία για δημιουργία ολοκληρωμένου αρχείου χειροτεχνών.

4.25 ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ

Μέρος Α

4.25.1 Σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 49.055 ημερ. 20.1.99, οι εργασίες του Ξενοδοχείου αναστάληκαν και έπαψε να λειτουργεί από τις 30.6.99.

Με τη νέα απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 49.360 ημερ. 17.3.99, κινήθηκε η διαδικασία για πιθανή ενοικίαση του Ξενοδοχείου σε ιδιώτη.

Αργότερα ανακλήθηκε η προηγούμενη απόφαση, οι προσφορές για εκμίσθωση ακυρώθηκαν και ανατέθηκε σε εξ Υπουργών Επιτροπή να μελετήσει το ενδεχόμενο χρήσης του κτιρίου για στέγαση Κυβερνητικών Υπηρεσιών.

Μέχρι σήμερα όμως το Ξενοδοχείο εξακολουθεί να παραμένει κλειστό και αναξιοποίητο.

4.25.2 Έσοδα και έξοδα. Σύμφωνα με τις καταστάσεις που ετοιμάστηκαν, χωρίς αυτές να έχουν ελεγχθεί και επαληθευθεί, μέχρι τις 30.6.99, όταν έπαψε να λειτουργεί το Ξενοδοχείο, τα έσοδα και τα έξοδα ανήλθαν σε £180.673 και £615.312, αντίστοιχα, και παρουσιάζουν έλλειμμα ύψους £434.639. Σημειώνεται ότι η απόφαση για κλείσιμο του Ξενοδοχείου στις 30.6.99 λήφθηκε από τον Ιανουάριο του 1999 και, φυσιολογικά, οι δραστηριότητες του Ξενοδοχείου είχαν ατονήσει.

4.25.3 Προσωπικό. Οι δαπάνες για τις αποδοχές προσωπικού μέχρι τις 30.6.99, σύμφωνα με στοιχεία που δόθηκαν στην Υπηρεσία μου, ανέρχονταν σε £515.949. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται οι αποζημιώσεις ύψους £265.119, που καταβλήθηκαν στο προσωπικό λόγω τερματισμού των υπηρεσιών τους, σύμφωνα με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, καθώς και ποσό ύψους £99.304, το οποίο αφορά την πληρωμή των αδειών απουσίας που υπήρχαν σε πίστη του προσωπικού, μαζί με την αναλογία του 13ου και 14ου μισθού.

4.25.4 Χρεώστες. Οι χρεώστες του Ξενοδοχείου ανέρχονταν σε £79.745, σε σύγκριση με £139.978 το 1998. Από ό,τι αντιλαμβάνομαι, συνεχίζονται οι προσπάθειες για την είσπραξη του πιο πάνω ποσού.

4.25.5 Κόστος για μελέτες και αρχιτεκτονικά σχέδια. Όπως ανέφερα και στην Έκθεσή μου για το 1998, δαπανήθηκαν ποσά πέρα από £315.000 για μελέτες και αρχιτεκτονικά σχέδια, τα

οποία ποτέ δεν αξιοποιήθηκαν ή υλοποιήθηκαν. Αρχικά, με σκοπό την αναβάθμιση και επέκταση του Ξενοδοχείου και τη συνένωση του με το Συνεδριακό Κέντρο, δαπανήθηκαν για μελέτες και αρχιτεκτονικά σχέδια ποσά ύψους £210.750, έργο το οποίο όμως εγκαταλείφθηκε. Αργότερα, με την υποβάθμιση του Ξενοδοχείου από τον Κ.Ο.Τ. στην κατηγορία των τριών αστέρων, η Επιτροπή αποφάσισε να προβεί σε ανακαινίσεις των κοινόχρηστων χώρων, με προϋπολογισμό κόστους £350.000. Για επίτευξη του σκοπού αυτού, προκηρύχθηκε αρχιτεκτονικός διαγωνισμός ιδεών. Η κριτική επιτροπή του διαγωνισμού, με τη βοήθεια δύο συμβούλων από το Σύνδεσμο Αρχιτεκτόνων, ανέδειξε νικητή του διαγωνισμού αρχιτεκτονικό γραφείο, του οποίου η αρχική εκτίμηση της κατασκευαστικής δαπάνης, με βάση τους υπολογισμούς των επιμετρητών, υπολογίστηκε σε £798.300.

Για υλοποίηση του έργου και κατά παρέκκλιση της διαδικασίας ζήτησης προσφορών, ανατέθηκε στην Τράπεζα Αναπτύξεως η διεύθυνση του έργου. Η Τράπεζα Αναπτύξεως εισηγήθηκε περαιτέρω επέκταση των ανακαινίσεων, με προϋπολογισμό κατασκευαστικής δαπάνης που ξεπερνούσε το £1,5 εκ. Με έγκριση της αρμόδιας επιτροπής προκηρύχθηκαν οι προσφορές για το κατασκευαστικό έργο. Η διαδικασία προσφορών προχώρησε μέχρι την αξιολόγηση του “τεχνικού μέρους” και προτού αρχίσει η διαδικασία αξιολόγησης του “οικονομικού μέρους” των προσφορών, που θα αποτελούσε τη βάση για τους υπολογισμούς των αρχιτεκτονικών αμοιβών, το Υπουργικό Συμβούλιο, με την απόφαση του αρ. 47.904, ημερ. 3.6.98, απέρριψε όλες τις προτεινόμενες δαπάνες για ανακαινίσεις. Αργότερα προέβη στο κλείσιμο του Ξενοδοχείου και την παροχή αποζημιώσεων στο προσωπικό, το οποίο και απολύθηκε. Για τους πιο πάνω λόγους, οι πρόνοιες του Νόμου 101(Ι)/98 περί Μεταβίβασης του Διεθνούς Συνεδριακού Κέντρου και του Ξενοδοχείου σε Εταιρεία, με σκοπό τη διαχείριση τους, παρέμειναν ανεφάρμοστες.

Στο μεταξύ, στο αρχιτεκτονικό γραφείο καταβλήθηκε αμοιβή ύψους £99.990, πλέον Φ.Π.Α. £7.999, που βασίστηκε στο προϋπολογισθέν ποσό, ύψους £1.465.000. Η ορθότητα της πιο πάνω πληρωμής δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί, για το λόγο ότι στα προϋπολογισθέντα έξοδα περιλαμβάνονται έξοδα για αμοιβές συμβούλων, άδειες από την Α.Η.Κ., αυξήσεις τιμών, απρόβλεπτα κ.τ.λ., τα οποία, μέχρι την ημερομηνία της ανάκλησης από το Υπουργικό Συμβούλιο όλων των δαπανών για ανακαινίσεις, δεν είχαν πραγματοποιηθεί. Επιπρόσθετα εκκρεμεί η καταβολή της αμοιβής του Διευθυντή Έργου, ύψους £10.000.

Ο Πρόεδρος της Υπηρεσιακής Επιτροπής, με επιστολή του ημερ. 9.11.99, ζήτησε από τους Αρχιτέκτονες Μηχανικούς την επιστροφή του ποσού των £5.170, όπως προέκυψε από τον “Ενδιάμεσο Απολογισμό Πληρωμής Συμβούλων Μηχανικών”. Οι Σύμβουλοι Μελετητές δεν αποδέχθηκαν το διακανονισμό και η διευθέτηση της διαφοράς εκκρεμεί.

4.25.6 Ανανέωση σύμβασης απασχόλησης του Διευθυντή του Ξενοδοχείου. Η σύμβαση απασχόλησης του Διευθυντή του Ξενοδοχείου ανανεώθηκε για τρία χρόνια, από το Νοέμβριο 1998 μέχρι 31.10.2001. Μετά από την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για το κλείσιμο του Ξενοδοχείου, η Υπηρεσία μου είχε ζητήσει όπως το θέμα της συνέχισης της εργοδότησης του Διευθυντή επανεξεταστεί.

Το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού πληροφόρησε την Υπηρεσία μου ότι οι υπηρεσίες του τερματίστηκαν στις 8.1.2000. Έκτοτε όμως συνεχίζει να παραμένει στο Ξενοδοχείο, χωρίς μέχρι σήμερα να το έχει εγκαταλείψει.

4.26 ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Μέρος Α

4.26.1 Εισπράξεις και πληρωμές. Οι εισπράξεις του Κέντρου, σύμφωνα με τους μη εξελεγμένους λογαριασμούς, ήταν £447.752 και οι πληρωμές £443.526, σε σύγκριση με £390.795 και £410.807 του 1998, αντίστοιχα. Στις εισπράξεις του 1999 περιλαμβάνεται ποσό £70.000 που αντιπροσωπεύει κρατική χορηγία, σε σύγκριση με £90.000 το 1998.

4.26.2 Μηχανογράφηση. Με στόχο την έγκαιρη και αποτελεσματική διεκπεραίωση των εργασιών και την ενδυνάμωση του ελέγχου, έγινε εισήγηση όπως προωθηθεί η μηχανογράφηση του συστήματος εισπράξεων, χρεώσεων και των άλλων εργασιών του Συνεδριακού Κέντρου.

Η Υπηρεσία μου πληροφορήθηκε ότι η μηχανογράφηση του συστήματος ολοκληρώθηκε και, από τον Ιανουάριο του 2000, οι πιο πάνω εργασίες διεξάγονται με το μηχανογραφημένο σύστημα.

Μέρος Β

4.26.3 Εφεδρική ηλεκτρογεννήτρια. Η εφεδρική ηλεκτρογεννήτρια, η οποία εγκαταστάθηκε κατά την ανέγερση του Κέντρου το 1988, παραλήφθηκε από το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών, παρά το γεγονός ότι συνέχιζε να παρουσιάζει λειτουργικά προβλήματα. Ο χώρος στον οποίο έχει γίνει η εγκατάσταση της είναι ακατάλληλος και δεν έχουν τηρηθεί βασικές αρχές εγκατάστασης της, όπως προνοούνται από τους κατασκευαστές, με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος να προκληθεί πυρκαγιά από την ψηλή θερμοκρασία που δημιουργείται.

Η Υπηρεσία μου πληροφορήθηκε ότι, με σκοπό την επίλυση των λειτουργικών προβλημάτων της ηλεκτρογεννήτριας, μελετήθηκε το θέμα από ειδικό, ο οποίος υπέβαλε σχετική έκθεση και, σύμφωνα με τις υποδείξεις του, τροchioδρομήθηκαν ήδη οι διαδικασίες για την εκτέλεση όλων των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων. Επιπρόσθετα πληροφορήθηκε ότι αναμένεται η σχετική έγκριση για την προμήθεια των απαραίτητων ανταλλακτικών, για την ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία της.

4.26.4 Διοίκηση και λειτουργία του Κέντρου. Όπως ανέφερα και στην προηγούμενη Έκθεση μου, το νομικό καθεστώς του Κέντρου εξακολουθεί να παραμένει σε εκκρεμότητα, για το λόγο ότι ο Νόμος 101(Ι)/98, ο οποίος αναφέρεται ως ο περί της Μεταβίβασης του Διεθνούς Συνεδριακού Κέντρου και του Ξενοδοχείου “Φιλοξενία” σε Εταιρεία, δεν μπορεί να εφαρμοστεί, επειδή για το Ξενοδοχείο “Φιλοξενία”, το οποίο θα αποτελούσε το ένα από τα δύο συστατικά μέλη της εταιρείας, προωθήθηκαν ξεχωριστές διαδικασίες.

4.27 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

4.28 ΤΜΗΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μέρος Α

4.28.1 Επιθεωρήσεις Μηχανημάτων και Υποστατικών/Χώρων Εργασίας

(α) **Επιθεωρήσεις μηχανημάτων σύμφωνα με τον περί Εργοστασίων Νόμο.** Δε διεξάγονται οι απαιτούμενες επιθεωρήσεις μηχανημάτων σύμφωνα με τον πιο πάνω Νόμο (π.χ. αεροθαλάμων, γερανών, ανυψωτικών μηχανισμών, υδραυλικών ανυψωτήρων, κινητών αναβατορίων κ.τ.λ.).

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για το έτος 1999, ενώ για τα κινητά αναβατόρια και τους ηλεκτρικούς ανελκυστήρες έπρεπε να γίνουν τουλάχιστον 9080 επιθεωρήσεις, τελικά έγιναν μόνο 589 ή ποσοστό 6,5%.

(β) Επιθεωρήσεις υποστατικών. Κατά τα τελευταία 6 χρόνια (1994-1999) παρουσιάζεται σημαντική μείωση στο συνολικό αριθμό των επιθεωρήσεων που γίνονται στους διάφορους χώρους εργασίας, παρόλο που οι εν λόγω χώροι έχουν αυξηθεί σημαντικά μετά την 1.1.97, όταν τέθηκε σε εφαρμογή ο περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμος. Μείωση των επιθεωρήσεων υποστατικών παρατηρείται επίσης και στις περιπτώσεις που εμπίπτουν στις πρόνοιες του περί Εργοστασίων Νόμου, τα οποία και θεωρούνται ψηλού κινδύνου.

4.28.2 Ορισμός Ιατρού Εργασίας και Εξετάζοντων Ιατρών για θέματα επαγγελματικής υγείας. Όπως ανέφερα και στην Έκθεση μου για το προηγούμενο έτος, παρόλο ότι ο ορισμός Ιατρού Εργασίας και Εξετάζοντων Ιατρών για θέματα επαγγελματικής υγείας καθορίζεται στα άρθρα 41 και 42 του περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμου αρ. 89(I) του 1996, εντούτοις μέχρι σήμερα δεν έχουν οριστεί οποιοδήποτε, με αποτέλεσμα να καθυστερεί η εφαρμογή των διατάξεων της νομοθεσίας. Πληροφορήθηκα ότι προωθείται τροποποίηση του πιο πάνω Νόμου, κατόπι διαπίστωσης νομικού κωλύματος στη μίσθωση υπηρεσιών ιατρού εργασίας από τον ιδιωτικό τομέα, και προς το σκοπό αυτό υποβλήθηκε πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο για τη δημιουργία θέσης Ιατρού Εργασίας.

4.28.3 Σχέδιο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Επαναπατριζόμενων Κυπρίων. Πρόνοια για ποσό ύψους £200.000 στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως του 1999 παρέμεινε αναξιοποίητη λόγω μη εφαρμογής του σχεδίου. Πληροφορήθηκα ότι, με απόφαση Υπουργικής Επιτροπής, η οποία ορίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, ετοιμάστηκε προσχέδιο νέου σχεδίου για την αυτοεργοδότηση των επαναπατριζόμενων Κυπρίων, το οποίο στάληκε στις 7.4.2000 στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

4.28.4 Μητρώο ανταλλακτικών/μητρώο αποθήκης για αναλώσιμα είδη

(α) Τήρηση στοιχείων στα μητρώα. Όπως ανέφερα και στην Έκθεση μου για το προηγούμενο έτος, το μητρώο ανταλλακτικών και το μητρώο αποθήκης που τηρούνται στο Τμήμα δεν ενημερώνονται κατάλληλα και σύμφωνα με τους σχετικούς Κανονισμούς Αποθηκών, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η παρακολούθηση και ο έλεγχος του.

Συγκεκριμένα, στο μητρώο ανταλλακτικών εξακολουθούν να καταχωρίζονται μόνο οι παραλαβές των διαφόρων ειδών, ενώ για τις αντίστοιχες εκδόσεις δεν εκδίδεται δελτίο εκδόσεων, ούτε ενημερώνεται το μητρώο. Αποτέλεσμα τούτου είναι να μη γνωρίζουμε ανά πάσα στιγμή τα αποθέματα των διαφόρων ανταλλακτικών, εκτός και αν γίνει φυσική καταμέτρηση.

Σχετικά με το μητρώο αποθήκης, στο οποίο καταχωρίζονται διάφορα αναλώσιμα είδη, διαπιστώθηκε ότι αυτό δεν ενημερώνεται κατάλληλα με τα είδη που αρχικά εκδόθηκαν και τελικά δε χρησιμοποιήθηκαν, με αποτέλεσμα το πραγματικό απόθεμα να μη συμφωνεί με το μητρώο.

(β) Φύλαξη των διαφόρων ανταλλακτικών και άλλων ειδών αποθήκης. Διαπιστώθηκε ότι εξακολουθεί να μην υπάρχει ασφαλής φύλαξη των ανταλλακτικών και διαφόρων ειδών αποθήκης στους διάφορους αποθηκευτικούς χώρους του Τμήματος, ενώ αρκετά είδη δεν είναι κατάλληλα τακτοποιημένα. Συγκεκριμένα, στους αποθηκευτικούς χώρους εξακολουθεί να υπάρχει πρόσβαση σε όλο το προσωπικό και δε φαίνεται να έχει οριστεί υπεύθυνος αποθηκάριος.

4.28.5 Μηχανογράφηση. Παρόλο που οι εργασίες για τη μηχανογράφηση άρχισαν από το έτος 1995, διαπιστώνεται ότι η τελική αποδοχή του εξοπλισμού από το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής δεν έγινε ακόμη. Εκκρεμεί επίσης η τελική αποδοχή του λογισμικού που αφορά τον Κλάδο Επιθεώρησης Εργοστασίων.

4.28.6 Ετήσιο πιστοποιητικό ελέγχου περιουσιακών στοιχείων για το έτος 1999. Δεν έχει υποβληθεί στην Υπηρεσία μου το πιστοποιητικό ελέγχου περιουσιακών στοιχείων για το έτος 1999, σύμφωνα με τον Κανονισμό Αποθηκών αρ. 110.

4.29 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Μέρος Α

4.29.1 Αιτήσεις για χορήγηση κοινωνικής σύνταξης. Δικαιούχος κοινωνικής σύνταξης υπέβαλε δύο αιτήσεις, με διαφορετικούς αριθμούς ταυτότητας, παίρνοντας δύο επιταγές και εισπράττοντας παράνομα ποσό ύψους £4.344, το οποίο και επέστρεψε, όταν εντοπίστηκε η απάτη από το Τμήμα. Για αποφυγή παρόμοιων περιπτώσεων στο μέλλον, εισηγήθηκα όπως, μαζί με την αίτηση, υποβάλλεται και αντίγραφο του δελτίου ταυτότητας του αιτητή.

4.29.2 Προσφορές. Η επιταγή που υπέβαλε συγκεκριμένη εταιρεία για πιστή εκτέλεση του συμβολαίου, στην οποία κατακυρώθηκαν δύο προσφορές για προμήθεια φακέλων, συνολικού ύψους £21.610, ήταν χωρίς αντίκρισμα, με αποτέλεσμα, όταν απέτυχε να εκτελέσει την προσφορά, το Τμήμα να μείνει εκτεθειμένο και να επιβαρυνθεί με επιπλέον κόστος, κατακυρώνοντας την προσφορά στο δεύτερο και μοναδικό προσφοροδότη. Επιπρόσθετα, σε αντίθεση με τις πρόνοιες της εγκυκλίου του Γενικού Λογιστή αρ. 1441, δεν υποβλήθηκαν τα έντυπα Γ.Λ. 82 στον Έφορο Φ.Π.Α. και Έφορο Φόρου Εισοδήματος, σχετικά με όλα τα συμβόλαια που υπογράφηκαν με τους επιτυχόντες προσφοροδότες.

Μέρος Β

4.29.3 Κοινωνική Σύνταξη

(α) Συμφιλίωση πληρωμών κοινωνικής σύνταξης. Όπως ανέφερα και στην Έκθεσή μου για το προηγούμενο έτος, κατά τη συμφιλίωση των πληρωμών της κοινωνικής σύνταξης παρατηρείται κάθε μήνα διαφορά, η οποία δε συμφιλιώνεται και η οποία, στις 31.12.99, ανερχόταν στις £15.946. Διαφορά παρατηρείται και στη συμφιλίωση του επιδόματος τέκνου, όπου το ύψος της διαφοράς στις 31.12.99 ήταν £26.584. Η διαφορά οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στο γεγονός ότι από το Τμήμα Κοινωνικής Σύνταξης αποστέλλονται στο Λογιστήριο των Υπηρεσιών μέρος των μηνιαίων ακυρώσεων επιταγών και όχι ο ολοκληρωμένος κατάλογος.

Ο Διευθυντής Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων με πληροφόρησε ότι πράγματι κατά τον έλεγχο της συμφιλίωσης των επιταγών των προηγούμενων χρόνων παρατηρήθηκε διαφορά μεταξύ των ποσών των εκδοθεισών και των εξαργυρωθεισών επιταγών και ότι το θέμα βρίσκεται υπό διερεύνηση, μετά την ολοκλήρωση της οποίας θα ενημερωθώ ανάλογα. Μου ανέφερε επίσης ότι τα προβλήματα που δημιουργούνται, σε σχέση με τη συμφιλίωση των επιταγών της κοινωνικής σύνταξης, αναμένεται να επιλυθούν οριστικά με την πλήρη εφαρμογή του νέου μηχανογραφημένου συστήματος.

(β) Έσοδα του Κράτους από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων λόγω καταβολής κοινωνικής σύνταξης. Όπως ανέφερα και στην Έκθεσή μου για το 1998, από το 1995, όταν άρχισε η καταβολή κοινωνικής σύνταξης σε άτομα που συμπλήρωσαν το 68ο έτος της ηλικίας

τους, το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στις περιπτώσεις όπου λήπτες κοινωνικής σύνταξης είναι εξαρτώμενοι συνταξιούχων Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφαιρεί από τη σύνταξη το ποσό που αναλογεί στον εξαρτώμενο, το οποίο και καταθέτει με διορθωτικό ένταλμα, στο τέλος κάθε μήνα, στο Κονδύλι Εσόδων του Κράτους “Εισφορά για Κοινωνική Σύνταξη”. Δεν κατέστη δυνατός ο έλεγχος του ποσού αυτού, λόγω του ότι οι μηνιαίες καταστάσεις επιταγών συνταξιούχων Κοινωνικών Ασφαλίσεων ετοιμάζονται με βάση σύστημα διαφορετικό από αυτό που ακολουθείται για τις μηνιαίες καταστάσεις επιταγών ληπτών κοινωνικής σύνταξης. Για σκοπούς ελέγχου και επαλήθευσης της ορθότητας των εσόδων αυτών, ανέφερα ότι είναι απαραίτητο να γίνουν οι αναγκαίες τροποποιήσεις στο μηνιαίο πρόγραμμα πληρωμής της κοινωνικής σύνταξης, ώστε να παρουσιάζεται ξεχωριστά ο αριθμός ληπτών κοινωνικής σύνταξης, για τους οποίους γίνεται αποκοπή του ποσού του εξαρτώμενου από τη σύνταξη των Κοινωνικών Ασφαλίσεων του συζύγου.

Ο Διευθυντής Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων με πληροφόρησε ότι το θέμα θα επιλυθεί οριστικά με την πλήρη εφαρμογή των προγραμμάτων που αφορούν τις συντάξεις Κοινωνικών Ασφαλίσεων στο νέο μηχανογραφημένο σύστημα.

4.30 ΤΑΜΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Μέρος Α

4.30.1 Αποτελέσματα έτους. Κατά τα έτη 1999 και 1998 το Ταμείο παρουσίασε τα πιο κάτω:

	1 9 9 9	1 9 9 8
	(£ εκ.)	(£ εκ.)
Υπόλοιπο 1ης Ιανουαρίου:		
Γενικές Παροχές	302,8	266,0
Συμπληρωματικές Παροχές	1.314,3	1.170,9
Ανεργίας	3,7	6,8
	1.620,8	1.443,7
Εισπράξεις:		
Γενικές Παροχές	202,9	199,9
Συμπληρωματικές Παροχές	204,6	184,7
Ανεργίας	16,9	16,5
	424,4	401,1
	2.045,2	1.844,8
Πληρωμές:		
Γενικές Παροχές	175,5	163,0
Συμπληρωματικές Παροχές	46,5	41,3
Ανεργίας	23,5	19,5
	245,5	223,8
Υπόλοιπο Ταμείου 31ης Δεκεμβρίου	1.799,7	1.620,8

4.30.2 Εκκρεμείς οφειλές προς τα διάφορα Ταμεία. Στις 31.12.99 εκκρεμούσε η εισπράξη ποσού περίπου £14,9 εκ. (£13,7 εκ. στις 31.12.98) από υποθέσεις που είχαν επιδικαστεί προς όφελος των Ταμείων, όπως πιο κάτω:

	£
Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων	8.818.037
Ταμείο Αδειών	2.083.582
Ταμείο Πλεονάζοντος Προσωπικού	577.026
Ταμείο Βιομηχανικής Κατάρτισης	280.269
Ταμείο Αμυντικής Θωράκισης	3.187.271
	14.946.185

Μέσα στο 1999 εκδικάστηκαν 5968 νέες υποθέσεις, για ολικό ποσό περίπου £7,2 εκ., και εισπράχθηκε ποσό περίπου £4,7 εκ. Επίσης διαγράφηκαν ποσά, συμποσούμενα σε £1,2 εκ., λόγω διάλυσης εταιρειών και πτώχευσης των οφειλετών.

Σημειώνεται ότι, με την επιδίκαση των σχετικών ποσών, το Ταμείο πιστώνει αμέσως τους εργοδοτούμενους με τις ανάλογες εισφορές και αναλαμβάνει όλες τις υποχρεώσεις προς όφελος τους, είτε εισπράξει τις εισφορές είτε όχι. Τούτο είναι ορθό και δίκαιο, γιατί η ευθύνη για την πληρωμή εισφορών βαρύνει εξ ολοκλήρου τον εργοδότη. Τα ποσά που διαγράφονται περιλαμβάνουν και τις εισφορές των εργοδοτούμενων, τις οποίες οι εργοδότες ήδη έχουν κατακρατήσει.

4.30.3 Αποθεματικό Λογαριασμού Παροχών Ανεργίας. Κατά τις 31.12.99 το αποθεματικό του πιο πάνω Λογαριασμού παρουσίαζε χρεωστικό υπόλοιπο ύψους £2,8 εκ., σε σύγκριση με πιστωτικό υπόλοιπο ύψους £3,7 εκ. που παρουσίαζε κατά τις 31.12.98, αφού οι πληρωμές που έγιναν ήταν περισσότερες από τα έσοδα, περιλαμβανομένου και του αρχικού υπολοίπου. Σε τέτοια περίπτωση, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 69(6) του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου αρ. 41/80, η διαφορά καταβάλλεται από το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας ή καλύπτεται από ειδική εισφορά που επιβάλλεται με Κανονισμούς.

4.31 ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΔΕΙΩΝ

Μέρος Α

4.31.1 Αποτελέσματα έτους. Οι εισπράξεις του Ταμείου για το 1999 ήταν £23,6 εκ. και οι πληρωμές £23,0 εκ., σε σύγκριση με £23,6 εκ. και £22,3 εκ., αντίστοιχα, κατά το προηγούμενο έτος. Το υπόλοιπο του Ταμείου στις 31.12.99 ήταν £30,5 εκ., σε σύγκριση με £29,9 εκ. στις 31.12.98.

4.31.2 Σχέδιο επιχορήγησης αδειών εργοδοτούμενων. Σύμφωνα με το Σχέδιο, οι εργοδοτούμενοι, που πληρούν ορισμένους όρους, δικαιούνται, μαζί με τους εξαρτώμενους τους, επιχορήγηση για άδεια επτά ημερών σε ξενοδοχεία. Το ποσό που δαπανήθηκε για το σκοπό αυτό κατά το 1999 ήταν £1.035.963, σε σύγκριση με £961.235 κατά το προηγούμενο έτος.

4.31.3 Σχέδιο επιχορήγησης κατασκηνώσεων Συντεχνιών. Το 1999 πληρώθηκε επιχορήγηση £350.000 για τη λειτουργία κατασκηνώσεων Συντεχνιών, καθώς επίσης και ποσό £107.100 για ανέγερση κατασκηνώσεων των Συντεχνιών, σε σύγκριση με £320.000 και £74.000, αντίστοιχα, κατά το προηγούμενο έτος.

4.32 ΤΑΜΕΙΟ ΓΙΑ ΠΛΕΟΝΑΖΟΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Μέρος Α

4.32.1 Αποτελέσματα έτους. Οι εισπράξεις του Ταμείου για το 1999 ήταν £21,3 εκ. και οι πληρωμές £15,8 εκ., σε σύγκριση με £20,2 εκ. και £16,0 εκ., αντίστοιχα, κατά το προηγούμενο έτος. Η αύξηση στις εισπράξεις οφείλεται κυρίως στις αυξημένες εισπράξεις εισφορών (£0,9 εκ.) και τόκων από επενδύσεις (£254.225). Το υπόλοιπο του Ταμείου στις 31.12.99 ήταν £21,8 εκ., σε σύγκριση με £16,3 εκ. στις 31.12.98.

4.32.2 Αιτήσεις και πληρωμές. Ο συνολικός αριθμός των αιτήσεων για το 1999 για πληρωμή λόγω πλεονασμού ήταν 11424 (5616 νέες αιτήσεις και 5808 εκκρεμείς αιτήσεις την 1.1.99), από τις οποίες εξετάστηκαν 5903, εγκρίθηκαν 4999 (ποσοστό 85%) και απορρίφθηκαν 904 (ποσοστό 15%). Το συνολικό ποσό που δαπανήθηκε για το 1999 για πληρωμές λόγω πλεονασμού ανήλθε σε περίπου £15,0 εκ.

Στις 31.12.99 εκκρεμούσαν 5521 αιτήσεις για καταβολή αποζημιώσεων από το Ταμείο, από τις οποίες αναμένεται να εγκριθούν γύρω στις 4580 (ποσοστό 83%), για ποσό ύψους περίπου £14,7 εκ. Η καθυστέρηση περίπου 11 μηνών που παρατηρείται στη διεκπεραίωση των αιτήσεων επηρεάζει τα αποτελέσματα των λογαριασμών και έχει ως επακόλουθο τη μη έγκαιρη ανταπόκριση στις αιτήσεις των ασφαλιζόμενων.

Επισημαίνεται ότι κατά τα τελευταία πέντε έτη παρουσιάζεται μια αυξητική τάση στον αριθμό των αιτήσεων που υποβάλλονται, με αποτέλεσμα η σχετική δαπάνη, σε συνδυασμό και με την αύξηση του ανώτατου ποσού εβδομαδιαίων ημερομισθίων, να αυξάνεται. Συναφώς αναφέρεται ότι ο αριθμός των αιτήσεων που υποβλήθηκαν αυξήθηκε από 4759 το 1994 σε 5616 το 1999 και η αντίστοιχη δαπάνη αυξήθηκε από £7,4 εκ. σε £15,0 εκ.

4.33 ΑΝΩΤΕΡΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Μέρος Β

4.33.1 Άδειες απουσίας και ωράριο εργασίας διδακτικού προσωπικού. Όπως ανέφερα και στην Έκθεσή μου για το προηγούμενο έτος, η άδεια απουσίας που παραχωρείται στο διδακτικό προσωπικό του Ινστιτούτου, που διορίζεται από την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας και τυγχάνει των ίδιων ωφελημάτων που παρέχονται στους δημόσιους υπαλλήλους, δε συνάδει με τους όρους απασχόλησης του, αλλά εφαρμόζονται οι Κανονισμοί που διέπουν την παροχή άδειας απουσίας στους καθηγητές Μέσης Εκπαίδευσης. Επίσης, δεν ακολουθείται από το προσωπικό το ωράριο της Δημόσιας Υπηρεσίας, ούτε εφαρμόζεται το ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής της ώρας προσέλευσης και αποχώρησης του. Στις 6.8.99 ψηφίστηκε από τη Βουλή ο περί Ανώτερου Τεχνολογικού Ινστιτούτου Νόμος του 1999, ο οποίος προβλέπει και την ετοιμασία Κανονισμών για ρύθμιση των πιο πάνω θεμάτων.

4.34 ΑΝΩΤΕΡΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ

Μέρος Β

4.34.1 Καθυστερημένα έσοδα. Παρά τα σχετικά διαβήματα, δεν έχει γίνει κατορθωτή η είσπραξη του ποσού των £130.000, το οποίο οφείλεται από το 1983 από ξένη χώρα, σχετικά με εκπαίδευση φοιτητών της.

4.35 ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

Μέρος Α

4.35.1 Προγράμματα δραστηριοτήτων. Κατά το έτος 1999 προγραμματίστηκε να γίνουν 96 προγράμματα δραστηριοτήτων, από τα οποία τα 24 ή ποσοστό 18,6%, ακυρώθηκαν, κυρίως λόγω μειωμένου ενδιαφέροντος από τους εργοδοτούμενους και τις επιχειρήσεις.

4.35.2 Παραγωγικότητα/Μελέτες/Έρευνες. Ενώ στον Προϋπολογισμό υπάρχει πρόνοια για εκστρατεία παραγωγικότητας και για μελέτες και έρευνες σε συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας, για εντοπισμό προβλημάτων που επηρεάζουν την παραγωγικότητα σε βιομηχανικούς κλάδους προτεραιότητας, αυτή δεν αξιοποιήθηκε. Για το λόγο αυτό ζήτησα να πληροφορηθώ πώς επιτυγχάνεται ο στόχος του ΚΕ.ΠΑ. για αυξημένη έμφαση στους τομείς συμβουλευτικών υπηρεσιών και ερευνών, σύμφωνα και με το επεξηγηματικό υπόμνημα του Προϋπολογισμού του.

Μέρος Β

4.35.3 Ετοιμασία και εφαρμογή προγραμμάτων. Όπως ανέφερα και στην Έκθεσή μου για το προηγούμενο έτος, η πολιτική για την ετοιμασία και εφαρμογή προγράμματος δραστηριοτήτων καθοριζόταν από τριμελές Διοικητικό Συμβούλιο μέχρι το 1991. Τον Ιανουάριο του 1997 ο Διευθυντής του Κέντρου, με επιστολή του προς το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εισηγήθηκε την επανασύσταση και λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου, επειδή η λειτουργία του θεωρείται χρήσιμη. Σε συνεδρία του Συμβουλευτικού Σώματος Καθορισμού Πολιτικής στις 13.7.99 αποφασίστηκε η επανασύσταση του Διοικητικού Συμβουλίου.

4.36 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

Μέρος Α

4.36.1 Δημόσια βοηθήματα. Το ύψος των βοηθημάτων που πληρώθηκαν από τις Υπηρεσίες κατά το 1999 ανήλθε σε £29,4 εκ., σε σύγκριση με £25,5 εκ. για το 1998. Ο αριθμός των ατόμων και των εξαρτώμενων τους που έπαιρναν δημόσιο βοήθημα ήταν 21029 στο τέλος του 1999, σε σύγκριση με 19721 το 1998.

Το μηνιαίο ποσό που παρέχεται για βασικές ανάγκες αυξήθηκε το 1999 από £106,50 σε £118 και για κάθε εξαρτώμενο από £47 σε £52.

4.36.2 Διαχειριστικός έλεγχος. Για τα δημόσια βοηθήματα που παρέχονται από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας διεξήχθη μέσα στο 1997 διαχειριστικός έλεγχος, περίληψη των σημαντικών εισηγήσεων του οποίου αναφέρεται στο Μέρος 3 της Έκθεσής μου.

4.36.3 Βοηθήματα σε εγκλωβισμένους. Το ύψος των βοηθημάτων που πληρώθηκαν στους εγκλωβισμένους κατά το 1999 ανήλθε σε £445.473, σε σύγκριση με £311.000 το 1998. Το μηνιαίο επίδομα που καταβάλλεται στους εγκλωβισμένους αυξήθηκε το 1999 από £113 σε £125 και για κάθε εξαρτώμενο από £54 σε £60.

4.36.4 Ανάπτυξη νέου μηχανογραφημένου συστήματος. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, οι εργασίες για την ανάπτυξη και εφαρμογή του νέου μηχανογραφημένου συστήματος άρχισαν στις 3.5.95 και το έργο θα έπρεπε να ολοκληρωθεί το Φεβρουάριο του 1996. Ανέφερα επίσης ότι διαπιστώθηκαν σημαντικές καθυστερήσεις, με αποτέλεσμα, μέχρι σήμερα, το έργο να μην έχει ολοκληρωθεί.

Από πρόσφατο έλεγχο που έγινε διαπιστώθηκε ότι τώρα γίνεται προσπάθεια ολοκλήρωσης και εφαρμογής της μηχανογράφησης του Δημόσιου Βοηθήματος πριν από το τέλος του έτους, η οποία αποτελεί το 50%-60% του όλου έργου της μηχανογράφησης. Για τους υπόλοιπους Κλάδους Εργασιών, ο εξοπλισμός αναμένεται να εγκατασταθεί πριν από το τέλος του έτους και να λειτουργήσει το 2001.

4.36.5 Στέγη “Νέα Ελεούσα”. Διαπιστώθηκε και πάλι ότι στα προγράμματα εργασίας του προσωπικού της Στέγης γίνονται, μετά την ετοιμασία τους, πολλές τροποποιήσεις, λόγω αυξημένων αδειών ασθένειας και απουσίας που παρουσιάζονται εκ των υστέρων ή λόγω επιθυμίας ορισμένων λειτουργών να εργάζονται πάνω σε συνεχές ωράριο.

Κατά το 1999 σε 63 λειτουργούς της Στέγης παραχωρήθηκαν συνολικά 3260 μέρες άδειας απουσίας και άδειας ασθένειας, που αναλογούν σε 51 μέρες για κάθε λειτουργό.

Η Διευθύντρια των Υπηρεσιών με πληροφόρησε ότι οι αλλαγές στα προγράμματα εργασίας του προσωπικού και οι αυξημένες άδειες ασθένειας έχουν απασχολήσει τις Υπηρεσίες και ότι οι λόγοι που συντείνουν στο φαινόμενο αυτό είναι το είδος της εργασίας στη Στέγη, η οποία, από τη φύση της, είναι κουραστική και απαιτητική, το στάδιο ενηλικίωσης των παιδιών που καθιστά τη φροντίδα τους πιο δύσκολη, η ιδρυματοποίηση του προσωπικού, καθώς και η εκμετάλλευση από μερικούς λειτουργούς του δικαιώματος της άδειας ασθένειας για προσωπικούς σκοπούς, παρουσιάζοντας όμως ιατρικό πιστοποιητικό, γεγονός που δυσκολεύει την αμφισβήτηση της άδειας.

4.36.6 Εφηβικός Ξενώνας Νεανίδων Στροβόλου. Όπως ανέφερα και στην Έκθεσή μου για το προηγούμενο έτος, με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 45.647, ημερ. 26.2.97, εγκρίθηκε η λειτουργία Ξενώνα Νεανίδων στο χώρο του πρώην Μαθητικού Οικοτροφείου Λευκωσίας, για την παροχή φροντίδας και προστασίας σε επτά κορίτσια, για συνολική δαπάνη (εκτός από τη δαπάνη για το μόνιμο προσωπικό), για το 1997, ύψους £36.653. Η πραγματική δαπάνη ανήλθε στις £18.463, χωρίς να φιλοξενηθεί κανένα άτομο.

Για το 1998 οι δαπάνες υπολογίστηκαν σε £42.145, για τη φιλοξενία επτά κοριτσιών στον Ξενώνα, που αναλογεί σε £6.020 για κάθε άτομο. Η πραγματική δαπάνη ανήλθε στο ποσό των £39.749, πλέον £56.245 για τη μισθοδοσία και υπερωριακή αποζημίωση του μόνιμου προσωπικού, αλλά φιλοξενήθηκε μόνο ένα άτομο στον Ξενώνα.

Στον Ξενώνα, εκτός από τους πέντε μόνιμους λειτουργούς, απασχολούνται και τέσσερις ωρομίσθιοι.

Η δαπάνη για τη λειτουργία του Ξενώνα για το 1999 προϋπολογίστηκε σε £54.180 για επτά κορίτσια. Τελικά φιλοξενήθηκε και πάλι μόνο ένα άτομο, μέχρι τον Οκτώβριο του 1999, και δύο μέχρι το τέλος του 1999. Η πραγματική δαπάνη ανήλθε στις £37.665, πλέον η δαπάνη για τις αποδοχές του μόνιμου προσωπικού, ύψους £63.087. Για το 2000 οι δαπάνες υπολογίστηκαν σε £54.560 για τη φιλοξενία πέντε κοριτσιών, πλέον η μισθοδοσία και υπερωριακή αποζημίωση του μόνιμου προσωπικού. Κατά το 2000 φιλοξενοούνται στον Ξενώνα τρία άτομα, ενώ έγιναν και άλλες φιλοξενίες, μικρότερης σημασίας.

Ανέφερα ότι η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για τη λειτουργία του Ξενώνα λήφθηκε με την προϋπόθεση ότι θα φιλοξενοούνταν επτά κορίτσια, γι’ αυτό εξέφρασα τη γνώμη ότι το όλο θέμα θα πρέπει να τεθεί ξανά ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου και να γίνει προσπάθεια για την εξεύρεση πιο οικονομικού τρόπου αντιμετώπισης των πιο πάνω προβλημάτων. Με τον τρόπο αυτό θα υπάρξει και η ευχέρεια χρησιμοποίησης του προσωπικού σε άλλα ιδρύματα των Υπηρεσιών που έχουν ανάγκη απασχόλησης επιπρόσθετου προσωπικού.

Η Διευθύντρια των Υπηρεσιών με πληροφόρησε ότι το θέμα της λειτουργίας του Ξενώνα Νεανίδων απασχολεί σοβαρά τις Υπηρεσίες, τόσο αναφορικά με τη σχετική δαπάνη, όσο και για το ότι δεν κρίνεται σωστό να ανασταλεί η λειτουργία μιας υπηρεσίας, η οποία, σε δεδομένη στιγμή, αποτελεί τη μόνη λύση για συγκεκριμένες περιπτώσεις, και ότι το όλο θέμα μελετάται από το Υπουργείο, στο οποίο έχει παραπεμφθεί μαζί με τους προβληματισμούς της.

4.36.7 Κρατικές χορηγίες σε εθελοντικούς Οργανισμούς

4.36.8 Κριτήρια παροχής χορηγιών και αποδεικτικά στοιχεία. Σε σχετικό Κονδύλι του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως για το 1999 υπάρχει πρόνοια για ποσό ύψους £3.250.000, το οποίο χορηγήθηκε σε εθελοντικούς Οργανισμούς, με βάση το υφιστάμενο Σχέδιο Κρατικών Χορηγιών.

Εξέφρασα τη γνώμη ότι τα κριτήρια και ο τρόπος υπολογισμού του ύψους των κρατικών χορηγιών βάσει του Σχεδίου είναι πολύ γενικά και θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο αναθεώρησης τους, ώστε οι χορηγίες που παρέχονται να είναι περισσότερο αντικειμενικές. Επίσης, από έλεγχο που έγινε στους επί μέρους φακέλους των χορηγιών, παρατηρήθηκε ότι δεν υπάρχει σ' αυτούς έκθεση του υπεύθυνου λειτουργού των Υπηρεσιών, η οποία να βεβαιώνει ότι η χορηγία αξιοποιήθηκε κατάλληλα και για το σκοπό για τον οποίο χορηγήθηκε, καθώς επίσης και άλλες απαραίτητες πληροφορίες και αποδεικτικά στοιχεία πληρωμών.

Η Διευθύντρια των Υπηρεσιών με πληροφόρησε ότι ήδη οι Υπηρεσίες προβληματίστηκαν για την αναθεώρηση του Σχεδίου Κρατικών Χορηγιών. Για το σκοπό αυτό ανατέθηκε στην Τράπεζα Αναπτύξεως και το Πανεπιστήμιο York η διεξαγωγή σχετικής μελέτης. Η μελέτη ολοκληρώθηκε το 1998 και προέκυψαν εισηγήσεις για αλλαγή στη διαδικασία και τα κριτήρια.

Οι Υπηρεσίες, λόγω επιφυλάξεων που είχαν για ορισμένες πρόνοιες της μελέτης, ανέλαβαν την υποβολή ολοκληρωμένης πρότασης, την οποία και υπέβαλαν στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων στις 7.7.2000.

Μέρος Β

4.36.9 Μεταστέγαση Επαρχιακού Γραφείου Ευημερίας Λευκωσίας - Αφαίρεση συσκευών κλιματισμού. Όπως ανέφερα και στην Έκθεση μου για το προηγούμενο έτος, κατά τη μεταστέγαση του Επαρχιακού Γραφείου Ευημερίας Λευκωσίας σε νέα υποστατικά, που ενοικιάστηκαν από 1.7.97, παρέμειναν στα παλαιά υποστατικά 33 συσκευές κλιματισμού που ανήκουν στο Κράτος και που εγκαταστάθηκαν σ' αυτά το 1995, συνολικής αξίας £17.000, για τις οποίες δε λήφθηκαν έγκαιρα όλα τα αναγκαία μέτρα για τη μετακίνηση τους πριν από τη μεταστέγαση.

Ως αποτέλεσμα, η ιδιοκτήτρια των παλαιών υποστατικών μετά την 1.7.97 και μέχρι σήμερα δεν επιτρέπει τη μετακίνηση των συσκευών, τις οποίες και διεκδικεί ως αποζημίωση για ισχυριζόμενες ζημιές στα υποστατικά της, για τις οποίες επιρρίπτει την ευθύνη στο Κράτος.

Το όλο θέμα κατέληξε ενώπιον του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ο οποίος στις 22.4.99 ενημερώθηκε από τις Υπηρεσίες σχετικά με τον υπολογισμό και καθορισμό του ποσού της σημερινής αξίας των συγκεκριμένων συσκευών κλιματισμού και του ποσού που θα είναι υποχρεωμένες να καταβάλουν για την αγορά των ίδιων, καινούριων ή μεταχειρισμένων συσκευών, για τη λήψη νομικών μέτρων εναντίον της ιδιοκτήτριας.

4.36.10 Σχέδιο Πυρόσβεσης/Πυροπροστασίας

(α) Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Λεμεσού. Το κτίριο στο οποίο στεγάζεται το πιο πάνω Γραφείο εξακολουθεί να μη διαθέτει σκάλα διαφυγής σε περίπτωση πυρκαγιάς ή άλλης

έκτακτης ανάγκης, θέτοντας σε κίνδυνο την ασφάλεια του προσωπικού του Γραφείου Ευημερίας και των υπόλοιπων Υπηρεσιών που στεγάζονται σ' αυτό, καθώς επίσης και του κοινού.

Λόγω της πιο πάνω σοβαρής έλλειψης, δεν είναι δυνατό να ετοιμαστεί σχέδιο δράσης πυρόσβεσης/πυροπροστασίας.

Η Διευθύντρια των Υπηρεσιών με πληροφόρησε ότι το θέμα απασχόλησε σοβαρά τις Υπηρεσίες και ενημερώθηκε σχετικά και το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και ότι ήδη προωθείται μεταστέγαση του Γραφείου, το οποίο θα συστεγαστεί με τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το Επαρχιακό Γραφείο Εργασίας σε ανεγειρόμενο συγκρότημα του Δήμου Λεμεσού.

(β) Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Πάφου. Ακόμη δεν έχουν ληφθεί όλα τα αναγκαία μέτρα που αναφέρονται στις επιστολές του Διευθυντή Πυροσβεστικής Υπηρεσίας προς τη Διευθύντρια του πιο πάνω Επαρχιακού Γραφείου και στη Διευθύντρια Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατό να εφαρμοστεί ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης πυρόσβεσης/πυροπροστασίας και να τίθεται σε κίνδυνο το προσωπικό του Επαρχιακού Γραφείου σε περίπτωση πυρκαγιάς.

Η Διευθύντρια των Υπηρεσιών με πληροφόρησε ότι η ιδιοκτήτρια του κτιρίου στο οποίο στεγάζεται το Επαρχιακό Γραφείο Πάφου ενημερώθηκε για τις αναγκαίες διευθετήσεις, που θα πρέπει να γίνουν, από πλευράς πυρασφάλειας, με επιστολή της Επαρχιακού Λειτουργού Ευημερίας Πάφου, ημερ. 25.6.96. Η ιδιοκτήτρια δεν απάντησε γραπτώς, όμως, από σχετικές συζητήσεις με την Επαρχιακό Λειτουργό Ευημερίας Πάφου, προέκυψε ότι αυτή δε φαίνεται διατεθειμένη να αποδεχθεί τις εισηγήσεις του Διευθυντή Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

4.37 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Πολιτική Άμυνα

Μέρος Α

4.37.1 Νέα Κεντρική Αποθήκη. Το εξοπλιστικό υλικό της Δύναμης που βρισκόταν στην αποθήκη που είχε πλημμυρίσει, έχει μεταφερθεί σε ασφαλή και κατάλληλο χώρο, ο οποίος μισθώθηκε την 1.11.99. Από επιτόπιο έλεγχο διαπιστώθηκε ότι, λόγω του μεγάλου όγκου και ποσότητας των υλικών και της μη έγκαιρης εξασφάλισης του αναγκαίου εξοπλισμού αποθήκης, αρκετά είδη είναι στοιβαγμένα σε σωρούς στο πάτωμα, χωρίς την απαιτούμενη τάξη. Τα μητρώα αποθήκης δεν ήταν ενημερωμένα και δεν είχε εκδοθεί πιστοποιητικό παράδοσης και παραλαβής, με την αποχώρηση του προηγούμενου αποθηκάρου, όπως προνοούν οι Κανονισμοί Αποθηκών 104-106.

Μέρος Β

4.37.2 Προμήθεια, εγκατάσταση και συντήρηση δικτύου ηλεκτρονικών σειρήνων σήμανσης συναγερμού. Οι πιο πάνω προσφορές, εκτιμημένες δαπάνης £1.800.000, υποβλήθηκαν το Φεβρουάριο 1998. Παρατήρησα ότι στην έκθεση αξιολόγησης, η οποία υποβλήθηκε με αρκετή καθυστέρηση το Νοέμβριο 1998, η προσφορά, για την οποία γινόταν εισήγηση για κατακύρωση, περιείχε ασάφειες/αποκλίσεις, οι οποίες θα έπρεπε να διευκρινιστούν/ διορθωθούν, ώστε να διασφαλιστούν τα συμφέροντα του Δημοσίου.

Ο Γενικός Λογιστής, στον οποίο υπέβαλα τις παρατηρήσεις μου, διόρισε τον Απρίλιο 1999 ad hoc επιτροπή για επαναξιολόγηση των προσφορών και ετοιμασία έκθεσης. Όπως πληροφορήθηκα, η προσφορά κατακυρώθηκε στις 17.4.2000 και στις 26.5.2000 υπογράφηκε

το σχετικό συμβόλαιο με αρκετές δεσμεύσεις, τις οποίες αποδέχθηκε ο επιτυχών προσφοροδότης.

4.37.3 Ζημιές από πλήμμυρα. Η κεντρική αποθήκη της Πολιτικής Άμυνας στην Ακρόπολη υπέστη ζημιές από πλήμμυρα, το ύψος των οποίων δεν έχει ακόμη υπολογιστεί. Ύστερα από εισήγηση της Υπηρεσίας μου, η Πολιτική Άμυνα ζήτησε από το Γενικό Εισαγγελέα να εξετάσει το θέμα απόδοσης ευθυνών σε τρίτους, με σκοπό τη διεκδίκηση αποζημιώσεων.

Όπως πληροφορήθηκα, το ύψος των ζημιών από την πλήμμυρα ανέρχεται σε £1.346. Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, σε απαντητική επιστολή του, ανέφερε ότι δεν τίθεται θέμα διεκδίκησης αποζημιώσεων. Τελικά, το θέμα της μεταστέγασης της αποθήκης σε ασφαλές υποστατικό διευθετήθηκε.

Υπηρεσία Αποκατάστασης Ζημιών από τους Σεισμούς

Μέρος Α

4.37.4 Για αποκατάσταση των ζημιών σε κατοικίες και υποστατικά που έχουν υποστεί βλάβες από τους σεισμούς του 1995, του 1996 και του 1999, υποβλήθηκαν 3500, 10500 και 10000 αιτήσεις, αντίστοιχα. Μέχρι τέλος του 1999 συμπληρώθηκε η εξέταση όλων των αιτήσεων για τους σεισμούς του 1995 και 1996. Σχετικά με το σεισμό του Αυγούστου του 1999, έχουν εξεταστεί μέχρι σήμερα 4000 αιτήσεις και οι υπόλοιπες 6000 αιτήσεις προγραμματίζεται να εξεταστούν μέχρι τις αρχές του έτους 2001. Η συνολική, μέχρι σήμερα, δαπάνη και για τους τρεις πιο πάνω σεισμούς ανέρχεται στο ποσό των £7.000.000.

4.37.5 Παραχώρηση χρημάτων για σκοπούς άλλους από εκείνους για τους οποίους εγκρίθηκαν. Παρατηρήθηκαν και φέτος περιπτώσεις κατά τις οποίες παραχωρήθηκαν ποσά από διάφορα Κονδύλια των Προϋπολογισμών, είτε για σκοπούς άλλους από εκείνους για τους οποίους εγκρίθηκαν, είτε για έργα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες άλλων Υπουργείων ή Οργανισμών.

Το Υπουργείο Εσωτερικών εξέφρασε πρόσφατα την άποψη ότι τα σχετικά Κονδύλια είναι γενικής φύσης και έτσι παρέχεται η ευχέρεια και η ευελιξία στην αντιμετώπιση από το Υπουργείο, μέσα στα πλαίσια του πολυδιάστατου και πολύπλοκου κοινωνικού έργου που καλείται να επιτελέσει, διαφόρων αιτημάτων και περιπτώσεων που τίθενται ενώπιόν του. Τέτοιες περιπτώσεις είναι η υποβολή αιτημάτων για μη συγκεκριμένα έργα, έκτακτες περιπτώσεις μη προβλεπόμενων έργων, καθώς και σωρεία άλλων ειδικών περιπτώσεων. Η δημιουργία εξειδικευμένων Κονδυλίων, όπως υποστηρίζει το Υπουργείο, δε θα εξυπηρετήσει οποιοδήποτε σκοπό, γιατί τα προκύπτοντα νέα αιτήματα και ανάγκες δεν είναι προκαθορισμένα, γι' αυτό και δεν μπορούν να ενταχθούν σε κατηγορίες.

4.37.6 Αγροτικοί δρόμοι. Για τη βελτίωση και συντήρηση των αγροτικών δρόμων, φαίνεται ότι δεν ακολουθείται ομοιόμορφη πολιτική από όλες τις Επαρχιακές Διοικήσεις, ούτε και φαίνεται να διασφαλίζεται ο πιο οικονομικός τρόπος εκτέλεσης των πιο πάνω έργων. Συγκεκριμένα, σε ορισμένες περιπτώσεις γίνονται πληρωμές με βάση το χιλιόμετρο, σε άλλες με βάση την ώρα, αλλού γίνονται γραπτές προσφορές, αλλού όχι, ενώ παρατηρείται μεγάλη διακύμανση στις τιμές πληρωμών, από £25 μέχρι £60 το χιλιόμετρο. Μεταξύ των Επαρχιακών Διοικήσεων παρατηρήθηκε διαφορά στις τιμές μέχρι και 50% χαμηλότερες, όταν ζητούνται γραπτές προσφορές μέσω του Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών, κατά ομάδες χωριών, παρά όταν ζητούνται πρόχειρες προσφορές κατά χωριό. Επειδή το κόστος συντήρησης των αγροτικών δρόμων είναι σημαντικό, το Υπουργείο Εσωτερικών συμφωνεί με την εισήγηση της Υπηρεσίας

μου για τον καθορισμό ομοιόμορφης πολιτικής στην τακτική και στις διαδικασίες και μελετάται για το σκοπό αυτό η ομαδοποίηση των χωριών της κάθε Επαρχίας και η ζήτηση σχετικών προσφορών μέσω του Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών. Σημειώνεται ότι, σχετικά με τους αγροτικούς δρόμους, ο Προϋπολογισμός της Δημοκρατίας για το 2000 περιλαμβάνει ποσό πέρα από £ 2 εκ., από το οποίο πέρα από £1 εκ. αφορούν τη βελτίωση και συντήρηση τους.

4.37.7 Άδειες μηχανών παιγνιδιού και ψυχαγωγίας. Για το πιο πάνω θέμα διεξήχθη διαχειριστικός έλεγχος, ο οποίος περιλήφθηκε στην Έκθεση μου για το 1994, σύνοψη του οποίου υπάρχει στο Μέρος 3 της Έκθεσης μου.

Μετά την ψήφιση του σχετικού Νόμου το 1996, ο οποίος ρυθμίζει τη λειτουργία και έκδοση αδειών για μηχανές παιγνιδιού και ψυχαγωγίας, οι Επαρχιακές Διοικήσεις αντιμετώπισαν προβλήματα στο χειρισμό και ερμηνεία του Νόμου, με αποτέλεσμα τη μη έκδοση των σχετικών αδειών, σε πολύ μεγάλο ποσοστό, και την απώλεια εσόδων.

Με την ψήφιση των Νόμων 50(Ι)/98 και 90(Ι)/99 στις 26.6.98 και 9.7.99, αντίστοιχα, που ρυθμίζουν τη λειτουργία και έκδοση αδειών λειτουργίας για μηχανές παιγνιδιού και ψυχαγωγίας, τα έσοδα ανήλθαν στις £73.530, σε σχέση με £27.615 και £51.915 το 1997 και 1998.

4.37.8 Στεγαστικό σχέδιο δανειοδότησης νεαρών ζευγαριών στην αποστρατικοποιημένη ζώνη. Η εφαρμογή του πιο πάνω σχεδίου άρχισε το 1989 και μέχρι τις 31.12.99 παραχωρήθηκε από το Τ.Α.Ε.Π. ποσό £9.655.000 στον Οργανισμό Χρηματοδότησεως Στέγης, για δανειοδότηση δικαιούχων. Μέχρι 31.12.99 εκδόθηκαν δάνεια ύψους £9.483.321 και εισπράχθηκαν δόσεις για συνολικό ποσό £2.644.354.

4.37.9 Στεγαστικό σχέδιο για αναζωογόνηση των περιοχών της πράσινης γραμμής στη Λευκωσία. Μέχρι 31.12.99 εκδόθηκαν σε δικαιούχους δάνεια ύψους £4.477.731 και χορηγία ύψους £2.186.262 και εισπράχθηκαν δόσεις δανείων για συνολικό ποσό £1.229.917.

4.37.10 Μετακίνηση του χωριού 'Αλασσα. Λόγω της κατασκευής του υδατοφράκτη Κούρρη, η Κυβέρνηση αποφάσισε το 1984 τη μετακίνηση του χωριού 'Αλασσα σε νέα ασφαλή τοποθεσία και την ανέγερση 56 νέων κατοικιών, έναντι δαπάνης £914.000. Σε μεταγενέστερο στάδιο αποφασίστηκε η αύξηση του αριθμού των κατοικιών σε 81, έναντι συνολικής δαπάνης περίπου £3 εκ., περιλαμβανομένων και των έργων υποδομής. Μέχρι το τέλος του 1999, δαπανήθηκε συνολικό ποσό ύψους £4.515.501, το μεγαλύτερο μέρος του οποίου διατέθηκε για την ανέγερση οικιών, 71 από τις οποίες συμπληρώθηκαν, ενώ συνεχίζεται η ανέγερση των υπόλοιπων 10 και η συμπλήρωση των έργων υποδομής.

4.37.11 Δάνεια για επαναδραστηριοποίηση εκτοπισμένων μικροβιοτεχνών. Οι καθυστερημένες δόσεις δανείων ανέρχονταν στις 31.12.99 σε £428.719. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, δε λαμβάνονται οποιαδήποτε μέτρα για την είσπραξη τους, όπως υπέδειξε το Υπουργείο Οικονομικών.

Πληροφορήθηκα ότι το Υπουργείο Εσωτερικών έχει την άποψη ότι το ανείσπρακτο ποσό πρέπει να διαγραφεί, ενώ το Υπουργείο Οικονομικών υιοθέτησε την άποψη ότι δεν πρέπει να λαμβάνονται οποιαδήποτε μέτρα για την είσπραξη των καθυστερημένων δανείων.

Μέρος Β

4.37.12 Τοκοχρεολυτικές δόσεις δανείων. Σε μερικές περιπτώσεις αποπληρωμής δανείων δεν καταβάλλονται έγκαιρα οι τοκοχρεολυτικές δόσεις από το Υπουργείο, με αποτέλεσμα να υπάρξει πρόσθετο κόστος για τόκους υπερημερίας για το χρόνο των καθυστερήσεων.

Πληροφορήθηκα ότι γίνονται προσπάθειες για την τήρηση στοιχείων, ώστε στο μέλλον να μην επαναληφθεί το φαινόμενο αυτό.

4.38 ΕΠΑΡΧΙΑΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ

Μέρος Α

4.38.1 Καθυστερημένα έσοδα. Τα καθυστερημένα έσοδα των Επαρχιακών Διοικήσεων, τα οποία αφορούν κυρίως δόσεις ενοικιαγοράς οικοπέδων, ενοίκια καταστημάτων σε συνοικισμούς αυτοστεγάσεων και έξοδα κατεδαφίσεων, ανέρχονταν στις 31.12.99 σε £152.569, σε σύγκριση με £158.421 το 1998. Για είσπραξη των πιο πάνω καθυστερήσεων, στις οποίες περιλαμβάνεται ποσό £109.914, που αφορά προηγούμενα χρόνια, δε φαίνεται να λαμβάνονται αποτελεσματικά μέτρα.

Όλοι οι Έπαρχοι ανέφεραν ότι θα ληφθούν πιο αποτελεσματικά μέτρα για είσπραξη των οφειλόμενων ποσών και μείωση στο ελάχιστο δυνατό των καθυστερημένων εσόδων.

4.38.2 Άδειες αποθήκευσης πετρελαιοειδών. Από ειδικό έλεγχο που έγινε στις Επαρχιακές Διοικήσεις διαπιστώθηκε ότι υπάρχουν δυσχέρειες στον εντοπισμό όλων των χώρων αποθήκευσης των πετρελαιοειδών, με αποτέλεσμα τη μη έκδοση αδειών σε όλες τις περιπτώσεις και την απώλεια εσόδων, καθώς και τη δημιουργία κινδύνων από την ανεξέλεγκτη αποθήκευση τους, λόγω σοβαρών αδυναμιών που παρουσιάζονται στη νομοθεσία.

Το Υπουργείο Εσωτερικών ζήτησε από όλους τους Επάρχους, μέσα στο 1999, να προβούν στον εντοπισμό και καταγραφή όλων των υποστατικών, για τα οποία απαιτείται έκδοση άδειας αποθήκευσης πετρελαιοειδών, και στην είσπραξη των σχετικών τελών, υποβάλλοντας απόψεις για την αναθεώρηση της νομοθεσίας.

Από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι ο εντοπισμός όλων των χώρων αποθήκευσης ακάθαρτου πετρελαίου, χωρητικότητας πέρα από 250 γαλόνια ο καθένας, όπου χρειάζεται άδεια αποθήκευσης, είναι πρακτικά αδύνατος, λόγω της ευρείας χρήσης ακάθαρτου πετρελαίου στις μηχανές άντλησης νερού, στη θέρμανση κατοικιών, στα ξενοδοχεία, εργοστάσια και βιομηχανίες. Σύμφωνα με τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας, απαιτείται άδεια ακόμη και για αποθήκευση και κατοχή ενός συνηθισμένου κυλίνδρου υγραερίου, έστω και εάν δεν προορίζεται για πώληση.

Η απόφαση που λήφθηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών για μετάκληση εμπειρογνώμονα, μέσα στα πλαίσια του Τέταρτου Χρηματοδοτικού Πρωτοκόλλου Κύπρου-Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος θα αναλάμβανε την αναθεώρηση της νομοθεσίας για τα πετρελαιοειδή, δεν έχει υλοποιηθεί.

Επίσης, σε σχέση με τα δικαιώματα αποθήκευσης των πετρελαιοειδών, τα οποία παρέμεναν τα ίδια για αρκετά χρόνια, χωρίς να συνάδουν με τα σημερινά δεδομένα, το θέμα διευθετήθηκε μέσα στο 1999, με την αναθεώρηση των τελών (Κ.Δ.Π. 33/99, 26.2.99).

4.38.3 Κυβερνητικό Υδατικό Έργο Αμαθούντας. Το Συμβούλιο Βελτιώσεως Αγίου Τύχωνα χρωστούσε στο Υδατικό Έργο Αμαθούντας ολικό ποσό £224.066, που αφορά την παραχώρηση νερού για τα έτη 1997-1999. Παρατήρησα ότι τα ποσά αυτά έχουν ήδη εισπραχθεί από τους καταναλωτές και το Συμβούλιο Βελτιώσεως Αγίου Τύχωνα δε δικαιούται να τα κατακρατεί.

Μέρος Β

4.38.4 Άδειες λειτουργίας πρατηρίων πετρελαιοειδών. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου για το 1998 διαπιστώθηκε ότι δεν έγιναν ενέργειες για την είσπραξη των καθυστερημένων δικαιωμάτων που οφείλονται στην Κυβέρνηση για την έκδοση αδειών λειτουργίας πρατηρίων πετρελαιοειδών, μετά την τροποποίηση της Νομοθεσίας το 1994.

Έχω πληροφορηθεί ότι το θέμα διευθετήθηκε στις Επαρχιακές Διοικήσεις Πάφου, Λάρνακας και Αμμοχώστου και ότι στην Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού λαμβάνονται δικαστικά μέτρα εναντίον των παρανομούντων, ορισμένοι από τους οποίους έχουν ήδη προβεί στις σχετικές ενέργειες, με σκοπό την εξασφάλιση της αναγκαίας άδειας λειτουργίας, ενώ στην Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας εισπράχθηκε ποσό £2.550 από το Δήμο Λευκωσίας και η Επαρχιακή Διοίκηση βρίσκεται σε συνεννόηση με τους υπόλοιπους Δήμους της περιοχής, για ριζική επίλυση του θέματος.

4.38.5 Υδατικό Έργο Πολεμιδιών (Γαρύλλη) και Γερμασόγειας

-Χρεώστες. Στους λογαριασμούς παρουσιάζονται οφειλές £728.298, κυρίως από την πώληση νερού, και εισηγήθηκα τη λήψη μέτρων για είσπραξη τους.

Ο Έπαρχος Λεμεσού ανέφερε ότι ποσό ύψους £222.994 έχει διαγραφεί με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (αρ. 48.323, ημερ. 9.9.98). Για το υπόλοιπο ποσό αναμένεται να ληφθούν δικαστικά μέτρα.

4.38.6 Υδατικό έργο κόλπου Πισσουρίου. Στο τέλος του 1998 καθυστέρωσε η είσπραξη ποσού £107.428, το οποίο οφείλεται από τις Κοινότητες Πισσουρίου, Αρχιμανδρίτας και Αλέκτωρα για την πώληση νερού.

Ο Έπαρχος Λεμεσού ανέφερε ότι έχει εισπραχθεί ποσό £56.500 και καταβάλλονται προσπάθειες για είσπραξη του υπόλοιπου ποσού.

4.38.7 Προγραμματισμός και εκτέλεση έργων. Οι διαδικασίες που αφορούν τον προγραμματισμό, εκτέλεση και έλεγχο των έργων εξακολουθούν να μην τηρούνται συστηματικά από όλες τις Επαρχιακές Διοικήσεις. Συγκεκριμένα, δεν ετοιμάζονται για όλα τα έργα δελτία ποσοτήτων, δεν ετοιμάζονται ή/και δεν ελέγχονται οι τελικές εκθέσεις και δε γίνεται πάντοτε συμφιλίωση των εξόδων με τα μητρώα έργων και τα δελτία δαπανών του Λογιστηρίου. Εκφράστηκε η άποψη από τις Επαρχιακές Διοικήσεις ότι το πρόβλημα προκύπτει από τη μη κατάλληλη στελέχωση των οικείων Τεχνικών Υπηρεσιών.

4.38.8 Λογαριασμοί καταθέσεων. Ορισμένοι λογαριασμοί καταθέσεων που τηρούνται από τις Επαρχιακές Διοικήσεις εξακολουθούν να παρουσιάζουν χρεωστικά υπόλοιπα, σε αντίθεση με τους Κανονισμούς. Αυτό οφείλεται κυρίως στις χρεώσεις που γίνονται από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων για εκτέλεση κοινοτικών έργων, προτού κατατεθούν τα αναγκαία ποσά.

4.38.9 Κυβερνητικό Υδατικό Έργο Σωτήρας - Απώλεια νερού. Κατά τα έτη 1993-1997 χάθηκε ποσότητα περίπου 61000 κυβικών μέτρων νερού αξίας £50.000, που αναλογεί με το 43% της ολικής ποσότητας νερού που διαχειρίστηκε το Υδατικό Έργο. Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων με πληροφόρησε ότι η διαφορά πιθανόν να οφείλεται σε απώλειες από βλάβες, υποκλοπές, παράνομες συνδέσεις και ανακρίβεια στις ενδείξεις των μετρητών και, σε συνεργασία με την Επιτροπή του Υδατικού Έργου, θα προβεί σε έρευνα για διαπίστωση των πραγματικών αιτιών. Μετά από υποδείξεις μας, αντιλαμβανόμαστε ότι έχουν τοποθετηθεί τρεις κεντρικοί υδρομετρητές, ένας στον αγωγό προμήθειας του νερού (Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων) και δύο στους κεντρικούς αγωγούς παροχής προς τους καταναλωτές. Σε κεντρικό αγωγό

παροχής προς τους καταναλωτές διαπιστώθηκε σημαντική διαφορά και, μετά από έρευνα, εντοπίστηκε παράνομη επέμβαση και υποκλοπή νερού. Αντιλαμβάνομαι ότι θα συνεχιστεί η διερεύνηση του θέματος, τόσο από το Κυβερνητικό Υδατικό Έργο όσο και από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων.

Πρόσφατα ειδικό συνεργείο του Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λάρνακας με εξειδικευμένο προσωπικό, που διαθέτει σύγχρονα ειδικά όργανα, άρχισε επιτόπιο έλεγχο ολόκληρου του υδρευτικού δικτύου και υπολογίζεται ότι σύντομα θα εντοπιστούν οι χώροι και οι λόγοι απώλειας νερού ή/και ανακρίβειας των ενδείξεων των μετρητών.

4.39 ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Μέρος Α

4.39.1 Ασφαλτόστρωση του δρόμου Κύκκου-Σταυρού της Ψώκας-Πύργου. Από έρευνα που έγινε μεταξύ Ιουλίου και Σεπτεμβρίου του 1999 από την Υπηρεσία μου, σε συνεργασία με την Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας και το Τμήμα Δημοσίων Έργων, διαπιστώθηκε υπερπληρωμή στα 8 συμβόλαια προμήθειας και τοποθέτησης ασφαλικού μίγματος. Στα 5 από τα 8 συμβόλαια η ποσότητα που πληρώθηκε είναι μεγαλύτερη από την ποσότητα που τοποθετήθηκε, σε ποσοστό από 18% μέχρι 109%. Η υπερπληρωμή που προκύπτει για όλα τα συμβόλαια ανέρχεται σε £247.054.

Επειδή θεώρησα την υπόθεση πολύ σοβαρή, κοινοποίησα το θέμα στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, για οποιεσδήποτε ενέργειες που θα θεωρούσε επιβεβλημένες. Ο Γενικός Εισαγγελέας διέταξε ποινική έρευνα, για προσδιορισμό ποινικών ευθυνών εναντίον όλων των εμπλεκόμενων. Σημειώνεται επίσης ότι το Σεπτέμβριο 1999 διαπιστώθηκε ότι τα ζυγιστικά δελτία παραλαβής του ασφαλικού μίγματος που πληρώθηκαν είχαν χαθεί από τα Γραφεία της Επαρχιακής Διοίκησης. Η απώλεια των δελτίων παραλαβής καταγγέλθηκε από τον Έπαρχο στον Αρχηγό Αστυνομίας.

Ανακρίσεις τελικά έγιναν μόνο για το έργο που αφορούσε ένα από τα συμβόλαια, επειδή οι εξεταστές της υπόθεσης μπόρεσαν να εξασφαλίσουν από το Γραφείο του Επάρχου μέρος των εγγράφων που αφορούσαν το εν λόγω έργο.

Τον Αύγουστο 2000 ο Γενικός Εισαγγελέας γνωμάτευσε ότι, από τις ανακρίσεις που διενεργήθηκαν από την Αστυνομία, προέκυψε ότι, αναφορικά με ένα από τα συμβόλαια, διαπράχθηκαν ποινικά αδικήματα, τα οποία όμως δεν μπορούν, με βάση την εξασφαλισθείσα μαρτυρία, να στοιχειοθετήσουν ποινική κατηγορία εναντίον συγκεκριμένου προσώπου.

Ο Γενικός Εισαγγελέας ανέφερε επίσης ότι η εμπλεκόμενη εργοληπτική εταιρεία, χωρίς να αναλαμβάνει οποιαδήποτε ευθύνη, αλλά, με σκοπό να διατηρήσει την καλή συνεργασία της με την Κυβέρνηση, ήταν πρόθυμη να καλύψει το ποσό της υπερπληρωμής που έγινε σ' αυτή, σε σχέση με όλα τα συμβόλαια που την αφορούν (£234.502,97), όπως υπολογίστηκε με βάση την έρευνα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, πλέον τόκους προς 9% ετησίως από 1.6.98 μέχρι την πληρωμή. Η εταιρεία πλήρωσε με επιταγή της ημερ. 8.9.2000 το ποσό των £281.989,82.

4.39.2 Δρόμος Λυμπιών-Ψευδά. Από επιτόπιο έλεγχο του έργου που έγινε τον Αύγουστο 1999, διαπιστώθηκε ότι η επίστρωση ασφαλικού σκυροδέματος (πρέμιξ) ήταν κακής ποιότητας, με αποτέλεσμα να παρουσιάσει αδικαιολόγητες ζημιές και φθορά. Από προκαταρκτικό έλεγχο διαφάνηκε ότι οι ποσότητες του υλικού που πληρώθηκαν ήταν κατά πολύ μεγαλύτερες από τις ποσότητες που τοποθετήθηκαν. Ο Έπαρχος Λευκωσίας, μετά από αίτημα μου, ερεύνησε τα πιο πάνω και με πληροφόρησε, το Μάιο 2000, ότι διέταξε ενδοϋπηρεσιακή

έρευνα για να διαπιστωθεί κατά πόσο υπάρχουν πειθαρχικά παραπτώματα ή παραλείψεις. Με πληροφόρηση επίσης ότι πράγματι προέκυψε υπερπληρωμή για το πρέμιζ, ύψους £7.369, και ότι παρέπεμψε το θέμα στον Αρχηγό της Αστυνομίας.

4.39.3 Εκτέλεση έργων. Από δειγματοληπτικό έλεγχο που έγινε από την Υπηρεσία μου σε αριθμό έργων που εκτελέστηκαν μέσα στο 1999, διαπιστώθηκε ότι, παρόλο που υπήρξε σημαντική βελτίωση, εντούτοις εντοπίστηκαν διάφορες αδυναμίες και ελλείψεις στην παρακολούθηση και τον έλεγχο εκτέλεσης των έργων, γι' αυτό πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες για τη βελτίωση των αδυναμιών που έχουν εντοπιστεί. Όπως ανέφερα και στην προηγούμενη Έκθεση μου, οι αδυναμίες και ελλείψεις στην παρακολούθηση των έργων, οφείλονται, σε μεγάλο βαθμό, σε μη ικανοποιητική στελέχωση των Τεχνικών Υπηρεσιών.

(α) Προμήθεια σκύρων. Σκύρα που παραλήφθηκαν μέσα στο 1998, λόγω μη ύπαρξης διαθέσιμων πιστώσεων, πληρώθηκαν αντικανονικά από τις πιστώσεις του 1999.

(β) Προμήθεια έτοιμου σκυροδέματος. Ο προσφοροδότης δεν ανταποκρίθηκε στις απαιτήσεις του συμβολαίου του και η Επαρχιακή Διοίκηση, αντί να ειδοποιήσει το Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών για χειρισμό του θέματος, ειδοποίησε απευθείας τον επόμενο προσφοροδότη να αρχίσει παράδοση του υλικού, χωρίς την τήρηση των διαδικασιών (δηλαδή χωρίς την υπογραφή συμβολαίου, τραπεζική εγγύηση κ.τ.λ.).

4.39.4 Έλεγχος υλικών. Σε ορισμένες περιπτώσεις δε διεξάγονται σε τακτά χρονικά διαστήματα έλεγχοι αντοχής του σκυροδέματος, με αποτέλεσμα να μην εντοπίζονται έγκαιρα τυχόν περιπτώσεις ακατάλληλου υλικού. Η περίπτωση προμήθειας έτοιμου σκυροδέματος C20 είναι ενδεικτική.

Μέρος Β

4.39.5 Διαχωρισμός οικοπέδων φτωχών οικογενειών στην Κοκκινотριμιθιά. Όπως ανέφερα στην Έκθεση μου για το 1998, για την προμήθεια και επίστρωση πρέμιζ στο πιο πάνω έργο, έγινε υπερπληρωμή £11.600. Επίσης η ποιότητα του πρέμιζ που τοποθετήθηκε ήταν εκτός προδιαγραφών.

Ο Γενικός Εισαγγελέας, μετά από διερεύνηση του θέματος, το Σεπτέμβριο 1999, κατηγόρησε τον Ανώτερο Τεχνικό της Επαρχιακής Διοίκησης Λευκωσίας και εμπλεκόμενους ιδιώτες για διάπραξη ποινικών αδικημάτων.

4.39.6 Αγροτικοί δρόμοι Αναλύντα, επίστρωση δρόμων πρώην Συμβουλίου Βελτιώσεως Κοκκινотριμιθιάς και δρόμου Περιστερώνας-Κάτζηλου-Αυλώνας. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες μου Εκθέσεις, από έλεγχο της Υπηρεσίας μου το 1997, διαπιστώθηκε ότι για τα πιο πάνω έργα έγινε υπερπληρωμή ποσού £5.951, αναφορικά με την ποσότητα θεμελίου που προμήθευσε ιδιώτης εργολάβος. Για την περίπτωση αυτή ο Γενικός Εισαγγελέας γνωμάτευσε ότι δεν μπορούν να στοιχειοθετηθούν ποινικά αδικήματα, πιθανόν όμως να υπήρχαν πειθαρχικά αδικήματα.

Η Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας εξέτασε τα πειθαρχικά αδικήματα και τον Ιανουάριο του 2000 επέβαλε την ποινή της αυστηρής επίπληξης σε δύο ωρομίσθιους επιστάτες.

4.39.7 Υδατικό Έργο Απόρριψης και Επεξεργασίας Λυμάτων στον Άγιο Σωζόμενο. Παρατηρήθηκε ότι οφείλονται σημαντικά ποσά για τέλη απόρριψης λυμάτων στο πιο πάνω έργο, για μεγάλο χρονικό διάστημα, και εισηγήθηκα όπως ληφθούν μέτρα για την είσπραξη τους.

Όπως πληροφορήθηκα, ο Γενικός Εισαγγελέας έχει προχωρήσει στη λήψη νομικών μέτρων εναντίον των οφειλετών.

4.39.8 Επιθεωρήσεις έργων. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, από επιτόπιες επιθεωρήσεις τεχνικών έργων που εκτελούνται από την Επαρχιακή Διοίκηση, διαπιστώθηκε ότι, λόγω κυρίως της μη κατάλληλης στελέχωσης του Κλάδου Χωρικών Οδών, δε διεξάγεται ο απαιτούμενος ποιοτικός και ποσοτικός έλεγχος των έργων, με αποτέλεσμα να προκύπτουν αδυναμίες.

Το Υπουργείο Εσωτερικών συμφωνεί με τη διαπίστωση ότι η στελέχωση των Τεχνικών Υπηρεσιών με προσοντούχο προσωπικό είναι άμεσα συνυφασμένη με τη σωστή διεξαγωγή ποσοτικού και ποιοτικού ελέγχου των έργων.

4.40 ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΛΕΜΕΣΟΥ

Μέρος Β

4.40.1 Άδειες για αποβάθρες, λιμενοβραχίονες και κυματοθραύστες. Στην παραλία υπάρχουν περίπου 80 κατασκευές μέσα στη θάλασσα, για τις οποίες δεν μπορεί να εισπραχθεί το τέλος ετήσιας άδειας ύψους £50, που προνοείται στο άρθρο 8 του σχετικού Νόμου, γιατί δεν έχουν εξασφαλιστεί οι σχετικές άδειες για την κατασκευή τους. Στις πλείστες περιπτώσεις εκδόθηκαν δικαστικά διατάγματα κατεδάφισης πριν από αρκετά χρόνια, χωρίς αυτά να έχουν εκτελεστεί. Μέσα στο 1998 στάληκε αναθεωρημένη έκθεση στον Υπουργό Εσωτερικών και στη Βουλή, χωρίς όμως να ληφθούν ακόμη οποιαδήποτε μέτρα.

Ο Έπαρχος Λεμεσού με πληροφόρησε ότι η εφαρμογή των διαταγμάτων δεν προωθήθηκε μέχρι σήμερα, λόγω μη ολοκλήρωσης των μελετών και μη διαμόρφωσης οριστικής κυβερνητικής πολιτικής σε ό,τι αφορά τέτοια έργα, τα οποία στόχευαν, μεταξύ άλλων, στην προστασία της ακτογραμμής από τη θαλασσοταραχή και τη διάβρωση.

4.41 ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΑΦΟΥ

Μέρος Α

4.41.1 Δαπάνες για τις ναυαγοσωστικές μονάδες. Διάφοροι Δήμοι, πρώην Συμβούλια Βελτιώσεως και Χωρικές Αρχές δεν έχουν καταβάλει στην Επαρχιακή Διοίκηση Πάφου τη συνεισφορά τους για τις ναυαγοσωστικές μονάδες που λειτουργήσαν στις περιοχές τους. Το σύνολο των καθυστερημένων συνεισφορών στις 31.12.99 ήταν £10.385 (1998 £14.414).

Αντιλαμβάνομαι ότι εξασκούνται πιέσεις προς τους Δήμους, όπως καταβάλλουν έγκαιρα τις συνεισφορές τους.

4.42 ΤΜΗΜΑ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΚΑΙ ΧΩΡΟΜΕΤΡΙΑΣ

Μέρος Α

4.42.1 Καθυστερημένα έσοδα. Στις 31.12.99 υπήρχαν καθυστερημένα έσοδα ύψους £1.079.264, σε σύγκριση με £873.102 το 1998. Ποσό £726.400 οφείλεται από την πώληση ή μίσθωση κρατικής γης στην Αγία Νάπα, που παραχωρήθηκε σε διάφορα άτομα, ύστερα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

4.42.2 Καυστέρηση στην είσπραξη μισθωμάτων κρατικής γης. Σε αρκετές περιπτώσεις η είσπραξη των ετήσιων μισθωμάτων καθυστερεί για μεγάλο χρονικό διάστημα, χωρίς να κινείται η διαδικασία λήψης δικαστικών μέτρων ή ακύρωσης των μισθώσεων. Στις 31.12.99 υπήρχαν καθυστερημένα μισθώματα ύψους £301.592, για περίοδο μέχρι και 10 ετών. Παρατηρήθηκε ότι

για συγκεκριμένο ιδιώτη, του οποίου η σύμβαση μίσθωσης έχει λήξει από το 1993 και οφείλει £34.620, όσο και για την παράνομη χρήση άλλης κρατικής γης, για την οποία δεν υπήρχε μίσθωση, δεν έχουν ληφθεί οποιαδήποτε μέτρα.

Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι θα καταβληθεί κάθε προσπάθεια συμμόρφωσης του Τμήματος με τις υποδείξεις μου.

4.42.3 Υποθήκευση ακινήτων για ποσό μεγαλύτερο της αγοραίας αξίας στην οποία εκτιμήθηκε. Στις 2.4.99 συγκεκριμένη εταιρεία αγόρασε δύο ακίνητα στη Λεμεσό, δηλώνοντας ως τιμή πώλησης/αγοράς το ποσό των £510.000, αξία που εκτιμήθηκε και από το Τμήμα για σκοπούς επιβολής μεταβιβαστικών τελών. Επειδή την ίδια μέρα, τα δύο ακίνητα υποθηκεύτηκαν για το ποσό των £700.000, ζήτησα να πληροφορηθώ αν έγινε ουσιαστική έρευνα για τη διαφορά μεταξύ της εκτίμησης και του ποσού της υποθήκης. Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι το ποσό της υποθήκης δε δεσμεύει το Τμήμα στον καθορισμό της αγοραίας αξίας των κτημάτων.

4.42.4 Δήλωση μεταβίβασης τουριστικού συγκροτήματος. Στις 5.7.99 κατατέθηκε δήλωση μεταβίβασης τουριστικού συγκροτήματος στη Γερμασόγεια και, με βάση συμβόλαιο πώλησης του 1992, ως τιμή πώλησης δηλώθηκε £300.000. Για σκοπούς καταβολής μεταβιβαστικών τελών, η αγοραία αξία από το Τμήμα Κτηματολογίου Λεμεσού υπολογίστηκε σε £360.000. Στο εν λόγω συμβόλαιο αναφέρεται ότι το κτίριο (εκτός επίπλων) ήταν ασφαλισμένο για περίπου £440.000, ποσό που έπρεπε, κατά την άποψη μου, να ληφθεί υπόψη κατά την εκτίμηση.

4.42.5 Πωλήσεις ακινήτων με δημοπρασία. Η διαδικασία πώλησης με δημοπρασία παρουσίαζε αδυναμίες και ανομοιομορφία μεταξύ των Επαρχιακών Κτηματολογίων. Μετά από εισήγηση μου έχουν εκδοθεί νέες οδηγίες, με τις οποίες καλύπτονται όλες σχεδόν οι αδυναμίες, εκτός της περίπτωσης καθορισμού ελάχιστης τιμής πώλησης, για αποφυγή πώλησης ακινήτων σε εξευτελιστικές τιμές.

Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι το θέμα θα ρυθμιστεί με τροποποίηση του σχετικού Νόμου. Σχετικό Νομοσχέδιο έχει αποσταλεί στο Γενικό Εισαγγελέα από το Νοέμβριο του 1997, αλλά η προώθηση του καθυστερεί. Επίσης έχουν δοθεί οδηγίες για την περίπτωση καθορισμού ελάχιστης τιμής πώλησης.

4.42.6 Καταστραμμένα βιβλία και μητρώα. Από επιθεώρηση κτηματολογικών βιβλίων και μητρώων φάνηκε ότι σημαντικά βιβλία έχουν φθαρεί, σε βαθμό που υπάρχει κίνδυνος απώλειας σημαντικών πληροφοριών για περιουσίες του κοινού.

Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι το θέμα απασχολεί πολύ σοβαρά το Τμήμα και ότι λαμβάνει μέτρα για την προστασία των πιο πάνω βιβλίων.

4.42.7 Εκτίμηση ξενοδοχείων στο Παραλίμνι. Συγκεκριμένο ξενοδοχείο στο Παραλίμνι εκτιμήθηκε το 1998, για σκοπούς αξίας 1.1.80, σε £5.000.000. Το 1999 έγινε επανεκτίμηση και το ποσό καθορίστηκε σε £2.500.000. Παρόμοια περίπτωση είχε παρουσιαστεί και προηγουμένως, όπου άλλο ξενοδοχείο, ενώ είχε αρχικά εκτιμηθεί σε £5,7 εκ., αργότερα επανεκτιμήθηκε σε £3,4 εκ. Ενόψει του ότι η διαφορά στις επανεκτιμήσεις ήταν πολύ μεγάλη, με συνεπακόλουθο την καταβολή μειωμένων φόρων και τελών (φόρος ακίνητης ιδιοκτησίας, δημοτικός φόρος, αποχετευτικά τέλη κ.τ.λ.), που βασίζονται στην εν λόγω εκτιμημένη αξία, ζήτησα από το Διευθυντή του Τμήματος εξηγήσεις σχετικά με τους λόγους για τη σημαντική διαφορά μεταξύ των δυο πιο πάνω ποσών και όπως δοθούν οδηγίες, έτσι που οι εκτιμήσεις να

γίνονται με τη δέουσα προσοχή. Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι η αναθεώρηση έγινε για σκοπούς διόρθωσης λάθους που έγινε κατά την αρχική εκτίμηση.

4.42.8 Καθυστερήσεις στην εκτέλεση ενταλμάτων πώλησης ακίνητης ιδιοκτησίας. Σημειώνεται σημαντική καθυστέρηση στην εκτέλεση ενταλμάτων πώλησης ακίνητης περιουσίας. Κύριο λόγο της καθυστέρησης αποτελεί το γεγονός ότι η νομοθεσία επιτρέπει καθορισμό κατώτατης επιφυλαχθείσας τιμής, όπως καταχωρίστηκε στους τίτλους ιδιοκτησίας, με βάση πολύ παλιές εκτιμήσεις γης, που αφορούν μέχρι και την περίοδο 1909-1929. Οι ιδιοκτήτες ή ενυπόθηκοι δανειστές υποβάλλουν, κατά κανόνα, ένσταση για επαναξιολόγηση της τιμής αυτής.

Εισηγήθηκα να μελετηθεί η πιθανότητα τροποποίησης των σχετικών προνοιών του Νόμου, κατά τρόπο που να διασφαλίζει τη χρήση πιο ρεαλιστικών εκτιμημένων αξιών, σε περιπτώσεις καταναγκαστικών πωλήσεων.

Το θέμα της επιφυλαχθείσας τιμής πώλησης θα ρυθμιστεί με την τροποποίηση της σχετικής Νομοθεσίας.

4.42.9 Ανάθεση εργασίας εκτός ωρών Γραφείου. Λόγω του μεγάλου όγκου υποθέσεων που συσσωρεύθηκαν στο Τμήμα, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε στις 14.9.94 τη διάθεση ποσού £3.500.000 για διεκπεραίωση της εργασίας αυτής από τους υπαλλήλους του Τμήματος, εκτός του κανονικού ωραρίου, έναντι αμοιβής με το τεμάχιο και υπερωριακά. Η όλη εργασία, που άρχισε την 1.4.95, υπολογίστηκε ότι θα περατωθεί σε διάστημα 15-18 μηνών.

Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε το 1998 ότι το μεγαλύτερο μέρος της εργασίας είχε συμπληρωθεί και ότι οι στόχοι του σχεδίου είχαν βασικά επιτευχθεί. Μολαταύτα, η υπερωριακή εργασία συνεχίστηκε και το συνολικό κόστος μέχρι τις 31.12.99 ανήλθε στις £4.580.388.

Όπως πληροφορήθηκα, οι λόγοι που δημιουργούν συνεχώς συσσωρευμένη εργασία, που είναι αδύνατο να αντιμετωπιστεί μέσα από τις συνήθεις διαδικασίες του Τμήματος, είναι:

- (α) Η απασχόληση προσωπικού για τη μηχανογράφηση των Αρχείων του Τμήματος,
- (β) η συνεχής ανάθεση νέων εργασιών προτεραιότητας από Κυβερνητικά Τμήματα, και
- (γ) η μη πρόσληψη προσωπικού σε χαμηλές κλίμακες, για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Μέρος Β

4.42.10 Μίσθωση κρατικής παραλιακής γης στο Νέο Χωρίο Πάφου. Για τη μίσθωση κρατικής παραλιακής γης, έκτασης 670 τ.μ., υπογράφηκε συμβόλαιο με ιδιώτη για την περίοδο 15.3.78 μέχρι 14.3.2011, έναντι μισθώματος £22,50 ετησίως. Το εκμισθωθέν τεμάχιο, σύμφωνα με το συμβόλαιο, θα χρησιμοποιόταν ως “πλαζ” και ως χώρος προσπέλασης προς τη θάλασσα, για εξυπηρέτηση των πελατών τουριστικών καταλυμάτων που θα ανεγείρονταν σε γειτονικό τεμάχιο, ιδιοκτησίας του μισθωτή. Με επιστολή μου προς το Διευθυντή του Τμήματος ανέφερα ότι:

- (α) Δεν εφαρμόστηκαν οι πρόνοιες του συμβολαίου για ανέγερση τουριστικών καταλυμάτων.
- (β) Δεν έγινε αναθεώρηση του μισθώματος στις 15.3.88, σύμφωνα με την πρόνοια του συμβολαίου, και, μεταγενέστερα, κάθε πέντε χρόνια, αλλά ούτε και έγινε οποιαδήποτε πληρωμή μισθώματος μέχρι σήμερα. Εν όψει των πιο πάνω και επειδή, σύμφωνα με τους όρους του συμβολαίου, βασική υποχρέωση του μισθωτή ήταν η ανέγερση τουριστικών καταλυμάτων εντός 5 ετών, η οποία δεν εκπληρώθηκε, υπέδειξα στο Διευθυντή του Τμήματος ότι έπρεπε να

εφαρμοστούν οι όροι του συμβολαίου, οι οποίοι προνοούν άμεση ανάκτηση του τεμαχίου και αυτόματη λύση της σύμβασης.

Όπως πληροφορήθηκα, οι μισθωτές απέκτησαν εμπράγματο δικαίωμα στην εκμισθωθείσα κρατική γη, η ακύρωση του οποίου προϋποθέτει την έκδοση δικαστικού διατάγματος. Το Τμήμα, σε συνεννόηση με το Γενικό Εισαγγελέα, προβαίνει στις απαραίτητες δικαστικές ενέργειες για ανάκτηση της κατοχής της κρατικής γης από την Κυβέρνηση.

4.42.11 Επεμβάσεις σε κρατική γη στην οικιστική περιοχή της Αγίας Νάπας. Από επιτόπιο έλεγχο του Τμήματος το 1989 στην Αγία Νάπα, φάνηκε ότι υπήρχαν 92 περιπτώσεις επεμβάσεων ιδιωτών σε κρατική γη. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με σχετική απόφαση του, έδωσε οδηγίες όπως, στις περισσότερες περιπτώσεις, πωληθεί ή μισθωθεί η γη, ενώ για τις υπόλοιπες περιπτώσεις όπως ληφθεί πρόνοια για τερματισμό της επέμβασης.

Το ολικό εισπρακτέο ποσό από την πώληση ή μίσθωση, σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ήταν £1.081.500, το οποίο, με έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών το Φεβρουάριο του 1997, αποφασίστηκε να εισπραχθεί σε 4 ίσες άτοκες ετήσιες δόσεις. Στις 31.12.99 το ολικό οφειλόμενο ποσό ανερχόταν στις £726.400, πλέον τόκος 9%.

Ζήτησα από το Διευθυντή του Τμήματος όπως λάβει μέτρα για εφαρμογή της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου για είσπραξη των καθυστερημένων ποσών.

Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι οι περιπτώσεις για τις οποίες δεν πληρώθηκε καμιά δόση θα υποβληθούν στο Υπουργικό Συμβούλιο, για ακύρωση της σχετικής απόφασης του, ενώ θα ληφθούν δικαστικά μέτρα για όσες περιπτώσεις καθυστερεί η αποπληρωμή των δόσεων.

4.42.12 Δημιουργία ενιαίου ολοκληρωμένου συστήματος πληροφοριών γης. Η γενική μηχανογράφηση του Τμήματος άρχισε το 1987, με την ανάθεση μελέτης σε ξένους εμπειρογνώμονες. Το 1989 ετοιμάστηκε “στρατηγικό σχέδιο” από εταιρεία του εξωτερικού και το 1995 κατακυρώθηκαν οι προσφορές για την εφαρμογή του συστήματος.

Η ολοκλήρωση του συστήματος αναμένεται να γίνει γύρω στα μέσα του 2001, ενώ το Τμήμα χρησιμοποιεί ενδιάμεσο προσωρινό σύστημα για διεκπεραίωση των εργασιών του. Μέχρι το τέλος του 1999, η ολική δαπάνη για το έργο ανήλθε στα £5.500.198.

4.42.13 Μίσθωση κρατικής γης στη Λεμεσό. Με συγκεκριμένη εταιρεία υπογράφηκε συμβόλαιο για τη μίσθωση κρατικής γης στη Λεμεσό (τοποθεσία Τσιφλικούδια), για την περίοδο 9.12.72-8.12.94, με ετήσιο μίσθωμα £150. Ο μισθωτής οφείλει μισθώματα για τα έτη 1986 μέχρι 1994. Όπως πληροφορήθηκα, ο Διευθυντής του Τμήματος ζήτησε το Μάιο 1989 από το Γενικό Εισαγγελέα να προχωρήσει στην ακύρωση της σύμβασης. Το θέμα εξακολουθεί να βρίσκεται στο Γενικό Εισαγγελέα.

4.42.14 Εντάλματα πώλησης ακίνητης ιδιοκτησίας. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι διαπιστώθηκε μεγάλη καθυστέρηση στην εκτέλεση ενταλμάτων πώλησης ακίνητης ιδιοκτησίας για την είσπραξη καθυστερημένων φόρων. Υπέδειξα στο Διευθυντή του Τμήματος όπως δίνεται προτεραιότητα σε εντάλματα που αφορούν καθυστερήσεις φόρων, ώστε να διασφαλίζονται έγκαιρα τα δημόσια έσοδα. Η ίδια κατάσταση εξακολουθούσε και κατά το 1999.

4.42.15 Κυβερνητικά αγροκτήματα στην Πάφο. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι τα συμβόλαια για την ενοικίαση των κλήρων των κυβερνητικών αγροκτημάτων στην Πάφο υπογράφηκαν το 1980, με τον όρο όπως αναθεωρούνται τα ενοίκια κάθε 8 χρόνια, δηλαδή το 1988 και 1996. Διαπιστώθηκε επίσης ότι σε μερικές περιπτώσεις έγινε υπενοικίαση των

αγροκτημάτων σε άλλους γεωργούς, σε αντίθεση με τους όρους των συμβολαίων, και μάλιστα σε πολύ ψηλότερες τιμές. Μέχρι σήμερα δεν έγινε αναθεώρηση των ενοικίων, ούτε και έχουν ληφθεί οποιαδήποτε μέτρα εναντίον εκείνων που παραβαίνουν ουσιώδεις όρους των συμβολαίων, με αποτέλεσμα η απώλεια εσόδων της τάξης των £200.000 ετησίως να συνεχίζεται.

Σύμφωνα με γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, η Δημοκρατία δεν έχει το δικαίωμα να προβεί σε αναθεώρηση του ύψους των ενοικίων πριν από το έτος 2004.

4.42.16 Επανεκτίμηση ακίνητης ιδιοκτησίας. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι η γενική επανεκτίμηση της ακίνητης ιδιοκτησίας που βρίσκεται στην ελεγχόμενη από το Κράτος περιοχή άρχισε το 1982 και συμπληρώθηκε το 1992. Έκτοτε δεν υιοθετήθηκε σταθερή διαδικασία για επανεκτίμηση των ακινήτων, σε περίπτωση ανέγερσης νέων κτιρίων, προσθηκών, αλλαγής πολεοδομικών ζωνών κ.τ.λ. Με επιστολή μου προς το Διευθυντή του Τμήματος ανέφερα ότι, λόγω της παράλειψης αυτής, υπάρχει απώλεια σημαντικού ποσού εσόδων, τόσο για την Κυβέρνηση όσο και για τις Τοπικές Αρχές, αφού η αγοραία αξία της 1.1.80, που λήφθηκε ως βάση για την εκτίμηση, για υπολογισμό του φόρου ακίνητης ιδιοκτησίας, του δημοτικού τέλους, του τέλους βελτιώσεως και των αποχετευτικών τελών, παραμένει η ίδια.

Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι, παρά το ότι έχουν ληφθεί κάποια μέτρα, εντούτοις το πρόβλημα θα λυθεί οριστικά με τη μηχανογράφηση και την εισαγωγή νέων συστημάτων εκτίμησης.

4.42.17 Δηλώσεις για μεταβίβαση ακινήτων

-Επαρχιακό Κτηματολογικό Γραφείο Αμμοχώστου. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι κατατέθηκε δήλωση μεταβίβασης ακινήτου με τιμή πώλησης £60.000, αλλά το Τμήμα δεν την αποδέχθηκε και, κατόπι δικής του εκτίμησης, την καθόρισε σε £100.000. Μετά από υπόδειξη της Υπηρεσίας μου, έγινε διερεύνηση της περίπτωσης αυτής και το Τμήμα επανεκτίμησε την αξία του ακινήτου σε £400.000 και ζητήθηκε επιπρόσθετο ποσό δικαιωμάτων £24.000, το οποίο όμως αρνήθηκε να καταβάλει ο αγοραστής, ο οποίος και καταχώρισε προσφυγή στο Ανώτατο Δικαστήριο. Όπως πληροφορήθηκα, η προσφυγή απορρίφθηκε από το Δικαστήριο στις 15.10.96. Ο αγοραστής καταχώρισε έφεση εναντίον της εν λόγω απόφασης, η οποία και απορρίφθηκε. Το επιπρόσθετο ποσό δικαιωμάτων καταβλήθηκε από τον αγοραστή στις 28.2.2000.

4.42.18 Αγροτική κτημοσύνη Αρχιεπισκοπής και κρατική αρωγή του εφημεριακού κλήρου της υπαίθρου. Μέχρι σήμερα δεν έχει ψηφιστεί σε Νόμο το νομοσχέδιο που κατατέθηκε στη Βουλή στις 15.6.73 για ρύθμιση των πιο πάνω θεμάτων. Οι δαπάνες του Κράτους για τη μισθοδοσία του εφημεριακού κλήρου το 1999 ανήλθαν σε £1.808.473, ενώ οι εισπράξεις από την ενοικίαση της εκκλησιαστικής γης ανήλθαν στις £21.672.

4.43 ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΗΣΕΩΣ

Μέρος Α

4.43.1 Προϋπολογισμός Αναπτύξεως. Στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως προϋπολογίστηκε ποσό £14.116.638, που αφορά κυρίως Πολεοδομικά Σχέδια Ανάπτυξης. Από το ποσό αυτό δαπανήθηκαν μόνο £6.645.072, ή ποσοστό 47%, δηλαδή ο βαθμός υλοποίησης του Προϋπολογισμού για το 1999 ήταν πολύ χαμηλός. Θα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα, ώστε οι Προϋπολογισμοί να καταρτίζονται πάνω σε πιο ρεαλιστική βάση.

4.43.2 Κυβερνητικός Οικισμός Πάνω Λακατάμιας (Ανθούπολη). Με βάση γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, το Τμήμα, ως ιδιοκτήτης των υποστατικών του πιο πάνω οικισμού, θα πρέπει να καταβάλει τα καθυστερημένα τέλη χρήσης του αποχετευτικού συστήματος της περιόδου 1994-1999, ύψους £44.000, και το πρώην Συμβούλιο Βελτιώσεως του Οικισμού να προβεί στις αναγκαίες διευθετήσεις, έτσι ώστε, για το 2000 και μεταγενέστερα, τα τέλη αυτά να πληρώνονται από τους δικαιούχους των υποστατικών, αφού αυτά ενσωματωθούν στους λογαριασμούς του νερού. Όπως αντιλαμβάνομαι, το πρώην Συμβούλιο Βελτιώσεως δε συμφωνεί με την πιο πάνω διευθέτηση.

4.43.3 Κατασκευή υπηρεσιακών δρόμων - Περιοχή Κυβερνητικού Υδατικού Έργου Μενεού, Περβολιών, Κιτίου, Μαζωτού (Φάση Α' - Τμήμα δρόμων στην περιοχή Μενεού-Περβολιών-Κιτίου). Το πρώην Συμβούλιο Βελτιώσεως Κιτίου κατακρατεί από τα δάνεια που συνήψε ποσό £201.550 και αρνείται να το καταβάλει στο Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, με το επιχείρημα ότι το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει αποζημιώσεις για τις απαλλοτριώσεις του δρόμου πρωταρχικής σημασίας, ο οποίος εμπίπτει στα διοικητικά όρια Κιτίου. Ως αποτέλεσμα, δεν μπορούν να διευθετηθούν οι οικονομικές εκκρεμότητες που υπάρχουν σε σχέση με το έργο.

Αντιλαμβάνομαι ότι το Τμήμα ενεργεί για τη διευθέτηση του θέματος το συντομότερο.

4.34.4 Καθυστέρηση στην καταβολή αποζημιώσεων λόγω απαλλοτριώσεως

- Βελτίωση της προέκτασης του δρόμου Λεμεσού-Σαϊττά μέχρι τη Λεωφόρο Μακαρίου Γ' (Λεωφ. Ν. Παττίχη)
- Βελτίωση της Λεωφόρου Φραγκλίνου Ρούσβελτ στη Λεμεσό
- Κατασκευή της Λεωφόρου Μακεδονίας στη Λεμεσό
- Βελτίωση του δρόμου από τη Λεωφόρο Μακαρίου Γ' στη Λεμεσό προς Μέσα Γειτονιά και Άγιο Αθανάσιο

Εκκρεμεί η καταβολή σημαντικών αποζημιώσεων που οφείλονται στους ιδιοκτήτες απαλλοτριωθέντων τεμαχίων για σκοπούς των πιο πάνω έργων. Παρά τις επανειλημμένες ειδοποιήσεις που αποστέλλονται από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως για κατάθεση των ποσών που απαιτούνται για τη διευθέτηση των οφειλόμενων ποσών, ο Δήμος Λεμεσού εξακολουθεί να μην καταβάλλει το μερίδιο του ύψους πέρα από £433.000, με αποτέλεσμα η καθυστέρηση αυτή να δημιουργεί πολλαπλά προβλήματα.

Μέρος Β

4.43.5 Προσφορές. Σε ορισμένες περιπτώσεις διενεργήθηκαν αγορές με παράκαμψη της διαδικασίας των προσφορών και των σχετικών υποδείξεων του Γενικού Λογιστή, με αποτέλεσμα τα εντάλματα πληρωμών να μην έχουν πληρωθεί μέχρι σήμερα.

4.43.6 Ειδικό Ταμείο Διατήρησης. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι, σε αντίθεση με τις πρόνοιες του άρθρου 23 του Νόμου 68(Ι)/92, δεν έχει εγκαθιδρυθεί το πιο πάνω Ταμείο, σκοπός του οποίου είναι η επιχορήγηση των δαπανών συντήρησης διατηρητέων οικοδομών. Μέχρι σήμερα οι σχετικές δαπάνες καλύπτονται από Κονδύλι του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως και, για τα έτη 1992-1999, δαπανήθηκε ποσό £1.971.653 για επιδότηση δαπανών συντήρησης και τόκων.

Ο Υπουργός Εσωτερικών με πληροφόρησε ότι η ίδρυση Ειδικού Ταμείου Διατήρησης, με βάση τις πρόνοιες του εν λόγω Νόμου, δεν κρίθηκε ως η αποτελεσματικότερη διαδικασία και ότι το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως ετοίμασε, σύμφωνα με εισήγηση του, πρόταση για

τροποποίηση του σχετικού άρθρου του Νόμου, έτσι ώστε οι δαπάνες για επιδότηση δαπανών συντήρησης και τόκων να γίνονται από την πρόνοια του σχετικού Κονδυλίου του Προϋπολογισμού.

4.43.7 Εγκατάλειψη οικιστικών μονάδων κυβερνητικών οικισμών από τους κατόχους τους. Σε ορισμένους κυβερνητικούς οικισμούς εξακολουθούν να υπάρχουν 187 οικιστικές μονάδες, σύμφωνα με έρευνα του Τμήματος, τις οποίες, είτε εγκατέλειψαν οι κάτοχοι τους, χωρίς να τις παραδώσουν στο Τμήμα, είτε διαμένουν περιοδικά εκεί ή κατέχονται παράνομα από μη δικαιούχα άτομα. Όπως πληροφορήθηκα, το Τμήμα, μετά από συνεννόηση με τη Νομική Υπηρεσία, προέβη στην ενοικίαση αποθηκευτικού χώρου, για τη φύλαξη των περιουσιακών στοιχείων που βρίσκονται μέσα στις κατοικίες που θα ανακτηθούν, και προχωρεί σε εξώσεις, με στόχο την ανάκτηση όλων των μονάδων που κατέχονται παράνομα. Όταν σημειωθεί έλλειψη χώρου στην αποθήκη, με βάση γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, οι ένοικοι θα ειδοποιηθούν να παραλάβουν τα περιουσιακά τους στοιχεία και σε περίπτωση μη ανταπόκρισής τους σε τακτή χρονική προθεσμία, το Τμήμα θα προβεί σε πώληση των περιουσιακών τους στοιχείων.

4.43.8 Προέκταση της Λεωφόρου Δανάης (νότιος παρακαμπτήριος Πάφου). Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι, παρόλο που οι εργασίες για την προέκταση της Λεωφόρου συμπληρώθηκαν το 1991, εντούτοις εξακολουθούν να παραμένουν άλυτα διάφορα προβλήματα που σχετίζονται με το έργο αυτό. Μεταξύ άλλων, ο Δήμος Γεροσκήπου αρνείται να καταβάλει μέρος της δαπάνης του έργου, ισχυριζόμενος ότι το έργο δεν είναι πολεοδομικό και δεν εξυπηρετεί τους κατοίκους της περιοχής, και ιδιωτική εταιρεία αρνείται να κατασκευάσει τμήμα του δρόμου που διέρχεται από τα υπό διαχωρισμό οικοπέδα της, παρά την υποχρέωση της, σύμφωνα με τους όρους παραχώρησης σ' αυτή άδειας διαχωρισμού οικοπέδων.

Όπως πληροφορήθηκα, το θέμα της ιδιωτικής εταιρείας εκκρεμούσε στο δικαστήριο, μέχρι το 1998. Το 1999 η υπόθεση εκδικάστηκε και η απόφαση ήταν ευνοϊκή για το Δήμο. Το θέμα της συνεισφοράς του Δήμου Γεροσκήπου εκκρεμεί στο Υπουργείο Εσωτερικών.

4.44 ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Μέρος Β

4.44.1 Τέλη πιστοποιημένων μεταφράσεων. Στην Έκθεσή μου για το 1998 ανέφερα ότι σε αρκετές περιπτώσεις οι ενδιαφερόμενοι παραλείπουν να παραλάβουν τις μεταφράσεις τους, με αποτέλεσμα τη μη είσπραξη των σχετικών δικαιωμάτων.

Εισηγήθηκα όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο της εκ των προτέρων είσπραξης των σχετικών δικαιωμάτων, στις περιπτώσεις όπου μπορεί να προκαθοριστεί ο ακριβής αριθμός των σελίδων μετάφρασης, ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις να εισπράττεται ένα καθ' υπολογισμό ποσό, έτσι που να καλύπτεται πάντοτε η αμοιβή των μεταφραστών, ώστε τούτο να αποτελεί κίνητρο για την παραλαβή των μεταφράσεων από τους ενδιαφερόμενους.

Με έγκριση του Υπουργείου Οικονομικών τέθηκε σε εφαρμογή από 1.7.99 νέα διαδικασία είσπραξης των νομοτισμένων τελών για τις μεταφράσεις, με βάση την πιο πάνω εισήγηση μου, με αποτέλεσμα τη σημαντική βελτίωση της κατάστασης.

4.44.2 Αγορά φωτογραφικού αρχείου. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι, με σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, αγοράστηκε το 1995 το φωτογραφικό αρχείο ιδιώτη φωτογράφου, έναντι ποσού £40.000, και ότι μέχρι τότε το πιο πάνω αρχείο παρέμενε αναξιοποίητο σε κιβώτια, λόγω μη ύπαρξης του αναγκαίου για το σκοπό αυτό τεχνικού

εξοπλισμού. Το φθινόπωρο του 1998 άρχισε και συμπληρώθηκε η καταγραφή και καταχώριση σε μηχανογραφημένο αρχείο μέρους του πιο πάνω φωτογραφικού υλικού. Εκκρεμούσε όμως η συμπλήρωση της εργασίας για το υπόλοιπο μέρος, που αφορά περίπου τα τρία τέταρτα του πιο πάνω αρχείου, η οποία, όπως αντιλαμβάνομαι, συμπληρώθηκε πρόσφατα. Επίσης άρχισε πρόσφατα και συνεχίζεται η ταξινόμηση περίπου 25000 αρνητικών φωτογραφιών και η εκτύπωση δειγμάτων, τα οποία και αξιολογούνται.

4.44.3 Υπερωρίες. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι, σε αριθμό υπαλλήλων του Γραφείου, οφείλεται, έναντι των υπερωριών που εργάστηκαν κατά τα τελευταία πέντε έτη, μεγάλος αριθμός ωρών ελεύθερου χρόνου, που φθάνει και μέχρι τις 1000 ώρες. Επειδή η παραχώρηση του ελεύθερου χρόνου που οφείλεται φαίνεται πρακτικά αδύνατη, εισηγήθηκα όπως το θέμα παραπεμφθεί στην Υπηρεσία Δημοσίας Διοικήσεως και Προσωπικού για ρύθμιση και καθορισμό σχετικής πολιτικής. Αντιλαμβάνομαι ότι για το θέμα διεξάγεται αλληλογραφία μεταξύ του Γραφείου, της Υπηρεσίας Δημοσίας Διοικήσεως και Προσωπικού και του Υπουργείου Οικονομικών (Διεύθυνση Προϋπολογισμού). Ζήτησα να πληροφορηθώ κατά πόσο έχει ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση για τον τρόπο διευθέτησης του οφειλόμενου ελεύθερου χρόνου και για τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν, ώστε να αποφεύγεται στο μέλλον η συσσώρευση μεγάλου αριθμού ωρών ελεύθερου χρόνου, η παραχώρηση του οποίου φαίνεται πρακτικά αδύνατη.

Προσπάθειες που έγιναν προς την πλευρά του Υπουργείου Οικονομικών για εξασφάλιση πρόσθετων πιστώσεων, με σκοπό τη διευθέτηση του οφειλόμενου ελεύθερου χρόνου, καθώς και τη διαφοροποίηση του τρόπου πληρωμής των υπερωριών, ώστε να πληρώνεται ποσοστό 75% των υπερωριών σε χρήμα, αντί 50%, δεν καρποφόρησαν. Ως αποτέλεσμα, στις 31.12.99 ο ελεύθερος χρόνος που οφειλόταν σε 20 υπαλλήλους του Γραφείου ήταν 5846 ώρες.

4.44.4 Ο περί Κινηματογραφικών Ταινιών Νόμος του 1935. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι ο πιο πάνω Νόμος χρήζει τροποποίησης και εκσυγχρονισμού, ώστε να συνάδει με τα σημερινά δεδομένα, τόσο αναφορικά με τα εισπρακτέα δικαιώματα, όσο και τη λειτουργικότητα του γενικά, λόγω της μεγάλης εισαγωγής ταινιών σε βιντεοκασέτες, και ότι, παρά το μεγάλο χρονικό διάστημα που είχε διαρρεύσει, δεν έγινε κατορθωτή η τροποποίηση του Νόμου.

Τελικά στις 29.5.2000 κατατέθηκαν στη Βουλή για ψήφιση “ο περί Κατάταξης Κινηματογραφικών Ταινιών Νόμος του 2000” και “οι περί Κινηματογραφικών Ταινιών (Κατάταξη) Κανονισμοί του 2000”, όπου και εκκρεμούν.

4.45 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΩΝ

Μέρος Α

4.45.1 Γενικά. Σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Τουρκοκυπριακών Περιουσιών (Διαχείριση και Άλλα Θέματα) Νόμου 139/91, άρθρο 11, ιδρύθηκε το ειδικό ταμείο με την επωνυμία “Ταμείο Τουρκοκυπριακών Περιουσιών”. Σύμφωνα με το Νόμο, το Ταμείο βρίσκεται κάτω από τη διαχείριση του Κηδεμόνα, που είναι ο εκάστοτε Υπουργός Εσωτερικών, ο οποίος είναι υπεύθυνος και για τη λογιστική διαχείριση του Ταμείου.

4.45.2 Λογαριασμοί Ταμείου Τ/Κ Περιουσιών. Οι λογαριασμοί του Ταμείου για το έτος 1999 υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μου για έλεγχο στις 8.6.2000, ενώ, σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Τουρκοκυπριακών Περιουσιών (Διαχείριση και Άλλα Θέματα) (Προσωρινές Διατάξεις) Νόμου του 1991, έπρεπε να ήταν έτοιμοι για έλεγχο μέχρι το τέλος Μαρτίου 1999.

4.45.3 Προϋπολογισμός. Ούτε για το 1999 υποβλήθηκε Προϋπολογισμός του Ταμείου, για έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο και τη Βουλή των Αντιπροσώπων, όπως προνοεί η σχετική νομοθεσία.

4.45.4 Αποτελέσματα έτους. Οι εισπράξεις του Ταμείου για το 1999, περιλαμβανομένης και της χρηματοδότησης από το Τ.Α.Ε.Π., ανήλθαν σε £3.772.776 και οι δαπάνες σε £3.484.034. Το συσσωρευμένο αποθεματικό του Ταμείου στις 31.12.99 ήταν £455.280.

4.45.5 Υπόλοιπα καθυστερημένων εσόδων. Σύμφωνα με κατάσταση που ετοίμασε η Υπηρεσία, το σύνολο των καθυστερημένων εσόδων στις 31.12.99 ήταν £781.061, σε σύγκριση με £692.286 το 1998. Επιπρόσθετα υπήρχαν καθυστερήσεις για τις Τ/Κ διατρήσεις Περιστερώνας-Ακακίου, ύψους £31.704. Παρατηρήθηκαν και πάλι περιπτώσεις καθυστερημένων ενοικίων για μεγάλο χρονικό διάστημα, για τις οποίες δεν έχουν ληφθεί δικαστικά μέτρα, ενώ, με βάση απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής Διαχείρισης Τ/Κ Περιουσιών, πρέπει να λαμβάνονται δικαστικά μέτρα σε όλες τις περιπτώσεις καθυστερήσεων πέρα από τρεις μήνες. Στις περιπτώσεις “βακούφικων” περιουσιών, η Υπηρεσία προχώρησε στη σύναψη συμβολαίων με τους επηρεαζόμενους, με ισχύ από 1.7.91. Αντιλαμβάνομαι ότι προωθούνται μέτρα από τον Κηδεμόνα για πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση τέτοιων προβλημάτων.

4.45.6 Παράνομες επεκτάσεις/μετατροπές σε υφιστάμενα υποστατικά. Ενοικιαστές Τ/Κ υποστατικών φαίνεται ότι προβαίνουν σε παράνομες προσθήκες/μετατροπές σε υφιστάμενα υποστατικά, χωρίς να λαμβάνονται μέτρα για επίλυση του προβλήματος, παρόλο που η ανέγερση ή μετατροπή οποιουδήποτε υποστατικού αποτελεί σοβαρό αδίκημα.

4.45.7 Παράνομη απόκτηση και κατοχή Τ/Κ περιουσίας. Παρατηρήθηκε το φαινόμενο να αποχωρούν οι νόμιμοι ενοικιαστές Τ/Κ περιουσιών, για διάφορους λόγους, και πρόσφυγες ή μη, παράνομα, και χωρίς την έγκριση του Κηδεμόνα, να αποκτούν κατοχή του υποστατικού, καταβάλλοντας, κάποτε, και χρηματικά ποσά (goodwill) στον αποχωρούντα ενοικιαστή, κατά παράβαση του άρθρου 2(3) και (4) του Νόμου 7(Ι)/96. Επιπρόσθετα, υπάρχουν άτομα που κατέχουν περισσότερα από ένα καταστήματα/κατοικίες.

4.45.8 Μετρητά στο Ταμείο. Στις 31.12.99 υπήρχαν μετρητά ύψους £2.228.157, που ήταν καταθεμένα στο Γενικό Λογιστήριο, σε λογαριασμό που δε φέρει τόκο. Όπως έχω σημειώσει και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, τα ποσά αυτά πρέπει να μεταφέρονται έγκαιρα στον τοκοφόρο λογαριασμό που τηρείται για το σκοπό αυτό στην Κεντρική Τράπεζα.

4.45.9 Τέλη αποχετεύσεων. Η Υπηρεσία το 1999 εξακολουθούσε να οφείλει στο Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λευκωσίας το ποσό των £144.819, το οποίο αντιπροσωπεύει τέλη αποχετεύσεων μέχρι 30.5.96 και επιβάρυνση 20%, για τουρκοκυπριακές περιουσίες που βρίσκονται στα όρια δικαιοδοσίας του Συμβουλίου. Το 2000, μετά από συμφωνία που έγινε με το Συμβούλιο Αποχετεύσεων, καταβλήθηκε το οφειλόμενο ποσό, χωρίς την επιβάρυνση (£118.277).

Μέρος Β

4.45.10 Χρηματοδότηση Ταμείου Τ/Κ Περιουσιών. Για την αντιμετώπιση κυρίως των δαπανών επιδιόρθωσης Τ/Κ περιουσιών, το Ταμείο χρηματοδοτήθηκε μέσα στο 1998 από το Τ.Α.Ε.Π. με χορηγία ύψους £111.317.

4.45.11 Άγονη-Αζήτητα γη. Στην Επαρχία Πάφου υπάρχουν εκτάσεις γύρω στις 117600 σκάλες άγονης και αζήτητης γης. Εξέφρασα τη γνώμη ότι η έκταση της αδιάθετης γης είναι

πολύ σημαντική και πρέπει να γίνουν μελέτες για εξεύρεση τρόπων αξιοποίησης της, κάτι που όπως πληροφορούμαι γίνεται.

4.45.12 Μερισμάτα Τουρκοκύπριων μετόχων σε οиноβιομηχανίες. Στην Έκθεση μου για το 1996 ανέφερα ότι η Υπηρεσία ζήτησε από τις Κυπριακές Οινόβιομηχανίες καταστάσεις των μερισμάτων που οφείλονται σε Τουρκοκύπριους μετόχους. Μέχρι σήμερα μόνο μια οινόβιομηχανία υπέβαλε καταστάσεις και μερίσματα που ανήκουν σε Τουρκοκύπριους και ζήτησα όπως καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για είσπραξη και των υπόλοιπων μερισμάτων από τις οινόβιομηχανίες.

Αντιλαμβάνομαι επίσης ότι έγινε δημοσίευση στον ημερήσιο τύπο, για εντοπισμό των Τουρκοκύπριων μετόχων, όσο αφορά όλες τις οινόβιομηχανίες, τράπεζες και άλλες εταιρείες. Ήδη εντοπίστηκαν 56 περιπτώσεις τέτοιων μετόχων των Κυπριακών Αερογραμμών, οι οποίοι κατέχουν 165807 συνολικά μετοχές.

4.45.13 Μηχανογράφηση λογαριασμών και μητρώων. Παρόλο που ετοιμάστηκαν λογισμικά προγράμματα και αγοράστηκε ο αναγκαίος μηχανικός εξοπλισμός, το μηχανογραφημένο σύστημα δεν έχει ακόμη τεθεί σε πλήρη λειτουργία. Πιστεύω ότι η ολοκλήρωση της μηχανογράφησης χρειάζεται να επισπευσθεί, για την αξιοποίηση του εξοπλισμού που αγοράστηκε και τη βελτίωση της διαχείρισης των περιουσιών.

4.45.14 Τ/Κ περιουσίες που κατέχονται από μη πρόσφυγες. Ορισμένα πρόσωπα που δεν είναι πρόσφυγες συνεχίζουν να κατέχουν Τ/Κ κατοικίες, καταστήματα, γη και ανοικτούς χώρους, χωρίς να λαμβάνονται σε όλες τις περιπτώσεις δικαστικά μέτρα για έξωση τους.

Πληροφορήθηκα ότι αναμένεται να τεθεί η κατάσταση υπό έλεγχο, με την ψήφιση της νέας νομοθεσίας, που προωθείται από τον Κηδεμόνα, στην οποία περιέχονται ειδικές πρόνοιες σχετικά με το θέμα.

4.45.15 Απασχόληση προσωπικού με σύμβαση - Νομοθετική ρύθμιση - Στελέχωση της Υπηρεσίας. Στην Έκθεση μου για το 1996 ανέφερα ότι, με βάση τις πρόνοιες του άρθρου 6 του βασικού Νόμου 139/91, το οποίο παρείχε εξουσία στον Κηδεμόνα να διορίζει προσωπικό για να τον βοηθά στην άσκηση των αρμοδιοτήτων του, έγινε πρόσληψη 13 υπαλλήλων καταγραφής με σύμβαση, από μήνα σε μήνα, οι οποίοι εξακολουθούν να απασχολούνται μέχρι και σήμερα. Δεδομένου ότι με τον τροποποιητικό Νόμο 99(Ι)/92, ημερ. 11.12.92, έγινε τροποποίηση του πιο πάνω άρθρου του Νόμου, ώστε η άσκηση των αρμοδιοτήτων του Κηδεμόνα να γίνεται με τη βοήθεια δημόσιων υπαλλήλων, η συνέχιση της απασχόλησης των 13 υπαλλήλων καταγραφής εξακολουθεί να μην είναι νομοθετικά καλυμμένη.

Πληροφορήθηκα ότι εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο η δημιουργία 13 νέων μόνιμων θέσεων Βοηθών Λειτουργών Καταγραφής και Διαχείρισης Τ/Κ Περιουσιών και ότι η διαδικασία πλήρωσης θα προωθηθεί.

4.45.16 Αναθεώρηση ενοικίων. Παρόλο που οι περί Τ/Κ Περιουσιών Κανονισμοί του 1992 προβλέπουν ότι το ύψος του πληρωτέου ενοικίου για Τ/Κ περιουσίες θα είναι, στην περίπτωση μη προσφύγων, το αγοραίο ενοίκιο και, στην περίπτωση προσφύγων, περίπου το αγοραίο ενοίκιο, εντούτοις τα πληρωτέα ενοίκια εξακολουθούν να παραμένουν για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα στα ίδια επίπεδα και να μη συνάδουν με τα αγοραία ενοίκια.

Η θέση του Κηδεμόνα είναι ότι με δυσκολία το Κράτος κατόρθωσε, τα πρώτα χρόνια μετά την εισβολή, να επιβάλει ενοίκια, έστω και χαμηλά, στα Τ/Κ καταστήματα/υποστατικά, λόγω της

σφοδρής αντίδρασης των πολιτικών κομμάτων και της οργάνωσης των προσφύγων, και ότι, με την πρόσφατη επαναδραστηριοποίηση της Συμβουλευτικής Επιτροπής Τ/Κ Περιουσιών, θα επιχειρηθεί η συναίνεση των οργανωμένων συνόλων για επιβολή ψηλότερων ενοικίων, με παράλληλη νομοθετική τροποποίηση των διαδικασιών κατοχής/παραχώρησης Τ/Κ περιουσίας.

4.45.17 Καθυστερημένα ενοίκια κέντρων της περιοχής "Μακένζυ", τα οποία ανεγέρθηκαν πάνω σε Τ/Κ γη. Οι κάτοχοι των πιο πάνω κέντρων εξακολουθούν να καθυστερούν την πληρωμή ενοικίων ύψους £22.037. Για τα ποσά αυτά εκδόθηκαν αποφάσεις δικαστηρίου, οι οποίες όμως δεν έχουν προωθηθεί για εκτέλεση. Ζήτησα όπως ληφθούν δραστικά μέτρα για τη διευθέτηση των οφειλόμενων ποσών.

4.45.18 Πολυκατοικία στην οδό Γιλμάζογλου στη Λάρνακα. Από την ημερομηνία ενοικίασης της πιο πάνω πολυκατοικίας (1.10.94), ο ενοικιαστής κατέβαλε μόνο το ενοίκιο του πρώτου μήνα και £1.000 έναντι του ενοικίου του δεύτερου μήνα και έκτοτε δεν έχει καταβάλει οποιοδήποτε ποσό, με αποτέλεσμα να οφείλει £81.000. Στην προηγούμενη μου Έκθεση εξέφρασα τη γνώμη ότι, χωρίς καθυστέρηση, έπρεπε να ληφθούν μέτρα για άμεση έξωσή του και είσπραξη των καθυστερημένων ενοικίων. Το 1999, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ως Κηδεμόνα, διαγράφηκε το ποσό αυτό και υπογράφηκε νέο συμβόλαιο με χαμηλότερο ενοίκιο. Ο Λογιστής του Υπουργείου Εσωτερικών με ενημέρωσε ότι ετοιμάζεται σχετική μελέτη, ύστερα από οδηγίες του Υπουργού.

4.46 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ

Μέρος Α

4.46.1 Αποκοπή βοήθειας για αυτοστέγαση σε ιδιόκτητο οικόπεδο. Στις περιπτώσεις όπου πρόσφυγας υπέβαλε αίτηση για βοήθεια για αυτοστέγαση σε ιδιόκτητο οικόπεδο και άρχισε τις οικοδομικές εργασίες πριν η αίτηση του εγκριθεί από την Κ.Ε.Ε.Κ., του αποκόπτεται ένα ποσοστό από τη βοήθεια, ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών. Ωστόσο φαίνεται ότι δεν υπάρχει τέτοια πρόβλεψη σε καμιά από τις αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου ή της Κ.Ε.Ε.Κ. Το μέτρο αυτό φαίνεται να δημιουργεί αίσθημα άνισης μεταχείρισης μεταξύ των προσφύγων, γιατί, στις περιπτώσεις όπου αγοράζουν διαμέρισμα, παίρνουν ολόκληρο το ποσό της βοήθειας, χωρίς να γίνονται αποκοπές.

4.46.2 Αναθεώρηση, θεσμοθέτηση και κωδικοποίηση κριτηρίων. Η Υπηρεσία μου εισηγήθηκε από το 1990, την κωδικοποίηση των κριτηρίων παροχής στεγαστικής βοήθειας σε εκτοπισθέντες και παθόντες, ώστε να υπάρχει μια ολοκληρωμένη σειρά κριτηρίων, για εύκολη αναφορά. Η μη κωδικοποίηση των κριτηρίων δε βοηθά τους πολίτες και δυσχεραίνει σημαντικά τον έλεγχο. Το τελικό νομοσχέδιο, το οποίο επεξεργάστηκε η Νομική Υπηρεσία και παρατέμφθηκε στον Υπουργό Εσωτερικών, αλλά δεν έχει κατατεθεί ακόμα στη Βουλή, κρίνεται πολύ γενικό, περιλαμβάνοντας πρόνοια για ετοιμασία Κανονισμών που να ρυθμίζουν τις λεπτομέρειες.

Μέρος Β

4.46.3 Μηχανογράφηση εργασιών. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι τηρούνται από την Υπηρεσία ειδικές κάρτες, στις οποίες καταχωρίζονται τα στοιχεία κάθε αιτητή, καθώς και το ποσό της βοήθειας που παραχωρείται, και εισηγήθηκα να προωθηθεί η μηχανογράφηση τους το συντομότερο δυνατό. Τον Ιούνιο 1995 ολοκληρώθηκε η προμήθεια και εγκατάσταση του μηχανογραφικού εξοπλισμού και άρχισε η δοκιμαστική εφαρμογή του προγράμματος

μηχανογράφησης, με σκοπό τη ρύθμιση ορισμένων προβλημάτων που παρουσιάζονται. Αντιλαμβάνομαι ότι η ολοκλήρωση της μηχανογράφησης βρίσκεται ακόμη σε εκκρεμότητα.

Σχετικά με τη μηχανογράφηση των στοιχείων των αιτητών, το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής πληροφόρησε την Υπηρεσία ότι θα συνδεθεί με το “Αρχείο Πληθυσμού” του Υπουργείου Εσωτερικών, μέσα στο 2000.

4.47 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΩΣ

Μέρος Α

4.47.1 Καθυστερημένα έσοδα σχετικά με τον επαναπατρισμό Κυπρίων. Στις 31.12.99 τα οφειλόμενα ποσά για επαναπατρισμό διαφόρων προσώπων ανέρχονταν σε £5.720, σε σύγκριση με £5.440 κατά το 1998. Σημειώνεται ότι, από τα πιο πάνω έξοδα, έγινε κατορθωτό να εισπραχθεί μέσα στο 1999 ποσό £62 μόνο.

4.47.2 Αναθεώρηση νομοθεσίας. Ο περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως Νόμος (Κεφ. 105) και οι σχετικοί Κανονισμοί χρονολογούνται από την εποχή του αποικιοκρατικού καθεστώτος και χρήζουν τροποποίησης και εκσυγχρονισμού, έτσι ώστε να συνάδουν τόσο με τα σημερινά δεδομένα όσο και με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο. Παρατηρήθηκαν επίσης ελλείψεις στη νομοθεσία, αναφορικά με την έκδοση διαβατηρίων και ταξιδιωτικών εγγράφων.

Όπως έχω πληροφορηθεί, για ρύθμιση του πρώτου θέματος ετοιμάζεται από τη Νομική Υπηρεσία σχετικό νομοσχέδιο, ενώ για το δεύτερο υποβλήθηκε πρόσφατα στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνική επεξεργασία προσχέδιο του περί Αρχείου Πληθυσμού Νόμου, στον οποίο έχουν περιληφθεί ειδικές διατάξεις που ρυθμίζουν το όλο θέμα.

Μέρος Β

4.47.3 Κλάδος Αλλοδαπών-Μηχανογραφημένο σύστημα. Δεν έχει γίνει ακόμη αναβάθμιση του μηχανογραφημένου συστήματος της Αστυνομίας, έτσι ώστε η Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως να είναι σε θέση να έχει πρόσβαση σε όλες τις λειτουργίες του συστήματος και να παίρνει απευθείας τις αναγκαίες πληροφορίες, με αποτέλεσμα,

(α) το μη άμεσο εντοπισμό των αλλοδαπών των οποίων η άδεια έχει λήξει, και

(β) την αδυναμία στην εξακρίβωση της ορθότητας του σκοπού της παραμονής και του είδους απασχόλησης των αλλοδαπών.

4.48 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Μέρος Α

4.48.1 Έλεγχος λογαριασμών Διπλωματικών Αποστολών. Ο έλεγχος των λογαριασμών των Διπλωματικών Αποστολών διεξάγεται στο Κέντρο και συμπληρώνεται με επιτόπιες επιθεωρήσεις που γίνονται συνήθως κάθε τρία έως πέντε χρόνια, ανάλογα με τις διαθέσιμες πιστώσεις. Μέσα στο 1999 έγιναν επιτόπιες επιθεωρήσεις της Πρεσβείας στη Ρώμη και της Μόνιμης Αντιπροσωπείας στις Βρυξέλλες. Ετοιμάστηκε για την κάθε Διπλωματική Αποστολή σχετική έκθεση, η οποία υποβλήθηκε στο Υπουργείο.

4.48.2 Έλεγχος λογαριασμών Επίτιμων Προξενίων. Ορισμένα Προξενία δεν υπέβαλαν για έλεγχο τους λογαριασμούς τους για το 1999. Τα πλείστα από αυτά καθυστερούν επίσης την υποβολή των λογαριασμών τους για προηγούμενα χρόνια. Όπως πληροφορήθηκα, έχει σταλεί από το Υπουργείο υπενθύμιση σε όλους τους Επίτιμους Προξένους για συμμόρφωση με τις Δημοσιονομικές και Λογιστικές Οδηγίες και υποβολή των λογαριασμών τους το συντομότερο.

Παράλληλα έχουν ειδοποιηθεί οι Διπλωματικές Αποστολές, στην προξενική περιφέρεια των οποίων υπάγονται τα Προξενεία, όπως φροντίσουν για την υποβολή των λογαριασμών.

4.48.3 Ασφάλιση οικοσκευής και αυτοκινήτου μελών της Εξωτερικής Υπηρεσίας που μετατίθενται. Η πιο πάνω ασφάλιση συνεχίζει να γίνεται με την ίδια ασφαλιστική εταιρεία, στην οποία κατακυρώθηκε η προσφορά από το Τμηματικό Συμβούλιο Προσφορών του Υπουργείου στις 4.1.86. Το Νοέμβριο 1998 το Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών, σε απάντηση αιτήματος του Υπουργείου για αύξηση του ασφαλιστρού για ορισμένα από τα είδη που ασφαλίζονται, ύστερα από ανάλογο αίτημα της πιο πάνω ασφαλιστικής εταιρείας, υπέδειξε όπως προκηρυχθούν νέες προσφορές, με τροποποιημένους όρους.

Τον Οκτώβριο 1999 ετοιμάστηκε από το Υπουργείο προσχέδιο προδιαγραφών, που υποβλήθηκε στο Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών, το οποίο ωστόσο υπέδειξε την ανάγκη ορισμένων πρόσθετων τροποποιήσεων. Εν όψει του μεγάλου χρονικού διαστήματος που διέρρευσε, υπέδειξε ότι θα πρέπει να προωθηθεί, χωρίς άλλη καθυστέρηση, η ετοιμασία των τελικών προδιαγραφών, ώστε να καταστεί δυνατή η προκήρυξη προσφορών.

4.48.4 Τηλέφωνα. Παρά τις οδηγίες που εκδόθηκαν από το Υπουργείο τον Αύγουστο και Οκτώβριο 1998 προς τους Διευθυντές των Διευθύνσεων του Κέντρου και τους Αρχηγούς των Διπλωματικών Αποστολών, για τη λήψη ορισμένων μέτρων, με σκοπό την άσκηση πιο αποτελεσματικού ελέγχου και τη μείωση των δαπανών για τηλέφωνα, εντούτοις οι δαπάνες τόσο του Υπουργείου όσο και των Διπλωματικών Αποστολών έχουν ξεπεράσει τις αρχικές πρόνοιες των σχετικών Κονδυλίων. Συγκεκριμένα, ενώ η αρχική πρόνοια των Κονδυλίων “Τηλέφωνα” του Υπουργείου ήταν £40.000 και των Διπλωματικών Αποστολών £152.500, οι πραγματικές δαπάνες ανήλθαν σε £52.735 και £166.400, αντίστοιχα. Σε ορισμένες Διπλωματικές Αποστολές η αύξηση της δαπάνης για τηλέφωνα, σε σύγκριση με την αρχική πρόνοια των Κονδυλίων, κυμαίνεται μεταξύ 30%-120%.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου με πληροφόρησε, τον Οκτώβριο 2000, ότι η αύξηση των δαπανών για τηλεφωνικά τέλη οφείλεται, μεταξύ άλλων, στην αύξηση του αριθμού των Διπλωματικών Αποστολών, στην κατακόρυφη αύξηση των εργασιών και δραστηριοτήτων, λόγω του κυπριακού προβλήματος και των ενταξιακών διαπραγματεύσεων, καθώς και στην αύξηση των τηλεφωνικών τελών σε ορισμένες χώρες.

4.48.5 Πρεσβεία Καΐρου

-Διεξαγωγή ειδικής έρευνας. Η έρευνα αυτή διεξήχθη ύστερα από γραπτή παράκληση του Υπουργού Εξωτερικών, ο οποίος παράλληλα μου παρέδωσε αριθμό εγγράφων με ισχυρισμούς/καταγγελίες εναντίον του τότε Πρέσβη στο Κάιρο. Η έρευνα διεξήχθη από λειτουργό της Υπηρεσίας μου, ο οποίος μετέβη για το σκοπό αυτό στην Πρεσβεία του Καΐρου από 9-12.8.99, και συνεχίστηκε στην Κύπρο. Αφού έγινε αξιολόγηση των πληροφοριών και στοιχείων, ετοιμάστηκε σχετική έκθεση, η οποία υποβλήθηκε στον Υπουργό Εξωτερικών στις 16.9.99. Παράλληλα διεξήχθη από τον τότε Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εξωτερικών πειθαρχική έρευνα αναφορικά με τους ισχυρισμούς/ καταγγελίες εναντίον του τότε Πρέσβη στο Κάιρο.

Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας με πληροφόρησε στις 7.4.2000 ότι η έκθεση μου διαβιβάστηκε στον Αρχηγό Αστυνομίας, για να διερευνηθεί περαιτέρω κατά πόσο προκύπτουν οποιαδήποτε ποινικά αδικήματα. Αντιλαμβάνομαι ότι οι αστυνομικές έρευνες άρχισαν το Μάιο 2000 και συνεχίζονται ακόμη.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου με πληροφόρησε, τον Οκτώβριο 2000, ότι, αναφορικά με την πειθαρχική έρευνα, ο Γενικός Εισαγγελέας προχώρησε τη διαδικασία εκδίκασης της υπόθεσης, με την παράδοση του σχετικού κατηγορητηρίου. Αναφορικά με την ποινική πλευρά της υπόθεσης, με πληροφόρησε ότι οι αστυνομικές έρευνες δεν έχουν ολοκληρωθεί ακόμη.

4.48.6 Πρεσβεία Βιέννης

-Έξοδα αγοράς φαρμάκων από τον πρώην Πρέσβη. Τα πιο πάνω έξοδα αγοράς φαρμάκων, τα οποία έγιναν στην περίοδο 5.2.99-31.3.99, για συνολικό ποσό £1.601,24, και χρεώθηκαν στα Κονδύλια του Υπουργείου Υγείας, δεν έγιναν αποδεκτά από το Υπουργείο Υγείας και το πιο πάνω ποσό μεταφέρθηκε σε χρέωση του προσωπικού λογαριασμού προκαταβολών του πρώην Πρέσβη, ο οποίος έχει αφυπηρετήσει από 1.4.99. Στο μεταξύ, το Υπουργείο Οικονομικών, με επιστολή του ημερ. 6.4.2000, εξουσιοδότησε το Γενικό Λογιστή όπως προβεί σε ανάλογες αποκοπές από τη σύνταξη του πρώην Πρέσβη, με σκοπό την εκκαθάριση του πιο πάνω ποσού.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου με πληροφόρησε, τον Οκτώβριο 2000, ότι η εξόφληση του πιο πάνω ποσού έγινε τον Αύγουστο 2000. Με πληροφόρησε επίσης ότι για το θέμα αυτό βρίσκεται σε εξέλιξη εξέταση σχετικού παραπόνου του ενδιαφερόμενου από την Επίτροπο Διοικήσεως.

4.48.7 Ύπατη Αρμοστεία Καμπέρας

(α) Αγορά μηχανογραφικού εξοπλισμού. Παρατηρήθηκε ότι έγιναν αγορές διαφόρων εξαρτημάτων/μερών ηλεκτρονικού υπολογιστή από την ίδια εταιρεία, για συνολικό ποσό Α.\$ 4.047 (£Κ1.471,63), χωρίς την εξασφάλιση της έγκρισης του αρμόδιου Τμήματος Υπηρεσιών Πληροφορικής, κάτω από τον έλεγχο του οποίου βρίσκεται το σχετικό Κονδύλι, και χωρίς να ακολουθηθεί η διαδικασία προσφορών. Αντίθετα, η πιο πάνω δαπάνη χρεώθηκε σε διάφορα Κονδύλια της Ύπατης Αρμοστείας και του Γραφείου Τύπου, η πρόνοια των οποίων δεν καλύπτει τέτοιου είδους δαπάνες. Παρατηρήθηκε επίσης ότι η χρέωση ποσού £717,09, από την πιο πάνω δαπάνη, στο Κονδύλι “Έξοδα Λειτουργίας Γραφείων Τύπου στο Εξωτερικό” δεν έγινε αποδεκτή από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, με αποτέλεσμα να μεταφερθεί σε χρέωση του λογαριασμού Προκαταβολών του Υπουργείου Εξωτερικών, και ζήτησα να πληροφορηθώ για τις ενέργειες που έγιναν για εκκαθάριση του. Διαπιστώθηκε επίσης ότι με τα πιο πάνω εξαρτήματα/μέρη που αγοράστηκαν έχει συναρμολογηθεί ηλεκτρονικός υπολογιστής, ο οποίος τοποθετήθηκε στην πρεσβευτική κατοικία, πράγμα για το οποίο ζήτησα εξηγήσεις.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου με πληροφόρησε τον Οκτώβριο 2000 ότι οι πιο πάνω παρατηρήσεις μας έχουν σταλεί στον Πρέσβη, από τον οποίο και αναμένεται η σχετική απάντηση.

(β) Ανανέωση συμβολαίου ενοικίασης της πρεσβευτικής κατοικίας. Η ανανέωση του πιο πάνω συμβολαίου για νέα πενταετή περίοδο, από 11.9.99-10.9.2004, με αύξηση του ενοικίου από Α.\$ 3.200 το μήνα σε Α.\$ 3.400 (αύξηση £71 το μήνα) και με δέσμευση του ιδιοκτήτη να προβεί σε επιδιόρθωση/ανακαίνιση της κατοικίας, έγινε από τον Ύπατο Αρμοστή, χωρίς την εκ των προτέρων εξασφάλιση της απαιτούμενης έγκρισης του Υπουργείου Οικονομικών, η οποία ζητήθηκε και δόθηκε εκ των υστέρων το Δεκέμβριο 1999, και του Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου με πληροφόρησε τον Οκτώβριο 2000 ότι, τον Ιούλιο 2000, με εγκύκλιο του προς τους Αρχηγούς των Διπλωματικών Αποστολών, ζήτησε όπως

προβαίνουν έγκαιρα στις δέουσες ενέργειες για εξασφάλιση των απαραίτητων εγκρίσεων από τις αρμόδιες Υπηρεσίες, σχετικά με την ενοικίαση οικημάτων.

4.48.8 Πρεσβεία Βερολίνου

-Αγορά πρεσβευτικής κατοικίας. Μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, Επιτροπή, απαρτιζόμενη από εκπροσώπους των Υπουργείων Εξωτερικών, Οικονομικών και Συγκοινωνιών και Έργων, εισηγήθηκε τον Ιούνιο 1996 την αγορά κτιρίου στο Βερολίνο, έναντι ποσού £1,75 εκ., για κατοικία του Πρέσβη της Δημοκρατίας. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με νέα απόφαση του τον Ιούλιο 1996, ενέκρινε την αγορά του προτεινόμενου κτιρίου, η οποία έγινε το 1997. Εκπρόσωπος του Τμήματος Δημοσίων Έργων μετέβη από τον Οκτώβριο 1997 μέχρι το Νοέμβριο 1999 επανειλημμένα στο Βερολίνο και ετοίμασε διαδοχικές εκθέσεις, για εκτεταμένες επιδιορθώσεις/ανακαινίσεις του κτιρίου. Το Υπουργείο Οικονομικών εξέφρασε επιφυλάξεις για την έκταση και το μέγεθος των επιδιορθώσεων/ανακαινίσεων και εισηγήθηκε το Δεκέμβριο 1999 την εκ νέου μετάβαση του εκπροσώπου του Τμήματος Δημοσίων Έργων στο Βερολίνο για τη διενέργεια νέας μελέτης.

Η Υπηρεσία μου εξέφρασε την άποψη ότι η αγορά και οι διαδικασίες επιδιόρθωσης του κτιρίου έγιναν χωρίς τον αναγκαίο προγραμματισμό και τεχνοοικονομική μελέτη, ενώ το Τμήμα Δημοσίων Έργων δε μελέτησε, ούτε και κοστολόγησε έγκαιρα και ορθά τις απαιτούμενες εργασίες. Ως αποτέλεσμα, τέσσερα χρόνια μετά την αγορά του κτιρίου, αυτό δεν ήταν κατοικήσιμο και ο Πρέσβης διέμενε σε ξενοδοχείο, ενώ η αξία της οικοδομής, σύμφωνα με εκτιμήσεις που έγιναν στα πλαίσια ενεργειών για την πώληση της, ήταν της τάξης των £1,2 εκ.-£1,4 εκ.

Εν όψει των πιο πάνω η Υπηρεσία μου εισηγήθηκε όπως, για την αγορά/ανέγερση ακινήτων στο εξωτερικό, χρησιμοποιούνται οι υπηρεσίες επί τόπου συμβούλων, στις υποχρεώσεις των οποίων θα περιλαμβάνεται η υποβολή και κοστολόγηση υπαλλακτικών προτάσεων, οι οποίες να ανταποκρίνονται στις ελάχιστες και μέγιστες απαιτήσεις της Δημοκρατίας.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου με πληροφόρησε τον Οκτώβριο 2000 ότι η πιο πάνω εισήγηση μου τον βρίσκει σύμφωνο και θα καταβληθεί κάθε προσπάθεια για εφαρμογή της.

4.48.9 Αγορά/ανέγερση ή ενοικίαση οικημάτων Διπλωματικών Αποστολών και πρεσβευτικών κατοικιών. Από σχετική έρευνα, η οποία διεξήχθη από την Υπηρεσία μου, διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Στέγαση Διπλωματικών και Άλλων Αποστολών. Στο τέλος του 1999 λειτουργούσαν 38 Διπλωματικές Αποστολές (25 Πρεσβείες, 5 Ύπατες Αρμοστείες, 3 Μόνιμες Αντιπροσωπείες και 5 Γενικά Προξενεία) σε 37 πόλεις του εξωτερικού, η στέγαση των οποίων, καθώς και των Πρέσβων, είτε γίνεται σε ιδιόκτητα οικήματα, είτε σε οικήματα που ενοικιάζονται για το σκοπό αυτό. Λειτουργούσαν επίσης άλλες Αποστολές στο εξωτερικό (Εμπορικά Κέντρα, Γραφεία Τουρισμού, Γραφεία Τύπου, Γραφεία Ναυτιλίας κ.τ.λ.), μερικές από τις οποίες συστεγάζονται με τις Διπλωματικές Αποστολές, ενώ για τις υπόλοιπες ενοικιάζονται ξεχωριστά οικήματα.

(β) Αγορά ιδιόκτητων οικημάτων. Στο τέλος του 1999 η Δημοκρατία ήταν κάτοχος 17 ιδιόκτητων οικημάτων (8 οικήματα Γραφείων Διπλωματικών Αποστολών και 9 πρεσβευτικές κατοικίες) στην έδρα 11 Διπλωματικών Αποστολών στο εξωτερικό, τα οποία αποκτήθηκαν κατά την περίοδο 1961-1997, έναντι συνολικής δαπάνης £7.773.004.

(γ) Ενοικιάσεις οικημάτων. Στο τέλος του 1999 η Δημοκρατία είχε ενοικιασμένα 53 οικήματα, δηλαδή 28 για τη στέγαση Γραφείων Διπλωματικών Αποστολών και άλλων Αποστολών, τα οποία συστεγάζονται, και 25 πρεσβευτικών κατοικιών. Το συνολικό ποσό ενοικίων που καταβλήθηκε μέσα στο 1999 για τις πιο πάνω ενοικιάσεις ανήλθε σε £1.369.746 (1998 £1.232.692).

Επίσης, για την ενοικίαση οικημάτων για τη στέγαση άλλων Αποστολών που δε συστεγάζονται με τις Διπλωματικές Αποστολές, καταβλήθηκε μέσα στο 1999 ποσό £573.000 (1998 £493.540).

Σημειώνεται ότι η συνολική δαπάνη για την ενοικίαση οικημάτων στο εξωτερικό για την περίοδο 1994-1999 ανήλθε σε £9.178.627.

(δ) Αγορά ή/και ανέγερση ιδιόκτητων οικημάτων, αντί ενοικίασης. Εν όψει του σημαντικού ύψους της δαπάνης για ενοικίαση οικημάτων στο εξωτερικό, η οποία σημειωτέον αυξάνεται από χρόνο σε χρόνο, εξέφρασα τη γνώμη ότι επιβάλλεται η αγορά/ανέγερση ιδιόκτητων οικημάτων, η οποία συνιστά κατάλληλη επένδυση, σε αντίθεση με την καταβολή ενοικίων, η οποία αποδεικνύεται μακροπρόθεσμα αντιοικονομική, για το λόγο ότι, από τις αγορές που έγιναν μέχρι σήμερα, διαφαίνεται ότι η αγορά οικημάτων είναι οικονομικά συμφερότερη. Εισηγήθηκα όπως για το σκοπό αυτό διεξαχθεί ενδελεχής μελέτη από το Υπουργείο Εξωτερικών, σε συνεργασία με τα άλλα Υπουργεία ή/και Υπηρεσίες που διαθέτουν Αποστολές στο εξωτερικό και, σε συνεννόηση με το Υπουργείο Οικονομικών και το Γραφείο Προγραμματισμού, για καθορισμό των πραγματικών αναγκών στέγασης σε ιδιόκτητα οικήματα όλων των Υπηρεσιών που εδρεύουν στο εξωτερικό. Στη μελέτη αυτή θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τόσο οι σημερινές ανάγκες, όσο και οι μελλοντικές, οι ανάγκες σε πρεσβευτικές κατοικίες, η πρόνοια για συστέγαση όλων των Υπηρεσιών που εδρεύουν στην ίδια πόλη ή/και χώρα (όπου είναι δυνατό) σε ενιαίο ιδιόκτητο οίκημα, καθώς και η επάρκεια/καταλληλότητα των υφιστάμενων ιδιόκτητων οικημάτων.

Με βάση τα αποτελέσματα της μελέτης θα πρέπει να καταρτιστεί λεπτομερής κατάλογος των αναγκών, να καθοριστούν συγκεκριμένα κριτήρια αναφορικά με τα οικήματα που θα αποκτηθούν, να ετοιμαστεί πρόγραμμα για αγορά/ανέγερση οικημάτων, με βάση τις προτεραιότητες που θα καθοριστούν, η υλοποίηση του οποίου θα γίνεται ανάλογα με τις δημοσιονομικές δυνατότητες του Δημοσίου και σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμου και Κανονισμών.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου με πληροφόρησε τον Οκτώβριο 2000 ότι και το Υπουργείο Εξωτερικών συμφωνεί με την άποψη μας ότι η ενοικίαση οικημάτων στο εξωτερικό είναι ασύμφορη για τη Δημοκρατία.

Παράλληλα εξέφρασε τη γνώμη ότι η διαδικασία που προνοείται στο νέο περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμο και Κανονισμούς αποδείχθηκε πολύπλοκη και χρονοβόρα, αναφορικά με την αγορά/ανέγερση οικημάτων στο εξωτερικό και έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, καθώς και την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 20.10.99 για συστέγαση με τις Διπλωματικές Αποστολές και των λοιπών υπηρεσιών της Δημοκρατίας που εδρεύουν στο εξωτερικό, προγραμματίζει τη σύγκληση σύσκεψης όλων των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών της Δημοκρατίας, για εξέταση των πιο κάτω θεμάτων:

- Αποτελεσματική και νόμιμη διαδικασία για αγορά/ανέγερση ακινήτων του Υπουργείου Εξωτερικών σε χώρες όπου εδρεύουν Διπλωματικές Αποστολές.

- Καθορισμός προγράμματος και κριτηρίων για απόκτηση οικημάτων, όπως έχει εισηγηθεί η Υπηρεσία μας.
- Καθορισμός κριτηρίων για την ενοικίαση οικημάτων για τη στέγαση Πρεσβειών και πρεσβευτικών κατοικιών στο εξωτερικό.

Μέρος Β

4.48.10 Επίδομα ενοικίου εξωτερικού. Σε επιστολή μου προς το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών ανέφερα ότι συγκεκριμένες πρόνοιες του ισχύοντος Σχεδίου Επιδόματος Ενοικίου Εξωτερικού αποτελούν κίνητρο για εξασφάλιση, από τους δικαιούχους, κατοικίας με πολύ ψηλό ενοίκιο, το οποίο, σε μερικές περιπτώσεις, φθάνει το 70%-80% των απολαβών τους, και εισηγήθηκα να μελετηθεί το ενδεχόμενο τροποποίησης του Σχεδίου.

Τα πιο πάνω κοινοποιήθηκαν και στο Υπουργείο Εξωτερικών, ενώ, επιπρόσθετα, με σχετικές επιστολές μου, εισηγήθηκα τη ζήτηση επαρκών αποδεικτικών στοιχείων που να βεβαιώνουν την εγκυρότητα των συμβολαίων και άλλων παραμέτρων που λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του επιδόματος. Στις 13.10.98, 6.9.99 και 28.9.99 εκδόθηκαν από το Υπουργείο σχετικές εγκύκλιοι, με τις οποίες ζητείται συμμόρφωση με τις πιο πάνω εισηγήσεις μου.

Επίσης, το Υπουργείο Οικονομικών πρότεινε προς το Υπουργείο Εξωτερικών νέα φόρμουλα υπολογισμού του επιδόματος ενοικίου εξωτερικού, με παράκληση όπως συγκληθεί νέα σύσκεψη για να ληφθούν συγκεκριμένες αποφάσεις. Το όλο θέμα μελετάται ακόμη από το Υπουργείο Εξωτερικών, σε συνεργασία με τον Κλάδο Υπαλλήλων του Υπουργείου, ενώ το Υπουργείο Οικονομικών, με νέες επιστολές του ημερ. 27.11.98 και 26.4.99, ζητεί το συντομότερο νέα σύσκεψη για διαφοροποίηση του ισχύοντος Σχεδίου, κατά τρόπο που να αίρονται οι αδυναμίες και τα προβλήματα που συνεχίζουν να παρουσιάζονται.

Κατά το 1999 το ολικό ποσό του επιδόματος ενοικίου που πληρώθηκε σε υπαλλήλους της Εξωτερικής Υπηρεσίας ανήλθε σε £376.825 (το 1998 £339.828 και το 1997 £305.196).

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου με πληροφόρησε τον Οκτώβριο 2000 ότι, με τη σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Εξωτερικών, το Μάρτιο 2000 η ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. ανέθεσε σε ιδιωτικό Οίκο Ελεγκτών τη μελέτη των διαφόρων επιδομάτων του Υπουργείου Εξωτερικών, στα οποία περιλαμβάνεται και το επίδομα ενοικίου. Η μελέτη του πιο πάνω Οίκου υποβλήθηκε στην ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ. τον Ιούνιο 2000 και αναμένεται να μελετηθεί από κοινού με τους Υπουργούς Οικονομικών και Εξωτερικών.

4.48.11 Πρεσβεία Αθηνών

-Κτίρια - Στέγαση Κυβερνητικών Υπηρεσιών. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι, εκτός από τα δύο ιδιόκτητα κτίρια που διαθέτει η Κυπριακή Δημοκρατία για τη στέγαση της Πρεσβείας και της πρεσβευτικής κατοικίας, οι άλλες Κυβερνητικές Υπηρεσίες που λειτουργούν στην Αθήνα στεγάζονται σε χωριστά οικήματα με ενοίκιο. Εξέφρασα τη γνώμη ότι μπορούν να αποφευχθούν αρκετές δαπάνες και ότι θα υπάρξει καλύτερος συντονισμός στη λειτουργία τους και την εξυπηρέτηση του κοινού, αν γίνει κατορθωτή η συστέγαση όλων των Υπηρεσιών αυτών σε ένα ιδιόκτητο κτιριακό συγκρότημα. Ανέφερα επίσης ότι, παρά τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν για εξεύρεση/ανέγερση κατάλληλου κτιρίου στο κέντρο της Αθήνας για τη στέγαση όλων των Υπηρεσιών, δεν κατέστη δυνατή η επίλυση του θέματος.

Το Νοέμβριο 1998, με δημοσίευση στον εγχώριο τύπο Αθηνών, ζητήθηκε η υποβολή στο Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών γραπτής εκδήλωσης ενδιαφέροντος από όσους μπορούσαν να ανταποκριθούν στις ανάγκες της Πρεσβείας για απόκτηση ετοιμοπαράδοτου

κτιρίου/ανέγερση νέου κτιρίου, για τη στέγαση όλων των Υπηρεσιών που εδρεύουν στην Αθήνα. Με τη λήξη της προθεσμίας στις 4.12.98, υποβλήθηκαν 24 δηλώσεις ενδιαφέροντος, οι οποίες αξιολογήθηκαν από την Επιτροπή Αξιολόγησης. Σύμφωνα με την τελική έκθεση της Επιτροπής, δέκα από αυτές πληρούν τα κριτήρια που είχαν καθοριστεί στην αγγελία εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Το Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών, αφού έλαβε υπόψη, μεταξύ άλλων, ότι ο διαγωνισμός προκηρύχθηκε απρογραμμάτιστα, δηλαδή χωρίς την ετοιμασία όρων, προδιαγραφών και λεπτομερών κτιριολογικών απαιτήσεων, αποφάσισε τελικά, τον Ιούλιο 2000, την ακύρωση του πιο πάνω διαγωνισμού (γραπτής εκδήλωσης ενδιαφέροντος) και την προκήρυξη προσφορών για την ανέγερση του κτιρίου της Πρεσβείας με τη μέθοδο “μελέτη-κατασκευή”, με τη διαδικασία των δύο φακέλων (τεχνική και οικονομική πρόταση). Οι νέες προσφορές θα ζητηθούν μόνο από τους προεπιλεγέντες προσφοροδότες του διαγωνισμού του Νοεμβρίου 1998, των οποίων η προσφορά αφορούσε κατάλληλα οικόπεδα. Αποφασίστηκε επίσης ο διορισμός ιδιώτη Διευθυντή Έργου, ο οποίος θα ετοιμάσει τις λεπτομερείς κτιριολογικές απαιτήσεις της Πρεσβείας και τους όρους και προδιαγραφές των προσφορών.

4.49 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Μέρος Α

4.49.1 Αγορά υπηρεσιακών οχημάτων για κρατικούς αξιωματούχους. Όπως ανέφερα και στην Έκθεσή μου για το 1998, το Μάρτιο 1998 προκηρύχθηκαν προσφορές για την αγορά 5-7 οχημάτων κυβισμού άνω των 2450 κ.ε., για αντικατάσταση ισάριθμων υπηρεσιακών υπουργικών οχημάτων.

Τον Οκτώβριο 1998 το Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών αποφάσισε την ακύρωση της προσφοράς, λόγω κενών ή/και ασαφειών στα έγγραφα προκήρυξης της προσφοράς. Επειδή ο χαμηλότερος προσφοροδότης προσέφυγε στο Ανώτατο Δικαστήριο και δικαιώθηκε, το Συμβούλιο Προσφορών επανεξέτασε το θέμα το Μάρτιο 1999 και αποφάσισε την κατακύρωση της προσφοράς στον εν λόγω προσφοροδότη, για οχήματα 2500 κ.ε., έναντι £8.875 το καθένα.

Το Μάιο 1999, το Υπουργικό Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη ότι,

(α) η τυχόν αγορά και παραχώρηση των οχημάτων στους αξιωματούχους για τους οποίους προκηρύχθηκε η προσφορά (Υπουργούς) θεωρήθηκε ότι δημιουργεί άνιση μεταχείριση μεταξύ αυτών και των άλλων αξιωματούχων, στους οποίους θα παραχωρείτο όχημα μεγαλύτερου κυβισμού,

(β) στους αξιωματούχους, δικαιούχους υπηρεσιακών οχημάτων 2000 κ.ε., θα πρέπει να παραχωρηθούν καινούρια οχήματα το Σεπτέμβριο 1999, σύμφωνα με την κυβερνητική τακτική και τους όρους του συμβολαίου της προηγούμενης αγοράς,

αποφάσισε να εγκρίνει την αγορά 17 συνολικά οχημάτων 2500 κ.ε. στην τιμή των £9.775 το καθένα και την κατ’ εξαίρεση παραχώρηση τους στους δικαιούχους αυτούς. Τελικά όμως αγοράστηκαν 25 οχήματα.

Για την αντικατάσταση των οχημάτων για τους Υπουργούς, προκηρύχθηκαν νέες προσφορές το Μάρτιο 1999, οι οποίες κατακυρώθηκαν το Μάιο 1999, για οχήματα 2800 κ.ε., έναντι £13.300 το καθένα. Ενώ η προσφορά κατακυρώθηκε για 5-7 οχήματα, αγοράστηκαν 12 οχήματα. Και στις δύο περιπτώσεις όπου αγοράστηκαν περισσότερα οχήματα από ό,τι προέβλεπε η προσφορά, δε ζητήθηκε έγκριση από το Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών, όπως προβλέπουν οι σχετικοί Κανονισμοί.

4.49.2 Καταστήματα αδασμολόγητων ειδών στους αερολιμένες Λάρνακας και Πάφου. Η Κυβέρνηση έχει αναθέσει τη διαχείριση των Καταστημάτων Αδασμολόγητων Ειδών στις Κυπριακές Αερογραμμές, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 27.10.95. Μέσα στα πλαίσια των προσπαθειών για ενίσχυση της κεφαλαιουχικής βάσης της εταιρείας, ως ετήσιο βασικό τέλος, για τον πρώτο χρόνο εφαρμογής της συμφωνίας, καθορίστηκε να δοθούν στην Κυβέρνηση μετοχές της εταιρείας. Για τα υπόλοιπα 4 χρόνια της συμφωνίας, το βασικό ετήσιο τέλος καθορίστηκε ως ακολούθως: 50% του τέλους του 1995 σε μετρητά, προς όφελος του Κρατικού Προϋπολογισμού, και 50% υπό μορφή μετοχών.

Με βάση τα πιο πάνω, είχε δημιουργηθεί υποχρέωση μέχρι τις 31.10.99 για αγορά από την Κυβέρνηση 25.878.514 μετοχών, ονομαστικής αξίας £12.939.257. Η υποχρέωση αυτή παρέμεινε σε εκκρεμότητα, γιατί ήταν σε αντίθεση με τους Κανονισμούς του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου, που ρητά αναφέρουν ότι κανένας μέτοχος δημόσιας εταιρείας δεν πρέπει να ελέγχει άμεσα ή έμμεσα ποσοστό μεγαλύτερο από το 70% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας και, επιπρόσθετα, ότι το 25% του μετοχικού κεφαλαίου πρέπει να είναι ικανοποιητικά διεσπαρμένο στο ευρύ κοινό.

Έχει αποφασιστεί όπως η ρύθμιση των εκκρεμοτήτων, που πηγάζουν από την πιο πάνω συμφωνία, γίνει μέσα στα πλαίσια της μείωσης του ποσοστού της Κυβέρνησης στο κεφάλαιο της εταιρείας.

Αντιλαμβάνομαι ότι οι εκκρεμότητες έχουν διευθετηθεί, μέσα στα πλαίσια της αύξησης του κεφαλαίου της εταιρείας που ολοκληρώθηκε το Μάιο του 2000.

4.50 ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ

Μέρος Α

4.50.1 Υπόλοιπα καθυστερημένων εσόδων. Στις 31.12.99 το σύνολο των καθυστερημένων εσόδων ήταν £2,2 εκ., σε σύγκριση με £2,0 εκ. του προηγούμενου έτους. Ποσό £1,3 εκ. αφορά καθυστερημένους τόκους που οφείλονται από το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, από τους οποίους £0,7 εκ. εκκρεμούν από το 1974.

4.50.2 Κεντρική Τράπεζα Κύπρου. Μέσα στο 1999 κατατέθηκε στο Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας το ποσό των £8,74 εκ., που αντιπροσωπεύει τα καθαρά κέρδη της Κεντρικής Τράπεζας για το 1998.

4.50.3 Κρατικό Λαχείο. Τα καθαρά κέρδη του Κρατικού Λαχείου για το 1999 ήταν £20,8 εκ., σε σύγκριση με £24,5 εκ. το 1998. Η μείωση κατά £3,6 εκ. (14,77%) προήλθε κυρίως από τη μείωση των πωλήσεων στα λαχεία των εβδομαδιαίων κληρώσεων και των αυτόματων στα είδη του “χρυσού”, του “σούπερ” και του “mini”. Επίσης μείωση παρουσιάστηκε και στα έσοδα από το ΛΟΤΤΟ και ΠΡΟΤΟ.

4.50.4 Εκτύπωση Κρατικού Λαχείου. Κατά το υπό επισκόπηση έτος η εταιρεία, η οποία συμβλήθηκε με την Κυβέρνηση για την εκτύπωση των λαχνών, έχει εκτυπώσει, για το αυτόματο είδος “σούπερ”, αριθμό λαχνών που κέρδιζαν μεγαλύτερο από τον προβλεπόμενο στους σχετικούς Κανονισμούς. Το ποσό που η Κυβέρνηση έχει καταβάλει για τους επιπλέον αυτούς λαχνούς, και το οποίο ανέρχεται σε περίπου £353.000, έχει επιστραφεί, σχεδόν ολόκληρο, από την εν λόγω εταιρεία στην Κυβέρνηση.

4.50.5 Επιχορηγήσεις. Κατά τα δύο τελευταία χρόνια καταβλήθηκαν οι ακόλουθες επιχορηγήσεις.

	1999	1998
	£εκ.	£εκ.
Αμπελουργικά προϊόντα	9,24	11,23
Σιτηρά	19,70	35,13
Επιχορήγηση επιτοκίου	0,36	0,58
	<u>29,3</u>	<u>46,94</u>

4.50.6 Συνεισφορά για την Ειρηνευτική Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο. Για το 1999 η συνεισφορά της Κύπρου ήταν £8,3 εκ.

4.50.7 Συνταξιοδοτικά ωφελήματα

(α) Σύμφωνα με τους περί Συντάξεων Νόμους, στους κρατικούς υπαλλήλους χορηγούνται, από την ημερομηνία αφυπηρέτησης τους, συνταξιοδοτικά ωφελήματα (σύνταξη και εφάπαξ ποσό ή φιλοδώρημα). Τα συνταξιοδοτικά ωφελήματα που δικαιούται ο κάθε υπάλληλος που αφυπηρετεί υπολογίζονται από το Τμήμα Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου και η ορθότητα τους ελέγχεται από την Υπηρεσία μου πριν αυτά πληρωθούν από το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας, ώστε τυχόν λάθη και παραλείψεις να διορθώνονται έγκαιρα.

Το 1999 καταβλήθηκε για συνταξιοδοτικά ωφελήματα το ποσό των £94,6 εκ., σε σύγκριση με £84,5 εκ. κατά το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £10,1 εκ. ή 11,95%, λόγω των νέων συνταξιούχων και της παραχώρησης γενικών και τιμαριθμικών αυξήσεων.

Κατά το 1999 έγιναν υπολογισμοί για 941 περιπτώσεις αφυπηρετήσεων κρατικών υπαλλήλων και για 151 περιπτώσεις χορήγησης σύνταξης σε χήρες/χήρους και τέκνα.

Από τον έλεγχο των πιο πάνω, εντοπίστηκε ότι οι υπολογισμοί χρειάζονταν αλλαγές σε 39 περιπτώσεις αφυπηρετήσεων και σε 14 περιπτώσεις χηρών. Από τις πιο πάνω 39 περιπτώσεις, σε 17 περιπτώσεις τα συνταξιοδοτικά ωφελήματα θα έπρεπε να αυξηθούν συνολικά κατά περίπου £6.676 σε ετήσια σύνταξη και περίπου £30.175 σε εφάπαξ ποσό ή φιλοδώρημα. Στις υπόλοιπες 22 περιπτώσεις τα συνταξιοδοτικά ωφελήματα θα έπρεπε να μειωθούν συνολικά κατά περίπου £34.098 σε ετήσια σύνταξη και περίπου £40.735 σε εφάπαξ ποσό ή φιλοδώρημα. Από τις 14 περιπτώσεις που αφορούσαν συντάξεις χηρών, στις 6 περιπτώσεις η ετήσια σύνταξη έπρεπε να αυξηθεί συνολικά κατά περίπου £3.385 και στις υπόλοιπες 8 περιπτώσεις να μειωθεί συνολικά κατά περίπου £3.413.

(β) Για την εφαρμογή του άρθρου 88 του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, που προνοεί το συμψηφισμό της κυβερνητικής σύνταξης με την αναλογική σύνταξη των Κοινωνικών Ασφαλίσεων, παρουσιάζονται πρακτικά προβλήματα, λόγω παράλειψης ή καθυστέρησης στην ενημέρωση του Κλάδου Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου από τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων, για το αναλογικό μέρος της συμπληρωματικής σύνταξης του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων που καταβάλλεται στους δικαιούχους κρατικούς συνταξιούχους. Ως αποτέλεσμα, προκύπτουν σημαντικές υπερπληρωμές στην κυβερνητική σύνταξη και η ανάκτηση των ποσών καθίσταται δύσκολη.

(γ) Σύμφωνα με τη δημογραφική έκθεση της Στατιστικής Υπηρεσίας για το έτος 1999, η μέση διάρκεια ζωής των ανδρών είναι 75 και των γυναικών 80 έτη, ενώ η σύνθεση, από απόψεως φύλου, του πληθυσμού είναι 49,9% και 50,1%, αντίστοιχα.

Με βάση τα πιο πάνω στατιστικά στοιχεία, εξάγεται ότι ο μέσος όρος ζωής ενός Κύπριου πολίτη σήμερα είναι 77,5 έτη και, κατά συνέπεια, από τον προληπτικό έλεγχο της Ελεγκτικής

Υπηρεσίας, για την ορθότητα των συνταξιοδοτικών και άλλων ωφελημάτων για το έτος 1999, προκύπτει εξοικονόμηση συνολικού ποσού περίπου £488.642, ποσό το οποίο θα καταβαλλόταν σε συντάξεις και φιλοδωρήματα, αν η Ελεγκτική Υπηρεσία δεν ασκούσε προληπτικό έλεγχο.

(δ) Σύμφωνα με τον περί Συντάξεων (Τροποποιητικό) Νόμο αρ. 3(Ι) του 1998, δημόσιοι υπάλληλοι που αφυπηρετούν για να αναλάβουν, ασυμβίβαστο με τη θέση/αξίωμα τους, δημόσιο λειτουργήμα, κατά την αφυπηρέτησή τους από την Κρατική Υπηρεσία, εκτός από τα συνταξιοδοτικά τους ωφελήματα, τα οποία υπολογίζονται σύμφωνα με την πραγματική υπηρεσία που είχαν, λαμβάνουν, κατά την κρίση του Υπουργικού Συμβουλίου, και πρόσθετα συνταξιοδοτικά ωφελήματα, που αντιστοιχούν για περίοδο υπηρεσίας μέχρι και 10 χρόνων. Σύμφωνα με την τροποποίηση, η πρόσθετη αυτή σύνταξη καταβάλλεται αμέσως με το διορισμό τους στο εν λόγω λειτουργήμα.

Προηγουμένως, και συγκεκριμένα από τις 29 Μαΐου 1992 μέχρι και τις 30 Ιανουαρίου 1998, από την περίοδο υπηρεσίας που λαμβανόταν υπόψη για τα πρόσθετα συνταξιοδοτικά ωφελήματα, αφαιρούνταν οι μήνες υπηρεσίας που είχαν οι πρώην κρατικοί υπάλληλοι στο εν λόγω δημόσιο λειτουργήμα, ώστε να μην παραχωρούνται στην ουσία διπλά συνταξιοδοτικά ωφελήματα για την ίδια περίοδο. Επίσης, η πρόσθετη αυτή σύνταξη άρχιζε να καταβάλλεται στους δικαιούχους μόλις αυτοί αποχωρούσαν από το εν λόγω ασυμβίβαστο δημόσιο λειτουργήμα και όχι αμέσως με το διορισμό τους σ' αυτό.

Το θέμα των διπλών συνταξιοδοτικών ωφελημάτων και της καταβολής τους αμέσως με το διορισμό κρατικών λειτουργών σε ασυμβίβαστο δημόσιο λειτουργήμα τέθηκε υπόψη του Υπουργού Οικονομικών, ο οποίος είναι και ο αρμόδιος για τα θέματα των συντάξεων.

(ε) “Κατά χάρη” χορηγήματα από το Υπουργικό Συμβούλιο. Μέχρι τον Ιούλιο 1999 το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε σε διάφορες περιπτώσεις “κατά χάρη” χορηγήματα.

Τον Αύγουστο του ίδιου πιο πάνω έτους η Υπηρεσία μου υπέβαλε στη Νομική Υπηρεσία το ερώτημα κατά πόσο το Υπουργικό Συμβούλιο μπορεί να αυξήσει κατά χάρη τη σύνταξη ή χορηγήματα, εφόσον ο περί Συντάξεων Νόμος περιέχει ρητές διατάξεις αναφορικά με το ύψος της παρεχόμενης σύνταξης ή του χορηγήματος. Για το θέμα αυτό φαίνεται να είχαν δοθεί διαφορετικές γνωματεύσεις από πρώην Γενικούς Εισαγγελείς.

Ο Γενικός Εισαγγελέας, απαντώντας στο ερώτημα της Υπηρεσίας μου, ανέφερε ότι υιοθετεί τη γνωμάτευση της πρώην Γενικού Εισαγγελέα κας Στέλλας Σουλιώτη, στην οποία αναφέρεται ότι “εφόσον ο περί Συντάξεων Νόμος ή οποιοσδήποτε άλλος Νόμος περιέχει ρητές διατάξεις περί του ύψους κ.τ.λ. της συντάξεως ή του χορηγήματος στο οποίο δικαιούται οποιοδήποτε πρόσωπο, δεν μπορεί το Υπουργικό Συμβούλιο με απόφασή του να αυξήσει “κατά χάρη” τη σύνταξη ή το χορηγήμα αυτό. Αν η Κυβέρνηση θεωρεί ότι οι σχετικές διατάξεις δεν είναι επαρκείς, τότε πρέπει να εισαγάγει νομοσχέδιο για την τροποποίησή τους”.

Το θέμα των “κατά χάρη” χορηγημάτων από το Υπουργικό Συμβούλιο τέθηκε υπόψη του Υπουργού Οικονομικών, ο οποίος είναι και ο αρμόδιος για τα θέματα συνταξιοδοτικών ωφελημάτων και άλλων χορηγημάτων, για ανάλογη ενέργεια.

4.50.8 Αποζημιώσεις και έξοδα αγωγών. Μέσα στο 1999 καταβλήθηκε το ποσό των £0,8 εκ. (£0,9 εκ. το 1998) για αποζημιώσεις και έξοδα για δικαστικές υποθέσεις εναντίον της Δημοκρατίας.

4.51 ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ**Μέρος Α**

4.51.1 Ισολογισμός. Στις 31.12.99 ο Ισολογισμός του Ταμείου παρουσίαζε τα εξής:

	1 9 9 9		1 9 9 8	
	£000	£000	£000	£000
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ:				
Δάνεια		48.539		34.497
Αναπληρούμενο Ταμείο:				
Δάνεια σε Οργανώσεις	2.732		2.994	
Μετρητά στο Γενικό Λογιστήριο	-	2.732	43	3.037
		51.271		37.534
ΠΑΘΗΤΙΚΟ:				
Έλλειμμα 1ης Ιανουαρίου	(276.971)		(215.972)	
Έλλειμμα Έτους	(72.077)		(69.448)	
Μεταφορά στο Αναπληρούμενο Ταμείο	304	(348.744)	961	(284.459)
Αναπληρούμενο Ταμείο για Στέγαση Εκτοπισμένων Κρατικών Υπαλλήλων		2.733		3.037
Ποσό οφειλόμενο στο Γενικό Λογιστήριο		397.282		318.956
		51.271		37.534

Περισσότερες λεπτομέρειες αναφέρονται στο Μέρος 5.4 της Έκθεσης μου.

4.51.2 Λογαριασμός Εισπράξεων και Πληρωμών. Ο Λογαριασμός Εισπράξεων και Πληρωμών του Ταμείου για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 1999 παρουσίαζε την πιο κάτω κίνηση:

	1999	1998
	£000	£000
Εισφορές	1.509	1.723
Άλλες Εισπράξεις	4.549	4.682
	6.058	6.405
Μείον Πληρωμές	78.135	75.853
Έλλειμμα Έτους	(72.077)	(69.448)

4.52 ΤΜΗΜΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ**Μέρος Α**

4.52.1 Προσφορά με αρ. 2000Τ0016 για την προμήθεια Ηλεκτρικών Επαφών, Μικροαυτόματων Διακοπών και Αυτόματων Διακοπών Διαρροής. Παρατήρησα ότι στην έκθεση αξιολόγησης του Τμήματος γινόταν εισήγηση για κατακύρωση των ειδών της

κατηγορίας 1 της προσφοράς στον ακριβότερο προσφοροδότη, ο οποίος, λαμβάνοντας υπόψη την πρόνοια για προστασία της εγχώριας βιομηχανίας, γινόταν φθηνότερος. Από έρευνα της Υπηρεσίας μου διαπιστώθηκε ότι κανένας προσφοροδότης δεν είχε επικαλεστεί στην προσφορά του την εν λόγω πρόνοια, ούτε και υπέβαλε τα απαιτούμενα πιστοποιητικά/βεβαιώσεις, σύμφωνα με τους όρους των προσφορών.

Το Τμήμα είχε ζητήσει, μετά από το άνοιγμα των προσφορών, από τον προσφοροδότη, στον οποίο γινόταν η εισήγηση για κατακύρωση της προσφοράς, την υποβολή των πιστοποιητικών/βεβαιώσεων που απαιτούνταν για την εφαρμογή της πρόνοιας για προστασία της εγχώριας βιομηχανίας, ενώ από το δεύτερο χαμηλότερο προσφοροδότη δε ζητήθηκε η υποβολή τους. Παρατήρησα επίσης ότι και οι δύο προσφοροδότες είναι γνωστές εταιρείες που ασχολούνται με τη συναρμολόγηση τέτοιων προϊόντων και ότι οι τιμές της προσφοράς, την κατακύρωση της οποίας εισηγείτο το Τμήμα, ήταν κατά 40%-50% ψηλότερες της προηγούμενης αγοράς, χωρίς να σχολιάζεται η διαφορά αυτή στην έκθεση αξιολόγησης. Εν όψει των πιο πάνω ζήτησα, τον Ιούνιο 2000, από το Διευθυντή του Τμήματος όπως ερευνήσει το θέμα και με ενημερώσει σχετικά με το χειρισμό της προσφοράς και τις τυχόν ευθύνες των λειτουργών της Επιτροπής Αξιολόγησης.

4.52.2 Πώληση ακατάλληλων υλικών με δημόσιο πλειστηριασμό. Παρατήρησα ότι σε έντυπα ακατάλληλων υλικών, τα οποία στάλθηκαν στην Υπηρεσία μου για απόψεις, υπήρχαν ασάφειες, παραλείψεις, ελλιπή στοιχεία ή/και στοιχεία που, εκ πρώτης όψεως, δε δικαιολογούσαν την εκποίηση τους. Επίσης, από επί τόπου έλεγχο των οχημάτων που είχαν μεταφερθεί στο χώρο του Τμήματος για εκποίηση, διαπιστώθηκαν φθορές, ελλείψεις και αλλαγές που δεν περιλαμβάνονταν στις παρατηρήσεις των σχετικών εντύπων. Εν όψει των πιο πάνω, εισηγήθηκα το Μάρτιο 2000 στο Διευθυντή του Τμήματος όπως συγκαλέσει σύσκεψη, με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών/Τμημάτων, για επανεξέταση των διαδικασιών επιθεώρησης/πώλησης των ακατάλληλων υλικών.

4.52.3 Αποθέματα υλικών. Στις 31.12.99 η ολική αξία των αποθεμάτων των 26635 ειδών που βρίσκονταν στο Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών ήταν £4,75 εκ., σε σύγκριση με £5,07 εκ. για 26678 είδη το 1998.

4.52.4 Λογαριασμός προκαταβολών. Στις 31.12.99 το υπόλοιπο του λογαριασμού προκαταβολών ήταν £4,75 εκ. Κατά τα τελευταία πέντε χρόνια ο λογαριασμός προκαταβολών παρουσίασε την πιο κάτω κίνηση.

Έτος	Αγορές	Εκδόσεις	Αποθέ- ματα	Αποθέ- ματα επί αγορών	Αποθέ- ματα επί εκδόσεων	Κυκλοφο- ριακή ταχύτητα αποθε- μάτων
	£000	£000	£000	%	%	
1995	7.826	8.182	3.549	45	43	2,17
1996	8.324	7.738	4.129	50	53	2,02
1997	9.525	9.293	4.409	46	47	2,18
1998	9.427	8.581	5.072	54	59	1,81
1999	7.975	8.361	4.762	60	57	1,70

4.52.5 Υπερβάσεις στις αγορές και στα αποθέματα. Κατά τα τελευταία χρόνια παρατηρούνται σημαντικές υπερβάσεις των εγκεκριμένων ποσών, τόσο για τις αγορές όσο και το λογαριασμό προκαταβολών που αντιπροσωπεύει την αξία των αποθεμάτων.

Το ύψος των αγορών, καθώς και το υπόλοιπο του λογαριασμού προκαταβολών, κατά το 1999 ξεπέρασαν το ποσό των £7,9 εκ. και £4,7 εκ., αντίστοιχα, ενώ τα εγκεκριμένα ποσά ήταν £6,5 εκ. και £3,5 εκ. Όπως αναφέρεται και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, τα σχετικά όρια ισχύουν από το 1991 και οι υπερβάσεις αποτελούν σύννητες φαινόμενο. Ωστόσο, η Διεύθυνση τον τελευταίο χρόνο κατέβαλε προσπάθειες για την αντιμετώπιση του προβλήματος, οι οποίες φαίνεται να αποφέρουν καρπούς και χρειάζεται να συνεχιστούν, με στόχο τη μελέτη και εισαγωγή νέων μεθόδων/συστημάτων (όπως “virtual stores”), τα οποία αναμένεται να συμβάλουν θετικά και στην αύξηση της παραγωγικότητας.

4.52.6 Μηχανογράφηση Τμήματος. Όπως αναφέρεται και στην Έκθεσή μου για το έτος 1998, το μηχανογραφικό σύστημα, που βρίσκεται σε λειτουργία στο Τμήμα, είναι πεπαλαιωμένο και δυσχεραίνει τόσο τον έλεγχο των προσφορών όσο και την παρακολούθηση των αποθεμάτων από το ίδιο το Τμήμα. Εισηγήθηκα όπως δοθεί άμεση προτεραιότητα για εξασφάλιση κατάλληλου εκσυγχρονισμένου συστήματος.

4.52.7 Αυξημένα αργοκίνητα αποθέματα. Όπως αναφέρεται και στην Έκθεσή μου για το 1998, για ορισμένα είδη παρατηρήθηκε ότι τηρούνται αυξημένα αποθέματα. Συγκεκριμένα, για 5 μηχανήματα του ίδιου τύπου, τηρούνταν 1800 διαφορετικά είδη εξαρτημάτων, αξίας £100.938. Για το 1999 τηρούνταν για τα ίδια μηχανήματα 1538 είδη εξαρτημάτων, αξίας £83.979.

Επίσης, για άλλη κατηγορία μηχανημάτων, από τα οποία μόνο τρία βρίσκονται σε χρήση, τηρούνταν για το 1998 1476 διαφορετικά εξαρτήματα, αξίας £91.923, ενώ για το 1999, τα αντίστοιχα μεγέθη ήταν 1222 είδη εξαρτημάτων, αξίας £87.402.

Για τα αποθέματα που τηρούνται στις αποθήκες του Τμήματος Κρατικών Αγορών και Προμηθειών έχει διεξαχθεί ειδική μελέτη, με βάση την οποία γίνεται εισήγηση όπως:

(α) Αποθέματα συνολικής αξίας περίπου £338.000 εκποιηθούν με τη διαδικασία του δημόσιου πλειστηριασμού.

(β) Διάφορες κατηγορίες εξαρτημάτων, παρόλο που παραμένουν ακίνητα ή παρουσίασαν πολύ μικρή κίνηση τα τελευταία 3-4 χρόνια, ενδείκνυται να συνεχιστεί η φύλαξη τους μέχρις εξάντλησης της χρήσιμης ζωής των μηχανημάτων, για τα οποία προορίζονται.

(γ) Στο μέλλον οι αγορές προϊόντων για λογαριασμό άλλων Τμημάτων να γίνεται μόνο στις περιπτώσεις όπου οι προϊστάμενοι των Τμημάτων αυτών υποβάλλουν γραπτή βεβαίωση ότι υπάρχουν διαθέσιμες οι αναγκαίες τμηματικές πιστώσεις παραχωρούνται έγκαιρα και τα προς προμήθεια προϊόντα δε θα παραμείνουν αζήτητα στις αποθήκες του Τμήματος Κρατικών Αγορών και Προμηθειών για περίοδο μεγαλύτερη των έξι μηνών από την ημερομηνία της τελικής παραλαβής τους, εκτός από ορισμένες πολύ ειδικές περιπτώσεις.

4.53 ΤΜΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΔΩΝ

Μέρος Α

4.53.1 Φόρος εισοδήματος. Οι συνολικές εισπράξεις κατά κατηγορία φορολογούμενων έχουν ταξινομηθεί από το Τμήμα ως ακολούθως:

	1999		1998	
	Ξεκ.	%	Ξεκ.	%
Δημόσιοι Υπάλληλοι	81,1	23,2	67,5	22,5
Ιδιωτικοί Υπάλληλοι	82,8	23,7	81,3	27,1
Φόρος επί μερισμάτων	7,5	2,1	9,2	3,0
Αποκοπές φόρου για τόκους εξωτερικού	0,2	0,1	0,3	0,1
Νομικά πρόσωπα και εταιρείες	151,9	43,5	118,8	39,6
Αυτοεργοδοτούμενοι	19,8	5,7	17,7	6,0
Σύμφωνα με τα άρθρα 30-32 των περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμων του 1961-1999	1,7	0,5	1,4	0,4
Υπάλληλοι υπεράκτιων εταιρειών	4,2	1,2	3,8	1,3
	349,2	100,0	300,0	100,0

4.53.2 Επιστροφές φόρου εισοδήματος. Οι επιστροφές φόρου εισοδήματος ανήλθαν σε £15,3 εκ., σε σύγκριση με £14,3 εκ. το 1998.

4.53.3 Φορολογίες υπό ένσταση. Στις 31.12.99 υπήρχαν 62164 φορολογίες, για τις οποίες υποβλήθηκε ένσταση, για συνολικό ποσό φόρου £168.881.564.

Αναλυτικά η κίνηση των ενστάσεων έχει ως ακολούθως:

	1999	1998
Ενστάσεις για:		
Φόρο Εισοδήματος	42889	38998
Έκτακτη Αμυντική Εισφορά	15433	12469
* Ακίνητη Ιδιοκτησία 12.11.99	2723	2861
* Κεφαλαιουχικά Κέρδη 12.11.99	1119	1398
	62164	55726

Οι ενστάσεις του φόρου εισοδήματος αυξήθηκαν κατά 9,9%.

* Τα παλαιά μηχανογραφικά συστήματα Φόρου Ακίνητης Ιδιοκτησίας και Φόρου Κεφαλαιουχικών Κερδών τέθηκαν εκτός λειτουργίας το Νοέμβριο του 1999, ενώ τα νέα συστήματα τέθηκαν σε εφαρμογή τον Ιούνιο του 2000. Ως αποτέλεσμα, δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με τις καθυστερήσεις 31.12.99.

Η μηχανογράφηση των περισσότερων εργασιών του Τμήματος έχει συμβάλει θετικά στην επίσπευση της συμπλήρωσης τόσο των νέων όσο και παλιών φορολογικών υποθέσεων. Υπάρχει όμως ακόμα σημαντικός αριθμός ενστάσεων που εκκρεμούν για αρκετά χρόνια. Οι κυριότεροι λόγοι των εκκρεμοτήτων είναι:

(α) Μη συμμόρφωση των φορολογούμενων στις υποδείξεις του Τμήματος για υποβολή των αναγκαίων στοιχείων και καταστάσεων.

(β) Στις περιπτώσεις όπου λαμβάνονται δικαστικά μέτρα για την υποβολή από τους φορολογούμενους των αναγκαίων στοιχείων, αρκετοί από αυτούς δε συμμορφώνονται με τις δικαστικές αποφάσεις.

(γ) Το Τμήμα αδυνατεί, λόγω φόρτου εργασίας, να επιληφθεί έγκαιρα της εξέτασης των στοιχείων που προσκομίζονται από τους φορολογούμενους.

4.53.4 Καθυστερημένοι φόροι. Το σύνολο των καθυστερημένων φόρων, όπως έχουν δηλωθεί από το Τμήμα, αλλά χωρίς να έχουν επαληθευτεί πλήρως, ήταν £167.206.428, σε σύγκριση με £158.287.096 του προηγούμενου έτους, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £8.919.332 ή 5,6%.

Κατά κατηγορία οι καθυστερήσεις φόρου έχουν ως εξής:

	1999	1998	Αύξηση/ (Μείωση)
	£εκ.	£εκ.	%
Φόρος Εισοδήματος	111,11	101,31	9,7
Φόρος εισοδήματος παρακρατηθείς (P.A.Y.E.)	7,13	6,44	10,7
Φόρος ακίνητης ιδιοκτησίας (Νόμος 24/80) *	6,05	5,60	8,0
Φόρος κεφαλαιουχικών κερδών *	20,10	20,35	(1,2)
Φόρος κληρονομίας	4,45	3,71	-
Φόρος Υπηρεσιών	0,21	0,21	-
Άλλοι φόροι	2,01	1,99	1,0
Έκτακτη εισφορά	6,55	8,25	(20,6)
Έκτακτη εισφορά για την Άμυνα	9,59	10,42	(8,0)
	167,20	158,28	5,6

* Καθυστερήσεις μέχρι 12.11.99

Σημειώσεις:

(α) Στις πιο πάνω καθυστερήσεις δεν περιλαμβάνονται οι νενομισμένοι τόκοι. Το ποσό των καθυστερημένων τόκων στις 31.12.99 ήταν £34.717.507 για φόρο εισοδήματος, £3.873.195 για προσωρινό φόρο, £14.389 για μερίσματα και £4.843.956 για έκτακτη εισφορά για την Άμυνα.

(β) Οι καθυστερήσεις φόρου εισοδήματος κατά κατηγορία έχουν ως εξής:

	£εκ.
Κυβερνητικοί υπάλληλοι	3,03
Άλλοι υπάλληλοι	12,40
Αυτοεργοδοτούμενοι	27,20
Εταιρείες	68,06
Ημικρατικοί Οργανισμοί, Συνεργατικά Ιδρύματα	0,11
Φορολογούμενοι με φακέλους Ακίνητης Ιδιοκτησίας και Κεφαλαιουχικών Κερδών μόνο	0,01
	110,81
Φόρος εισοδήματος προηγούμενων ετών	0,30
	111,11

(γ) Στο συνολικό ποσό των £118,24 εκ. που οφείλεται για το 1999 για φόρο εισοδήματος περιλαμβάνεται το ποσό των £85,97 εκ. που αντιπροσωπεύει:

	£εκ.
Ποσά για τα οποία λήφθηκαν δικαστικά μέτρα	27,75
Ποσά που πληρώνονται με δόσεις	23,49
Ποσά υπό ένσταση τα οποία δεν καταχωρίστηκαν μέχρι 31.12.99	5,00
Ποσά τα οποία εισπράχθηκαν αλλά δεν πιστώθηκαν, λόγω τεχνικού προβλήματος στο νέο μηχανογραφικό σύστημα (κατ' εκτίμηση)	0,50
Ανεπίδεκτα εισπραξής ποσά που οφείλονται από πτωχεύσαντες, αποβιώσαντες, αγνώστους κ.τ.λ.	8,48
Προσωρινές φορολογίες του 1999 οι οποίες κατά το μέγιστο εισπράττονται τον Ιανουάριο	20,75
	<u>85,97</u>

(δ) Στο ποσό των £20,10 εκ. που οφείλεται για το 1999 για το φόρο κεφαλαιουχικών κερδών συμπεριλαμβάνονται:

	£εκ.
Ποσά για τα οποία λήφθηκαν δικαστικά μέτρα	1,42
Ποσά που οφείλονται από εκκλησίες και μοναστήρια	6,97
Πτωχεύσεις	0,28
	<u>8,67</u>

(ε) Στο ποσό των £6,55 εκ. που οφείλεται για το 1999 για την έκτακτη εισφορά για τους πρόσφυγες συμπεριλαμβάνονται:

	£εκ.
Ενστάσεις/Πρόσφυγές	1,16
Ποσά για τα οποία λήφθηκαν δικαστικά μέτρα	1,52
Φορολογίες που παραλήφθηκαν μετά τις 31.12.1999	0,24
Ανεπίδεκτα εισπραξής ποσά που οφείλονται από πτωχεύσαντες, αποβιώσαντες, αγνώστους κ.τ.λ.	1,44
	<u>4,36</u>

(στ) Στο ποσό των £4,4 εκ. που οφείλεται για το 1999 για φόρο κληρονομίας περιλαμβάνεται ποσό ύψους £0,25 εκ., το οποίο αφορά φορολογίες πριν από το 1974 για περιουσίες που βρίσκονται στην κατεχόμενη περιοχή της Κύπρου, καθώς και υποθέσεις Τουρκοκύπριων.

Για αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του προβλήματος των καθυστερημένων φόρων, το Τμήμα έχει λάβει σειρά μέτρων, με στόχο την καλύτερη οργάνωση του Γραφείου Είσπραξης, και εφάρμοσε νέες διαδικασίες παρακολούθησης όλων των λειτουργιών του, τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα την καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού και την πιο έγκαιρη είσπραξη των καθυστερημένων φόρων.

4.53.5 Ενστάσεις και καθυστερήσεις μεγάλης ξενοδοχειακής εταιρείας στην Πάφο. Μεγάλη ξενοδοχειακή εταιρεία στην Πάφο οφείλει φόρο εισοδήματος για τα φορολογικά έτη

1992-1995 ύψους £615.132, πλέον τόκους. Τον Ιανουάριο του 1998 έγινε συμφωνία για σταδιακή εξόφληση του ποσού, η συμφωνία όμως δεν τηρήθηκε.

Η ίδια εταιρεία έχει υποβάλει ενστάσεις για φορολογίες των ετών 1989-1993, με συνολικό υπό ένσταση ποσό £562.562. Ζήτησα από το Διευθυντή όπως δοθεί προτεραιότητα στη διευθέτηση των πιο πάνω ενστάσεων, που αποτελούν περίπου το 50% των υπό ένσταση ποσών φόρου εισοδήματος της Πάφου. Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι οι ενστάσεις της πιο πάνω εταιρείας έχουν διευθετηθεί με αναθεώρηση των ποσών και έγινε νέα συμφωνία για σταδιακή εξόφληση του ποσού που προέκυψε.

4.53.6 Φόρος Κληρονομιών - Αρ. Φακ. Π1050. Σύμφωνα με την εκτίμηση του Γραφείου Φόρου Κληρονομιών, η περιουσία του αποβιώσαντος ανερχόταν κατά την ημέρα του θανάτου στις £1.682.144.

(α) Ο φόρος που επιβλήθηκε στις 4.12.97 ήταν £740.215. Στις 10 και 16 Δεκεμβρίου 1997 δόθηκε έγκριση αποδέσμευσης περιουσίας συνολικού ύψους £1.090.000, με σκοπό την πώληση της περιουσίας και εξόφληση του φόρου. Παρά το ότι η περιουσία πωλήθηκε, ποσό φόρου ύψους £334.533, πλέον τόκοι, δεν έχει ακόμη εξοφληθεί. Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι το Τμήμα έχει δεσμευμένη ακίνητη περιουσία, η οποία υπερκαλύπτει την υπολειπόμενη υποχρέωση φόρου και τόκου.

(β) Στις 11.9.97, ποσό ύψους £198.470, που βρισκόταν καταθεμένο σε κοινό λογαριασμό με τη σύζυγο του αποθανόντος σε Συνεργατικό Ίδρυμα, αποσύρθηκε χωρίς την άδεια του Εφόρου Φόρου Κληρονομιών. Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι, παρά το γεγονός ότι το υπό αναφορά ποσό αποσύρθηκε εν αγνοία του, τελικά το ποσό αυτό έχει φορολογηθεί εξ ολοκλήρου.

4.53.7 Φόρος Κληρονομιών

(α) **Νομοθεσία.** Με το Νόμο 74(Ι)/2000 που ψήφισε η Βουλή στις 16.6.2000, ο πιο πάνω φόρος καταργείται από 1.1.2000.

(β) **Έλεγχος φακέλων φόρου κληρονομιών.** Από δειγματοληπτικό έλεγχο των πιο πάνω φακέλων, προέκυψαν σημαντικά στοιχεία, για τα οποία ο Διευθυντής, ύστερα από εισήγησή μου, διεξήγαγε έρευνα.

(i) Σε συγκεκριμένη περίπτωση προέκυψαν στοιχεία που δικαιολογούσαν περαιτέρω διερεύνηση, προκειμένου να εξακριβωθεί εάν ορισμένα περιουσιακά στοιχεία θανούσας, όπως π.χ. μετοχές, ακίνητα κ.τ.λ., που δηλώθηκαν στην κατάσταση περιουσίας, χρήζουν επανεκτίμησης, ή άλλη κινητή περιουσία, όπως χρηματικά ποσά, κοσμήματα και άλλα προσωπικά αντικείμενα, που δωρήθηκαν από τη θανούσα μέσα σε περίοδο 3 ετών πριν από το θάνατο, θα έπρεπε να συνυπολογιστούν για σκοπούς υπολογισμού του φόρου.

Από έρευνα του Διευθυντή, διαφάνηκε ότι περιουσία ύψους £380.282 δε δηλώθηκε από το διαχειριστή. Το σύνολο των φόρων και προστίμου επί του πιο πάνω ποσού ανερχόταν στις £223.338, το οποίο εισπράχθηκε στις 5.11.99.

(ii) Σε κατάσταση λογαριασμού αποθανόντος, φαίνεται η πληρωμή του ποσού των £4.655, ως ασφάλιστρο σε ασφαλιστική εταιρεία. Από το ύψος του ασφαλίστρου, φαίνεται ότι υπήρχε μεγάλο ποσό αποζημίωσης λόγω θανάτου, το οποίο δεν περιλήφθηκε στα περιουσιακά στοιχεία του θανόντος.

Ζήτησα να διεξαχθεί έρευνα σχετικά με το ύψος της αποζημίωσης που καταβλήθηκε με βάση το πιο πάνω ασφάλιστρο. Μετά από έρευνα του Διευθυντή, διαφάνηκε ότι η σύζυγος του αποθανόντος εισέπραξε ασφάλεια ύψους £1.000.000, ποσό το οποίο ο Διευθυντής θεώρησε ότι υπόκειται σε φορολογία και επέβαλε στις 31.3.2000 πρόσθετο φόρο ύψους £498.402, πλέον τόκους, από 24.4.97. Στις 27.4.2000 υποβλήθηκε από την κληρονόμο ένσταση. Κατά την εξέταση της προέκυψε νομικό πρόβλημα και ζητήθηκε γνωμάτευση από το Γενικό Εισαγγελέα.

(γ) Αποδέσμευση περιουσιακών στοιχείων αποθανόντος. Με σκοπό την αποδέσμευση των περιουσιακών στοιχείων αποθανόντος, εκδίδονται δύο ειδών έντυπα προς τους κληρονόμους. Το έντυπο Ε. Πρ. 238, για ακίνητη περιουσία, που απευθύνεται στο Κτηματολόγιο, και το έντυπο Ε. Πρ. 247, που απευθύνεται στις Τράπεζες, Συνεργατικά Ιδρύματα κ.τ.λ., για αποδέσμευση καταθέσεων και άλλων πιστωτικών υπολοίπων.

Είχα εισηγηθεί και στο παρελθόν όπως, για καλύτερη παρακολούθηση των πιο πάνω πιστοποιητικών, τα έντυπα αυτά εκδίδονται υπό μορφή ελεγχόμενου βιβλίου διπλοτύπων, με τον απαιτούμενο αριθμό αντιγράφων, ένα από τα οποία θα παραμένει στο διπλότυπο για έλεγχο. Όπως πληροφορήθηκα, ο Διευθυντής του Τμήματος αποδέχθηκε την εισήγηση μου και τα σχετικά διπλότυπα έχουν ήδη τυπωθεί.

4.53.8 Εκτιμήσεις ακίνητης περιουσίας. Παρατηρήθηκε ότι αρκετές εκτιμήσεις που γίνονται από το Γραφείο Φόρου Εισοδήματος διαφέρουν σημαντικά από εκείνες του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, με αποτέλεσμα να επηρεάζονται δυσμενώς τα έσοδα του Κράτους. Σε συγκεκριμένη περίπτωση, για σκοπούς φόρου κληρονομιών, ακίνητα που εκτιμήθηκαν από το Τμήμα σε £60.000, το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας τα εκτίμησε στις £105.000, με αποτέλεσμα να εισπραχθεί επιπρόσθετος φόρος πάνω στη διαφορά των £45.000. Με επιστολή μου προς το Διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων εισηγήθηκα όπως, σε περιπτώσεις όπου είναι δύσκολο να δοθεί εκτίμηση με τα σημερινά δεδομένα, ή σε συγκεκριμένες περιόδους, ο τελευταίος απευθύνεται προς το Διευθυντή Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, που είναι και το αρμόδιο Τμήμα.

Όπως πληροφορήθηκα, όπου κρίνεται αναγκαίο, λειτουργοί του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων συνδιαλέγονται με λειτουργούς του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας.

4.53.9 Αποκοπή φόρου εισοδήματος από τις αποδοχές υπαλλήλων (P.A.Y.E.). Το σύστημα αποκοπής και καταβολής του φόρου εισοδήματος από τις αποδοχές των υπαλλήλων παρουσιάζει αρκετά προβλήματα. Αρκετοί εργοδότες είτε δεν αποκόπτουν φόρο από τις απολαβές των υπαλλήλων τους, είτε κατακρατούν σημαντικά ποσά φόρου που έχουν αποκόψει. Το ολικό ποσό του φόρου που αποκόπηκε, αλλά δεν καταβλήθηκε στο Κράτος, στις 31.12.99 ανερχόταν στα £7,13 εκ. Μέρος του ποσού αυτού αναφέρεται σε φορολογικά έτη πριν από το 1990 και υπάρχουν αυξημένες πιθανότητες απώλειας του. Ζήτησα να πληροφορηθώ για τα μέτρα που πρόκειται να ληφθούν και ο Διευθυντής με πληροφόρησε ότι το Τμήμα προχώρησε στη διερεύνηση των περιπτώσεων και, όπου κριθεί αναγκαίο, θα ληφθούν δικαστικά μέτρα. Παράλληλα ανέφερε ότι, με τη μηχανογράφηση του συστήματος από τον Απρίλιο του 1999, η διαδικασία παρακολούθησης έχει βελτιωθεί σημαντικά.

4.53.10 Συμφωνίες για αποπληρωμή οφειλόμενων φόρων. Με βάση τις εξουσίες που του παρέχονται από το άρθρο 40 του περί Βεβαιώσεως και Εισπράξεως Φόρων Νόμου, ο Διευθυντής σε αρκετές περιπτώσεις προβαίνει σε συμφωνίες με φορολογούμενους, για αποπληρωμή οφειλόμενων ή καθυστερημένων φόρων με δόσεις.

Παρατηρήθηκαν περιπτώσεις όπου οι φορολογούμενοι αθετούν τη συμφωνία τους, με αποτέλεσμα να καθυστερεί η είσπραξη των εσόδων και η λήψη νομικών μέτρων εναντίον των πιο πάνω φορολογούμενων.

Όπως πληροφορήθηκα, στις περιπτώσεις όπου οι φορολογούμενοι δεν τηρούν τις συμφωνίες τους, νοουμένου ότι δόθηκαν οι σχετικές εξηγήσεις, το Τμήμα προβαίνει σε νέες συμφωνίες για την αποπληρωμή των οφειλόμενων φόρων.

4.53.11 Εκτέλεση ενταλμάτων πώλησης ακίνητης περιουσίας. Αρκετά εντάλματα πώλησης ακίνητης περιουσίας δεν εκτελούνται, με αποτέλεσμα η είσπραξη των οφειλόμενων φόρων να καθυστερεί για αρκετά χρόνια. Επίσης, έχουν παρατηρηθεί περιπτώσεις όπου το Τμήμα προβαίνει στην παγοποίηση της εκτέλεσης των ενταλμάτων ή στην προσωρινή απόσυρση των επιβαρύνσεων πάνω στην περιουσία (memos), για διευκόλυνση της εξόφλησης των φόρων με δόσεις, αλλά αρκετές συμφωνίες δεν τηρούνται.

Όπως πληροφορήθηκα, στις περιπτώσεις όπου δεν τηρείται η συμφωνία αποπληρωμής των οφειλόμενων φόρων, μετά την απόσυρση του εντάλματος πώλησης ακίνητης ιδιοκτησίας, το Τμήμα επαναρχίζει τη διαδικασία της καταναγκαστικής πώλησης.

Εισηγήθηκα όπως, σε συνεννόηση με το Διευθυντή Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, γίνουν προσπάθειες επίστευσης της διαδικασίας εκτέλεσης ενταλμάτων πώλησης ακίνητης ιδιοκτησίας, εισήγηση την οποία ο Διευθυντής του Τμήματος αποδέχτηκε.

Μέρος Β

4.53.12 Φόρος υπηρεσιών. Ο περί Φορολογίας Υπηρεσιών Νόμος έχει καταργηθεί από την 1.1.93, παραμένει όμως προς είσπραξη ποσό ύψους £208.478, που αφορά φορολογίες προηγούμενων ετών. Όμως, η είσπραξη του ποσού αυτού είναι πολύ προβληματική, σχεδόν αδύνατη, για το λόγο ότι πλείστοι οφειλέτες είναι αλλοδαποί, πρόσωπα που άλλαξαν διεύθυνση κ.τ.λ. Ο Διευθυντής του Τμήματος ανέφερε ότι οι προσπάθειες για εντοπισμό των οφειλετών συνεχίζονται.

4.53.13 Έκτακτη εισφορά. Οι εισπράξεις για έκτακτη εισφορά ανήλθαν σε £1,5 εκ. (£2 εκ. για το 1998). Επιπρόσθετα εισπράχθηκαν τόκοι ύψους £0,9 εκ., για το 1999, και £0,9 εκ. το 1998. Τα ποσά αυτά κατατέθηκαν στο Ταμείο Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων. Ο Νόμος περί Έκτακτης Εισφοράς καταργήθηκε από την 1.7.92 και οι εισπράξεις αφορούν προηγούμενα χρόνια.

4.53.14 Έκτακτη εισφορά για την Άμυνα της Δημοκρατίας. Το Τμήμα είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή των προνοιών του Νόμου, που αφορούν τα εισοδήματα από μερίσματα, τόκους, ενοίκια, κέρδη εταιρειών και οργανισμών με ή χωρίς νομική προσωπικότητα, καθώς επίσης και για την τελική διευθέτηση του ποσού που εισπράττεται για αυτοτελώς εργαζόμενους. Οι εισπράξεις του Τμήματος ανήλθαν σε £52,0 εκ., σε σύγκριση με £38,3 εκ. το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £13,7 εκ. (35,8%). Το ποσό αυτό κατατέθηκε στο Ταμείο για την Αμυντική Θωράκιση της Δημοκρατίας.

4.53.15 Φορολογίες τέως Διευθυντή Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων. Με επιστολή μου ημερ. 17.8.98, προς το Διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων, ζήτησα να γίνει λεπτομερής φορολογική εξέταση για τον πιο πάνω φορολογούμενο. Ζήτησα όπως η εξέταση περιλάβει τα στοιχεία που είχαν ήδη υποβληθεί από τον ίδιο, καθώς και αυτά που περιλαμβάνονται σε λεπτομερή έκθεσή μου, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσο είναι

δικαιολογημένη η αύξηση της περιουσίας, ή προκύπτει επιπρόσθετος φόρος από εισοδήματα που δεν έχουν δηλωθεί. Ο Διευθυντής με πληροφόρησε ότι η διερεύνηση συνεχίζεται.

4.53.16 Καθυστερήσεις στην υποβολή λογαριασμών και φορολογικών δηλώσεων.

Παρατηρήθηκε και πάλι ότι, παρά τις μεγάλες προσπάθειες που καταβάλλονται από το Τμήμα, αρκετές εταιρείες και άλλοι φορολογούμενοι καθυστερούν συστηματικά να υποβάλουν τους σχετικούς λογαριασμούς και τις φορολογικές τους δηλώσεις, καθώς και άλλα στοιχεία, με αποτέλεσμα να καθυστερεί η επιβολή της τελικής φορολογίας. Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι η συμμόρφωση των φορολογούμενων κυμαίνεται γύρω στο 75%.

4.53.17 Καθυστερημένη εργασία. Όπως ανέφερα και στις προηγούμενες Εκθέσεις μου, εξακολουθεί να υπάρχει μεγάλος όγκος καθυστερημένης εργασίας, παρά τις προσπάθειες που καταβάλλει το Τμήμα. Συγκεκριμένα παρατηρήθηκε ότι, εκτός από τις καθυστερήσεις στις φορολογίες υπό ένσταση, υπήρχε μεγάλος αριθμός προσώπων με φορολογητέο εισόδημα, για τα οποία δεν είχαν ετοιμαστεί φορολογικοί φάκελοι.

Μεταξύ των φορολογικών δηλώσεων που καθυστερούν για εξέταση περιλαμβάνονται περιπτώσεις που αφορούν σημαντικά ποσά φόρου και εισηγήθηκα όπως δίνεται προτεραιότητα στην εξέταση των δηλώσεων αυτών. Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι, με τις νέες διαδικασίες που έχουν πρόσφατα υιοθετηθεί και με τη συμπλήρωση της μηχανογράφησης των εργασιών του Τμήματος, αναμένεται ότι θα υπάρξει ουσιαστική μείωση στην καθυστερημένη εργασία. Ανέφερε επίσης ότι το Τμήμα έχει καθιερώσει πολιτική ανοίγματος τόσων φακέλων, όσοι είναι δυνατό να διεκπεραιωθούν, δίνοντας προτεραιότητα στις πιο σημαντικές υποθέσεις.

4.53.18 Οφειλές φόρων από εκκλησιαστικές αρχές. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι οι εκκλησιαστικές αρχές δεν καταβάλλουν το φόρο ακίνητης ιδιοκτησίας, κεφαλαιουχικών κερδών, έκτακτης εισφοράς κ.τ.λ. Μόνο για τα κεφαλαιουχικά κέρδη ο οφειλόμενος φόρος ανέρχεται σε £7,0 εκ. Για τους άλλους φόρους δεν υπάρχουν στοιχεία ως προς το ύψος του οφειλόμενου ποσού. Μετά την ψήφιση του Νόμου 48(Ι)/99 στις 28.5.99, οι εκκλησιαστικές αρχές καταβάλλουν το φόρο κεφαλαιουχικών κερδών.

4.53.19 Φορολογία αλλοδαπών εταιρειών αποδοχής συλλογικών στοιχημάτων και αντιπροσώπων τους στην Κύπρο

-Αλλοδαπές εταιρείες. Σύμφωνα με στοιχεία που τηρούνται από το Γενικό Λογιστήριο, τα ολικά νόμιμα στοιχήματα που παίχθηκαν κατά τα τελευταία πέντε χρόνια ανήλθαν σε £93,3 εκ., από τα οποία ποσό £23,3 εκ. εισπράχθηκε ως φόρος. Μετά από μελέτη και διερεύνηση του θέματος της φορολογίας των εταιρειών αυτών, αποφασίστηκε ότι, όσες εταιρείες έχουν μόνιμη εγκατάσταση στη Δημοκρατία, υπόκεινται σε φορολογία στην Κύπρο και ζητήθηκε από τους αντιπροσώπους των εταιρειών να υποβάλουν εξελεγμένους λογαριασμούς και προσδιορισμούς φορολογητέου εισοδήματος για τα έτη 1991-1996. Έχουν σταλεί φορολογίες σε όλες τις εταιρείες για τα έτη 1992-1996. Εναντίον των φορολογιών αυτών υποβλήθηκαν ενστάσεις και ζητήθηκε από τις εν λόγω εταιρείες η υποβολή λογαριασμών. Οι εταιρείες δεν υπέβαλαν λογαριασμούς και το Τμήμα προχώρησε στην εξέταση των υποθέσεων. Το θέμα εκκρεμεί ενώπιον του Διευθυντή Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων για λήψη τελικής απόφασης. Έχω πληροφορηθεί ότι ορισμένες περιπτώσεις έχουν διευθετηθεί, ενώ οι υπόλοιπες εκκρεμούν.

4.53.20 Μηχανογραφημένο σύστημα διαχείρισης φόρων. Στόχος του έργου είναι η ανάπτυξη και εφαρμογή μηχανογραφημένου συστήματος άμεσης προσπέλασης, το οποίο θα παρέχει στο Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων όλες τις αναγκαίες πληροφορίες και όλα τα

απαραίτητα μέσα για την καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού, την αποτελεσματικότερη επιβολή και είσπραξη φόρων και την έγκαιρη λήψη αποφάσεων. Μέσα στα πλαίσια αυτά θα μηχανογραφηθούν όλες οι διαδικασίες του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων, από την αποστολή των φορολογικών δηλώσεων στους φορολογούμενους μέχρι την επιβολή φορολογίας και τη μετέπειτα παρακολούθηση της είσπραξης των φόρων.

Οι εργασίες για υλοποίηση του έργου άρχισαν το 1987, με προϋπολογιζόμενη δαπάνη £3 εκ. και με προβλεπόμενη ημερομηνία συμπλήρωσης το Δεκέμβριο 1993. Τη μελέτη, ετοιμασία και εφαρμογή του μηχανογραφημένου συστήματος ανέλαβε ξένη εταιρεία, κατόπι διεθνών προσφορών, και το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής έχει την ευθύνη παρακολούθησης και συντονισμού των εργασιών. Το σύστημα άρχισε να εφαρμόζεται σταδιακά από το 1992.

Η αναθεωρημένη ολική δαπάνη, που περιλαμβάνει συντήρηση, λειτουργική υποστήριξη και επέκταση του συστήματος, ανέρχεται σε £3,4 εκ., ενώ μέχρι 31.12.99 δαπανήθηκαν £3,2 εκ.

Λόγω της πολυπλοκότητας του συστήματος και άλλων απρόβλεπτων παραγόντων, δεν τηρήθηκαν οι συμφωνημένες ημερομηνίες συμπλήρωσης των διαφόρων φάσεων του έργου και οι ξένοι σύμβουλοι προειδοποιήθηκαν γραπτώς για τις επιπτώσεις των καθυστερήσεων που παρατηρήθηκαν.

Τα υποσυστήματα επιβολής φορολογίας έκτακτης αμυντικής εισφοράς και φόρου εισοδήματος έχουν συμπληρωθεί και τέθηκαν ήδη σε λειτουργία. Το υποσύστημα για φόρο εισοδήματος παρακρατηθέντα (P.A.Y.E.) τέθηκε σε λειτουργία τον Απρίλιο του 1999, ενώ το σύστημα αντιπαραβολής των στοιχείων φορολογικής δήλωσης με στοιχεία από άλλες πηγές άρχισε να λειτουργεί τέλος του 1998.

Η διαδικασία εφαρμογής των υποσυστημάτων φόρου ακίνητης ιδιοκτησίας και φόρου κεφαλαιουχικών κερδών άρχισε τον Οκτώβριο του 1999, ενώ τέθηκαν σε πλήρη λειτουργία τον Ιούνιο του 2000. Το Τμήμα έχει σχεδόν ολοκληρώσει την ετοιμασία και αποστολή των φορολογιών φυσικών προσώπων για το έτος 1997 και αναμένεται να αρχίσει την ετοιμασία και αποστολή φορολογιών για το έτος 1998, ενώ οι φορολογίες για τις εταιρείες έχουν ολοκληρωθεί μέχρι και το 1998. Οι επιστροφές φόρου γίνονται μέσω του νέου μηχανογραφικού συστήματος σε σύντομο χρονικό διάστημα, μετά την έκδοση της σχετικής φορολογίας.

4.53.21 Φόρος κεφαλαιουχικών κερδών

(α) Οι καθυστερήσεις φόρου κεφαλαιουχικών κερδών κατά τις 12.11.99 ανέρχονταν σε £20,10 εκ. και οφείλονταν κυρίως σε δύο λόγους:

(i) Ο Τροποποιητικός Νόμος αρ. 135/90 προνοούσε ότι ο φόρος κεφαλαιουχικών κερδών έπρεπε να καταβληθεί πριν από τη μεταβίβαση της ιδιοκτησίας. Η σχετική Νομοθεσία του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, όμως, δεν απαγόρευε τη μεταβίβαση ακίνητης ιδιοκτησίας, λόγω μη πληρωμής του φόρου κεφαλαιουχικών κερδών. Συνεπώς μια βασική πρόνοια της Νομοθεσίας περί Κεφαλαιουχικών Κερδών δεν εφαρμοζόταν, με αποτέλεσμα τη συνεχή αύξηση των οφειλών για το φόρο αυτό.

Με νέα τροποποίηση της Νομοθεσίας στις 28.5.99 (Νόμος 48(Ι)/99), εξαλείφθηκε η προηγούμενη ασάφεια, με πρόνοια που καθορίζει ότι καμιά μεταβίβαση δε διενεργείται, εάν δεν προηγηθεί η πληρωμή του οφειλόμενου φόρου. Αναμένεται βραχυπρόθεσμα η σταθεροποίηση και μακροπρόθεσμα η μείωση και εξάλειψη των καθυστερημένων οφειλών.

- (ii) Σύμφωνα με το άρθρο 9 του περί Φορολογίας Κεφαλαιουχικών Κερδών Νόμου, το προϊόν διάθεσης της ιδιοκτησίας είναι το ποσό το οποίο οι συμβαλλόμενοι δηλώνουν στο Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων. Παρέχεται όμως εξουσία στο Διευθυντή, σε περίπτωση αμφισβήτησης της δήλωσης, να προβεί σε έρευνα και, αν αποδειχθεί ότι η δήλωση ήταν ψευδής, να απαιτήσει την καταβολή του φόρου που προκύπτει. Επίσης το άρθρο 14 του ίδιου Νόμου δίνει εξουσίες στο Διευθυντή, χωρίς κανένα χρονικό περιορισμό, να προβεί σε επιπρόσθετη επιβολή φόρου, εάν η χαμηλή φορολογία οφείλεται σε δόλο ή εσκεμμένη φοροδιαφυγή.

Από αντιπαραβολή στοιχείων των Τμημάτων Εσωτερικών Προσόδων και Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, παρατηρείται συχνά σημαντική διαφορά μεταξύ της τιμής που δηλώνεται, για σκοπούς φόρου κεφαλαιουχικών κερδών, και της εκτίμησης του Κτηματολογίου, για σκοπούς μεταβιβαστικών δικαιωμάτων, πράγμα που συνεπάγεται σημαντική απώλεια εσόδων. Οι πολλές αναθεωρήσεις των τιμών πώλησης, στις οποίες προβαίνει το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, τεκμηριώνουν το γεγονός ότι στις πλείστες περιπτώσεις οι συμβαλλόμενοι δηλώνουν χαμηλά ποσά κατά τις μεταβιβάσεις, για να αποφύγουν την καταβολή φόρου.

Η Υπηρεσία μου πραγματοποίησε διαχειριστικό έλεγχο σχετικά με το όλο θέμα, τα ευρήματα του οποίου περιλαμβάνονται στο Μέρος 3 της παρούσας Έκθεσης.

- (β) Σε μερικές περιπτώσεις εκκρεμούν ενστάσεις για φορολογίες που αφορούν πωλήσεις μετοχών εταιρειών, η εξέταση των οποίων καθυστερεί, κυρίως λόγω αδυναμίας του Κλάδου Φόρου Κληρονομιών να προβεί σε εκτίμηση της ακίνητης περιουσίας των εταιρειών. Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι, με την κατάργηση του φόρου κληρονομιών, αναμένεται ότι η κατάσταση θα βελτιωθεί.

4.53.22 Πώληση κτημάτων στα Κούκλια Πάφου. Με δήλωση μεταβίβασης Κτηματολογίου μεταβιβάστηκε στις 23.11.98 ακίνητο (χωράφι) στα Κούκλια, έκτασης 54 σκαλών, έναντι του ποσού των £50.000. Για σκοπούς μεταβιβαστικών δικαιωμάτων, το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας εκτίμησε το ακίνητο στις £180.000.

Οι ίδιοι συμβαλλόμενοι μεταβίβασαν στις 24.6.99 ακίνητο στα Κούκλια, έκτασης 79 σκαλών, έναντι του ποσού των £230.000. Το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, για σκοπούς μεταβιβαστικών δικαιωμάτων, το εκτίμησε σε £800.000. Να σημειωθεί ότι και στις δύο περιπτώσεις η επανεκτίμηση του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας έγινε αποδεκτή από τους ενδιαφερόμενους.

Στο Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων, για σκοπούς φόρου κεφαλαιουχικών κερδών, δε δηλώθηκαν οι αναθεωρημένες τιμές της εκτιμημένης αξίας, όπως αυτές καθορίστηκαν από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, δηλαδή £180.000 και £800.000, αλλά δηλώθηκαν οι τιμές των £50.000 και £230.000, αντίστοιχα.

Ύστερα από εισήγηση μου, το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων προέβη σε λεπτομερή εξέταση των υπό αναφορά πωλήσεων, αλλά δε διαπιστώθηκε ότι οι δηλώσεις των συμβαλλόμενων ήταν ψευδείς, έτσι ώστε το Τμήμα να προβεί σε αναθεώρηση των φορολογιών που επιβλήθηκαν. Όπως πληροφορήθηκα, το Τμήμα θα προχωρήσει στη διερεύνηση των πιο πάνω υποθέσεων, για σκοπούς φόρου εισοδήματος.

4.53.23 Φόρος ακίνητης ιδιοκτησίας για μισθώσεις κρατικής γης. Εκτός από τις μισθώσεις κρατικής γης της Επαρχίας Λεμεσού, για τις άλλες Επαρχίες δεν έχουν ακόμη

επιβληθεί φορολογίες πάνω στην αξία του οφέλους που προκύπτει για τους μισθωτές κρατικής γης, στην οποία έχουν ανεγείρει εργοστάσια, ξενοδοχεία κ.τ.λ., σε αντίθεση με τις διατάξεις του άρθρου 2 του περί Φορολογίας Ακίνητης Ιδιοκτησίας Νόμου 24/80. Όπως πληροφορήθηκα, αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας δεν έχει κάνει τις εκτιμήσεις του για τις Επαρχίες αυτές, οι οποίες είναι αναγκαίες για τον καθορισμό του φόρου. Σύμφωνα με αποφάσεις του δικαστηρίου, ο Διευθυντής του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων θα πρέπει να προβαίνει στις δικές του εκτιμήσεις, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη και τις εκτιμήσεις του Κτηματολογίου.

4.53.24 Πωλήσεις ακινήτων από εταιρεία σε εικονικές τιμές. Μεγάλος αριθμός πωλήσεων ακινήτων, που έγιναν από συγκεκριμένη εταιρεία σε θυγατρικές εταιρείες, θεωρούνται εικονικές, επειδή οι αξίες των ακινήτων είναι πολύ χαμηλότερες από τις αξίες της 1.1.80, όπως εκτιμήθηκαν από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας. Ζήτησα όπως γίνει έρευνα από το Τμήμα, η οποία να καλύψει όλες αυτές τις πωλήσεις, και ο Διευθυντής με πληροφόρησε ότι θα προέβαινε στη σε βάθος εξέταση τους μετά τις 31.12.97, που ήταν η προθεσμία υποβολής των λογαριασμών τους. Όπως πληροφορήθηκα, η εταιρεία υπέβαλε λογαριασμούς για το 1996 στις 18.5.99. Παράλληλα το Τμήμα προέβη σε προκαταρκτικές εκτιμήσεις των υπό αναφορά ακινήτων. Το θέμα εξακολουθεί να βρίσκεται υπό διερεύνηση.

4.53.25 Διατάγματα δέσμευσης ακίνητης ιδιοκτησίας. Συγκεκριμένο συγκρότημα εταιρειών στην Πάφο, που οφείλει στο Δημόσιο διάφορες φορολογίες, κυρίως παρακρατηθέντα φόρο, συνολικού ύψους £274.583, συστηματικά αποφεύγει την εξόφληση τους. Ολόκληρη σχεδόν η ακίνητη ιδιοκτησία του συγκροτήματος έχει επιβαρυνθεί με διάταγμα δέσμευσης στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και, σε μερικές περιπτώσεις, έχουν εκδοθεί εντάλματα πώλησης, τα οποία παραμένουν ανεκτέλεστα, ενώ σε άλλες περιπτώσεις τα διατάγματα δέσμευσης αποσύρονται, με σκοπό τη μεταβίβαση των ακινήτων στους αγοραστές τους, αφού προηγηθεί η καταβολή ελάχιστων ποσών έναντι του ολικού χρέους. Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι η πιο πάνω τακτική είναι προς όφελος των δημόσιων εσόδων.

4.53.26 Προσδιορισμός εισοδήματος εταιρείας από επενδύσεις στο εξωτερικό. Εταιρεία που επένδυσε το ποσό των £3.300 σε αλλοδαπή εταιρεία, με έδρα στο εξωτερικό, εισήγαγε στην Κύπρο μερίσματα κατά τα έτη 1991-1992 ύψους £3.070.913 και διεκδίκησε έκπτωση 90%, ισχυριζόμενη ότι το πιο πάνω εισόδημα προήλθε από τις δραστηριότητες της στο εξωτερικό. Λόγω του δυσανάλογου ποσού εισοδήματος, σε σχέση με το ποσό της επένδυσης, ζήτησα από το Τμήμα να γίνει έρευνα για την περίπτωση αυτή. Το θέμα διερευνάται, σε συσχετισμό με την εξέταση των προσωπικών φορολογικών υποθέσεων του διευθυντή/μετόχου της εταιρείας.

4.53.27 Αντιπρόσωποι αλλοδαπών εταιρειών. Διαπιστώθηκαν ορισμένες παραλείψεις και αδυναμίες στην εξέταση και αποδοχή των λογαριασμών των πιο πάνω αντιπροσώπων, για σκοπούς φορολογίας. Μετά από εισήγηση μου, εκδόθηκαν οδηγίες προς το προσωπικό, αναφορικά με τον τρόπο λειτουργίας των εταιρειών αυτών, με σκοπό την υποβοήθηση του προσωπικού κατά την εξέταση των λογαριασμών των πιο πάνω αντιπροσώπων. Όπως έχω πληροφορηθεί, η διερεύνηση των πιο πάνω συνεχίζεται.

4.53.28 Λογαριασμός προκαταβολών για επιστρεφόμενες/ανεξαργύρωτες επιταγές. Παρατηρήθηκε ότι το υπόλοιπο του πιο πάνω λογαριασμού στις 31.12.99 ήταν £358.808, σε σύγκριση με £143.492 στις 31.12.98, δηλαδή αυξήθηκε κατά 150%, και ζήτησα όπως ληφθούν τα αναγκαία μέτρα, ώστε να εισπραχθούν το συντομότερο δυνατό τα ποσά που οφείλονται και αφορούν επιταγές που επιστράφηκαν.

4.54 ΤΜΗΜΑ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ

Μέρος Α

4.54.1 Καταστήματα αδασμολόγητων ειδών στους Αερολιμένες Πάφου και Λάρνακας.

Τα πιο πάνω καταστήματα λειτουργούν από 1.5.96 ως ειδικές αποθήκες αποταμίευσης και υπόκεινται στις διατάξεις της νομοθεσίας που αφορούν τις αποθήκες αποταμίευσης, καθώς και στους πρόσθετους όρους που έθεσε το Τμήμα με την παραχώρηση της έγκρισης λειτουργίας τους.

Παρατηρήθηκε ότι το Τμήμα δεν έχει διενεργήσει οποιοδήποτε έλεγχο, για διαπίστωση της τήρησης των πιο πάνω όρων. Επίσης δεν έχει διενεργήσει οποιοδήποτε έλεγχο για να διαπιστωθεί η ορθότητα των αποθεμάτων. Καταμέτρηση αποθεμάτων έγινε από την αδειούχο εταιρεία στις 8.12.98, κατά την οποία προέκυψαν συσσωρευμένα ελλείμματα, συνολικής αξίας £317.591,35, με αναλογούντες δασμούς και φόρους ύψους £236.511, οι οποίοι εισπράχθηκαν στις 29.9.99. Σημειώνεται ότι στα αποτελέσματα της καταμέτρησης των αποθεμάτων παρουσιάστηκαν ψηλά ποσοστά απώλειας στα οινόπνευματώδη ποτά και τα τσιγάρα (12,7% και 11% αντίστοιχα).

Δειγματοληπτικός έλεγχος των αποθεμάτων έγινε και από την Υπηρεσία μου και προέκυψαν διάφορα προβλήματα, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να επιβεβαιωθεί η ορθότητα των αποθεμάτων. Το μηχανογραφικό σύστημα παρουσίαζε προβλήματα και δεν υπήρχαν ορθά λογιστικά υπόλοιπα των αποθεμάτων, για να συγκριθούν με τα πραγματικά αποθέματα που καταμετρήθηκαν. Επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις, η διαρρύθμιση των αποθεμάτων δεν ήταν ικανοποιητική, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η καταμέτρηση τους. Επίσης παρατηρήθηκε ότι η παρουσία Τελωνειακού Λειτουργού στον Αερολιμένα Πάφου δεν καλύπτει όλο το 24ωρο, ενώ οι παραλαβές των εμπορευμάτων ελέγχονται εκ των υστέρων και τυπικά μόνο.

Υπέδειξα ότι το Τμήμα πρέπει να διενεργεί συχνά έλεγχο κατά την παραλαβή των εμπορευμάτων από τα καταστήματα, για διαπίστωση ότι δεν υπάρχει περιθώριο διοχέτευσης των εμπορευμάτων στην επιτόπια αγορά. Αυτό κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικό, επειδή, όπως φαίνεται, δεν υπάρχει διαχωρισμός καθηκόντων όσο αφορά την παραλαβή των εμπορευμάτων και τη χρήση ταμειακής μηχανής, με αποτέλεσμα να υπάρχει η δυνατότητα διοχέτευσης εμπορευμάτων στην επιτόπια αγορά, τα οποία να παρουσιάζονται ως πωληθέντα αδασμολόγητα είδη.

4.54.2 Ιδιωτική αποθήκη αποταμίευσης 6.113. Η πιο πάνω αποθήκη λειτουργεί στο Αεροδρόμιο Λάρνακας από 1.5.96, στο όνομα των Κυπριακών Αερογραμμών, με αποκλειστικό σκοπό την εξυπηρέτηση των αναγκών της εταιρείας. Διαπιστώθηκε ότι στην αποθήκη φυλάγονται και εμπορεύματα που ανήκουν στη θυγατρική εταιρεία Eurocypria Airlines, τα οποία χρησιμοποιούνται για τον ανεφοδιασμό των αεροσκαφών της. Η φύλαξη εμπορευμάτων, τα οποία δεν ανήκουν στην ιδιοκτήτρια εταιρεία, συνιστά παράβαση των όρων λειτουργίας της αποθήκης.

Παρά τις επανειλημμένες υποδείξεις του Τμήματος, τόσο οι Κυπριακές Αερογραμμές, κάτοχος της πιο πάνω αποθήκης, όσο και η θυγατρική εταιρεία Eurocypria, παρέλειψαν να υποβάλουν καταστάσεις διακίνησης των εμπορευμάτων της εταιρείας Eurocypria στην αποθήκη αυτή.

Το Τμήμα Τελωνείων εντόπισε την απουσία ελέγχου των ελλειμμάτων αδασμολόγητων ειδών που πωλούνται στα αεροσκάφη και, μετά από παραστάσεις προς τις Κυπριακές Αερογραμμές, διευθετήθηκε η καταβολή των αναλογούντων δασμών και φόρων από τα εν λόγω ελλείμματα από 1.1.99 και μεταγενέστερα. Με επιστολή μου προς το Τμήμα παρατήρησα ότι δεν έγινε

οποιαδήποτε έρευνα για να διαπιστωθεί το ύψος των ελλειμμάτων για την περίοδο από 1.5.96 μέχρι 31.12.98 και ότι οι Κυπριακές Αερογραμμές δεν έχουν γνωστοποιήσει επίσημα στο Τμήμα το ύψος των ελλειμμάτων αυτών. Επίσης εξέφρασα την άποψη ότι η απαλλαγή των Κυπριακών Αερογραμμών από τις πιο πάνω υποχρεώσεις για την πιο πάνω περίοδο δεν έχει νομική κάλυψη.

4.54.3 Καταστήματα αδασμολόγητων ειδών “Good Buy Shop Ltd”. Από δειγματοληπτική καταμέτρηση αποθεμάτων στις πιο πάνω αποθήκες διαπιστώθηκαν διαφορές. Εισπράχθηκαν οι αναλογούντες δασμοί και φόροι για τα ελλείμματα, τα οποία ανέρχονταν σε £1.407, ενώ τα πλεονάσματα καταχωρίστηκαν στο σχετικό Καθολικό.

4.54.4 Ειδικές ιδιωτικές αποθήκες αποταμίευσης (καταστήματα αδασμολόγητων ειδών) που λειτουργούν στα λιμάνια. Το σύστημα ελέγχου των αποθεμάτων παρουσιάζει αδυναμίες, επειδή, με την εισαγωγή των εμπορευμάτων στα καταστήματα, αυτά χάνουν την ταυτότητα τους και ομαδοποιούνται σε κλάσεις, σύμφωνα με την τιμή πώλησης τους, η οποία καθορίζεται κατά την απόλυτη κρίση του ιδιοκτήτη. Για παράδειγμα, στην κλάση 15.9 κατατάσσονται ρολόγια αξίας £500 και πάνω, πράγμα που σημαίνει ότι όλα τα ρολόγια της κλάσης αυτής θεωρούνται τα ίδια, ανεξαρτήτως αξίας. Εξαίρεση στον κανόνα αυτό αποτελούν τα οινόπνευματώδη ποτά, τα οποία κατατάσσονται σύμφωνα με το περιεχόμενο της φιάλης, και τα τσιγάρα. Η πιο πάνω διαδικασία αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο κάλυψης ελλειμμάτων προϊόντων μεγάλης αξίας με προϊόντα μικρότερης αξίας, με αποτέλεσμα την απώλεια δασμών και φόρων.

Έγιναν αρκετές συσκέψεις για μελέτη και βελτίωση του συστήματος, χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα. Εξέφρασα την άποψη ότι θα μπορούσε να εφαρμοστεί ένα σύγχρονο σύστημα διαχείρισης αποθεμάτων, π.χ. με γραμμοποιημένο κωδικό κάθε προϊόντος (bar code), έτσι ώστε η διακίνηση εμπορευμάτων να καταγράφεται αυτόματα και να υπάρχει αναλυτική κατάσταση αποθεμάτων, η οποία να μπορεί να ελεγχθεί ανά πάσα στιγμή.

Το Τμήμα συμμερίζεται την άποψη μου, αναφέροντας ότι το όλο θέμα θα ληφθεί υπόψη μέσα στα ευρύτερα πλαίσια της μηχανογράφησης των δραστηριοτήτων του.

4.54.5 Ελεύθερη Βιομηχανική Ζώνη Λάρνακας - Τελωνειακός έλεγχος. Διαπιστώθηκε και πάλι ότι η επίβλεψη της Ελεύθερης Βιομηχανικής Ζώνης από το Τελωνείο είναι ανύπαρκτη. Οι είσοδοι/έξοδοι της Ελεύθερης Ζώνης είναι ανοικτοί καθ' όλο το εικοσιτετράωρο, ενώ μέσα στην Ελεύθερη Ζώνη διαμένει με την οικογένεια του ιδιοκτήτης εταιρείας.

Γενικά ο έλεγχος της Ελεύθερης Ζώνης παρουσιάζει αδυναμίες, για τους πιο κάτω λόγους.

- Αρκετά έγγραφα δε βρίσκονται στους αντίστοιχους φακέλους των βιομηχανικών μονάδων.
- Δεν τηρούνται συγκεντρωτικές καταστάσεις εισαγωγών/εξαγωγών κάθε μονάδας, ώστε να φαίνεται το υπάρχον απόθεμα ανά πάσα στιγμή και να μπορεί να γίνεται ο σχετικός έλεγχος.
- Για τις μεταποιητικές μονάδες δεν υπάρχουν πρότυπα παραγωγής που να δείχνουν το συντελεστή απόδοσης, τη φύρα στην επεξεργασία της πρώτης ύλης κ.τ.λ., ώστε να διευκολύνεται ο έλεγχος των αποθεμάτων.
- Σε αρκετές περιπτώσεις το αναφερόμενο κόστος (warehousing value) στα έγγραφα εξαγωγών/πωλήσεων δεν είναι ορθό.

Το Τμήμα ανέφερε ότι η σχετική νομοθεσία και οι διαδικασίες ελέγχου των Ελεύθερων Ζωνών μελετώνται μέσα στα πλαίσια εναρμόνισης της Τελωνειακής Νομοθεσίας με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο.

4.54.6 Αποθήκες Αποταμίευσης

(α) Εντοπισμός κλειστών φακέλων. Από τον έλεγχο των κλειστών φακέλων Αποθηκών Αποταμίευσης παρατηρήθηκαν και πάλι διάφορες αδυναμίες στο σύστημα παρακολούθησης των φακέλων, με ενδεχόμενο φάκελοι, οι οποίοι ελλείπουν για οποιοδήποτε λόγο από το αρχείο, να μην αναζητούνται. Έγιναν εισηγήσεις για βελτίωση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

(β) Έλεγχος κλειστών φακέλων αποθηκών αποταμίευσης και δηλωτικών πλοίων στο Επαρχιακό Τελωνείο Λεμεσού. Παρατηρήθηκε ότι στον Κλάδο Αποθηκών Αποταμίευσης του Σταθμού εξακολουθεί να υπάρχει σημαντική καθυστέρηση στον έλεγχο κλειστών φακέλων, με αποτέλεσμα η είσπραξη δασμών και φόρων, που πιθανόν να προκύψουν από τον έλεγχο, να είναι πολύ δύσκολη, αν όχι αδύνατη.

(γ) Έκτακτες επιθεωρήσεις. Από τις έκτακτες επιθεωρήσεις διάφορων αποθηκών που διεξήχθησαν από το Τμήμα και την Υπηρεσία μου, διαπιστώθηκαν διάφορες αδυναμίες και προβλήματα, τα οποία οφείλονται, εν μέρει, στις αδυναμίες και ελλείψεις του ελέγχου από το Τμήμα. Αναφέρονται τα πιο κάτω ενδεικτικά παραδείγματα.

(i) Σε διάφορες περιπτώσεις παρουσιάστηκαν σημαντικά ελλείμματα ή πλεονάσματα στα αποθέματα. Σε μια περίπτωση, τα αποθέματα δεν ήταν κατάλληλα τοποθετημένα και σημασμένα, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να γίνει δειγματοληπτικός έλεγχος. Αποφασίστηκε να γίνει γενικός έλεγχος των αποθεμάτων, που είναι αρκετά χρονοβόρος, από τον οποίο προέκυψαν ελλείμματα συνολικής αξίας £7.411, με αναλογούντες δασμούς και φόρους ύψους £4.140.

(ii) Σε πολλές περιπτώσεις δεν τηρούνταν οι σχετικοί Κανονισμοί και οι όροι άδειας λειτουργίας των αποθηκών:

- Εμπορεύματα που είχαν εκτελωνιστεί βρίσκονταν στους χώρους των αποθηκών.
- Αδασμολόγητα εμπορεύματα βρίσκονταν εκτός των εγκεκριμένων χώρων ή μετακινούνταν από μια αποθήκη σε άλλη χωρίς την άδεια του Τμήματος.

Στις περισσότερες περιπτώσεις γίνεται εξώδικη διευθέτηση, με την επιβολή συμβιβαστικού ποσού από το Διευθυντή του Τμήματος.

(iii) Σε μια περίπτωση, όπου διαπιστώθηκε, από τις 5.4.99, ότι ο ιδιοκτήτης είχε εγκαταλείψει την Κύπρο και είχε γίνει παράνομη μετακίνηση εμπορευμάτων, δεν έχει προχωρήσει η διερεύνηση και, μετά από σχετική παρατήρηση μου, το Τμήμα προέβη σε πλήρη έλεγχο της αποθήκης και για τις διαφορές που διαπιστώθηκαν έχουν απαιτηθεί οι αναλογούντες δασμοί και φόροι. Εξάλλου, στην περίπτωση της Γενικής Αποθήκης Αποταμίευσης 5.122, διαπιστώθηκε και πάλι ότι το οφειλόμενο ποσό των £33.694 εξακολουθεί να εκκρεμεί. Σημειώνεται ότι το ποσό αυτό είναι υπόλοιπο οφειλών από διαφορές που προέκυψαν κατά τον αιφνιδιαστικό έλεγχο στις 25 και 26 Ιανουαρίου 1995.

4.54.7 Τελωνισμός οχημάτων τύπου σαλούν στην κατηγορία των “VAN”. Από σχετική έρευνα διαπιστώθηκε ότι ποσοστό πέρα από το 60% των εγγράφων καινούριων οχημάτων, τύπου σαλούν, λανθασμένα τελωνίζονται και στη συνέχεια εγγράφονται στην κατηγορία των

“VAN”, επειδή τα οχήματα αυτά δεν είναι “VAN” εκ κατασκευής, αλλά μετατρέπονται εκ των υστέρων με διάφορες μικροπροσθήκες. Από το 1990 μέχρι σήμερα τελωνίστηκαν παράτυπα ως “VAN” 16399 οχήματα τύπου σαλούν. Ως αποτέλεσμα, το Κράτος δεν εισπράττει σημαντικά ποσά δασμών και φόρων κατανάλωσης, τα οποία θα εισέπραττε αν τα πιο πάνω οχήματα τελωνίζονταν στην ορθή κατηγορία των σαλούν. Η διαφορά σε δασμούς και φόρους κατανάλωσης κυμαίνεται από £3.500 μέχρι £9.000 κατά όχημα. Από το 1990 μέχρι σήμερα η συνολική απώλεια σε δασμούς και φόρους κατανάλωσης, νοουμένου ότι τα πιο πάνω οχήματα θα τελωνίζονταν στην κατηγορία των σαλούν, υπολογίζεται σε πέρα από £90 εκ.

Για επίλυση του προβλήματος εισηγήθηκα όπως, λόγω της μείωσης του εισαγωγικού δασμού από 71,7% την 1.1.89, σε 10% την 1.1.98, για χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, και για χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης από 42,8% σε μηδέν, το Τμήμα Τελωνείων και το Τμήμα Οδικών Μεταφορών συνεργαστούν, για πλήρη και ομοιόμορφη εφαρμογή της νομοθεσίας, έτσι ώστε μόνο τα εκ κατασκευής οχήματα “VAN” να κατατάσσονται στην κατηγορία αυτή. Εισηγήθηκα επίσης όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο εξίσωσης των φόρων κατανάλωσης οχημάτων τύπου “VAN” με αυτούς των ιδιωτικών οχημάτων τύπου σαλούν.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Οδικών Μεταφορών, με επιστολή του προς τους Συνδέσμους Εισαγωγέων Οχημάτων, τους πληροφόρησε ότι, για οχήματα που θα παραγγελθούν από τις 5.6.2000 και μεταγενέστερα, θα εφαρμόζονται αυστηρά οι σχετικοί Κανονισμοί και πολλά οχήματα δε θα εγγράφονται πια ως εμπορικά.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών με πληροφόρησε ότι εξετάζεται το θέμα της φορολόγησης των οχημάτων τύπου VAN, μέσα στα γενικότερα πλαίσια της φορολογίας των επιβατικών οχημάτων, η οποία αποτελεί μέρος της γενικότερης φορολογικής μεταρρύθμισης που έχει εξαγγείλει η Κυβέρνηση.

4.54.8 Έλεγχος δηλωτικών πλοίων και αεροσκαφών. Από έλεγχο που διενέργησε η Υπηρεσία μου στο Τμήμα Τελωνείων Λευκωσίας και Τμήμα Τελωνείων Λεμεσού, διαπιστώθηκε ότι σημαντικός αριθμός κλειστών φακέλων δηλωτικών πλοίων και αεροσκαφών (inward manifest) δεν είχαν ελεγχθεί και βρίσκονταν σε εκκρεμότητα για αρκετά χρόνια, με αποτέλεσμα η είσπραξη δασμών και φόρων, που πιθανόν να προέκυπταν από τον έλεγχο, να είναι πολύ δύσκολη, αν όχι αδύνατη.

4.54.9 Τελωνειακή αξία μεταχειρισμένων οχημάτων. Λόγω της σημαντικής αύξησης των εγγραφών των μεταχειρισμένων οχημάτων, οι οποίες αποτελούν ποσοστό πέρα από το 65% των νέων εγγραφών, και της αλλαγής της βάσης τελωνισμού των οχημάτων αυτών, από την εκτιμημένη αξία στην τιμολογιακή, με αποτέλεσμα το Δημόσιο να στερείται περίπου το 38% των δασμών και φόρων που εισέπραττε με το προηγούμενο σύστημα, εισηγήθηκα στο Διευθυντή του Τμήματος την τροποποίηση του άρθρου 8 του περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμου, ώστε η τιμολογιακή αξία να λαμβάνεται υπόψη μόνο για σκοπούς εισαγωγικών δασμών, ενώ για σκοπούς φόρων κατανάλωσης να γίνεται εκτίμηση της αξίας των οχημάτων, όταν αυτά θα είναι έτοιμα για εγγραφή.

Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι έγινε αποδεκτή η εισήγηση μου και στις 26.1.98 εισηγήθηκε την τροποποίηση του Νόμου. Το σχετικό τροποποιητικό νομοσχέδιο, που κατατέθηκε ως μέρος του φορολογικού πακέτου του 1998, απορρίφθηκε από τη Βουλή στις 28.5.98 και το Τμήμα με πληροφόρησε ότι προσπαθεί, με όλα τα μέσα που έχει στη διάθεση του, για την αναχαίτιση των κινδύνων από τυχόν υποτιμολόγηση.

4.54.10 Υποτιμολόγηση μεταχειρισμένων εισαγόμενων αυτοκινήτων από την Ιαπωνία.

Από το Επαρχιακό Γραφείο στην Πάφο κατασχέθηκαν αριθμός μεταχειρισμένων αυτοκινήτων που εισήχθησαν από την Ιαπωνία από μια εταιρεία, για σκοπούς διερεύνησης κατά πόσο οι δηλωθείσες τιμές είναι οι πραγματικές.

Με βάση επίσημα στοιχεία που έχουν διαβιβαστεί από τις Ιαπωνικές Τελωνειακές Αρχές, διαπιστώθηκε σοβαρή υποτιμολόγηση για τουλάχιστον τέσσερις περιπτώσεις εισαγωγής μεταχειρισμένων αυτοκινήτων, του ίδιου εισαγωγέα, για 93 συνολικά αυτοκίνητα, με υποτιμολόγηση της τάξης του 50% έως 58%.

Από τα πιο πάνω αυτοκίνητα τελωνίστηκαν 63 σε διάφορες ημερομηνίες, με την καταβολή των αναλογούντων δασμών και φόρων, βάσει της τιμολογιακής τους τιμής, και, ταυτόχρονα, μετά από αίτηση του εισαγωγέα, με την κατάθεση χρηματικής παρακαταθήκης ή τραπεζικής εγγυητικής επιστολής, μέχρι να διερευνηθεί κατά πόσο οι δηλωθείσες τιμές ήταν οι πραγματικές. Ένα αυτοκίνητο πωλήθηκε σε προσωρινό επισκέπτη, στον οποίο και παραχωρήθηκε με καθεστώς προσωρινής εισαγωγής.

Διαπιστώθηκε επίσης ότι, μετά την κατάσχεση των πιο πάνω αυτοκινήτων, άλλοι εισαγωγείς μεταχειρισμένων αυτοκινήτων κατέθεσαν δηλώσεις, αποδεχόμενοι τη διευθέτηση των εκκρεμουσών υποθέσεων τους, όπου υπήρχαν δικές τους χρηματικές παρακαταθήκες, με βάση τις ενδεικτικές τιμές του Τμήματος Τελωνείων.

Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι το ολικό ποσό υποτιμολόγησης για τα 63 αυτοκίνητα που τελωνίστηκαν με την πληρωμή των δασμών και φόρων ήταν £138.583 και η συνολική διαφορά σε δασμούς και φόρους ανερχόταν στο ποσό των £135.324. Επειδή ο τελωνισμός των περισσότερων αυτοκινήτων επιτράπηκε με την κατάθεση χρηματικών παρακαταθηκών και τραπεζικών εγγυητικών επιστολών που κάλυπταν συνολικό ποσό £104.902, το οποίο και εισπράχθηκε, παρέμεινε απαιτητό υπόλοιπο ποσό ύψους £30.422.

4.54.11 Χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών στον Κλάδο Διασαφήσεων Εισαγωγών Αγαθών. Στον πιο πάνω Κλάδο έχουν εγκατασταθεί 13 ηλεκτρονικοί υπολογιστές για τον έλεγχο των διασαφήσεων για εισαγόμενα αγαθά. Ο αριθμός των διασαφήσεων κυμαίνεται μεταξύ 8000 και 11000 το μήνα. Παρατηρήθηκε ότι η αξιοποίηση του εξοπλισμού αυτού βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα, εφόσον μόνο το 18% των διασαφήσεων ελέγχεται μηχανογραφικά. Ο Ανώτερος Τελωνειακός Λειτουργός Λεμεσού ανέφερε ότι ο Κλάδος Ελέγχου Διασαφήσεων, από τις αρχές του 2000, έχει στελεχωθεί κατάλληλα και τα προβλήματα και αδυναμίες που έχουν παρουσιαστεί θα ξεπεραστούν και ότι αναμένεται η πλήρης αξιοποίηση του τερματικού εξοπλισμού.

4.54.12 Δικαιώματα υπερωριών. Η δαπάνη για υπερωριακή εργασία τελωνειακών υπαλλήλων ανήλθε σε £2.415.084, σε σύγκριση με £2.066.077 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £349.007, ενώ τα έσοδα από τέλη υπερωριών ήταν £1.859.612, σε σύγκριση με £1.475.477 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £384.135. Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι οι δαπάνες για υπερωριακή απασχόληση, που έγιναν κατά τα έτη 1999 και 1998, υπερέβησαν τα έσοδα από τέλη υπερωριών κατά £555.472 και £590.630, αντίστοιχα. Η διαφορά που παρατηρείται μεταξύ των ποσών που πληρώνονται και εκείνων που εισπράττονται οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στις υπηρεσίες που παρέχονται από το Τμήμα για τη διακίνηση επιβατών στους αερολιμένες Λάρνακας και Πάφου, για τις οποίες δεν εισπράττονται τέλη υπερωριών. Σημειώνεται ότι τα ποσά που πληρώθηκαν κατά τα έτη 1999 και 1998 για υπερωριακή απασχόληση ισοδυναμούν με το 35,8% και 32,7%, αντίστοιχα, των μισθών και άλλων επιδομάτων που πληρώθηκαν στο προσωπικό.

Μέρος Β

4.54.13 Σημειώματα απαίτησης. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι ένα μεγάλο ποσοστό των σημειωμάτων απαίτησης πληρωμής δασμών (σχετικά με ελλείμματα αποθεμάτων σε αποθήκες αποταμίευσης) στα Επαρχιακά Γραφεία Λευκωσίας και Λεμεσού εκκρεμούν. Αρκετά από αυτά έχουν παραπεμφθεί στο Αρχιτελωνείο για λήψη δικαστικών μέτρων.

4.54.14 Δασμολογικές απαλλαγές οχημάτων και άλλων περιουσιακών στοιχείων, σε εταιρείες διεθνών δραστηριοτήτων (υπεράκτιες εταιρείες). Παρατηρήθηκαν και πάλι περιπτώσεις υπεράκτιων εταιρειών, όπου, ενώ η άδεια λειτουργίας τους ανακλήθηκε από την Κεντρική Τράπεζα, τα οχήματα και άλλα περιουσιακά στοιχεία δεν τακτοποιήθηκαν δασμολογικά.

4.54.15 Φόρος κατανάλωσης για τα τσιγάρα. Με την ελευθεροποίηση της λιανικής τιμής πώλησης των τσιγάρων (Κ.Δ.Π. 277/97 ημερ. 18.9.97), βασικές πρόνοιες του περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμου, Τρίτος Πίνακας, όπου καθορίζεται ο σχετικός φόρος, δεν είναι δυνατό να τυγχάνουν πλήρους εφαρμογής. Παρατήρησα ότι επιβάλλεται η προώθηση τροποποίησης της νομοθεσίας, ώστε να συνάδει με τα νέα δεδομένα, καθώς οποιαδήποτε διακύμανση της τιμής λιανικής πώλησης επηρεάζει τα μέγιστα την αντίστοιχη φορολογία.

Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι έγινε αποδεκτή η εισήγηση μου και επιχείρησε τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας μέσω του φορολογικού πακέτου που κατατέθηκε στη Βουλή στις 28.5.98, το οποίο όμως δεν εγκρίθηκε, και ότι αναμένει την επαναπροώθηση του θέματος από το Υπουργείο Οικονομικών.

4.54.16 Οι περί Προσωρινής Εισαγωγής Κανονισμοί του 1968. Αρκετά εμπορεύματα που εισήχθηκαν προσωρινά σύμφωνα με τους περί Προσωρινής Εισαγωγής Κανονισμούς του 1968, ως “Ιδιωτικά Οχήματα και Αεροσκάφη”, “Εμπορικά Δείγματα”, “Εμπορεύματα για Εκθέσεις”, “Εμπορικά Οχήματα και Αεροσκάφη” και “Επεξεργασίες”, εξακολουθούν να παραμένουν στη Δημοκρατία για μεγάλο χρονικό διάστημα μετά την προσωρινή εισαγωγή τους. Σύμφωνα με το Τμήμα, οι αδυναμίες και ελλείψεις που παρατηρούνται στο σύστημα παρακολούθησης και ελέγχου των εμπορευμάτων που εισάγονται προσωρινά θα υπερπηδηθούν, σε μεγάλο βαθμό, όταν τεθεί σε λειτουργία το νέο βελτιωμένο λογισμικό πρόγραμμα, το οποίο βρίσκεται στο αρχικό στάδιο της εφαρμογής του.

Πληροφορήθηκα ότι μέρος του νέου βελτιωμένου λογισμικού συστήματος τέθηκε σε εφαρμογή, παρουσιάζει όμως σοβαρά προβλήματα, με αποτέλεσμα οι αδυναμίες και ελλείψεις να συνεχίζονται.

4.54.17 Παραχώρηση δεύτερου αδασμολόγητου οχήματος σε αλλοδαπό προσωπικό υπεράκτιων εταιρειών. Το Ανώτατο Δικαστήριο αποδέκτηκε την προσφυγή υπεράκτιας εταιρείας και ακύρωσε την απόφαση του Τμήματος για μη παραχώρηση δεύτερου αδασμολόγητου οχήματος στη σύζυγο αλλοδαπού υπαλλήλου, η οποία είχε κυπριακή υπηκοότητα. Επειδή η πιο πάνω απόφαση του Τμήματος βασίστηκε στη Γνωστοποίηση 41, στην οποία δεν τίθεται θέμα υπηκοότητας, εισηγήθηκα όπως τεθούν σαφή κριτήρια για την παραχώρηση δεύτερου αδασμολόγητου οχήματος και όπως το όλο θέμα ρυθμιστεί νομοθετικά.

Το Τμήμα ετοίμασε τροποποιητικό νομοσχέδιο που αφορά την Κλάση 01.18 του Τέταρτου Πίνακα του περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμου, στο οποίο προβλέπεται, μεταξύ άλλων, και η νομοθετική ρύθμιση του θέματος.

Όπως πληροφορήθηκα, τα συμπεράσματα της Ειδικής Επιτροπής Εναρμόνισης στον τομέα των υπεράκτιων εταιρειών είναι ότι τα δασμολογικά κίνητρα που προσφέρονται αντίκεινται στο Κοινοτικό Κεκτημένο και ότι το θέμα έχει παραπεμφθεί στο Υπουργείο Οικονομικών για περαιτέρω μελέτη.

4.54.18 Υπηρεσία Φόρου Προστιθέμενης Αξίας

Μέρος Α

(α) Γενικά. Οι εισπράξεις για φόρο προστιθέμενης αξίας ανήλθαν σε £254,3 εκ., σε σύγκριση με £245 εκ. το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £9,3 εκ. ή 3,8%. Οι επιστροφές φόρου ανήλθαν σε £18,2 εκ., σε σύγκριση με £19,2 εκ. το 1998, δηλαδή σημειώθηκε μείωση £0,99 εκ. ή 5,2%.

(β) Καθυστερημένοι φόροι. Στις 31.12.99 το σύνολο των καθυστερημένων φόρων, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων και τόκων, που οφείλονταν από πρόσωπα που υπέβαλαν φορολογικές δηλώσεις, ήταν £21,4 εκ., σε σύγκριση με £18 εκ. το 1998. Για είσπραξη των καθυστερήσεων, όπου κρίνεται αναγκαίο, διενεργούνται δικαστικές διώξεις, κατασχέσεις αγαθών, καθώς και διάλυση εταιρειών. Στις καθυστερήσεις περιλαμβάνεται ποσό £3,2 εκ. που οφείλεται από 363 πρόσωπα, τα οποία κήρυξαν πτώχευση, και ποσό £5,9 εκ. που οφείλεται από 2722 πρόσωπα, των οποίων η εγγραφή στο μητρώο Φ.Π.Α. ακυρώθηκε.

(γ) Εισπρακτικά μέτρα. Η Υπηρεσία εφαρμόζει διάφορα μέτρα για είσπραξη των καθυστερημένων οφειλών, όπως επιστολή απαίτησης εξόφλησης χρέους, κατάσχεση αγαθών, διάλυση εταιρειών και πολιτική αγωγή. Όπως φαίνεται από τη μέχρι σήμερα εμπειρία, η αποτελεσματικότητα των μέτρων αυτών είναι περιορισμένη, ενώ οι διαδικασίες που ακολουθούνται είναι χρονοβόρες.

(δ) Ποινικές διώξεις. Η Υπηρεσία έχει τη δυνατότητα να κινήσει ποινικές διώξεις εναντίον προσώπων τα οποία δε διευθετούν τις οφειλές τους. Μέχρι τις 31.12.99 κινήθηκαν 2411 διώξεις. Στις 635 περιπτώσεις οι οφειλές διευθετήθηκαν και η δίωξη αποσύρθηκε. Θα πρέπει να αναφερθεί ότι ο αριθμός των ποινικών διώξεων είναι πολύ μικρός, σε σχέση με τον αριθμό των προσώπων που παρουσιάζουν καθυστερημένες οφειλές.

(ε) Καθυστερήσεις στην υποβολή φορολογικών δηλώσεων. Διαπιστώθηκε και πάλι καθυστέρηση από μέρους αρκετών προσώπων να υποβάλουν τις φορολογικές τους δηλώσεις. Στις περιπτώσεις αυτές η Υπηρεσία προβαίνει στην ετοιμασία φορολογιών με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία και επιβάλλει τις επιβαρύνσεις και τους τόκους που προνοούνται από το Νόμο. Στις 31.12.99 το ποσό των φορολογιών αυτών ήταν £39,2 εκ., σε σύγκριση με £32,5 εκ. το 1998.

(στ) Επιτόπιοι έλεγχοι. Ο αριθμός των επιτόπιων ελέγχων που πραγματοποίησε η Υπηρεσία κατά το 1999 κάλυψε μόνο το 2% των εγγεγραμμένων προσώπων. Αυτό οφείλεται κυρίως στη μη ικανοποιητική στελέχωση της Υπηρεσίας. Αναμένεται ότι, με την πλήρωση των κενών θέσεων, η οποία έγινε προς το τέλος του έτους, και τη συνεχή επιμόρφωση του προσωπικού, η κατάσταση θα βελτιωθεί. Το σύνολο των επιτόπιων ελέγχων από την 1.7.92 είναι 3091 (8,3% των εγγεγραμμένων προσώπων), με συνολικές βεβαιώσεις φόρου £14,6 εκ. Εξέφρασα την άποψη ότι ο πολύ περιορισμένος αριθμός ελέγχων συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο απώλειας εσόδων, καθώς στις πλείστες περιπτώσεις προκύπτει βεβαίωση φόρου, αλλά και επειδή, σύμφωνα με το Νόμο, η φύλαξη των λογιστικών βιβλίων και εγγράφων από τα υποκείμενα στο φόρο πρόσωπα είναι υποχρεωτική μόνο για περίοδο 7 χρόνων.

Από την Υπηρεσία έγιναν επίσης από την 1.7.92 μέχρι σήμερα 2978 επιτόπιοι έλεγχοι επιστροφής φόρου και προέκυψαν βεβαιώσεις φόρου ύψους £4,9 εκ.

4.54.19 Διεξαγωγή διαχειριστικού ελέγχου. Για τα θέματα Φ.Π.Α. έχει διεξαχθεί διαχειριστικός έλεγχος, του οποίου τα συμπεράσματα αναφέρονται στο Μέρος 3 της Έκθεσης μου για το 1998. Σύνοψη των εισηγήσεων μου, μαζί με τα μέτρα που έχουν ληφθεί μέχρι σήμερα, αναφέρονται στο Μέρος 3 της παρούσας Έκθεσης (Προηγούμενοι Διαχειριστικοί Έλεγχοι).

4.55 ΤΜΗΜΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Μέρος Α

4.55.1 Αγορά μηχανογραφικού εξοπλισμού, προγραμμάτων και υπηρεσιών. Αρκετά έργα, κόστους πέρα από £0,5 εκ., τα οποία περιλήφθηκαν στον Προϋπολογισμό, π.χ. Σύστημα Υπηρεσίας Φ.Π.Α., Μηχανογράφηση Πολεοδομικών Αδειών, Ανάπτυξη Ιστοσελίδων στο Internet κ.τ.λ., για διάφορους λόγους δεν έχουν υλοποιηθεί. Αναφορικά με το Γενικό Σχέδιο Μηχανογράφησης, από το ποσό των £7.450.000, δαπανήθηκε το ποσό των £5.280.000 μόνο, δηλαδή περίπου 29% του ποσού παραμένει αδαπάνητο.

4.55.2 Ανάγκες σε μικροϋπολογιστές. Το Τμήμα στις πλείστες περιπτώσεις αδυνατεί να ικανοποιήσει έγκαιρα τις ανάγκες του Δημοσίου σε μικροϋπολογιστές, επειδή αρκετά Τμήματα δεν υποβάλλουν, όταν τους ζητείται, τις ανάγκες τους, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται ο ορθός και έγκαιρος προγραμματισμός για την αγορά τους, πέρα από την αύξηση του διοικητικού κόστους.

4.55.3 Αποδοχή εξοπλισμού. Τα πιστοποιητικά αποδοχής εξοπλισμού δε συμπληρώνονται ομοιόμορφα και δεν περιλαμβάνουν πάντοτε όλα τα αναγκαία στοιχεία, με αποτέλεσμα να είναι πολύ δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να εξακριβωθεί τι ακριβώς παραλήφθηκε από τον προμηθευτή και, κατά συνέπεια, τι πρέπει να πληρωθεί από το Τμήμα.

Επίσης, όπως ανέφερε και ο Διευθυντής του Τμήματος, υπάρχουν περιπτώσεις όπου το Τμήμα προβληματίζεται ως προς το ποιος εξοπλισμός θα πρέπει να πληρωθεί, λόγω του ότι ο προμηθευτής παραδίνει εξοπλισμό διαφορετικό από εκείνο της παραγγελίας.

4.56 ΕΙΔΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ ΔΙΑΚΙΝΗΣΕΩΣ ΣΕ ΑΝΑΠΗΡΟΥΣ

Μέρος Α

4.56.1 Αποτελέσματα έτους. Οι εισπράξεις του Ταμείου προέρχονται αποκλειστικά από κρατική χορηγία. Κατά το 1999 ανήλθαν σε £80.833 και οι πληρωμές σε £83.866, σε σύγκριση με £52.507 και £59.687 το 1998, αντίστοιχα. Στις 31.12.99 το πιο πάνω Ταμείο δεν παρουσίαζε υπόλοιπο.

4.57 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Μέρος Α

4.57.1 Εκτέλεση Προϋπολογισμού

(α) Αδαπάνητα ποσά. Σε αρκετά Κονδύλια του Προϋπολογισμού παρέμειναν σημαντικά ποσά αδαπάνητα και υπέδειξα όπως γίνεται καλύτερος προγραμματισμός των αναγκών, ώστε να ανταποκρίνονται στα πραγματικά δεδομένα. Το Υπουργείο αποδίδει τη μη πλήρη εκτέλεση των προγραμμάτων του σε αστάθμητους παράγοντες.

(β) Εκτέλεση έργων. Αριθμός έργων που αφορούν τη βελτίωση και επέκταση σχολείων ή την κατασκευή αθλητικών αιθουσών, παρόλο που συμπεριλήφθηκαν στον Προϋπολογισμό, εντούτοις δεν εκτελέστηκαν το 1999, αλλά εκτελέστηκαν άλλα έργα, για τα οποία δεν υπήρχε σχετική πρόνοια στους Προϋπολογισμούς. Μερικά από τα έργα που περιλαμβάνονταν στον Προϋπολογισμό και δεν εκτελέστηκαν είναι η αίθουσα ενόργανης γυμναστικής στο Λύκειο Αποστόλου Βαρνάβα (£80.000), η αίθουσα πολλαπλής χρήσης Β΄ Τεχνικής Λεμεσού, Α΄ Φάση (£100.000), η διαμόρφωση γηπέδου, Α΄ Φάση, της Ξενοδοχειακής Σχολής Λεμεσού (£20.000), η κατασκευή δύο γηπέδων, επίστρωση υφιστάμενων γηπέδων και βελτίωση αίθουσας γυμναστικής στο Γυμνάσιο Λινόπετρας (£30.000), βελτιώσεις και ανέγερση β΄ κλιμακοστάσιου στο Α΄ Δημοτικό Στροβόλου (£50.000), ενίσχυση ηλεκτρικής εγκατάστασης και κατασκευή β΄ κλιμακοστάσιου του Δημοτικού Αγίας Μαρίας (£30.000) και η ανέγερση δύο αιθουσών διδασκαλίας στο Γυμνάσιο Καλογερόπουλου. Οι αλλαγές στην εκτέλεση των έργων έγιναν με την έγκριση του Υπουργείου Οικονομικών και του Γραφείου Προγραμματισμού.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου με πληροφόρησε ότι, στην προσπάθεια εκτέλεσης του Προϋπολογισμού, παρουσιάστηκαν απροσδόκητα και ανυπέρβλητα προβλήματα.

(γ) Δαπάνες για σχολικό αθλητισμό. Το Κονδύλι για το σχολικό αθλητισμό, που αφορά κατά 80% κατασκευαστικά έργα, περιλήφθηκε και πάλι στον Τακτικό Προϋπολογισμό, ενώ έπρεπε, για σκοπούς καλύτερης παρουσίασης του Προϋπολογισμού, οι δαπάνες για τα έργα αυτά να περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως. Η ίδια τακτική ακολουθήθηκε και για τον Προϋπολογισμό του 2000, παρά την ενοποίηση και των τριών Προϋπολογισμών.

4.57.2 Περιορισμένος χρόνος ετοιμασίας και υποβολής προσφορών. Για προμήθεια και εγκατάσταση χωροδικτυώματος στο Δημοτικό Σχολείο Κιτίου και στο Λύκειο Αγίου Σπυρίδωνα, ζητήθηκαν ξεχωριστές προσφορές. Υποβλήθηκε μόνο μια προσφορά, και για τα δύο έργα, από τον ίδιο προσφοροδότη. Ζήτησα από το Γενικό Λογιστή όπως διορίσει ad-hoc επιτροπή για να εξετάσει τους λόγους της περιορισμένης συμμετοχής, πράγμα που έγινε. Η ad hoc επιτροπή εισηγήθηκε όπως ο χρόνος ετοιμασίας/υποβολής των προσφορών καθοριστεί στις 6 εβδομάδες, αντί στις 3 που προνοούσαν τα έγγραφα προσφορών της υπό εξέταση περίπτωσης, λόγος στον οποίο ενδεχομένως να οφειλόταν, μεταξύ άλλων, η περιορισμένη συμμετοχή.

Παρατήρησα ότι για την προσφορά κατασκευής μεταλλικής στέγης στο Β΄ Δημοτικό Σχολείο Αγίου Αθανασίου, που προκηρύχθηκε μετά από τις πιο πάνω εισηγήσεις της ad-hoc επιτροπής, καθορίστηκε και πάλι χρονικό διάστημα για την ετοιμασία/υποβολή των προσφορών 3 εβδομάδων και οι όροι της προσφοράς, αναφορικά με το δικαίωμα συμμετοχής, ήταν πιο περιοριστικοί από τις προηγούμενες προσφορές, με αποτέλεσμα ο ανταγωνισμός να είναι και πάλι περιορισμένος. Ενώ τα έγγραφα της προσφοράς είχαν αγοράσει 7 προσφοροδότες, υπέβαλαν προσφορά μόνο 2, ενώ ένας από τους υπόλοιπους 5 προσφοροδότες, που δεν υπέβαλαν προσφορά, παραπονέθηκε γραπτώς για την τροποποίηση των όρων συμμετοχής στην προσφορά.

4.57.3 Συμβόλαια εγκατάστασης κεντρικής θέρμανσης και ηλεκτρολογικών εργασιών σε υφιστάμενα σχολικά κτίρια του Δημοσίου. Για τα πιο πάνω συμβόλαια, που είναι συνήθως διάρκειας 3 μηνών, παρέρχεται χρονικό διάστημα 1-2 μηνών, από την ημερομηνία κατακύρωσης μέχρι την ημερομηνία υπογραφής των συμβολαίων, που είναι και η ημερομηνία έναρξης των εργασιών. Λόγω της φύσης των εργασιών, που απαιτεί αυστηρό προγραμματισμό για να μη δημιουργούνται προβλήματα στην ομαλή λειτουργία των Σχολείων, ζήτησα το Μάιο 2000 από το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου όπως μελετηθούν τρόποι επίστευσης της

διαδικασίας υπογραφής των συμβολαίων και ληφθούν μέτρα για την έγκαιρη ανανέωση της ισχύος των εγγυητικών για την πιστή εκτέλεση των συμβολαίων, επειδή, σε αρκετές περιπτώσεις, η ισχύς των εγγυητικών έληγε προτού αποπερατωθεί το έργο, με αποτέλεσμα να παραμένει εκτεθειμένο το Δημόσιο.

4.57.4 Γυμνάσιο Επισκοπής. Το Φεβρουάριο 1999, το Ανώτατο Δικαστήριο με απόφαση του αποδέχθηκε την προσφυγή προσφοροδότη για την ανέγερση του πιο πάνω έργου και ακύρωσε την κατακύρωση της προσφοράς στο χαμηλότερο προσφοροδότη. Η απόφαση του Δικαστηρίου στηρίχθηκε στο γεγονός ότι το Υπουργείο ανέθεσε στο χαμηλότερο προσφοροδότη την εκτέλεση του έργου, χωρίς να απαιτήσει από αυτό να παρουσιάσει αναβαθμισμένη άδεια εγγραφής του, απαίτηση που αποτελούσε αναπόσπαστο όρο της προσφοράς. Ως επακόλουθο, το Δημόσιο ενδέχεται να κληθεί να καταβάλει αποζημιώσεις. Ο Γενικός Λογιστής, με επιστολή του προς το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου, ζήτησε τη διεξαγωγή διοικητικής έρευνας και για το σκοπό αυτό ορίστηκε, το Μάιο 1999, ερευνών λειτουργός. Σύμφωνα με το πόρισμα της έρευνας, καταλογίζονταν ευθύνες στις Τεχνικές Υπηρεσίες του Υπουργείου, κυρίως στο Συντονιστή του Έργου, ο οποίος είχε την ευθύνη της εφαρμογής των όρων του συμβολαίου.

4.57.5 Λύκειο Παλιομετόχου-Κοκκινотριμιθιάς. Στην παράγραφο 4.58.4 της Έκθεσης μου για το 1997, ανέφερα ότι, μετά από εισήγηση μου, διεξήχθη διοικητική έρευνα, με σκοπό τον καταλογισμό ευθυνών για σοβαρές παραλείψεις/αδυναμίες στη διαχείριση του συμβολαίου, και ότι το Υπουργείο απάλλαξε από τα καθήκοντα της τη συντονίστρια του έργου. Μετά από την υποβολή του πορίσματος της διοικητικής έρευνας, ορίστηκαν το Δεκέμβριο 1998 δύο Λειτουργοί του Υπουργείου για διενέργεια νέας διοικητικής έρευνας, για πιθανά πειθαρχικά παραπτώματα εναντίον του Προϊστάμενου και μιας Λειτουργού των Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου.

Όπως πληροφορήθηκα, ο ερευνών λειτουργός αποφάνθηκε ότι δε στοιχειοθετείται κανένα πειθαρχικό παράπτωμα εναντίον του Προϊστάμενου Τεχνικών Υπηρεσιών, ενώ για τη λειτουργό των Τεχνικών Υπηρεσιών έχει κινηθεί πειθαρχική διαδικασία μέσω της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας.

4.57.6 Τέλη και δικαιώματα αξιολόγησης τίτλων σπουδών Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Το λογιστήριο του Υπουργείου δεν τηρεί τα απαραίτητα εκείνα στοιχεία (μητρώα, καταστάσεις και λογαριασμούς) για σκοπούς επιβεβαίωσης της ορθότητας και έγκαιρης είσπραξης και λογιστικής τακτοποίησης όλων των εισπρακτέων τελών και δικαιωμάτων, τα οποία και θεωρούνται σημαντικά. Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μου ανέφερε ότι οι εισηγήσεις μου θα υιοθετηθούν.

4.57.7 Μισθοί εκπαιδευτικών λειτουργών

(α) Παρατηρήθηκαν παραλείψεις, λάθη και κάποια αδυναμία στη διαδικασία που ακολουθείται για την καταβολή των μισθών των εκπαιδευτικών, με αποτέλεσμα να προκαλούνται καθυστερήσεις, λανθασμένες τοποθετήσεις και, σε μερικές περιπτώσεις, να γίνονται υπερπληρωμές.

(β) Εισηγήθηκα τρόπους βελτίωσης της διαδικασίας και όπως καταβληθεί προσπάθεια ανάκτησης των υπερπληρωμών που έγιναν.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μου ανέφερε ότι θα ληφθούν τα αναγκαία μέτρα για μη επανάληψη των όσων παρατηρήθηκαν στο παρελθόν.

4.57.8 Έλεγχος χρόνου προσέλευσης-αποχώρησης προσωπικού. Το ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής του χρόνου προσέλευσης και αποχώρησης του προσωπικού παρουσιάζει

πολύ συχνά προβλήματα, με αποτέλεσμα να μην εκδίδονται οι εβδομαδιαίες καταστάσεις και, κατ' επέκταση, οι οφειλόμενες ώρες εργασίας, κατά υπάλληλο.

4.57.9 Αποθήκη Βιβλίων Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού

(α) Καθυστερήσεις στην εκτέλεση συμβολαίων εκτύπωσης βιβλίων. Η εκτέλεση αρκετών συμβολαίων εκτύπωσης βιβλίων παρουσιάζει καθυστέρηση. Στις περισσότερες περιπτώσεις δεν επιβάλλεται πρόστιμο, λόγω του ότι οι Υπηρεσίες Ανάπτυξης Προγραμμάτων ισχυρίζονται ότι η ευθύνη δε βαρύνει το τυπογραφείο αλλά την ίδια την Υπηρεσία. Επειδή η έγκαιρη παράδοση των βιβλίων στα σχολεία εξαρτάται άμεσα από την έγκαιρη παραλαβή τους στην Αποθήκη, θεωρείται απαραίτητο όπως η Αποθήκη, σε συνεργασία με τις Υπηρεσίες Ανάπτυξης Προγραμμάτων, προωθήσουν μέτρα για απάμβλυνση του προβλήματος των καθυστερήσεων. Έχω πληροφορηθεί ότι μελετώνται τέτοια μέτρα.

(β) Μηχανογράφηση Καθολικού Αποθήκης. Το πρόγραμμα του ηλεκτρονικού υπολογιστή δεν ανταποκρινόταν πλήρως στις ανάγκες της αποθήκης και για το λόγο αυτό συνεχιζόταν η παράλληλη χρήση του χειρόγραφου Καθολικού, η οποία τερματίστηκε το Μάρτιο του 2000, χωρίς όμως να σημειωθούν βελτιώσεις στο πρόγραμμα. Υπέδειξα την αναγκαιότητα λήψης μέτρων για τις απαραίτητες βελτιώσεις ή την αντικατάστασή του με ένα νέο, πιο ολοκληρωμένο και σύγχρονο πρόγραμμα. Έχω πληροφορηθεί ότι μελετώνται τέτοια μέτρα.

(γ) Φυσική καταμέτρηση και επαλήθευση αποθεμάτων. Υπέδειξα την αναγκαιότητα συμμόρφωσης προς τους Κανονισμούς Αποθηκών, οι οποίοι προνοούν όπως οι Υπηρεσίες διενεργούν περιοδικούς ελέγχους και ετήσια επαλήθευση των αποθεμάτων.

(δ) Εσωτερικός έλεγχος. Παρατηρήθηκε ότι δε λειτουργεί κανένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου, με αποτέλεσμα να μην εφαρμόζονται πάντοτε οι Κανονισμοί Αποθηκών και να σημειώνονται λάθη και παραλείψεις.

4.57.10 Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης

(α) Τα έσοδα από τη λειτουργία των Ινστιτούτων κατά το 1999 ανήλθαν σε £1.435.220, ενώ τα αντίστοιχα έξοδα σε £1.833.346, με αποτέλεσμα να παρουσιαστεί έλλειμμα £398.526.

(β) Σε αρκετά Ινστιτούτα παρατηρούνται ελλείψεις και αδυναμίες αναφορικά με την τήρηση των μητρώων, καθώς και την εφαρμογή των Δημοσιονομικών Οδηγιών και Κανονισμών Αποθηκών.

Το Υπουργείο αποδίδει τα προβλήματα αυτά στο γεγονός ότι οι Επιμελητές είναι έκτακτοι με μερική απασχόληση.

Μέρος Β

4.57.11 Μεταφορά χρημάτων σε λογαριασμό καταθέσεων. Διαπιστώθηκαν και πάλι περιπτώσεις κατά τις οποίες αδαπάνητα ποσά μεταφέρθηκαν από Κονδύλια, τα οποία αφορούν βελτίωση/συντήρηση και επέκταση σχολικών κτιρίων Δημοτικής Εκπαίδευσης, σε Λογαριασμό Καταθέσεων του Ταμείου "Α", για να χρησιμοποιηθούν για την εκτέλεση έργων. Η διαδικασία αυτή είναι αντίθετη με τους υφιστάμενους Κανονισμούς και τις αρχές που διέπουν την εκτέλεση των Προϋπολογισμών και εισηγήθηκα τη μεταφορά πιστώσεων μόνο σύμφωνα με την πρόοδο των έργων. Εισηγήθηκα επίσης τη δημιουργία ειδικού Κονδυλίου για την εκτέλεση των συνεχιζόμενων έργων, τακτική που ακολουθείται και σε άλλα Υπουργεία/Τμήματα. Το Υπουργείο με πληροφόρησε ότι η μεταφορά χρημάτων γίνεται στις περιπτώσεις όπου υπάρχουν κατακυρωμένες προσφορές.

4.57.12 Κυπριακή Βιβλιοθήκη. Αρκετά από τα βιβλία δεν έχουν ακόμη καταχωριστεί στα σχετικά μητρώα. Υπάρχουν επίσης βιβλία που έχουν ήδη καταστραφεί ή κινδυνεύουν να καταστραφούν λόγω ακαταλληλότητας των αποθηκευτικών χώρων. Το Υπουργείο με πληροφόρησε ότι καταβάλλονται προσπάθειες για καταχώριση των βιβλίων και ότι το πρώην ξενοδοχείο “Φιλοξενία”, ύστερα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, θα υποστεί μετατροπές, έτσι ώστε να στεγάσει την Κυπριακή Βιβλιοθήκη.

4.57.13 Εσωτερικός έλεγχος. Εξακολουθεί στις πιο πολλές περιπτώσεις να μην ασκείται εσωτερικός έλεγχος στα μετρητά που κατέχουν οι ταμίες των Λυκείων, Γυμνασίων, Τεχνικών Σχολών, νυκτερινών σχολών και άλλων Υπηρεσιών του Υπουργείου, σε αντίθεση με τους υφιστάμενους Κανονισμούς. Το Υπουργείο με πληροφόρησε ότι το πρόβλημα οφείλεται στην έλλειψη προσωπικού.

4.57.14 Η περί Στοιχειώδους και Μέσης Εκπαίδευσης Νομοθεσία. Όπως ανέφερα στην προηγούμενη Έκθεση μου, το Υπουργείο ετοίμασε σχετικό Νομοσχέδιο για εκσυγχρονισμό της πιο πάνω Νομοθεσίας, το οποίο υποβλήθηκε στις 7.11.97 στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνική επεξεργασία. Πληροφορήθηκα ότι γίνονται επαφές με τη Νομική Υπηρεσία για επίστευση της διαδικασίας.

4.57.15 Επιδόματα εκπαιδευτικών. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου εισηγήθηκα όπως γίνει από το Υπουργείο επανεξέταση όλων των επιδομάτων, με σκοπό να αποφασιστεί είτε η συνέχιση τους, είτε η αναθεώρηση τους, πάνω σε πιο ορθολογιστική βάση, ή ακόμα και η κατάργησή τους, αν δεν υφίστανται οι λόγοι για τους οποίους εγκρίθηκε η καταβολή τους. Μέχρι σήμερα δε φαίνεται να έγινε οποιαδήποτε ενέργεια προς αυτή την κατεύθυνση. Το Υπουργείο συμφωνεί με τη διαπίστωση μου και θα καταβάλει προσπάθεια επανεξέτασης/επαναξιολόγησης όλων των επιδομάτων που παραχωρούνται.

4.57.16 Υπόλοιπα καθυστερημένων εσόδων. Παρά τις προσπάθειες που καταβάλλονται, εξακολουθεί να οφείλεται από το Διαχειριστικό Συμβούλιο της Εμπορικής Σχολής Μισή ποσό £465.440 για μισθούς και συνεισφορές για σκοπούς σύνταξης των καθηγητών που αποσπάστηκαν στη Σχολή. Επίσης εκκρεμεί η είσπραξη ενοικίων για τη διαχείριση της καντίνας της Α' Τεχνικής Σχολής Λευκωσίας (£11.992), της Διανελλείου Τεχνικής Σχολής Λάρνακας (£79.518) και της Τεχνικής Σχολής Αγίου Λαζάρου (£12.813). Το θέμα της καθυστέρησης στην είσπραξη των ενοικίων των πιο πάνω καντίνων βρίσκεται ενώπιον των δικαστηρίων.

4.57.17 Το “Σπίτι της Κύπρου” στην Αθήνα. Δεν ετοιμάζεται έκθεση πεπραγμένων, ώστε να μπορεί να διαπιστωθεί σε ποιο βαθμό επιτυγχάνονται οι σκοποί της ίδρυσης του “Σπιτιού της Κύπρου” στην Αθήνα, που αναφέρονται στην Πρόταση της Υπουργικής Επιτροπής, η οποία εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο με την απόφαση του αρ. 27.406, ημερ. 17.7.86.

Παρόλο που δόθηκαν οδηγίες στο Μορφωτικό Ακόλουθο να ετοιμάζει έκθεση πεπραγμένων, όπως προβλέπεται στην Πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, εντούτοις μέχρι σήμερα δεν υποβλήθηκε οποιαδήποτε έκθεση.

4.57.18 Σχέδιο εκμάθησης ελληνικής γλώσσας απόδημων και επαναπατριζόμενων Κυπρίων. Στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως εγκρίθηκε για το πιο πάνω Σχέδιο, το οποίο υποδιαιρείται σε τέσσερα προγράμματα, ποσό ύψους £90.000. Η δαπάνη ανήλθε σε £20.000, για κάλυψη μέρους της αμοιβής διδακτικού προσωπικού των Νυκτερινών Επιμορφωτικών Κέντρων.

Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών

4.57.19 Βιβλιοθήκη. Λόγω αδυναμιών που υπήρχαν στο σύστημα δανεισμού πριν από το 1996, πολλά βιβλία είναι πιθανό να δανείστηκαν και να μην επιστράφηκαν. Εισήγηση της Υπηρεσίας μου είναι όπως διεξαχθεί καταμέτρηση των βιβλίων το συντομότερο δυνατό, όπως προνοείται στους σχετικούς Κανονισμούς Αποθηκών, λόγω και της ανεκτίμητης ιστορικής αξίας των βιβλίων του Κέντρου. Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου με πληροφόρησε ότι θα καταβληθούν προσπάθειες για να προωθηθεί η υλοποίηση της εισήγησης μου.

4.58 ΤΑΜΕΙΟ "Α"

Μέρος Α

4.58.1 Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί για το έτος που έληξε στις 31.8.99, οι οποίοι δεν έχουν ακόμη ελεγχθεί από την Υπηρεσία μου, παρουσίασαν έλλειμμα £50.511, σε σύγκριση με πλεόνασμα £175 κατά το προηγούμενο έτος.

4.58.2 Έσοδα. Τα έσοδα ανήλθαν σε £8.215.568, σε σύγκριση με £8.034.901 το προηγούμενο έτος. Αυτά περιλαμβάνουν κρατική χορηγία ύψους £7.489.948 και σχολική φορολογία £559.371, σε σύγκριση με £7.404.771 και £547.341 του προηγούμενου έτους, αντίστοιχα.

4.58.3 Έξοδα. Το σύνολο των εξόδων ήταν £9.790.908, σε σύγκριση με £7.540.202 το προηγούμενο έτος. Αυτά περιλαμβάνουν χορηγίες Σχολικών Εφορειών και Σχολικών Επιτροπών, για λειτουργικά έξοδα £3.912.196, σε σύγκριση με £3.589.419 του προηγούμενου έτους, και για κεφαλαιουχικές δαπάνες £5.342.660, σε σύγκριση με £3.346.878 του προηγούμενου έτους. Επιπρόσθετα δαπανήθηκαν για τόκους δανείων £517.340, σε σύγκριση με £588.009 το προηγούμενο έτος.

4.58.4 Αποθήκη βιβλίων. Η αποθήκη βιβλίων παρουσίασε συνολικό κέρδος ύψους £55.239, σε σύγκριση με £2.517 του προηγούμενου έτους.

4.58.5 Μηχανογράφηση. Για σειρά ετών η Υπηρεσία μου εισηγείται όπως εισαχθεί μηχανογραφημένο σύστημα για την τήρηση των βιβλίων του Ταμείου. Το θέμα εξακολουθεί να βρίσκεται σε εκκρεμότητα.

Μέρος Β

4.58.6 Λογιστικό σύστημα. Το λογιστικό σύστημα του Ταμείου χρήζει επανεξέτασης και βελτίωσης, ώστε όλα τα έξοδα που διενεργούνται για τη Δημοτική Εκπαίδευση να παρουσιάζονται στους λογαριασμούς του Ταμείου. Για να γίνει όμως τούτο, χρειάζεται να γίνει αλλαγή στη δομή των προϋπολογισμών.

4.58.7 Καθυστερημένες φορολογίες. Στους λογαριασμούς περιλαμβάνεται το ποσό των £171.735, για φορολογίες που επιβλήθηκαν, μέχρι το 1974, σε χωριά στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου. Μετά από εισήγηση μου, ζητήθηκε η έγκριση του Υπουργού Οικονομικών για διαγραφή του ποσού αυτού, αλλά το αίτημα απορρίφθηκε. Το Υπουργείο Οικονομικών, ενώπιον του οποίου τέθηκε το θέμα, εισηγήθηκε όπως ζητηθεί γνωμάτευση από τη Νομική Υπηρεσία κατά πόσο το πιο πάνω ποσό μπορεί να διαγραφεί με βάση το νόμο για τη διαγραφή των χρεών. Η εισήγηση αυτή δεν υλοποιήθηκε.

4.58.8 Ενοικίαση κτιρίου Δημοτικού Σχολείου Ποταμού Γερμασόγειας. Παρόλο που η σύμβαση ενοικίασης έληξε στις 30.9.88, οι ενοικιαστές συνεχίζουν να κατέχουν το κτίριο, χωρίς να υπογράψουν νέα σύμβαση και να γίνει αναθεώρηση του ενοικίου. Μετά από σχετική

γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, δόθηκαν οδηγίες το Φεβρουάριο 1997 προς τον Πρόεδρο της Σχολικής Επιτροπής Ποταμού Γερμασόγειας, όπως προβεί στις ανάλογες ενέργειες για είσπραξη των καθυστερημένων οφειλών, που σύμφωνα με το συμβόλαιο ανέρχονται σε £12 ημερησίως από 17.8.88.

Πρόσφατα έχει συγκληθεί και πραγματοποιηθεί σύσκεψη όλων των εμπλεκόμενων μερών, χωρίς όμως να ληφθεί μέχρι σήμερα οποιαδήποτε ουσιαστική απόφαση, η οποία να διαφοροποιεί την κατάσταση.

4.59 ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΦΟΡΕΙΕΣ

Μέρος Α

4.59.1 Οικονομική κατάσταση. Η οικονομική κατάσταση των Σχολικών Εφορειών εξαρτάται κυρίως από τις χορηγίες που τους παραχωρούνται από την Κυβέρνηση. Η Κυβέρνηση επίσης συνάπτει δάνεια για λογαριασμό των Σχολικών Εφορειών, για την εκτέλεση διαφόρων έργων, όπως είναι η ανέγερση σχολικών κτιρίων και η προσθήκη αιθουσών. Η αποπληρωμή των δανείων αυτών επιβαρύνει τους Κρατικούς Προϋπολογισμούς.

4.59.2 Τελικοί Λογαριασμοί. Με βάση το νέο περί Σχολικών Εφορειών Νόμο του 1997, οι λογαριασμοί των Σχολικών Εφορειών θα πρέπει να ετοιμάζονται σύμφωνα με τους Δημοσιονομικούς Κανονισμούς που εφαρμόζονται για τις Σχολικές Εφορείες. Μέχρι σήμερα δεν έχουν εκδοθεί οι πιο πάνω Κανονισμοί. Έχω υποδείξει ότι η έγκριση τους θα πρέπει να επισπευσθεί, ώστε, εκτός από το σοβαρό θέμα του τρόπου ετοιμασίας και της μορφής των οικονομικών καταστάσεων, να ρυθμιστούν και άλλα θέματα λογιστικών διαδικασιών και οικονομικής διαχείρισης.

Στο μεταξύ εισηγήθηκα όπως το Υπουργείο, με εγκύκλιο του, ζητήσει από τις Σχολικές Εφορείες όπως δίνουν περισσότερα στοιχεία, ως σημειώσεις στις οικονομικές καταστάσεις που υποβάλλονται για έλεγχο στην Υπηρεσία μου.

4.59.3 Καθυστέρηση στην υποβολή των λογαριασμών για έλεγχο. Παρατηρείται μεγάλη καθυστέρηση στην ετοιμασία των λογαριασμών, την έγκριση τους από την οικεία Εφορεία και την υποβολή τους για έλεγχο. Για αριθμό Εφορειών εκκρεμεί μέχρι σήμερα η υποβολή των λογαριασμών για το σχολικό έτος 1998/99, οι οποίοι έπρεπε να υποβληθούν μέχρι το Σεπτέμβριο του 1999. Μία Σχολική Εφορεία δεν έχει ακόμη υποβάλει τους λογαριασμούς για το έτος 1997/98.

4.59.4 Κανονισμοί με βάση τον περί Σχολικών Εφορειών Νόμο του 1997. Εν όψει της ψήφισης του περί Σχολικών Εφορειών Νόμου, στο άρθρο 13 του οποίου γίνεται αναφορά σε Δημοσιονομικούς Κανονισμούς που εφαρμόζονται για τις Σχολικές Εφορείες, εισηγήθηκα όπως το Υπουργείο υποδείξει στις Σχολικές Εφορείες ότι θα πρέπει να ακολουθούν τις Δημοσιονομικές Οδηγίες και Κανονισμούς της Κυβέρνησης. Εισηγήθηκα επίσης όπως εφαρμόζεται ο περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμος.

Όπως πληροφορήθηκα, έχει σταλεί εγκύκλιος σε όλες τις Σχολικές Εφορείες για εφαρμογή των νέων περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμων και Κανονισμών, όπου είναι δυνατό. Το Υπουργείο έχει ήδη κοινοποιήσει στην Υπηρεσία μου, για απόψεις, Κανονισμούς, σχετικά με την ανέγερση και βελτίωση κτιρίων, εκκρεμεί όμως η ετοιμασία αρκετών άλλων Κανονισμών.

Έχω πληροφορηθεί ότι έχει ήδη σταλεί στη Νομική Υπηρεσία προσχέδιο Κανονισμών που αφορά το προσωπικό, για την αναγκαία νομοτεχνική επεξεργασία.

4.59.5 Σχολικές Εφορείες Υπαίθρου. Βάσει του Νόμου αρ. 108(Ι)/1997, προνοείται σύσταση και λειτουργία νέων Σχολικών Εφορειών Υπαίθρου. Τον Ιούνιο του 2000 το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού μου κοινοποίησε κατάλογο 154 νέων Σχολικών Εφορειών Υπαίθρου, που απαρτίζονται από τα οικεία μέλη των Κοινοτικών Συμβουλίων. Μέχρι σήμερα δε φαίνεται οι Εφορείες αυτές να έχουν δραστηριοποιηθεί, ούτε και να έχουν αναλάβει τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες τους, όπως αυτές καθορίζονται στον πιο πάνω Νόμο.

Ως αποτέλεσμα, δεν έχουν υποβληθεί στην Υπηρεσία μου οποιεσδήποτε οικονομικές καταστάσεις για έλεγχο.

4.59.6 Στελέχωση Σχολικών Εφορειών - Τήρηση βιβλίων και ετοιμασία Λογαριασμών. Στις περισσότερες Σχολικές Εφορείες παρατηρούνται αδυναμίες αναφορικά με την τήρηση των βιβλίων και ετοιμασία των Λογαριασμών, γεγονός που οφείλεται βασικά στην ανάθεση καθηκόντων σε προσωπικό μη εξειδικευμένο ή κατάλληλα εκπαιδευμένο. Παρατηρείται επίσης συχνή μετακίνηση Επιμελητών, στα πρόθυρα της αφυπηρέτησής τους, για ανάληψη καθηκόντων, ως υπεύθυνοι για τη διαχείριση Σχολικών Εφορειών.

Με την ψήφιση του περί Σχολικών Εφορειών Νόμου του 1997 και την ανάληψη από τις Σχολικές Εφορείες περισσότερων αρμοδιοτήτων, το πρόβλημα αναμένεται να καταστεί οξύτερο.

Για επίλυση του προβλήματος, εισηγήθηκα όπως οι Σχολικές Εφορείες απασχολούν προσωπικό που προσλαμβάνουν οι ίδιες, ενώ οι Επιμελητές να τοποθετούνται σε σχολεία όπου διαπιστώνεται ότι υπάρχει ανάγκη απασχόλησης προσωπικού. Έχω πληροφορηθεί ότι στις πρόσφατες μετακινήσεις των Επιμελητών στα Λογιστήρια των Σχολικών Εφορειών λήφθηκε πρόνοια, ώστε αυτοί να κατέχουν τα απαραίτητα προσόντα.

4.59.7 Σχέδια υπηρεσίας προσωπικού Σχολικών Εφορειών - Κανονισμοί κ.τ.λ. Μέχρι σήμερα δεν έχουν ετοιμαστεί και προωθηθεί για έγκριση Κανονισμοί που να προνοούν και να ρυθμίζουν θέματα προσωπικού, όπως σχέδια υπηρεσίας, μισθοδοτικές κλίμακες, προσλήψεις, προαγωγές, αφυπηρετήσεις κ.τ.λ. Ο Γενικός Διευθυντής με πληροφόρησε ότι έχουν σταλεί στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνική επεξεργασία.

4.59.8 Μηχανογράφηση. Με την έναρξη μηχανογράφησης των εργασιών διάφορων Σχολικών Εφορειών, με δική τους πρωτοβουλία, η Υπηρεσία μου εισηγήθηκε όπως η μηχανογράφηση όλων των Σχολικών Εφορειών συντονίζεται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, έτσι που τα συστήματα που εισάγονται να είναι ολοκληρωμένα και ομοιόμορφα.

4.59.9 Μισθοί και ημερομίσθια. Δεν υπάρχει ομοιομορφία μεταξύ των Σχολικών Εφορειών, όσο αφορά την παραχώρηση προσαυξήσεων ή την επέκταση κλιμάκων για το εργατοϋπαλληλικό προσωπικό τους, παρόλο που το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού εξέδωσε σχετικό μνημόνιο για εφαρμογή πριν από την ανανέωση των συλλογικών συμβάσεων. Λόγω ασαφειών του μνημονίου, το πρόβλημα εξακολουθεί να υφίσταται.

4.59.10 Ταμείο Διευθυντή. Αρκετοί Διευθυντές Σχολείων διαχειρίζονται διάφορα ταμεία, τα έσοδα των οποίων προέρχονται από εισφορές/δωρεές ή από διάφορες εκδηλώσεις, χωρίς όμως να ακολουθούνται οι ορθές διαδικασίες, αναφορικά με την είσπραξη και διάθεση των πιο πάνω εσόδων. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ετοίμασε προκαταρκτικούς Κανονισμούς, η έκδοση των οποίων ακόμη εκκρεμεί.

Μέρος Β

4.59.11 Κυλικεία

(α) Δεν υποβάλλονται από όλους τους επιτυχόντες προσφοροδότες, για κάθε χρόνο απασχόλησης, πιστοποιητικά υγείας και λευκού ποινικού μητρώου, τόσο για τους ίδιους όσο και το προσωπικό που απασχολούν, κατά παράβαση των όρων των προσφορών.

(β) Προσφορές για τη διαχείριση σχολικών κυλικείων

(i) Παρατήρησα και πάλι ότι οι όροι των προσφορών για τη διαχείριση των σχολικών κυλικείων διαφέρουν από Εφορεία σε Εφορεία. Εισηγήθηκα όπως προωθηθεί σχετική νομοθεσία, η οποία να προνοεί για τη συμπερίληψη βασικών όρων στις προσφορές που προκηρύσσονται.

(ii) Συνεχίζουν να παρατηρούνται περιπτώσεις όπου η διαχείριση των κυλικείων δεν κατακυρώθηκε στους πιο ψηλούς προσφοροδότες, χωρίς να δοθεί επαρκής αιτιολογία, με αποτέλεσμα οι Εφορείες να χάνουν σημαντικά έσοδα.

(γ) **Λειτουργία κυλικείων.** Σε αρκετά κυλικεία παρουσιάζονται κατά καιρούς προβλήματα όσο αφορά την εφαρμογή οδηγιών για την καθαριότητα, ποιότητα και τιμή των ειδών που προσφέρονται σε μαθητές. Πρόσφατα έχει ψηφιστεί από τη Βουλή ο περί Σχολικών Κυλικείων Νόμος του 2000 (60(Ι)/2000), που προνοεί για τη σύσταση και λειτουργία Κεντρικής Επιτροπής Ελέγχου Σχολικών Κυλικείων, η οποία, με βάση το Νόμο, θα διεξάγει σχετικούς ελέγχους.

4.59.12 Μητρώα μηχανογραφικού εξοπλισμού. Λόγω της εγκατάστασης μεγάλου αριθμού ηλεκτρονικών υπολογιστών στα Σχολεία και στα Γραφεία των Εφορειών, εισηγήθηκα σε προηγούμενες Εκθέσεις μου όπως δημιουργηθούν σχετικά μητρώα, κατάλληλα διαρρυθμισμένα, όπου να καταχωρίζονται όλα τα στοιχεία του εξοπλισμού, για σκοπούς παρακολούθησης και εύκολου εντοπισμού τους. Επίσης είναι αναγκαίο όπως υιοθετηθεί σύστημα παρακολούθησης της συντήρησής τους, με βάση τα συμβόλαια που υπογράφονται. Η εισήγηση μου δεν έχει υλοποιηθεί μέχρι σήμερα.

4.59.13 Μητρώα περιουσίας. Εξακολουθούν να υπάρχουν αδυναμίες όσο αφορά την ορθολογιστική τήρηση των μητρώων περιουσίας.

4.59.14 Αγορά φωτοτυπικών μηχανών, μουσικών οργάνων, συσκευών κλιματισμού κ.τ.λ. Εισηγήθηκα όπως τέτοιες αγορές γίνονται μέσω του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Σε περίπτωση που αυτό είναι δύσκολο, εισηγήθηκα όπως για την ετοιμασία των προδιαγραφών, για τέτοιες αγορές, οι Σχολικές Εφορείες απευθύνονται στις Τεχνικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

4.59.15 Γραφική ύλη, αθλητικά είδη και μουσικά όργανα. Οι Σχολικές Εφορείες εξακολουθούν να προμηθεύονται τα πιο πάνω είδη από τον ιδιωτικό τομέα, επικαλούμενες, σε μερικές περιπτώσεις, την κακή ποιότητα των ειδών που υπάρχουν στην αποθήκη του Υπουργείου. Εισηγήθηκα στο Υπουργείο όπως καταβάλει προσπάθεια για περιορισμό των ειδών που διακινούνται μέσω της αποθήκης του, τόσο για την καλύτερη λειτουργία της αποθήκης, όσο και για τη διευκόλυνση της αγοράς τους από τις Σχολικές Εφορείες.

4.59.16 Ετοιμασία Προϋπολογισμών και Απολογισμών Σχολικών Εφορειών. Τόσο οι Προϋπολογισμοί όσο και οι Απολογισμοί της Μέσης Εκπαίδευσης δεν παρουσιάζουν τα έσοδα και έξοδα που γίνονται απευθείας από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, για λογαριασμό των Εφορειών, με αποτέλεσμα να μην παρουσιάζεται ολοκληρωμένη εικόνα, ενώ για τη

Δημοτική Εκπαίδευση τα έσοδα και έξοδα, παρόλο που δεν παρουσιάζονται στους Προϋπολογισμούς, εντούτοις ενσωματώνονται στους λογαριασμούς των Εφορειών στο Ταμείο "Α". Μετά την ψήφιση του περί Σχολικών Εφορειών Νόμου του 1997, εισηγήθηκα όπως το θέμα αυτό ρυθμιστεί κατά την ετοιμασία και έγκριση των Προϋπολογισμών των Εφορειών.

Το Υπουργείο με ενημέρωσε ότι από το 2000 έως το 2001 θα συμπεριληφθούν στους Προϋπολογισμούς, τόσο της Μέσης όσο και της Δημοτικής Εκπαίδευσης, οι εισπράξεις και πληρωμές που διενεργούνται από το Υπουργείο.

4.59.17 Εκτέλεση Προϋπολογισμών. Σε μερικές περιπτώσεις ποσά που εγκρίθηκαν στους Προϋπολογισμούς των Εφορειών παρέμειναν αδαπάνητα.

4.59.18 Ειδικές χορηγίες. Ποσά που παραχωρούνται στις Σχολικές Εφορείες για συγκεκριμένο σκοπό δε δαπανώνται κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Σε αρκετές περιπτώσεις αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η πληρωμή των χορηγιών γίνεται καθυστερημένα και σε άλλες επειδή υπάρχει πρόνοια στους Προϋπολογισμούς των Εφορειών που ικανοποιεί τις ανάγκες τους. Πρόσφατα δόθηκαν οδηγίες όπως καταβάλλονται οι χορηγίες αμέσως μετά την έγκριση των Προϋπολογισμών.

4.59.19 Βιβλιοθήκες. Σε αρκετές βιβλιοθήκες συνεχίζει να μη διεξάγεται έλεγχος των βιβλίων, κυρίως λόγω ελλειπών στελέχωσης των Σχολείων με βιβλιοθηκάρχους.

4.59.20 Εκτοπισμένες Σχολικές Εφορείες - Χρηματικά διαθέσιμα. Οι εκτοπισμένες Σχολικές Εφορείες έχουν στη διάθεση τους χρηματικά υπόλοιπα σε ταμειυτήρια και τράπεζες, τα οποία βρίσκονται κάτω από τη διαχείριση τους. Όλες οι Σχολικές Εφορείες παρέλειψαν να υποβάλουν για έλεγχο τα αναγκαία στοιχεία.

4.59.21 Ακίνητη περιουσία. Δεν έχει ακόμη συμπληρωθεί η έρευνα από το Κτηματολόγιο, για εξακρίβωση και εκτίμηση της αξίας της ακίνητης περιουσίας των Σχολικών Εφορειών και έκδοση νέων τίτλων ιδιοκτησίας. Τούτο είναι αναγκαίο για την ετοιμασία των Ισολογισμών που προβλέπονται στους Κανονισμούς των Σχολικών Εφορειών.

4.59.22 Ταμεία Προνοίας. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι η λειτουργία των Ταμείων Προνοίας των Εφορειών δεν καλύπτεται από Κανονισμούς. Με την ψήφιση του περί Σχολικών Εφορειών Νόμου του 1997, γίνεται σχετική πρόνοια στη νομοθεσία και θα προωθηθεί η έγκριση σχετικών Κανονισμών.

4.60 ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΦΟΡΕΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Μέρος Α

4.60.1 Λογαριασμοί. Παρατηρήθηκε καθυστέρηση στην ετοιμασία και υποβολή για έλεγχο των λογαριασμών για το σχολικό έτος 1998/99. Λόγω των αδυναμιών που εντοπίζονται κάθε χρόνο στην ετοιμασία των λογαριασμών, εισηγήθηκα όπως το Λογιστήριο της Εφορείας ενδυναμωθεί με προσοντούχο προσωπικό. Από το έτος 2000-2001 η Σχολική Εφορεία έχει προβεί στη μίσθωση υπηρεσιών Οικονομικού Συμβούλου.

4.60.2 Εσωτερικός έλεγχος. Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου των δραστηριοτήτων της Σχολικής Εφορείας, καθώς και της διαχείρισης των κληροδοτημάτων, παρουσιάζουν αδυναμίες και κενά. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού θα παραχωρήσει βοήθεια για οργάνωση και αποτελεσματική λειτουργία συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

4.60.3 Διαχείριση κληροδοτημάτων. Επειδή τα έσοδα της Εφορείας από κληροδοτήματα είναι σημαντικά, η Υπηρεσία μου εισηγήθηκε όπως προωθηθεί τροποποίηση των όρων πολλών

κληροδοτημάτων, των οποίων οι σκοποί έχουν εκλείψει ή δεν ανταποκρίνονται στα σημερινά δεδομένα, ώστε να μπορεί να γίνει πιο κατάλληλη αξιοποίηση των εσόδων τους. Πληροφορήθηκα ότι θα ζητηθεί γνωμάτευση από τους νομικούς συμβούλους για τροποποίηση των όρων των κληροδοτημάτων.

Μέρος Β

4.60.4 Κυβερνητικά δάνεια Δημοτικής Εκπαίδευσης. Παρατηρήθηκε και πάλι σημαντική καθυστέρηση στην αποπληρωμή των κυβερνητικών δανείων ύψους £990.000, που παραχωρήθηκαν στην Εφορεία από το 1986 για κάλυψη ελλειμματικών Προϋπολογισμών. Οι καθυστερημένες δόσεις ανήλθαν στις 31.8.99 σε £830.039, για κεφάλαιο, και £462.494 για τόκους. Το θέμα έχει παραπεμφθεί στο Υπουργείο Οικονομικών για διευθέτηση των δανείων.

4.60.5 Μητρώο περιουσιακών στοιχείων (Γενικό). Το μητρώο αυτό εξακολουθεί να μην τηρείται, σε αντίθεση με τον Κανονισμό Αποθηκών 5, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται τόσο η ετοιμασία των λογαριασμών της Εφορείας, όσο και η παρακολούθηση και ο έλεγχος των περιουσιακών στοιχείων. Επίσης δεν τηρούνται επαρκή στοιχεία για τη γη και τα κτίρια που κατέχει και διαχειρίζεται η Σχολική Εφορεία.

Πληροφορήθηκα ότι έχει αγοραστεί πρόγραμμα ηλεκτρονικών υπολογιστών για την τήρηση του μητρώου περιουσίας. Επίσης προωθείται η εκπαίδευση του προσωπικού και τα πιο πάνω θα τεθούν σε εφαρμογή μέσα στη χρονιά 2000-2001.

4.60.6 Καθυστερημένα δίδακτρα και οφειλές λόγω ζημιών. Το ποσό των £8.014 που εκκρεμούσε από το 1985 διαγράφηκε το 2000 με έγκριση του Υπουργείου Οικονομικών (£6.703) και με σχετική απόφαση της Εφορείας (£1.311).

4.60.7 Διαφημιστικές πινακίδες στον προμαχώνα. Συνεχίζεται η μη είσπραξη δικαιωμάτων για τις διαφημιστικές πινακίδες που είναι τοποθετημένες στον προμαχώνα. Πρόσφατα έχει συμφωνηθεί όπως καταβάλλεται συμβολικό ποσό £10 το χρόνο από το Σωματείο "Ολυμπιακός" Λευκωσίας, με ισχύ από το 2000.

4.61 ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΦΟΡΕΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Μέρος Α

4.61.1 Προσφορά για την εκμετάλλευση σχολικών κυλικείων για την περίοδο 1.9.99-15.7.2002. Η κατακύρωση των προσφορών σε αρκετές περιπτώσεις δεν έγινε στους ψηλότερους προσφοροδότες και η σχετική απόφαση λήφθηκε με βάση στοιχεία που δεν περιλαμβάνονταν στους όρους προκήρυξης, όπως για παράδειγμα εξωπραγματικές τιμές, συστατικές επιστολές για προηγούμενους διαχειριστές, αναπηρία πολέμου κ.ά. Επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις αποκλείστηκαν ψηλότεροι προσφοροδότες για συγκεκριμένα κυλικεία, με το δικαιολογητικό ότι θα τους κατακυρωνόταν προσφορά σε άλλα κυλικεία, στα οποία και πάλι ήταν οι ψηλότεροι, χωρίς να γίνουν υπολογισμοί που να δικαιολογούν τη συγκεκριμένη κατακύρωση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο αποκλεισμός κάποιου προσφοροδότη, με τη δικαιολογία της υποβολής εξωπραγματικής τιμής, έρχεται σε αντίθεση με την παράγραφο 5 του σχετικού πρακτικού κατακύρωσης, σύμφωνα με την οποία η Σχολική Εφορεία δε διαθέτει τους μηχανισμούς εκείνους, ώστε να κρίνει τότε μια προσφορά είναι λογική και τότε εκτός πραγματικότητας.

Ως επακόλουθο της τακτικής που ακολούθησε η Σχολική Εφορεία, έγινε καταστρατήγηση του θεσμού των προσφορών, με αποτέλεσμα την απώλεια εσόδων της τάξης των £80.000, για τη Μέση και Δημοτική Εκπαίδευση.

4.61.2 Εσωτερικός έλεγχος. Διαπιστώθηκαν κενά και αδυναμίες στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου. Συγκεκριμένα:

- Τα δελτία απασχόλησης προσωπικού δεν ήταν πάντοτε πλήρως ενημερωμένα, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να αποτελούν αξιόπιστη βάση για τον έλεγχο.
- Εισπράττονται σημαντικά ποσά από προσφοροδότες χωρίς την έκδοση απόδειξης.
- Το μητρώο προσφορών και συμβολαίων δεν τηρείται ορθά, ούτε και είναι πλήρως ενημερωμένο, ώστε να μπορεί να αξιοποιηθεί για σκοπούς παρακολούθησης των προσφορών.
- Οι προσφορές δεν καταχωρίζονται σε ειδικό μητρώο.
- Γίνονται λανθασμένες χρεώσεις και καταβλήθηκε για κάποιες εισαγωγές δασμός, ενώ η Εφορεία εξαιρείται, βάσει του άρθρου 15(α) του Νόμου 108(Ι)/97.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου με πληροφόρησε ότι μερικές από τις αδυναμίες έχουν διορθωθεί και καταβάλλονται προσπάθειες για υλοποίηση και των υπόλοιπων εισηγήσεων μου.

4.62 ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΦΟΡΕΙΑ ΓΕΡΙΟΥ

Μέρος Α

4.62.1 Ετοιμασία και υποβολή λογαριασμών για έλεγχο. Παρατηρήθηκε μεγάλη καθυστέρηση στην ετοιμασία και υποβολή των λογαριασμών της Εφορείας για έλεγχο. Οι λογαριασμοί για τα έτη 1996/97 και 1997/98 υποβλήθηκαν για έλεγχο, μαζί με τους λογαριασμούς για το έτος 1998/99. Από την έναρξη του ελέγχου διαπιστώθηκαν λάθη και παραλείψεις όσο αφορά τις καταχωρίσεις στο Καθολικό της Εφορείας, με αποτέλεσμα τα τραπεζικά υπόλοιπα, τα οποία παρουσιάζονταν στους λογαριασμούς, να μην μπορούν να συμφιλιωθούν με τα υπόλοιπα των βιβλίων ταμείου. Λόγω της σοβαρότητας του θέματος, δεν κατέστη δυνατό να ολοκληρωθεί ο έλεγχος.

Υπέδειξα την αναγκαιότητα της ορθής ενημέρωσης των λογιστικών βιβλίων της Εφορείας και την πλήρη συμμόρφωση προς τις πρόνοιες του Νόμου, για την έγκαιρη υποβολή των λογαριασμών για το νεομισμένο έλεγχο, πράγμα που πρόσφατα έχει γίνει.

Το Υπουργείο αποδίδει τα πιο πάνω στο γεγονός ότι η Σχολική Εφορεία μόλις πρόσφατα έχει συσταθεί και στην απειρία αρμόδιου λειτουργού.

4.63 ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΜΕΝΙΩΝ

Μέρος Α

4.63.1 Ετοιμασία και υποβολή λογαριασμών για έλεγχο. Παρατηρήθηκε, για σειρά ετών, καθυστέρηση στην ετοιμασία και υποβολή για έλεγχο των λογαριασμών της Εφορείας.

4.63.2 Τήρηση στοιχείων. Παρατηρήθηκαν σοβαρές αδυναμίες και ελλείψεις στην τήρηση των απαραίτητων στοιχείων, λογιστικών βιβλίων και άλλων μητρώων.

4.64 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ

4.65 ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Μέρος Α

4.65.1 Εκτέλεση Προϋπολογισμού

- **Αδαπάνητα ποσά.** Σε αρκετά Κονδύλια του Προϋπολογισμού παρέμειναν σημαντικά ποσά αδαπάνητα, τα οποία αφορούν κυρίως την εκτέλεση έργων. Υπέδειξα όπως γίνεται καλύτερος προγραμματισμός των αναγκών, ώστε τα προϋπολογιζόμενα ποσά να ανταποκρίνονται προς τις δυνατότητες υλοποίησης των έργων.

4.65.2 Ξυλουργικό εργαστήριο. Στο ξυλουργικό εργαστήριο που βρίσκεται στην περιοχή Αεροδρομίου Λευκωσίας, στη νεκρή ζώνη, δεν ακολουθούνται πάντοτε οι ενδεδειγμένες διαδικασίες, αναφορικά με την παραλαβή και διάθεση της ξυλείας, και δεν εφαρμόζονται οι Κανονισμοί Αποθηκών. Υπέδειξα την αναγκαιότητα συμμόρφωσης προς τους Κανονισμούς Αποθηκών και της διενέργειας περιοδικών ελέγχων. Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι δόθηκαν αυστηρές οδηγίες για πλήρη εφαρμογή των εισηγήσεων μου.

4.65.3 Εργαστήριο εκμαγείων και αντιγράφων. Από επιτόπιο έλεγχο διαπιστώθηκε ότι δεν ακολουθούνται οι ενδεδειγμένες διαδικασίες, αναφορικά με την προμήθεια των υλικών για την κατασκευή και διάθεση των εκμαγείων και αντιγράφων. Η Υπηρεσία μου υπέδειξε επανειλημμένα την αναγκαιότητα συμμόρφωσης προς τους Κανονισμούς Αποθηκών και της άσκησης αποτελεσματικού εσωτερικού ελέγχου. Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι δόθηκαν οδηγίες στον υπεύθυνο του εργαστηρίου για πλήρη συμμόρφωση από το τρέχον έτος 2000.

4.65.4 Κανονισμοί. Η έκδοση των πιο κάτω Κανονισμών εξακολουθεί να εκκρεμεί:

- Λογαριασμοί Καταθέσεων - Ταμείο Κυπριακών Αρχαιοτήτων.
- Αρχαιολογικοί Κανονισμοί.

Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι οι πιο πάνω Κανονισμοί, μετά από επεξεργασία από τη Νομική Υπηρεσία, επανήλθαν στο Τμήμα για συμπληρώσεις και ενσωμάτωση νέων άρθρων, οπότε και θα διαβιβαστούν και πάλι στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνική επεξεργασία.

Μέρος Β

4.65.5 Αποθέματα αρχαιοτήτων. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου εισηγήθηκα τη μηχανογράφηση των μητρώων αρχαιοτήτων, για σκοπούς καλύτερου ελέγχου και παρακολούθησης. Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι εξασφαλίστηκαν οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές και το λογισμικό, αλλά καθυστερούν οι ηλεκτρολογικές εργασίες για εγκατάσταση των υπολογιστών, οι οποίες αναμένεται να γίνουν από το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών. Η μηχανογράφηση των μητρώων αρχαιοτήτων θα προωθηθεί μόλις συμπληρωθεί η αναγκαία τεχνική υποδομή.

4.65.6 Αρχαιολογικός χώρος Πάφου

(α) Στον πιο πάνω χώρο κατασκευάστηκε μεγάλος χώρος στάθμευσης, ο οποίος δεν μπορεί να αξιοποιηθεί οικονομικά, επειδή, σύμφωνα με γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, δεν καλύπτεται από τους σκοπούς απαλλοτρίωσης του σχετικού διατάγματος. Λόγω του ψηλού κόστους κατασκευής του χώρου στάθμευσης (£800.000), ζήτησα να πληροφορηθώ για τις

περαιτέρω ενέργειες του Τμήματος, ώστε να καταστεί δυνατή η οικονομική εκμετάλλευση του χώρου. Στο μεταξύ, ανέφερα ότι το Τμήμα θα πρέπει να πάρει τέτοια μέτρα, ώστε ο χώρος αυτός να μην τύχει παράνομης εκμετάλλευσης από τρίτους. Όπως πληροφορήθηκα, ο χώρος παραμένει ανοικτός για ελεύθερη χρήση.

(β) Κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου διαπιστώθηκε ότι τα σχέδια και οι προδιαγραφές παρουσίαζαν σημαντικές ασάφειες και ελλείψεις, με αποτέλεσμα να προκληθούν πολλές καθυστερήσεις στο συμβόλαιο για την εκτέλεση του έργου. Επιπρόσθετα, η συχνή ανακάλυψη αρχαιοτήτων επέβαλε τη διακοπή των εργασιών και την τροποποίηση των σχεδίων, σύμφωνα με τις υποδείξεις του Τμήματος Αρχαιοτήτων. Λόγω των πιο πάνω προβλημάτων, το έργο συμπληρώθηκε με καθυστέρηση 20 μηνών, στις 17.7.1998, με αποτέλεσμα ο εργολάβος να υποβάλει απαιτήσεις για αποζημιώσεις ύψους £1.523.925. Μετά από αξιολόγηση των Απαιτήσεων από το Μηχανικό του έργου και από το Τμήμα, η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων μελέτησε το θέμα και αποφάσισε την καταβολή αποζημίωσης ύψους £925.000, η οποία έχει ήδη πληρωθεί.

4.66 ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Μέρος Α

4.66.1 Λογαριασμός καταθέσεων. Στις 31.12.99 το υπόλοιπο του λογαριασμού ήταν £10.903.739. Σε αυτό περιλαμβάνεται ποσό £8.725.647, το οποίο αφορά κρατήσεις και εγγυήσεις για συμβόλαια που εκτελέστηκαν ή εκτελούνται, καθώς και αδαπάνητα υπόλοιπα καταθέσεων από τρίτους, για εκτέλεση διάφορων εργασιών. Πολλά από τα υπόλοιπα αυτά εκκρεμούν για μεγάλο χρονικό διάστημα και θα πρέπει να διερευνηθούν και διευθετηθούν ανάλογα.

4.66.2 Προσφορές. Σε αρκετές περιπτώσεις διενεργούνται από τα Επαρχιακά Γραφεία αγορές διαφόρων υλικών, μέσω πολλών μικρών τμηματικών προσφορών ή πρόχειρων γραπτών προσφορών, η συνολική αξία των οποίων υπερβαίνει το ανώτατο όριο για το οποίο δε χρειάζεται έγκριση του Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών. Αυτό, κατά την άποψη μου, συνιστά παράκαμψη της διαδικασίας προσφορών. Εισηγήθηκα όπως στις περιπτώσεις αυτές επιδιώκεται η ζήτηση μικρού αριθμού προσφορών για μεγαλύτερες ποσότητες υλικών, οι οποίες και να εγκρίνονται από το Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών.

Σε άλλες περιπτώσεις έγιναν πληρωμές στους επιτυχόντες προσφοροδότες πριν από την κατάθεση των τραπεζικών εγγυήσεων που προνοούνταν στα συμβόλαια.

4.66.3 Σύσταση Τμηματικών Συμβουλίων Προσφορών και Τμηματικών Επιτροπών Αξιολόγησης. Λόγω του μικρού αριθμού του τεχνικού προσωπικού στα Γραφεία των Επαρχιακών Μηχανικών, δημιουργείται πρόβλημα στη σύνθεση των Τμηματικών Συμβουλίων Προσφορών και των Τμηματικών Επιτροπών Αξιολόγησης Προσφορών. Έτσι, σε διάφορες επιτροπές συμμετέχουν λειτουργοί που δεν έχουν την απαιτούμενη τεχνική κατάρτιση για την εργασία αυτή.

4.66.4 Ενοικίαση αυτοκινήτων. Σε μερικές περιπτώσεις έγιναν ενοικιάσεις οχημάτων από τον ιδιωτικό τομέα, με σχετικά ψηλό κόστος ενοικίασης, μέχρι και £26 ημερησίως, χωρίς τη σχετική έγκριση του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών. Διαπιστώθηκε ότι δεν τηρούνται πάντοτε τα βιβλία κίνησης των οχημάτων αυτών, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να ελεγχθεί κατά πόσο αυτά τυγχάνουν κανονικής χρήσης.

4.66.5 Φώτα τροχαίας. Σε αρκετές περιπτώσεις ολόκληρη η δαπάνη για αγορά ή εγκατάσταση φώτων τροχαίας σε Δημοτικές Περιοχές βαρύνει τον Κρατικό Προϋπολογισμό, με αποτέλεσμα οι συνεισφορές των Δήμων για τις πιο πάνω δαπάνες, βάσει της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 21.669, ημερ. 29.4.82, να παραμένουν αδαπάνητες στους λογαριασμούς καταθέσεων του Τμήματος ή να χρησιμοποιούνται για σκοπούς άλλους από τους σκοπούς της κατάθεσης.

4.66.6 Υπερωριακή απασχόληση. Η υπερωριακή αποζημίωση του προσωπικού που απασχολείται με την επίβλεψη των έργων εξακολουθεί να παρουσιάζει σημαντική αύξηση κατά τα τελευταία χρόνια, λόγω κυρίως της σημαντικής αύξησης των εκτελούμενων έργων. Εισηγήθηκα όπως καταβληθούν προσπάθειες και ληφθούν μέτρα για περιορισμό της υπερωριακής απασχόλησης μόνο στις απόλυτα αναγκαίες περιπτώσεις και όπως, όπου υπάρχει ευχέρεια, παραχωρείται ελεύθερος χρόνος, αντί αποζημίωση.

4.66.7 Επιβαρύνσεις λόγω αδυναμιών στον προγραμματισμό/συντονισμό εκτέλεσης έργων

(α) Ανάπτυξη Αερολιμένων Λάρνακας και Πάφου. Η τεchnοοικονομική μελέτη σκοπιμότητας και το Γενικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Αερολιμένα Λάρνακας, που ετοιμάστηκε τον Ιούνιο 1991 από οίκο συμβούλων, δεν ικανοποίησαν το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων και το Φεβρουάριο 1993 ανατέθηκε σε κοινοπραξία δύο γαλλικών οίκων η διεξαγωγή νέας μελέτης, έναντι ποσού £2,9 εκ. Λόγω τροποποιήσεων στα σχέδια που αποφάσισε το Υπουργείο, αυτά συμπληρώθηκαν με καθυστέρηση, το Φεβρουάριο 1999, και με επιπλέον δαπάνη περίπου £1 εκ. Η ολική δαπάνη εκτέλεσης των έργων ανάπτυξης των αερολιμένων Λάρνακας και Πάφου εκτιμάται σε £150 εκ. και £50 εκ., αντίστοιχα, σε τιμές 1999.

Στο μεταξύ, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε, το Μάιο 1998, την αυτονόμηση και την εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα στην ανάπτυξη και διαχείριση των νέων αερολιμένων Λάρνακας και Πάφου, ενώ το Μάρτιο του 1999 ενέκρινε το πρόγραμμα δράσης, με βάση το οποίο οι νέοι αερολιμένες θα λειτουργήσουν εντός του 2005, δηλαδή με καθυστέρηση περίπου δέκα ετών από τις αρχικές προβλέψεις. Η μελέτη για την αυτονόμηση των αερολιμένων ανατέθηκε το Δεκέμβριο 1999 σε Κοινοπραξία Συμβούλων, έναντι ποσού £894.000. Αργότερα, λόγω διαφωνιών μεταξύ Κυβέρνησης και Βουλής, αναφορικά με το μοντέλο αυτονόμησης των κυπριακών αερολιμένων, υπήρξε νέα σοβαρή καθυστέρηση στο χρονοδιάγραμμα ανάπτυξης των αερολιμένων.

(β) Αυτοκινητόδρομος Δεκέλειας - Αμμοχώστου. Τον Απρίλιο 1992 το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε το σχεδιασμό του αυτοκινητόδρομου, σύμφωνα με την όδευση που καθορίστηκε από την τεchnοοικονομική μελέτη και τις συστάσεις των αρμόδιων Υπηρεσιών.

Μετά από αντιδράσεις των επηρεαζόμενων κοινοτήτων και του Δημοτικού Συμβουλίου Αμμοχώστου, το Υπουργικό Συμβούλιο προέβη σε επανειλημμένες τροποποιήσεις στην όδευση του αυτοκινητόδρομου και το Σεπτέμβριο 1996 αποφάσισε όπως η κατασκευή του γίνει νότια της κοινότητας Ξυλοφάγου, προς την τουριστική περιοχή Παραλιμνίου - Αγίας Νάπας. Μέχρι το τέλος Ιουνίου 2000 πληρώθηκε στους Συμβούλους Μηχανικούς ποσό £640.000, για εργασίες σύμφωνα με το συμβόλαιο, και ποσό £310.000, για πρόσθετες εργασίες λόγω αλλαγών και για αποζημιώσεις λόγω καθυστερήσεων. Επιπρόσθετα οι Σύμβουλοι Μηχανικοί απαιτούν ποσό £150.000, για νέες καθυστερήσεις και αναστολές του συμβολαίου τους.

Τον Οκτώβριο 1996 άρχισε η κατασκευή του έργου και αναμένεται να αποπερατωθεί γύρω στο Δεκέμβριο 2001, έναντι δαπάνης περίπου £35 εκ.

(γ) Νέο κτίριο της Βουλής των Αντιπροσώπων. Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε τον Ιούλιο 1993, με τη σύμφωνη γνώμη της Βουλής των Αντιπροσώπων, όπως το νέο κτίριο της Βουλής ανεγερθεί στο χώρο ανάπλασης του Σταδίου ΓΣΠ και του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων. Με βάση το πρόγραμμα εκτέλεσης του έργου, οι κατασκευαστικές εργασίες θα άρχιζαν το Σεπτέμβριο 1997, όμως η προκήρυξη των προσφορών αναστάληκε λόγω μη ολοκλήρωσης των αρχαιολογικών ανασκαφών και ανεύρεσης αρχαιοτήτων που, κατά την άποψη του Τμήματος Αρχαιοτήτων, ήταν σημαντικές. Η Υπηρεσία μου διαπίστωσε ότι μεγάλο μέρος της καθυστέρησης οφείλεται στην καθυστέρηση της μεταστέγασης του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων και στον αργό ρυθμό εκτέλεσης των αρχαιολογικών ανασκαφών. Τον Ιανουάριο 2000 αποφασίστηκε όπως η ανέγερση του νέου κτιρίου της Βουλής μετακινηθεί σε νέο χώρο και γίνουν οι απαιτούμενες τροποποιήσεις στα σχέδια. Μέχρι τον Ιούνιο 2000 οι δαπάνες για τις μελέτες ανήλθαν σε περίπου £650.000, ενώ εκκρεμούν απαιτήσεις των Συμβούλων για αποζημιώσεις της τάξης των £800.000. Στο μεταξύ, λόγω της καθυστέρησης στην υλοποίηση του έργου, αποφασίστηκε η ζήτηση προσφορών για την προσωρινή στέγαση της Βουλής σε υφιστάμενη οικοδομή.

(δ) Νέο Νοσοκομείο Λευκωσίας. Μετά από ζήτηση προσφορών, η εκτέλεση του έργου ανατέθηκε έναντι ποσού £37,5 εκ., με έναρξη το Μάιο 1997 και συμπλήρωση το Φεβρουάριο του 2002. Τον Ιανουάριο 1998, μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, έγινε συμφωνία με τον εργολάβο, με βάση την οποία το έργο θα επιταχυνόταν κατά 65 εβδομάδες και θα συμπληρωνόταν μέχρι το Μάιο 2001, έναντι επιπρόσθετης δαπάνης περίπου £2,9 εκ. Ωστόσο, μετά από γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα ότι η επιτάχυνση δεν εμπίπτει στις αλλαγές που μπορούν να γίνουν με βάση τον περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμο, η συμφωνία ακυρώθηκε. Τον Ιούνιο 2000 το έργο παρουσίαζε καθυστέρηση 70 εβδομάδων, οι οποίες οφείλονταν κυρίως στον εργολάβο και μερικώς σε άλλους λόγους. Μέχρι τον Ιούνιο 2000 εγκρίθηκε στον εργολάβο δικαιολογημένη χρονική παράταση του συμβολαίου 37 εβδομάδων, η οποία μεταθέτει τη συμβατική συμπλήρωση του έργου το Νοέμβριο 2002. Τον Ιούλιο του 2000 ο Αρχιτέκτονας του έργου αποφάσισε ότι ο εργολάβος δικαιούται ακόμα 32 εβδομάδες παράταση, λόγω της προσθήκης του Κέντρου Παραπληγικών. Πέρα από τους λόγους που συνέβαλαν στην καθυστέρηση των οικοδομικών εργασιών, διαπιστώθηκε σοβαρή καθυστέρηση στην ετοιμασία των προδιαγραφών για τον ιατρικό εξοπλισμό του Νοσοκομείου, η οποία οφείλεται σε υπαιτιότητα των ειδικών συμβούλων, και σημαντική αύξηση της εκτιμημένης δαπάνης από £12 εκ. σε £25 εκ., λόγω αύξησης του όγκου του απαιτούμενου εξοπλισμού.

(ε) Νέο Νοσοκομείο Αμμοχώστου. Η σχεδιαστική μελέτη του έργου, η δαπάνη του οποίου εκτιμάται σε £7,5 εκ., ανατέθηκε σε ιδιώτες Αρχιτέκτονες τον Ιούλιο 1997 και έπρεπε να συμπληρωθεί το Μάρτιο 1998. Η μελέτη, καθώς και η προκήρυξη των προσφορών, παρουσιάζει καθυστέρηση περίπου 28 μηνών, μέρος της οποίας οφείλεται στους Αρχιτέκτονες και μέρος σε καθυστέρηση στη λήψη αποφάσεων εκ μέρους της κυβερνητικής πλευράς.

Στο μεταξύ η εκτίμηση του τελικού κατασκευαστικού κόστους έχει ανέλθει στα £9,2 εκ., λόγω κυρίως τροποποιήσεων στις εξωτερικές εργασίες, αναθεώρησης του κόστους των ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών και αυξήσεων στα εργατικά.

Τον Ιανουάριο 2000 εισηγήθηκα στο Διευθυντή του Τμήματος όπως δοθούν οδηγίες στους συμβούλους για αναπροσαρμογή της μελέτης των ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών και περιορισμό του κόστους, με βάση τις προδιαγραφές του Νέου Νοσοκομείου Λευκωσίας. Τον Απρίλιο 2000 οι σύμβουλοι ηλεκτρομηχανολόγοι, υιοθετώντας υποδείξεις της Υπηρεσίας μου,

υπέβαλαν αναθεωρημένη εκτίμηση δαπάνης για την Α΄ Φάση, που ανέρχεται σε £2.690.000, σε σύγκριση με £2.990.000, που ήταν η αρχική εκτίμηση.

(στ) Ανέγερση Συγκροτήματος Κυβερνητικών Γραφείων στη Λευκωσία. Το 1994 αποφασίστηκε όπως διεξαχθεί νέα μελέτη για την Α΄ Φάση των Κυβερνητικών Γραφείων από τον Οίκο Συμβούλων, στον οποίο είχε ανατεθεί το 1980 η εκπόνηση της αρχικής μελέτης, και το Φεβρουάριο του 1995 υπογράφηκε το σχετικό συμβόλαιο, το οποίο πρόβλεπε τη συμπλήρωση της μελέτης και τη ζήτηση προσφορών μέχρι το Νοέμβριο 1995, για την ανέγερση των Γραφείων. Μετά από καθυστέρηση περίπου 20 μηνών στην ετοιμασία της μελέτης, το Μάρτιο 1998 ανατέθηκε η κατασκευή του έργου, έναντι ποσού £16,5 εκ., και προβλέπεται η συμπλήρωση του μέχρι τον Αύγουστο 2001.

Κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου παρατηρήθηκε σημαντική καθυστέρηση στην πρόοδο των εργασιών, κυρίως λόγω καθυστέρησης στο διορισμό από την Κυβέρνηση του υπεργολάβου για τις μηχανολογικές εργασίες. Η Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων του Τμήματος, μετά από διαπραγματεύσεις με τον εργολάβο, εισηγήθηκε όπως του παραχωρηθεί παράταση χρόνου 30 εβδομάδων, με χρηματική αποζημίωση, και πέντε εβδομάδων χωρίς χρηματική αποζημίωση.

(ζ) Μελέτη βελτίωσης των Κόμβων Πολεμιδιών και Λιμανιού του Παρακαμπτήριου Λεμεσού. Το Νοέμβριο 1999 το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων αποφάσισε την τροποποίηση της προμελέτης βελτίωσης των κόμβων Πολεμιδιών και Λιμανιού του Παρακαμπτήριου Λεμεσού, με πρόταση σχεδιασμού για την κατασκευή του ενδιάμεσου υπερυψωμένου τμήματος του δρόμου μεταξύ των κόμβων με τη μορφή γέφυρας, αντί τη στήριξη του σε τοίχους αντιστήριξης. Λόγω της αλλαγής αναμένεται αύξηση της δαπάνης εκτέλεσης του έργου περίπου κατά £1 εκ. - £1,5 εκ. Ο κυριότερος λόγος που επέβαλε την αλλαγή είναι ότι η προτεινόμενη νέα λύση θεωρείται περιβαλλοντικά και αισθητικά ως η πιο ενδεδειγμένη. Η Υπηρεσία μου παρατήρησε ότι δεν έγινε αρχικά περιβαλλοντική μελέτη, αλλά αποφασίστηκε, για σκοπούς επίσπευσης της κατασκευής του έργου, να γίνει μελέτη μείωσης των επιπτώσεων στο περιβάλλον στο στάδιο της ετοιμασίας των κατασκευαστικών σχεδίων.

(η) Κατασκευή Υπόγειων Αποθηκών στην Επαρχία Αμμοχώστου. Από επιτόπιο έλεγχο στο έργο παρατήρησα ότι, ύστερα από οδηγίες του ΓΕΕΦ, το Τμήμα τροποποίησε το μήκος δύο αποθηκών από 14 σε 20 μέτρα, με επιπλέον δαπάνη περίπου £16.000, χωρίς έγκριση από την Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων, σύμφωνα με τις νενομισμένες διαδικασίες. Παρατήρησα επίσης ότι το έργο παρουσίαζε καθυστέρηση δύο μηνών, λόγω απρόβλεπτων εδαφολογικών συνθηκών, και αύξηση ποσοτήτων που προήλθαν από αλλαγές και προσθήκες στα σχέδια.

(θ) Βελτίωση των δρόμων Νικόκλεια - Αρμίνου - Φιλούσα (Τμήμα Γ) και Νικόκλεια - Μαμώνια - Αγ. Νικόλαος (Τμήμα Ε). Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε το Φεβρουάριο 2000 την ασφαλτόστρωση των ερεισμάτων των πιο πάνω δρόμων, με σκοπό την αναβάθμιση/βελτίωση της οδικής ασφάλειας και τη μείωση του κόστους συντήρησης των ερεισμάτων μακροπρόθεσμα. Παρατήρησα ότι το θέμα αυτό εξετάστηκε πριν από την προσφοροδότηση του έργου και κρίθηκε ότι τα τεchnοοικονομικά δεδομένα των δρόμων δε δικαιολογούσαν την ασφαλτόστρωση των ερεισμάτων τους και αποφασίστηκε όπως αυτά γίνουν χωμάτινα. Τα δύο έργα βρίσκονται υπό κατασκευή και η επιπλέον εργασία θα εκτελεστεί από τους εργολάβους των έργων, έναντι επιπρόσθετου συνολικού κόστους £122.000.

(ι) Κυκλοφοριακός Κόμβος αρ. 6 στη Λεμεσό - Συμβολή οδών Γρίβα Διγενή - Λινόπετρας - Κολωνακίου. Το συμβόλαιο για την κατασκευή του Κόμβου υπογράφηκε με

ιδιώτη εργολάβο το Σεπτέμβριο 1997, έναντι του ποσού των £240.000. Τον Ιούλιο 1998 το Τμήμα Δημοσίων Έργων, με τη σύμφωνη γνώμη του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως και των εμπλεκόμενων Δήμων, εισηγήθηκε στην Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων την ακύρωση του συμβολαίου, λόγω ενστάσεων των Δήμων Λεμεσού και Αγίου Αθανασίου, επειδή οι κατασκευές που θα γίνονταν σύμφωνα με υφιστάμενο συμβόλαιο θα ήταν προσωρινές και δε θα μπορούσαν να διατηρηθούν, όταν θα εφαρμοζόταν το τελικό ρυθμιστικό σχέδιο του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, το οποίο δεν έχει ετοιμαστεί ακόμη.

Το Μάιο 1999, η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων αποφάσισε την ακύρωση του συμβολαίου, ενώ ο εργολάβος υπέβαλε απαίτηση για αποζημίωση ύψους £206.695, η οποία κρίθηκε υπερβολική και ζητήθηκε από αυτόν να υποβάλει λεπτομερή στοιχεία. Κατά τη γνώμη μου η ακύρωση του συμβολαίου οφείλεται σε ελλιπή προγραμματισμό και συντονισμό μεταξύ των εμπλεκόμενων Κυβερνητικών Τμημάτων, με αποτέλεσμα να κληθεί το Δημόσιο να επωμιστεί σοβαρές χρηματικές αποζημιώσεις. Παράλληλα έχουν δημιουργηθεί καθυστερήσεις στην υλοποίηση του σημαντικού αυτού έργου και έχει πληγεί το κύρος της διαδικασίας προσφορών του Δημοσίου.

(ια) Αναβάθμιση/βελτίωση του κυκλοφοριακού κόμβου στη συμβολή των λεωφόρων Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ με τις οδούς Γιαν Σιμπέλιους και Αποστόλου Βαρνάβα στη Λεμεσό. Η μελέτη του έργου συμπληρώθηκε τον Ιανουάριο 1995 και το Σεπτέμβριο 1997 υπογράφηκε με ιδιώτη εργολάβο το συμβόλαιο για την κατασκευή του, έναντι του ποσού των £360.000. Προτού αρχίσει το έργο, το Τμήμα ανέστειλε την έναρξη των εργασιών, λόγω αναθεώρησης των μελετών των Οργανισμών Κοινής Ωφελείας. Το Μάιο 1998, μετά από οδηγίες του Υπουργού Εσωτερικών, το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως ετοίμασε νέο ρυθμιστικό σχέδιο και το Νοέμβριο 1998 το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε το νέο ρυθμιστικό σχέδιο και τις νέες εργασίες. Μετά από διαβουλεύσεις του Τμήματος με τον εργολάβο, έγινε εισήγηση όπως ο εργολάβος εκτελέσει τις εργασίες που διαλαμβάνει το νέο ρυθμιστικό σχέδιο, έναντι του ποσού των £825.387. Το θέμα εξετάστηκε ενώπιον της Κεντρικής Επιτροπής Αλλαγών και Απαιτήσεων, η οποία αποφάσισε να εγκρίνει την εκτέλεση των εργασιών.

4.66.8 Λάθη και παραλείψεις σε μελέτες

(α) Αυτοκινητόδρομος Δεκέλειας - Αμμοχώστου. Λόγω λαθών και παραλείψεων που παρουσιάστηκαν στη μελέτη, έχουν προκληθεί καθυστερήσεις στην πρόοδο των έργων, καθώς και τροποποιήσεις στα σχέδια, με αποτέλεσμα οι εργολάβοι να υποβάλουν απαιτήσεις για αποζημιώσεις. Το Τμήμα εξετάζει το θέμα και προτίθεται να υποβάλει ανταπαιτήσεις στους Συμβούλους Μηχανικούς. Η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων ενέκρινε τις τροποποιήσεις και ζήτησε το Σεπτέμβριο 1999 από το Τμήμα Δημοσίων Έργων όπως ετοιμάσει έκθεση απαιτήσεων της Κυβέρνησης, για αποζημιώσεις από τους Συμβούλους Μηχανικούς.

(β) Αυτοκινητόδρομος Λεμεσού Πάφου (Τμήμα Τίμη-Γεροσκήπου). Κατά την εκτέλεση του τμήματος του δρόμου Τίμη-Γεροσκήπου, διαπιστώθηκε ότι η αντοχή του υπεδάφους, στο οποίο θα εδράζονταν τα θεμέλια της γέφυρας Έζουσας, ήταν πολύ χαμηλότερη από αυτή που υπολόγισαν οι Σύμβουλοι Μηχανικοί στη σχεδιαστική μελέτη. Ως αποτέλεσμα, κρίθηκε αναγκαία η τοποθέτηση των πεδίων της γέφυρας πάνω σε πασσάλους, για την οποία ο εργολάβος απαιτεί πρόσθετη δαπάνη περίπου £1 εκ. Η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων αποφάσισε το Μάρτιο 1998 τον καταλογισμό ευθυνών και τη λήψη μέτρων εναντίον των Συμβούλων Μηχανικών, επειδή τα αποτελέσματα της γεωτεχνικής έρευνας που έγινε στο στάδιο του σχεδιασμού του έργου δεν ήταν ορθά. Το Φεβρουάριο 1999 το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, με επιστολή του προς τους Συμβούλους Μηχανικούς, τους

καταλογίζει ευθύνες για παράβαση των όρων του συμβολαίου τους και επιφυλάσσει τα δικαιώματα της Δημοκρατίας για απαιτήσεις πάνω από £110.000, για ζημιές που θα υποστεί το Δημόσιο.

(γ) Δρόμος Τίμης - Νατάς - Πενταλιάς - Παναγιάς. Λόγω δυσμενών εδαφολογικών συνθηκών που παρουσιάστηκαν κατά την εκτέλεση του έργου, το Τμήμα ζήτησε από την Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων έγκριση για τροποποιήσεις στο συμβόλαιο, αξίας περίπου £211.000, ποσό που αποτελεί το 32% του ποσού συμβολαίου. Επιπλέον, λόγω των προτεινόμενων αλλαγών, έγινε εισήγηση για παράταση του χρόνου του συμβολαίου κατά 50 εργάσιμες μέρες, με εκτίμηση των οικονομικών απαιτήσεων του εργολάβου για αποζημιώσεις γύρω στις £20.000. Παρατήρησα ότι η ανάγκη για τις τροποποιήσεις προέκυψε λόγω του ότι αγνοήθηκαν από το μελετητή του έργου οι τρεις γεωλογικές εκθέσεις, οι οποίες έγιναν στο στάδιο της μελέτης, και στις οποίες τονιζόταν η παρουσία ενός εξαιρετικά ασταθούς σχηματισμού εδάφους, καθώς και η ύπαρξη πηγών κατά μήκος του άξονα του δρόμου. Λόγω της σοβαρότητας του θέματος εισηγήθηκα όπως διεξαχθεί έρευνα, με σκοπό την απόδοση ευθυνών, σε σχέση με τις ελλείψεις που παρατηρήθηκαν στη μελέτη.

(δ) Δρόμος Νικόκλεια - Αρμίνου - Φιλούσα (Τμήμα Γ). Στο στάδιο της μελέτης και ετοιμασίας των εγγράφων των προσφορών του πιο πάνω δρόμου δε λήφθηκε υπόψη η ανάγκη για τοποθέτηση υλικού στρώσης στέψης, όπου υπάρχει ακατάλληλο έδαφος. Στο στάδιο της κατασκευής του έργου εντοπίστηκε η ανάγκη για τοποθέτηση υλικού στέψης και υπολογίστηκε ότι η ποσότητα του αναγκαίου υλικού είναι περίπου 10.000 κ.μ., με επιπλέον δαπάνη £40.000. Το θέμα εγκρίθηκε από την Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων, η οποία ζήτησε όπως εξεταστεί από το Τμήμα θέμα ευθυνών των μελετητών.

(ε) Διαμόρφωση οδικού δικτύου προς νέο ΓΣΠ. Η μελέτη του οδοστρώματος βασίστηκε στην εδαφολογική έρευνα που έγινε για την κατασκευή του νέου ΓΣΠ. Στο στάδιο της κατασκευής διαπιστώθηκε ότι το υπέδαφος ήταν ακατάλληλο, με αποτέλεσμα να τροποποιηθεί η μελέτη και να προκληθεί καθυστέρηση στην πρόοδο των εργασιών κατά πέντε εβδομάδες και επιπλέον κόστος περίπου £52.000. Παρατήρησα ότι δεν ακολουθήθηκε η υφιστάμενη διαδικασία, σύμφωνα με την οποία, κατά το στάδιο της μελέτης, εκτελείται εδαφολογική μελέτη, πολύ περισσότερο στην περίπτωση αυτή, όπου, από τα διαθέσιμα εδαφολογικά δεδομένα του χώρου του ΓΣΠ, διαφαινόταν ανομοιομορφία στην ποιότητα του υπεδάφους. Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι δεν έγινε στο στάδιο της μελέτης η εδαφολογική έρευνα για το δρόμο, επειδή υπήρχε επείγουσα ανάγκη για την εκτέλεση του έργου προτού συμπληρωθεί το υπό ανέγερση νέο στάδιο ΓΣΠ. Με πληροφόρησε επίσης ότι το Τμήμα του, σε συνεργασία με το Τμήμα Γεωλογικής Επισκοπήσεως, επεξεργάζεται διαδικασία εκπόνησης εδαφολογικών ερευνών πριν από την έναρξη των μελετών για οδικά έργα, ώστε να υπάρχει σαφής ένδειξη της ποιότητας του υπεδάφους και να αποφεύγονται παρόμοιες καταστάσεις.

(στ) Δρόμος προσπέλασης προς «Βαθιά Γωνιά». Από επιτόπιο έλεγχο διαπιστώθηκε σημαντική καθυστέρηση (5-6 μηνών) στην πρόοδο των εργασιών, η οποία οφειλόταν στη μεγάλη αύξηση των χωματουργικών εργασιών, λόγω αλλαγής στην αρχική όδευση του δρόμου και των αυξημένων μετακινήσεων υπηρεσιών, τα οποία δεν προβλέφθηκαν στο στάδιο της μελέτης. Το έργο συμπληρώθηκε το Μάιο 1999, με καθυστέρηση εννέα μηνών. Ο εργολάβος έχει υποβάλει απαιτήσεις για χρηματικές αποζημιώσεις ύψους £455.000, οι οποίες εξετάζονται από το Τμήμα.

(ζ) Βελτίωση των Λεωφόρων Λάρνακας και Αγλαντζιάς στην Αγλαντζιά. Κατά την εκτέλεση του έργου διαπιστώθηκε ότι το ύψος τοίχων αντιστήριξης που προβλεπόταν στη

μελέτη, συνολικού μήκους περίπου 80 μ., ήταν αναγκαίο να αυξηθεί, με αποτέλεσμα επιπλέον επιβάρυνση του συμβολαίου κατά περίπου £17.400.

4.66.9 Αδυναμίες στην οργάνωση/διαδικασίες ελέγχου έργων

(α) Ανεξάρτητοι εργαστηριακοί έλεγχοι των έργων από το Κεντρικό Εργαστήριο. Από δειγματοληπτικό έλεγχο των φακέλων του Κεντρικού Εργαστηρίου του Τμήματος για τα μεγάλα συμβόλαια οδικών έργων, προέκυψε ότι ο έλεγχος του Κεντρικού Εργαστηρίου δεν είναι επαρκής και συστηματικός, λόγω σταδιακής μείωσης του προσωπικού του εργαστηρίου. Ως αποτέλεσμα της υφιστάμενης κατάστασης, το σύστημα ελέγχου της ποιότητας των έργων κρίνεται ανεπαρκές για να διασφαλίσει ότι τα έργα πληρούν τις προδιαγραφές, ενώ οι κτιριακές εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός του νέου Κεντρικού Εργαστηρίου δεν αξιοποιούνται πλήρως. Σε απαντητική του επιστολή ο Διευθυντής του Τμήματος πληροφόρησε την Υπηρεσία μου ότι γίνονται όλες οι αναγκαίες ενέργειες για κατάλληλη στελέχωση του εργαστηρίου με προσοντούχο προσωπικό, έτσι ώστε να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες του. Τον Ιούνιο 2000, ύστερα από νέο έλεγχο της Υπηρεσίας μου, διαπιστώθηκε ότι, σε αντίθεση με τις πιο πάνω διαβεβαιώσεις, το εργαστήριο αποδυναμώθηκε περαιτέρω με την απόσπαση αριθμού έμπειρων υπαλλήλων για την επί τόπου επίβλεψη οδικών έργων.

(β) Νέος δρόμος Λεμεσού - Πάφου, τμήμα Τίμη - Γεροσκήπου, Συμβόλαιο IB. Από επιτόπιο έλεγχο του έργου, διαπιστώθηκε ότι καθυστερεί αδικαιολόγητα η μετακίνηση εργοστασίου μωσαϊκών που βρίσκεται στη λωρίδα κατάληψης, στο τέρμα του αυτοκινητόδρομου, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προϋποθέσεις καθυστέρησης στο έργο και υποβολής από τον εργολάβο απαιτήσεων για αποζημιώσεις. Σε σχετική παρατήρηση, ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι το διάταγμα απαλλοτρίωσης δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί, γιατί ο ιδιοκτήτης υπέβαλε ένσταση, η εξέταση της οποίας καθυστερεί για διάφορους λόγους. Το Τμήμα Κτηματολογίου πρόσφερε στον ιδιοκτήτη το ποσό των £119.130, ως αποζημίωση, αλλά ο ιδιοκτήτης απαίτησε ποσό ύψους £784.583.

Τελικά τον Ιανουάριο 2000, σε σύσκεψη στο Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα, στην οποία παρέστη και ο ιδιοκτήτης του εργοστασίου με τους δικηγόρους του, έγινε κατ' αρχήν συμφωνία όπως ο ιδιοκτήτης παραδώσει τον επηρεαζόμενο χώρο του εργοστασίου στον εργολάβο, αφού του καταβληθεί από την Κυβέρνηση το ποσό των £325.000, ως αποζημίωση, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των δύο μερών για οριστική διευθέτηση του θέματος, είτε με διαιτησία είτε με απόφαση του δικαστηρίου.

(γ) Αρχαιολογικός Χώρος Κάτω Πάφου. Κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου διαπιστώθηκε ότι τα σχέδια και οι προδιαγραφές παρουσίαζαν σημαντικές ασάφειες και ελλείψεις, με αποτέλεσμα να προκληθούν πολλές καθυστερήσεις στο συμβόλαιο. Επιπρόσθετα, η συχνή ανεύρεση αρχαιοτήτων επέβαλε τη διακοπή των εργασιών και την τροποποίηση των σχεδίων σύμφωνα με τις υποδείξεις του Τμήματος Αρχαιοτήτων. Λόγω των πιο πάνω προβλημάτων, το έργο συμπληρώθηκε, με καθυστέρηση 20 μηνών, στις 17.7.1998, με αποτέλεσμα ο εργολάβος να υποβάλει απαιτήσεις για αποζημιώσεις ύψους £1.523.925. Μετά από αξιολόγηση των απαιτήσεων από το Μηχανικό του έργου και το Τμήμα, η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων μελέτησε το θέμα και αποφάσισε την καταβολή αποζημίωσης ύψους £925.000. Τον Ιούλιο 2000 το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων αποφάσισε τη διεξαγωγή έρευνας αναφορικά με τα αίτια και τους υπαίτιους για τη δημιουργία των προβλημάτων που διαπιστώθηκαν στο σχεδιασμό και εκτέλεση του έργου.

(δ) Αυτοκινητόδρομος Λεμεσού - Πάφου (Τμήμα Πέτρα του Ρωμιού - Άσπρος). Με βάση το συμβόλαιο, το οποίο ανατέθηκε μετά από διεθνείς προσφορές σε κοινοπραξία ξένου οίκου με κυπριακή εταιρεία, έναντι ποσού £10,5 εκ., η εκτέλεση του έργου άρχισε το Μάρτιο 1998 και θα έπρεπε να είχε συμπληρωθεί μέχρι τον Ιούνιο 2000. Μετά την έναρξη των εργασιών διαπιστώθηκε ότι το υπέδαφος θεμελίωσης της κοιλαδογέφυρας στην περιοχή της Πέτρας του Ρωμιού ήταν πολύ δυσμενέστερο από αυτό που αναμενόταν, σύμφωνα με την εδαφολογική έρευνα που έγινε στο στάδιο της μελέτης από τους συμβούλους μελετητές. Ως αποτέλεσμα, αποφασίστηκε η τροποποίηση της μελέτης της θεμελίωσης, προέκυψε όμως διαφωνία μεταξύ συμβούλων μελετητών και εργολάβου, σχετικά με το είδος της θεμελίωσης που επιβαλλόταν να γίνει. Το πρόβλημα δημιουργήθηκε επειδή η γεωλογική μελέτη που έγινε από τους συμβούλους ήταν λανθασμένη, ενώ παράλληλα αυτοί μετέθεσαν, με βάση σχετική πρόνοια στο συμβόλαιο του εργολάβου και σε αντίθεση με τις συμβατικές υποχρεώσεις τους, την ευθύνη για την τελική μελέτη της γέφυρας στον εργολάβο. Κατά την άποψη μου η ενέργεια αυτή των συμβούλων έπρεπε να είχε εντοπιστεί και αποτραπεί από το Τμήμα. Λόγω της διαφωνίας, προκλήθηκε σοβαρή καθυστέρηση στην κατασκευή της γέφυρας, με αποτέλεσμα την υποβολή απαιτήσεων για αποζημιώσεις από μέρους του εργολάβου.

Με σκοπό τη μείωση των καθυστερήσεων, η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων ενέκρινε εισήγηση του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων για επίσπευση και τμηματική κατασκευή της γέφυρας, με παραλαβή του βόρειου τμήματος μέχρι τις 28.12.2000 και του νότιου μέχρι τις 26.8.2001, έναντι πρόσθετης δαπάνης £275.000. Η Επιτροπή αποφάσισε επίσης όπως η εν λόγω δαπάνη διεκδικηθεί από τους συμβούλους μελετητές.

(ε) Υπολογισμός ποσοτήτων και πληρωμών εργασιών στα συμβόλαια οδικών έργων. Από δειγματοληπτικό έλεγχο των πληρωμών σε συμβόλαια οδικών έργων, η Υπηρεσία μου διαπίστωσε ότι, ενώ οι εργολήπτες σχεδιάζουν τις διατομές των δρόμων και υπολογίζουν τις ποσότητες των χωματουργικών εργασιών με τη χρήση προγραμμάτων ηλεκτρονικού υπολογιστή, το Τμήμα, στις περισσότερες περιπτώσεις, προβαίνει σε έλεγχο των διατομών και ποσοτήτων με εμβαδομέτρηση, χωρίς τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή. Η Υπηρεσία μου εισηγήθηκε, για πιο αποτελεσματική διαχείριση και έλεγχο των πληρωμών, ότι ενδείκνυται όπως το Τμήμα εφοδιαστεί με τα αντίστοιχα προγράμματα που χρησιμοποιούν οι εργολήπτες. Ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε, το Μάιο 2000, ότι η Μονάδα Μηχανογράφησης του Τμήματος προβαίνει σε ενέργειες για εξασφάλιση και χρήση από τους επιβλέποντες Μηχανικούς των κατάλληλων προγραμμάτων.

(στ) Συμβόλαια υπεργολαβίας των ηλεκτρολογικών και μηχανολογικών εγκαταστάσεων για το Νέο Νοσοκομείο Λευκωσίας και τα Νέα Κυβερνητικά Γραφεία. Από έρευνα της Υπηρεσίας μου διαπιστώθηκε ότι τα προσόντα και η πείρα του υπεύθυνου προσωπικού των υπεργολάβων ηλεκτρολογικών εργασιών για το Νέο Νοσοκομείο Λευκωσίας και τα Νέα Κυβερνητικά Γραφεία, καθώς και του υπεργολάβου μηχανολογικών εργασιών για τα Νέα Κυβερνητικά Γραφεία, δεν πληρούσαν τις απαιτήσεις των όρων προεπιλογής των υπεργολάβων. Το Μάρτιο 2000, ο Διευθυντής του Τμήματος με πληροφόρησε ότι, αναφορικά με τα Νέα Κυβερνητικά Γραφεία, έχουν σταλεί επιστολές προς τους υπεργολάβους, ζητώντας όπως τηρήσουν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις, αναφορικά με το υπεύθυνο προσωπικό του έργου.

4.66.10 Αδυναμίες στη διαχείριση συμβολαίων

(α) Περιοδική συντήρηση δρόμων στις Επαρχίες Λευκωσίας - Λάρνακας - Αμμοχώστου. Από επιτόπιο έλεγχο στο έργο παρατήρησα ότι δόθηκε εντολή έναρξης του έργου, ενώ εκτελούνταν ακόμα εργασίες στο δρόμο Λάρνακας - Δεκέλειας (B3) από το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λάρνακας, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν προϋποθέσεις για απαιτήσεις από τον εργολάβο λόγω καθυστερήσεων. Τελικά η εκτέλεση των εργασιών έγινε τέσσερις μήνες μετά τη λήξη της περιόδου του συμβολαίου, λόγω καθυστέρησης στη συμπλήρωση των εργασιών που εκτελούνταν στο δρόμο αυτό από το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λάρνακας. Παρατήρησα επίσης ότι, με οδηγία του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, αποφασίστηκε κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου η διεύρυνση κατά ένα μέτρο του ασφαλικού οδοστρώματος σε τμήμα μήκους 3,2 χλμ. του πιο πάνω δρόμου, με επιπλέον δαπάνη £17.704, χωρίς έγκριση, σύμφωνα με τη νενομισμένη διαδικασία.

(β) Βελτίωση του δρόμου Αγίας Τριάδας - Κάβο Γκρέκο. Σύμφωνα με τους όρους του συμβολαίου, το έργο προβλέπεται να αρχίσει το Δεκέμβριο 1999 και να εκτελεστεί σε δύο τμήματα (Α και Β). Το τμήμα Α θα ολοκληρωθεί σε 18 μήνες και το τμήμα Β σε πέντε μήνες. Παρατήρησα ότι, σύμφωνα με το πρόγραμμα που έχει υποβάλει ο εργολάβος, η έναρξη των εργασιών στο τμήμα Α προβλέπεται να γίνει μετά τη συμπλήρωση των εργασιών στο τμήμα Β, σε αντίθεση με τις πρόνοιες και όρους του συμβολαίου που προβλέπουν ταυτόχρονη έναρξη των εργασιών και στα δύο τμήματα. Το Μάρτιο 2000, με επιστολή μου προς το Διευθυντή του Τμήματος, ζήτησα όπως ερευνήσει το θέμα και με πληροφορήσει για τους λόγους παρέκκλισης από τις πρόνοιες του συμβολαίου.

(γ) Βελτίωση του δρόμου Νικόκλεια - Μαμώνια - Άγιος Νικόλαος - Μετατόπιση άξονα. Το Τμήμα αποφάσισε τη μετατόπιση του άξονα του δρόμου κατά τρία μέτρα, μετά από αίτημα επηρεαζόμενου ιδιοκτήτη γης. Ο εργολάβος έχει εκφράσει την πρόθεση του να διεκδικήσει παράταση χρόνου και χρηματική αποζημίωση για την αλλαγή αυτή, η οποία έγινε χωρίς την έγκριση της Κεντρικής Επιτροπής Αλλαγών και Απαιτήσεων. Τελικά η Επιτροπή αποφάσισε όπως εγκρίνει την αλλαγή υπό διαμαρτυρία, ζητώντας από το Τμήμα όπως ακολουθεί πιστά τη νενομισμένη διαδικασία προώθησης των αλλαγών.

(δ) Κατασκευή υπόγειων αποθηκών σε περιοχή της Επαρχίας Λεμεσού. Κατά το στάδιο υποβολής των προσφορών, η ακριβής θέση κατασκευής των αποθηκών, καθώς και ο δρόμος πρόσβασης προς αυτές, δεν ήταν γνωστά, με αποτέλεσμα οι ποσότητες που περιλήφθηκαν στο Δελτίο Ποσοτήτων του συμβολαίου για τις χωματουργικές εργασίες να είναι σημαντικά μικρότερες από τις πραγματικές. Το επιπλέον κόστος που προέκυψε από την αύξηση των ποσοτήτων ανέρχεται στις £63.432. Με επιστολή μου προς το Διευθυντή του Τμήματος παρατήρησα ότι, παρόλο που το πιο πάνω πρόβλημα ήταν γνωστό στο Τμήμα πριν από την έναρξη των εργασιών, ζητήθηκε από το Μηχανικό του έργου όπως εκδώσει προς τον εργολάβο οδηγία έναρξης των εργασιών, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί καθυστέρηση στο έργο, μέχρι την ετοιμασία των αναγκαίων σχεδίων για τη θέση των αποθηκών και την κατασκευή του δρόμου πρόσβασης. Για το λόγο αυτό έχει παραχωρηθεί στον εργολάβο δικαιολογημένη παράταση χρόνου 32 εργάσιμων ημερών, ενώ αναμένεται η από μέρους του υποβολή απαιτήσεων για οικονομικές αποζημιώσεις.

Η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων, κατά την εξέταση του θέματος, κάλεσε το Τμήμα όπως μην αποδέχεται στο μέλλον την προκήρυξη προσφορών για άλλες Υπηρεσίες (περιλαμβανομένου και του Υπουργείου Άμυνας), αν προηγουμένως δεν έχουν ετοιμαστεί πλήρως τα κατασκευαστικά σχέδια και τα δελτία ποσοτήτων. Το Τμήμα, σε συνεργασία με το

Υπουργείο Άμυνας και τη Διεύθυνση Ελέγχου, αποφάσισαν, το Φεβρουάριο 1999, όπως υιοθετηθούν διαδικασίες «με κατά στάδια έλεγχο», έτσι που να μειώνεται στο ελάχιστο η πιθανότητα παραλείψεων και να αποφεύγονται καθυστερήσεις και επιβαρύνσεις στα έργα.

(ε) Συμβόλαιο για το δρόμο Λεμεσού - Πάφου (τμήμα Άσπρος-Πέτρα του Ρωμιού) - Αλλαγή θεμελίωσης της Κοιλαδογέφυρας. Μετά την τροποποίηση των σχεδίων της θεμελίωσης της Κοιλαδογέφυρας, ο εργολάβος αρνήθηκε να δώσει στο Μηχανικό του έργου τα αναγκαία στοιχεία (προσφορές υπεργολάβων κ.τ.λ.), για τον ακριβή υπολογισμό του κόστους της εργασίας, υποστηρίζοντας ότι δεν έχει τέτοια υποχρέωση. Η Υπηρεσία μου υπέδειξε ότι η θέση του εργολάβου είναι αντίθετη με τους όρους του συμβολαίου και τη διεθνή πρακτική, σύμφωνα με την οποία αυτός έχει υποχρέωση να συνεργαστεί με το Μηχανικό για την κοστολόγηση και εκτέλεση της εργασίας με τον πιο οικονομικό τρόπο.

Τον Απρίλιο 1999 ο Μηχανικός του έργου απέστειλε επιστολή στον εργολάβο, με την οποία τον πληροφορεί ότι η τιμολόγηση της εργασίας θα γίνει με βάση τους όρους του συμβολαίου και τη διεθνή πρακτική. Το κόστος της εργασίας υπολογίζεται από τον εργολάβο σε £2,2 εκ., ενώ ο Μηχανικός του έργου το έχει προκαταρκτικά εκτιμήσει σε £1,3 εκ.

(στ) Προσφορά για την τοποθέτηση και κατασκευή κρασπέδων/ρείθρων στην Επαρχία Αμμοχώστου. Η πιο πάνω προσφορά αφορούσε συμβόλαιο «διαρκείας», στο οποίο δεν καθοριζόταν η ποσότητα εργασίας που θα εκτελείτο, αλλά το μέγιστο ποσό και το μέγιστο/ελάχιστο χρονικό διάστημα εκτέλεσης του συμβολαίου. Τρεις μήνες μετά την έναρξη του συμβολαίου, οι εργασίες διακόπηκαν κατόπιν οδηγιών του Τμήματος. Οι οδηγίες για διακοπή των εργασιών δόθηκαν με σκοπό τη συνέχιση τους από συνεργεία του Τμήματος τα οποία αδρανούσαν. Ο εργολάβος, με επιστολή του προς το Τμήμα, απαίτησε το ποσό των £26.518 ως αποζημίωση, λόγω της διακοπής των εργασιών. Σε σχετική γνωμάτευση του, ο Γενικός Εισαγγελέας επέκρινε το Τμήμα για την απόφαση που πήρε, την οποία θεώρησε λανθασμένη, και κάλεσε το Τμήμα όπως διαπραγματευτεί το θέμα με τον εργολάβο, για εξεύρεση συμβιβαστικής λύσης και διευθέτηση των απαιτήσεων του.

4.67 ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Μέρος Α

4.67.1 Καθυστερημένα έσοδα. Τα καθυστερημένα έσοδα στις 31.12.99 ήταν £969.496, σε σύγκριση με £813.717 για το προηγούμενο έτος. Στις καθυστερήσεις περιλαμβάνεται ποσό £780.502 για φόρο χωρητικότητας πλοίων, £31.063 για δικαιώματα επιθεώρησης πλοίων, £6.731 για τέλη πληρώματος και £37.517 για άδειες ασυρμάτων πλοίων. Δεν περιλαμβάνεται ποσό £183.731, που αφορά επιβαρύνσεις πάνω στον καθυστερημένο φόρο χωρητικότητας πλοίων, το οποίο καθίσταται πληρωτέο κατά την πληρωμή του οφειλόμενου φόρου. Εισηγήθηκα τη διερεύνηση όλων των καθυστερημένων οφειλών, με σκοπό την είσπραξη ή τη διαγραφή τους, καθώς και τη λήψη δικαστικών μέτρων, όπου κρίνεται σκόπιμο. Μετά από έγκριση του Υπουργείου Οικονομικών, διαγράφηκε κατά τα έτη 1995-1999 το ποσό των £813.960.

4.67.2 Καθυστερημένα έσοδα από φορολογίες μικρών σκαφών και γιωτ - Κατάθεση εγγύησης. Στα καθυστερημένα έσοδα περιλαμβάνονται καθυστερήσεις, που αφορούν φορολογίες μικρών σκαφών και γιωτ, αρκετές από τις οποίες χρονολογούνται από το 1992 και είναι αμφίβολο αν θα εισπραχθούν. Ο εντοπισμός των οφειλετών στις περιπτώσεις αυτές είναι αρκετά δύσκολος, επειδή δεν υπάρχει τακτική επικοινωνία με το Τμήμα, με αποτέλεσμα να παραμένουν καθυστερημένες οφειλές για πολλά χρόνια.

Για αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού, εισηγήθηκα όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο κατάθεσης εγγύησης κατά την εγγραφή των μικρών σκαφών στο Νηολόγιο.

4.67.3 Λογαριασμοί του Προξενείου/Ναυτιλιακού Γραφείου στο Ρόττερνταμ. Ο υπεύθυνος του Γραφείου δεν είχε τακτοποιήσει τις εκκρεμότητες στους λογαριασμούς του Προξενείου, ενώ ο ίδιος μετατέθηκε από τις 31 Μαΐου 1999 σε άλλο Γραφείο. Λόγω της σοβαρότητας του θέματος έγινε επιτόπιος έλεγχος από εκπρόσωπο του Γενικού Λογιστή και δόθηκαν οδηγίες για τελική διευθέτηση όλων των εκκρεμοτήτων. Όπως με πληροφόρησε το Τμήμα, το θέμα αναμένεται να τακτοποιηθεί.

4.67.4 Συνεργασία με τον Κυπριακό Νηογνώμονα (CBS) σε θέματα Εμπορικής Ναυτιλίας. Παρόλο που δεν είχε πιστοποιηθεί ότι ο Κυπριακός Νηογνώμονας ικανοποιεί τα ποσοτικά κριτήρια που απαιτούνται από τις αποφάσεις του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού και την Κοινοτική Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εντούτοις έγινε εισήγηση και με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ημερ. 29.1.98, εγκρίθηκε η ανάθεση της επιθεώρησης πλοίων στον Πειραιά στον Κυπριακό Νηογνώμονα, με συμβόλαιο ισχύος ενός χρόνου.

Επίσης, η ανάθεση των επιθεωρήσεων έγινε χωρίς να κινηθεί η διαδικασία ζήτησης προσφορών, σε αντίθεση με τον περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμο,

4.67.5 Δημιουργία δικτύου ανεξάρτητων επιθεωρητών για εποπτεία των επιπέδων ασφάλειας των κυπριακών πλοίων. Η δημιουργία δικτύου ανεξάρτητων επιθεωρητών, που εγκρίθηκε με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 42.695, ημερ. 7.6.95, δεν ολοκληρώθηκε, λόγω δυσκολίας στην εξεύρεση επιθεωρητών. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με τη νέα απόφαση του αρ. 50.816, ημερ. 17.10.99, έχει εγκρίνει νέους όρους και κριτήρια πρόσληψης ανεξάρτητων επιθεωρητών, για επίλυση του προβλήματος.

Από τη λειτουργία του συστήματος ελέγχου των κυπριακών πλοίων από τους ανεξάρτητους επιθεωρητές, κατά τα έτη 1996-1999, φαίνεται ότι οι επιθεωρήσεις που έγιναν είναι πολύ περιορισμένες και δεν έχουν αποφέρει τα αναμενόμενα έσοδα στο Κράτος, ενώ το κόστος εργοδότησης των επιθεωρητών είναι δυσανάλογα ψηλό, σε σύγκριση με τα έσοδα που πραγματοποιήθηκαν. Επίσης, η εφαρμογή του θεσμού αυτού δε φαίνεται να έχει επιφέρει σημαντική βελτίωση της εικόνας της κυπριακής σημαίας, αφού οι καταγγελίες/κρατήσεις κυπριακών πλοίων από τις λιμενικές αρχές ξένων χωρών δεν παρουσιάζουν ουσιαστική μείωση.

Από τα πιο πάνω είναι φανερό ότι θα πρέπει ο τρόπος εποπτείας των κυπριακών πλοίων να μελετηθεί ξανά.

4.67.6 Επιβολή χρηματικών ποινών. Κατά το 1999 δεν επιβλήθηκε καμιά χρηματική ποινή για παραβάσεις/ελλείψεις που εντοπίστηκαν κατά τις επιθεωρήσεις πλοίων από τους ανεξάρτητους επιθεωρητές, ούτε και για καταγγελίες που είχαν γίνει τα προηγούμενα χρόνια και εκκρεμούσε η εξέτασή τους. Επίσης, η τακτική του Τμήματος είναι να μην επιβάλλονται χρηματικές ποινές, ούτε για παραβάσεις/ελλείψεις που διαπιστώνονται από τους μόνιμους επιθεωρητές του Τμήματος, εκτός αν οι παρατυπίες δικαιολογούν την κατακράτηση του πλοίου.

Τα πιο πάνω δε συνάδουν με τις πρόνοιες των σχετικών νόμων που προβλέπουν επιβολή χρηματικών ποινών, ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης, και έχουν ως αποτέλεσμα την απώλεια δημόσιων εσόδων.

4.67.7 Εκκρεμείς καταγγελίες ξένων αρχών για ελλείψεις σε πλοία. Παρά την προσπάθεια που γίνεται στο Τμήμα για την εξέταση και την επιβολή χρηματικών ποινών, για

καταγγελίες πλοίων από τις λιμενικές αρχές ξένων χωρών, εξακολουθεί να υπάρχει σχετική καθυστέρηση, με κίνδυνο την απώλεια δημόσιου χρήματος. Διαπιστώθηκε ότι σε αρκετές περιπτώσεις το Τμήμα δεν μπόρεσε να επιβάλει ή εισπράξει τις ανάλογες χρηματικές ποινές, επειδή τα πλοία στο μεταξύ έχουν διαγραφεί από το Κυπριακό Νηολόγιο ή έχουν πωληθεί, μεταβιβαστεί κ.τ.λ.

4.67.8 Εξώδικη ρύθμιση αδικημάτων σχετικά με παραβάσεις της σύμβασης προς αποφυγή συγκρούσεων στη θάλασσα. Σύμφωνα με τον Κυρωτικό Νόμο 18/80, η αρμόδια αρχή έχει εξουσία να αποδέχεται την καταβολή ποσού που θα συμφωνείται, μετά από συζήτηση, με τον πλοιοκτήτη, για εξώδικη ρύθμιση αδικημάτων σχετικά με την πιο πάνω σύμβαση.

Εισηγήθηκα την τροποποίηση του Κυρωτικού Νόμου, ώστε η αρμόδια αρχή να έχει εξουσία να επιβάλλει και όχι να αποδέχεται χρηματικές ποινές για παραβάσεις της σύμβασης, όπως γίνεται και με άλλους Κυρωτικούς Νόμους.

Το Τμήμα με πληροφόρησε ότι θα προωθήσει την πιο πάνω τροποποίηση.

4.67.9 Καθορισμός χρηματικών ποινών για παραβάσεις Διεθνών Ναυτιλιακών Συμβάσεων. Σε ορισμένους Κυρωτικούς Νόμους δεν περιλήφθηκαν πρόνοιες για επιβολή χρηματικών ποινών για παραβάσεις Διεθνών Ναυτιλιακών Συμβάσεων, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να καθορίζονται και να επιβάλλονται τέτοιες ποινές. Σε άλλους Κυρωτικούς Νόμους, ενώ έχουν περιληφθεί τέτοιες πρόνοιες, δεν έχουν καθοριστεί οι ανάλογες χρηματικές ποινές, με αποτέλεσμα την απώλεια σημαντικού ποσού εσόδων για το Κράτος, αφού για σωρεία καταγγελιών δεν μπορούν να επιβληθούν ποινές.

4.67.10 Ενοίκιο για το Ναυτιλιακό Γραφείο στο Ρόττερνταμ. Για την περίοδο ενοικίασης 1.3.96-28.2.2001, αναμένεται ότι θα καταβληθεί από το Τμήμα το ποσό των £123.461, ως ενοίκια για το Ναυτιλιακό Γραφείο στο Ρόττερνταμ.

Ενόψει του γεγονότος ότι στους όρους του σχετικού συμβολαίου υπάρχει πρόνοια για ανανέωση της ενοικίασης για άλλα πέντε χρόνια και λόγω του ότι θα καταβληθεί αρκετά ψηλό ποσό, ως ενοίκια, και η χρήση των Γραφείων στο Ρόττερνταμ θα είναι μόνιμη, εισηγήθηκα όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο αγοράς ιδιόκτητων Γραφείων.

Όπως με πληροφόρησε το Τμήμα, δόθηκαν οδηγίες για τη λήψη πληροφοριών για τις τιμές των ακινήτων, με σκοπό την αγορά ιδιόκτητων Γραφείων.

Μέρος Β

4.67.11 Μητρώα εγγραφής πλοίων. Εξακολουθεί να μη γίνεται συμφιλίωση των μητρώων εγγραφής πλοίων στο τέλος κάθε χρόνου, για διαπίστωση της ορθότητας των νέων εγγραφών και διαγραφών πλοίων. Εισηγήθηκα την επίσπευση της μηχανογράφησης των μητρώων εγγραφής πλοίων και των καταστάσεων που αφορούν χρεώσεις πλοίων, ώστε η ενημέρωση τους να γίνεται έγκαιρα και η διαδικασία είσπραξης των σχετικών τελών να διεκπεραιώνεται πιο αποτελεσματικά.

4.67.12 Εκτύπωση εντύπων, εγχειριδίου, ναυτιλιακών εγγράφων πλοίων και φυλλαδίων ναυτικών. Στους προϋπολογισμούς των τελευταίων ετών γίνεται πρόνοια για την εκτύπωση των πιο πάνω εντύπων, για σκοπούς τήρησης επίσημων ημερολογίων και ναυτολογίου, όπως προβλέπει η υφιστάμενη νομοθεσία περί Εμπορικής Ναυτιλίας.

Το Τμήμα δεν έχει μέχρι σήμερα προβεί στην εκτύπωση των πιο πάνω και τα υπό κυπριακή σημαία πλοία προμηθεύονται τα διάφορα ναυτιλιακά έγγραφα από την αγορά. Αυτό συνεπάγεται και απώλεια εσόδων, αφού τα εν λόγω έντυπα θα πωλούνταν στα πλοία από το Τμήμα. Σημειώνεται ότι τα έσοδα που προϋπολογίστηκαν το 1999 από την πώληση ναυτιλιακών εγγράφων ανέρχονται στις £200.000. Όπως με πληροφόρησε ο Διευθυντής του Τμήματος, γίνονται ενέργειες για ζήτηση προσφορών.

4.67.13 Αδυναμίες μηχανογραφικού συστήματος. Όπως κατ' επανάληψη έχω αναφέρει, η επιβολή φόρου χωρητικότητας πλοίων, που γίνεται από το μηχανογραφικό σύστημα, συνεχίζει να παρουσιάζει προβλήματα και αρκετή εργασία, λόγω των περιορισμένων δυνατοτήτων του προγράμματος, αναγκαστικά γίνεται με το χέρι.

Για τη μηχανογράφηση του Τμήματος, προκηρύχθηκαν προσφορές στις 8.3.98 από το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής και έγινε κατακύρωση της προσφοράς από το Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών στις 26.6.2000.

4.68 ΤΜΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Μέρος Α

4.68.1 Εργαστήριο υδραυλικών και μεταλλικών κατασκευών και εργαστήριο κατασκευής πινακίδων. Από επιτόπιο έλεγχο που διενεργήθηκε στα πιο πάνω εργαστήρια του Επαρχιακού Γραφείου Λάρνακας, διαπιστώθηκαν αδυναμίες στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου, και ειδικά όσο αφορά την παραλαβή και έκδοση των υλικών και εξαρτημάτων.

4.68.2 Παραχώρηση ελεύθερου χρόνου. Διαπιστώθηκε ότι οι συσσωρευμένες ώρες ελεύθερου χρόνου σε πίστη των εργατών που στελεχώνουν τα εργαστήρια του Αεροδρομίου Λάρνακας και του Νοσοκομείου βρίσκονται σε πολύ ψηλά επίπεδα. Συγκεκριμένα, έχουν σε πίστη τους 6 416 συσσωρευμένες ώρες ελεύθερου χρόνου, από τις οποίες οι 4 592 ή 71,57% αφορούν το ηλεκτρολογικό εργαστήριο του Αεροδρομίου Λάρνακας, χωρίς αυτές να έχουν παραχωρηθεί.

Εισηγήθηκαν όπως μελετηθούν τρόποι σταδιακής μείωσης/παραχώρησης των ωρών ελεύθερου χρόνου.

4.68.3 Λογαριασμός καταθέσεων. Στις 31.12.99 το υπόλοιπο του Λογαριασμού Καταθέσεων (Διάφορα) ήταν £770.545. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνονται αρκετά πιστωτικά υπόλοιπα, τα οποία εκκρεμούν για πολλά χρόνια και αφορούν κρατήσεις συμβολαίων.

4.68.4 Αδυναμίες/παραλείψεις στην ετοιμασία προδιαγραφών/χειρισμό προσφορών

(α) Προσφορές για τη λειτουργία και συντήρηση βιολογικών σταθμών επεξεργασίας λυμάτων. Τα τριετή συμβόλαια συντήρησης επτά (7) Βιολογικών Σταθμών έληξαν στις 31.3.98. Το Τμήμα προκήρυξε, με αρκετή καθυστέρηση, προσφορές για τη συντήρηση τους, στις 10.7.98. Σύμφωνα με την έκθεση αξιολόγησης που υποβλήθηκε το Σεπτέμβριο 1998 προς το Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών, το Τμήμα εισηγείτο την κατακύρωση της προσφοράς έναντι του συνολικού ποσού των £455.614, για 3 χρόνια συντήρηση, περιλαμβανομένων και των ανταλλακτικών. Η Υπηρεσία μου, με επιστολή της προς το Γενικό Λογιστή, Πρόεδρο του Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών, εξέφρασε την άποψη ότι οι τιμές των προσφορών ήταν υπερβολικά ψηλές, παραθέτοντας συγκριτικά στοιχεία για το πραγματικό κόστος συντήρησης, και εισηγήθηκε τον ορισμό ειδικής επιτροπής για εξέταση του θέματος. Τελικά, με απόφαση του Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών, το Δεκέμβριο 1998, η προσφορά ακυρώθηκε και επαναπροκηρύχθηκε τον Απρίλιο 1999, με διαφοροποιημένους όρους, που περιλάμβαναν

επιπρόσθετες διορθωτικές εργασίες σε κάθε Σταθμό, αλλά δεν περιλάμβαναν το κόστος των ανταλλακτικών. Επίσης, με εισήγηση της Υπηρεσίας μου, διαμορφώθηκαν τα κριτήρια, ώστε να έχουν δικαίωμα συμμετοχής στην προσφορά περισσότεροι προσφοροδότες.

Στην έκθεση αξιολόγησης του Τμήματος που ετοιμάστηκε τον Ιούνιο 1999, γινόταν εισήγηση για κατακύρωση της νέας προσφοράς έναντι του συνολικού ποσού των £699.731, για 5 χρόνια συντήρησης, περιλαμβανομένων και διορθωτικών εργασιών κόστους περίπου £60.000. Ύστερα από υπόδειξη της Τεχνικής Επιτροπής του Συμβουλίου Προσφορών, το Τμήμα ετοίμασε νέα έκθεση τον Αύγουστο 1999, με την οποία εισηγείτο όπως γίνουν διαβουλεύσεις με τους προσφοροδότες για μείωση των τιμών. Με επιστολή μου προς το Γενικό Λογιστή το Σεπτέμβριο 1999, εισηγήθηκα όπως εξεταστεί το ενδεχόμενο ακύρωσης της προσφοράς και επαναπροκήρυξης της, με βάση τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, επειδή οι τιμές των προσφορών που υποβλήθηκαν ήταν υπερβολικά ψηλές. Το Νοέμβριο 1999 το Συμβούλιο Προσφορών αποφάσισε την ακύρωση της προσφοράς και την επαναπροκήρυξη της, σύμφωνα με τις εισηγήσεις μου. Τελικά, η προσφορά κατακυρώθηκε το Μάρτιο 2000, έναντι του συνολικού ποσού των £363.067 για 5 χρόνια, περιλαμβανομένων και διορθωτικών εργασιών ύψους περίπου £21.000. Δηλαδή, το κόστος συντήρησης μειώθηκε κατά £297.664 και το κόστος των διορθωτικών εργασιών κατά £39.000.

(β) Προσφορά για ολοκληρωμένο σύστημα ασφάλειας σε Στρατόπεδο. Η προσφορά προκηρύχθηκε τον Απρίλιο 1999 με εκτίμηση δαπάνης £521.500. Προηγουμένως (Μάρτιος 1999) οι προδιαγραφές είχαν εγκριθεί από την Τεχνική Επιτροπή του Συμβουλίου Προσφορών, αφού το Τμήμα διαβεβαίωσε γραπτώς το Γενικό Λογιστή ότι είναι παρόμοιες, με ορισμένες βελτιώσεις, με τις προδιαγραφές προηγούμενης προσφοράς του Υπουργείου Άμυνας, οι οποίες είχαν ετοιμαστεί από ιδιώτη σύμβουλο. Παράλληλα το Τμήμα επιβεβαίωσε ότι τις προδιαγραφές για το πρωτεύον σύστημα ασφαλείας περιμέτρου ικανοποιούσαν πέντε τουλάχιστον κατασκευαστές, οι οποίοι και αναφέρονταν ονομαστικά στα έγγραφα προσφοράς. Από έρευνα της Υπηρεσίας μου, διαπιστώθηκε ότι οι προδιαγραφές του εξοπλισμού των τριών από τις πέντε κατασκευάστριες εταιρείες ήταν πανομοιότυπες και, από τα υπόλοιπα στοιχεία των εταιρειών αυτών, διαφαινόταν ουσιαστική σχέση μεταξύ τους. Εν όψει των πιο πάνω, του γεγονότος ότι το Τμήμα αναθεώρησε την εκτίμηση δαπάνης - από £521.500 σε £680.000 - καθώς και του γεγονότος ότι ουσιαστικές διευκρινίσεις/πληροφορίες είχαν δοθεί προφορικά σε μερικούς προσφοροδότες, αντί γραπτώς προς όλους, ζήτησα από το Γενικό Λογιστή όπως το όλο θέμα επανεξεταστεί από ειδική επιτροπή, με σκοπό την τροποποίηση των προδιαγραφών, ώστε να δίνεται η ευκαιρία συμμετοχής σε μεγαλύτερο αριθμό προσφοροδοτών/κατασκευαστών και να υπάρξει σημαντική μείωση του κόστους. Τον Ιούλιο 1999 το Τμήμα, αφού διερεύνησε τα θέματα που εγέρθηκαν από την Υπηρεσία μου, επιβεβαίωσε ότι οι τρεις από τις πέντε κατασκευάστριες εταιρείες του κυρίως εξοπλισμού είχαν πράγματι σχέση και συνεργάζονταν μεταξύ τους. Παράλληλα τροποποίησε τις προδιαγραφές, μειώνοντας την εκτίμηση δαπάνης σε £480.000 (δηλαδή κατά £200.000), διατηρώντας όμως τα ελάχιστα αποδεκτά επίπεδα ασφάλειας, με τη σύμφωνη γνώμη του ΓΕΕΦ. Τελικά, από την προκαταρκτική αξιολόγηση των προσφορών που υποβλήθηκαν με τις τροποποιημένες προδιαγραφές, διαπιστώθηκε ότι η τιμή της χαμηλότερης προσφοράς εντός προδιαγραφών είναι περίπου £900.000, δηλαδή σχεδόν διπλάσια της εκτίμησης δαπάνης. Τον Ιούλιο 2000 το Υπουργείο Άμυνας αποφάσισε την ακύρωση των προσφορών. Όσο αφορά το χειρισμό της προσφοράς από τον αρμόδιο λειτουργό του Τμήματος, ζήτησα από το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων όπως διενεργήσει έρευνα. Το Φεβρουάριο 2000 ο Γενικός Διευθυντής με πληροφόρησε ότι, σύμφωνα με τα αποτελέσματα ενδοτηματικής έρευνας, υπάρχει το ενδεχόμενο ο πιο πάνω

λειτουργός να μην επέδειξε τη δέουσα φροντίδα και προσοχή κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης των καθηκόντων του, σε σχέση με την προετοιμασία και προκήρυξη της προσφοράς, και ότι η αρμόδια αρχή έχει μεταβιβάσει τις εξουσίες της στο Διευθυντή του Τμήματος για να εκδικάσει συνοπτικά την υπόθεση. Το Μάιο 2000, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου με πληροφόρησε ότι ο Διευθυντής του Τμήματος, κατόπιν έρευνας, διαπίστωσε ότι ο αρμόδιος λειτουργός που χειρίστηκε την προσφορά δε διέπραξε πειθαρχικό παράπτωμα, επειδή όμως ο τρόπος χειρισμού της προσφοράς δε συνέβαλε στο επιθυμητό αποτέλεσμα, η αρμόδια αρχή τον προειδοποίησε γραπτώς ότι στο μέλλον θα πρέπει να είναι πιο προσεκτικός στο χειρισμό των προσφορών.

(γ) Προσφορά για την προμήθεια, εγκατάσταση και συντήρηση τηλεφωνικών συστημάτων για την Εθνική Φρουρά. Η πιο πάνω προσφορά προκηρύχθηκε για δεύτερη φορά - αφού η προηγούμενη είχε ακυρωθεί - και, λόγω των επείγουσων αναγκών της Εθνικής Φρουράς, είχε αποφασιστεί να ζητηθεί η υποβολή νέας προσφοράς μόνο από επιλεγμένους προσφοροδότες, με ειδικούς όρους και διαδικασίες, για επίστευση της αγοράς του εξοπλισμού. Οι προσφορές υποβλήθηκαν στις 5.2.99 και ενώ, σύμφωνα με τους όρους των εγγράφων της προσφοράς, ο χαμηλότερος εντός προδιαγραφών προσφοροδότης θα υποβαλλόταν εντός 15 ημερών σε δοκιμές πεδίου και εντός 30 ημερών σε εργοστασιακή επίδειξη, η έκθεση αξιολόγησης των προσφορών υποβλήθηκε στο Γενικό Λογιστή στις 15.7.99, δηλαδή μετά από 5½ μήνες. Η προσφορά κατακυρώθηκε τελικά από το Συμβούλιο Προσφορών στις 2.12.99.

(δ) Προμήθεια, εγκατάσταση και συντήρηση συστήματος κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης στο Μουσείο Λευκάρων. Ενώ οι προδιαγραφές για τη ζήτηση προσφορών ετοιμάστηκαν από το Τμήμα και εγκρίθηκαν από την Τεχνική Επιτροπή του Συμβουλίου Προσφορών το 1997, οι προσφορές προκηρύχθηκαν τον Απρίλιο 1999. Από την έκθεση αξιολόγησης των προσφορών, που υποβλήθηκε τον Οκτώβριο 1999 στο Συμβούλιο Προσφορών του Υπουργείου για κατακύρωση, διαπιστώθηκε ότι, από τις πέντε προσφορές που υποβλήθηκαν, μόνο οι δύο ακριβότερες ήταν εντός προδιαγραφών και ο κυρίως εξοπλισμός που περιλάμβαναν ήταν του ίδιου κατασκευαστή. Ο κατασκευαστής αυτός φαίνεται ότι ήταν ο μοναδικός που μπορούσε να ικανοποιήσει τις προδιαγραφές αναφορικά με τις μηχανές λήψεως, που αποτελούσαν το περίπου 40% του συνολικού κόστους της προσφοράς. Τελικά οι προσφορές ακυρώθηκαν από το αρμόδιο Συμβούλιο Προσφορών.

(ε) Ηλεκτροφωτισμός γηπέδου ποδοσφαίρου και καλαθόσφαιρας στη Μαλούντα. Στο στάδιο ετοιμασίας των προσφορών, υποβλήθηκαν από έναν προσφοροδότη συγκεκριμένα ερωτήματα/εισηγήσεις, τις οποίες, αφού μελέτησε το Τμήμα, ετοίμασε συμπληρωματικό σημείωμα με διευκρινήσεις/τροποποιήσεις των προδιαγραφών. Το σημείωμα, λόγω παράλειψης του Τμήματος να εξασφαλίσει έγκαιρα την έγκριση του Γενικού Λογιστή, δεν αποστάληκε στους προσφοροδότες, με αποτέλεσμα οι προσφορές να υποβληθούν σύμφωνα με τις αρχικές προδιαγραφές. Τελικά, το Συμβούλιο Προσφορών του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων αποφάσισε τον Ιανουάριο 2000 την ακύρωση των προσφορών. Σημειώνεται ότι ο προσφοροδότης, ο οποίος είχε υποβάλει τα ερωτήματα/εισηγήσεις, χωρίς να πάρει έγκαιρα οποιαδήποτε απάντηση, δεν υπέβαλε προσφορά.

(στ) Προμήθεια και εγκατάσταση διακοσμητικών φωτιστικών και κολόνων οδικού φωτισμού. Η έκθεση αξιολόγησης των προσφορών υποβλήθηκε στο Συμβούλιο Προσφορών για λήψη απόφασης το Νοέμβριο 1999, 17½ μήνες μετά την ημερομηνία υποβολής των προσφορών, που ήταν τον Ιούνιο 1998. Εξέφρασα την άποψη ότι το χρονικό διάστημα που

χρειάστηκε για την αξιολόγηση των προσφορών είναι αδικαιολόγητα μεγάλο, άποψη με την οποία συμφώνησε και το Τμήμα.

(ζ) Μηχανολογικές εγκαταστάσεις στο κτίριο του Τμήματος Οδικών Μεταφορών στη Λεμεσό. Το Μάρτιο 2000 υποβλήθηκαν 6 προσφορές, ενώ άλλοι 5 προσφοροδότες, οι οποίοι είχαν αγοράσει τα έγγραφα, δεν υπέβαλαν προσφορά. Στην έκθεση αξιολόγησης του Τμήματος γινόταν εισήγηση για ακύρωση της προσφοράς, επειδή όλοι οι προσφοροδότες ήταν εκτός προδιαγραφών σε ουσιώδη σημεία. Από τη μελέτη των προσφορών και της έκθεσης αξιολόγησης, διαπιστώθηκε ότι οι προδιαγραφές για το συγκεκριμένο μέγεθος Ψύκτη, όπως είχαν διατυπωθεί από το Τμήμα, απέκλειαν όλους τους γνωστούς κατασκευαστές Ψυκτών. Τελικά, τον Απρίλιο 2000, το Συμβούλιο Προσφορών ακύρωσε τις προσφορές.

4.68.5 Αδυναμίες/παραλείψεις στο χειρισμό συμβολαίων. Από έλεγχο της Υπηρεσίας μου σε προσφορές και συμβόλαια που χειρίζεται το Τμήμα, διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Ηλεκτρολογικές εργασίες σε στρατόπεδο της Εθνικής Φρουράς στα Πολεμίδια. Τον Αύγουστο 1996 ανατέθηκε, κατόπι κλήρωσης, η μελέτη ανακαίνισης 20 κτιρίων σε ιδιωτικό γραφείο συμβούλων Ηλεκτρομηχανολόγων, έναντι του ποσού των £31.914. Κατόπιν οδηγιών από το ΓΕΕΦ και έγκρισης του Τμήματος το Δεκέμβριο 1996, οι σύμβουλοι προχώρησαν στην ετοιμασία μελέτης ανακαίνισης/νέας εγκατάστασης για 127 συνολικά κτίρια, έναντι επιπλέον κόστους £12.188. Ακολούθως ζητήθηκαν προσφορές - με βάση την αναθεωρημένη μελέτη των συμβούλων - και το Σεπτέμβριο 1998 υπογράφηκε συμβόλαιο με εργολάβο για εκτέλεση των εργασιών, έναντι του ποσού των £195.582. Τον Ιανουάριο 1999 το ΓΕΕΦ ζήτησε από το Τμήμα όπως υλοποιήσει τις αποφάσεις που λήφθηκαν μεταξύ Σεπτεμβρίου - Νοεμβρίου 1998, κατά τις επί τόπου επισκέψεις των εκπροσώπων του Τμήματος, του ΓΕΕΦ και του Διοικητή του στρατοπέδου, οι οποίες αφορούσαν ουσιαστικές αλλαγές/προσθήκες/αφαιρέσεις στις εργασίες του συμβολαίου. Το Δεκέμβριο 1999 η Τμηματική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων εισηγήθηκε την καλυπτική έγκριση εργασιών συνολικής επιπλέον αξίας £16.575 και επί έλαττον αξίας £35.336, καθώς και χρονικές καθυστερήσεις 60 ημερών. Οι πιο πάνω εργασίες είχαν ήδη εκτελεστεί, ενώ εκκρεμούσαν, βάσει οδηγιών που είχαν ήδη δοθεί, άλλες εργασίες εκτιμημένης αξίας περίπου £50.000.

Ο Διευθυντής του Τμήματος, απαντώντας σε σχετικές παρατηρήσεις μου, με πληροφόρησε, τον Ιούνιο 2000, ότι τις αλλαγές αποφάσισε το ΓΕΕΦ και ότι, για αποφυγή στο μέλλον παρόμοιων προβλημάτων, έχει ελέγξει όλες τις μεταγενέστερες μελέτες ανακατασκευής στρατοπέδων και τροποποιήσει τα έγγραφα προσφορών, σύμφωνα με τις τελικές ανάγκες του ΓΕΕΦ.

(β) Μηχανολογικές Εγκαταστάσεις στο Διεθνή Αερολιμένα Λάρνακας -«Check - In Hall». Το Φεβρουάριο 2000, από επί τόπου έλεγχο που διεξήγαγε η Υπηρεσία μου, διαπιστώθηκε ότι, ενώ η προσφορά είχε κατακυρωθεί στις 27.10.99, το συμβόλαιο διορισμένης υπεργολαβίας για μηχανολογικές εγκαταστάσεις δεν είχε μέχρι τότε υπογραφεί, οι αεραγωγοί/μόνωση που είχαν εγκατασταθεί δεν ήταν σύμφωνα με τις πρόνοιες του συμβολαίου, ενώ μέρος των εξαρτημάτων των αεραγωγών δεν είχε εγκατασταθεί. Επίσης διαπιστώθηκε ότι η εγκατάσταση των αεραγωγών δεν ήταν σύμφωνη με τα αντίστοιχα σχέδια του συμβολαίου, αφού ο εργολάβος είχε προβεί, χωρίς έγκριση, σε κατάργηση/τροποποίηση μέρους των αεραγωγών, εξαρτημάτων τους, καθώς και των στομιών αέρος, κατά τρόπο μάλιστα που είχε ουσιαστικές επιπτώσεις στο κόστος της όλης εργασίας. Ο Διευθυντής του Τμήματος, προς τον οποίο υπέβαλα τις παρατηρήσεις μου, με πληροφόρησε ότι το συμβόλαιο υπογράφηκε τελικά στις 6.3.2000 και έπρεπε οι εργασίες να παραδοθούν επείγοντως μέχρι τις 20.5.2000, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ευχέρεια να ζητηθεί από τον εργολάβο να

αντικαταστήσει τους αεραγωγούς/μονώσεις που ήταν εκτός προδιαγραφών, για τα οποία η Τμηματική Επιτροπή Αλλαγών εισηγήθηκε την αποκοπή ποσού £5.000 από τις πληρωμές του εργολάβου. Επίσης, με πληροφόρησε ότι η όλη συμπεριφορά και ανταπόκριση του εργολάβου θα ληφθεί υπόψη κατά τη σύνταξη της έκθεσης απόδοσης, την οποία θα ετοιμάσει το Τμήμα σύμφωνα με τους Κανονισμούς Προσφορών.

(γ) Νέα Κυβερνητικά Γραφεία Λευκωσίας - Φάση Α΄ - Μηχανολογικές Εγκαταστάσεις

- i. **Τοπικές Μονάδες Κλιματισμού (Fan Coil Units).** Στο συμβόλαιο περιλαμβάνονταν μονάδες από δύο κατασκευαστές, οι οποίοι, σύμφωνα με την έκθεση αξιολόγησης των ιδιωτών συμβούλων του έργου, που έγινε στο στάδιο πριν από την κατακύρωση της προσφοράς, ήταν αποδεκτοί. Στο στάδιο της τελικής έγκρισης των μηχανημάτων, οι σύμβουλοι εισηγήθηκαν την αποδοχή μονάδων από τρίτο κατασκευαστή, ο οποίος προτάθηκε από τον εργολάβο για έγκριση, με το δικαιολογητικό ότι οι μονάδες των δύο πρώτων ήταν εκτός προδιαγραφών. Από έρευνα της Υπηρεσίας μου διαπιστώθηκε ότι οι μονάδες του τρίτου κατασκευαστή ήταν εκτός προδιαγραφών σε ουσιώδη σημεία. Η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων, προς την οποία υπέβαλα τις παρατηρήσεις μου, απέρριψε την εισήγηση των συμβούλων για αλλαγή του κατασκευαστή των μονάδων.
- ii. **Αλλαγές/τροποποιήσεις/παραλείψεις σε σχέση με τις προδιαγραφές του συμβολαίου.** Από επί τόπου έλεγχο των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων, διαπιστώθηκαν ουσιαστικές αλλαγές/παραλείψεις, σε σχέση με τις πρόνοιες των εγγράφων του συμβολαίου, αναφορικά με τους αεραγωγούς κλιματισμού, οι οποίες είχαν άμεσες επιπτώσεις στην ποιότητα, λειτουργικότητα και κόστος των εγκαταστάσεων. Επειδή οι ιδιώτες σύμβουλοι του έργου, που έχουν την ευθύνη της επίβλεψης και εφαρμογής των όρων του συμβολαίου, ερμήνευαν διαφορετικά τις σχετικές πρόνοιες των προδιαγραφών, ζήτησα όπως υποβληθούν οι σχετικές απόψεις του Τμήματος. Τον Ιούλιο 2000, το Τμήμα συμφώνησε με τις παρατηρήσεις μου και δόθηκαν οδηγίες στους συμβούλους όπως μεριμνήσουν για την πιστή εφαρμογή των προδιαγραφών του συμβολαίου από μέρους του εργολάβου.
- iii. **Λέβητες.** Επειδή ο κατασκευαστής των λεβήτων που περιλαμβάνονταν στο συμβόλαιο έπαυσε να κατασκευάζει το συγκεκριμένο τύπο, ο εργολάβος μηχανολογικών εργασιών πρότεινε την αντικατάστασή τους με λέβητες από άλλο κατασκευαστή. Η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων ενέκρινε την αλλαγή, αφού έλαβε υπόψη τη γνώμη/εισήγηση των ιδιωτών συμβούλων και του Τμήματος. Τελικά διαπιστώθηκε ότι τα τεχνικά χαρακτηριστικά των λεβήτων που παραδόθηκαν στο εργοτάξιο δεν ήταν σύμφωνα με τα εγκεκριμένα, αλλά υποδεέστερα, όσο αφορά το βάρος και την πίεση λειτουργίας τους. Οι σύμβουλοι του έργου εισηγήθηκαν την αποκοπή ποσού £500 και αποδοχή των υποδεέστερων λεβήτων. Η τελική απόφαση για την τύχη των λεβήτων εκκρεμεί.

(δ) Ηλεκτρολογικές εργασίες σε στρατόπεδο της Εθνικής Φρουράς στην Απλάντα. Όπως ανέφερα στην προηγούμενη μου Έκθεση, η περίοδος εκτέλεσης του συμβολαίου ήταν 6 μήνες και προέβλεπε την έκδοση αδειών εισόδου προς το προσωπικό του εργολάβου, αφού ο τελευταίος υποβάλει τα απαιτούμενα στοιχεία. Ο εργολάβος υπέβαλε έγκαιρα τα απαιτούμενα στοιχεία, αλλά η έγκριση δόθηκε μετά από 5½ μήνες. Εξαιτίας της καθυστέρησης αυτής, του ανασχεδιασμού λόγω τροποποιήσεων στη χρήση υποστατικών και της καθυστέρησης στην παράδοση υλικών που θα του προμήθευε το Τμήμα, ο εργολάβος ζήτησε παράταση της περιόδου εκτέλεσης του συμβολαίου κατά 5 μήνες και οικονομική αποζημίωση ύψους £36.486. Η Τμηματική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων έκρινε το αίτημα της χρονικής παράτασης

δικαιολογημένο και τον Ιούνιο 1999 το παρέπεμψε στην Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων για έγκριση. Κατόπιν εισήγησης της Υπηρεσίας μου, έγινε περαιτέρω διερεύνηση του θέματος και διαπιστώθηκε ότι το προσωπικό του εργολάβου εισερχόταν στο στρατόπεδο και εκτελούσε κανονικά τις εργασίες του συμβολαίου, παρά το γεγονός ότι δεν είχαν εκδοθεί οι άδειες εισόδου. Εν όψει των πιο πάνω, η Τμηματική Επιτροπή Αλλαγών επανεξέτασε το Φεβρουάριο 2000 το θέμα και αποφάσισε ότι η δικαιολογημένη καθυστέρηση του εργολάβου ήταν μόνο 8 μέρες, αντί 5 μήνες που αρχικά είχε εισηγηθεί. Τον Απρίλιο 2000 η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών ενέκρινε ως δικαιολογημένη καθυστέρηση του εργολάβου μόνο τις 8 μέρες.

(ε) Παράταση συμβολαίων για ολοκληρωμένα προγράμματα επεξεργασίας νερού. Τα αρχικά συμβόλαια είχαν διάρκεια από 18.10.96 μέχρι 17.10.97, με δικαίωμα ανανέωσης μέχρι 17.10.98. Ένα μήνα μετά τη λήξη και της ανανεωμένης ισχύος των συμβολαίων, το Τμήμα ζήτησε την έγκριση του Γενικού Λογιστή για παράταση 5½ μηνών, μέχρι να προκηρυχθούν και κατακυρωθούν νέες προσφορές. Τελικά τα αρχικά συμβόλαια ανανεώθηκαν διαδοχικά μέχρι τις 31.3.2000, αφού τα νέα υπογράφηκαν τον Απρίλιο 2000.

(στ) Δομημένη καλωδίωση στο Αρχηγείο Αστυνομίας. Το συμβόλαιο για τις πιο πάνω εργασίες υπογράφηκε την 1.7.1999 για το ποσό των £15.814, με χρονική περίοδο εκτέλεσης τριών μηνών. Το συμβόλαιο βασιζόταν σε μελέτη που ετοιμάστηκε το 1997, χωρίς να επανεξεταστούν έκτοτε οι ανάγκες της Αστυνομίας. Ως αποτέλεσμα, δύο εβδομάδες μετά την υπογραφή του συμβολαίου ζητήθηκαν από την Αστυνομία επιπλέον εργασίες/αναβαθμίσεις, συνολικού κόστους περίπου £7.300 ή 53% του αρχικού ποσού του συμβολαίου. Ενώ ο εργολάβος υπέβαλε έγκαιρα τις απαιτήσεις του για τις ζητούμενες αλλαγές, αναφέροντας ότι, αν του δοθεί απάντηση μέχρι τέλος Ιουλίου 1999, δε θα χρειαστεί παράταση χρόνου εκτέλεσης του συμβολαίου, ο αρμόδιος λειτουργός/συντονιστής του Τμήματος υπέβαλε το σχετικό εισηγητικό σημείωμα στην Επιτροπή Αλλαγών για έγκριση στις 15.9.99, δηλαδή με αρκετή καθυστέρηση.

(ζ) Ηλεκτρολογικές εργασίες στο χημείο της Αστυνομίας. Η περίοδος εκτέλεσης του συμβολαίου ήταν ένας μήνας. Λόγω καθυστερήσεων στις οικοδομικές εργασίες και απαιτήσεων της Αρχής Ηλεκτρισμού που δεν είχαν ληφθεί υπόψη στο στάδιο της μελέτης, το Τμήμα εισηγήθηκε την έγκριση δικαιολογημένης παράτασης των εργασιών για πέντε μήνες.

(η) Αντικεραυνική προστασία στο «Dolphin» και Μουσείο Φύσης στο Τρόδος. Δεκαπέντε μέρες μετά την υπογραφή του συμβολαίου, ο αρμόδιος λειτουργός/συντονιστής του Τμήματος εισηγήθηκε στην Επιτροπή Αλλαγών την αλλαγή εξοπλισμού αξίας 26% του συνολικού ποσού του συμβολαίου, με το δικαιολογητικό ότι δεν ήταν κατάλληλος. Εξέφρασα την άποψη ότι η καταλληλότητα του εξοπλισμού θα έπρεπε να είχε μελετηθεί κατά την αξιολόγηση της προσφοράς, πριν από την υπογραφή του συμβολαίου.

(θ) Εκτέλεση ηλεκτρολογικών εργασιών στην οικία αρ. 18 του Υπουργείου Εξωτερικών. Ενώ η περίοδος εκτέλεσης της εργασίας ήταν Απρίλιος 1997 - Φεβρουάριος 1998 και το τελικό πιστοποιητικό πληρωμής, το οποίο περιλάμβανε ποσό £1.374 για επιπρόσθετες εργασίες, εκδόθηκε από τον ιδιώτη σύμβουλο του έργου το Μάρτιο 1998, ο αρμόδιος λειτουργός/συντονιστής του Τμήματος υπέβαλε το σχετικό εισηγητικό σημείωμα για έγκριση από την Επιτροπή Αλλαγών στις 27.5.1999, δηλαδή με καθυστέρηση 14 μηνών.

4.69 ΤΜΗΜΑ ΟΔΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Μέρος Α

4.69.1 Ανανέωση αδειών κυκλοφορίας των μηχανοκίνητων οχημάτων. Σύμφωνα με στοιχεία που τηρούνται από το Τμήμα, ο αριθμός των μηχανοκίνητων οχημάτων, για τα οποία

δεν ανανεώθηκαν οι άδειες κυκλοφορίας για το 1999, ήταν 64 215, σε σύγκριση με 69 720 το 1998. Κατά το 1999 εκδόθηκαν συνολικά 433 066 άδειες κυκλοφορίας και εισπράχθηκαν τέλη £33,1 εκ., σε σύγκριση με 421 231 άδειες και τέλη £30,9 εκ. το 1998. Διαγράφηκαν 21 221 οχήματα από το μητρώο, λόγω μη ανανέωσης της άδειας τους για τρία συνεχή έτη. Από τα πιο πάνω στοιχεία προκύπτει ότι το 14,8% των εγγεγραμμένων οχημάτων δεν έχουν ανανεώσει την άδεια κυκλοφορίας τους, ποσοστό που ισοδυναμεί με περίπου £4,9 εκ. έσοδα που θα έπρεπε να εισπραχθούν, νοουμένου ότι τα πιο πάνω οχήματα βρίσκονται σε κυκλοφορία.

4.69.2 Είσπραξη λανθασμένων δικαιωμάτων για άδειες κυκλοφορίας και καθυστέρηση στην είσπραξη των διαφορών. Παρατηρήθηκαν περιπτώσεις έκδοσης αδειών κυκλοφορίας με λανθασμένα δικαιώματα, με αποτέλεσμα στις 31.12.99 να εκκρεμεί η είσπραξη ποσού £31.826. Το μεγαλύτερο ποσό αφορά καθυστερημένα τέλη παλαιών ετών, τα οποία, σύμφωνα με το Τμήμα, είναι πολύ δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να εισπραχθούν.

4.69.3 Ακάλυπτες επιταγές. Κατά τις 31.12.99 εκκρεμούσε η είσπραξη 34 επιταγών, συνολικού ποσού £5.831, οι οποίες αφορούν την περίοδο 1989-1998.

4.69.4 Αναθεώρηση των τελών κυκλοφορίας μηχανοκίνητων οχημάτων. Τα υφιστάμενα τέλη κυκλοφορίας έχουν καθοριστεί με το Νόμο 241/91 και έκτοτε δεν έχουν αναθεωρηθεί. Τον Απρίλιο του 1996 ανατέθηκε η μελέτη για την αναθεώρηση των πιο πάνω τελών στον οίκο «Hughes Economic Planning», η οποία ολοκληρώθηκε το Μάρτιο του 1997, με ολικό κόστος £50.858, περιλαμβανομένου ΦΠΑ, βάσει της οποίας ετοιμάστηκε τροποποιητικό νομοσχέδιο, το οποίο όμως δεν έχει προωθηθεί στη Βουλή για έγκριση, επειδή το Υπουργείο Οικονομικών κατέθεσε άλλο νομοσχέδιο, προτείνοντας γενική αύξηση των τελών κατά 35%. Ζήτησα από το Τμήμα να με πληροφορήσει κατά πόσο και σε ποιο βαθμό αξιοποιήθηκε η μελέτη αυτή.

4.69.5 Τουριστικά οχήματα

- **Εγγραφή και άδεια κυκλοφορίας.** Σύμφωνα με τον Κανονισμό 25(3)(γ)(iii) (οι περί Μηχανοκίνητων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Κανονισμοί 1984), η προσωρινή άδεια κυκλοφορίας εκδίδεται για περίοδο που δεν υπερβαίνει τους 12 μήνες. Μετά την πάροδο των 12 μηνών, εισπράττεται το κανονικό τέλος κυκλοφορίας.

Στην περίπτωση της εγγραφής όμως, σύμφωνα με το άρθρο 12(γ)(iii) των πιο πάνω Κανονισμών, ο Έφορος εκδίδει προσωρινό πιστοποιητικό εγγραφής, με τέλος £17 μόνο, χωρίς η Νομοθεσία να προνοεί την έκδοση κανονικού πιστοποιητικού εγγραφής μετά την πάροδο των 12 μηνών. Εισηγήθηκα όπως γίνει ανάλογη τροποποίηση της Νομοθεσίας, ώστε μετά την πάροδο των 12 μηνών, εφόσον το όχημα παραμένει και κυκλοφορεί στην Κύπρο, να εγγράφεται μόνο αφού καταβάλει τα κανονικά τέλη εγγραφής. Το Τμήμα με πληροφόρησε ότι ετοιμάστηκε τροποποιητικό νομοσχέδιο σύμφωνα με την εισήγηση μου.

4.69.6 Εκπαιδευτικά οχήματα

(α) Μειωμένα τέλη εγγραφής και κυκλοφορίας. Σύμφωνα με τον περί Μηχανοκίνητων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Νόμο του 1972, όλα τα εκπαιδευτικά οχήματα καταβάλλουν μειωμένα τέλη εγγραφής και κυκλοφορίας, ως μη ιδιωτικά μηχανοκίνητα οχήματα.

Επειδή η φοροαπαλλαγή αυτή παραχωρείται σε μια μικρή τάξη ατόμων και δεν εξυπηρετεί το ευρύ κοινωνικό σύνολο, εισηγούμαι επί σειρά ετών όπως το προνόμιο αυτό καταργηθεί, χωρίς μέχρι σήμερα να υπάρξει ανάλογη τροποποίηση της Νομοθεσίας. Όπως με πληροφόρησε το Τμήμα, ετοιμάζεται σχετικό τροποποιητικό νομοσχέδιο.

(β) Οχήματα που δεν παρουσιάστηκαν για εξέταση οδηγών. Από τα 464 εκπαιδευτικά οχήματα, τα 224 δεν έχουν παρουσιαστεί για εξέταση οδηγών το 1999 (ποσοστό 48%). Έχοντας υπόψη τα μειωμένα τέλη εγγραφής και κυκλοφορίας για τα οχήματα αυτά, ζήτησα να πληροφορηθώ κατά πόσο έγινε οποιαδήποτε έρευνα για να διαπιστωθεί κατά πόσο αυτά εξακολουθούν να είναι εκπαιδευτικά και χρησιμοποιούνται για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

4.69.7 Σχολές Οδηγών

- **Ανάκληση αδειών λειτουργίας.** Η άδεια λειτουργίας μερικών Σχολών Οδηγών έχει ανακληθεί, χωρίς αυτές να τακτοποιήσουν φορολογικά και να μετατρέψουν τα εκπαιδευτικά τους οχήματα σε ιδιωτικά. Επίσης για τα οχήματα αυτά εκδόθηκε άδεια κυκλοφορίας με μειωμένα τέλη, μετά την ημερομηνία ανάκλησης.

4.69.8 Απόβαρο μηχανοκίνητων οχημάτων. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι, για περίοδο πέρα από 15 έτη, μεγάλος αριθμός οχημάτων του ίδιου τύπου και μοντέλου και με τον ίδιο εξοπλισμό ταξινομούνται, από πλευράς απόβαρου, σε διαφορετικές κατηγορίες, οι οποίες δε συμφωνούν ούτε και με τα στοιχεία των κατασκευαστών.

Στις Εκθέσεις μου ανέφερα κατά καιρούς αρκετές περιπτώσεις οχημάτων διαφόρων τύπων και μοντέλων, όπου οχήματα του ίδιου τύπου και μοντέλου εγγράφηκαν με διαφορετικό απόβαρο, συνήθως μικρότερο του κανονικού, καταβάλλοντας μειωμένα τέλη εγγραφής και κυκλοφορίας.

Από δειγματοληπτικό έλεγχο που διεξήχθη από την Υπηρεσία μου, διαπιστώθηκε ότι, από τα 15 μεταχειρισμένα οχήματα συγκεκριμένου τύπου που έχουν εγγραφεί κατά τον Ιούλιο του 1999, τα 11 έχουν εγγραφεί με απόβαρο της κατηγορίας 763-1016 kg., με τέλη εγγραφής @ £154 και άδεια κυκλοφορίας £49 το χρόνο, και τα 4 στην κατηγορία 1017 - 1270 kg., με τέλη εγγραφής £275 και άδεια κυκλοφορίας £93.

Επειδή διαπιστώνονται συνεχείς ατέλειες στο σύστημα, εισηγήθηκα την υιοθέτηση παλαιότερης άποψης του Γενικού Εισαγγελέα για τροποποίηση της νομοθεσίας, ώστε το κριτήριο για τα τέλη εγγραφής και άδειας κυκλοφορίας να είναι ο κυβισμός των οχημάτων, κριτήριο το οποίο χρησιμοποιείται για την επιβολή του φόρου κατανάλωσης, ο οποίος αφορά ποσό μεγαλύτερο από το τέλος εγγραφής και κυκλοφορίας.

Όπως με πληροφόρησε ο Υπουργός Συγκοινωνιών και Έργων, η εισήγηση μου έγινε αποδεκτή και θα προωθηθεί σχετική τροποποίηση της νομοθεσίας.

4.69.9 Μετατροπή οχημάτων μετά τον τελωνισμό και πριν από την εγγραφή τους. Αρκετά οχήματα, ενώ τελωνίζονται σε μια κατηγορία, λόγω αλλαγών ή μετατροπών που γίνονται σ' αυτά μετά τον τελωνισμό τους, το Τμήμα τα εγγράφει σε κατηγορία διαφορετική από την κατηγορία τελωνισμού τους. Λόγω νομικού κενού, το Τμήμα Τελωνείων σταμάτησε να εισπράττει τη διαφορά δασμού και φόρου κατανάλωσης μεταξύ των δύο κατηγοριών. Με επιστολή μου προς το Τμήμα Οδικών Μεταφορών εισηγήθηκα όπως τροποποιηθεί ο Κανονισμός 55(1) των περί Μηχανοκίνητων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Κανονισμών του 1984, έτσι ώστε οι πρόνοιες του Κανονισμού για την είσπραξη της διαφοράς φόρων και δασμών στις περιπτώσεις αλλαγών, μετατροπών ή προσαρμογών να καλύπτουν όχι μόνο εγγεγραμμένα οχήματα, αλλά και οχήματα που έχουν εκτελωνιστεί αλλά δεν έχουν ακόμη εγγραφεί. Το Τμήμα ετοίμασε σχετικό τροποποιητικό νομοσχέδιο, το οποίο και απέστειλε στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

4.69.10 Εγγραφή οχημάτων σαλούν στην κατηγορία Van. Κατά τη διάρκεια του έτους συνεχίστηκε ο τελωνισμός από το Τμήμα Τελωνείων οχημάτων, τα οποία εκ κατασκευής δεν

μπορούν να θεωρηθούν εμπορικά (Van), και η εγγραφή τους στην κατηγορία αυτή από το Τμήμα Οδικών Μεταφορών.

Ως αποτέλεσμα, προέκυψε μεγάλη απώλεια δασμών και φόρων. Η μείωση των εσόδων, για το λόγο ότι τα πιο πάνω οχήματα εγγράφονται ως Van, αντί ως σαλούν, σε τέλη εγγραφής και άδειας κυκλοφορίας υπολογίζεται σε £158 και £186, αντίστοιχα, για κάθε όχημα. Από το 1990 μέχρι σήμερα εγγράφηκαν παράτυπα ως Van 16 399 οχήματα τύπου σαλούν. Για την ίδια περίοδο, και νοουμένου ότι τα πιο πάνω οχήματα θα εγγράφονταν στην κατηγορία σαλούν, το Δημόσιο θα εισέπραττε πέρα από £5,5 εκ. σε τέλη εγγραφής και άδειας κυκλοφορίας.

Επανέλαβα την εισήγηση μου όπως η σχετική Νομοθεσία και Κανονισμοί εφαρμοστούν πιστά, έτσι ώστε οχήματα που δεν μπορεί να θεωρηθούν ότι είναι εμπορικά εκ κατασκευής να μην εγγράφονται στην κατηγορία αυτή. Σχετική είναι και η γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα ημερ. 18.12.97.

Ο Διευθυντής του Τμήματος, με επιστολή του προς τους Συνδέσμους Εισαγωγέων Αυτοκινήτων, τους πληροφόρησε ότι, για οχήματα που θα εισαχθούν από τις 5.6.2000 και μεταγενέστερα, θα εφαρμόζονται οι Κανονισμοί 2(1) και 6(4)(α) των περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Κανονισμών, με αποτέλεσμα να αποκλείεται η εγγραφή ως Van οχημάτων τα οποία δεν προορίζονται από τον κατασκευαστή ως τέτοια.

Μέρος Β

4.69.11 Καταβολή μειωμένων τελών άδειας κυκλοφορίας για ιδιωτικά μηχανοκίνητα οχήματα. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, και για περίοδο πέρα από 10 έτη, ανέφερα ότι, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, ιδιωτικά μηχανοκίνητα οχήματα, που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τη μεταφορά προσώπων που εργοδοτούνται από τους ιδιοκτήτες των οχημάτων, δε θεωρούνται ιδιωτικά μηχανοκίνητα οχήματα και, κατά συνέπεια, επιβαρύνονται με μειωμένα τέλη κυκλοφορίας, μέχρι και £330 το χρόνο, ανάλογα με το απόβαρο, για κάθε όχημα. Επειδή το διοικητικό κόστος για την εφαρμογή της πιο πάνω νομοθεσίας είναι σημαντικό και υπάρχει το ενδεχόμενο καταστρατήγησης της, με αποτέλεσμα την απώλεια σημαντικού ποσού δημόσιων εσόδων, εισηγήθηκα όπως εξεταστεί το ενδεχόμενο κατάργησης των μειωμένων τελών ή περιορισμού τους στις περιπτώσεις λεωφορειακού τύπου οχημάτων. Όπως ανέφερα και στην προηγούμενη Έκθεσή μου, ετοιμάστηκε τροποποιητικό νομοσχέδιο, το οποίο στάλθηκε για έγκριση στο Υπουργείο Οικονομικών, με βάση το οποίο καταργούνται τα μειωμένα τέλη για ιδιωτικά οχήματα.

4.69.12 Ακάλυπτες επιταγές. Όπως ανέφερα και στην προηγούμενη Έκθεσή μου, αριθμός επιταγών επιστράφηκαν από τις τράπεζες ως ανεξαργύρωτες και το Λογιστήριο του Τμήματος αποδέχθηκε όπως οι εκδότες των επιταγών αυτών, συνολικού ποσού £13.047,23, καταβάλουν τα ποσά αυτά σταδιακά, χωρίς πρόσθετη επιβάρυνση. Παρατήρησα ότι από τις πιο πάνω περιπτώσεις εκκρεμεί υπόλοιπο £831,10, παρά την παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος από την ημερομηνία της οφειλής.

4.69.13 Εγγραφές λεωφορείων. Συνεχίζει η εγγραφή λεωφορείων με μία, αντί με δύο θύρες επιβατών στην αριστερή πλευρά. Αντιλαμβάνομαι ότι οι τροποποιητικοί Κανονισμοί που εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο (Αρ. Απόφασης 49.832, ημερ. 17 Ιουνίου 1999) δεν έχουν κατατεθεί για έγκριση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, λόγω νέων τροποποιήσεων που πρέπει να γίνουν, για εναρμόνιση τους με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες.

4.70 ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

Μέρος Α

4.70.1 Υπόλοιπα καθυστερημένων εσόδων. Στις 31.12.99 τα καθυστερημένα έσοδα ήταν £2.476.836, σε σύγκριση με £4.138.015 το προηγούμενο έτος. Στις καθυστερήσεις περιλαμβάνονται £508.755 για τέλη αεροδρομίου (από τα οποία £237.203 αφορούν τιμολόγια του Δεκεμβρίου 1999), £795.549 για ενοίκια, £716.286 για επιβατικά τέλη (από τα οποία £637.416 αφορούν τιμολόγια του Δεκεμβρίου 1999) και £261.333 για τέλη υπερπτήσεων (της περιόδου 1970-1990, προτού η Κύπρος ενταχθεί στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια της Αεροναυτιλίας).

- Στα οφειλόμενα ενοίκια περιλαμβάνεται ποσό £295.404, το οποίο αποτελείται από τόκους για την περίοδο 1989-1999, το οποίο οφείλεται από τις Κυπριακές Αερογραμμές και το οποίο η πιο πάνω εταιρεία αρνείται να καταβάλει, επειδή, όπως υποστηρίζει, αυτό δεν προβλεπόταν στην απόφαση της Υπουργικής Επιτροπής.
- Για ποσό £406.658 εκκρεμεί αγωγή ενώπιον του δικαστηρίου από το 1995.
- Ποσό £79.875 οφείλεται από διαφημιστική εταιρεία από το 1998. Η υπόθεση βρίσκεται στη Νομική Υπηρεσία για λήψη νομικών μέτρων.

4.70.2 Χρήση χώρων από τις Κυπριακές Αερογραμμές στους Αερολιμένες Λάρνακας και Πάφου. Οι Κυπριακές Αερογραμμές, ενώ έχουν υπογράψει συμβόλαια για τα γραφεία και τις αποθήκες στους αερολιμένες, δεν έχουν ακόμη υπογράψει τα νέα συμβόλαια για τους ανοικτούς χώρους. Όπως πληροφορήθηκα, αναμένεται να υπογράψουν και συμβόλαια για τους ανοικτούς χώρους, μετά από την πρόσφατη νομοτεχνική επεξεργασία τους από το Γενικό Εισαγγελέα.

4.70.3 Επιβατικά τέλη - Τέλη αεροδρομίου - Τόκοι. Διάφορες αεροπορικές εταιρείες δεν έχουν ξοφλήσει ορισμένα παλαιά υπόλοιπα για επιβατικά τέλη και για τέλη αεροδρομίου.

Αναφέρεται ότι από πέντε εταιρείες οφείλεται το ποσό των £100.759 για επιβατικά τέλη, για την περίοδο 1988-1996, και από άλλες πέντε εταιρείες οφείλεται το ποσό των £189.792 για τέλη αεροδρομίου, για την περίοδο 1987-1999. Μια αεροπορική εταιρεία οφείλει στο Τμήμα £108.898 για τέλη αεροδρομίου. Το Τμήμα ζήτησε από το Γενικό Εισαγγελέα στις 29.6.95 τη λήψη νομικών μέτρων και υπέβαλε τη σχετική έκθεση γεγονότων στις 18.11.96. Το θέμα εκκρεμεί ενώπιον του Γενικού Εισαγγελέα για λήψη μέτρων.

4.70.4 Υπερωρίες. Κατά το 1999 καταβλήθηκε ποσό £540.344 για υπερωριακή απασχόληση υπαλλήλων του Τμήματος, σε σύγκριση με £506.390 το 1998. Το Τμήμα υπέβαλε συγκεκριμένες εισηγήσεις στην Υπηρεσία Δημοσίας Διοικήσεως και Προσωπικού για τη μείωση των υπερωριών.

4.70.5 Ενοικίαση οικοδομής για τη στέγαση των Κεντρικών Γραφείων του Τμήματος. Με έγκριση του Υπουργείου Οικονομικών έχει ανανεωθεί για περίοδο πέντε ετών η ενοικίαση της οικοδομής για τη στέγαση των Κεντρικών Γραφείων του Τμήματος, με ετήσιο ενοίκιο £3 το τετραγωνικό πόδι, από £2,74 που ήταν, το οποίο καθορίστηκε από την Επαρχιακή Επιτροπή Καθορισμού Ενοικίων. Πέρα από το ενοίκιο θα καταβάλλεται στους ιδιοκτήτες μηνιαίο ποσό £500 για πέντε χρόνια, για απόσβεση των επιπρόσθετων δαπανών (αντικατάσταση ανελκυστήρα, αντικατάσταση εξώθυρας και όλων των παραθύρων με διπλά γυαλιά), οι οποίες ανέρχονται σε £24.000.

Εξέφρασα τη γνώμη ότι το επιπρόσθετο αυτό ποσό είναι δυσανάλογα ψηλό, σε σχέση με τα βελτιωτικά έξοδα που έγιναν.

Μέρος Β

4.70.6 Οδοιπορικά υπαλλήλων του Αερολιμένα Λάρνακας. Οι υπάλληλοι του αεροδρομίου Λάρνακας, οι οποίοι πριν από το 1974 εργάζονταν στο αεροδρόμιο Λευκωσίας, εξακολουθούν να πληρώνονται οδοιπορικά έξοδα και υπερωρίες για την καθημερινή μετάβαση τους από τη Λευκωσία στη Λάρνακα γιατί ως έδρα εργασίας τους θεωρείται ακόμη η Λευκωσία. Η διευθέτηση αυτή έγινε το 1975, λόγω των τότε συνθηκών που δεν επέτρεπαν τη μετάθεση τους στη Λάρνακα, η οποία και θεωρήθηκε ως προσωρινή διευθέτηση. Το θέμα εκκρεμεί από το 1994 στη Μικτή Επιτροπή Προσωπικού για λήψη οριστικής απόφασης.

4.70.7 Ρυμουλκά αεροσκαφών στον Αερολιμένα Λάρνακας. Τα δυο ρυμουλκά αεροσκαφών που βρίσκονται στον Αερολιμένα Λάρνακας εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται από τις Κυπριακές Αερογραμμές για ρυμούλκηση αεροσκαφών, χωρίς την καταβολή οποιωνδήποτε δικαιωμάτων. Ένας από τους λόγους της μη αξιοποίησης τους από το Τμήμα είναι η έλλειψη κατάλληλα εκπαιδευμένου προσωπικού, τόσο για τη λειτουργία όσο και για τη συντήρησή τους. Εισηγήθηκα προ πολλού όπως το Τμήμα μελετήσει τρόπους αξιοποίησης των ρυμουλκών, σε συνδυασμό με την είσπραξη τελών βάσει Κανονισμών. Το Τμήμα με πληροφόρησε ότι μελετάται τόσο η εισαγωγή νέου συστήματος ρυμούλκησης αεροσκαφών, όσο και το θέμα της νομοθετικής ρύθμισης για την είσπραξη από τις αεροπορικές εταιρείες τελών ρυμούλκησης. Μέχρι σήμερα δεν έχουν σημειωθεί οποιεσδήποτε εξελίξεις.

4.70.8 Εξυπηρέτηση εδάφους σε αεροσκάφη. Παρατηρήθηκε ότι για την εξυπηρέτηση εδάφους στα αεροσκάφη (Ramp Handling) δεν επιβάλλεται κανένα τέλος, ενώ στα ευρωπαϊκά αεροδρόμια τα τέλη αυτά κυμαίνονται από £900 - £1.800 για μεγάλα αεροσκάφη και £600 - £1.700 για μικρά αεροσκάφη. Με βάση τα στοιχεία αυτά, προκύπτει σημαντική απώλεια εσόδων.

Το θέμα μελετάται από το Τμήμα, σε συνάρτηση και με την Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με την ελευθεροποίηση των υπηρεσιών εδάφους στα αεροδρόμια.

4.70.9 Είσπραξη τελών αεροδρομίου από τα γραφεία κινήσεων των Αεροδρομίων. Για μερικές αεροπορικές εταιρείες, η είσπραξη των τελών αεροδρομίου στα γραφεία κινήσεων των Αεροδρομίων γίνεται σε μετρητά. Ο υπολογισμός των τελών προσγείωσης, παραμονής κ.τ.λ. γίνεται με το χέρι και, σε ορισμένες περιπτώσεις, παρατηρήθηκαν λανθασμένες εισπράξεις τελών.

Για αποφυγή της πιο πάνω κατάστασης και για σκοπούς καλύτερου εσωτερικού ελέγχου, εισηγήθηκα όπως η διαδικασία υπολογισμού και είσπραξης τελών από τα γραφεία κινήσεων μηχανογραφηθεί, όπως έγινε και στα Κεντρικά Γραφεία του Τμήματος. Όπως πληροφορήθηκα, το Τμήμα έχει κινήσει τη διαδικασία για μηχανογράφηση του συστήματος.

4.70.10 Ο περί Τροποποιήσεως του περί Αεροπλοΐας Διατάγματος Νόμος του 1989. Παρατηρήθηκε ότι ορισμένες υπηρεσίες που προνοούνται στο Νόμο δεν προσφέρονται από το Τμήμα, ενώ άλλες υπηρεσίες αναθέτονται σε ιδιώτες και τα σχετικά δικαιώματα καταβάλλονται από τους αιτητές απευθείας στους ιδιώτες, παρόλο που αυτό δεν προνοείται στους Κανονισμούς. Επίσης αρκετά από τα δικαιώματα αυτά είναι πολύ χαμηλά και δε συνάδουν με τα σημερινά δεδομένα. Εισηγήθηκα όπως ο πιο πάνω Νόμος εκσυγχρονιστεί και τα δικαιώματα αναθεωρηθούν.

4.71 ΤΜΗΜΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Μέρος Α

4.71.1 Αγορά, εγκατάσταση και λειτουργία μιας μηχανής επικόλλησης γραμματοσήμων.

Η πιο πάνω μηχανή παραλήφθηκε από το Τμήμα την 1.7.98, χωρίς να έχει δοκιμαστεί. Λόγω των σοβαρών λειτουργικών προβλημάτων που παρουσιάζει, με οδηγίες του Γενικού Λογιστή, το Τμήμα κάλεσε τον κατασκευαστή να παραλάβει τη μηχανή και να επιστρέψει την αξία της, η οποία ανέρχεται σε £64.407 στερλίνες.

Όπως πληροφορήθηκα, το θέμα βρίσκεται στη Νομική Υπηρεσία για λήψη δικαστικών μέτρων.

4.71.2 Μεταφορά ταχυδρομείου εσωτερικού. Ως αποτέλεσμα των περιορισμών στη νομοθεσία και της διαδικασίας που ακολουθείται κατά την προκήρυξη και κατακύρωση των προσφορών, φαίνεται ότι έχει μειωθεί ο ανταγωνισμός και παρουσιάζεται μια συνεχής αύξηση της δαπάνης, η οποία για το 1999 ανήλθε στις £169.500, σε σύγκριση με £162.000 για το 1998.

Κατόπιν εισήγησης του Τμήματος, η Νομική Υπηρεσία ετοίμασε νομοσχέδιο για τροποποίηση της υφιστάμενης νομοθεσίας, το οποίο ωστόσο δεν έχει προωθηθεί από το αρμόδιο Υπουργείο, ενώπει του γεγονότος ότι εκκρεμεί για συζήτηση, ενώπιον της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, θέμα μεταφοράς των ταχυδρομικών σάκων μόνο από λεωφορειούχους.

Εξάλλου, με σκοπό τη μείωση της δαπάνης που απαιτείται για τη μεταφορά του ταχυδρομείου στις κοινότητες της υπαίθρου, το Τμήμα εισηγήθηκε όπως η μεταφορά γίνεται πάνω σε πενθήμερη, αντί εξαήμερη βάση, όπως γίνεται και στις αστικές περιοχές. Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων έδωσε τη συγκατάθεση του για αξιολόγηση και προώθηση της εισήγησης αυτής.

4.71.3 Διαχείριση Φιλοτελικού Μουσείου. Η μίσθωση του οικήματος για στέγαση του Φιλοτελικού Μουσείου άρχισε την 1.6.98 και το ενοίκιο καθορίστηκε σε £6.000 το χρόνο. Η διαχείριση του Μουσείου ανατέθηκε, ύστερα από την προκήρυξη προσφορών, σε ιδιώτη διαχειριστή, έναντι ποσού £205 μηνιαίως από 1.2.99, όμως, ύστερα από παραστάσεις του διαχειριστή ότι η προσέλευση επισκεπτών είναι μηδαμινή, η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων αποφάσισε τη μείωση του ενοικίου στο συμβολικό ποσό των £10 το μήνα. Αποτέλεσμα τούτου είναι το Τμήμα να επιβαρύνεται σχεδόν εξ ολοκλήρου με το ενοίκιο του οικήματος.

Εξέφρασα τη γνώμη ότι πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες μεταστέγασης του Μουσείου σε χώρο που θα έχει τουριστικό και εμπορικό χαρακτήρα, με τα ανάλογα οφέλη.

Μέρος Β

4.71.4 Δείγματα αναμνηστικών γραμματοσήμων. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι δείγματα αναμνηστικών γραμματοσήμων που τυπώθηκαν κατά λάθος και, σύμφωνα με τις διαδικασίες του Τμήματος, θα έπρεπε να είχαν καταστραφεί από ειδική επιτροπή, πωλήθηκαν στο εξωτερικό σε αρκετά ψηλές τιμές. Σχετικά με το θέμα αυτό έγινε αστυνομική έρευνα και η υπόθεση παραπέμφθηκε στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας. Όπως πληροφορήθηκα, η υπόθεση βρίσκεται ενώπιον του δικαστηρίου για εκδίκαση.

4.72 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Μέρος Α

4.72.1 Εσωτερικός έλεγχος. Εξακολουθούν να παρατηρούνται αδυναμίες και ελλείψεις στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που καλύπτουν τις δραστηριότητες του Υπουργείου και των

Υπηρεσιών του, λόγω μη επαρκούς στελέχωσης και οργάνωσης, τόσο του λογιστηρίου του Υπουργείου, όσο και των άλλων Υπηρεσιών του. Η μηχανογράφηση των εργασιών των λογιστηρίων, που είχε ως στόχο την εξοικονόμηση χρόνου, για μερική επίλυση του σοβαρότατου προβλήματος της μη επαρκούς στελέχωσης και οργάνωσης τους, δεν επιτεύχθηκε και το πρόβλημα εξακολουθεί να υφίσταται.

4.72.2 Αδαπάνητα ποσά Προϋπολογισμού Αναπτύξεως. Μεγάλο μέρος των δαπανών του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως κατά τα τελευταία τρία χρόνια, όπως διαπιστώνεται και από τον πιο κάτω πίνακα, παρέμεινε αδαπάνητο.

Έτος	Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός	Πραγματική δαπάνη	Αδαπάνητο ποσό	
	Ξεκ.	Ξεκ	Ξεκ.	%
1999	15,1	11,1	4	26,49
1998	14	7,9	6,1	43,57
1997	13,1	7	6,1	46,56

Έγινε εισήγηση όπως επιδιώκεται καλύτερος προγραμματισμός στην ετοιμασία του Προϋπολογισμού, μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων εκτέλεσης του από το Υπουργείο.

4.72.3 Αξιολόγηση προσφορών για την προμήθεια φαρμάκων. Διαπιστώθηκαν περιπτώσεις όπου η αξιολόγηση των προσφορών για την προμήθεια φαρμάκων έγινε με βάση φαρμακοοικονομική μελέτη, χωρίς αυτό να αναφέρεται στους όρους των προσφορών. Η Υπηρεσία μου εξέφρασε την άποψη ότι, εκεί όπου επιβάλλεται όπως η αξιολόγηση των προσφορών γίνει με βάση φαρμακοοικονομική μελέτη, τούτο θα πρέπει να περιλαμβάνεται στους όρους των προσφορών, θέση που έγινε αποδεκτή από το Υπουργείο.

4.72.4 Καθυστερημένα έσοδα. Το σύνολο των καθυστερημένων εσόδων των διαφόρων Τμημάτων και Υπηρεσιών του Υπουργείου, σύμφωνα με τις καταστάσεις καθυστερημένων εσόδων, ανέρχονταν στις 31.12.99 σε £1.697.705, σε σύγκριση με £885.314 του προηγούμενου έτους. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται καθυστερήσεις για προηγούμενα έτη ύψους £733.788. Τα καθυστερημένα έσοδα οφείλονται από επιδοτούμενους ασθενείς (£257.560), οφειλές στο Κρατικό Χημείο (£145.761), οφειλές στα Νοσοκομεία (εσωτερικοί ασθενείς) (£435.489) και Φαρμακευτικές Υπηρεσίες (£838.096). Η οφειλή στις Φαρμακευτικές Υπηρεσίες αντιπροσωπεύει την αξία φαρμάκων και φαρμακευτικού υλικού που δόθηκαν μέχρι τις 31.12.99 στο Ογκολογικό Κέντρο της Τράπεζας Κύπρου, το οποίο, λόγω της εκκρεμότητας που υπάρχει στο καθεστώς λειτουργίας του, δεν έχει καταβάλει μέχρι σήμερα οποιοδήποτε ποσό και οι οφειλές του συνεχώς αυξάνονται. Οι οφειλές στα Νοσοκομεία προέρχονται κυρίως από αλλοδαπούς, οι οποίοι, αφού έτυχαν θεραπείας, απολύθηκαν, χωρίς να καταβάλουν τα δικαιώματα. Η λήψη μέτρων εναντίον τους είναι σχεδόν αδύνατη και ήδη το θέμα αυτό έχει πάρει σοβαρές διαστάσεις.

Για βελτίωση της κατάστασης εισηγήθηκα και πάλι, μεταξύ άλλων, την αυστηρή εφαρμογή των Κανονισμών και την είσπραξη των δικαιωμάτων πριν από την απόλυση των εσωτερικών ασθενών και τη διαγραφή των ποσών που θεωρούνται ανεπίδεκτα είσπραξης.

4.72.5 Προμήθεια και χρήση ιατρικού και άλλου εξοπλισμού. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου αναφέρθηκε ότι, σε αρκετές περιπτώσεις, έγιναν αγορές εξοπλισμού, χωρίς τον κατάλληλο προγραμματισμό και μελέτη σχετικά με τις ανάγκες και προτεραιότητες των Νοσοκομείων, με

αποτέλεσμα ιατρικός και άλλος εξοπλισμός που αγοράστηκε να παραμείνει σε αδράνεια, με κίνδυνο να καταστραφεί. Εισηγήθηκα τη δημιουργία ειδικής επιτροπής, η οποία θα επιλαμβάνεται των θεμάτων αγοράς και χρήσης του εξοπλισμού. Το Υπουργείο πληροφόρησε την Υπηρεσία μου ότι από το 1998 ο προγραμματισμός των αναγκών και προτεραιοτήτων των Νοσοκομείων γίνεται πάνω σε διετή βάση και ήδη έχει αρχίσει και η διαδικασία εντοπισμού, καταγραφής και μεταφοράς του εξοπλισμού σε άλλα Νοσοκομεία. Από πρόσφατους όμως ελέγχους στα Νοσοκομεία, διαπιστώνεται ότι εξακολουθεί να παραμένει ακόμη σε αδράνεια αρκετός ιατρικός εξοπλισμός. Επιπρόσθετα, διαπιστώθηκε ότι, παρόλο που οι ανάγκες για αγορά ιατρικού εξοπλισμού είναι μεγάλες και πολλές φορές επείγουσες, εντούτοις, κατά τα τελευταία δύο έτη, δεν αξιοποιήθηκαν όλες οι διαθέσιμες πιστώσεις, παρά το γεγονός ότι οι προϊστάμενοι Νοσοκομείων ζητούν επί σειρά ετών τη συμπερίληψη εξοπλισμού στους εγκριμένους καταλόγους αγορών και την προώθηση της αγοράς του. Όπως διαπιστώνει και το ίδιο το Υπουργείο, παρατηρούνται μεγάλες καθυστερήσεις στην ετοιμασία των εγγράφων προκήρυξης προσφορών και στην κατακύρωση τους. Η Υπηρεσία μου εισηγήθηκε όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο δημιουργίας στο Υπουργείο Υγείας Κλάδου Προμηθειών, στελεχωμένου και με ειδικούς τεχνικούς, ο οποίος να επιλαμβάνεται της προμήθειας και χρήσης του ιατρικού εξοπλισμού καθώς και του εντοπισμού και διάθεσης του αδρανούς εξοπλισμού.

4.72.6 Μητρώο βιβλιοθήκης. Το μητρώο βιβλιοθήκης έχει χαθεί και από το Δεκέμβριο του 1999 άρχισε η τήρηση νέου μητρώου. Για διευθέτηση του θέματος έγινε εισήγηση όπως, αφού εξασφαλιστεί η σχετική έγκριση του Υπουργείου Οικονομικών, γίνει φυσική καταμέτρηση και καταχώριση των βιβλίων σε μητρώα και σταλεί στην Υπηρεσία μου το σχετικό πιστοποιητικό.

Μέρος Β

4.72.7 Οργανωτική Δομή Υπουργείου Υγείας. Στην Έκθεσή μου για το 1998, ανέφερα ότι, σύμφωνα με μελέτες που έγιναν στο παρελθόν, από ξένους συμβούλους, εν όψει του γεγονότος ότι το σύστημα υγείας στην Κύπρο αναμένεται να αντικατασταθεί σύντομα, επιβάλλεται όπως η οργανωτική δομή του Υπουργείου και των Υπηρεσιών του διαμορφωθεί ανάλογα, για να καταστεί δυνατό να ανταποκριθεί στις νέες απαιτήσεις. Οι ξένοι σύμβουλοι εισηγούνται, μεταξύ άλλων, τη δημιουργία τμημάτων, τα οποία δεν υπάρχουν σήμερα και των οποίων η λειτουργία επιβάλλεται. Ως παράδειγμα αναφέρονται το Τμήμα Σχεδιασμού και Έρευνας και το Τμήμα Διαχείρισης και Ανάπτυξης Προσωπικού. Βάσει των εισηγήσεων των ξένων συμβούλων, πρόσφατα έχει ετοιμαστεί προσχέδιο νέου οργανογράμματος για τις Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας, χωρίς όμως μέχρι σήμερα να γίνουν οποιεσδήποτε αλλαγές στην οργανωτική δομή του Υπουργείου, για το λόγο ότι, σύμφωνα με το ίδιο, δεν έχουν εξασφαλιστεί οι νέες θέσεις προσωπικού που απαιτούνται. Στο μεταξύ το ιατρικό προσωπικό, το οποίο κατά τα τελευταία χρόνια αποσπάται από τα Νοσοκομεία για να εκτελέσει στο Υπουργείο ή στις Ιατρικές Υπηρεσίες καθήκοντα άλλα από καθαρά ιατρικά, όπως για τη διεξαγωγή μελετών, για συντονισμό διαφόρων δραστηριοτήτων, για προγραμματισμό αγορών κ.τ.λ., χωρίς να υπάρχουν στον Προϋπολογισμό εγκεκριμένες οργανικές θέσεις, συνεχώς αυξάνεται. Εξέφρασα την άποψη ότι αυτή η πρακτική πιθανόν να δημιουργήσει προβλήματα στελέχωσης στα Νοσοκομεία.

4.72.8 Εθνικό Σχέδιο Υγείας. Το σχετικό Νομοσχέδιο για το Εθνικό Σχέδιο Υγείας έχει κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Η Υπηρεσία μου εξέφρασε την άποψη ότι δεν υπήρξαν σημαντικές βελτιώσεις σε ορισμένους τομείς, όπως βελτίωση της δυναμικότητας των Νοσοκομείων, της οργανωτικής δομής και του ανθρώπινου δυναμικού, ώστε να αποτελέσουν

την αναγκαία υποδομή για την ορθολογιστική εφαρμογή του, και υπάρχει κίνδυνος, σε περίπτωση που το Νομοσχέδιο ψηφιστεί σε Νόμο, το Εθνικό Σχέδιο Υγείας να μην μπορεί να εφαρμοστεί.

4.72.9 Παροχή ποιοτικών ιατρικών υπηρεσιών σε ασθενείς. Στην προηγούμενη Έκθεσή μου ανέφερα ότι, σύμφωνα με μελέτη που έγινε το 1997 για το πιο πάνω θέμα από εμπειρογνώμονα της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, το σύστημα ελέγχου της προσφοράς υπηρεσιών σε ασθενείς παρουσίαζε σοβαρές αδυναμίες, οι οποίες δεν επιτρέπουν την ομοιόμορφη και σε αποδεκτά επίπεδα προσφορά υπηρεσιών από όλους τους ιατρούς κάθε ειδικότητας. Επειδή όπως αναφέρθηκε η εφαρμογή τέτοιου συστήματος, όπως αποδείχθηκε σε άλλες χώρες όπου εφαρμόστηκε, εκτός από την αναβάθμιση των προσφερόμενων ιατρικών υπηρεσιών σε ασθενείς, αναμένεται να επιφέρει και σημαντική εξοικονόμηση στις δαπάνες (φάρμακα, χρήση κρεβατιών στα νοσοκομεία, χειρουργικές επεμβάσεις κ.τ.λ.), έγινε εισήγηση όπως το Υπουργείο τροχοδρομήσει την έναρξη εφαρμογής τέτοιου συστήματος, τουλάχιστον πάνω σε μερική βάση. Αναφέρθηκε σχετικά ότι η εφαρμογή τέτοιου συστήματος θεωρείται απαραίτητη για την εισαγωγή του Εθνικού Σχεδίου Υγείας. Διαπιστώθηκε ότι το Υπουργείο προέβη σε κάποιες ενέργειες, όπως αποστολή λειτουργών του στο εξωτερικό, καθώς και διοργάνωση σεμιναρίων, όμως δεν είναι ακόμη σε θέση να εφαρμόσει τέτοιο σύστημα.

4.72.10 Οικονομική επιβάρυνση ασθενών που στέλλονται στο εξωτερικό για θεραπεία με φροντίδα της Κυβέρνησης. Οι δαπάνες για το Σχέδιο Αποστολής Ασθενών στο εξωτερικό κατά τα τρία τελευταία χρόνια είχαν ως ακολούθως:

	Ποσό	Αποστολές ασθενών	Ποσό που ανακτήθηκε
	£		£
1997	7.381.156	1337	837.300
1998	8.777.666	1446	791.313
1999	8.737.574	1315	965.055

Σύμφωνα με τους νέους Κανονισμούς του Σχεδίου Αποστολής Ασθενών στο εξωτερικό για θεραπεία με φροντίδα της Κυβέρνησης, ανάλογα με την οικονομική κατάσταση των ασθενών ή των οικογενειών τους, αυτοί μπορεί να επιβαρυνθούν με μέρος ή με το σύνολο των εξόδων θεραπείας ή να απαλλαγούν πλήρως. Για σκοπούς εξακρίβωσης της οικονομικής κατάστασης τους, διεξάγεται κοινωνικοοικονομική έρευνα από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, τα αποτελέσματα της οποίας στέλλονται στο Υπουργείο Υγείας. Όπως όμως διαπιστώθηκε και πάλι, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας δεν είναι σε θέση να εξακριβώσουν πλήρως την οικονομική κατάσταση των ασθενών και επομένως μια βασική πρόνοια των Κανονισμών δεν μπορεί να εφαρμοστεί κατά δίκαιο τρόπο. Το Υπουργείο ανέφερε ότι δεν έχει άλλη εκλογή από την υιοθέτηση των αποτελεσμάτων των ερευνών.

4.72.11 Παροχή ιατρικής περίθαλψης σε Κύπριους ασθενείς σε Νοσοκομεία του εξωτερικού. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι το Υπουργείο, με σκοπό την εξυπηρέτηση των Κυπρίων ασθενών που στέλλονται στο εξωτερικό για ιατρική περίθαλψη, προέβη σε διευθετήσεις συνεργασίας με διάφορα Νοσοκομεία και εταιρείες του εξωτερικού, χωρίς τη ζήτηση προσφορών και χωρίς την υπογραφή οποιασδήποτε συμφωνίας. Σχετικά με την αποστολή ασθενών σε Νοσοκομείο του Ισραήλ για θεραπεία, υπογράφηκε συμφωνία με την ενδιαφερόμενη εταιρεία, χωρίς όμως να καλύπτονται όλα τα περιστατικά, με αποτέλεσμα να

παρουσιάζονται προβλήματα, αναφορικά με τα ποσά που απαιτούνται και παρουσιάζονται στα τιμολόγια. Για την ορθή διαχείριση των δαπανών, αλλά και την επίλυση των προβλημάτων συνεργασίας που παρουσιάζονται, έγινε εισήγηση όπως, για την εξασφάλιση των πιο πάνω υπηρεσιών, το Υπουργείο προβεί στην προκήρυξη προσφορών. Ήδη, όπως πληροφορήθηκα, ο Γενικός Λογιστής, Πρόεδρος του Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών, έχει υποδείξει την υιοθέτηση της διαδικασίας προσφορών με διαπραγμάτευση, με σκοπό τη σύναψη συμφωνιών με Νοσοκομεία του εξωτερικού. Όπως πληροφορήθηκα, το Υπουργείο Υγείας έχει ολοκληρώσει τη διαδικασία συλλογής στοιχείων από Νοσοκομεία της Ελλάδας και του Ισραήλ, όμως καθυστερεί η συλλογή στοιχείων από Νοσοκομεία του Ηνωμένου Βασιλείου. Έγινε εισήγηση όπως επισπευσθούν οι ενέργειες του Υπουργείου, έτσι ώστε να γίνει κατορθωτή η υιοθέτηση των εισηγήσεων της Υπηρεσίας μου και του Γενικού Λογιστή.

4.72.12 Έξοδα νοσηλείας προσώπων στα Νοσοκομεία ύστερα από τραυματισμό σε τροχαία ατυχήματα. Με εξαίρεση το Νοσοκομείο Λάρνακας, στα άλλα Νοσοκομεία οι διατάξεις του περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων (Ασφάλεια Υπέρ Τρίτου) Νόμου, Κεφ. 333 (άρθρο 4(2)), έχουν εφαρμοστεί και απαιτούνται από τις ασφαλιστικές εταιρείες τα σχετικά νοσήλια για τα άτομα που τυγχάνουν θεραπειάς στα Νοσοκομεία, ύστερα από τραυματισμό σε τροχαία ατυχήματα, όμως παρουσιάζονται σοβαρά προβλήματα στην εφαρμογή τους, τα οποία εστιάζονται στη μη συνεργασία των ασθενών, στις δυσκολίες που υπάρχουν για την εξακρίβωση των ονομάτων των ασφαλιστικών εταιρειών, καθώς και στη μη έγκαιρη ανταπόκριση των τελευταίων στην καταβολή των σχετικών νοσηλίων, λόγω των χρονοβόρων νομικών διαδικασιών, όπως μας έχει αναφερθεί, που ακολουθούνται. Η Υπηρεσία μου εισηγήθηκε όπως το θέμα μελετηθεί μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων (Υπουργείο Υγείας, Αστυνομία, ασφαλιστικές εταιρείες και άλλους) και εξευρεθούν τρόποι για την επίλυση του.

4.72.13 Επιδόματα Ιατρικού Προσωπικού. Μέχρι σήμερα δεν έχει εφαρμοστεί το σύστημα της ενεργού εφημερίας, με αποτέλεσμα να συνεχίζεται η καταβολή του επιδόματος αναμονής και κλήσεων. Αναφορικά με την εφαρμογή του συστήματος αναμονής και κλήσεων διεξήχθη διαχειριστικός έλεγχος από την Υπηρεσία μου, τα αποτελέσματα του οποίου παρουσιάζονται στο Μέρος 3 της Έκθεσης μου για το 1998. Να σημειωθεί ότι, από τους πρόσφατους ελέγχους που διενεργήθηκαν, διαπιστώθηκε ότι δεν υπήρξε σημαντική βελτίωση ως προς τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος αναμονής και κλήσεων.

4.72.14 Ποιοτικός έλεγχος της λειτουργίας στα Χημεία. Το Νοέμβριο 1995 έγινε ειδική μελέτη για τη λειτουργία των Χημείων από εμπειρογνώμονα της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, ο οποίος υπέβαλε συγκεκριμένες εισηγήσεις για την ποιοτική βελτίωση τους. Το Υπουργείο με πληροφόρησε ότι δεν έχουν εφαρμοστεί όλες οι εισηγήσεις, γιατί χρειάζεται επιπρόσθετο προσωπικό, καταβάλλονται όμως προσπάθειες για την περαιτέρω αναβάθμιση του ποιοτικού ελέγχου της λειτουργίας των Χημείων. Εισηγήθηκα όπως η έκθεση μελετηθεί ξανά και, τουλάχιστον σε πρώτο στάδιο, όσο αφορά τα χημεία στα νοσοκομεία, τροχοδρομηθεί η υλοποίηση των σημαντικότερων εισηγήσεων, με σκοπό τη μερική έστω αναβάθμιση τους.

4.72.15 Έλλειψη οξυγόνου στα Νοσοκομεία. Στην προηγούμενη Έκθεση μου αναφέρθηκε ότι τα Νοσοκομεία αντιμετώπιζαν οξύ πρόβλημα έλλειψης οξυγόνου, κυρίως κατά τις μη εργάσιμες μέρες, επειδή δεν υπήρχε ικανοποιητικός αριθμός φιαλών. Αναφέρθηκε επίσης ότι το Υπουργείο, για την προσωρινή επίλυση του θέματος, εξασφάλισε την έγκριση του Γενικού Λογιστή και γίνεται προμήθεια οξυγόνου και κατά τις μη εργάσιμες μέρες. Η Υπηρεσία μου υπέδειξε ότι η διευθέτηση αυτή συνεπάγεται την επιπρόσθετη δαπάνη σε μεταφορικά και άλλα έξοδα και εισηγήθηκε την επίσπευση των ενεργειών του Υπουργείου για την αγορά

ικανοποιητικού αριθμού φιαλών, για την οριστική επίλυση του θέματος. Διαπιστώθηκε ότι η αγορά ικανοποιητικού αριθμού φιαλών δεν πραγματοποιήθηκε και η κατάσταση εξακολουθεί να παραμένει η ίδια.

4.72.16 Ανάθεση σε ιδιωτικές κλινικές επεμβάσεων λιθοθρυψίας. Στην προηγούμενη Έκθεση μου αναφέρθηκε ότι, λόγω καθυστέρησης στην προκήρυξη προσφοράς για αγορά υπηρεσιών λιθοθρυψίας, η διενέργεια λιθοθρυψιών, με έγκριση του Γενικού Λογιστή, ανατέθηκε σε τέσσερις ιδιωτικές κλινικές, στις οποίες στέλλονταν ασθενείς εκ περιτροπής. Η σχετική έγκριση έληξε από τις 30.6.99 και δόθηκε παράταση, επειδή μελετάτο κατά πόσο η προσφορά που προκηρύχθηκε θα ακυρωνόταν, για το λόγο ότι, όπως αναφέρθηκε και από την Υπηρεσία μου, οι σχετικοί όροι της προσφοράς παρουσιάζουν σοβαρές αδυναμίες. Οι προσφορές δεν ακυρώθηκαν και το Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών τις κατακύρωσε. Λαμβάνοντας όμως υπόψη τις θέσεις της Υπηρεσίας μου, ζήτησε από το Υπουργείο Υγείας να ετοιμάσει έγκαιρα νέους όρους προσφορών.

4.72.17 Μητρώα κινητής περιουσίας. Με τη μεταστέγαση του Υπουργείου στα νέα κτίρια, μέρος του εξοπλισμού που παρέμεινε στα παλιά κτίρια δεν έχει εντοπιστεί και εισηγήθηκαν όπως γίνουν οι αναγκαίες ενέργειες για ανεύρεση του. Παρόλο που, μετά από υπόδειξη της Υπηρεσίας μου, έχει εξασφαλιστεί η σχετική έγκριση του Υπουργείου Οικονομικών, για να ετοιμαστούν νέα μητρώα για την κινητή περιουσία που μεταφέρθηκε στα νέα κτίρια, και υποβληθεί στην Υπηρεσία μου το σχετικό πιστοποιητικό φυσικής καταμέτρησης, εντούτοις αυτά δεν έχουν ακόμη ετοιμαστεί.

4.72.18 Ογκολογικό Κέντρο Τράπεζας Κύπρου. Με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 48.753, ημερ. 2.12.98, αποφασίστηκε η επαναδιαπραγμάτευση της υφιστάμενης συμφωνίας μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και του ιατρικού ιδρύματος Τράπεζας Κύπρου, χωρίς όμως να ληφθεί, μέχρι σήμερα, τελική απόφαση, με αποτέλεσμα το καθεστώς λειτουργίας του Ογκολογικού Κέντρου και η σχέση του με την Κυβέρνηση να παραμένουν αδιευκρίνιστα.

Στο μεταξύ η Κυβέρνηση εξακολουθεί να προμηθεύει το Ογκολογικό με φάρμακα, τρόφιμα και άλλα είδη, χωρίς οποιαδήποτε είσπραξη. Στις 31.12.99 η αξία των φαρμάκων που παραχωρήθηκαν ανερχόταν σε περίπου £838.018. Το κόστος της παρεχόμενης τροφοδοσίας, η οποία εξακολουθεί να παρέχεται από το Μακάρειο Νοσοκομείο, δεν είναι γνωστό, αφού δεν έχει γίνει ακόμα οποιαδήποτε τιμολόγηση.

Μέχρι σήμερα δεν καταβλήθηκε κανένα ποσό στο Κέντρο έναντι των διαχειριστικών του εξόδων και η Κυβέρνηση παρουσιάζεται ως χρεώστης, στις 31.12.98, στις οικονομικές καταστάσεις του Κέντρου με ποσό £663.443. Στο μεταξύ το Κέντρο χρηματοδοτείται από δάνεια με κυβερνητική εγγύηση και με πιστωτικές διευκολύνσεις από την Τράπεζα Κύπρου.

Έχοντας υπόψη το ύψος των λειτουργικών εξόδων του Κέντρου και το γεγονός ότι παρόμοιες υπηρεσίες που προσφέρει το Κέντρο εξακολουθεί να παρέχονται από τα Κρατικά Νοσηλευτήρια, εξέφρασα την άποψη ότι το καθεστώς λειτουργίας του πρέπει να αποφασιστεί το συντομότερο. Ανάμεσα στις υπαλλακτικές λύσεις που θα μπορούσε να εξεταστούν, ανέφερα ότι δεν πρέπει να αποκλείεται το ενδεχόμενο υπαγωγής του Κέντρου στις Ιατρικές Υπηρεσίες, όπως συμβαίνει με τα Κρατικά Νοσηλευτήρια, η ανάληψη της λειτουργίας του και όλων των εξόδων από το Ιατρικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου, ή οποιαδήποτε άλλη ενδιάμεση λύση ήθελε κριθεί ότι θα διασφαλίζει το δημόσιο συμφέρον. Σε περίπτωση που η Κυβέρνηση θα αναλάβει την καταβολή των διαχειριστικών εξόδων του Κέντρου, ανέφερα ότι θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να εγκρίνει/ελέγχει το ύψος αυτών, προτού δαπανηθούν. Εξέφρασα επίσης την

άποψη ότι η επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας θα πρέπει να καταλήξει σε συμφωνία, η οποία να μη συγκρούεται με τον περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμο 102(Ι)/1997.

4.72.19 Λειτουργία στην Κύπρο δυο Αρχείων Δοτών Μυελού των Οστών. Λαμβανομένου υπόψη ότι η Κύπρος είναι μια μικρή χώρα, η Υπηρεσία μου εξέφρασε και πάλι την άποψη ότι η λειτουργία δυο Αρχείων Δοτών Μυελού των Οστών (Παρασκευαϊδαιο και Καραϊσκάκειο) είναι οικονομικά ασύμφορη. Έγινε και πάλι εισήγηση όπως μελετηθεί το θέμα, με σκοπό την ενοποίηση τους.

4.72.20 Συνεργασία μεταξύ Υπουργείου Υγείας και Κυπριακού Ταμείου Ερευνών Μυϊκής Δυστροφίας. Κάθε χρόνο καταβάλλεται κρατική χορηγία στο Ταμείο, το ύψος της οποίας το 1999 ήταν £1.367.341, σε σύγκριση με £1.148.653 το 1998, με την προϋπόθεση ότι η πιο πάνω συνεργασία θα ρυθμιστεί με σχετική συμφωνία. Το σχετικό μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και του Κυπριακού Ταμείου Ερευνών Μυϊκής Δυστροφίας υπογράφηκε από τον Οκτώβριο του 1999. Επειδή, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο του μνημονίου συνεργασίας, κάποια θέματα, όπως π.χ. ο τρόπος υπολογισμού του ύψους της ετήσιας χορηγίας προς το Ίδρυμα, παραμένουν αδιευκρίνιστα, η Υπηρεσία μου εισηγήθηκε όπως αυτά τύχουν περαιτέρω μελέτης μεταξύ των μερών, για πλήρη διευκρίνιση τους, ώστε το μνημόνιο να μπορέσει να τύχει εφαρμογής. Επιπρόσθετα, ανέφερα ότι θα πρέπει να ζητηθεί η γνώμη του Γενικού Εισαγγελέα, κατά πόσο η πιο πάνω συμφωνία, δεν αντίκειται στον περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμο και Κανονισμούς.

4.73 ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Μέρος Α

4.73.1 Καθυστέρηση στην πληρωμή του προσωπικού που προσλαμβάνεται για απασχόληση πάνω σε 15ήμερη βάση. Παρατηρείται μεγάλη καθυστέρηση στην πληρωμή του προσωπικού που προσλαμβάνεται για απασχόληση πάνω σε 15ήμερη βάση. Από τον έλεγχο που διενεργήθηκε από την Υπηρεσία μου παρατηρήθηκαν τα πιο κάτω:

– Οι Ιατρικές Υπηρεσίες απασχολούν μεγάλο αριθμό έκτακτου προσωπικού στα Νοσοκομεία και αλλού, για περίοδο πέρα από 15 εργάσιμες ημέρες, χωρίς να εξασφαλίζουν εκ των προτέρων την έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου ή η υποβολή της αίτησης για τη σχετική έγκριση γίνεται με μεγάλη καθυστέρηση, με αποτέλεσμα σε αρκετές περιπτώσεις το προσωπικό να παραμείνει απλήρωτο για περίοδο μέχρι και 12 μηνών.

Η Υπηρεσία μου εξέφρασε την άποψη ότι τα χρονικά πλαίσια που αναφέρονται στο σημείωμα του περί Προϋπολογισμού Νόμου είναι πολύ περιορισμένα, για έγκαιρη εξασφάλιση της έγκρισης του Υπουργικού Συμβουλίου, και εισηγήθηκε όπως το όλο θέμα επανεξεταστεί από τους αρμόδιους φορείς. Επιπρόσθετα σημείωσε ότι η πρόσληψη εκτάκτων πάνω σε 15ήμερη βάση έχει γίνει θεσμός και οι περισσότερες προσλήψεις γίνονται για ενίσχυση των υφιστάμενων Υπηρεσιών.

Μέρος Β

Γενικά θέματα

4.73.2 Χρέωση ασθενών. Σύμφωνα με τους Κανονισμούς, οι ασθενείς, οι οποίοι τυγχάνουν ιατρικής περίθαλψης στα Νοσοκομεία, χωρίζονται, για σκοπούς χρέωσης, με βάση τα εισοδήματά τους, σε τρεις κατηγορίες:

- Ασθενείς που δικαιούνται δωρεάν ιατρική περίθαλψη.

- Ασθενείς που καταβάλλουν μειωμένα τέλη, και
- επί πληρωμή ασθενείς

Διαπιστώθηκε και πάλι ότι, λόγω της αδυναμίας που υπάρχει στην εξακρίβωση της ορθότητας των εισοδημάτων που δηλώνουν οι ασθενείς, μεγάλος αριθμός ασθενών εξασφαλίζουν δωρεάν ιατρική περίθαλψη, χωρίς να είναι δικαιούχοι, με αποτέλεσμα οι δαπάνες σε φάρμακα, ιατρικά και άλλα έξοδα να αυξάνονται συνεχώς, ενώ τα αντίστοιχα έσοδα να είναι μειωμένα. Πρόσφατα, εγκρίθηκαν από τη Βουλή νέοι Κανονισμοί για αναθεώρηση των τελών για ιατρική περίθαλψη που παρέχεται σε ασθενείς, όπου γίνεται πρόνοια και για υποβολή στοιχείων και εγγράφων που να υποστηρίζουν τα εισοδήματα των ασθενών που θα υποβάλλουν αίτηση για έκδοση ταυτότητας νοσηλείας, οι κάτοχοι της οποίας θα είναι δικαιούχοι δωρεάν περίθαλψης ή θα καταβάλλουν μειωμένα τέλη.

4.73.3 Νοσήλια εσωτερικών ασθενών. Σύμφωνα με τους Κανονισμούς, τα νοσήλια των επί πληρωμή εσωτερικών ασθενών πρέπει να κοστολογούνται και να εισπράττονται προκαταβολικά και οποιαδήποτε διαφορά να εισπράττεται πριν από την απόλυση των ασθενών από τα Νοσοκομεία. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι οι Κανονισμοί δεν εφαρμόζονται και επί πληρωμή εσωτερικοί ασθενείς τυγχάνουν θεραπειάς και απολύονται, χωρίς να εισπραχθούν τα σχετικά δικαιώματα. Ως αποτέλεσμα, αρκετές οφειλές εκκρεμούν για χρόνια και τελικά διαγράφονται, με αποτέλεσμα η απώλεια εσόδων να αυξάνεται, αφού δε λαμβάνονται τα αναγκαία νομικά ή άλλα μέτρα για την είσπραξη τους.

4.73.4 Παροχή ιατρικής περίθαλψης σε αλλοδαπούς. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι αλλοδαποί που εργοδοτούνται στην Κύπρο και τουρίστες, στους οποίους παρέχεται ιατρική περίθαλψη, αφού τύχουν θεραπειάς απολύονται από τα Νοσοκομεία, χωρίς να καταβάλλουν τα σχετικά δικαιώματα. Η είσπραξη των δικαιωμάτων σε μεταγενέστερο στάδιο είναι σχεδόν αδύνατη. Για την επίλυση του προβλήματος, όσο αφορά τους αλλοδαπούς που εργοδοτούνται στην Κύπρο, είχε κατατεθεί σχετικό Νομοσχέδιο στη Βουλή, για τη δημιουργία ταμείου ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης αλλοδαπών εργοδοτούμενων στην Κύπρο, το οποίο αποσύρθηκε, για σκοπούς διαφορετικής διευθέτησης του θέματος, το οποίο βρίσκεται ακόμα σε εκκρεμότητα.

4.73.5 Μητρώα κινητής περιουσίας. Τα μητρώα κινητής περιουσίας των Νοσοκομείων, με εξαίρεση το Νοσοκομείο Λεμεσού, εξακολουθεί να μην είναι κατάλληλα ενημερωμένα, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να πιστοποιηθεί η φυσική ύπαρξη της κινητής περιουσίας, της οποίας το κόστος είναι σημαντικό.

4.73.6 Μητρώα βιβλιοθήκης. Τα μητρώα βιβλιοθήκης εξακολουθεί να μην είναι ενημερωμένα με όλα τα βιβλία που παραλήφθηκαν, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να διεξαχθεί ο σχετικός έλεγχος. Στο Νοσοκομείο Λευκωσίας, λόγω έλλειψης χώρου, αρκετά βιβλία παραμένουν για χρόνια αναξιοποίητα μέσα σε κιβώτια. Επιπρόσθετα, εξοπλισμός και μέσα επιμόρφωσης που διαθέτει η βιβλιοθήκη, για τα οποία κάθε χρόνο δαπανώνται σημαντικά ποσά (κατά το 1999 οι δαπάνες ξεπερνούσαν τις £44.000), πέρα από τις δωρεές σημαντικής αξίας που προσφέρονται κάθε χρόνο από τις διάφορες Οργανώσεις Υγείας του εξωτερικού, παραμένουν αναξιοποίητα. Άποψη του Τμήματος είναι ότι αυτό οφείλεται στην έλλειψη χώρων και στη μη ύπαρξη θέσης λειτουργού βιβλιοθηκονομίας και πληροφόρησης.

4.73.7 Αδρανής εξοπλισμός. Παρόλο ότι σημειώθηκε μεγάλη βελτίωση αναφορικά με τον εντοπισμό και διάθεση του αδρανούς εξοπλισμού, εντούτοις εξακολουθούν να υπάρχουν αδυναμίες στον εντοπισμό όλου του αδρανούς εξοπλισμού. Σημειώνεται ότι ο αδρανής

εξοπλισμός σε όλα τα Νοσοκομεία είναι σημαντικής αξίας. Υπέδειξα ξανά την ανάγκη του έγκαιρου εντοπισμού όλου του αδρανούς εξοπλισμού και τη λήψη μέτρων για αξιοποίηση/διάθεση του.

4.73.8 Ελλείψεις αποθηκευτικών χώρων. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι φάρμακα και φαρμακευτικά υλικά, καθώς και άλλος εξοπλισμός, αποθηκεύονται συχνά στους διαδρόμους των Νοσοκομείων, μαζί με άλλα εύφλεκτα υλικά ή υλικά που προορίζονται για αχρήστευση, αντί να φυλάγονται σε ξεχωριστό χώρο, για σκοπούς ασφάλειας, και να καταχωρίζονται σε ξεχωριστό μητρώο, όπως προνοείται στους Κανονισμούς.

4.73.9 Μηχανογράφηση. Η πρώτη φάση, η ολοκλήρωση της οποίας καθυστέρησε σημαντικά, κάλυψε τη μηχανογράφηση των βασικών αρχείων για τους εσωτερικούς και εξωτερικούς ασθενείς των Νοσοκομείων Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου και Μακάρειου Νοσοκομείου Λευκωσίας. Έγινε και πάλι εισήγηση όπως η μηχανογράφηση επισπευσθεί και επεκταθεί, ώστε να καλύψει και το λογιστικό μέρος και άλλες δραστηριότητες των Νοσοκομείων, οι οποίες θεωρούνται σημαντικές για την ομαλή λειτουργία τους.

4.73.10 Εσωτερικός έλεγχος. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι υπάρχουν σοβαρές αδυναμίες και ελλείψεις στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που καλύπτουν τις δραστηριότητες των Νοσοκομείων.

4.73.11 Χρόνος προσέλευσης και αποχώρησης του προσωπικού. Σε αντίθεση με τις πρόνοιες των σχετικών εγκυκλίων της Υπηρεσίας Δημοσίας Διοικήσεως και Προσωπικού, η λειτουργία ηλεκτρονικών συστημάτων καταγραφής της ώρας προσέλευσης και αποχώρησης του προσωπικού των Νοσοκομείων δεν τέθηκε ακόμη σε εφαρμογή. Το Υπουργείο ανέφερε ότι το προσωπικό, μέσω των συντεχνιών του, αρνείται τη χρησιμοποίησή τους. Στις 28.3.2000, το Υπουργείο, με επιστολή του προς το Διευθυντή Υπηρεσίας Δημοσίας Διοικήσεως και Προσωπικού, ζήτησε όπως το υπό αναφορά προσωπικό τύχει εξαίρεσης από την εφαρμογή των προνοιών των πιο πάνω εγκυκλίων. Μέχρι σήμερα το θέμα ακόμη εκκρεμεί.

Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας

Μέρος Α

4.73.12 Μητρώα περιουσιακών στοιχείων. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου αναφέρθηκε κατ' επανάληψη ότι τα μητρώα περιουσιακών στοιχείων του Νοσοκομείου δεν είχαν ενημερωθεί με τις παραλαβές και χορηγήσεις των περιουσιακών στοιχείων (ιατρικός, γραφειακός και άλλος εξοπλισμός) που έγιναν από 1.1.85 μέχρι σήμερα.

Λόγω της παράλειψης αυτής, δεν είναι δυνατό να πιστοποιηθεί η φυσική ύπαρξη των περιουσιακών στοιχείων και η διαγραφή του εξοπλισμού που κρίνεται κάθε χρόνο ως άχρηστος, ο οποίος, είτε καταστρέφεται, είτε προωθείται στο Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών για εκποίηση. Μέσα στο 1998 το Υπουργείο Οικονομικών έδωσε την έγκριση του όπως ετοιμαστούν νέα μητρώα, ύστερα από φυσική καταμέτρηση. Για την ετοιμασία των μητρώων, εργάστηκε υπερωριακά ένα άτομο για 100 ώρες, λόγω όμως του μεγάλου όγκου εργασίας, η φυσική καταμέτρηση φαίνεται να ήταν αδύνατο να ολοκληρωθεί από ένα άτομο, μέσα στα πιο πάνω χρονικά πλαίσια, και συνεπώς τα αποτελέσματα δεν ήταν τα αναμενόμενα. Έτσι, ζητήθηκε νέα έγκριση από το Υπουργείο Οικονομικών για υπερωριακή απασχόληση δύο λειτουργών, στους οποίους θα ανατεθεί εκ νέου η ετοιμασία των μητρώων. Έγινε εισήγηση όπως ληφθούν όλα τα μέτρα, ώστε να ξεπεραστούν τα προηγούμενα προβλήματα που εμπόδισαν την ολοκλήρωση της φυσικής καταμέτρησης και, επιπρόσθετα, να οριστεί αρμόδιος

λειτουργός, στον οποίο, με την ολοκλήρωση της φυσικής καταμέτρησης, να ανατεθεί και η τήρηση των μητρώων.

Μέρος Β

4.73.13 Λειτουργία Φωτοτυπικού Κέντρου. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου αναφέρθηκε ότι παραχωρήθηκε σε ιδιώτη δωμάτιο στο δεύτερο όροφο της Νοσηλευτικής Σχολής, για τη λειτουργία ιδιωτικού φωτοτυπικού κέντρου, χωρίς οποιαδήποτε έγκριση και χωρίς να ακολουθηθούν οι ενδεδειγμένες διαδικασίες που διέπουν την παραχώρηση/ενοικίαση κυβερνητικού χώρου. Το Υπουργείο ζήτησε από τη Νομική Υπηρεσία να προωθήσει τη λήψη δικαστικών μέτρων εναντίον του ιδιώτη. Κατά την εξέταση του θέματος διαφάνηκε ότι υπήρξε σύμβαση μεταξύ του ιδιώτη και των φοιτητών της Σχολής, η οποία λήγει στις 31.8.2000. Ο Γενικός Εισαγγελέας εισηγήθηκε όπως, με τη λήξη της σύμβασης, ληφθούν μέτρα για τον τερματισμό της λειτουργίας του φωτοτυπικού κέντρου.

4.73.14 Εξοπλισμός και μηχανήματα Χημείου. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου αναφέρθηκε ότι ο εξοπλισμός και τα μηχανήματα του Χημείου είναι παλαιάς τεχνολογίας και παρουσιάζουν προβλήματα. Ενώ κάποια νέα μηχανήματα έχουν εξασφαλιστεί, εξακολουθούν ακόμη να υπάρχουν μηχανήματα παλαιάς τεχνολογίας, τα οποία χρειάζονται τακτικά επιδιόρθωση, με αποτέλεσμα να επηρεάζεται η ομαλή λειτουργία του Χημείου.

4.73.15 Μητρώα αναλύσεων. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι οι αναλύσεις που αφορούν εσωτερικούς ασθενείς δεν καταχωρίζονται στα μητρώα αναλύσεων. Το Τμήμα αποδίδει την αδυναμία αυτή στην έλλειψη προσωπικού.

Νοσοκομείο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ'

Μέρος Β

4.73.16 Αποτεφρωτήρας. Ο αποτεφρωτήρας εξακολουθεί να βρίσκεται σε ειδικό χώρο στο υπόγειο του Νοσοκομείου σε μη λειτουργήσιμη κατάσταση εδώ και 14 χρόνια, με αποτέλεσμα να χρησιμοποιείται, κατόπτι ειδικών διευθετήσεων, ο αποτεφρωτήρας των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών, με όλα τα δυσμενή επακόλουθα από τη μεταφορά των αχρήστων κ.τ.λ. Πρόσφατα εγκρίθηκε η εκποίηση του μέσω του Τμήματος Κρατικών Αγορών και Προμηθειών.

Νοσοκομείο Λεμεσού

Μέρος Α

4.73.17 Αξονικός Τομογράφος. Ο αξονικός τομογράφος του Νοσοκομείου παρουσιάζει συχνά προβλήματα λειτουργίας, με αποτέλεσμα να μην εξυπηρετούνται απρόσκοπτα οι ασθενείς. Σύμφωνα με στοιχεία του Νοσοκομείου, ο αριθμός των ασθενών που ζητούν εξέταση από αξονικό τομογράφο έχει αυξηθεί, με αποτέλεσμα και η χρήση του να είναι αυξημένη.

4.73.18 Άκαμπτο ενδοσκόπιο. Το άκαμπτο ενδοσκόπιο, από τον Ιούνιο του 1998, όταν είχε υποστεί βλάβη, είναι εκτός λειτουργίας, χωρίς μέχρι σήμερα να έχουν γίνει οποιεσδήποτε ενέργειες για επιδιόρθωση ή για αγορά νέου, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα στο Χειρουργείο.

4.73.19 Αποτεφρωτήρας. Η λειτουργία του αποτεφρωτήρα εξακολουθεί να παρουσιάζει προβλήματα, με αποτέλεσμα να εκφράζονται συχνά παράπονα από τους περίοικους.

Μέρος Β

4.73.20 Αποθήκευση εύφλεκτων υλικών και υλικών που υπόκεινται σε διάβρωση. Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, παρά τις εισηγήσεις της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας όπως τα πιο πάνω υλικά αποθηκεύονται σε ξεχωριστή αποθήκη, εντούτοις εξακολουθούν ακόμη να είναι αποθηκευμένα σε υπόγεια αποθήκη, μαζί με άλλο φαρμακευτικό υλικό. Όπως διαπιστώθηκε, το Νοσοκομείο αντιμετωπίζει μεγάλο πρόβλημα αποθηκευτικών χώρων και για το λόγο αυτό αρκετά υλικά αποθήκης, καθώς και φάρμακα, βρίσκονται αποθηκευμένα σε ακατάλληλους χώρους, χωρίς την απαιτούμενη προφύλαξη, με όλους τους κινδύνους απώλειας ή καταστροφής τους. Στους Προϋπολογισμούς του 2000 έχουν εγκριθεί πιστώσεις για την ανέγερση αποθήκης, όμως οι σχετικές εργασίες δεν έχουν ακόμη αρχίσει.

4.73.21 Κλινική Τριτοφτίδη. Η κλινική έπαψε να χρησιμοποιείται ως Νοσοκομείο, μετά την ανέγερση του Νέου Νοσοκομείου Λεμεσού. Όπως πληροφορήθηκα, γίνεται μελέτη με σκοπό την αξιοποίηση της.

Νοσοκομείο Λάρνακας

Μέρος Α

4.73.22 Έλλειψη αποθηκευτικών χώρων. Διαπιστώθηκε ότι το πρόβλημα της έλλειψης αποθηκευτικών χώρων χρόνο με το χρόνο γίνεται οξύτερο, με αποτέλεσμα τα προβλήματα, τόσο στην αποθήκευση των διάφορων υλικών αποθήκης και φαρμακευτικών ειδών, όσο και στη φύλαξη, ταξινόμηση και διακίνηση των φακέλων ασθενών, να διαιωνίζονται, με αποτέλεσμα ακόμη και χώροι της κουζίνας να χρησιμοποιούνται για φύλαξη των φακέλων των ασθενών. Ο Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας με πληροφόρησε ότι, για την επίλυση του προβλήματος, ως μόνη λύση είναι η δημιουργία πρόσθετων αποθηκευτικών χώρων και ήδη γίνονται μελέτες και αναμένεται να ληφθούν αποφάσεις προς αυτή την κατεύθυνση.

4.73.23 Μηχανογράφηση εργασιών. Η μηχανογράφηση εξακολουθεί να καλύπτει μόνο τους εσωτερικούς ασθενείς δύο ειδικοτήτων. Ο Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας πληροφόρησε την Υπηρεσία μου ότι τούτο οφείλεται στην έλλειψη προσωπικού και ότι αναμένεται η τοποθέτηση επιπρόσθετου προσωπικού.

4.73.24 Έξοδα νοσηλείας προσώπων στα Νοσοκομεία ύστερα από τραυματισμό σε τροχαίο ατύχημα. Διαπιστώθηκε ότι στο Νοσοκομείο Λάρνακας μέχρι σήμερα δεν έχουν εφαρμοστεί οι διαδικασίες που καθορίστηκαν από το Υπουργείο Υγείας, σχετικά με απαιτήσεις ποσών από τις ασφαλιστικές εταιρείες, για τη νοσηλεία προσώπων, μετά τον τραυματισμό τους σε τροχαία ατυχήματα, με βάση τις διατάξεις του περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων (Ασφάλεια Υπέρ Τρίτου) Νόμου, Κεφ. 333 (άρθρο 4(2)).

4.73.25 Αχρήστευση κλιβάνου. Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, ο κλιβανός αυτός, αξίας £24.055, που αγοράστηκε το 1984, δεν τέθηκε σε λειτουργία, μετά από αντίδραση του προσωπικού ότι θα δημιουργηθούν προβλήματα υγείας. Σημειώνεται ότι η Υπηρεσία μου διαπίστωσε έγκαιρα ότι, για τεχνικούς λόγους, ο πιο πάνω εξοπλισμός δεν μπορούσε να εγκατασταθεί στο Νοσοκομείο Λάρνακας και εισηγήθηκε όπως εξευρεθούν τρόποι αξιοποίησης ή επιστροφής του στον προμηθευτή. Παρόλο ότι ο προμηθευτής έκαμε πρόταση για αντικατάσταση του κλιβάνου με άλλους κλιβάνους αποστείρωσης, η πρόταση του απορρίφθηκε, γιατί, όπως αναφέρθηκε, ο κλιβανός αυτός θα χρησιμοποιόταν στο Γενικό

Νοσοκομείο Λευκωσίας. Έκτοτε παρέμεινε σε αδράνεια και τελικά στις 17.9.97 ο κλίβανος στάλθηκε στο Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών για εκποίηση.

Λόγω της σοβαρότητας του θέματος, η Υπηρεσία μου, με επιστολή της προς το Διευθυντή Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, ανέφερε ότι θα έπρεπε να διερευνηθεί το θέμα για να διαπιστωθούν οι λόγοι της μη αξιοποίησης του από το 1987, όταν ο τότε προμηθευτής είχε κάνει πρόταση για αντικατάστασή του.

Το Υπουργείο Υγείας, στο οποίο η Υπηρεσία μου παρέπεμψε με επιστολή της το θέμα, αφού επιβεβαίωσε τα πιο πάνω, με πληροφόρησε ότι, υπό το φως των πιο πάνω δεδομένων, η εκποίηση του κλιβάνου ήταν η μόνη λύση. Η Υπηρεσία μου παρατήρησε ότι, με καλύτερο χειρισμό και έγκαιρη ενέργεια, η σπατάλη δημόσιου χρήματος θα αποφεύγετο.

Νοσοκομείο Πάφου

Μέρος Α

4.73.26 Θάλαμος αποπίεσης. Ο θάλαμος αποπίεσης στάλθηκε από το Νοσοκομείο Λάρνακας στο Νοσοκομείο Πάφου στις 6.10.97 και, λόγω τεχνικών ελλείψεων που παρουσιάζει και οι οποίες δεν έγινε κατορθωτό να επιδιορθωθούν, εξακολουθεί έκτοτε να βρίσκεται σε μη λειτουργήσιμη κατάσταση. Η Υπηρεσία μου, με επιστολή της προς το Διευθυντή Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, εξέφρασε την άποψη ότι το Νοσοκομείο Πάφου βρίσκεται σε αδυναμία προσφοράς υπηρεσιών στον τομέα αυτό και ζήτησε από αυτόν όπως επιληφθεί του θέματος.

Μέρος Β

4.73.27 Χημείο. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι δε δόθηκε ακόμη στο Νοσοκομείο ο καινούριος αναλυτής, ενώ το υφιστάμενο μηχάνημα εξακολουθεί να είναι προβληματικό και δεν μπορεί να εξυπηρετεί όλες τις ανάγκες του Νοσοκομείου. Τούτο έχει διαπιστωθεί επανειλημμένα και από τον Επαρχιακό Μηχανικό του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών, ο οποίος μάλιστα, στη σχετική έκθεση του προς τον Υπεύθυνο Ιατρικό Λειτουργό του Νοσοκομείου, ημερ. 2.1.97, ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι το μηχάνημα αυτό δεν είναι αξιόπιστο. Λόγω των προβλημάτων που υπάρχουν, το Νοσοκομείο εξακολουθεί να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του ιδιωτικού τομέα, με όλες τις συνεπακόλουθες δυσκολίες και έξοδα.

4.73.28 Πλήρωση της θέσης Οικονόμου στο Νοσοκομείο. Από το 1994, όταν μετατέθηκε η Οικονόμος στο Νοσοκομείο Λεμεσού, το Νοσοκομείο Πάφου παραμένει χωρίς Οικονόμο. Η Υπηρεσία μου, με επιστολές της προς το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Υγείας, εξέφρασε την άποψη ότι η μη πλήρωση της θέσης Οικονόμου δε βοηθά στην εύρυθμη λειτουργία της κουζίνας, στον έλεγχο των τροφίμων, στη ρύθμιση του διαιτολογίου των ασθενών, στον προγραμματισμό και γενικά στην εκτέλεση των εργασιών που έχουν σχέση με τα καθήκοντα της Οικονόμου. Έγινε εισήγηση όπως το θέμα μελετηθεί ξανά και ληφθούν αποφάσεις για την επίλυση του. Ο Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών πληροφόρησε την Υπηρεσία μου ότι ήδη άρχισε η διαδικασία για πλήρωση δυο κενών θέσεων.

4.73.29 Αδρανής εξοπλισμός. Στην αποθήκη του Νοσοκομείου εξακολουθεί να υπάρχει αδρανής εξοπλισμός, ο οποίος αγοράστηκε για τον παθολογικό θάλαμο, χωρίς αυτός να έχει ακόμη λειτουργήσει, λόγω έλλειψης νοσηλευτών. Εκφράστηκε και πάλι η άποψη ότι η μη λειτουργία του παθολογικού θαλάμου δημιουργεί προβλήματα στο Νοσοκομείο, όσο αφορά την εξυπηρέτηση των ασθενών.

Νοσοκομείο Παραλιμνίου

Μέρος Α

4.73.30 Μηχανογράφηση των εργασιών του Νοσοκομείου. Παρόλο ότι η μηχανογράφηση των εργασιών του Νοσοκομείου δεν έχει ακόμη αρχίσει, εντούτοις διαπιστώθηκε ότι, από τον Απρίλιο του 1999, το Νοσοκομείο Παραλιμνίου έχει προμηθευτεί με μηχανογραφικό εξοπλισμό, ο οποίος μέχρι σήμερα βρίσκεται στα κιβώτια. Η Ελεγκτική Υπηρεσία εξέφρασε την άποψη ότι το θέμα της μηχανογράφησης των εργασιών των Νοσοκομείων θα πρέπει να τυγχάνει καλού προγραμματισμού και συντονισμού μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών, έτσι που αγορές εξοπλισμού να αξιοποιούνται έγκαιρα, διαφορετικά, λόγω της ραγδαίας τεχνολογικής εξέλιξης, είναι πιθανό, όταν ο εξοπλισμός καταστεί δυνατό να χρησιμοποιηθεί, να είναι ξεπερασμένος. Επιπρόσθετα, έγινε εισήγηση όπως επιστευσθούν οι ενέργειες των Ιατρικών Υπηρεσιών, έτσι ώστε η μηχανογράφηση των εργασιών του Νοσοκομείου να τύχουν εφαρμογής το συντομότερο. Οι Ιατρικές Υπηρεσίες με πληροφόρησαν ότι ήδη έχει προγραμματιστεί η καλωδίωση και η εγκατάσταση του τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού, για εφαρμογή της μηχανογράφησης των εργασιών του Νοσοκομείου το συντομότερο.

4.73.31 Εσωτερικός έλεγχος. Λόγω μη επαρκούς στελέχωσης του λογιστηρίου του Νοσοκομείου, όλες οι λογιστικές εργασίες διεξάγονται από το ίδιο άτομο, με αποτέλεσμα ο εσωτερικός έλεγχος να χωλαίνει.

4.74 ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Μέρος Α

4.74.1 Δαπάνες και κατανάλωση φαρμάκων. Τόσο οι δαπάνες για αγορά φαρμάκων όσο και η κατανάλωση φαρμάκων και ιατρικών προμηθειών για τα τρία τελευταία χρόνια, όπως διαπιστώνεται και από τον πιο κάτω πίνακα, παρουσιάζουν αυξητική τάση:

	1999	1998	1997
	ξεκ.	ξεκ.	ξεκ.
Δαπάνες	19,7	16,3	14,7
Κατανάλωση	13,4	12,8	11,2

Αυτό οφείλεται, όπως και πάλι ανέφερε το Υπουργείο, στην εισαγωγή νέων φαρμάκων και στην αλόγιστη χρήση τους, επειδή παραχωρούνται δωρεάν στους δικαιούχους δωρεάν περίθαλψης.

4.74.2 Παραγγελίες χωρίς να υπάρχουν διαθέσιμες πιστώσεις. Αρκετές ποσότητες φαρμάκων, φαρμακευτικών υλικών και άλλων ειδών αποθήκης, συνολικής αξίας περίπου £0,6 εκ., παραγγέλθηκαν και παραλήφθηκαν το 1999, χωρίς να έχουν εξασφαλιστεί εκ των προτέρων οι απαιτούμενες πιστώσεις. Το ποσό αυτό χρεώθηκε στα Κονδύλια του Προϋπολογισμού του 2000.

4.74.3 Ελλείψεις φαρμάκων. Από έλεγχο των δελτίων παραλαβής/έκδοσης φαρμάκων παρατηρήθηκε και πάλι ότι, σε πολλές περιπτώσεις, οι Φαρμακευτικές Αποθήκες αδυνατούν να ανταποκριθούν στη ζήτηση φαρμάκων από τα Νοσοκομεία και τα άλλα Ιατρικά Κέντρα.

Η περίοδος κατά την οποία παρατηρείται εξάντληση/έλλειψη αρκετών φαρμάκων/φαρμακευτικών υλικών ξεπερνά τους δυο μήνες και τούτο προκαλεί δυσμενείς επιπτώσεις στην ομαλή και εύρυθμη λειτουργία των Νοσοκομείων και στην αποτελεσματική εξυπηρέτηση των ασθενών.

Οι ελλείψεις φαρμάκων βασικά οφείλονται στις σοβαρές αδυναμίες που παρουσιάζει το όλο σύστημα προγραμματισμού και ελέγχου των φαρμάκων. Το πρόβλημα γίνεται ακόμη μεγαλύτερο, με τη σημαντική καθυστέρηση που παρατηρείται από την προκήρυξη μέχρι την κατακύρωση προσφορών, την ύπαρξη ληγμένων φαρμάκων, τα οποία λογίζονται στα αποθέματα, την καθυστέρηση εκτέλεσης παραγγελιών, την παραλαβή φαρμάκων με περίοδο λήξης μικρότερη από την κανονική, καθώς και την έλλειψη σαφών οδηγιών, αναφορικά με τις απαιτούμενες ενέργειες για αντιμετώπιση του προβλήματος.

Ύστερα από εισηγήσεις της Υπηρεσίας μου και με σκοπό την παρακολούθηση του συστήματος παροχής φαρμάκων, για τη μείωση της σχετικής δαπάνης και την καταπολέμηση της πολυφαρμακίας, συστάθηκε ειδική επιτροπή, υπό την προεδρία του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου, η οποία, το Νοέμβριο του 1998, ετοίμασε σχετική μελέτη επί του θέματος. Όμως το πρόβλημα της έλλειψης φαρμάκων εξακολουθεί να υφίσταται, όπως φάνηκε και στην περίπτωση της έλλειψης ερυθροποιητίνης. Το Μάιο του 1999 η Υπηρεσία μου διεξήγαγε έρευνα σχετικά με το θέμα αυτό, από την οποία προέκυψαν τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με τις ζητηθείσες ποσότητες του πιο πάνω φαρμάκου, η αναμενόμενη κατανάλωση για το 1997/98 ήταν της τάξης των 1 000 συριγγών το μήνα, με περιεχόμενο 4 000 I.U., ενώ για το 1998/99 η αναμενόμενη κατανάλωση ήταν 900 σύριγγες το μήνα, με περιεχόμενο 4 000 I.U., και 800 σύριγγες το μήνα με περιεχόμενο 2 000 I.U. Η παραγγελθείσα ποσότητα για το 1998/99 ήταν για 9 000 σύριγγες, δηλαδή 1 800 λιγότερες από τις ζητηθείσες στα έγγραφα της προσφοράς, που αναλογούν σε κατανάλωση 2¹/₄ μηνών. Αυτό έγινε λόγω του περιεχομένου τους, που ήταν 5 000 I.U. η καθεμιά, αντί 4 000 I.U., όπως ζητείτο στα έγγραφα προσφοράς. Αγοράστηκε δηλαδή ποσότητα ίση με τη ζητηθείσα, αλλά σε I.U., αντί σε σύριγγες, με αποτέλεσμα να αγορασθούν λιγότερες σύριγγες. Πέρα από αυτό, η παραληφθείσα ποσότητα ήταν ακόμη πιο μειωμένη κατά 20 σύριγγες.

Η αγορασθείσα ποσότητα των 8 880 συριγγών το 1998/99 παραλήφθηκε στις Φαρμακευτικές Αποθήκες σε 3 δόσεις, ως ακολούθως:

Ημερομηνία	Αρ. συριγγών	Ημερ. εξάντλησης αποθέματος πριν από την παραλαβή
9.7.98	3000	18.6.98
21.10.98	3000	30.9.98
18.2.99	2880	23.12.98

Τα αποθέματα φαρμάκου, όπως φαίνεται πιο πάνω, εξαντλούνταν πριν από την επόμενη παραλαβή, πράγμα που θα έπρεπε να εγείρει επιπρόσθετα ερωτηματικά, κατά πόσο δηλαδή οι επόμενες παραλαβές θα ήταν αρκετές για να καλύψουν τις ανάγκες των επόμενων μηνών.

Με βάση τα πιο πάνω, η έλλειψη του φαρμάκου πριν από τον Ιούνιο του 1999 (για 2¹/₄ μήνες) θα έπρεπε να ήταν προβλεπτή από τον Ιούλιο 1998, όταν παραγγελλόταν μικρότερη ποσότητα, και θα έπρεπε έτσι να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα για κάλυψη της έλλειψης. Ενδείξεις επικείμενης έλλειψης του φαρμάκου υπήρχαν και κατά τη διάρκεια του 1997/98. Η Υπηρεσία μου εξέφρασε την άποψη ότι θα μπορούσαν να ληφθούν μέτρα προς αποφυγή της έλλειψης έγκαιρα, με την αγορά επιπρόσθετων ποσοτήτων, μέχρι 25%, όπως προνοούσαν τα έγγραφα προσφορών, με την προκήρυξη νέων προσφορών, και με την επίσπευση της μελέτης της προσφοράς από την Επιτροπή Αξιολόγησης του Τμήματος. Από την έρευνα εγέρθηκαν επίσης σοβαρά θέματα που αφορούν την αξιολόγηση των προσφορών για την αγορά ερυθροποιητινών

από την Επιτροπή Αξιολόγησης των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών, τόσο για το 1998 όσο και για το 1999, τα οποία υπέβαλα στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Υγείας για τις ενέργειες του. Ο Γενικός Διευθυντής με πληροφόρησε ότι, επειδή το θέμα της κατακύρωσης της προσφοράς αποτέλεσε αντικείμενο αστυνομικής έρευνας, θεώρησε το θέμα ως λήξαν. Ωστόσο εξακολουθώ να πιστεύω ότι τα θέματα που αποτέλεσαν αντικείμενο διοικητικής, πειθαρχικής και αστυνομικής έρευνας δεν αφορούν τον τρόπο αξιολόγησης από την Επιτροπή Αξιολόγησης, ο οποίος και θα έπρεπε να διερευνηθεί από το Υπουργείο. Αναφέρεται συναφώς ότι αντικείμενο αστυνομικής έρευνας, η οποία συνεχίζεται, αποτέλεσε επίσης και το θέμα της πιθανής χρήσης ποσότητας ερυθροποιητίνης για παράνομους σκοπούς.

4.74.4 Αγορά και διάθεση φαρμάκων Sunquinavir Invirase και Sanquinavir Fortovase.

Ύστερα από έρευνα που διεξήχθη από την Υπηρεσία μου αναφορικά με την αγορά και διάθεση των πιο πάνω φαρμάκων, διαπιστώθηκε ότι, ενώ υπήρχε αρκετό απόθεμα φαρμάκων (90% της προηγούμενης παραγγελίας), παραγγέλθηκαν και παραλήφθηκαν και άλλες σημαντικές ποσότητες, με περίοδο ζωής μικρότερη των 18 μηνών που καθόριζαν οι όροι της προσφοράς, οι οποίες, αν και θεωρήθηκαν αναγκαίες, δεν καταναλώθηκαν και ζητήθηκε η επιστροφή τους. Τα αποτελέσματα της έρευνας μου υποβλήθηκαν προς το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Υγείας με σχετική επιστολή στις 28.1.2000, ο οποίος με επιστολή του ημερ. 11.4.2000 με πληροφόρησε ότι διόρισε ερευνώντα λειτουργό για τη διεξαγωγή σχετικής έρευνας επί του θέματος.

4.74.5 Αγορές φαρμάκων με ειδικές εξουσιοδοτήσεις. Μέσα στο 1999 η συνολική αξία των φαρμάκων που αγοράστηκαν με ειδικές εξουσιοδοτήσεις ανήλθε σε £1.575.829. Ποσό £114.051 αφορά φάρμακα, μη διαθέσιμα στα Κυβερνητικά Νοσοκομεία, τα οποία αγοράστηκαν από την επιτόπια αγορά με συνταγές των ιατρών, ενώ, από το υπόλοιπο ποσό, οι £1.285.312 αφορούν φάρμακα, των οποίων ο κατασκευαστής είναι μοναδικός, και οι £176.466 φάρμακα τα οποία παραγγέλθηκαν στους προμηθευτές μέσω των Πρεσβειών του εξωτερικού. Οι αγορές αυτές γίνονται για συγκεκριμένα φάρμακα και για την εξυπηρέτηση ειδικών περιπτώσεων ασθενών. Η Υπηρεσία μου εξέφρασε και πάλι την άποψη ότι η αγορά φαρμάκων με ειδικές εξουσιοδοτήσεις πρέπει να περιοριστεί στο ελάχιστο και να επιτρέπεται μόνο στις περιπτώσεις όπου η αγορά τους κρίνεται απόλυτα αναγκαία.

4.74.6 Παραλαβές φαρμάκων με μικρότερη περίοδο λήξης. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι μερικά φάρμακα παραλαμβάνονται με περίοδο λήξης μικρότερη από εκείνη που καθορίζουν οι προσφορές. Η Υπηρεσία μου εξέφρασε και πάλι την άποψη ότι η παραλαβή φαρμάκων με μικρότερη περίοδο λήξης παραβιάζει βασικούς όρους των προσφορών, δημιουργεί λειτουργικά προβλήματα και επιβαρύνει το Τμήμα με επιπρόσθετα κόστη μεταφοράς, παρακολούθησης κ.τ.λ. και συνεπώς θα πρέπει η τακτική αυτή να τερματιστεί. Σημειώνεται ότι για το θέμα αυτό η Υπηρεσία μου διενήργησε ειδική έρευνα, τα αποτελέσματα της οποίας τέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής Ελέγχου της Βουλής, με κοινοποίηση στο Διευθυντή των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών. Από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι από τα φάρμακα και άλλα φαρμακευτικά υλικά που αγοράστηκαν μέσα στο 1999 (1.1 - 30.11.99):

- Περίπου το 9,2% των φαρμάκων και άλλων φαρμακευτικών υλικών παραλαμβάνονταν με μικρότερη περίοδο ζωής, κατά παράβαση των όρων των προσφορών. Η αξία τους, καθ' υπολογισμό, ανέρχεται περίπου σε £1,8 εκ. (για το 30% του δείγματος η αξία είναι περίπου £540.000). Η αξία των αγορών μέχρι 30.11.99 ανερχόταν σε £16,5 εκ., δηλαδή το 10,9% της αξίας των φαρμάκων και άλλων φαρμακευτικών υλικών παραλήφθηκαν με μικρότερη περίοδο ζωής.

- Φάρμακα και άλλα υλικά με μειωμένη περίοδο ζωής παραδίνονταν από όλους τους προμηθευτές. Η ελλειμματική περίοδος ζωής τους κυμαίνεται από 1-18 μήνες, ενώ η αξία τους κυμαίνεται από μερικές λίρες μέχρι δεκάδες χιλιάδες.

Όπως διαπιστώθηκε, το 68% των φαρμάκων και άλλων ειδών, τα οποία παραλαμβάνονταν με μικρότερη ημερομηνία λήξης, είχαν ελλειμματική περίοδο ζωής πέρα από 3 μήνες.

Με σκοπό τη μελέτη του θέματος και καθορισμού νέων όρων στις προσφορές των φαρμάκων, συστάθηκε επιτροπή στην οποία η Υπηρεσία μου μετέχει με εκπρόσωπο της, ως παρατηρητή. Η επιτροπή αυτή συνήλθε στην πρώτη συνεδρία της στις 8.3.2000 και, αφού μελέτησε το θέμα, κατέληξε σε διάφορα συμπεράσματα, χωρίς να πάρει όμως οποιεσδήποτε αποφάσεις. Έκτοτε το θέμα δεν έχει απασχολήσει την επιτροπή αυτή και η κατάσταση εξακολουθεί να είναι η ίδια.

4.74.7 Παραλαβή και έλεγχος φαρμάκων. Παρατηρήθηκε ότι ο έλεγχος και παραλαβή φαρμάκων που αγοράστηκαν βάσει προσφορών διενεργήθηκε από ένα άτομο, αντί από διμελή επιτροπή, όπως προνοείται και στους Κανονισμούς Προσφορών.

4.74.8 Αναθεώρηση τελών. Η αναθεώρηση των τελών που εισπράττονται από τις Φαρμακευτικές Υπηρεσίες βρίσκεται ακόμα σε εκκρεμότητα.

Μέρος Β

4.74.9 Εργαστηριακός έλεγχος φαρμάκων. Επειδή, όπως αναφέρθηκε στο παρελθόν, παρατηρείτο καθυστέρηση στην έκδοση των αποτελεσμάτων του εργαστηριακού ελέγχου των φαρμάκων από το Γενικό Χημείο του Κράτους, για αντιμετώπιση της κατάστασης, το Συμβούλιο Φαρμάκων αποφάσισε, στις 5.8.96, όπως οι αναλύσεις φαρμάκων του ιδιωτικού τομέα και των βιολογικών προϊόντων ανατεθούν στο Φαρμακευτικό Εργαστήριο και όλες οι άλλες αναλύσεις ανατεθούν στο Γενικό Χημείο. Εξέφρασα την άποψη ότι η απόφαση αυτή δε συνάδει με τις πρόνοιες της νομοθεσίας και τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, που προβλέπουν ότι τα σχετικά πιστοποιητικά αναλύσεων θα πρέπει να εκδίδονται από Κυβερνητικό Χημικό.

4.74.10 Καθυστέρηση στην εκτέλεση παραγγελιών για την προμήθεια φαρμάκων. Παρατηρήθηκαν και πάλι περιπτώσεις κατά τις οποίες οι προμηθευτές καθυστέρησαν να εκτελέσουν τις παραγγελίες, με αποτέλεσμα, για την κάλυψη ορισμένων αναγκών, είτε να γίνονται αγορές από την επιτόπια αγορά, σε τιμές ψηλότερες από τις τιμές των προσφορών, είτε να γίνεται δανεισμός φαρμάκων, τα οποία και διευθετούνται με την εκτέλεση της παραγγελίας. Ανεξάρτητα από το γεγονός ότι, σε όλες τις περιπτώσεις, οποιαδήποτε ζημιά καλύπτεται από τους προμηθευτές, η Υπηρεσία μου εξέφρασε και πάλι την άποψη ότι οι πιο πάνω διευθετήσεις δημιουργούν επιπρόσθετα λειτουργικά προβλήματα, όπως προβλήματα παρακολούθησης της ημερομηνίας λήξης των φαρμάκων, ελλείψεις φαρμάκων κ.τ.λ., και επανέλαβε την εισήγηση της όπως υποχρεώνονται οι προμηθευτές να εκτελούν έγκαιρα τις παραγγελίες.

4.74.11 Αργοκίνητα αποθέματα. Παρά τη βελτίωση που σημειώθηκε, εξακολουθούν ακόμη να υπάρχουν αποθέματα φαρμάκων και φαρμακευτικών υλικών, τα οποία αγοράστηκαν πριν από χρόνια και παρουσίασαν πολύ λίγη ή καθόλου κίνηση. Σε μερικές περιπτώσεις η ημερομηνία χρήσης των φαρμάκων είχε ήδη λήξει, με αποτέλεσμα να καταστούν ακατάλληλα, ενώ σε άλλες περιπτώσεις πλησιάζει η ημερομηνία λήξης τους. Έγινε εισήγηση όπως, όσο αφορά τα φάρμακα των οποίων πλησιάζει η ημερομηνία λήξης, γίνουν προσπάθειες διάθεσης τους.

4.74.12 Αποθήκευση φαρμάκων και άλλων υλικών. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι, λόγω έλλειψης αποθηκευτικών χώρων, εκατοντάδες κιβώτια με φάρμακα και άλλα υλικά σημαντικής

αξίας εξακολουθούν να αποθηκεύονται στους διαδρόμους των Φαρμακευτικών Αποθηκών, κάτω από ακατάλληλες συνθήκες, με αποτέλεσμα να υπάρχει πιθανότητα καταστροφής ή απώλειας τους. Επίσης, τα μέτρα ασφάλειας των αποθηκών, στις οποίες φυλάγονται εξοπλισμός, φάρμακα, ρουχισμός και άλλα είδη εκατομμυρίων λιρών, είναι ανεπαρκή. Οι Υπηρεσίες έχουν προβεί στην ενοικίαση αποθήκης στη Βιομηχανική Περιοχή Στροβόλου, όμως, λόγω της απόστασης μεταξύ των Φαρμακευτικών Αποθηκών και του ενοικιαζόμενου υποστατικού, προκύπτουν πρόσθετα λειτουργικά προβλήματα και πρόσθετα έξοδα για τη διακίνηση των φαρμάκων. Αναμένεται ότι το πρόβλημα θα επιλυθεί ριζικά με την ανέγερση νέων Φαρμακευτικών Αποθηκών στο χώρο του Νέου Νοσοκομείου Λευκωσίας.

4.74.13 Εγγυήσεις για πιστή εκτέλεση προσφορών. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι δεν υπάρχει κατάλληλο σύστημα παρακολούθησης των εγγυητικών που αφορούν δυο ή περισσότερες προσφορές. Όπως πληροφορήθηκα, θα καταβληθούν προσπάθειες βελτίωσης του συστήματος.

4.75 ΣΧΕΔΙΟ ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ

Μέρος Α

4.75.1 Αποτελέσματα έτους. Τα έσοδα του Σχεδίου για το 1999 ήταν £2.356.798 και τα έξοδα £2.133.550, δηλαδή προέκυψε πλεόνασμα £223.249, σε σύγκριση με £281.027 το 1998. Στις 31.12.99 το αποθεματικό του Σχεδίου ήταν £803.328, σε σύγκριση με £996.849 στις 31.12.98.

4.76 ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ

Μέρος Α

4.76.1 Εσωτερικός έλεγχος. Λόγω μη επαρκούς στελέχωσης του λογιστηρίου του Τμήματος, οι εργασίες του λογιστηρίου εξακολουθούν να διενεργούνται και να ελέγχονται από το ίδιο άτομο, με αποτέλεσμα να υπάρχει αδυναμία στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου. Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι ζήτησε την τοποθέτηση ενός τουλάχιστον Γραφέα στο λογιστήριο, αλλά μέχρι σήμερα αυτό δεν έγινε κατορθωτό.

4.76.2 Διεξαγωγή αναλύσεων υφασμάτων της Εθνικής Φρουράς και Κρατικών Αποθηκών. Διαπιστώθηκε ότι οι αναλύσεις υφασμάτων που προμηθεύονται οι πιο πάνω Κυβερνητικές Υπηρεσίες δε διενεργούνται πια στο Κρατικό Χημείο, αλλά αναθέτονται σε εργαστήρια του εξωτερικού. Τούτο, όπως μάς έχει αναφερθεί, οφείλεται στην έλλειψη προσωπικού. Η Υπηρεσία μου εξέφρασε τη γνώμη ότι το θέμα πρέπει να μελετηθεί και, αν διαπιστωθεί ότι το κόστος διενέργειας των αναλύσεων στο Κρατικό Χημείο είναι χαμηλότερο από εκείνο που καταβάλλεται σε εργαστήρια του εξωτερικού, να γίνουν ενέργειες για τη στελέχωση του Χημείου, ώστε οι αναλύσεις αυτές να διενεργούνται και πάλι από το Κρατικό Χημείο. Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι στις 15.6.2000 έστειλε επιστολή στο Γενικό Λογιστή, με κοινοποίηση στο Διευθυντή Τμήματος Κρατικών Αγορών και Προμηθειών, και ζήτησε όπως επιληφθεί του θέματος.

4.76.3 Βελτιώσεις και επεκτάσεις των κτιριακών εγκαταστάσεων του Χημείου. Στον Προϋπολογισμό του 1999 προϋπολογίστηκε ποσό ύψους £275.000 για τις βελτιώσεις και επεκτάσεις των κτιριακών εγκαταστάσεων του Χημείου. Οι εργασίες αυτές είχαν ανατεθεί στα Τμήματα Δημοσίων Έργων και Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών. Παρατηρήθηκε και πάλι

ότι υπάρχει μεγάλη καθυστέρηση στην εκτέλεση των εργασιών αυτών και, λόγω αυτής της καθυστέρησης, τα προβλήματα του Χημείου εξακολουθούν να εκκρεμούν. Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι στις 15.6.2000 έστειλε επιστολή στους Διευθυντές των πιο πάνω Τμημάτων και ζήτησε από αυτούς να πάρουν μέτρα για τη διεκπεραίωση των έργων.

Μέρος Β

4.76.4 Κοστολόγηση αναλύσεων. Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, με σκοπό τον καθορισμό των τελών αναλύσεων πάνω σε ορθολογιστική βάση, άρχισε η διεξαγωγή μελέτης, σε συνεργασία με το Υπουργείο, η οποία όμως είχε ατονήσει, λόγω αντικατάστασης/μετακίνησης των Λογιστικών Λειτουργιών που υπηρετούσαν στο Γενικό Χημείο και το Υπουργείο. Η μελέτη εξακολουθεί ακόμη να εκκρεμεί. Έγινε εισήγηση όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο εξασφάλισης των υπηρεσιών ειδικού συμβούλου, ενώ το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι, με επιστολή του ημερ. 15.6.2000, ζήτησε τις απόψεις του Γενικού Λογιστή επί του θέματος.

4.76.5 Μηχανογράφηση μητρώου αναλύσεων δειγμάτων. Λόγω καθυστέρησης των εργασιών καλωδίωσης, η μηχανογράφηση του μητρώου εκκρεμεί ακόμη.

4.76.6 Τέλη αναλύσεων που γίνονται για τους Δήμους. Τέλη ύψους £144.363 οφείλονται από διάφορους Δήμους, για αναλύσεις που έγιναν για λογαριασμό τους στην περίοδο 1992 μέχρι τέλος Ιουνίου 1996. Από τον Ιούλιο του 1996, οι Δήμοι δε χρεώνονται με τέλη αναλύσεων, κατόπτι νομικής γνωμάτευσης ότι η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για την καταβολή τελών από τους Δήμους αντιβαίνει στις διατάξεις του Νόμου για την υγιεινή και την πώληση των τροφίμων. Το θέμα υποβλήθηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο, το οποίο όρισε επιτροπή από τους Υπουργούς Υγείας και Οικονομικών, για να το μελετήσει και υποβάλει σχετική έκθεση, η οποία βρίσκεται ακόμα σε εκκρεμότητα. Στις 19.5.2000 ο Υπουργός Υγείας απέστειλε επιστολή στον Υπουργό Οικονομικών, με σκοπό την αντιμετώπιση και προώθηση του όλου θέματος.

4.76.7 Καταστροφή επικίνδυνων χημικών ουσιών. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι αρκετές ποσότητες χημικών ουσιών, επικίνδυνες για τον άνθρωπο και το περιβάλλον, οι οποίες εγκρίθηκαν για καταστροφή, εξακολουθούν να βρίσκονται στο Χημείο. Όπως πληροφορήθηκα, το θέμα της καταστροφής των επικίνδυνων ουσιών είναι γενικότερο και αφορά και άλλες Υπηρεσίες. Όπως μάς πληροφόρησε το Τμήμα, το θέμα χειρίζεται η Υπηρεσία Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

4.77 ΑΡΧΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

4.78 ΔΗΜΟΙ - ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Μέρος Α

4.78.1 Μέχρι τέλους του 1999 είχαν εγκαθιδρυθεί 33 Δήμοι, από τους οποίους οι εννέα είναι εκτοπισμένοι, μετά την κατάληψη των περιοχών τους από τα τουρκικά στρατεύματα κατοχής. Το προσωπικό των εκτοπισμένων Δήμων είναι αποσπασμένο προσωρινά σε διάφορες Κυβερνητικές Υπηρεσίες και Ημικρατικούς Οργανισμούς. Τα έσοδα των Δήμων προέρχονται κυρίως από μισθούς που καταβάλλονται από τις διάφορες Υπηρεσίες στις οποίες απασχολούνται οι δημοτικοί υπάλληλοι, καθώς επίσης και από κρατική χορηγία. Οι Δήμοι συνεχίζουν να καταβάλλουν στους υπαλλήλους όλες τις απολαβές τους από τα έσοδα αυτά.

4.78.2 Λογαριασμοί και έλεγχος

(α) Οι λογαριασμοί των Δήμων ελέγχονται από το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας και υποβάλλονται, μαζί με τις σχετικές εκθέσεις, στους Δημάρχους. Εκτός από τους Δήμους Λευκωσίας, Αθένου και Δερύνειας, οι υπόλοιποι Δήμοι δεν υπέβαλαν τους τελικούς λογαριασμούς τους για έλεγχο μέχρι την 30ή Απριλίου, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου. Με επιστολή μου ζήτησα από τους Δημάρχους όπως δώσουν οδηγίες για την έγκαιρη ετοιμασία και υποβολή των λογαριασμών τους για το νενομισμένο έλεγχο.

Παρατήρησα ότι η μη έγκαιρη ετοιμασία και υποβολή των λογαριασμών για έλεγχο δεν υποβοηθεί την ομαλή λειτουργία των Δήμων και ταυτόχρονα μειώνει σε σημαντικό βαθμό τη δυνατότητα αξιοποίησης, για σκοπούς προγραμματισμού ή και άλλους, των λογαριασμών από τα Δημοτικά Συμβούλια. Επιπρόσθετα, αποστερεί τη Βουλή και τους δημότες από το δικαίωμα έγκαιρης ενημέρωσης για τα πεπραγμένα των Δήμων.

(β) **Τελικοί Λογαριασμοί.** Σύμφωνα με τον περί Δήμων Νόμο οι τελικοί λογαριασμοί πρέπει να ετοιμάζονται με βάση τη λογιστική αρχή των δεδουλευμένων εσόδων και εξόδων. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι οι Δήμοι Λεμεσού, Πόλης Χρυσόχους, Λευκάρων, Αθένου, Αγίου Δομετίου, Πέγειας, Αγίας Νάπας, Δερύνειας, Γεροσκήπου, Γερμασόγειας και Ιδαλίου δεν ετοίμασαν τελικούς λογαριασμούς που να παρουσιάζουν την πλήρη οικονομική κατάσταση και τα περιουσιακά στοιχεία τους, αλλά οι λογαριασμοί που ετοίμασαν απεικονίζουν μόνο την ταμειακή κατάσταση.

4.78.3 Οικονομική κατάσταση. Όλοι σχεδόν οι Δήμοι αντιμετωπίζουν σοβαρό οικονομικό πρόβλημα, με αποτέλεσμα να αδυνατούν να καλύψουν όλες τις τρέχουσες υποχρεώσεις τους. Για την αποτροπή οικονομικής κατάρρευσης, οι Δήμοι πρέπει να ετοιμάσουν περίγραμμα μέτρων οικονομικής πολιτικής, με στόχο τη μείωση ή εξάλειψη των ελλειμμάτων και την ισοσκέλιση του ετήσιου προϋπολογισμού τους.

Το Υπουργείο Εσωτερικών, σε συνεννόηση με το Υπουργείο Οικονομικών, διατηρεί το δικαίωμα μη αποδέσμευσης του ποσού της γενικής χορηγίας, που αναλογεί σε κάθε Δήμο, σε περίπτωση που οι Δήμοι, κατά τη μεταβατική περίοδο, δε συμμορφωθούν με τα σχετικά κριτήρια (ισοσκέλιση προϋπολογισμών, ύψος τοκοχρεολυσίων και χρέους), τα οποία αναφέρονται στους όρους έγκρισης των Προϋπολογισμών.

4.78.4 Εσωτερικός έλεγχος. Σχεδόν σε όλους τους Δήμους διαπιστώθηκαν αδυναμίες και ελλείψεις στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου, που καλύπτουν διάφορες δραστηριότητες των Δήμων, όπως :

- i. Η μη επιβολή και είσπραξη φόρων, τελών και δικαιωμάτων.
- ii. Η μη έγκαιρη είσπραξη καθυστερήσεων φορολογιών.
- iii. Η μη ετοιμασία συμφιλιωτικών καταστάσεων για τις φορολογίες.
- iv. Η μη τήρηση ενδεδειγμένων μητρώων.
- v. Η μη συμφιλίωση και ο ανεπαρκής έλεγχος των μισθών.
- vi. Η παράκαμψη της διαδικασίας προσφορών.
- vii. Η μη βεβαίωση περιουσιακών στοιχείων.

4.78.5 Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων. Εκτός από τους Δήμους Λευκωσίας και Πάφου, οι υπόλοιποι Δήμοι δεν έχουν ετοιμάσει τους Κανονισμούς που προνοούνται στο άρθρο 53(2) του

περί Δήμων Νόμου, βάσει των οποίων γίνονται οι προσλήψεις, προαγωγές, μονιμοποιήσεις κ.τ.λ. Επίσης, σε μερικούς Δήμους δεν υπάρχουν σχέδια υπηρεσίας, τα οποία προβλέπονται στο άρθρο 53(1) του ίδιου Νόμου.

4.78.6 Καθυστερήσεις φορολογιών. Παρατηρούνται καθυστερήσεις στην είσπραξη φορολογιών προηγούμενων ετών. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες μου Εκθέσεις, οι κατάλογοι καθυστερήσεων πρέπει να τύχουν προσεκτικής μελέτης, για εντοπισμό των ποσών που μπορούν να εισπραχθούν, και να ληφθούν αποτελεσματικά μέτρα για την είσπραξη τους. Τα ποσά που θεωρούνται ανεπίδεκτα είσπραξης να διαγραφούν, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου.

4.78.7 Ταμεία Συντάξεων και Φιλοδωρημάτων. Λόγω οικονομικών δυσκολιών, οι περισσότεροι Δήμοι δεν εισφέρουν στα πιο πάνω Ταμεία και εξακολουθούν να καταβάλλουν τις συντάξεις και φιλοδωρήματα του προσωπικού από τα ετήσια έσοδα τους.

4.78.8 Χρηματοδότηση του Δημοτικού Ταμείου από το λογαριασμό δανείων. Ορισμένοι Δήμοι συνεχίζουν να χρησιμοποιούν αντικανονικά το λογαριασμό δανείων για χρηματοδότηση του Δημοτικού Ταμείου, αντί για χρηματοδότηση αναπτυξιακών έργων, κατά παράβαση των συμφωνιών που υπογράφηκαν για την παραχώρηση των δανείων και σε αντίθεση με τις πρόνοιες του Νόμου.

4.78.9 Επαλήθευση ταμειακών υπολοίπων. Στο τέλος του έτους καταμετρήθηκαν από την Υπηρεσία μου τα υπόλοιπα μετρητών όλων των Δήμων και έγινε επαλήθευση τους με τα λογιστικά βιβλία.

4.78.10 Εκτέλεση Προϋπολογισμού - Υπερβάσεις. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι μερικοί Δήμοι διενέργησαν δαπάνες πέρα από τις εγκεκριμένες, κατά παράβαση των άρθρων 66 και 69 του Νόμου. Για τις υπερβάσεις αυτές δεν μπορεί να δοθεί καλυπτική έγκριση.

4.78.11 Παρατράβηγμα τραπεζικού λογαριασμού. Σε αντίθεση με το άρθρο 85(2)(α) του Νόμου, το ύψος του παρατραβήγματος στις 31.12.99 σε ορισμένους Δήμους ξεπερνούσε κατά πολύ το καθορισμένο ποσοστό του 20% των εσόδων του προϋπολογισμού των Δήμων για την τρέχουσα περίοδο.

4.78.12 Μητρώα περιουσιακών στοιχείων. Ορισμένοι Δήμοι παρέλειψαν να ενημερώσουν τα μητρώα περιουσιακών στοιχείων με τις αγορές επίπλων και εξοπλισμού που διενέργησαν κατά τα τελευταία έτη. Ως αποτέλεσμα, δεν έχουν υποβάλει το πιστοποιητικό φυσικής καταμέτρησης των περιουσιακών τους στοιχείων που προβλέπουν οι Κανονισμοί.

4.78.13 Εισφορά στο Ταμείο Αμυντικής Θωράκισης. Σε ορισμένους Δήμους δε γίνεται αποκοπή από τα επιδόματα παραστάσεως του Δημάρχου και των Δημοτικών Συμβούλων για το Ταμείο Αμυντικής Θωράκισης. Σύμφωνα με γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, το επίδομα παραστάσεως εμπίπτει στον όρο «αποδοχές» και υπόκειται στην αποκοπή έκτακτης εισφοράς για την άμυνα.

4.78.14 Άδειες λειτουργίας πρατηρίων πετρελαιοειδών. Αρκετοί Δήμοι παρέλειψαν να εκδώσουν κατά τα έτη 1996-1999 άδειες λειτουργίας πρατηρίων πετρελαιοειδών και να εισπράξουν τα σχετικά δικαιώματα. Η ευθύνη για την έκδοση των αδειών λειτουργίας πρατηρίων ανατέθηκε από το 1994 στους Δήμους.

4.78.15 Παράκαμψη διαδικασίας προσφορών. Σε αρκετούς Δήμους δεν ακολουθήθηκε η διαδικασία ζήτησης και κατακύρωσης προσφορών για αγορά υπηρεσιών ή αγαθών.

4.78.16 Καθυστερημένες δόσεις δανείων. Αρκετοί Δήμοι δεν καταβάλλουν έγκαιρα τις δόσεις των δανείων τους, με αποτέλεσμα να συσσωρεύονται οι καθυστερήσεις και να επιβαρύνονται με τόκους υπερημερίας.

4.78.17 Αναβαθμίσεις θέσεων. Στους Δήμους Λεμεσού, Λάρνακας, Λατσιών, Αγίου Δομετίου, Αραδίππου, Στροβόλου, Κ. Πολεμιδιών, Γερμασόγειας, Γεροσκήπου, Πόλης Χρυσού και Ιδαίου παρατηρήθηκαν λανθασμένες μισθολογικές τοποθετήσεις στις αναβαθμισμένες θέσεις, λόγω μη εφαρμογής των σχετικών Κανονισμών και διατάξεων.

4.78.18 Συλλογικές συμβάσεις. Παρόλο που αποφασίστηκε η υιοθέτηση και η εφαρμογή των περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Απολαβές, Επιδόματα και άλλα Οικονομικά Ωφελήματα των Δημόσιων Υπαλλήλων) Κανονισμών του 1995 (Κ.Δ.Π. 175/95), αρκετοί Δήμοι υπέγραψαν συλλογικές συμβάσεις, οι πρόνοιες των οποίων έρχονται σε αντίθεση με τους πιο πάνω Κανονισμούς.

4.78.19 Σχέδια υπηρεσίας δημοτικών υπαλλήλων και εξουσίες Δημοτικού Συμβουλίου. Σε αρκετούς Δήμους παρατηρήθηκε ότι τα Δημοτικά Συμβούλια τοποθέτησαν υπαλλήλους σε βαθμίδες κλιμάκων πιο ψηλές από την αρχική ή παραχώρησαν επιπρόσθετες ετήσιες προσαυξήσεις, ενέργειες που δεν προβλέπονται στα σχέδια υπηρεσίας. Επιπρόσθετα παρατηρήθηκαν περιπτώσεις όπου παραχωρούνταν, με βάση τις συλλογικές συμβάσεις, και αυξήσεις μισθών εκτός των μισθοδοτικών κλιμάκων. Σύμφωνα με σχετική γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, τα Δημοτικά Συμβούλια οφείλουν να ενεργούν μέσα στα πλαίσια των σχεδίων υπηρεσίας και οποιαδήποτε πράξη ή ενέργεια τους καθ' υπέρβαση ή κατά παράβαση των σχεδίων υπηρεσίας, που ισχύουν κατά το συγκεκριμένο χρόνο, είναι ανεπίτρεπτη.

4.78.20 Καταστράτηγηση των άρθρων 68 και 69 του περί Δήμων Νόμου. Στους Δήμους Γερμασόγειας και Αγίου Αθανασίου παρατηρήθηκε ότι το ποσό εισφοράς εμπορικού οίκου διατέθηκε για εκδρομή στην Ελλάδα Δημοτικών Συμβούλων και εργατοϋπαλλήλων με τις συζύγους τους, κατά παράβαση των άρθρων 68 και 69 του περί Δήμων Νόμου, που προνοούν ότι οι δωρεές και οι άλλοι πόροι του Δημοτικού Ταμείου διαθέτονται μόνο για σκοπούς του Δήμου.

4.78.21 Μηχανογράφηση υπηρεσιών. Καθυστερεί η συμπλήρωση της μηχανογράφησης υπηρεσιών στο Δήμο Λευκωσίας, ενώ στους Δήμους Στροβόλου, Λευκάρων, Αγίας Νάπας, Μέσα Γειτονιάς και Γεροσκήπου η μηχανογράφηση παρουσιάζει αδυναμίες, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται λειτουργικά προβλήματα στις οικονομικές τους υπηρεσίες.

4.78.22 Οφειλές για αγορά νερού. Οι Δήμοι Λατσιών, Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας, Δερύνειας, Αραδίππου, Λευκάρων και Ιδαίου παραλείπουν να πληρώσουν όλες τις οφειλές τους για την αγορά νερού, με αποτέλεσμα να οφείλουν σημαντικά ποσά στο Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων και σε Συμβούλια Υδατοπρομήθειας.

4.78.23 Απώλεια νερού. Παρατηρήθηκε ότι στους Δήμους Λευκάρων, Αραδίππου και Αγίου Αθανασίου το ποσοστό απώλειας νερού ήταν υπερβολικά ψηλό (26% - 28%). Ζήτησα να διερευνηθούν και να εξακριβωθούν οι λόγοι του ψηλού ποσοστού απώλειας.

4.78.24 Θέματα που εγείρονται κατά τον έλεγχο λογαριασμών των Δήμων. Με επιστολές μου στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών ζήτησα όπως συγκαλέσει σύσκεψη εκπροσώπων του Υπουργείου του, του Υπουργείου Οικονομικών, της Υπηρεσίας μου και της Ένωσης Δήμων, για συζήτηση των θεμάτων που εγείρονται κατ' επανάληψη κατά τον έλεγχο λογαριασμών των Δήμων και για τα οποία δε λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα.

4.78.25 Δημοσιονομικές Οδηγίες και Κανονισμοί Αποθηκών. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, ύστερα από εισήγηση μου, συστάθηκε ειδική επιτροπή από εκπροσώπους των Δήμων και της Υπηρεσίας μου, η οποία αναθεώρησε και ετοίμασε νέες Δημοσιονομικές Οδηγίες και Κανονισμούς Αποθηκών. Οι περισσότεροι Δήμοι έχουν ήδη υιοθετήσει τις πιο πάνω Οδηγίες και Κανονισμούς και αναμένεται η υιοθέτηση τους και από τους υπόλοιπους Δήμους.

4.78.26 Κανονισμοί. Σε ορισμένους Δήμους δεν έχουν ακόμη εγκριθεί Κανονισμοί για τα θέματα που αφορούν την οικονομική διαχείριση και λειτουργία τους.

4.79 ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Μέρος Β

4.79.1 Προκήρυξη θέσης Δημοτικού Ταμία. Παρατηρήθηκε ότι προκηρύχθηκε και πληρώθηκε θέση Δημοτικού Ταμία, με την ίδια κλίμακα (Α14) και τα ίδια προσόντα της θέσης Οικονομικού Διευθυντή, η οποία κενώθηκε με την εφαρμογή του Σχεδίου Ευδόκιμης Πρόωρης Αφυπηρέτησης. Υπέδειξα ότι, με την πλήρωση της πιο πάνω θέσης, δεν επιτυγχάνεται ο σκοπός του πιο πάνω σχεδίου για εξοικονόμηση οικονομικών πόρων, με τη μείωση του ψηλόμισθου προσωπικού, για κατάργηση ορισμένων θέσεων και προσωπικών κλιμάκων και την πρόσληψη νέου προσωπικού με πιο χαμηλές απολαβές. Ο Δήμος, σε απαντητική επιστολή του, υποστηρίζει ότι, εφόσον το Συμβούλιο έχει απόλυτη διακριτική ευχέρεια να αποφασίζει για πρόωρη αφυπηρέτηση των υπαλλήλων, δεν είναι δυνατό οποιοσδήποτε άλλος Οργανισμός, περιλαμβανομένου και του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας, να υπεισέρχεται σε εξέταση του θέματος τούτου, εκτός εάν η απόφαση του Συμβουλίου είναι παράνομη.

Η Υπηρεσία μου υπέδειξε και πάλι στο Δήμο ότι, πέρα από τη νομιμότητα των αποφάσεων των ελεγχόμενων, οφείλει να εξετάσει και κατά πόσο οι δαπάνες διενεργήθηκαν κατά τον πιο οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο, καθώς επίσης και κατά πόσο έχει επιτευχθεί ο σκοπός για τον οποίο έγινε η συγκεκριμένη δαπάνη, εφαρμόζοντας τους σχετικούς Κανονισμούς. Επανέλαβα μάλιστα την άποψη ότι, στην προκείμενη περίπτωση, δεν επιτεύχθηκαν οι σκοποί για τους οποίους εφαρμόστηκαν οι πρόνοιες των Κανονισμών για την πρόωρη αφυπηρέτηση.

Ανέφερα επίσης ότι η πρόωρη αφυπηρέτηση ανώτερων λειτουργών, στους οποίους καταβάλλεται, πέρα από τα συνταξιοδοτικά τους ωφελήματα, επιπρόσθετη αποζημίωση, το ύψος της οποίας φθάνει μέχρι τις £30.000, δε συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου για εξοικονόμηση οικονομικών πόρων, καθότι, για την ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία του Δήμου, η πλήρωση των θέσεων αυτών είναι νομικά επιβεβλημένη. Το Δημοτικό Συμβούλιο εξακολουθεί να διατηρεί τις απόψεις του πάνω στο θέμα αυτό.

4.79.2 Υποστατικά Λαϊκής Γειτονιάς. Νομικό κώλυμα εμποδίζει τη μεταβίβαση των υποστατικών της Λαϊκής Γειτονιάς στο όνομα του Δήμου. Πληροφορήθηκα ότι ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εσωτερικών παρέπεμψε το θέμα στο Γενικό Εισαγγελέα για γνωμάτευση, κατά πόσο θα μπορούσε να υπερπηδηθεί το νομικό κώλυμα, ώστε να καταστεί δυνατή η μεταβίβαση των υποστατικών στο όνομα του Δήμου.

4.80 ΔΗΜΟΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Μέρος Α

4.80.1 Ποινική έρευνα. Ύστερα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας όρισε το Δεκέμβριο 1998 τέσσερις ποινικούς ανακριτές, μεταξύ

των οποίων και δυο λειτουργούς της Υπηρεσίας μου, για διερεύνηση καταγγελιών αθέμιτου πλουτισμού λειτουργού του Δήμου, καθώς και του πορίσματος της ερευνητικής επιτροπής που διορίστηκε με απόφαση του Δήμου, αναφορικά με την έκδοση άδειας/αδειών οικοδομής. Η έρευνα για την έκδοση άδειας/αδειών οικοδομής ολοκληρώθηκε και σχετική έκθεση υποβλήθηκε στο Γενικό Εισαγγελέα, ενώ η έρευνα για αθέμιτο πλουτισμό λειτουργού του Δήμου συνεχίζεται.

4.80.2 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος δεν υπέβαλε μέχρι σήμερα τους τελικούς λογαριασμούς των ετών 1997, 1998 και 1999 για έλεγχο, οι οποίοι, βάσει του άρθρου 81(1) του περί Δήμων Νόμου, θα έπρεπε να είχαν υποβληθεί μέχρι την 30ή Απριλίου του έτους που έπεται του οικονομικού έτους. Με επιστολή μου ζήτησα από το Δήμαρχο όπως δώσει οδηγίες για έγκαιρη ετοιμασία και υποβολή των πιο πάνω λογαριασμών για έλεγχο, υποδεικνύοντας ταυτόχρονα ότι η μη έγκαιρη ετοιμασία και υποβολή των λογαριασμών δεν υποβοηθεί την ομαλή λειτουργία του Δήμου και μειώνει, σε σημαντικό βαθμό, τη δυνατότητα αξιοποίησης, για σκοπούς προγραμματισμού ή και άλλους, των λογαριασμών από το Δημοτικό Συμβούλιο. Το Δημοτικό Συμβούλιο συμφωνεί με τις διαπιστώσεις μου και έχει δώσει οδηγίες για την έγκαιρη ετοιμασία και υποβολή των τελικών λογαριασμών στην Υπηρεσία μου για έλεγχο.

4.80.3 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί για το 1996 παρουσίασαν έλλειμμα £1.127.271, σε σύγκριση με £648.841 το προηγούμενο έτος.

(β) Έσοδα. Οι εισπράξεις του Δήμου ανήλθαν σε £8.234.250, σε σύγκριση με £7.083.945 το 1995, παρουσιάζοντας αύξηση £1.150.305 ή ποσοστό 16,2%. Στις εισπράξεις του Δήμου περιλαμβάνεται κυβερνητική χορηγία ύψους £1.283.042.

(γ) Έξοδα. Οι δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού του Δήμου ανήλθαν σε £9.361.971, σε σύγκριση με £7.732.786 το 1995, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £1.629.185 ή ποσοστό 21%.

(δ) Ρευστότητα. Η οικονομική κατάσταση και διαχείριση του Δήμου δε βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο, με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζονται σοβαρά προβλήματα ρευστότητας. Σε αντίθεση με το άρθρο 85(2)(α) του Νόμου, το ύψος του παρατραβήγματος του Γενικού Λογαριασμού ανερχόταν σε £1.729.848 και ξεπερνούσε κατά πολύ το καθορισμένο ποσοστό 20% των εσόδων του προϋπολογισμού του Δήμου.

Το παρατράβηγμα αυτό θα ήταν πολύ μεγαλύτερο αν δε μεταφερόταν, αντικανονικά, από το Λογαριασμό Δανείων και το Ταμείο Συντάξεων και Φιλοδωρημάτων ποσό ύψους £3.142.201 και £775.000, αντίστοιχα, για την αντιμετώπιση τρέχουσων υποχρεώσεων του Τακτικού Προϋπολογισμού. Ζήτησα από το Δημοτικό Συμβούλιο να μελετήσει τρόπους βελτίωσης των οικονομικών του Δήμου και να ετοιμάσει μακροπρόθεσμο στρατηγικό πρόγραμμα, για κάλυψη των συσσωρευμένων ελλειμμάτων. Το Δημοτικό Συμβούλιο με πληροφόρησε ότι συμφωνεί με την άποψη μου για μακροπρόθεσμο στρατηγικό πρόγραμμα, όχι μόνο για την κάλυψη των συσσωρευμένων ελλειμμάτων, αλλά και για τον καθορισμό στόχων και επιδιώξεων.

4.80.4 Απάντηση σε επιστολές της Υπηρεσίας μου. Οι επιστολές της Υπηρεσίας μου δεν τυγχάνουν απάντησης, παρά τις συνεχείς υπενθυμίσεις μας, πράγμα που δεν εξυπηρετεί το καλώς νοούμενο συμφέρον του Δήμου, με αποτέλεσμα τα θέματα που εγείρονται να παραμένουν σε εκκρεμότητα, χωρίς να λαμβάνονται μέτρα για έγκαιρη επίλυση τους.

4.80.5 Σχέδιο ευδόκιμης πρόωρης αφυπηρέτησης. Το Δημοτικό Συμβούλιο στις 19.1.2000 αποφάσισε την επαναπρόσληψη, με σύμβαση, για περίοδο τεσσάρων μηνών, με αμοιβή £500 το μήνα, του Δημοτικού Γραμματέα, ο οποίοςς αφυπηρέτησε την 1.12.99, με την εφαρμογή του

Σχεδίου Ευδόκιμης Πρόωρης Αφυπηρέτησης, ενώ στις 31.1.2000 προκήρυξε τη θέση Δημοτικού Γραμματέα, με την ίδια κλίμακα, Α15. Υπέδειξα ότι με την προσωρινή επαναπρόσληψη του πρώην Δημοτικού Γραμματέα και με την πλήρωση της πιο πάνω θέσης δεν επιτυγχάνεται ο σκοπός του πιο πάνω σχεδίου για εξοικονόμηση οικονομικών πόρων, με τη μείωση του ψηλότερου προσωπικού, την κατάργηση ορισμένων θέσεων και την πρόσληψη νέου προσωπικού με πιο χαμηλές απολαβές.

Εξέφρασα επίσης την άποψη ότι η πρόωρη αφυπηρέτηση λειτουργών που κατέχουν οργανικές θέσεις και στους οποίους καταβάλλεται, πέρα από τα συνταξιοδοτικά τους ωφελήματα, επιπρόσθετη αποζημίωση, το ύψος της οποίας φθάνει μέχρι τις £30.000, δε συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου για εξοικονόμηση οικονομικών πόρων, καθότι, για την ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία του Δήμου, η πλήρωση των οργανικών θέσεων είναι νομικά επιβεβλημένη.

4.80.6 Ανανέωση συλλογικής σύμβασης - αναδιάρθρωση

(α) Αναδρομικότητα της αναδιάρθρωσης. Η ανανέωση της συλλογικής σύμβασης για την περίοδο 1998-2000, με αναδρομική ισχύ από 1.1.96, για σκοπούς ένταξης στις διάφορες κλίμακες, και από 1.9.98, για σκοπούς καταβολής αναδρομικών, είχε ως αποτέλεσμα οικονομικές επιπτώσεις για το Δήμο και την εύνοια ορισμένων υπαλλήλων, οι οποίοι βρίσκονταν στην κλίμακα Α10 και εντάχθηκαν στην κλίμακα Α11 από 1.1.96. Οι υπάλληλοι αυτοί αφυπηρέτησαν πρόωρα, την περίοδο Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου 1999, από την ανώτατη βαθμίδα της κλίμακας Α11.

(β) Κόστος της αναδρομικότητας λόγω της αναδιάρθρωσης. Οι υπολογισμοί του Δήμου για το κόστος που θα προέκυπτε από την καταβολή αναδρομικών από 1.9.98, λόγω της αναδιάρθρωσης, όπως παρουσιάστηκε στο Δημοτικό Συμβούλιο, ήταν £25.000, ενώ αυτό θα ξεπεράσει τις £100.000. Το Δημοτικό Συμβούλιο συμφωνεί ότι το κόστος που θα προκύψει από την αναδρομικότητα, λόγω της αναδιάρθρωσης, θα είναι μεγαλύτερο από αυτό που αρχικά υπολογίστηκε, ωστόσο εκφράζει την άποψη ότι μακροπρόθεσμα ο Δήμος θα έχει όφελος, άποψη την οποία δε συμμερίζομαι.

(γ) Ένταξη του εργατικού προσωπικού στο μόνιμο και συντάξιμο προσωπικό (κλίμακες Α1-Α3-Α4) από 1.1.2000. Λόγω του ότι η ένταξη του εργατικού προσωπικού στο μόνιμο (κλίμακες Α1-Α3-Α4) από 1.1.2000 δε βασίστηκε σε μελέτη, έχω εκφράσει τις επιφυλάξεις μου κατά πόσο η ένταξη αυτή θα έχει οποιαδήποτε μακροπρόθεσμα οφέλη για το Δήμο. Το Δημοτικό Συμβούλιο διατηρεί και αυτό τις επιφυλάξεις του, επειδή πρόκειται για πρωτοποριακό θεσμό, συνάμα όμως εκφράζει την πίστη ότι ο θεσμός αυτός θα αποδειχθεί υγιής.

(δ) Ασάφειες, κενά ή παρερμηνείες της συλλογικής σύμβασης. Υπάρχουν στη συλλογική σύμβαση διάφορα κενά και ασάφειες ή αντιθέσεις, σε σχέση με τους ισχύοντες Κανονισμούς, τα οποία αφήνουν περιθώρια παρερμηνείας. Για παράδειγμα, ενώ, σύμφωνα με τον Κανονισμό 206(α) του Ταμείου Συντάξεων και Φιλοδωρημάτων, οι μόνιμοι συντάξιμοι υπάλληλοι αφυπηρετούν στο 60ό έτος, το άρθρο 16 της συλλογικής σύμβασης (1995-1997) καθορίζει ως έτος αφυπηρέτησης των εργατών το 65ο έτος.

(ε) Ενσωμάτωση επιδομάτων στις συντάξιμες απολαβές. Η απόφαση για ενσωμάτωση των διαφόρων επιδομάτων στις συντάξιμες απολαβές των υπαλλήλων, των οποίων οι θέσεις αναβαθμίζονται, βρίσκεται, κατά τη γνώμη μου, σε αντίθεση με την ερμηνεία του όρου «απολαβές» που καθορίζεται στο Δημοτικό Κανονισμό 192.

(στ) Μισθολογικές τοποθετήσεις σύμφωνα με την αναδιάρθρωση. Λόγω των λανθασμένων τοποθετήσεων, κατά τη μεταπήδηση των υπαλλήλων από τη μια κλίμακα στην άλλη και κατά την ενσωμάτωση των επιδομάτων, στις περιπτώσεις διορισμού εργατών σε μόνιμες θέσεις, οι μισθοί των περισσότερων υπαλλήλων είναι λανθασμένοι, με αποτέλεσμα ο Δήμος να επιβαρύνεται με σημαντικό πρόσθετο κόστος.

Παρά τις υποδείξεις της Υπηρεσίας μου, ότι πρέπει πρώτα να γίνουν οι διορθώσεις στους μισθούς των περισσότερων υπαλλήλων και μετά να γίνει η αναδιάρθρωση, οι αρμόδιοι λειτουργοί του Δήμου προχώρησαν στην αναδιάρθρωση με βάση τους λανθασμένους μισθούς. Ζήτησα όπως γίνει ξανά η αναδιάρθρωση με βάση τα σωστά δεδομένα. Όπως πληροφορήθηκα, οι υποδείξεις μου εφαρμόζονται από 1.1.2000.

4.80.7 Προσωπικό. Ο Δήμος εργοδοτούσε στις 31.12.96 457 πρόσωπα, από τα οποία τα 287 υπηρετούσαν σε μόνιμες θέσεις, ενώ τα 170 ανήκαν στο εργατικό προσωπικό (160 τακτικοί και 10 έκτακτοι), με σύνολο απολαβών £5.424.874.

4.80.8 Σχέδια υπηρεσίας. Τα σχέδια υπηρεσίας παρουσιάζουν σοβαρές ελλείψεις και κενά και εισηγήθηκα την τροποποίηση τους, ώστε να συνάδουν με τα σημερινά δεδομένα. Όπως πληροφορήθηκα, άρχισε η σταδιακή τροποποίηση των σχεδίων υπηρεσίας και η εναρμόνιση τους, όσο είναι δυνατό, με τη Δημόσια Υπηρεσία.

4.80.9 Αδυναμίες στη λειτουργία των Υπηρεσιών του Δήμου, στην οικονομική διαχείριση και στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου. Το Δημοτικό Συμβούλιο ζήτησε από την Υπηρεσία μου τη διεξαγωγή μελέτης, με σκοπό τον εντοπισμό λειτουργικών αδυναμιών του Δήμου. Η Υπηρεσία μου προέβη σε δυο ξεχωριστές έρευνες, μια για τη λειτουργία των Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου και μια για τη λειτουργία των Οικονομικών και άλλων Υπηρεσιών. Το Νοέμβριο 1998 υποβλήθηκε στο Δήμο η έκθεση που αφορούσε τις Τεχνικές Υπηρεσίες. Τα κυριότερα θέματα, όπου εντοπίστηκαν σοβαρές αδυναμίες και για τα οποία γίνονται συγκεκριμένες εισηγήσεις για την αντιμετώπιση τους, αφορούν το οργανόγραμμα τεχνικών υπηρεσιών, τις προσλήψεις/προαγωγές τεχνικού προσωπικού, την εναλλαξιμότητα, τη μείωση του κόστους του εργατικού προσωπικού και το συντονισμό και παρακολούθηση μελετών και έργων που σχεδιάζονται/ επιβλέπονται από ιδιώτες συμβούλους.

Το Μάιο 1999 υποβλήθηκε στο Δήμο και η έκθεση που αφορούσε τις αδυναμίες λειτουργίας των Οικονομικών και άλλων Υπηρεσιών του Δήμου. Τα κυριότερα ευρήματα και οι εισηγήσεις μας αφορούσαν την οργανωτική δομή και το οργανόγραμμα του Δήμου, θέματα προσωπικού, όπως κόστος, πλήρωση θέσεων, αξιολόγηση και επιμόρφωση, λειτουργικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Οικονομικές Υπηρεσίες, τη μεγάλη καθυστέρηση που παρατηρείται στην ολοκλήρωση της μηχανογράφησης, τις αδυναμίες στο τμήμα εσωτερικού ελέγχου και προβλήματα οργάνωσης και διαχείρισης του Αρχείου.

Το Δημοτικό Συμβούλιο, προτού μελετήσει και επεξεργαστεί τις σοβαρές αδυναμίες που εντοπίστηκαν στη λειτουργικότητα των Υπηρεσιών του Δήμου, για τις οποίες υπήρχαν συγκεκριμένες εισηγήσεις για την αντιμετώπιση τους, συμφώνησε στις 30.9.99 για την ανανέωση της συλλογικής σύμβασης-αναδιάρθρωσης, για την περίοδο 1998 - 2000.

Αναφορικά με τις αδυναμίες στη λειτουργία των Υπηρεσιών του Δήμου και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, αναφέρω τα πιο κάτω παραδείγματα:

- Τη μη λήψη μέτρων για έγκαιρη είσπραξη καθυστερημένων φορολογιών.

- Την έλλειψη διαδικασιών στη λειτουργία του Δημοτικού Γκαράζ και στην αγορά και διάθεση εξαρτημάτων.
- Τη μη είσπραξη τελών και δικαιωμάτων που προνοούνται από τους Κανονισμούς του Δήμου.
- Τη μη τήρηση ενδεδειγμένων μητρώων.
- Την απευθείας αγορά υλικών από τα Τμήματα του Δήμου, χωρίς να ενημερώνεται η Αποθήκη του Δήμου.
- Τη μη υπογραφή ενταλμάτων πληρωμής από τους εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους και τη μη επισύναψη σ' αυτά των απαραίτητων δικαιολογητικών.

Το Δημοτικό Συμβούλιο με πληροφόρησε ότι, με την αναδιάρθρωση, τον καθορισμό συγκεκριμένων καθηκόντων στους υπαλλήλους και την υιοθέτηση διαδικασιών, θα αντιμετωπιστούν τα λειτουργικά προβλήματα στις Υπηρεσίες του Δήμου.

4.80.10 Τραπεζικοί λογαριασμοί μισθοδοσίας υπαλλήλων. Στους λογαριασμούς του Δήμου δεν παρουσιάζονται οι πιο πάνω τραπεζικοί λογαριασμοί, οι οποίοι τα τελευταία χρόνια δε συμφιλώνονται με τις καταστάσεις των τραπεζών, δεν παρακολουθούνται και δεν ελέγχονται από οποιοδήποτε λειτουργό του Δήμου.

Κατά το 1996 έγιναν μεταφορές ποσών ύψους £17.357,99 από το Γενικό Λογαριασμό στους πιο πάνω λογαριασμούς, χρεώνοντας το κονδύλι εξόδων «Τόκοι Πληρωτέοι», χωρίς αυτές να αντιπροσωπεύουν τόκους ή έξοδα τράπεζας στις τραπεζικές καταστάσεις. Λόγω της σοβαρότητας του θέματος και των κινδύνων που εγκυμονεί, η Υπηρεσία μου ζήτησε επανειλημμένα τη σε βάθος διερεύνηση του πιο πάνω θέματος, όμως, μέχρι τον Ιούλιο του 2000, δεν είχε τύχει οποιασδήποτε ενημέρωσης. Όπως πληροφορήθηκα, το θέμα διερευνάται από τον Οικονομικό Διευθυντή του Δήμου.

4.80.11 Δάνεια. Το υπόλοιπο των δανείων του Δήμου από τους Δανειστικούς Επιτρόπους και εμπορικές τράπεζες ανερχόταν, στις 31.12.96, σε £3.418.720 και £9.664.746, αντίστοιχα. Παρατηρήθηκε ότι κατά το 1996 δεν πληρώθηκε καμιά δόση δανείου, με αποτέλεσμα να αυξάνονται τα καθυστερημένα ποσά και ο Δήμος να επιβαρύνεται με τόκους υπερημερίας. Στις 31.12.96 οι καθυστερημένες δόσεις κεφαλαίου και τόκων των δανείων ανέρχονταν σε £3.646.949, σε σύγκριση με £2.474.038 στις 31.12.95.

4.80.12 Συμβόλαιο ανακατασκευής και επιδιόρθωσης της αποβάθρας του παλαιού λιμανιού Λεμεσού. Στην παράγραφο 4.81.5 της Έκθεσης μου για το 1997 ανέφερα ότι, μετά από καταγγελία και έρευνα που διενεργήθηκε από την Υπηρεσία μου, διαπιστώθηκαν σοβαρές παρεκκλίσεις από τις πρόνοιες του συμβολαίου. Σε σύσκεψη που έγινε το Μάιο 1998, ο εργολάβος δεσμεύτηκε όπως προβεί στις απαιτούμενες επιδιορθώσεις, ώστε το έργο να συνάδει με τις πρόνοιες του συμβολαίου, προτού γίνει η παραλαβή του. Τον Απρίλιο 1999 ζήτησα από το Δήμο να με ενημερώσει κατά πόσο υλοποιήθηκαν οι πιο πάνω δεσμεύσεις του εργολάβου και αν παραλήφθηκε το έργο.

Ο Δήμος με πληροφόρησε ότι, για σκοπούς παραλαβής του έργου, ζήτησε από το ΕΤΕΚ τη σύσταση επιτροπής από ακτομηχανικούς, και προχώρησε επίσης σε διορισμό Ad-Hoc Επιτροπής από μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου, καθώς επίσης και δύο μηχανικών που διορίστηκαν από το ΕΤΕΚ, το πόρισμα των οποίων αναμένεται εντός του Οκτωβρίου 2000.

4.80.13 Αποθήκες Ν.Π. Λανίτη Λτδ. Ο Δήμος επίταξε τις πιο πάνω αποθήκες με βάση το Διάταγμα Απαλλοτρίωσης αρ. 456, ημερ. 21.5.82, για το ποσό των £144.345.

Στις 17.10.96 το Δημοτικό Συμβούλιο αποφάσισε, μετά από αγωγή της πιο πάνω εταιρείας, όπως επιστρέψει στους πρώην ιδιοκτήτες τις αποθήκες, επειδή δεν είχε εκπληρωθεί ο σκοπός της απαλλοτρίωσης, και στις 28.11.96 ο Δήμος εισέπραξε το ποσό των £144.345.

Η έλλειψη στρατηγικού προγραμματισμού οδήγησε στη μη αξιοποίηση των απαλλοτριωθείσων αποθηκών και είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια εσόδων από το Δήμο, εφόσον το πιο πάνω ποσό επιστράφηκε, ύστερα από τόσα χρόνια, χωρίς τόκους. Το Δημοτικό Συμβούλιο με πληροφόρησε ότι η μη αξιοποίηση των απαλλοτριωθείσων αποθηκών οφειλόταν, αρχικά, στην έλλειψη οικονομικών πόρων από πλευράς Δήμου και κυρίως στην αδυναμία της Κυπριακής Δημοκρατίας να συνεισφέρει τα 2/3 της δαπάνης, για εκτέλεση του έργου. Μου αναφέρθηκε επίσης ότι οι πιο πάνω αποθήκες, με τα σημερινά δεδομένα, κρίνονται ως αξιολογα αρχιτεκτονικά κτίσματα και η διατήρησή τους είναι επιβεβλημένη.

Μέρος Β

4.80.14 Αποθήκες Θεοδοσίου. Εκκρεμεί αγωγή εναντίον του Δήμου για καταβολή αποζημιώσεων στην ιδιοκτήτρια εταιρεία των αποθηκών που επιτάχθηκαν με βάση διάταγμα αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, που εκκρεμούσε από το 1972. Στο μεταξύ η εταιρεία εισέπραξε την αρχικά καθορισμένη από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας αξία του τεμαχίου, με επιφύλαξη των δικαιωμάτων της.

4.80.15 Παραχώρηση υποτροφιών σε τέκνα δημοτικών υπαλλήλων. Ο Δήμος παραχωρεί υποτροφίες σε τέκνα δημοτικών υπαλλήλων, παρόλο που τα άρθρα 83-86 του περί Δήμων Νόμου δεν καλύπτουν τέτοιου είδους πληρωμές. Όπως πληροφορήθηκα, τα ποσά για υποτροφίες προέρχονται από τα παρεμφερή ωφελήματα των υπαλλήλων που συμφωνούνται κατά καιρούς στις συλλογικές συμβάσεις.

4.80.16 Διαχείριση συμβολαίων μελέτης και εκτέλεσης έργων του Δήμου. Διαπιστώθηκαν σοβαρές αδυναμίες στη διαχείριση και παρακολούθηση των συμβολαίων του Δήμου με ιδιώτες μελετητές και ιδιώτες εργολάβους. Το Μάιο 1998 υπέβαλα συγκεκριμένες εισηγήσεις για ενίσχυση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και την ορθολογιστική επίβλεψη και διαχείριση των συμβολαίων.

4.80.17 Συμβόλαιο ασφάλισης Δημοτικής Πινακοθήκης. Οι πίνακες και το περιεχόμενο της Δημοτικής Πινακοθήκης έχουν ασφαλιστεί για ποσό £400.000, χωρίς στο ασφαλιστικό έγγραφο να αναφέρονται οι πίνακες και η αξία του καθενός ξεχωριστά. Λόγω της παράλειψης αυτής, υπάρχει το ενδεχόμενο, σε περίπτωση ζημιάς, να παρουσιαστούν σοβαρά προβλήματα στον καθορισμό της αποζημίωσης.

4.80.18 Εισφορά στο Ταμείο Αμυντικής Θωράκισης. Δεν υποβάλλονται από πολλών ετών δηλώσεις στο Γραφείο Φόρου Εισοδήματος για τα ενοίκια και άλλα δικαιώματα που εισπράττονται από το Δήμο, για τον υπολογισμό του ποσού της εισφοράς στο Ταμείο Αμυντικής Θωράκισης.

4.80.19 Άδειες διαχωρισμού οικοπέδων. Συνεχίστηκε η είσπραξη δικαιωμάτων πιο ψηλών από αυτά που προνοούνται στους περί Οδών και Οικοδομών Κανονισμούς. Όπως πληροφορήθηκα, τα επιπλέον δικαιώματα που εισπράττονται αφορούν εργαστηριακούς ελέγχους που διεξάγονται από ιδιωτικά εργαστήρια, τα έξοδα των οποίων πληρώνονται από το Δήμο.

4.80.20 Φορολογίες. Η επιβολή και η έγκριση των φορολογιών από το Δημοτικό Συμβούλιο εξακολουθεί να μη γίνεται έγκαιρα, με αποτέλεσμα να καθυστερεί η είσπραξη τους και να δημιουργείται πρόβλημα ρευστότητας στα Ταμεία του Δήμου.

4.80.21 Τέλος θεάματος. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι δεν επιβάλλεται τέλος θεάματος για κινηματογραφικές παραστάσεις, σε αντίθεση με το σχετικό άρθρο του περί Δήμων Νόμου. Παρατηρήθηκε επίσης ότι για όλες τις θεατρικές παραστάσεις γίνεται επιστροφή ολόκληρου ή μέρους του τέλους θεάματος που εισπράττεται, ενώ το σχετικό άρθρο του Νόμου προβλέπει για εξαίρεση πληρωμής ή επιστροφή του τέλους θεάματος μόνο στις περιπτώσεις όπου οι εισπράξεις διαθέτονται για φιλανθρωπικούς ή άλλους αγαθοεργούς σκοπούς.

4.80.22 Αγορά μετοχών της εταιρείας «Παλλάς Λτδ». Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι ο Δήμος αγόρασε όλες τις μετοχές της πιο πάνω εταιρείας και μεταβίβασε μια από αυτές στο Δημοτικό Γραμματέα, για σκοπούς διατήρησης της νομικής υπόστασης της εταιρείας. Μετά από γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ότι ο Δήμος δεν μπορεί νομικά να είναι μέτοχος μιας ιδιωτικής εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, γιατί τούτο δε συμβιβάζεται με τις εξουσίες, τους σκοπούς, τη λειτουργία και, γενικά, την αποστολή του, ζήτησα από τον τότε Δήμαρχο τη διάλυση της πιο πάνω εταιρείας και τη μεταβίβαση όλων των περιουσιακών στοιχείων στο όνομα του Δήμου. Ο Δήμαρχος με πληροφόρησε ότι τα χρηματικά υπόλοιπα της εταιρείας μεταφέρθηκαν στο Γενικό Λογαριασμό του Δήμου. Εκκρεμεί μέχρι σήμερα η διάλυση της εταιρείας.

4.81 ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Μέρος Α

4.81.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος δεν υπέβαλε μέχρι σήμερα τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, οι οποίοι θα έπρεπε να είχαν υποβληθεί μέχρι την 30ή Απριλίου του 2000, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου, με αποτέλεσμα να μη διεξαχθεί από την Υπηρεσία μου ο νενομισμένος έλεγχος. Όπως πληροφορήθηκα, η καθυστέρηση στην ετοιμασία και υποβολή των τελικών λογαριασμών του 1999 οφειλόταν σε προβλήματα που προέκυψαν, σε σχέση με τη μηχανογράφηση του κτηματικού φόρου.

Μέρος Β

4.81.2 Δημιουργία και πλήρωση νέων θέσεων. Δημιουργήθηκαν νέες υπεράριθμες θέσεις, οι οποίες πληρώθηκαν από συγκεκριμένους δημοτικούς υπαλλήλους, παρακάμπτοντας τις ενδεδειγμένες διαδικασίες και τους σχετικούς Κανονισμούς. Όπως πληροφορήθηκα, αυτό έγινε μετά από επίμονες διαπραγματεύσεις με τις Συντεχνίες του προσωπικού, μέσα στα πλαίσια διατήρησης της εργατικής ειρήνης και της ομαλής λειτουργίας της δημοτικής υπηρεσίας.

4.81.3 Δικαιώματα εξαγοράς χώρων στάθμευσης. Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου εισπράττονται, σε ορισμένες περιπτώσεις, για ειδικούς λόγους, χαμηλότερα ή καθόλου δικαιώματα για την εξαγορά χώρων στάθμευσης, κατά παράβαση των παραγράφων 5 και 5(1)(α) και (β) του άρθρου 43 του περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου, με αποτέλεσμα την απώλεια σημαντικού ποσού εσόδων. Όπως πληροφορήθηκα, το Δημοτικό Συμβούλιο αποφάσισε τη μη είσπραξη των πιο πάνω δικαιωμάτων, λόγω των αντικειμενικών δυσκολιών που προέκυψαν, κυρίως από την πεζοδρομοποίηση της Λαϊκής Γειτονιάς.

4.81.4 Δάνεια για ανέγερση περιπτέρων στην περιοχή Μακένζυ. Καθυστερεί η αποπληρωμή των πιο πάνω δανείων από τους εστιάτορες, επειδή δεν έχει ακόμη γίνει η κατανομή των ποσών και η υπογραφή των σχετικών συμβολαίων. Όπως πληροφορήθηκα, ο Δήμος έχει ζητήσει επανειλημμένα από τα αρμόδια Κυβερνητικά Τμήματα όπως επισπευσθεί η διαδικασία κατανομής των ποσών στους εστιάτορες, για να καταστεί δυνατή η είσπραξη τους. Το όλο θέμα μελετάται από το Υπουργείο Εσωτερικών.

4.82 ΔΗΜΟΣ ΠΑΦΟΥ

Μέρος Α

4.82.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος δεν υπέβαλε μέχρι σήμερα τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, οι οποίοι θα έπρεπε να είχαν υποβληθεί μέχρι την 30ή Απριλίου του 2000, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου.

Μέρος Β

4.82.2 Δημοτικό Σφαγείο. Το Δημοτικό Σφαγείο παρουσιάζει ζημιές. Συγκεκριμένα, για τα έτη 1987-1999 προέκυψε συνολικό έλλειμμα ύψους £1.575.597, αφαιρουμένης της κρατικής χορηγίας ύψους £816.635, και εισηγήθηκα στο Δημοτικό Συμβούλιο να μελετήσει και εξεύρει τρόπους για περιορισμό των ελλειμμάτων ή και την εξάλειψη τους. Όπως πληροφορήθηκα, το Δημοτικό Συμβούλιο και το Συμβούλιο του Κεντρικού Σφαγείου Κοφίνου αποφάσισαν τη διεξαγωγή μελέτης για πιθανή συμφωνία συμβίωσης των δύο Σφαγείων ή και για ένταξη του ενός στο άλλο, κάτω από κοινά αποδεκτούς όρους.

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε επίσης (αρ. απόφασης 51.465, ημερ. 22 και 23.3.2000) την κάλυψη της ετήσιας ζημιάς κάθε χρόνου, από το έτος 2000 μέχρι την υλοποίηση της απόφασης για ελευθεροποίηση των Σφαγείων.

4.82.3 Τέλος θεάματος. Ο Δήμος δεν εισπράττει τέλος θεάματος για όλες τις παραστάσεις και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, σε αντίθεση με τον περί Δήμων Νόμο. Πρόσφατα λήφθηκε απόφαση για τον καθορισμό νέων τελών, χωρίς την τροποποίηση των σχετικών Κανονισμών.

4.83 ΔΗΜΟΣ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ

Μέρος Α

4.83.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος υπέβαλε καθυστερημένα στις 13.7.2000 τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, αντί μέχρι την 30ή Απριλίου του 2000, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου. Όπως πληροφορήθηκα, η καθυστέρηση στην υποβολή των τελικών λογαριασμών του 1999 οφειλόταν στην απασχόληση του προσωπικού για την επίλυση του «Προβλήματος 2000».

4.83.2 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί κατά τα έτη 1996 και 1997 παρουσίασαν πλεόνασμα £457.225 και £142.411, αντίστοιχα, σε σύγκριση με έλλειμμα £103.964 το 1995. Στα έσοδα περιλαμβάνεται κυβερνητική χορηγία ύψους £476.369 για το 1996 και £430.891 για το 1997.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα του Δήμου το 1996 και 1997 ανήλθαν σε £3.729.553 και £4.016.279, αντίστοιχα, σε σύγκριση με £3.005.521 το 1995. Στα έσοδα περιλαμβάνεται κυβερνητική χορηγία ύψους £476.369 για το 1996 και £430.891 για το 1997.

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα του Δήμου το 1996 και 1997 ανήλθαν σε £3.272.328 και £3.873.868, αντίστοιχα, σε σύγκριση με £3.109.485 το 1995.

(δ) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Δήμου:

	1997	1996	1995
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς			
Τρέχουσες Υποχρεώσεις	1,50	1,18	0,46
Αποδοχές Προσωπικού προς Έξοδα	50,7%	53,5%	53,8%
Κυβερνητική Χορηγία προς Έσοδα	10,7%	12,8%	9,6%

4.83.3 Προσωπικό. Ο Δήμος εργοδοτούσε στις 31.12.96 53 μόνιμους υπαλλήλους, 24 έκτακτους και 92 εργάτες, με σύνολο αποδοχών £1.751.917. Ο μέσος όρος δαπάνης για κάθε υπάλληλο ανερχόταν στις £10.366. Στις 31.12.97 εργοδοτούσε 63 μόνιμους υπαλλήλους, 25 έκτακτους και 105 εργάτες, με σύνολο αποδοχών £1.965.781.

4.83.4 Αδαπάνητα ποσά του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως. Κατά τα έτη 1996 και 1997 μεγάλα ποσά δαπανών, τα οποία περιλαμβάνονταν στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως, παρέμειναν αδαπάνητα, λόγω κυρίως της μη εκτέλεσης ή μη συμπλήρωσης έργων:

Έτος	Προϋπολογισμός	Πραγματικές δαπάνες	Αδαπάνητα ποσά	Ποσοστό απόκλισης
	£	£	£	%
1996	995.100	607.771	387.329	39
1997	6.532.100	2.131.605	4.400.495	67

4.83.5 Μισθοί. Λόγω της μη εφαρμογής των περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Απολαβές, Επιδόματα και Άλλα Οικονομικά Ωφελήματα των Δημοσίων Υπαλλήλων) Κανονισμών του 1995 (Κ.Δ.Π. 175/95), κατά την αλλαγή κλιμάκων/αναβάθμιση θέσεων που προνοούσε η νέα συλλογική σύμβαση, καθώς και λόγω της παραχώρησης πρόσθετων προσαυξήσεων που δεν προβλέπονται στα σχέδια υπηρεσίας, οι μισθοί των περισσότερων υπαλλήλων ήταν λανθασμένοι, με αποτέλεσμα ο Δήμος να επιβαρύνεται με πρόσθετο κόστος. Ζήτησα όπως γίνουν οι αναγκαίες διορθώσεις στους μισθούς των υπαλλήλων. Ο Δήμος με πληροφόρησε ότι οι παρατηρήσεις μου θα λαμβάνονται υπόψη για μελλοντικούς χειρισμούς, ωστόσο δε φαίνεται διατεθειμένος να δώσει οδηγίες για διόρθωση των υφιστάμενων λανθασμένων μισθών των υπαλλήλων.

4.83.6 Δημιουργία εννέα θέσεων επιστατών. Το Δημοτικό Συμβούλιο ενέκρινε τη δημιουργία εννέα μηνιαίων θέσεων «Επιστάτη» (Α2-Α5-Α7), έναντι κατάργησης ισάριθμων θέσεων «Επόπτη/Επικεφαλής», και την ταυτόχρονη τοποθέτηση στις θέσεις αυτές συγκεκριμένων ατόμων από 1.7.99, χωρίς να προβεί σε τεκμηριωμένη μελέτη, ώστε να διαπιστωθούν οι πραγματικές ανάγκες του Δήμου σε Επιστάτες, καθώς και το επιπρόσθετο κόστος που θα προκύψει. Το Δημοτικό Συμβούλιο με πληροφόρησε ότι τα πιο πάνω έγιναν ύστερα από σοβαρή μελέτη και προβληματισμό, με γνώμονα το συμφέρον των υπηρεσιών του Δήμου. Ωστόσο εξακολουθώ να εμμένω στις απόψεις μου, αναφορικά με τη διαδικασία που ακολουθήθηκε και για το επιπρόσθετο κόστος που θα επιβαρυνθεί ο Δήμος.

4.83.7 Εσωτερικός έλεγχος. Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου παρουσιάζει αδυναμίες και ελλείψεις στις διάφορες δραστηριότητες του Δήμου και ζήτησα όπως εξευρεθούν τρόποι βελτίωσής του. Ενδεικτικό της πιο πάνω κατάστασης είναι η υπερπληρωμή ύψους £2.564 για την αγορά 260 λαμπτήρων νατρίου 70W οδικού φωτισμού, για τους οποίους πληρώθηκαν αντικανονικά £764 στην Ένωση Δήμων, και σε ιδιωτική εταιρεία £2.561, αντί 2.561 ολλανδικά

φλορίνια, όπως αναφερόταν στο σχετικό τιμολόγιο (£1.800 υπερπληρωμή). Μετά από τις υποδείξεις της Υπηρεσίας μου, το ποσό της υπερπληρωμής επιστράφηκε στο Δήμο. Όπως αναφέρθηκε από το Δήμο, η υπερπληρωμή οφειλόταν στο γεγονός ότι στο τιμολόγιο του προμηθευτή δεν παρουσιαζόταν καθαρά το νόμισμα που έπρεπε να χρησιμοποιηθεί και, εν πάση περιπτώσει, ο Δήμος αναθέτει τη διαδικασία εσωτερικού ελέγχου σε ελεγκτικό όικο, μετά από προκήρυξη δημόσιων προσφορών.

4.83.8 Αποθήκη. Δεν εφαρμόζονται όλοι οι Κανονισμοί Αποθηκών, ούτε και ακολουθούνται οι ενδεδειγμένες διαδικασίες, με αποτέλεσμα στην αποθήκη να παρουσιάζονται λειτουργικά και άλλα προβλήματα. Όπως πληροφορήθηκα, από 1.1. 2000 η αποθήκη έχει μηχανογραφηθεί πλήρως.

4.84 ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΟΜΕΤΙΟΥ

Μέρος Α

4.84.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος δεν υπέβαλε μέχρι σήμερα τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, οι οποίοι θα έπρεπε να είχαν υποβληθεί μέχρι την 30ή Απριλίου του 2000, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου.

Μέρος Β

4.84.2 Συμφωνία για πρόωρη αφυπηρέτηση Γραφέα. Ο Δήμος συνήψε συμφωνία με Γραφέα για πρόωρη αφυπηρέτηση στις 8.12.2000, με τη συμπλήρωση 400 μηνών υπηρεσίας και την παραχώρηση οκτώ επιπρόσθετων προσαυξήσεων, καθ' υπέρβαση και κατά παράβαση του άρθρου 51(3) του περί Δήμων Νόμου και των σχεδίων υπηρεσίας.

4.84.3 Υπηρεσία Φορολογιών. Η Υπηρεσία Φορολογιών αντιμετωπίζει σοβαρά λειτουργικά προβλήματα, με αποτέλεσμα την απώλεια εσόδων και την καθυστέρηση στην είσπραξη φόρων, τελών και δικαιωμάτων. Εισηγήθηκα την ενδυνάμωση της Υπηρεσίας με υπαλλήλους άλλων τμημάτων του Δήμου, εισήγηση η οποία, όπως πληροφορήθηκα, έγινε αποδεκτή από το Δημοτικό Συμβούλιο.

4.84.4 Πώληση τάφων. Κατά την περίοδο 1990-1997 πωλήθηκαν 117 τάφοι και από τα εισπρακτέα δικαιώματα, ύψους £42.700, εισπράχθηκαν μέχρι τις 31.12.97 μόνο £5.276 (12,4%), ενώ ποσό £37.424 παραμένει ανείσπρακτο. Όπως πληροφορήθηκα, ο Δήμος απέστειλε γραπτές ειδοποιήσεις στους ιδιοκτήτες τάφων, για εξόφληση των οφειλών τους, και από 26.10.99 αποφασίστηκε όπως η πώληση τάφων, με δόσεις, τερματιστεί.

4.84.5 Κατασκευή πεζοδρομίων βάσει του άρθρου 17. Λόγω της μη τήρησης των απαραίτητων μητρώων και της μη εφαρμογής των ενδεδειγμένων διαδικασιών, ο Δήμος δεν κατέχει ορθά στοιχεία για το ολικό ποσό των καθυστερήσεων, ούτε και για τους οφειλότες. Αυτό επιβεβαιώνεται και από καταγγελίες δημοτών στην Υπηρεσία μου, στους οποίους στάληκαν ειδοποιήσεις για καταβολή δόσεων, παρόλο που είχαν εξοφλήσει τις υποχρεώσεις τους.

4.84.6 Πληρωμές σε πρώην Δήμαρχο. Από το Δημοτικό Ταμείο έγιναν πληρωμές ύψους £12.079 σε πρώην Δήμαρχο, οι οποίες δεν καλύπτονταν από το άρθρο 69 του περί Δήμων Νόμου. Σχετικά με το θέμα αυτό υπέβαλα έκθεση στο Δημοτικό Συμβούλιο, το οποίο, μετά από σύσταση του νομικού του συμβούλου, αποδέχθηκε όπως ο πρώην Δήμαρχος αναλάβει νομική υποχρέωση επιστροφής του ποσού των £10.104 και το υπόλοιπο ποσό των £1.975 να θεωρηθεί ως έξοδα φιλοξενίας. Παρατηρήθηκε ότι η συμφωνία που υπογράφηκε αναφορικά με τον τρόπο αποπληρωμής του πιο πάνω ποσού δεν εφαρμόστηκε, με αποτέλεσμα να

καταβληθούν μόνο £1.404, αντί £4.104 που αναλογούν για την περίοδο 30.8.98 - 30.7.99. Όπως πληροφορήθηκα, το Δημοτικό Συμβούλιο αποφάσισε, στις 31.12.98, την αναστολή υλοποίησης της συμφωνίας, λόγω σοβαρών προβλημάτων υγείας που αντιμετωπίζει ο πρώην Δήμαρχος, χωρίς μέχρι σήμερα το θέμα να επανεξεταστεί και να καθοριστεί ημερομηνία επανέναρξης της αποπληρωμής του ποσού, σύμφωνα με τη συμφωνία που υπογράφηκε.

4.85 ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΟΥ

Μέρος Α

4.85.1 Ηλεκτροδότηση κτηνοτροφικών υποστατικών. Παρατηρείται καθυστέρηση στην είσπραξη των ποσών που οφείλονται στο Δήμο από τους κτηνοτρόφους για την ηλεκτροδότηση των υποστατικών τους, η οποία αποτελούσε ευθύνη δική τους, τα οποία ανέρχονταν στις 31.12.99 σε £91.350, συμπεριλαμβανομένων τόκων ύψους £35.415. Πληροφορήθηκα ότι ο Δήμος κάλεσε τους κτηνοτρόφους να ξοφλήσουν τα οφειλόμενα ποσά, με δέκα μηνιαίες δόσεις από 1.3.99, χωρίς όμως να υπάρξει καμιά ανταπόκριση από τους οφειλότες.

4.86 ΔΗΜΟΣ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ

Μέρος Α

4.86.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος δεν υπέβαλε μέχρι σήμερα τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, οι οποίοι θα έπρεπε να είχαν υποβληθεί μέχρι την 30ή Απριλίου του 2000, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου.

Μέρος Β

4.86.2 Παράκαμψη διαδικασίας προσφορών. Ο Δήμος δεν ακολουθεί τη διαδικασία προσφορών σε όλες τις περιπτώσεις εκτέλεσης σημαντικών έργων και για την αγορά υλικών και υπηρεσιών, σε αντίθεση με τις αρχές της χρηστής διοίκησης και της ίσης μεταχείρισης των πολιτών. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι αρκετά σημαντικά έργα αναθέτονται σε δυο δημότες εργολάβους, χωρίς την προκήρυξη προσφορών. Διαπιστώθηκε επίσης ότι δεν εξασκείται ικανοποιητικός έλεγχος, τόσο στις πληρωμές, όσο και στην εκτελεσθείσα εργασία, με αποτέλεσμα να καταβάλλονται σημαντικά ποσά, τα οποία οι Υπηρεσίες του Δήμου να μην μπορούν να δικαιολογήσουν. Εισηγήθηκα όπως το Δημοτικό Συμβούλιο ασχοληθεί σοβαρά με το θέμα και φροντίσει για την πιστή εφαρμογή της διαδικασίας προσφορών.

4.86.3 Κατασκευή κοιμητηρίου. Το ποσό του συμβολαίου ανερχόταν σε £412.187 (χωρίς Φ.Π.Α.) και το έργο ολοκληρώθηκε μέσα στο 1996, οπότε και διορίστηκε επιμετρητής ποσοτήτων για την ετοιμασία τελικού λογαριασμού. Μέχρι το Μάρτιο 1997 πληρώθηκε στον εργολάβο ποσό ύψους £458.874, σύμφωνα με διατακτικά πληρωμής του Δημοτικού Μηχανικού. Κατά την εκτέλεση του έργου έγιναν αρκετές επιπρόσθετες εργασίες, για τις οποίες δεν υπάρχουν οποιαδήποτε γραπτά στοιχεία. Το τελικό ποσό που απαιτεί ο εργολάβος, σύμφωνα με επιστολή του στις 26.11.97, ανέρχεται στις £703.661. Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου πληρώθηκε στις 25.2.98 ποσό ύψους £150.000, έναντι του υπολοίπου του λογαριασμού, χωρίς οποιαδήποτε πιστοποίηση από αρμόδιο τεχνικό. Μέχρι σήμερα δεν έχει ετοιμαστεί τελικός λογαριασμός από τον επιμετρητή, με αποτέλεσμα οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Δήμου να μη γνωρίζουν την πραγματική αξία της εργασίας που εκτελέστηκε και να μην μπορεί να ελεγχθεί η ορθότητα των πληρωμών.

4.86.4 Κατασκευή του δρόμου βιομηχανικής ζώνης. Η εργασία ανατέθηκε χωρίς την προκήρυξη δημόσιων προσφορών σε δυο εταιρείες. Η αρχική δαπάνη του έργου υπολογίστηκε

σε £97.348, ενώ οι πραγματικές δαπάνες ανήλθαν σε £122.724, γεγονός που υποδηλώνει ότι η αρχική εκτίμηση δεν έγινε με σωστά δεδομένα. Οι δυο εταιρείες δεν κατέθεσαν εγγύηση, ούτε και έγιναν κρατήσεις από τα ποσά που πληρώθηκαν.

4.86.5 Επαλείψεις δρόμων και επανόρθωση σχισμάτων. Οι εργασίες ανατέθηκαν χωρίς την προκήρυξη δημόσιων προσφορών και την υπογραφή συμβολαίων και χωρίς κατάθεση εγγύησης από τον εργολάβο.

4.86.6 Κατασκευή υπηρεσιακών δρόμων. Η συμπλήρωση του έργου προγραμματίστηκε να γίνει σε τρεις φάσεις. Για την Α' φάση προκηρύχθηκαν προσφορές, ενώ η Β' και Γ' φάσεις ανατέθηκαν στον ίδιο εργολάβο, με τις ίδιες τιμές, χωρίς όμως την υπογραφή νέων συμβολαίων και την κατάθεση εγγύησης, και καταβλήθηκαν στον εργολάβο μέχρι 30.6.2000 ποσά ύψους £432.651.

4.87 ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΗΣ ΧΡΥΣΟΧΟΥΣ

Μέρος Α

4.87.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος δεν υπέβαλε μέχρι σήμερα τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, ενώ αυτοί του 1998 υποβλήθηκαν στις 2.2.2000, αντί μέχρι την 30ή Απριλίου του 1999 και 2000 αντίστοιχα, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου.

4.87.2 Προϋπολογισμοί

(α) Τακτικός Προϋπολογισμός. Ο Τακτικός Προϋπολογισμός του Δήμου για τα έτη 1996 και 1997 ήταν ελλειμματικός, σε αντίθεση με τους όρους έγκρισης του προϋπολογισμού που τέθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο, οι οποίοι αναφέρουν ότι ο Τακτικός Προϋπολογισμός πρέπει να είναι πλεονασματικός, για την αυτοχρηματοδότηση μέρους των επενδυτικών δαπανών.

(β) Προϋπολογισμός Αναπτύξεως. Κατά τα έτη 1996 και 1997 μεγάλα ποσά δαπανών που περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως παρέμειναν αδαπάνητα, λόγω κυρίως της μη εκτέλεσης ή μη συμπλήρωσης των έργων.

Έτος	Προϋπολογισμός	Πραγματικές δαπάνες	Αδαπάνητα ποσά	Ποσοστό απόκλισης
	£	£	£	%
1996	2.345.000	339.333	2.014.667	86
1997	2.319.000	120.336	2.198.664	95

(γ) Υπερβάσεις εξόδων. Κατά τα έτη 1996 και 1997 παρατηρήθηκαν υπερβάσεις εξόδων, οι οποίες ξεπερνούσαν το 20% των εγκριθέντων ποσών του προϋπολογισμού, για τις οποίες δε λήφθηκε η έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, όπως προνοεί το άρθρο 66(1) του περί Δήμων Νόμου.

4.87.3 Εσωτερικός έλεγχος. Λόγω της μη στελέχωσης του λογιστηρίου με το απαραίτητο προσωπικό, οι εισπράξεις και πληρωμές, καθώς και η ενημέρωση των λογαριασμών, διενεργούνται από τον ίδιο υπάλληλο, με αποτέλεσμα το σύστημα εσωτερικού ελέγχου να παρουσιάζει σοβαρές αδυναμίες. Ζήτησα από το Δημοτικό Συμβούλιο όπως μελετήσει και εξεύρει τρόπους επίλυσης των προβλημάτων που δημιουργούνται.

4.87.4 Κανονισμοί. Δεν έχουν ακόμη εγκριθεί Κανονισμοί που να διέπουν τους όρους υπηρεσίας των υπαλλήλων και την οικονομική διαχείριση και λειτουργία του Δήμου, όπως προνοούν τα άρθρα 53(2) και 87(1) του περί Δήμων Νόμου.

4.87.5 Δημοσιονομικές Οδηγίες και Κανονισμοί Αποθηκών. Ο Δήμος δεν έχει υιοθετήσει τις πιο πάνω Οδηγίες και Κανονισμούς που ετοιμάστηκαν από ειδική επιτροπή, η οποία συστάθηκε από εκπροσώπους των Δήμων και της Υπηρεσίας μου.

4.87.6 Μισθοί. Λόγω λανθασμένων τοποθετήσεων σε μισθοδοτικές κλίμακες, σε περιπτώσεις αναβάθμισης/αλλαγής κλίμακας, και της παραχώρησης πρόσθετων προσαυξήσεων από το Δημοτικό Συμβούλιο, οι μισθοί ορισμένων υπαλλήλων ήταν λανθασμένοι. Υπέδειξα ότι, σύμφωνα με σχετική γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, τα Δημοτικά Συμβούλια οφείλουν να ενεργούν μέσα στα πλαίσια των σχεδίων υπηρεσίας και οποιαδήποτε πράξη ή ενέργεια τους καθ' υπέρβαση ή κατά παράβαση των σχεδίων υπηρεσίας, που ισχύουν κατά το συγκεκριμένο χρόνο, είναι ανεπίτρεπτη και ότι πρέπει να εφαρμόζονται οι περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Απολαβές, Επιδόματα και Άλλα Οικονομικά Ωφελήματα των Δημοσίων Υπαλλήλων) Κανονισμοί του 1995 (Κ.Δ.Π. 175/95).

4.87.7 Εισφορά στο Ταμείο Αμυντικής Θωράκισης. Σε αντίθεση με τον περί Έκτακτης Εισφοράς για την Άμυνα της Δημοκρατίας Νόμο, ο Δήμος δεν υποβάλλει έγκαιρα δήλωση για τα εισπραχθέντα ενοίκια υποστατικών. Συγκεκριμένα, η τελευταία δήλωση έγινε το 1996 και αφορούσε την περίοδο 1988-1993, ενώ εκκρεμεί η υποβολή δήλωσης για τα επόμενα έτη, και ζήτησα όπως αυτή υποβληθεί το συντομότερο δυνατό. Αναφέρεται επίσης ότι, λόγω της μη έγκαιρης υποβολής δήλωσης, ο Δήμος επιβαρύνεται με τόκους.

4.87.8 Μη επιβολή προσεπιβάρυνσης. Σε αντίθεση με το άρθρο 134 του περί Δήμων Νόμου, στις 3 και 4 Ιανουαρίου 2000 πραγματοποιούνταν εισπράξεις τελών σκυβάλων και δικαιωμάτων επαγγελματικής άδειας του 1999, χωρίς την επιβολή προσεπιβάρυνσης. Σύμφωνα με την παράγραφο (4) του Κανονισμού 81, τα τέλη σκυβάλων και τα δικαιώματα επαγγελματικής άδειας είναι εισπρακτέα μέχρι την 1η Σεπτεμβρίου και την 31η Δεκεμβρίου, αντίστοιχα. Όπως μάς αναφέρθηκε, η μη επιβολή της προσεπιβάρυνσης οφείλεται στο γεγονός ότι δε στάληκαν ειδοποιήσεις φορολογιών στους δημότες.

4.87.9 Καθορισμός τελών και δικαιωμάτων. Το Δημοτικό Συμβούλιο καθόρισε καθυστερημένα, στις 18.10.99, το ύψος των τελών σκυβάλων και των δικαιωμάτων επαγγελματικής άδειας, με αποτέλεσμα να μην ετοιμαστούν φορολογικοί κατάλογοι για το έτος 1999 και οι εισπράξεις να διενεργούνται με βάση τα ποσά των φορολογικών καταλόγων του 1998.

4.87.10 Τέλη παροχής νερού υδατοπρομήθειας. Παρατηρήθηκε ότι, σε αντίθεση με τον Κανονισμό 115Θ(11), δεν εισπράττονται δικαιώματα για την παροχή νερού σε νέες οικοδομές, των οποίων ο όγκος ξεπερνά τα 50 000 κυβ.π., με αποτέλεσμα την απώλεια εσόδων.

4.87.11 Κανονισμοί Ταμείου Προνοίας. Ο Δήμος λειτουργεί Ταμείο Προνοίας χωρίς να έχει θεσπίσει Κανονισμούς που να διέπουν τη λειτουργία του.

4.88 ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ

Μέρος Α

4.88.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος δεν υπέβαλε μέχρι σήμερα τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, οι οποίοι θα έπρεπε να είχαν υποβληθεί μέχρι την 30ή Απριλίου του 2000, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου,

4.88.2 Επιδιόρθωση της περιφράξης του σταδίου. Τον Οκτώβριο 1996 το Δημοτικό Συμβούλιο ανέθεσε την επιδιόρθωση/βελτίωση της περιφράξης του σταδίου στον εργολάβο, ο οποίος τότε εκτελούσε το συμβόλαιο των κερκίδων του σταδίου. Το Δεκέμβριο 1996 η εργασία συμπληρώθηκε και ο Δήμος πλήρωσε στον εργολάβο το συμφωνημένο ποσό (£50.000, πλέον Φ.Π.Α.).

Τον Ιούνιο 1997 ετοιμάστηκε ο τελικός λογαριασμός του συμβολαίου των κερκίδων, στον οποίο περιλήφθηκε και το ποσό των £50.000 για τις εργασίες της περίφραξης. Το Μάιο 1999, μετά από αίτημα του Δήμου, η Υπηρεσία μου εξέτασε το θέμα και διαπίστωσε ότι το ποσό των £50.000, ενώ πληρώθηκε κατά το 1996 από το Δήμο, πληρώθηκε ξανά το 1999, με την περίληψη του στον τελικό λογαριασμό του συμβολαίου των κερκίδων.

Οι σύμβουλοι επιμετρητές του συμβολαίου των κερκίδων του σταδίου υποστήριξαν ότι η περίληψη του ποσού στον τελικό λογαριασμό έγινε μετά από οδηγίες του Δήμου, ο οποίος όμως δεν τους ενημέρωσε ότι είχε ήδη πληρώσει το ποσό αυτό το Δεκέμβριο του 1996.

Παρατήρησα ότι η εισήγηση του Δήμου, όπως περιληφθούν οι εργασίες που είχαν ήδη πιστοποιηθεί και πληρωθεί στον τελικό λογαριασμό του συμβολαίου των κερκίδων, ήταν σοβαρό λάθος και ισοδυναμούσε με πιστοποίηση προς πληρωμή για δεύτερη φορά. Παρατήρησα επίσης ότι το λάθος θα αποφεύγετο αν:

(α) Ο Δήμος πληροφορούσε τους συμβούλους ότι είχε ήδη πληρώσει το ποσό των £50.000, χωρίς πιστοποιητικό των συμβούλων, ή

(β) ο Προϊστάμενος Τεχνικής Υπηρεσίας, αφαιρούσε τις £50.000 από το ποσό που σύστησε να πληρωθεί την 1.8.1997, για τις εργασίες του συμβολαίου των κερκίδων.

Μέχρι τον Ιούνιο 2000 η επιστροφή του ποσού από τον εργολάβο δεν είχε επιτευχθεί.

Μέρος Β

4.88.3 Δημοτικό τέλος ακίνητης περιουσίας. Ο Δήμος συνεχίζει να μην επιβάλλει δημοτικό τέλος ακίνητης ιδιοκτησίας, που θα μπορούσε να επιβάλει βάσει του άρθρου 74 του περί Δήμων Νόμου, με αποτέλεσμα την απώλεια σημαντικού ποσού εσόδων.

4.88.4 Κατασκευή δρόμου Αγίου Παντελεήμονα. Η κατασκευή του έργου, η μελέτη του οποίου ανατέθηκε από το Δήμο σε ιδιώτη μελετητή, συμπληρώθηκε τον Αύγουστο 1997, έναντι δαπάνης περίπου £1,3 εκ.. Επειδή η ετοιμασία του τελικού λογαριασμού του συμβολαίου καθυστέρησε αδικαιολόγητα, σε σύσκεψη που έγινε το Νοέμβριο 1998 στο Δήμο, η Υπηρεσία μου ζήτησε από τον ιδιώτη μελετητή και συμφωνήθηκε όπως παραδώσει στο Δήμο μέχρι τις 15.12.98 τα τελικά κατασκευαστικά σχέδια/μετρήσεις των εργασιών και δώσει τα αναγκαία στοιχεία για την επιμέτρηση/πληρωμή του εργαστηρίου, του επιφανειακού εδάφους και των υπερεκκαφών. Επειδή ο ιδιώτης μελετητής δεν ανταποκρίθηκε στην πιο πάνω συμφωνία, τον Ιούνιο 2000 έγινε νέα συμφωνία μεταξύ των ενδιαφερομένων, με βάση την οποία, ο ιδιώτης μελετητής θα παραδώσει στο Δήμο τα σχέδια και άλλα αναγκαία στοιχεία, το αργότερο μέχρι τις 31.1.2001.

4.89 ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ

Μέρος Α

4.89.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος δεν υπέβαλε μέχρι σήμερα τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, οι οποίοι θα έπρεπε να είχαν υποβληθεί μέχρι την 30ή Απριλίου του 2000, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου.

4.90 ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΑΡΩΝ

Μέρος Α

4.90.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος δεν υπέβαλε μέχρι σήμερα τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, οι οποίοι θα έπρεπε να είχαν υποβληθεί μέχρι την 30ή Απριλίου του 2000, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου.

Μέρος Β

4.90.2 Προσωπικό. Για την ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία του Δήμου, εισηγήθηκα τη στελέχωση των Τμημάτων του με το αναγκαίο προσωπικό. Μέχρι σήμερα δεν έχουν ακόμη εγκριθεί σχέδια υπηρεσίας, ούτε και έχουν πληρωθεί οι θέσεις με μόνιμο προσωπικό, περιλαμβανομένων των βασικών οργανικών θέσεων του Δημοτικού Γραμματέα, Δημοτικού Μηχανικού και Δημοτικού Ταμιά που προβλέπονται από το Νόμο.

4.90.3 Κανονισμοί Ταμείου Προνοίας. Ο Δήμος λειτουργεί Ταμείο Προνοίας, χωρίς να έχει θεσπίσει Κανονισμούς που να διέπουν τη λειτουργία του.

4.91 ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΟΣΚΗΠΟΥ

Μέρος Α

4.91.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος δεν υπέβαλε μέχρι σήμερα τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, οι οποίοι θα έπρεπε να είχαν υποβληθεί μέχρι την 30ή Απριλίου του 2000, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου.

Μέρος Β

4.91.2 Παροχή υπηρεσιών διευκολύνσεων στις παραλίες. Λόγω της μη εφαρμογής των άρθρων 5(Γ)(2) και 5(Θ)(1)(α) του περί Προστασίας της Παραλίας (Τροποποιητικού) (Αρ. 4) Νόμου του 1994, ο Δήμος έχει στερηθεί από το 1994 σημαντικά ποσά εσόδων. Σύμφωνα με τα πιο πάνω άρθρα, ο Δήμος έπρεπε να αποφασίσει κατά πόσο θα παρείχε ο ίδιος υπηρεσίες στην παραλία ή θα προκήρυσσε προσφορές για την ανάθεση των πιο πάνω υπηρεσιών σε ιδιώτες. Το Δημοτικό Συμβούλιο με πληροφόρησε ότι το έτος 2000 ανέθεσε τη διαχείριση των παραλιών στους ξενοδόχους και ότι θα έχει έσοδα ύψους £20.000, ενώ από 1.1.2001 θα εφαρμόσει πλήρως τον περί Προστασίας της Παραλίας Νόμο.

4.91.3 Διαπύλια φρουαριών. Δεν εισπράττονται διαπύλια για αγαθά που εκθέτονται προς πώληση σε φρουαρίες, όπως προνοεί το άρθρο 122(1) του περί Δήμων Νόμου, με αποτέλεσμα ο Δήμος να χάσει σημαντικά ποσά εσόδων. Όπως πληροφορήθηκα, ο Δήμος δεν έχει προωθήσει για έγκριση Κανονισμούς για είσπραξη διαπυλίων από φρουαρίες, λόγω των διαβουλεύσεων της Ένωσης Δήμων με τα Υπουργεία Οικονομικών, Εσωτερικών και Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, για τροποποίηση του περί Δήμων Νόμου και κατάργηση των διαπυλίων.

4.92 ΔΗΜΟΣ ΠΕΓΕΙΑΣ

Μέρος Α

4.92.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος δεν υπέβαλε μέχρι σήμερα τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, οι οποίοι θα έπρεπε να είχαν υποβληθεί μέχρι την 30ή Απριλίου του 2000, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου.

Μέρος Β

4.92.2 Αύξηση τελών υδατοπρομήθειας. Τα τέλη υδατοπρομήθειας αυξήθηκαν, χωρίς την τροποποίηση των Κανονισμών. Όπως πληροφορήθηκα, αναμένεται η έγκριση των τροποποιητικών Κανονισμών για αναθεώρηση των τελών.

4.93 ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΑ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ**Μέρος Α**

4.93.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος υπέβαλε καθυστερημένα στις 23.5.2000, ημερομηνία έναρξης του ελέγχου, τους τελικούς λογαριασμούς των ετών 1997, 1998 και 1999, αντί μέχρι την 30ή Απριλίου του έτους που έπεται των οικονομικών ετών, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου.

4.93.2 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί κατά τα έτη 1997 και 1999 παρουσίασαν έλλειμμα £31.007 και £326.824, αντίστοιχα, ενώ το 1998 παρουσίασαν πλεόνασμα £16.423.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα του Δήμου κατά τα έτη 1997, 1998 και 1999 ανήλθαν σε £645.997, £806.958 και £759.241, αντίστοιχα. Στα έσοδα περιλαμβάνεται κυβερνητική χορηγία ύψους £179.684 για το 1997, £172.520 για το 1998 και £121.557 για το 1999.

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα του Δήμου κατά τα έτη 1997, 1998 και 1999 ανήλθαν σε £677.004, £790.535 και £1.086.065, αντίστοιχα. Οι δαπάνες για μισθωτές υπηρεσίες ανήλθαν σε £366.085 για το 1997, £444.291 για το 1998 και £547.242 για το 1999.

(δ) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Δήμου:

	1999	1998	1997
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς			
Τρέχουσες Υποχρεώσεις	0,76	1,36	1,37
Αποδοχές Προσωπικού προς Έξοδα	50,3%	56,2%	54,1%
Κυβερνητική Χορηγία προς Έσοδα	16%	21,4%	27,8%
Πλεόνασμα/(Έλλειμμα) προς			
Απασχολούμενο Κεφάλαιο	(53,9%)	1,95%	(5,6%)

(ε) Ρευστότητα. Η οικονομική κατάσταση του Δήμου δεν ήταν ικανοποιητική και για κάλυψη τρέχουσων αναγκών μεταφέρθηκαν το 1999, αντικανονικά, £150.000 από το Ταμείο Αναπτύξεως στο Γενικό Λογαριασμό. Ζήτησα από το Δημοτικό Συμβούλιο να μελετήσει τρόπους βελτίωσης των οικονομικών του Δήμου και να ετοιμάσει μακροπρόθεσμα στρατηγικό πρόγραμμα, για κάλυψη των συσσωρευμένων ελλειμμάτων. Όπως πληροφορήθηκα, έχει διενεργηθεί μελέτη από επαγγελματικό οίκο, σχετικά με την οικονομική κατάσταση του Δήμου, με βάση την οποία θα ετοιμαστεί, μακροπρόθεσμα, στρατηγικό πρόγραμμα, για κάλυψη των συσσωρευμένων ελλειμμάτων.

4.93.3 Μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις στις 31.12.97, στις 31.12.98 και 31.12.99 ανέρχονταν σε £110.269, £348.237 και £420.331, αντίστοιχα, ενώ οι βραχυπρόθεσμες σε £303.875, £424.296 και £816.298. Στις

βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις περιλαμβάνονται οι δόσεις των δανείων που ήταν πληρωτέες εντός ενός έτους, ύψους £65.327, £76.664 και £133.286, αντίστοιχα.

4.93.4 Αποπληρωμή δανείων. Λόγω των οικονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο Δήμος, δεν είναι σε θέση να καταβάλει τις δόσεις των δανείων, με αποτέλεσμα να συσσωρεύονται οι καθυστερήσεις, οι οποίες στις 31.12.99 ανήλθαν σε £56.622, και να επιβαρύνεται με τόκους υπερημερίας. Παρά την ενοποίηση των δανείων από τους Δανειστικούς Επιτρόπους στις 31.5.98, ο Δήμος παρέλειψε να πληρώσει στις 31.5.99 την πρώτη δόση του ομαδοποιημένου δανείου, ύψους £9.464.

4.93.5 Προϋπολογισμοί

(α) Τακτικός Προϋπολογισμός. Οι προϋπολογισμοί του Δήμου για τα έτη 1997, 1998 και 1999 ήταν ελλειμματικοί κατά £280.450, £354.600 και £244.750, αντίστοιχα, σε αντίθεση με τους όρους έγκρισης των προϋπολογισμών που τέθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο, οι οποίοι αναφέρουν ότι ο Τακτικός Προϋπολογισμός πρέπει να είναι πλεονασματικός, για την αυτοχρηματοδότηση μέρους των επενδυτικών δαπανών.

(β) Προϋπολογισμός Αναπτύξεως. Κατά τα έτη 1997, 1998 και 1999 μεγάλα ποσά δαπανών που περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως παρέμειναν αδαπάνητα, λόγω κυρίως της μη εξεύρεσης γης, της μη εκτέλεσης έργων από Κυβερνητικές Υπηρεσίες και της μη εξεύρεσης πόρων από χρηματοδοτήσεις.

Έτος	Προϋπολογισμός	Πραγματικές δαπάνες	Αδαπάνητα ποσά	Ποσοστό απόκλισης
	£	£	£	%
1997	454.000	71.414	382.586	84,3
1998	855.000	406.151	448.849	52,5
1999	3.104.750	285.108	2.819.642	90,8

(γ) Υπερβάσεις εξόδων. Παρατηρήθηκαν υπερβάσεις εξόδων κατά τα έτη 1997, 1998 και 1999, οι οποίες ξεπερνούσαν το 20% των εγκριθέντων ποσών του προϋπολογισμού, για τις οποίες δε λήφθηκε η έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, όπως προνοεί το άρθρο 66(1) του περί Δήμων Νόμου.

4.93.6 Προσωπικό. Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται τα πρόσωπα που εργοδοτούσε ο Δήμος κατά τα έτη 1997, 1998 και 1999, μαζί με το ανάλογο κόστος.

	1999	1998	1997
Μόνιμο προσωπικό	24	21	21
Έκτακτοι/με σύμβαση	-	4	-
Εργατικό προσωπικό	21	13	11
	<u>45</u>	<u>38</u>	<u>32</u>
Ολικό αποδοχών	£547.242	£449.291	£366.085

4.93.7 Αναβάθμιση της μισθοδοτικής κλίμακας του Δημοτικού Γραμματέα. Το Δημοτικό Συμβούλιο στις 18.6.98 αποφάσισε την αναβάθμιση της μισθολογικής κλίμακας του Δημοτικού Γραμματέα από Α8-Α9-Α11(+2) σε Α9-Α11-Α13 και την τοποθέτηση του στην αρχική βαθμίδα της Α13, από 1.6.98, σε αντίθεση με τους περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Απολαβές, Επιδόματα και

άλλα Οικονομικά Ωφελήματα των Δημοσίων Υπαλλήλων) Κανονισμούς του 1995 (Κ.Δ.Π. 175/95), στους οποίους καθορίζεται ο τρόπος αναπροσαρμογής μισθού υπαλλήλου του οποίου η θέση αναβαθμίζεται. Σύμφωνα με τους πιο πάνω Κανονισμούς, ο Δημοτικός Γραμματέας θα ανελίσσόταν στην αρχική βαθμίδα της Α13 (£4.939) την 1.10.2000, ενώ το Δημοτικό Συμβούλιο αντικανονικά τον τοποθέτησε από 1.6.98. Ζήτησα από το Δημοτικό Συμβούλιο όπως γίνουν οι αναγκαίες διορθώσεις.

4.93.8 Παραχώρηση πρόσθετων προσαυξήσεων. Το Δημοτικό Συμβούλιο, χωρίς να έχει τέτοια εξουσία και ενεργώντας έξω από τα πλαίσια των σχεδίων υπηρεσίας, παραχώρησε χαριστικά σε τρεις υπαλλήλους του Δήμου μια πρόσθετη προσαύξηση στον καθένα.

4.93.9 Πλήρωση νέων θέσεων. Το Δημοτικό Συμβούλιο στις 24.6.99 διόρισε τρία άτομα στη μόνιμη θέση Γραφέα 2ης Τάξης και ένα άτομο στη μόνιμη θέση Τροχονόμου, με τα οποία είχε συνάψει συμφωνία μίσθωσης υπηρεσιών, χωρίς να προκηρύξει τις νέες θέσεις και χωρίς να ακολουθήσει την ενδεδειγμένη διαδικασία πλήρωσης θέσεων. Υπέδειξα στο Δημοτικό Συμβούλιο ότι οι πιο πάνω διορισμοί είναι αντικανονικοί και παράτυποι.

4.93.10 Συλλογική σύμβαση εργασίας. Σε αντίθεση με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 40.385, ημερ. 6.4.94, ο Δήμος έχει υπογράψει συλλογική σύμβαση εργασίας, για τα έτη 1997-2000, με την οποία παραχωρούνταν παρεμφερή ωφελήματα, όπως 14ος μισθός και ασφάλεια ζωής και ατυχημάτων προσωπικού, χωρίς την έγκριση του Υπουργείου Εσωτερικών.

4.93.11 Εσωτερικός έλεγχος. Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου παρουσιάζει αδυναμίες και ελλείψεις στις διάφορες δραστηριότητες του Δήμου. Αναφέρω πιο κάτω χαρακτηριστικά παραδείγματα:

- Τη μη λήψη αποτελεσματικών μέτρων για είσπραξη καθυστερημένων φορολογιών.
- Τη μη ορθή τήρηση ενδεδειγμένων μητρώων.
- Τη μη βεβαίωση των περιουσιακών στοιχείων του Δήμου.
- Τη μη συμπλήρωση της μηχανογράφησης των Υπηρεσιών του Δήμου.
- Τη μη διεξαγωγή περιοδικών ελέγχων από υπεύθυνο λειτουργό.

Ζήτησα από το Δημοτικό Συμβούλιο όπως μελετήσει τρόπους ενδυνάμωσης του εσωτερικού ελέγχου. Όπως πληροφορήθηκα, προωθούνται μέτρα για ενδυνάμωση του εσωτερικού ελέγχου.

4.93.12 Καθυστερήσεις φορολογιών. Οι καθυστερημένες φορολογίες στις 31.12.97, 31.12.98 και 31.12.99 ανήλθαν σε £224.125, £278.666 και £297.334, αντίστοιχα. Στις καθυστερήσεις περιλαμβάνονται οφειλές παλαιών ετών, οι οποίες τα τελευταία χρόνια δεν παρουσιάζουν σημαντικές εισπράξεις. Ζήτησα από το Δήμο όπως οι κατάλογοι καθυστερήσεων τύχουν προσεκτικής μελέτης, για εντοπισμό των ποσών που θα μπορούσε να εισπραχθούν και τη λήψη αποτελεσματικών μέτρων για την είσπραξη τους. Τα ποσά που θεωρούνται ανεπίδεκτα είσπραξης να διαγραφούν, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου. Ο Δήμαρχος με πληροφόρησε ότι έχουν μελετηθεί τρόποι είσπραξης των καθυστερημένων φορολογιών και ότι αναμένεται η έγκριση του Δημοτικού Συμβουλίου για διαγραφή των ποσών που θεωρούνται ανεπίδεκτα είσπραξης.

4.94 ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ

Μέρος Α

4.94.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος δεν υπέβαλε μέχρι σήμερα τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, οι οποίοι θα έπρεπε να είχαν υποβληθεί μέχρι την 30ή Απριλίου του 2000, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου.

4.94.2 Οφειλή για άντληση νερού. Ο Δήμος από 1.2.86 παραλείπει να καταβάλει οποιοδήποτε ποσό για την άντληση νερού από το υδροφόρο στρώμα Γερμασόγειας, με αποτέλεσμα οι εκκρεμείς υποχρεώσεις προς το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων στις 31.12.99 να ανέλθουν σε £508.357. Όπως πληροφορήθηκα, το Δημοτικό Συμβούλιο δεν είναι διατεθειμένο να εγκρίνει τη διάθεση οποιουδήποτε ποσού για την οφειλή προς το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, επικαλούμενο διάφορους λόγους.

4.95 ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΠΟΛΕΜΙΔΙΩΝ

Μέρος Α

4.95.1 Διεξαγωγή έρευνας.

(α) Η Υπηρεσία μου διεξήγαγε έρευνα στους λογαριασμούς του Δήμου, η οποία κάλυψε την περίοδο 1.1.96 - 8.9.99, και διαπίστωσε ταμειακό έλλειμμα ύψους £148.689, το οποίο προέκυψε από τη μη κατάθεση στο Δημοτικό Ταμείο ποσών που εισπράχθηκαν από το Δήμο. Τα αποτελέσματα της έρευνας διαβιβάστηκαν στην Αστυνομία, η οποία άρχισε τη διερεύνηση, για διαπίστωση τυχόν διάπραξης αδικημάτων.

(β) Ο Δημοτικός Ταμίας υπέβαλε παραίτηση στις 8.9.99, μετά τη σε βάρος του καταγγελία από υπάλληλο του Δήμου για οικονομικές παρατυπίες, και κατέθεσε για λογαριασμό του Δήμου £100.000 (£20.000 στις 8.9.99 και £80.000 στις 17.9.99).

4.95.2 Έκθεση γνώμης με επιφύλαξη. Λόγω του ταμειακού ελλείμματος που διαπιστώθηκε και της σοβαρότητας των θεμάτων που προέκυψαν κατά την έρευνα, η έκθεση μου δόθηκε με επιφύλαξη.

4.95.3 Εσωτερικός έλεγχος. Η έλλειψη εσωτερικού ελέγχου στις εισπράξεις και πληρωμές, καθώς και σε διάφορες άλλες δραστηριότητες και τομείς του Δήμου, είχε ως αποτέλεσμα το μη εντοπισμό του ταμειακού ελλείμματος και τη μη εφαρμογή των Κανονισμών και των ενδεδειγμένων διαδικασιών.

Υπέδειξα στο Δημοτικό Συμβούλιο το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει ο εσωτερικός έλεγχος στη διαφύλαξη των περιουσιακών στοιχείων του Δήμου και στη σωστή εφαρμογή των Κανονισμών και των ενδεδειγμένων διαδικασιών. Σοβαρές αδυναμίες παρατηρήθηκαν επίσης και στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου στη μηχανογράφηση.

4.95.4 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος δεν υπέβαλε για έλεγχο τους τελικούς λογαριασμούς των ετών 1997, 1998 και 1999, μέχρι την 30ή Απριλίου του επόμενου έτους, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου. Οι λογαριασμοί για τα έτη 1997 και 1998 ετοιμάστηκαν κατά τη διάρκεια της έρευνας και παρουσιάζουν τα ταμειακά διαθέσιμα και τα έσοδα μειωμένα κατά το έλλειμμα, το οποίο για τα έτη 1997 και 1998 ανερχόταν σε £13.010 και £66.202, αντίστοιχα. Για την περίοδο 1.1.99 - 8.9.99 ετοιμάστηκε ισοζύγιο που παρουσιάζει χρεωστικά και πιστωτικά υπόλοιπα ύψους £3.242.818 και £3.264.818, αντίστοιχα, δηλαδή υπήρχε πιστωτική διαφορά ύψους £22.000, η οποία προέκυψε από αντικανονική πίστωση

(μείωση μετρητών) του Ταμείου. Τα ταμειακά διαθέσιμα και τα έσοδα στο ισοζύγιο της περιόδου 1.1.99 -8.9.99 είναι μειωμένα κατά το ύψος του ταμειακού ελλείμματος, το οποίο ανερχόταν σε £69.477.

4.95.5 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί κατά τα έτη 1997 και 1998 παρουσίασαν πλεόνασμα £52.649 και £36.266, αντίστοιχα, σε σύγκριση με έλλειμμα £30.029 το 1996.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα του Δήμου το 1997 και 1998 ανήλθαν σε £1.029.186 και £1.141.187, αντίστοιχα, σε σύγκριση με £918.041 το 1996. Στα έσοδα περιλαμβάνεται κυβερνητική χορηγία ύψους £218.832 για το 1997 και £317.764 για το 1998.

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα του Δήμου το 1997 και 1998 ανήλθαν σε £976.537 και £1.104.921, αντίστοιχα, σε σύγκριση με £948.070 το 1996.

(δ) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Δήμου.

	1998	1997	1996
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς			
Τρέχουσες Υποχρεώσεις	0,57	0,58	0,52
Αποδοχές Προσωπικού προς Έξοδα	54,4%	57,9%	56,1%
Κυβερνητική Χορηγία προς Έσοδα	27,8%	21,3%	16,6%
Πλεόνασμα/(Έλλειμμα) προς			
Απασχολούμενο Κεφάλαιο	26,8%	66%	(113,5%)

(ε) Ρευστότητα. Η οικονομική κατάσταση και διαχείριση του Δήμου δε βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο, με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζονται σοβαρά προβλήματα ρευστότητας. Υπέδειξα στο Δημοτικό Συμβούλιο ότι πρέπει να μελετήσει τρόπους βελτίωσης των οικονομικών του Δήμου και να ετοιμάσει μακροπρόθεσμα στρατηγικό πρόγραμμα, για κάλυψη των συσσωρευμένων ελλειμμάτων.

(στ) Παρατράβηγμα τραπεζικού λογαριασμού. Σε αντίθεση με το άρθρο 85(2)(α) του Νόμου, το ύψος του παρατραβήγματος του Δήμου ξεπερνούσε το ποσοστό του 20% των εσόδων του Προϋπολογισμού του Δήμου για την τρέχουσα περίοδο, όπως φαίνεται πιο κάτω:

Έτος	Έσοδα	Σύνολο	
	Προϋπολογισμού	παρατραβήγματος	
	£	£	%
1997	1.060.200	303.126	28,6
1998	1.417.800	551.229	38,9

4.95.6 Προσωπικό. Στις 31.12.98 ο Δήμος εργοδοτούσε 59 πρόσωπα, από τα οποία τα 34 σε μόνιμες θέσεις, ενώ τα 25 εντάσσονταν στο εργατικό προσωπικό (22 τακτικοί και 3 έκτακτοι), με σύνολο αποδοχών £601.488.

4.95.7 Μισθοδοσία. Οι μισθοί που καταβάλλονται στους περισσότερους εργατοϋπαλλήλους του Δήμου είναι λανθασμένοι, λόγω εσφαλμένων τοποθετήσεων, χαριστικών προσαυξήσεων,

μη παραχώρησης ολόκληρου του ποσού της προσαύξησης ή της αύξησης τιμαριθμικού επιδόματος.

Ζήτησα όπως γίνουν οι αναγκαίες διορθώσεις στους μισθούς των εργατοϋπαλλήλων του Δήμου.

4.95.8 Σχέδια Υπηρεσίας. Τα σχέδια υπηρεσίας των υπαλλήλων δεν τροποποιήθηκαν μετά την εφαρμογή του άρθρου 2(α) της συλλογικής σύμβασης εργασίας της περιόδου 1996-1997.

4.95.9 Διορισμός εργατών σε οργανικές θέσεις του Δήμου. Κατά το 1996 οκτώ εργάτες προήχθηκαν και τοποθετήθηκαν σε οργανικές θέσεις του Δήμου, χωρίς να ληφθεί έγκριση δημιουργίας και πλήρωσης των θέσεων από τα Υπουργεία Εσωτερικών και Οικονομικών.

4.95.10 Οδικά έργα. Παρόλο ότι οι Τεχνικές Υπηρεσίες του Δήμου είναι επαρκώς στελεχωμένες, η ετοιμασία αρχιτεκτονικών σχεδίων και η επίβλεψη της εκτέλεσης οδικών έργων, που αναλαμβάνονται από εργολάβους, αναθέτονται σε ιδιωτικό γραφείο, χωρίς την προκήρυξη προσφορών, με αποτέλεσμα ο Δήμος να επιβαρύνεται με επιπρόσθετα έξοδα.

4.95.11 Άδειες λειτουργίας πρατηρίων πετρελαιοειδών. Ο Δήμος παρέλειψε να εκδώσει κατά τα έτη 1997, 1998 και 1999 άδειες λειτουργίας πρατηρίων πετρελαιοειδών και να εισπράξει τα σχετικά δικαιώματα. Η ευθύνη για την έκδοση των αδειών λειτουργίας των πρατηρίων ανατέθηκε από το 1994 στους Δήμους.

4.95.12 Άδειες λειτουργίας υποστατικών. Ο Δήμος εκδίδει άδειες λειτουργίας υποστατικών, χωρίς αυτά να πληρούν όλες τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από τις σχετικές νομοθεσίες. Υπέδειξα ότι η πιο πάνω τακτική πρέπει να σταματήσει, καθότι βασικοί όροι που διέπουν την παραχώρηση άδειας λειτουργίας σε υποστατικά αφορούν τα ευαίσθητα θέματα της δημόσιας ασφάλειας και υγιεινής.

4.95.13 Πολιτιστικές εκδηλώσεις. Από την έρευνα που διεξήχθη διαπιστώθηκε ότι δεν εξασκείται κανένας οικονομικός έλεγχος στις πολιτιστικές εκδηλώσεις του Δήμου, με αποτέλεσμα σεβαστά ποσά, τα οποία εισπράττονταν κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων, να μην καταθέτονται στο Δημοτικό Ταμείο.

4.95.14 Καθυστερήσεις φορολογιών. Οι καθυστερήσεις φορολογιών, δικαιωμάτων και άλλων εσόδων του Δήμου ανέρχονταν στις 31.12.97 και 31.12.98 σε £206.217 και £270.505, αντίστοιχα, σε σύγκριση με £180.519 στις 31.12.96.

4.96 ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Μέρος Α

4.96.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος υπέβαλε καθυστερημένα στις 14.9.2000 τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, αντί μέχρι την 30ή Απριλίου του 2000, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου.

4.97 ΔΗΜΟΣ ΑΓΛΑΝΤΖΙΑΣ

Μέρος Α

4.97.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος υπέβαλε καθυστερημένα στις 20.6.2000 τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, αντί μέχρι την 30ή Απριλίου του 2000, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου. Όπως με πληροφόρησε ο Δήμος, δόθηκαν

ρητές οδηγίες στην αρμόδια Υπηρεσία για συμμόρφωση με τις πρόνοιες του Νόμου, αναφορικά με την έγκαιρη ετοιμασία και υποβολή των τελικών λογαριασμών για έλεγχο.

4.97.2 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί κατά τα έτη 1997 και 1998 παρουσίασαν πλεόνασμα £284.752 και έλλειμμα £2.009, αντίστοιχα, σε σύγκριση με πλεόνασμα £79.006 το 1996.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα του Δήμου το 1997 και 1998 ανήλθαν σε £1.790.754 και £1.781.447, αντίστοιχα, σε σύγκριση με £1.186.957 το 1996. Στα έσοδα περιλαμβάνεται κυβερνητική χορηγία ύψους £702.462 για το 1997 και £568.641 για το 1998.

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα του Δήμου το 1997 και 1998 ανήλθαν σε £1.506.002 και £1.783.456, αντίστοιχα, σε σύγκριση με £1.107.951 το 1996.

(δ) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Δήμου:

	1998	1997	1996
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς			
Τρέχουσες Υποχρεώσεις	2,77	2,77	1,13
Αποδοχές Προσωπικού προς Έξοδα	33,93%	33,23%	40,63%
Κυβερνητική Χορηγία προς Έσοδα	31,92%	39,23%	14,06%
Πλεόνασμα/(Έλλειμμα) προς			
Απασχολούμενο Κεφάλαιο	(0,03%)	4,85%	1,62%

(ε) Ρευστότητα. Η οικονομική κατάσταση του Δήμου δεν ήταν ικανοποιητική και για κάλυψη τρέχουσων αναγκών μεταφέρονταν, αντικανονικά, ποσά από το λογαριασμό δανείων στο γενικό λογαριασμό. Στα ταμειακά διαθέσιμα του Δήμου το 1997 και 1998 περιλαμβάνονται ποσά £213.196 και £95.619, αντίστοιχα, που αφορούν αδιάθετα ποσά δανείων.

4.97.3 Μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις του Δήμου στις 31.12.97 και 31.12.98 ανέρχονταν σε £4.806.899 και £5.158.058, αντίστοιχα, ενώ οι βραχυπρόθεσμες σε £1.495.668 και £1.763.847. Στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις περιλαμβάνονται οι δόσεις των δανείων που ήταν πληρωτέες εντός ενός έτους, ύψους £1.105.210 και £1.147.500, αντίστοιχα.

4.97.4 Προσωπικό. Στις 31.12.98 ο Δήμος εργοδοτούσε 64 πρόσωπα, από τα οποία τα 20 σε μόνιμες θέσεις, 6 έκτακτους, ενώ τα υπόλοιπα 38 ανήκαν στο εργατικό προσωπικό (23 τακτικοί και 15 έκτακτοι), με σύνολο αποδοχών £605.128.

4.97.5 Αναπροσαρμογή μισθού και αναβάθμιση κλίμακας του Δημοτικού Ταμιά και του Επιθεωρητή Κήπων και Πρασίνου. Το Δημοτικό Συμβούλιο στις 10.12.98 αποφάσισε την αναβάθμιση των μισθολογικών κλιμάκων του Δημοτικού Ταμιά και του Επιθεωρητή Κήπων και Πρασίνου, στις συνδυασμένες κλίμακες Α9-Α11-Α12, και την τοποθέτησή τους στην αρχική βαθμίδα της Α11, αναδρομικά από 1.1.98, χωρίς να εξαντλήσουν, όπως θα έπρεπε, την κλίμακα Α9.

Σύμφωνα με το άρθρο 53(1) του περί Δήμων Νόμου και σχετική επιστολή, ημερ. 10.5.93, του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, το Δημοτικό Συμβούλιο πρέπει να ενεργεί μέσα στα πλαίσια των σχεδίων υπηρεσίας που ισχύουν κατά το συγκεκριμένο χρόνο.

Στους πιο πάνω υπαλλήλους πληρώθηκαν αντικανονικά και αναδρομικά ύψους £2.532 και £998, αντίστοιχα. Το Δημοτικό Συμβούλιο με πληροφόρησε ότι θα ασχοληθεί με το πιο πάνω θέμα.

4.97.6 Σύμβαση μίσθωσης βιοτεχνικής περιοχής. Βασικές πρόνοιες της σύμβασης για μίσθωση υποστατικών στη βιοτεχνική περιοχή, οι οποίες αφορούν τον τρόπο αποπληρωμής του μισθώματος, δεν εφαρμόζονται, με αποτέλεσμα οι καθυστερήσεις στις 31.12.97 και 31.12.98 να ανέρχονται σε £32.898 και £224.094, αντίστοιχα. Όπως πληροφορήθηκα, ο Δήμος υπέγραψε συμφωνία με εμπορική τράπεζα και από 1.3.2000 η είσπραξη του μισθώματος γίνεται μέσω των υπηρεσιών «factoring». Εισηγήθηκα στο Δήμο να ανατεθεί στην υπηρεσία «factoring» και η είσπραξη όλων των καθυστερήσεων, όπως μάλιστα προβλέπεται και στη συμφωνία. Το Δημοτικό Συμβούλιο με πληροφόρησε ότι μελετά σοβαρά την εισήγησή μου.

4.97.7 Καθυστερήσεις φορολογιών. Οι καθυστερημένες φορολογίες στις 31.12.97 και 31.12.98 ανήλθαν στις £400.635 και £504.489, αντίστοιχα, σε σύγκριση με £346.142 το 1996, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £54.493 (15,74%) και £103.854 (25,92%) το 1997 και 1998, αντίστοιχα. Στις καθυστερήσεις περιλαμβάνονται οφειλές της περιόδου 1987-1991, ύψους £112.279, και 1992-1994, ύψους £86.934, οι οποίες τα τελευταία χρόνια δεν παρουσιάζουν καμιά είσπραξη. Ζήτησα επανειλημμένα από το Δήμο όπως οι κατάλογοι καθυστερήσεων τύχουν προσεκτικής μελέτης, για εντοπισμό των ποσών που μπορούν να εισπραχθούν, και ληφθούν αποτελεσματικά μέτρα, περιλαμβανομένων και δικαστικών, για την είσπραξη τους. Τα ποσά που θεωρούνται ανεπίδεκτα είσπραξης να διαγραφούν σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου. Όπως πληροφορήθηκα, οι Υπηρεσίες του Δήμου διεξάγουν ενδελεχή έλεγχο των καταλόγων καθυστερημένων φορολογιών και θα καταχωρίζονται αγωγές για τις καθυστερήσεις των οποίων η είσπραξη είναι δυνατή.

Υπέδειξα επίσης όπως λαμβάνονται έγκαιρα μέτρα για είσπραξη των καθυστερήσεων, καθότι με την πάροδο του χρόνου ο κίνδυνος της μη είσπραξης τους αυξάνεται.

4.97.8 Φόρος θεάματος. Σε αντίθεση με το άρθρο 85(2)(i)(i) του περί Δήμων Νόμου, ο Δήμος δεν εισπράττει φόρο θεάματος για τις παραστάσεις και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

4.97.9 Άδειες λειτουργίας πρατηρίων πετρελαιοειδών. Από τα έξι πρατήρια πετρελαιοειδών που λειτουργούν στην περιοχή του Δήμου, μόνο τα τρία πληρούσαν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τον περί Ρυθμίσεως Πρατηρίων Πετρελαιοειδών (Τροποποιητικό) Νόμο, για τα οποία και εκδόθηκε άδεια λειτουργίας, ενώ τα υπόλοιπα λειτουργούσαν παράνομα, χωρίς να ληφθούν οποιαδήποτε μέτρα εναντίον τους.

4.97.10 Εσωτερικός έλεγχος. Παρά τα διορθωτικά μέτρα που λήφθηκαν, το σύστημα εσωτερικού ελέγχου εξακολουθεί να παρουσιάζει αδυναμίες και επιβάλλεται η περαιτέρω ενδυνάμωσή του. Όπως πληροφορήθηκα, το θέμα θα συζητηθεί στην ολομέλεια του Δημοτικού Συμβουλίου.

4.98 ΔΗΜΟΣ ΕΓΚΩΜΗΣ

Μέρος Α

4.98.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος δεν υπέβαλε μέχρι σήμερα τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, οι οποίοι θα έπρεπε να είχαν υποβληθεί μέχρι την 30ή Απριλίου του 2000, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου.

4.98.2 Άδεια διαχωρισμού οικοπέδων σε τεμάχιο που επηρεάζεται από το σχεδιασμό δρόμου πρωταρχικής σημασίας. Από έλεγχο της Υπηρεσίας μου το Δεκέμβριο 1999, προέκυψε ότι το Δημοτικό Συμβούλιο προχώρησε στην έκδοση άδειας διαχωρισμού 25 οικοπέδων σε τεμάχιο που επηρεάζεται από το σχεδιασμό δρόμου πρωταρχικής σημασίας, στα πλαίσια του Τοπικού Σχεδίου Λευκωσίας. Η άδεια εκδόθηκε με τη δικαιολογία ότι ο Δήμος αντιτίθεται στην κατασκευή του δρόμου, παραβλέποντας τις αντίθετες απόψεις του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως και του Υπουργείου Εσωτερικών, αλλά και απόφαση του προηγούμενου Δημοτικού Συμβουλίου, η οποία επικυρώθηκε με απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Παρατήρησα ότι, λόγω της πιο πάνω απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου, το Κράτος και ο Δήμος θα υποχρεωθούν να καταβάλουν αυξημένη αποζημίωση, γύρω στο £0,5 εκ., για την απαλλοτρίωση της γης που επηρεάζεται από τα 11 οικόπεδα, για σκοπούς υλοποίησης του έργου.

Τον Ιανουάριο 2000 ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εσωτερικών ζήτησε από το Γενικό Εισαγγελέα όπως καθοδηγήσει το Υπουργείο αναφορικά με το χειρισμό του θέματος, με γνώμονα την αποκατάσταση της νομιμότητας ή, σε αντίθετη περίπτωση, την καταβολή από το Δήμο της πρόσθετης αποζημίωσης του £0,5 εκ.

4.98.3 Προσφορά αρ. 8/99 για την προμήθεια ενός οχήματος αποκομιδής σκουβάλων. Το Δημοτικό Συμβούλιο κατακύρωσε τον Οκτώβριο 1999 την προσφορά σε ακριβότερο προσφοροδότη, αφού έλαβε υπόψη τις εισηγήσεις ιδιώτη συμβούλου, στον οποίο ανέθεσε την αξιολόγηση των προσφορών που υποβλήθηκαν. Από έρευνα της Υπηρεσίας μου, η οποία διεξήχθη κατόπι παραπόνου που υποβλήθηκε από χαμηλότερο προσφοροδότη, διαπιστώθηκε ότι:

(α) Η εισηγήση του συμβούλου βασίστηκε πάνω σε ορισμένα πλεονεκτήματα του οχήματος που πρόσφερε ο ακριβότερος προσφοροδότης, χωρίς αυτό να προνοείται στους όρους της προσφοράς.

(β) Η τιμή της κατακύρωσης της προσφοράς προέκυψε κατόπι διαπραγμάτευσης του συμβούλου με τον επιτυχόντα προσφοροδότη και τροποποίησης της προσφοράς του αναφορικά με τον εξοπλισμό του οχήματος, διαδικασία η οποία δεν προνοείτο στους όρους προσφοράς.

Το Δεκέμβριο 1999 υπέβαλα στο Δήμαρχο τις απόψεις μου, παρατηρώντας ότι, εφόσον η κατακύρωση θα γινόταν στην πιο συμφέρουσα οικονομικά προσφορά, τα κριτήρια και η βαρύτητα τους θα έπρεπε να περιληφθούν στα έγγραφα της προσφοράς, σύμφωνα με τις βασικές αρχές της διαδικασίας προσφορών. Επίσης, ο ιδιώτης σύμβουλος, στον οποίο ανατέθηκε η αξιολόγηση των προσφορών, θα έπρεπε να είχε καθοδηγηθεί για τη μέθοδο αξιολόγησης, ώστε αυτή να συνάδει με τις αρχές του διοικητικού δικαίου, τις οποίες οφείλουν να

τηρούν οι Δημόσιες Αρχές. Όπως με πληροφόρησε ο Δήμαρχος, για το θέμα αυτό εκκρεμεί στο δικαστήριο προσφυγή, την οποία καταχώρισε ένας από τους προσφοροδότες.

Μέρος Β

4.98.4 Διαπύλια φρουταριών. Δεν εισπράττονται διαπύλια για αγαθά που εκθέτονται προς πώληση σε φρουταρίες, όπως προνοεί το άρθρο 122(1) του περί Δήμων Νόμου. Για ρύθμιση του θέματος, ετοιμάστηκαν Κανονισμοί, που δημοσιεύτηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας αρ. 3358, ημερ. 22.10.99, οι οποίοι όμως, όπως πληροφορήθηκα, δεν έχουν εφαρμοστεί, λόγω του ότι γίνονται ενέργειες, από πλευράς του Υπουργείου Εσωτερικών και της Ένωσης Δήμων, για κατάργηση των διαπυλίων.

4.98.5 Αναβάθμιση της κλίμακας του Δημοτικού Μηχανικού. Σύμφωνα με απόφαση της Υπουργικής Επιτροπής, η αναβάθμιση της μισθοδοτικής κλίμακας της πιο πάνω θέσης έπρεπε να ισχύει από 1.1.94 και όχι από 13.4.92, όπως αποφάσισε το Δημοτικό Συμβούλιο στις 24.10.95 και 5.12.95. Ως αποτέλεσμα, έγινε υπερπληρωμή, η οποία δεν έχει ακόμα ανακτηθεί. Το Δημοτικό Συμβούλιο εμμένει στις αποφάσεις του, παρά τις επανειλημμένες παρατηρήσεις μου.

4.99 ΔΗΜΟΣ ΛΑΤΣΙΩΝ

Μέρος Α

4.99.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος δεν υπέβαλε για έλεγχο τους τελικούς λογαριασμούς των ετών 1998 και 1999, ενώ αυτοί του 1997 υποβλήθηκαν στις 4.7.2000, αντί μέχρι την 30ή Απριλίου 1998, όπως προνοεί το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου. Με επιστολή μου ζήτησα από το Δήμαρχο όπως δώσει οδηγίες για έγκαιρη ετοιμασία και υποβολή των λογαριασμών του 1998 και 1999 για το νενομισμένο έλεγχο.

4.99.2 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί κατά τα έτη 1995 και 1996 παρουσίασαν έλλειμμα £57.260 και πλεόνασμα £143.536, αντίστοιχα, σε σύγκριση με πλεόνασμα £42.889 το 1994.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα του Δήμου κατά τα έτη 1995 και 1996 ανήλθαν σε £820.037 και £1.177.566, αντίστοιχα, σε σύγκριση με £822.514 το 1994. Στα έσοδα περιλαμβάνεται κυβερνητική χορηγία ύψους £32.200 για το 1995 και £130.203 για το 1996.

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα του Δήμου κατά τα έτη 1995 και 1996 ανήλθαν σε £877.297 και £1.034.030, αντίστοιχα, σε σύγκριση με £779.625 το 1994. Οι δαπάνες για μισθωτές υπηρεσίες ανήλθαν σε £455.649 για το 1995 και £509.772 για το 1996.

(δ) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Δήμου:

	1996	1995	1994
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς			
Τρέχουσες Υποχρεώσεις	1,23	1,20	1,59
Αποδοχές Προσωπικού προς Έξοδα	49,3%	51,9%	49,2%
Κυβερνητική Χορηγία προς Έσοδα	11%	3,9%	7,5%

4.99.3 Προϋπολογισμοί

(α) Τακτικός Προϋπολογισμός. Ο Τακτικός Προϋπολογισμός του Δήμου για τα έτη 1995 και 1996 ήταν ελλειμματικός κατά £248.620 και £180.850, αντίστοιχα, σε αντίθεση με τους όρους έγκρισης του προϋπολογισμού που τέθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο, οι οποίοι αναφέρουν ότι ο Τακτικός Προϋπολογισμός πρέπει να είναι πλεονασματικός, για την αυτοχρηματοδότηση μέρους των επενδυτικών δαπανών.

(β) Προϋπολογισμός Αναπτύξεως. Κατά τα έτη 1995 και 1996 μεγάλα ποσά δαπανών που περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως παρέμειναν αδαπάνητα, λόγω κυρίως της μη εκτέλεσης ή της μη συμπλήρωσης των έργων.

Έτος	Προϋπολογισμός	Πραγματικές δαπάνες	Αδαπάνητα ποσά	Ποσοστό απόκλισης
	£	£	£	%
1995	540.000	126.911	413.089	76
1996	787.000	205.143	581.857	74

(γ) Υπερβάσεις εξόδων. Παρατηρήθηκαν υπερβάσεις εξόδων κατά τα έτη 1995 και 1996, οι οποίες ξεπερνούν το 20% των εγκριθέντων ποσών του προϋπολογισμού, για τις οποίες δε λήφθηκε η έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, όπως προνοεί το άρθρο 66(1) του περί Δήμων Νόμου.

4.99.4 Δικαιώματα επίβλεψης εκτέλεσης όρων υδατοπρομήθειας. Τα πιο πάνω δικαιώματα εισπράττονται κατά την έκδοση της άδειας διαχωρισμού οικοπέδων, χωρίς τη θέσπιση Κανονισμών. Όπως πληροφορήθηκα, ο Δήμος και ο νομικός του σύμβουλος διερευνούν κατά πόσο μπορούν να θεσπιστούν τέτοιοι Κανονισμοί.

4.99.5 Διαπύλια φρουταριών. Δεν εισπράττονται διαπύλια για αγαθά που εκθέτονται προς πώληση σε φρουταρίες, όπως προνοεί το άρθρο 122(1) του περί Δήμων Νόμου. Όπως πληροφορήθηκα, ο Δήμος θεωρεί ασύμφορη την είσπραξη των πιο πάνω διαπυλίων.

4.99.6 Ταμείο Συντάξεων και Φιλοδωρημάτων. Κατά παράβαση του Κανονισμού 6 (2) (Κ.Δ.Π. 281/94), ο οποίος προνοεί ότι η εισφορά που πρέπει να καταβάλλεται στο Ταμείο Συντάξεων και Φιλοδωρημάτων είναι ίση με το 0,75% των εκάστοτε ετήσιων συντάξιμων απολαβών, μέχρι ποσού ίσου με τις ασφαλιστέες αποδοχές, οι οποίες καθορίζονται εκάστοτε με βάση τους περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμους, και 1,75% των εκάστοτε ετήσιων συντάξιμων απολαβών, για ποσά πέρα από τις ασφαλιστέες αποδοχές, οι υπάλληλοι του Δήμου συνεισφέρουν στο πιο πάνω Ταμείο 0,75% πάνω σε ολόκληρο το ποσό των συντάξιμων απολαβών, τους. Όπως πληροφορήθηκα, ο Δήμος συμφώνησε με τις διαπιστώσεις μου και οι εισφορές στο πιο πάνω Ταμείο γίνονται σύμφωνα με τις πρόνοιες των Κανονισμών.

4.100 ΔΗΜΟΣ ΙΔΑΛΙΟΥ

Μέρος Α

4.100.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος δεν υπέβαλε μέχρι σήμερα τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, οι οποίοι θα έπρεπε να είχαν υποβληθεί μέχρι την 30ή Απριλίου του 2000, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου.

4.100.2 Οικονομική κατάσταση

(α) **Αποτελέσματα έτους.** Οι λογαριασμοί κατά τα έτη 1997 και 1998 παρουσίασαν πλεόνασμα £149.030 και £172.612, αντίστοιχα.

(β) **Έσοδα.** Τα έσοδα του Δήμου το 1997 και 1998 ανήλθαν σε £834.269 και £1.096.444, αντίστοιχα. Στα έσοδα περιλαμβάνεται κυβερνητική χορηγία ύψους £209.454 για το 1997 και £249.027 για το 1998.

(γ) **Έξοδα.** Τα έξοδα του Δήμου το 1997 και 1998 ανήλθαν σε £685.239 και £923.831, αντίστοιχα.

4.100.3 Κανονισμοί. Δεν έχουν ακόμη θεσπιστεί Κανονισμοί που να διέπουν τους όρους υπηρεσίας των υπαλλήλων και την οικονομική διαχείριση και λειτουργία του Δήμου, όπως προνοούν τα άρθρα 53(2) και 87(1) του περί Δήμων Νόμου.

4.100.4 Δημοσιονομικές Οδηγίες και Κανονισμοί Αποθηκών. Ο Δήμος δεν έχει υιοθετήσει τις πιο πάνω Οδηγίες και Κανονισμούς που ετοιμάστηκαν από ειδική επιτροπή, η οποία συστάθηκε από εκπροσώπους των Δήμων και της Υπηρεσίας μου.

4.100.5 Προσωπικό. Ο Δήμος εργοδοτούσε στις 31.12.97 11 πρόσωπα, από τα οποία τα 4 σε μόνιμες θέσεις, ενώ τα 7 ανήκαν στο εργατικό προσωπικό (3 τακτικοί και 4 έκτακτοι), με σύνολο αποδοχών £75.260.

Στις 31.12.98 ο Δήμος εργοδοτούσε 16 πρόσωπα, από τα οποία τα 6 σε μόνιμες θέσεις, τα 4 ήταν έκτακτοι, ενώ τα 6 ανήκαν στο τακτικό εργατικό προσωπικό, με σύνολο απολαβών £121.129.

4.100.6 Εσωτερικός έλεγχος. Διαπιστώθηκαν σοβαρές αδυναμίες και ελλείψεις στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου, που καλύπτουν τις διάφορες δραστηριότητες του Δήμου, με αποτέλεσμα να εντοπίζονται λάθη και παρατυπίες, τόσο στα έσοδα, όσο και στα έξοδα.

4.100.7 Παραχώρηση πρόσθετων προσαυξήσεων. Το Δημοτικό Συμβούλιο παραχώρησε αντικανονικά πρόσθετες προσαυξήσεις σε ορισμένους υπαλλήλους. Σύμφωνα με σχετική γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, τα Δημοτικά Συμβούλια οφείλουν να ενεργούν μέσα στα πλαίσια των σχεδίων υπηρεσίας και οποιαδήποτε πράξη ή ενέργεια τους καθ' υπέρβαση ή κατά παράβαση των σχεδίων υπηρεσίας, τα οποία ισχύουν κατά το συγκεκριμένο χρόνο, είναι ανεπίτρεπτη.

4.100.8 Διαπύλια φρουταριών. Δεν εισπράττονται διαπύλια για αγαθά που εκθέτονται προς πώληση σε φρουταρίες, όπως προνοεί το άρθρο 122(1) του περί Δήμων Νόμου.

4.101 ΔΗΜΟΣ ΛΑΚΑΤΑΜΙΑΣ

Μέρος Α

4.101.1 Λογαριασμοί και έλεγχος. Ο Δήμος υπέβαλε καθυστερημένα στις 14.9.2000 τους τελικούς λογαριασμούς του 1999 για έλεγχο, αντί μέχρι την 30ή Απριλίου του 2000, όπως καθορίζει το άρθρο 81(1) του περί Δήμων Νόμου. Ο Δήμαρχος με πληροφόρησε ότι έχουν δοθεί αυστηρές οδηγίες στην Οικονομική Υπηρεσία του Δήμου, όπως οι λογαριασμοί ετοιμάζονται και υποβάλλονται στην Υπηρεσία μου για έλεγχο, σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Δήμων Νόμου.

4.102 ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ - ΓΕΝΙΚΑ

Μέρος Α

4.102.1 Σύσταση Κοινοτικών Συμβουλίων. Με τη θέσπιση και εφαρμογή του περί Κοινοτήτων Νόμου 86(Ι)/99 από τις 9.7.99, καταργήθηκαν ο περί Χωρίων (Διοίκηση και Βελτίωση) Νόμος, ο περί Χωριτικών Αρχών Νόμος, ο περί Δημοσίας Υγείας (Χωρίων) Νόμος και ο περί Υδατοπρομήθειας Χωρίων (Οικιακοί Σκοποί) Νόμος και τα Συμβούλια Βελτιώσεως και οι Χωριτικές Αρχές μετονομάστηκαν σε Κοινοτικά Συμβούλια. Σύμφωνα με το άρθρο 71 του περί Κοινοτήτων Νόμου, ο έλεγχος όλων των Κοινοτικών Συμβουλίων ανατέθηκε στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας. Ως αποτέλεσμα, ο Γενικός Ελεγκτής ανέλαβε, επιπρόσθετα από τον έλεγχο των λογαριασμών των πρώην Συμβουλίων Βελτιώσεως, τον οποίο ανέκαθεν ασκούσε, και τον έλεγχο των λογαριασμών των 281 πρώην Χωριτικών Αρχών.

4.102.2 Αιφνιδιαστικοί έλεγχοι. Κατά το 1999 διεξήχθησαν από την Υπηρεσία μου αιφνιδιαστικοί έλεγχοι των μετρητών των Κοινοτικών Συμβουλίων. Σε ορισμένα Συμβούλια έγινε το 1999 από τον Πρόεδρο του οικείου Συμβουλίου μόνο ένας αιφνιδιαστικός έλεγχος και, σε μερικές περιπτώσεις, κανένας, αντί δυο που προνοούν οι Δημοσιονομικές Οδηγίες.

4.102.3 Υπερβάσεις εξόδων. Σε μερικές περιπτώσεις σημειώθηκαν υπερβάσεις στα Κονδύλια Εξόδων, χωρίς να υπάρχει η προηγούμενη έγκριση των Συμβουλίων/Επάρχων. Για τις υπερβάσεις αυτές δόθηκε αργότερα καλυπτική έγκριση.

4.102.4 Μετρητά στα χέρια των Επιθεωρητών. Τα μετρητά ορισμένων πρώην Συμβουλίων Βελτιώσεως στις 31 Δεκεμβρίου 1999 ξεπερνούσαν κατά πολύ τα ανώτατα καθορισμένα όρια. Από τις καταθέσεις του Ιανουαρίου 2000, προκύπτει ότι, σε ορισμένα από αυτά, έγιναν εισπράξεις φορολογιών μετά το τέλος του 1999, αλλά με ημερομηνία 31.12.99, χωρίς την πρόσθετη επιβάρυνση του 25% και σε αντίθεση με τις πρόνοιες του Νόμου. Η πιο πάνω τακτική ακολουθήθηκε και σε όλες τις πρώην Χωριτικές Αρχές.

4.102.5 Σχέδια Υπηρεσίας και Κανονισμοί Προσωπικού Κοινοτικών Συμβουλίων. Παρατηρήθηκαν περιπτώσεις όπου τα Κοινοτικά Συμβούλια αντικανονικά τοποθετούν υπαλλήλους σε βαθμίδες κλιμάκων πιο ψηλές από την αρχική ή παραχωρούν επιπρόσθετες ετήσιες προσαυξήσεις ή/και τοποθετούν υπαλλήλους σε νέες κλίμακες με λανθασμένο τρόπο. Τούτο οφείλεται, κατά τη γνώμη μου, στο γεγονός ότι σε πολλά Κοινοτικά Συμβούλια δεν υπάρχουν σχέδια υπηρεσίας και Κανονισμοί Προσωπικού.

4.102.6 Παράκαμψη διαδικασίας προσφορών. Σε ορισμένα Συμβούλια δεν ακολουθήθηκε η ενδεδειγμένη διαδικασία προσφορών για την αγορά υπηρεσιών ή αγαθών.

4.102.7 Ταμείο Συντάξεων και Φιλοδωρημάτων. Ορισμένα Συμβούλια καταθέτουν ένα κατ' αποκοπή ποσό κάθε χρόνο, ως εισφορά στο Ταμείο Συντάξεων και Φιλοδωρημάτων, αντί να εισφέρουν το ποσό που προβλέπουν οι Κανονισμοί τους.

4.102.8 Απασχόληση εκτάκτων. Αρκετά Συμβούλια συχνά απασχολούν εργάτες για διάφορες εργασίες, χωρίς να αποκόπτουν από τις απολαβές τους οποιαδήποτε ποσά, για σκοπούς εισφορών στα διάφορα Ταμεία.

4.102.9 Καθυστερημένες δόσεις δανείων. Μερικά Συμβούλια δεν κατέβαλαν τις δόσεις των δανείων τους στις καθορισμένες ημερομηνίες, με αποτέλεσμα να επιβαρυνθούν με τόκους υπερημερίας.

4.102.10 Κατανάλωση νερού - Καθυστερήσεις. Σε αρκετά Συμβούλια οφείλονται από τους καταναλωτές σημαντικά ποσά, χωρίς να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την είσπραξη τους.

4.102.11 Αγορά νερού. Ορισμένα Συμβούλια χρησιμοποιούν τις εισπράξεις από τα τέλη υδατοπρομήθειας για άλλους σκοπούς, με αποτέλεσμα να μην εξοφλούν τις υποχρεώσεις τους προς το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων ή/και Κυβερνητικά Υδατικά Έργα.

4.102.12 Επιβολή φορολογίας πιο χαμηλής από ό,τι προβλέπεται στους Κανονισμούς. Σε ορισμένα Συμβούλια παρατηρήθηκαν περιπτώσεις όπου οι φορολογίες που επιβλήθηκαν ήταν πιο χαμηλές από εκείνες που προβλέπονται στους Κανονισμούς.

4.102.13 Έγκριση θέσεων ως συντάξιμων. Ορισμένα Συμβούλια εγκρίνουν θέσεις ως συντάξιμες, χωρίς την εκ των προτέρων έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών. Το Υπουργείο Εσωτερικών με πληροφόρησε ότι δόθηκαν οδηγίες στους οικείους Επάρχους, ώστε τα Κοινοτικά Συμβούλια να ενεργούν μέσα στα πλαίσια της σχετικής νομοθεσίας.

4.102.14 Κεντρική Υπηρεσία Κοινοτικών Συμβουλίων. Σε κάθε Επαρχία λειτουργεί Κεντρική Υπηρεσία Κοινοτικών Συμβουλίων, σκοπός της οποίας είναι η παροχή υπηρεσιών στα Συμβούλια.

Παρόλο που εισηγήθηκα στους οικείους Επάρχους όπως για κάθε Υπηρεσία τηρούνται ξεχωριστοί λογαριασμοί και ετοιμάζεται στο τέλος του χρόνου οικονομική κατάσταση εσόδων και εξόδων, για υποβολή και έλεγχο από την Υπηρεσία μου, εντούτοις η Κεντρική Υπηρεσία Κοινοτικών Συμβουλίων Αμμοχώστου δεν υπέβαλε λογαριασμούς, ενώ η Κεντρική Υπηρεσία Λεμεσού υπέβαλε, τον Αύγουστο 2000, λογαριασμούς μόνο για τα έτη 1988-1990.

Επίσης, η Κεντρική Υπηρεσία Κοινοτικών Συμβουλίων Λευκωσίας δεν υπέβαλε λογαριασμούς για τα έτη 1988-1994, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να διεξαχθεί έλεγχος, ούτε για τους λογαριασμούς των επόμενων χρόνων που υποβλήθηκαν.

Παρατηρήθηκε επίσης ότι δεν εκδόθηκαν Κανονισμοί που να καθορίζουν όλα τα θέματα που αφορούν τη λειτουργία και τους υπαλλήλους των Κεντρικών Υπηρεσιών, όπως προβλέπει το άρθρο 58(4) του περί Κοινοτήτων Νόμου.

4.102.15 Έλεγχος Κοινοτικών Συμβουλίων (πρώην Χωριτικών Αρχών). Από τον έλεγχο αριθμού Κοινοτικών Συμβουλίων (πρώην Χωριτικών Αρχών), ο οποίος άρχισε εδώ και μερικούς μήνες, διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Το λογιστικό σύστημα που ακολουθείται βασίζεται στις πραγματικές εισπράξεις και πληρωμές που αφορούν ένα ημερολογιακό έτος. Εντούτοις, στις πλείστες περιπτώσεις, διαπιστώνονται καταχωρίσεις στο Ταμείο, τόσο εσόδων όσο και εξόδων, οι οποίες έγιναν μέσα στο επόμενο έτος, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει συνοχή των οικονομικών αποτελεσμάτων για κάθε έτος χωριστά.

(β) Παρατηρήθηκε ότι, κατά κανόνα, δεν επιβάλλεται η πρόσθετη επιβάρυνση του 25% για καθυστερήσεις στην καταβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων κ.τ.λ., όπως προβλέπεται από το Νόμο, ενώ σε πλείστες περιπτώσεις, για παράκαμψη της πρόνοιας αυτής, οι αποδείξεις είσπραξης φέρουν ημερομηνία του λήξαντος έτους, ενώ η είσπραξη γίνεται μέσα στο επόμενο έτος. Αποτέλεσμα της τακτικής αυτής είναι να παρουσιάζονται, εικονικά, τεράστια ποσά μετρητών στην κατοχή των Κοινοταρχών κατά το τέλος του έτους. Η διαδικασία αυτή επιβεβαιώνεται και από τις καταθέσεις σημαντικών ποσών που γίνονται σε Συνεργατικά Ιδρύματα/ Τράπεζες στις αρχές του επόμενου έτους.

(γ) Οι καταχωρίσεις στο Ταμείο των εισπράξεων από τέλη Δημόσιας Υγείας και Υδατοπρομήθειας σε πολλές περιπτώσεις γίνονται συνολικά, με μια πράξη και στο τέλος του έτους, η οποία απεικονίζει τα συνολικά ποσά των φορολογικών καταλόγων, αφού αφαιρεθούν οι διαγραφές, μειώσεις και καθυστερήσεις, χωρίς ωστόσο να λαμβάνονται υπόψη οι αποδείξεις, βάσει των οποίων γίνονται οι εισπράξεις. Ο τρόπος αυτός δυσχεραίνει τον έλεγχο, αφού οι εισπράξεις επιβεβαιώνονται πρωτίστως από τις αποδείξεις που εκδίδονται. Έτσι, η Υπηρεσία μου είναι υποχρεωμένη να αυξάνει τα ποσοστά ελέγχου, μέχρι και 100%, για να επιβεβαιώσει την ενσωμάτωση στους λογαριασμούς των ποσών που καλύπτουν οι αποδείξεις εισπραξης. Σε αρκετές περιπτώσεις διαπιστώνονται διαφορές των αντίστοιχων ποσών αποδείξεων με εκείνα των καταχωρίσεων στο Ταμείο και γίνονται υποδείξεις για τις αναγκαίες διορθώσεις.

4.102.16 Θέσπιση Κανονισμών. Για την πιο αποτελεσματική και εύρυθμη λειτουργία των Συμβουλίων, αρκετά από τα άρθρα της Νομοθεσίας προβλέπουν τη θέσπιση Κανονισμών. Ενόψει της σοβαρότητας των θεμάτων που οι Κανονισμοί αναμένεται να ρυθμίσουν, ιδιαίτερα εκείνων που αφορούν καθορισμό πληρωτέων τελών και δικαιωμάτων, καθώς επίσης και για σκοπούς ομοιομορφίας, ζήτησα από το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών να με πληροφορήσει κατά πόσο έχει προωθηθεί η διαδικασία θέσπισης των πιο πάνω Κανονισμών, ώστε να επιτυγχάνονται καλύτερα οι στόχοι και σκοποί των Κοινοτικών Συμβουλίων.

Μέρος Β

4.102.17 Ταμεία Προνοίας. Σε ορισμένα Συμβούλια τα Ταμεία Προνοίας λειτουργούν χωρίς εγκριμένους Κανονισμούς.

4.102.18 Είσπραξη δικαιωμάτων χωρίς Κανονισμούς. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι ορισμένα Συμβούλια εισπράττουν διάφορα δικαιώματα, τα οποία δεν καλύπτονται από Κανονισμούς.

4.102.19 Πρόσθετο τέλος. Σύμφωνα με τον περί Κοινοτήτων Νόμο, κάθε Συμβούλιο επιβάλλει πρόσθετο τέλος 25% πάνω στις καθυστερήσεις για φόρους, δικαιώματα, ενοίκια, διαπύλια και άλλες επιβαρύνσεις. Παρατηρήθηκε ότι αρκετοί Κανονισμοί δεν καθορίζουν την ημερομηνία πληρωμής των πιο πάνω υποχρεώσεων, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να επιβληθεί το πρόσθετο τέλος. Για τον πιο πάνω λόγο εισηγήθηκα την τροποποίηση τους.

4.102.20 Καθυστερήσεις φόρων. Παρατηρήθηκε ότι εξακολουθούν να υπάρχουν καθυστερήσεις αρκετών χιλιάδων λιρών και ζήτησα όπως ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για την είσπραξη ή διαγραφή τους.

4.102.21 Φόρος επαγγέλματος. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι σε ορισμένα Συμβούλια δεν υποβάλλονται στοιχεία σχετικά με τη μισθοδοσία των φορολογούμενων, τα οποία είναι αναγκαία για σκοπούς ελέγχου του επαγγελματικού φόρου.

Ο Υπουργός Εσωτερικών συμφώνησε με τις διαπιστώσεις μου και με πληροφόρησε ότι έχουν δοθεί οδηγίες στους οικείους Επάρχους, όπως μεριμνήσουν ώστε τα Κοινοτικά Συμβούλια να ενεργούν μέσα στα πλαίσια της σχετικής νομοθεσίας και να συμμορφώνονται με τις υποδείξεις/παρατηρήσεις μου.

4.103 ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΓΙΟΥ ΤΥΧΩΝΑ

Μέρος Α

4.103.1 Τραπεζικοί λογαριασμοί του Συμβουλίου στη Συνεργατική Πιστωτική Εταιρεία Αγίου Τύχωνα. Τα υπόλοιπα των τραπεζικών λογαριασμών του Συμβουλίου που ήταν

καταθεμένα στις 31.12.99 στη Συνεργατική Πιστωτική Εταιρεία Αγίου Τύχωνα και παγοποιημένα από 29.5.98, λόγω κατάχρησης, ήταν, σύμφωνα με στοιχεία που δόθηκαν από το Συμβούλιο, £242.189. Παρατηρήθηκε ότι το Συμβούλιο δεν ενέργησε κατάλληλα, ούτε και πήρε τα κατάλληλα μέτρα, μη αποκλειομένων και δικαστικών, έτσι ώστε να επιτύχει την απόσυρση του πιο πάνω ποσού.

4.103.2 Οφειλές προς διάφορα Κοινοτικά Συμβούλια λόγω διάλυσης του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αμαθούντας. Το Συμβούλιο, σε αντίθεση με την Κ.Δ.Π. 280/95, Κανονισμός 3 (iii), αναφορικά με τη διάλυση του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αμαθούντας, παραλείπει να επιστρέψει τις οφειλές που προέκυψαν από τις εισπράξεις που πραγματοποίησε για το 1995, υπό μορφή φόρου, τέλους, δικαιώματος ή οποιασδήποτε άλλης οφειλής παρόμοιας φύσης. Στις 31.12.99 το ποσό αυτό ανερχόταν στις £214.284. Το Κοινοτικό Συμβούλιο Αγίου Τύχωνα αμφισβητεί την υποχρέωση για επιστροφή των εισπράξεων του 1995 στα διάφορα Κοινοτικά Συμβούλια, με αποτέλεσμα ορισμένα από αυτά (Κοινοτικά Συμβούλια Πύργου και Παρεκκλησιάς) να πάρουν δικαστικά μέτρα εναντίον του.

4.103.3 Οφειλή στο Κυβερνητικό Υδατικό Έργο. Στις 31.12.99 το Συμβούλιο χρωστούσε στο Κυβερνητικό Υδατικό Έργο ποσό ύψους £224.066.

4.103.4 Αντικανονική πρόσληψη προσωπικού. Σύμφωνα με τον περί Χωρίων (Διοίκηση και Βελτίωση) Νόμο, άρθρο 20(4), ο Πρόεδρος του Συμβουλίου δύναται να προσλαμβάνει στην υπηρεσία του Συμβουλίου «... οιοσδήποτε υπηρέτας ή εργάτας ήθελεν είναι αναγκαίοι δια την εκτέλεσιν οιοσδήποτε εργασιών ...»

Εκμεταλλεούμενος το πιο πάνω άρθρο του Νόμου, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου διόρισε μέλος του Συμβουλίου ως ειδικευμένο εργάτη για εκτέλεση ειδικών καθηκόντων, ο οποίος τελικά εκτελούσε γραφειακά καθήκοντα που δεν προσιδιάζουν στα καθήκοντα του εργάτη.

Σχετικά με την πιο πάνω πρόσληψη, εξέφρασα την άποψη ότι ο διορισμός ήταν αντίθετος με τις πρόνοιες του Νόμου και ασυμβίβαστος με τη θέση μέλους του Συμβουλίου, αφού δεν προηγήθηκε γραπτώς η υποβολή παραίτησης του. Στη συνέχεια το Συμβούλιο δημιούργησε θέση Τεχνικού, στην οποία διόρισε το πιο πάνω άτομο, χωρίς προηγουμένως να προκηρύξει τη θέση και ενώ ακόμα ήταν μέλος του Συμβουλίου.

Επιπρόσθετα, με τον ίδιο τρόπο προσέλαβε στενό συγγενικό του πρόσωπο ως πολιτιστικό λειτουργό, το οποίο, κατόπι παρατήρησης του Επάρχου και της Υπηρεσίας μας, μετονόμασε σε ειδικευμένο εργάτη. Εξέφρασα την άποψη ότι η πιο πάνω πρόσληψη δε συνάδει με τις πρόνοιες του Νόμου και δεν τηρήθηκαν οι ενδεδειγμένες διαδικασίες πρόσληψης προσωπικού.

Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, σε σχετική γνωμάτευση του προς το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών, χαρακτήρισε τους πιο πάνω διορισμούς νομικά ελαττωματικούς και ζήτησε την ανάκληση τους.

Επειδή το Συμβούλιο, κατόπι γνωμοδότησης του νομικού του συμβούλου, αποφάσισε ότι δεν υπάρχει λόγος ανάκλησης των αποφάσεων του, ο Έπαρχος Λεμεσού απευθύνθηκε στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών, είτε για εξέταση του ενδεχόμενου αναζήτησης ποινικής ευθύνης, είτε για προώθηση της διαδικασίας για λήψη απόφασης από τον Υπουργό Εσωτερικών, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου.

ΗΜΙΚΡΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

4.104 ΑΡΧΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Μέρος Α

4.104.1 Οικονομική κατάσταση

(α) **Αποτελέσματα έτους.** Οι λογαριασμοί της Αρχής για το 1999 παρουσίασαν έλλειμμα £1.418.492, σε σύγκριση με £311.069 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση του ελλείμματος κατά £1.107.423 ή 356%.

(β) **Έσοδα.** Τα έσοδα της Αρχής ήταν £6.636.211, σε σύγκριση με £6.711.714 το 1998. Δεν περιλαμβάνουν ποσό £280.269, που αντιπροσωπεύει τέλος βιομηχανικής κατάρτισης και πρόστιμα που οφείλονται από εργοδότες, εναντίον των οποίων έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση.

(γ) **Έξοδα.** Τα έξοδα ανήλθαν σε £8.054.703, σε σύγκριση με £7.022.783 το 1998. Η αύξηση των £1.031.920 οφείλεται κυρίως στις δαπάνες για τα προγράμματα κατάρτισης (£820.106).

(δ) **Λογιστικές Αναλογίες.** Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης της Αρχής:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	62	153
Δαπάνες Προσωπικού προς Έξοδα	18%	19%
Δαπάνες Βιομηχανικής Κατάρτισης προς Έξοδα	74%	73%
Έλλειμμα προς Απασχολούμενο Κεφάλαιο	12%	2%

4.104.2 Προσωπικό. Οι οργανικές θέσεις της Αρχής στις 31.12.99 ήταν 83, από τις οποίες οι 14 ήταν κενές. Οι συνολικές αποδοχές του προσωπικού, περιλαμβανομένων και των εργοδοτικών εισφορών στα διάφορα Ταμεία, ανήλθαν σε £1.486.655, σε σύγκριση με £1.368.900 το 1998, σημειώθηκε δηλαδή αύξηση £117.755 ή 8,6%, που οφείλεται κυρίως στις ετήσιες προσαυξήσεις και την αύξηση του τιμαριθμικού επιδόματος. Στις 31.12.99 απασχολούνταν επίσης τέσσερις έκτακτοι υπάλληλοι πάνω σε τετράμηνη βάση και μια τακτική εργάτρια. Ο μέσος όρος δαπάνης ανά υπάλληλο ανέρχεται γύρω στις £20.000.

4.104.3 Προϋπολογισμός

(α) **Έγκριση.** Ο προϋπολογισμός της Αρχής για το 1999 ψηφίστηκε σε Νόμο που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 16.4.99, παρά το ότι εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής και διαβιβάστηκε στις αρμόδιες Υπηρεσίες από τις αρχές του Σεπτεμβρίου 1999. Επίσης, συμπληρωματικός προϋπολογισμός για ποσό £900.000, για προγράμματα συνεχούς κατάρτισης, ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 12.11.99. Για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο 1999 εγκρίθηκαν δωδεκατημόρια, για την περίοδο όμως Μαρτίου 1999 μέχρι 15 Απριλίου 1999 διενεργούνταν δαπάνες χωρίς εξουσιοδότηση.

(β) **Ελλειμματικός προϋπολογισμός - Χρήση προϋπολογισμού.** Ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός της Αρχής για το έτος 1999 ήταν ελλειμματικός κατά £2,4 εκ., ενώ το έλλειμμα,

σύμφωνα με τα πραγματοποιηθέντα έσοδα και έξοδα από τη χρήση του προϋπολογισμού, ήταν £1,3 εκ. Ελλειμματικός ήταν τόσο ο προϋπολογισμός όσο και τα αποτελέσματα του προϋπολογισμού κατά το 1998. Επειδή και ο προϋπολογισμός για το έτος 2000, που αναμενόταν να ψηφιστεί από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, παρουσίαζε έλλειμμα της τάξης του £1,3 εκ., εξέφρασα τη γνώμη ότι θα πρέπει να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα, έτσι ώστε η οικονομική διαχείριση της Αρχής να ασκείται κατά τρόπο που να μη δημιουργηθεί μελλοντικά οποιοδήποτε πρόβλημα βιωσιμότητας της και να συνεχιστεί η ομαλή και απρόσκοπτη προσφορά των υπηρεσιών της.

Ο Πρόεδρος της Αρχής ανέφερε ότι η διατήρηση ελλειμματικών προϋπολογισμών κατά τα τρία τελευταία χρόνια αποτέλεσε έναν από τους στρατηγικούς στόχους της Αρχής, για ικανοποίηση αυξημένων αναγκών κατάρτισης και προώθησης νέων σχεδίων και δραστηριοτήτων, με τη διάθεση μέρους των ταμειακών πλεονασμάτων της. Επίσης, επισήμανε ότι στόχος της Αρχής δεν είναι η συσσώρευση ταμειακών αποθεμάτων, αλλά η διάθεση των πόρων της για εκπλήρωση της αποστολής της, παράλληλα με τη διατήρηση ενός αποδεκτού ορίου αποθεμάτων για αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.

4.104.4 Προγράμματα Συνεχούς Κατάρτισης - Πολυεπιχειρησιακά - Συνήθη και Ζωτικής Σημασίας στην Κύπρο.

(α) Διαφορές στα υποβληθέντα και εγκριθέντα προγράμματα. Διαπιστώθηκε και πάλι ότι τα στοιχεία που αφορούν τα υποβληθέντα και εγκριθέντα από το Γενικό Διευθυντή Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Συνεχούς Κατάρτισης - Συνήθη και Ζωτικής Σημασίας στην Κύπρο, τα οποία βρίσκονται καταχωρισμένα στους Γενικούς Φακέλους, δε συμφωνούν με τις αντίστοιχες μηχανογραφημένες καταστάσεις.

Η Αρχή με πληροφόρησε ότι οι διαφορές αυτές έχουν διερευνηθεί και οφείλονται, κατά κύριο λόγο, σε αβλεψίες στη χρήση των κωδικών, αναφορικά με προγράμματα που αποσύρθηκαν ή ακυρώθηκαν και με προγράμματα που από παραδρομή δεν περιλήφθηκαν στον κατάλογο που υποβλήθηκε στο Γενικό Διευθυντή για έγκριση, αλλά αναφέρονται ως εγκριθέντα στην επιστολή της Αρχής προς τα Ιδρύματα. Σχετική εισήγηση μου όπως μη δίνεται εκ των υστέρων έγκριση από το Γενικό Διευθυντή σε εκπρόθεσμες αιτήσεις, εκτός σε εξαιρετικές περιπτώσεις, έχει ήδη τεθεί σε εφαρμογή.

(β) Προγράμματα που αποσύρθηκαν ή ακυρώθηκαν/διακόπηκαν από τα ίδια τα Ιδρύματα. Παρατηρήθηκε ότι για το α' εξάμηνο του 1999, από τα 1 077 Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα, Συνήθη και Ζωτικής Σημασίας στην Κύπρο, τα οποία εγκρίθηκαν από το Γενικό Διευθυντή, τα 399 προγράμματα ή ποσοστό 37% ακυρώθηκαν ή διακόπηκαν από τα ίδια τα Ιδρύματα, ενώ 48 προγράμματα, που υποβλήθηκαν αρχικά στην Αρχή, αποσύρθηκαν πριν από την τελική τους έγκριση.

Για το β' εξάμηνο του 1999, από τα 833 εγκριθέντα προγράμματα, τα 159 προγράμματα ή ποσοστό 19% ακυρώθηκαν ή διακόπηκαν από τα Ιδρύματα, ενώ 22 προγράμματα αποσύρθηκαν από τα Ιδρύματα πριν από την τελική έγκρισή τους.

Η Αρχή με πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι, μέσα στα πλαίσια των προωθούμενων Κανονισμών Καταβολής Χορηγημάτων, μελετώνται διάφορα μέτρα, μεταξύ των οποίων και η επιβολή τέλους εξέτασης προγραμμάτων, προς αποτροπή της υποβολής από τα Ιδρύματα μεγάλου αριθμού προγραμμάτων για εξέταση.

(γ) Προγράμματα α΄ και β΄ εξαμήνου 1999 τα οποία δεν έχουν ξεκαθαρίσει. Ένας μεγάλος αριθμός προγραμμάτων, συγκεκριμένα 1 011 προγράμματα για το α΄ εξάμηνο 1999, ή ποσοστό 96% των εγκριθέντων, και 439 προγράμματα για το β΄ εξάμηνο 1999, ή ποσοστό 54%, δεν έχουν ξεκαθαρίσει ακόμη. Αρκετά από τα εν λόγω προγράμματα έχουν ήδη ολοκληρωθεί, ενώ άλλα ακυρώθηκαν από τα Ιδρύματα, χωρίς όμως να γίνει η κατάλληλη ενημέρωση του μηχανογραφημένου συστήματος προγραμμάτων.

Εισηγήθηκα όπως ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα, ώστε τα Ιδρύματα να αποστέλλουν, αμέσως μετά τη λήξη του εξαμήνου, την κατάσταση απολογισμού δραστηριοτήτων κατάρτισης, ώστε να μην καθυστερεί η ενημέρωση του μηχανογραφημένου συστήματος προγραμμάτων με τα προγράμματα που ακυρώνονται από τα Ιδρύματα.

Η Αρχή με πληροφόρησε ότι θα εντείνει τις προσπάθειες για έγκαιρη υποβολή των απολογισμών των Ιδρυμάτων, έτσι ώστε να μην καθυστερεί η ενημέρωση του μηχανογραφημένου συστήματος προγραμμάτων. Επίσης, στα πλαίσια των προωθούμενων Κανονισμών Καταβολής Χορηγημάτων, η Αρχή προτίθεται να καθορίσει προθεσμία έξι μηνών, από την τελευταία ημέρα του μήνα μέσα στον οποίο λήγει κάθε πρόγραμμα, για την υποβολή αίτησης για καταβολή χορηγήματος.

4.104.5 Σχέδιο Ενίσχυσης της Υποδομής Κατάρτισης. Παρατηρήθηκαν περιπτώσεις Ιδρυμάτων ή επιχειρήσεων που καθυστερούν την αποπληρωμή των δανείων που τους παραχωρήθηκαν από την Αρχή σύμφωνα με το Σχέδιο Ενίσχυσης της Υποδομής Κατάρτισης. Η καθυστέρηση οφείλεται στη μη υλοποίηση από μέρους των Ιδρυμάτων των προγραμμάτων κατάρτισης που περιλαμβάνονται στη Συμφωνία που υπέγραψαν με την Αρχή, τα οποία και ανέλαβαν να υλοποιήσουν, ως αντιπαροχή, και για την επιστροφή μέρους του ποσού που τους κατέβαλε η Αρχή.

Η Αρχή με πληροφόρησε ότι η μείωση που παρατηρήθηκε σε ορισμένες περιπτώσεις στο βαθμό υλοποίησης των προγραμμάτων που περιλαμβάνονται στη Συμφωνία οφείλεται, μεταξύ άλλων, στην αδυναμία των Ιδρυμάτων να εφαρμόσουν όλα τα προγράμματα, στην ουσιαστική μείωση των προγραμμάτων που εγκρίνονται και στη διαφοροποίηση των θεμάτων, τα οποία θεωρούνται ως θέματα προτεραιότητας από την Αρχή, για σκοπούς έγκρισης προγραμμάτων. Με πληροφόρησε επίσης ότι, στις περιπτώσεις όπου παρουσιάζεται καθυστέρηση στο βαθμό υλοποίησης των προγραμμάτων και στην επιστροφή των οφειλόμενων ποσών, η Αρχή ακολουθεί σχετική διαδικασία, η οποία έχει τύχει επεξεργασίας από το Νομικό της Σύμβουλο.

Μέρος Β

4.104.6 Έκδοση Κανονισμών. Η προώθηση της θέσπισης Κανονισμών που να διέπουν την καταβολή χορηγημάτων εκκρεμούσε, επειδή καθυστέρουσε η ψήφιση της νέας νομοθεσίας της Αρχής, η οποία τελικά ψηφίστηκε και δημοσιεύτηκε την 1.11.99.

Η Αρχή με πληροφόρησε ότι η ετοιμασία των Κανονισμών έχει ολοκληρωθεί και τυγχάνουν νομοτεχνικού ελέγχου από το Νομικό Σύμβουλο της Αρχής.

4.104.7 Σύστημα Μαθητείας στην Κύπρο. Όπως ανέφερα στην Έκθεσή μου για το προηγούμενο έτος, το Υπουργικό Συμβούλιο στις 19.2.97 αποφάσισε όπως οι δαπάνες για τη λειτουργία του Συστήματος Μαθητείας αναληφθούν από την Αρχή και ανέθεσε στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων να πάρει όλα τα αναγκαία μέτρα για υλοποίηση της απόφασης αυτής.

Όπως πληροφορήθηκα, ζητήθηκαν από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προσφορές για τη διεξαγωγή μελέτης από ειδικό εμπειρογνώμονα, σχετικά με το μελλοντικό ρόλο, τους στόχους και τη λειτουργία του Συστήματος Μαθητείας.

Η Αρχή με πληροφόρησε ότι η προσφορά για την πρόσληψη ειδικού εμπειρογνώμονα για εκπόνηση της πιο πάνω μελέτης έχει κατακυρωθεί την 1η Ιουνίου 2000 σε ομάδα συμβούλων του Κέντρου Ερευνών και Ανάπτυξης Intercollege. Αναμένεται σύντομα η υπογραφή του σχετικού συμβολαίου για έναρξη του έργου και συμπλήρωση του εντός έξι μηνών από την ημερομηνία υπογραφής του συμβολαίου.

4.105 ΑΡΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Μέρος Α

4.105.1 Έλεγχος λογαριασμών. Οι λογαριασμοί της Αρχής για το 1999 έχουν ελεγχθεί από ιδιώτη ελεγκτή που διόρισε η Αρχή, ύστερα από έγκρισή μου, σύμφωνα με το άρθρο 3(1) των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Έλεγχος Λογαριασμών) Νόμων του 1983 και 1984. Με βάση τις πρόνοιες των ίδιων Νόμων, η Υπηρεσία μου έχει διενεργήσει επιπρόσθετο οικονομικό και διαχειριστικό έλεγχο.

4.105.2 Προϋπολογισμός

(α) Έγκριση. Ο προϋπολογισμός της Αρχής για το 1999 υποβλήθηκε στον Υπουργό Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού στις 31.7.98 και, μετά από διαβουλεύσεις που έγιναν με το Υπουργείο Οικονομικών, εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 3.3.99 και κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων δυνάμει του άρθρου 3 των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφιση Προϋπολογισμών) Νόμων. Ο προϋπολογισμός ψηφίστηκε σε Νόμο που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 30.4.99 (22(II)/99). Για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο εγκρίθηκαν δωδεκατημόρια, για την περίοδο όμως Μαρτίου μέχρι 30 Απριλίου 1999 διενεργούνταν δαπάνες χωρίς εξουσιοδότηση.

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι δε θεωρήθηκε ορθό να σταματήσει η λειτουργία της Αρχής λόγω της μη έγκαιρης έγκρισης του προϋπολογισμού.

(β) Αδαπάνητα ποσά Προϋπολογισμού Αναπτύξεως. Ενώ οι δαπάνες που προϋπολογίστηκαν για το 1999 ήταν £96,2 εκ., οι πραγματικές δαπάνες ανήλθαν σε £76,4 εκ., παρέμεινε δηλαδή αδαπάνητο ποσό ύψους £19,8 εκ. ή ποσοστό 20,6%, λόγω κυρίως μη εκτέλεσης ή μη συμπλήρωσης των πιο κάτω έργων:

Κονδύλι κεφαλαιουχ. δαπανών		Εγκεκριμένο ποσό προϋπολο- γισμού	Αδαπάνητο ποσό
		£εκ.	£εκ.
4-509	Σταθμός Βασιλικού, Μονάδες 3 & 4	1,2	1,2
4-510	Βελτίωση Σταθμού Μονής	0,1	0,1
4-512	Βελτίωση και Επέκταση Δικτύου Μεταφοράς	11,0	7,6
4-518	Βελτίωση και Ανέγερση Κτιρίων και Υποστατικών	4,2	3,6
4-528	Σύστημα Πληροφορικής	3,1	2,9

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι η διαφορά μεταξύ των προϋπολογισθεισών και πραγματικών δαπανών οφείλεται, από τη μια, στο μεγάλο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της ετοιμασίας και της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και, από την άλλη, σε εξωγενείς παράγοντες που είναι πέρα από τον έλεγχο της Αρχής.

4.105.3 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Σύμφωνα με τους λογαριασμούς παρουσιάζεται πλεόνασμα £26,09 εκ. πριν από τη φορολογία. Συνοπτικά τα αποτελέσματα των δυο τελευταίων ετών παρουσιάζονται ως ακολούθως:

	1999	1998
	£εκ.	£εκ.
Έσοδα	129,69	117,05
Έξοδα	103,60	81,57
Πλεόνασμα έτους	26,09	35,48

(β) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης της Αρχής κατά τα τελευταία δύο έτη:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	1,13	1,76
Πλεόνασμα προς Απασχολούμενο Κεφάλαιο	6,75%	8,88%

4.105.4 Σχέδια Συντάξεων

(α) Η ανάλυση των εισφορών της Αρχής στα Σχέδια Συντάξεων των υπαλλήλων κατά τα τελευταία δυο έτη ήταν:

	1999	1998
	£000	£000
Για τρέχουσα υπηρεσία	5.066	4.845
Για προηγούμενη υπηρεσία	2.486	2.486
	7.552	7.331

Σύμφωνα με την τελευταία αναλογιστική μελέτη, που έγινε τον Ιανουάριο του 1998, η υποχρέωση της Αρχής για προηγούμενη υπηρεσία στις 31.12.97 ήταν £11 εκ. Το πιο πάνω ποσό θα ξοφληθεί με 5 ετήσιες δόσεις των £2.485.560, αρχίζοντας από 1.1.98.

(β) Άσκηση Εκλογής Σχεδίου Συντάξεων. Με την τροποποίηση των Κανονισμών του Σχεδίου Συντάξεων που έγινε το 1990, δόθηκε δικαίωμα στους υπαλλήλους να επιλέξουν είτε να ενταχθούν στο Σχέδιο Συντάξεων χωρίς εισφορές, είτε να παραμείνουν στο Σχέδιο Συντάξεων της Αρχής με εισφορές. Η πλειονότητα των υπαλλήλων έχει ενταχθεί στο Σχέδιο Συντάξεων χωρίς εισφορές, ενώ στο Σχέδιο Συντάξεων με εισφορές παρέμειναν 17 υπάλληλοι, οι οποίοι διατηρούν το δικαίωμα μεταπήδησης τους στο Σχέδιο Συντάξεων χωρίς εισφορές κατά την ημερομηνία της αφυπηρέτησής τους.

4.105.5 Προσωπικό - Μισθοί, επιδόματα και εργοδοτικές εισφορές. Η Αρχή εργοδοτούσε 2107 πρόσωπα (2084 για το 1998), από τα οποία τα 1942 (1955 για το 1998) υπηρετούσαν σε μόνιμες θέσεις και 165 σε προσωρινές θέσεις. Οι δαπάνες για μισθούς, επιδόματα, υπερωρίες

και για εργοδοτικές εισφορές κατά τα τελευταία δυο έτη παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

	1999	1998
	£000	£000
(α) Μόνιμοι υπάλληλοι:		
Μισθοί & τιμαριθμικά επιδόματα	22.896	21.940
Διάφορα επιδόματα και υπερωρίες	2.940	2.591
Εργοδοτικές εισφορές	2.486	2.381
Ωφελήματα προσωπικού	2.284	2.252
Εισφορές στο Ταμείο Συντάξεων	7.552	7.331
	38.158	36.495
(β) Προσωρινοί υπάλληλοι:	888	866
	39.046	37.361

Με βάση τα πιο πάνω στοιχεία, ο ετήσιος μέσος όρος δαπανών για το μόνιμο προσωπικό, χωρίς να ληφθεί υπόψη η ελλειμματική εισφορά στο Ταμείο Συντάξεων, ήταν:

1999	1998	Αύξηση
£	£	%
18.369	17.396	5,59

4.105.6 Ωφελήματα προσωπικού. Η ανάλυση των ωφελημάτων προσωπικού κατά τα τελευταία δύο έτη έχει ως ακολούθως:

	1999	1998
	£	£
Ταμείο Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης	1.090.713	1.065.871
Ταμείο Ευημερίας	469.959	452.541
Ταμείο Βοηθείας	208.408	212.578
Σχέδιο Υποτροφιών	146.900	138.400
Επιχορήγηση Κυλικίων	114.991	158.949
Επιδότηση επιτοκίου εκπαιδευτικών δανείων	83.667	38.195
Ομαδική Ασφάλεια Ζωής	138.098	155.479
Ασφάλεια Προσωπικών Ατυχημάτων	31.239	29.747
	2.283.975	2.251.760

4.105.7 Αναπτυξιακό Πρόγραμμα της Αρχής 1995-2003. Μετά τη διαφωνία που προέκυψε με την Τράπεζα Αναπτύξεως (πρώην Ταμείο Κοινωνικής Ανάπτυξης) του Συμβουλίου της Ευρώπης, ως προς την ερμηνεία από το αρμόδιο σώμα της Ε.Ε. αναφορικά με συγκεκριμένο όρο της οδηγίας (88/609/Ε.Ε.Κ.), η Αρχή εξασφάλισε έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο για τη διευθέτηση διευκολύνσεων σε παρατράβηγμα ύψους μέχρι £15 εκ. από τις επιτόπιες τράπεζες. Παράλληλα εξασφάλισε προκαταρκτική έγκριση από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού για τη σύναψη δανείου ύψους μέχρι Ευρώ 50 εκ. Επίσης,

τον Ιανουάριο του 2000 η Αρχή υπέβαλε τρίτη αίτηση στην Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης για απόσυρση Ευρώ 37 εκ., βάσει της αναλογίας του εγκεκριμένου δανείου για το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα και των δαπανών της Αρχής που αφορούσαν έργα Μεταφοράς και Διανομής.

4.105.8 Σχέδιο πρόωρης αφυπηρέτησης. Μετά την ψήφιση του Τροποποιητικού Κανονισμού 29Α των περί Α.Η.Κ. (Όροι Υπηρεσίας) Κανονισμών 1986-1996, η Α.Η.Κ. δύναται με απόφαση της να επιτρέψει σε υπάλληλο, ο οποίος έχει συμπληρώσει ηλικία 50 χρόνων και 25 τουλάχιστον χρόνια πραγματική υπηρεσία στην Α.Η.Κ., όπως αφυπηρετήσει πρόωρα.

Από την ημερομηνία δημοσίευσης του Κανονισμού (19.4.96) μέχρι το τέλος του 1999, έχουν αφυπηρετήσει 93 άτομα, έναντι συνολικής δαπάνης £1.410.383. Αναλυτικά ο αριθμός αφυπηρετήσεων κατά έτος, μαζί με τη σχετική δαπάνη, παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Έτος	Αριθμός αφυπηρετήσεων	Δαπάνη £
1999	31	500.849
1998	25	398.653
1997	28	414.138
1996	9	96.743
	93	1.410.383

4.105.9 Ταμειακά διαθέσιμα. Στις 31.12.99 τα ταμειακά διαθέσιμα της Αρχής ανέρχονταν σε £4,5 εκ., από τα οποία ποσό £2,5 εκ. ήταν καταθεμένο σε εμπορικές τράπεζες, σε λογαριασμούς ενός έτους προειδοποίησης, με επιτόκιο 6,5%.

4.105.10 Φορολογίες που επιβάλλονται από Τοπικές Αρχές. Αρκετές Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Κοινοτικά Συμβούλια, Δήμοι και Συμβούλια Αποχετεύσεων) επιβάλλουν στην Αρχή διάφορες φορολογίες και τέλη, όπως π.χ. τέλη ακίνητης ιδιοκτησίας, φόροι καθαριότητας, άδεια λειτουργίας, αποχετευτικά τέλη κ.τ.λ. Ο λόγος που επιβάλλονται οι πιο πάνω φορολογίες και τέλη είναι γιατί στα όρια των πιο πάνω Τοπικών Αρχών λειτουργούν υποσταθμοί ή άλλα υποστατικά της Αρχής, στα οποία όμως δεν εδρεύει προσωπικό.

Έχω πληροφορηθεί ότι προωθείται η διαδικασία τροποποίησης της σχετικής Νομοθεσίας, ώστε η Αρχή να απαλλάσσεται από την πληρωμή των πιο πάνω φόρων και τελών.

4.105.11 Χρηματοδότηση αναπτυξιακών έργων στις επτά Κοινότητες της Περιοχής Βασιλικού. Στις 21.12.99 το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε (αρ. απόφασης 8309) όπως η Αρχή προβεί στην κατάθεση της οικονομικής βοήθειας ύψους £8 εκ. στο όνομα των Κοινοτήτων, σε τοκοφόρους λογαριασμούς, τους οποίους θα υποδείξουν οι Κοινότητες, μετά από συνεννόηση με τους Επάρχους. Δικαιούχοι των τόκων θα είναι οι Κοινότητες και η εκταμίευση θα γίνεται ύστερα από έγκριση της Αρχής και του Επάρχου.

4.105.12 Σχέδιο Αγροτικής Πολιτικής. Από το 1990 η πολιτική χρέωσης για αγροτικές περιοχές, με σκοπό την αναζωογόνηση των αγροτικών περιοχών και την παραμονή του πληθυσμού στην ύπαιθρο, επιχορηγείται από ειδικό κονδύλι που ψηφίζεται από τη Βουλή. Η επιχορήγηση της πολιτικής χρέωσης αποσκοπεί στη μείωση της συνεισφοράς του αιτητή για

παροχή ηλεκτρικού ρεύματος στις αγροτικές περιοχές, με τέτοιο τρόπο, ώστε η Α.Η.Κ. να επωμίζεται το μεγαλύτερο μέρος της απαιτούμενης δαπάνης.

Από τον έλεγχο που διεξήχθη, ύστερα από εισήγηση της Υπηρεσίας μου, διαπιστώθηκε ότι τα Περιφερειακά Γραφεία Λευκωσίας-Κερύνειας-Μόρφου έχουν επανεξετάσει περιπτώσεις, στις οποίες η ηλεκτροδότηση έγινε με επιχορήγηση Αγροτικής Πολιτικής και για τις οποίες υπήρχαν υπόνοιες ότι οι αιτητές, στην πραγματικότητα, δεν πληρούσαν τα απαραίτητα κριτήρια.

Σε πέντε από τις περιπτώσεις που είχαν επανεξεταστεί, ζητήθηκε επιστροφή του ποσού της επιχορήγησης ύψους £5.136,56. Ανάκτηση ποσού έχει γίνει μόνο από την Περιφέρεια Λευκωσίας και όχι παγκύπρια. Ζήτησα να πληροφορηθώ κατά πόσο τέτοιος έλεγχος έγινε και από τις υπόλοιπες Επαρχίες, καθώς και για τα αποτελέσματα του.

Όπως με πληροφορήσε ο Πρόεδρος της Αρχής, στις άλλες περιφέρειες έγινε διερεύνηση, αλλά δεν προέκυψαν παρατυπίες. Επίσης, η Α.Η.Κ. στο προσχέδιο του τροποποιητικού Νόμου, ο οποίος τελικά ψηφίστηκε από τη Βουλή στις 3.12.99, είχε συμπεριλάβει πρόνοια για επιστροφή του ποσού της επιχορήγησης σε περίπτωση που ο αιτητής δεν πληρούσε τα κριτήρια. Η πιο πάνω πρόνοια τελικά απαλείφθηκε, αλλά η Αρχή τη συμπεριλαμβάνει στις συμβάσεις της με τους αιτητές.

4.105.13 Ευκολίες πληρωμής σε μη οικιακούς καταναλωτές για κεφαλαιουχικές συνεισφορές. Με την απόφαση της αρ. 5600 ημερ. 2.2.88, η Αρχή παρέχει σε μη οικιακούς αιτητές τη δυνατότητα αποπληρωμής της απαιτούμενης κεφαλαιουχικής συνεισφοράς για ηλεκτροδότηση των υποστατικών τους με ευκολίες πληρωμής (διμηνιαίες δόσεις). Από έλεγχο που διεξήχθη στο Περιφερειακό Γραφείο Λευκωσίας, έχουν διαπιστωθεί περιπτώσεις στις οποίες οι καταναλωτές καθυστερούν για μεγάλα χρονικά διαστήματα την αποπληρωμή των δόσεων, με αποτέλεσμα η Αρχή να εμπλέκεται σε μια χρονοβόρα διαδικασία για ανάκτηση της απαιτούμενης συνεισφοράς.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι:

(α)	<u>Αρ. λογαριασμού</u>	<u>Ποσό</u>
		£
	818 96 06300 50	8.818,30
	414 01 80000 20	15.131,17

Μετά από αναθεώρηση της υφιστάμενης πολιτικής, το Φεβρουάριο του 1999, η νέα πολιτική απαιτεί την προσκόμιση τραπεζικής εγγύησης για το ποσό που θα πληρωθεί με διμηνιαίες δόσεις.

(β) Αγωγή εναντίον της εταιρείας «Klatsias Developments Ltd». Εναντίον της πιο πάνω εταιρείας καταχωρίστηκε αγωγή στις 4.3.99 (αρ. αγωγής 2693/99) για ποσά που οφείλει προς την Αρχή και τα οποία προέκυψαν γύρω στο 1993 κατά την ηλεκτροδότηση νέων οικοπέδων της εταιρείας στο Δάλι. Ενώ αρχικά αποδέχτηκε τους όρους της Αρχής και κατέβαλε την προκαταβολή, τελικά σταμάτησε να καταβάλλει τις δόσεις από το 1995, με αποτέλεσμα κατά την ημέρα της αγωγής να οφείλει συνολικά £37.083, συν νόμιμους τόκους.

Έχω την άποψη ότι έπρεπε να ληφθούν νομικά μέτρα εναντίον της πιο πάνω εταιρείας πολύ πιο νωρίς και όχι μετά την πάροδο 3-4 χρόνων. Επιπρόσθετα, εισηγήθηκα όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο εξάσκησης πίεσης στη νέα εταιρεία που έχει δημιουργηθεί από τον ιδιοκτήτη της πιο πάνω εταιρείας, σε συνεννόηση με τους νομικούς συμβούλους της Αρχής.

4.105.14 Αναλύσεις μαζούτ από το χημείο του Ηλεκτροπαραγωγού Σταθμού Δεκέλειας.

Σύμφωνα με έκθεση του Εσωτερικού Ελεγκτή για την περίοδο 1.7-30.9.99, εντοπίστηκαν διαφορές μεταξύ των αποτελεσμάτων των αναλύσεων του χημείου της Αρχής στο σταθμό Δεκέλειας και εκείνων των ανεξάρτητων αναλυτών SGS Redwood. Σε ορισμένες περιπτώσεις η ανάλυση του χημείου της Αρχής έδειξε ότι το μαζούτ που παραλήφθηκε, αναφορικά με την ασφαλτίνη, το θειάφι και την πυκνότητα, διέφερε σημαντικά από τις προδιαγραφές του συμβολαίου.

Έχω την άποψη ότι, στις περιπτώσεις όπου τα αποτελέσματα του χημείου της Αρχής διαφέρουν σημαντικά από την ανάλυση του ανεξάρτητου αναλυτή, πρέπει να ζητείται ανάλυση του διαιτητικού δείγματος. Εάν τα αποτελέσματα των αναλύσεων του χημείου της Αρχής δεν κρίνονται αξιόπιστα, τότε να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για τη δημιουργία αξιόπιστου χημείου.

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι τα αποτελέσματα του χημείου της θεωρούνται αξιόπιστα, αλλά ταυτόχρονα ετοιμάζεται βελτίωση της διαδικασίας της αποστολής των διαιτητικών δειγμάτων στο εξωτερικό, στις περιπτώσεις όπου η ανάλυση του χημείου της Α.Η.Κ. διαφέρει από εκείνη του ανεξάρτητου αναλυτή.

4.105.15 Απαίτηση Glencore για Gross Calorific Value. Ο προμηθευτής μαζούτ της Αρχής Glencore International απαίτησε από την Αρχή αποζημίωση ύψους £200.000 για λάθος που έγινε από τους ανεξάρτητους αναλυτές SGS Redwood στο «Gross Calorific Value» κατά τα τελευταία δύο χρόνια.

Όπως πληροφορήθηκα, η Αρχή απέρριψε το αίτημα, επειδή δεν υπήρχε το διαιτητικό δείγμα, το οποίο καταστράφηκε ένεκα του χρόνου που παρήλθε.

4.105.16 Καταγραφή μετρητών

(α) Λογαριασμοί ηλεκτρισμού με σημαντικές διακυμάνσεις. Το μηχανογραφικό κέντρο της Αρχής εκδίδει καθημερινά κατάσταση, στην οποία παρουσιάζονται οι καταναλωτές με σημαντική διακύμανση στην κατανάλωση ηλεκτρισμού, και η οποία αποστέλλεται στον Κλάδο Καταγραφής Μετρητών για έλεγχο.

Πιστεύω ότι το σύστημα χρήζει βελτίωσης, με τρόπο που να φαίνεται ποιες περιπτώσεις έχουν διερευνηθεί, ο τρόπος διερεύνησης, τα αποτελέσματα κ.τ.λ.

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι γίνεται επιτόπια έρευνα για όλους τους μηνιαίους καταναλωτές, ενώ για τους υπόλοιπους γίνεται μόνο για όσους παρουσιάζουν μεγάλη διαφορά, επειδή κρίνεται οικονομικά ασύμφορο να γίνονται έρευνες για όσους παρουσιάζουν μικρές διαφορές.

(β) Καταγραφή αναδρομικής κατανάλωσης. Παρατηρήθηκε η ύπαρξη περιπτώσεων όπου παρουσιάζεται επί σειρά διμηνιών μειωμένη καταγραφή ηλεκτρισμού, είτε λόγω βλάβης στο αριθμητήριο του μετρητή είτε ο δίσκος του μετρητή περιστρέφεται, χωρίς όμως να καταγράφεται κατανάλωση, με αποτέλεσμα να αποστέλλεται λογαριασμός με μειωμένη ή πάγια χρέωση. Κατά το 1999 στην Επαρχία Λευκωσίας έχουν εντοπιστεί 61 τέτοιες περιπτώσεις, σε σύγκριση με 67 κατά το 1998. Ζήτησα να πληροφορηθώ σε ποιες ενέργειες προβαίνει η Α.Η.Κ. για έγκαιρο εντοπισμό παρόμοιων περιπτώσεων, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η καταγραφή γίνεται κάθε διμηνία, καθώς επίσης και τον τρόπο υπολογισμού της οικονομικής χρέωσης της υπολογιζόμενης αναδρομικής κατανάλωσης.

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι υπάρχουν παγκύπρια 370 000 πελάτες και ότι υπάρχουν οδηγίες στους καταγραφείς μετρητών να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στις περιπτώσεις μετρητών με μειωμένη καταγραφή λόγω βλάβης ή άλλων αιτίων.

4.105.17 Λανθασμένη καταχώριση ενδείξεων μετρητή. Μετά από αίτηση καταναλωτή το Νοέμβριο του 1993 για μεταβίβαση του λογαριασμού του σε άλλο όνομα, διαπιστώθηκε ότι η χρέωση στους λογαριασμούς του καταναλωτή, για την περίοδο από την ημέρα σύνδεσης του το Σεπτέμβριο του 1992, ήταν μειωμένη κατά £28.843,87. Η χαμηλή χρέωση προέκυψε από λάθος στην καταχώριση του συντελεστή πολλαπλασιασμού των ενδείξεων του αντίστοιχου συστήματος μέτρησης, με αποτέλεσμα να χρεώνεται ο πιο πάνω καταναλωτής με το 1/10 της χρεώσιμης κατανάλωσης. Όπως πληροφορήθηκα, ο καταναλωτής αρνείται να καταβάλει το πιο πάνω ποσό και η Αρχή προσέφυγε εναντίον του με την αγωγή αρ. 1150794. Η ακρόαση της υπόθεσης ορίστηκε στις 9.11.2000.

4.105.18 Υλικά αποθήκης

(α) Διαφορές στα υλικά τα οποία είναι καταχωρισμένα στο μηχανογραφημένο σύστημα. Με την ευκαιρία της μετάβασης από το παλαιό στο νέο μηχανογραφημένο σύστημα τήρησης των αποθεμάτων, αποφασίστηκε η διενέργεια λεπτομερούς φυσικού ελέγχου (100%) όλων των κωδικοποιημένων υλικών αποθήκης. Οι φυσικές καταμετρήσεις έχουν φέρει στην επιφάνεια σημαντικές διαφορές, όπως φαίνεται πιο κάτω:

Αποθήκη	Ελλείμματα	Περισσεύματα
	£	£
Περιφέρεια Λευκωσίας/Κερύνειας	1.996,33	23.410,80
Περιφέρεια Λεμεσού/Πάφου	71.738,61	62.221,77
Περιφέρεια Λάρνακας	17.829,59	36.280,94
	91.564,53	121.913,51

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι οι διαφορές οφείλονται σε λανθασμένες καταχωρίσεις και ότι θα διορθωθούν όταν γίνουν οι τελικές καταχωρίσεις των ποσοτήτων που καταμετρήθηκαν στα λογιστικά βιβλία.

(β) Υλικά που δεν είναι καταχωρισμένα στο μηχανογραφημένο σύστημα της αποθήκης αλλά σε χειρόγραφο σύστημα καρτελών. Όπως έχω αναφέρει και στην Έκθεσή μου για το 1998, παρατηρήθηκε ότι μεγάλος αριθμός υλικών (περίπου 1 500 είδη), αξίας £1.051.637, μέχρι 31.12.98, δεν είναι καταχωρισμένα στον ηλεκτρονικό υπολογιστή της αποθήκης αλλά σε καρτέλες, οι οποίες τηρούνται στα Κεντρικά Γραφεία της Αρχής. Για ποσό ύψους £271.207, το οποίο περιλαμβάνεται στα πιο πάνω και αφορά τον υποσταθμό «Δεκέλεια Α», υπάρχει πρόνοια διαγραφής του. Όπως με διαβεβαίωσε η Αρχή, σε απάντηση της σε προηγούμενη μου αναφορά, η εισαγωγή των στοιχείων στο νέο μηχανογραφημένο σύστημα για τη διαχείριση υλικών είχε ήδη αρχίσει. Όπως πληροφορήθηκα, η φυσική καταγραφή και η σύγκριση με τα υπάρχοντα στοιχεία συνεχίζεται και δεν έχει συμπληρωθεί μέχρι σήμερα.

(γ) Υλικά που δεν αξιοποιούνται. Έχουν εντοπιστεί διάφορα μηχανήματα/υλικά αποθήκης σημαντικής αξίας, τα οποία βρίσκονται στις αποθήκες για χρόνια, χωρίς να αξιοποιούνται.

Εισηγήθηκα όπως γίνει ειδική έρευνα για εξακρίβωση όλων των περιπτώσεων αδρανών μηχανημάτων/υλικών κ.τ.λ., με σκοπό:

- i. Την εξακρίβωση των λόγων που επιβάλλουν την αγορά τους, και
- ii. τους τρόπους με τους οποίους προτίθεται η Αρχή να αξιοποιήσει τα πιο πάνω υλικά.

Επιπρόσθετα εισηγήθηκα όπως τα υλικά διαχωριστούν σε υλικά συντήρησης και σε υλικά ανάπτυξης δικτύου. Υλικά τα οποία αγοράζονται με την προσφορά, ως μέρος νέου εξοπλισμού που εγκαθίσταται, θα μπορούσαν να αποσβένονται μαζί με τον εξοπλισμό, ανεξάρτητα αν έχουν χρησιμοποιηθεί ή όχι. Νοείται φυσικά ότι τέτοια υλικά θα πρέπει να τηρούνται χωριστά και να αναφέρεται ο εξοπλισμός τον οποίο υποστηρίζουν.

Όπως με πληροφόρησε ο Πρόεδρος της Αρχής, υπάρχουν υλικά που δε χρησιμοποιούνται για αρκετά χρόνια, επειδή κρίνονται ως απαραίτητη παρακαταθήκη. Επίσης, μέρος των υλικών αναμένεται να χρησιμοποιηθούν τα επόμενα 2-3 χρόνια.

4.105.19 Αγορές χωρίς προσφορές

(α) Παραγγελία αρ. 242/99. Με την παραγγελία αυτή, το Δεκέμβριο 1999 αγοράστηκαν από την Αγγλική εταιρεία W. Lucy & Co Ltd 180 διακόπτες ελαίου, μαζί με άλλα εξαρτήματα, ολικής αξίας Stg£207.960, χωρίς τη διαδικασία προσφορών. Παρόμοιοι διακόπτες είχαν αγοραστεί γύρω στα τέλη του 1998, κατόπιν του διεθνούς διαγωνισμού αρ. 340/98, αλλά σε τιμές κατά περίπου 5% φθηνότερες. Σύμφωνα με έκθεση αρμόδιας επιτροπής, οι διακόπτες ελαίου έπρεπε να προέρχονται από τον κατασκευαστή που προμήθευσε και τους διακόπτες βρόχου. Με βάση τα πιο πάνω, εγείρονται τα ακόλουθα ερωτήματα:

- (i) Γιατί με την προσφορά 340/98 ζητήθηκαν μόνο 50 διακόπτες και μερικούς μήνες αργότερα ζητήθηκαν 180, χωρίς προσφορές.
- (ii) Γιατί δε ζητούνται προσφορές ταυτόχρονα για διακόπτες βρόχου και διακόπτες ελαίου, με σκοπό την εξασφάλιση καλύτερων τιμών.

(β) Παραγγελία αρ. 241/99. Με την παραγγελία αυτή, τον Οκτώβριο του 1999 αγοράστηκαν 180 διακόπτες ελαίου, μαζί με μερικά άλλα εξαρτήματα, συνολικής αξίας Stg£275.310. Η αγορά έγινε από την Αγγλική εταιρεία Alstom Long & Crawford. Σύμφωνα με σχετική έκθεση της τεχνικής επιτροπής, στο σύστημα διανομής της Αρχής είναι εγκατεστημένοι διακόπτες βρόχου από τις εταιρείες W. Lucy και Alstom Long & Crawford, συνεπώς και οι διακόπτες ελαίου έπρεπε να ήταν του ίδιου κατασκευαστή. Εγείρονται τα ερωτήματα:

- (i) Γιατί δε ζητήθηκαν προσφορές εξ αρχής για όλους τους διακόπτες.
- (ii) Γιατί δε ζητήθηκε προμήθεια ικανοποιητικού αριθμού διακοπών ελαίου με τη διεθνή προσφορά αρ. 340/98.

(γ) Περιπτώσεις αγοράς εξοπλισμού ή άλλων εξαρτημάτων ψηλού κόστους, χωρίς προσφορές, έχουν παρατηρηθεί και στο παρελθόν και έχουν αναφερθεί σε προηγούμενες εκθέσεις μου.

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι, όσο αφορά τις δύο πιο πάνω παραγγελίες, κατά τη ζήτηση της διεθνούς προσφοράς αρ. 340/98 τα αποθέματα είχαν κριθεί ικανοποιητικά και αγορά πρόσθετων ποσοτήτων θα δημιουργούσε αδρανή αποθέματα και κατάληψη πολύτιμου χώρου στις Αποθήκες.

4.105.20 Διαγωνισμός 348/98. Ο πιο πάνω διαγωνισμός περιλάμβανε συνολικά 35 είδη (γαλβανισμένα υλικά) χωρισμένα σε 5 ομάδες. Η ομάδα αρ. 3 περιλάμβανε τα είδη 22-32 και κατακυρώθηκε στην εταιρεία «Modern Malleables» των Ινδίων, έναντι ολικού ποσού £140.849.

Η εταιρεία «B.B. Price Ltd» της Αγγλίας κατατάχθηκε δεύτερη σε σειρά επιτυχίας, αλλά της ανατέθηκε επιπρόσθετη παραγγελία για τα είδη 23, 24 και 31 για ολικό ποσό Stg£52.286. Σύμφωνα με τα ποσά της προσφοράς, αν τα είδη αυτά αγοράζονταν από τον επιτυχόντα προσφοροδότη, το αντίστοιχο ποσό θα ανερχόταν στα US\$54.873. Επειδή έχει παρατηρηθεί ότι η τακτική αυτή εφαρμόστηκε και σε άλλες προσφορές, εισηγήθηκα όπως στα συμβόλαια συμπεριλαμβάνεται όρος που να προνοεί ότι, τυχόν επιπρόσθετο κόστος, που θα προκύπτει από τη μη εκτέλεση της προσφοράς, θα επωμίζεται ο προμηθευτής.

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι οι επιπρόσθετες αγορές έγιναν επειδή το εργοστάσιο της «Modern Malleables» στις Ινδίες πλήγηκε από κυκλώνα και παρατηρήθηκε καθυστέρηση στην παράδοση των υλικών.

4.105.21 Προσφορά για εκσκαφή χανδάκων στην Επαρχία Λεμεσού, Αρ. Διαγωνισμού 1309/1999, και Προσφορά αρ. 349/98. Εκσκαφή χανδάκων στην Επαρχία Λευκωσίας.

Από τον έλεγχο των εγγράφων και της έκθεσης αξιολόγησης της προσφοράς 1309/99, παρατηρήθηκε ότι η Τεχνική Επιτροπή της Αρχής εισηγήθηκε την κατακύρωση της προσφοράς σε εταιρεία, η οποία δεν είναι εγγεγραμμένη στο Μητρώο Εργοληπτών. Παρατήρησα ότι η ενέργεια αυτή είναι αντίθετη με τις πρόνοιες των εγγράφων της προσφοράς και τις διατάξεις του περί Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Νόμου. Σε απαντητική του επιστολή ο Διευθυντής Μεταφοράς/Διανομής της Αρχής πληροφόρησε την Υπηρεσία μου ότι οι πιο πάνω παρατηρήσεις έχουν σημειωθεί και θα ακολουθούνται στους μελλοντικούς διαγωνισμούς της Αρχής.

Κατά τον ίδιο τρόπο, στην ίδια εταιρεία κατακυρώθηκε η προσφορά αρ. 349/98 (εκσκαφή χανδάκων και τοποθέτηση υπόγειων καλωδίων στην Περιφέρεια Λευκωσίας).

Από μελέτη του φακέλου της προσφοράς παρατηρήθηκε ότι στις 17.1.2000 τόσο ο Νομικός Σύμβουλος της Αρχής όσο και ο Νομικός/Β. Γραμματέας γνωμάτευσαν ότι η πιο πάνω εταιρεία «δεν ενομιμοποιείτο να μετάρχει στους υπό αναφορά διαγωνισμούς και έπρεπε να αποκλεισθεί ευθύς εξ αρχής». Επίσης ανέφεραν ότι η Αρχή ήταν υπόχρεη να ανακαλέσει αμέσως και τις δύο διοικητικές πράξεις (εννοώντας τις προσφορές 1309/99 της Λεμεσού και 349/98 της Λευκωσίας), χωρίς τούτο να γίνει. Επίσης, εναντίον της απόφασης της Αρχής για την προσφορά 1309/99 έχει καταχωριστεί η προσφυγή αρ. 245/2000 στο Ανώτατο Δικαστήριο.

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι για την κατακύρωση του διαγωνισμού λήφθηκε υπόψη ότι οι εν λόγω εταιρείες συνεργάζονταν με άλλες που ήταν εγγεγραμμένες στο Μητρώο Εργοληπτών. Επίσης ανέφερε ότι έχει ετοιμαστεί σχετική έκθεση για εξασφάλιση της αναγκαίας έγκρισης από τα αρμόδια Σώματα της Α.Η.Κ., για ανάκληση των αποφάσεων και προκήρυξη νέων διαγωνισμών.

4.105.22 Ηλεκτροπαραγωγός Σταθμός Βασιλικού

(α) Γενικά. Το έργο αποτελείται από 11 συμβόλαια με ολική δαπάνη, σύμφωνα με τις τιμές των συμβολαίων, £142.864.238. Το κόστος των εργασιών αναμένεται να αυξηθεί κατά £5,5 εκ. λόγω αλλαγών στα σχέδια, ενώ οι διάφοροι εργολάβοι έχουν υποβάλει ή προτίθενται να υποβάλουν απαιτήσεις ύψους περίπου £15 εκ. Η μονάδα αρ.1 συνδέθηκε με το Σύστημα της Αρχής στις 20.12.1999, παρουσίασε προβλήματα, αποσυνδέθηκε και δε συνδέθηκε μέχρι σήμερα. Η εμπορική λειτουργία της μονάδας εκτιμάται ότι θα μετατεθεί από τις 18.11.1999 στον Ιούνιο 2000, με καθυστέρηση 7 μηνών, ενώ η εμπορική λειτουργία της μονάδας αρ. 2 εκτιμάται ότι θα μετατεθεί από τις 17.2.2000 στον Ιούνιο 2000, με καθυστέρηση 4 μηνών.

(β) Έργα Πολιτικού Μηχανικού, Αρ. Συμβολαίου 302/96. Το κόστος των εργασιών, το οποίο με βάση το συμβόλαιο είναι £21.934.000, αναμένεται να αυξηθεί κατά περίπου £3 εκ. Η επιπλέον δαπάνη οφείλεται κυρίως στην αύξηση του μεγέθους των κτιρίων και των βάσεων των στροβιλογεννητριών, λόγω του ότι τα αρχικά σχέδια δεν ανταποκρίνονταν στις απαιτήσεις του εξοπλισμού και των μηχανημάτων του σταθμού, τα οποία κατακυρώθηκαν με ξεχωριστές προσφορές. Ο εργολάβος αναμένεται να υποβάλει απαιτήσεις για οικονομικές αποζημιώσεις, λόγω καθυστερήσεων και άλλων θεμάτων ύψους περίπου £7,8 εκ.

(γ) Καθυστερήσεις. Στο έργο έχουν παρατηρηθεί σημαντικές καθυστερήσεις οι οποίες οφείλονται σε αλλαγές, αλλά και σε υπαιτιότητα του εργολάβου. Στο μεταξύ, επειδή η καθυστέρηση των έργων επηρεάζει την πρόοδο των άλλων συμβολαίων και τη συμπλήρωση του Σταθμού, η Αρχή έκανε ειδική συμφωνία με τον εργολάβο για την επιτάχυνση και έγκαιρη συμπλήρωση των διαφόρων τμημάτων του έργου.

4.105.23 Ανέγερση Κτιρίου και άλλων εργασιών στον Υποσταθμό «Ανατολικού». Από τον έλεγχο του Τελικού Λογαριασμού παρατηρήθηκε αντίφαση σε δύο πρόνοιες του συμβολαίου αναφορικά με τις τιμές μονάδας που χρησιμοποιούνται για σκοπούς προσθαφαιρέσεων, η οποία επηρεάζει την κοστολόγηση των αλλαγών. Για αποφυγή παρόμοιων προβλημάτων, η Υπηρεσία μου εισηγήθηκε όπως οι πρόνοιες του συμβολαίου διευκρινιστούν, ώστε η τιμολόγηση των αλλαγών και προσθαφαιρέσεων να γίνεται με βάση τις τιμές μονάδας που υποβάλλουν οι προσφοροδότες και οι οποίες πρέπει να συνάδουν με το ολικό ποσό της προσφοράς. Η πιο πάνω εισήγηση διασφαλίζει τα συμφέροντα της Αρχής και είναι σύμφωνη με την ορθή πρακτική. Παρατηρήθηκε επίσης ότι έγιναν σημαντικές αλλαγές στις εξωτερικές εργασίες (αξίας περίπου £49.000) χωρίς την έγκριση του εργοδότη. Κατά την άποψη της Υπηρεσίας μου, αλλαγές των σχεδίων και προδιαγραφών, πέρα από ένα καθορισμένο ποσό, θα πρέπει να εξετάζονται και τυγχάνουν της έγκρισης Ειδικής Επιτροπής.

Η Αρχή με πληροφόρησε ότι συμφωνεί με τις παρατηρήσεις της Υπηρεσίας μου και έχει προβεί στην απαιτούμενη τροποποίηση των εγγράφων των προσφορών. Παράλληλα το Συμβούλιο της Αρχής αποφάσισε όπως οι τροποποιήσεις στα έργα εγκρίνονται, ανάλογα με το ύψος της δαπάνης, από το Διευθυντή Έργου, τον αρμόδιο Διευθυντή Τμήματος ή από Επιτροπή, αποτελούμενη από το Γενικό Διευθυντή, το Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών και τον αρμόδιο Διευθυντή Τμήματος.

4.105.24 Περιεκτική κάλυψη περιουσιακών στοιχείων. Με τη λήξη του συμβολαίου της πιο πάνω ασφάλειας και μετά από εισήγηση μου, η Αρχή αποφάσισε να ανανεώσει την κάλυψη μέσω προσφορών, αντί μέσω ασφαλιστικών αντιπροσώπων. Μετά από διαγωνισμό, η προσφορά κατακυρώθηκε απευθείας στην ασφαλιστική εταιρεία American Home Insurance Co. Αποτέλεσμα της πιο πάνω ενέργειας ήταν η μείωση στο ασφάλιστρο, από £280.989 για την περίοδο 1.1.98-31.12.98 σε £200.906 για την περίοδο 1.4.99-31.3.02.

Μέρος Β

4.105.25 Αναθεωρήσεις Σχεδίων Υπηρεσίας - Τροποποίηση Σχεδίων Υπηρεσίας Λογιστικού Λειτουργού και Γραμματειακού Λειτουργού (Κλίμακες Α8-Α9). Σύμφωνα με τροποποιήσεις των πιο πάνω Σχεδίων Υπηρεσίας, υπάλληλοι, με συνολική υπηρεσία 10 ετών στη θέση Γραφέα ή και στις προηγούμενες θέσεις Γραφέα 1ης και 2ης Τάξης, είναι δικαιούχοι προαγωγής στις θέσεις Λογιστικού ή Γραμματειακού Λειτουργού. Επίσης, όπου ο αριθμός των αιτητών είναι μικρότερος από τον προβλεπόμενο στους Κανονισμούς, θα γίνονται δεκτές αιτήσεις και από υπαλλήλους με 8 έτη συνολικής υπηρεσίας.

Τούτο είχε ως επακόλουθο την προαγωγή αρκετών υπαλλήλων από τις κλίμακες Α2-Α5-Α7 στις κλίμακες Α8-Α9, με σημαντική επιβάρυνση των Κονδυλίων της Αρχής.

Στην Έκθεση μου για το 1998 εξέφρασα την άποψη ότι η τροποποίηση βασικών προνοιών των σχεδίων υπηρεσίας (εκτός από την περίπτωση τροποποίησης κατηγορίας θέσεως με τη σύμφωνη γνώμη Αρχής και Συντεχνιών) πρέπει να εγκρίνεται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Η άποψη του Συμβουλίου ότι οι τροποποιήσεις δεν υπόκεινται στην έγκριση της Βουλής, σύμφωνα με το Νόμο 157/90, συμπίπτει με τη γνωμάτευση των Νομικών Συμβούλων της Αρχής, οι οποίοι με επιστολή τους ημ. 8.6.99 γνωμάτευσαν σχετικά με το θέμα. Εισηγήθηκα όπως, για λόγους χρηστής διοίκησης, οι αναθεωρήσεις ή τροποποιήσεις Σχεδίων Υπηρεσίας υποβάλλονται για έγκριση στη Βουλή, αφού πρώτα γίνει η αναγκαία τροποποίηση του εν λόγω Νόμου.

4.105.26 Υπερωριακή αμοιβή ανώτερων λειτουργών της Αρχής. Μέχρι σήμερα δεν υιοθετήθηκαν Κανονισμοί, όπως εισηγήθηκα και σε προηγούμενες επιστολές μου, που να καθορίζουν τις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες θα καταβάλλεται υπερωριακή αποζημίωση. Η έλλειψη Κανονισμών για το θέμα οδήγησε παλαιότερα σε καταδικαστικές αποφάσεις εναντίον της Αρχής για υπερωρίες που αφορούσαν πρώην Διευθυντές ή Γενικούς Διευθυντές.

Σχετική με το θέμα είναι και η γνωμάτευση του Νομικού Συμβούλου της Αρχής αρ. Φακ. ΑΗΚ/1193/ΚΣ ημερ. 17.11.98, όπου σαφώς αναφέρεται ότι «... μόνο με σχετική τροποποίηση των Κανονισμών μπορούν να τεθούν κάποια όρια στην άσκηση του δικαιώματος επί της υπερωριακής αμοιβής ...».

Ο Πρόεδρος με ενημέρωσε ότι το θέμα των υπερωριών εξετάζεται στα πλαίσια της αναθεώρησης των Κανονισμών που βρίσκεται υπό εξέλιξη.

4.105.27 Προσφορά 305/95 - Ατμολέβητες και συναφής εξοπλισμός-Η/Σ Βασιλικού. Η πιο πάνω προσφορά κατακυρώθηκε στις 21.2.97 στην εταιρεία «Austrian Energy» έναντι ολικού ποσού £34.963.157, στο οποίο περιλαμβάνεται έκπτωση, με πρόσφατες ισοτιμίες ύψους περίπου £493.000 (ATS 11.700.000). Η Αρχή διεκδίκησε επιπρόσθετη έκπτωση ύψους περίπου £1.353.000, την οποία η εταιρεία αμφισβήτησε, με αποτέλεσμα να συμφωνηθεί όπως το θέμα παραπεμφθεί σε διαιτησία.

Η τραπεζική εγγύηση που όφειλε να καταθέσει η Austrian Energy έχει κατατεθεί στις 25.8.99, με ημερομηνία λήξης 31.10.2000, ενώ το θέμα της διαιτησίας παραμένει σε εκκρεμότητα.

4.105.28 Λανθασμένη καταγραφή. Τον Αύγουστο του 1974 εγκαταστάθηκαν στα υποστατικά μεταλλευτικής εταιρείας νέοι μετρητές. Μετά από έλεγχο των μετρητών που έγινε τον Απρίλιο του 1988, διαπιστώθηκε ότι αυτοί κατέγραφαν ενδείξεις χαμηλότερες των πραγματικών, με αποτέλεσμα να μη γίνεται η κανονική χρέωση. Η Αρχή υπολόγισε την αξία της ηλεκτρικής ενέργειας που δε χρεώθηκε σε £874.334 και ζητήθηκε από την εταιρεία να καταβάλει το ποσό αυτό, μαζί με τόκους. Ολοκληρώθηκε η ακρόαση της υπόθεσης με την παρουσίαση των τελικών αγορεύσεων και από τις δύο πλευρές. Το Δικαστήριο επιφύλαξε την απόφαση του.

4.105.29 Εκκρεμείς απαιτήσεις της Αρχής έναντι προμηθευτών και ασφαλειών. Σχετικά με την ασφαλιστική απαίτηση MC-4-91 Voest Alpine Interlarding Austria, ύψους £19.316, από τους Ορφανίδη & Μουράτ, οι Νομικοί Σύμβουλοι της Αρχής έχουν τη γνώμη ότι δεν ενδείκνυται η αξίωση με δικαστικά μέτρα, τόσο λόγω της πιθανότητας μη απόδειξης της απαίτησης, όσο και για το ότι τα έξοδα πιθανόν να υπερκαλύψουν την απαίτηση. Η Αρχή συμψήφισε το ποσό των £15.499,20 έναντι οφειλών της προς τους Ορφανίδη & Μουράτ που αφορούσαν ασφάλιστρα

πριν από τις 31.12.97. Όπως πληροφορήθηκα, κατά το 1999 διαγράφηκε και το υπόλοιπο της απαίτησης της Αρχής που ανέρχεται στις £3.816,62.

4.105.30 Ασφάλεια έναντι τρίτων. Με τη λήξη του συμβολαίου της πιο πάνω ασφάλειας, προκηρύχθηκαν δύο είδη προσφορών, ένα με δικαίωμα διακοπής συμβολαίου και ένα χωρίς τέτοιο δικαίωμα. Η προσφορά κατακυρώθηκε σε ασφαλιστική εταιρεία, με δικαίωμα διακοπής συμβολαίου, λόγω χαμηλότερου κόστους.

Ως αποτέλεσμα εισήγησής μου, ότι οι όροι του συμβολαίου πρέπει να παρέχουν στην Αρχή ικανοποιητικό χρόνο για προκήρυξη προσφορών, έχει τροποποιηθεί η σχετική πρόνοια και η προθεσμία 7ήμερης προειδοποίησης που ίσχυε προηγουμένως μετατράπηκε σε 30 ημερών.

4.105.31 Καθυστέρηση διευθέτησης απαιτήσεων προς ασφαλιστική εταιρεία. Μετά τη διακοπή παροχής ηλεκτρικού ρεύματος στα περίπου 2/3 της Κύπρου, που σημειώθηκε στις 5.8.96, υποβλήθηκαν από καταναλωτές απαιτήσεις για αποζημιώσεις ύψους £190.269. Τελικά η Αρχή πλήρωσε ποσό £77.017, ενώ δύο υποθέσεις, που αφορούν συνολικά ποσό £25.171, εκκρεμούν και τις χειρίζονται οι Νομικοί Σύμβουλοι της Αρχής. Στις 20.5.98 υποβλήθηκε απαίτηση προς την ασφαλιστική εταιρεία για ποσό ύψους £92.017 (£77.017 που πληρώθηκαν, πλέον £15.000 έξοδα της Αρχής), χωρίς να έχει ακόμη εισπραχθεί το ποσό αυτό.

Μετά από εξώδικη διευθέτηση, η Αρχή εισέπραξε στις 20.4.99 το ποσό των £50.000 για πλήρη διακανονισμό του θέματος.

4.105.32 Ασφάλεια πυρός και άλλων κινδύνων. Η Αρχή συνήψε για την περίοδο 1.1.91-31.12.95 συμβόλαιο με δυο ασφαλιστικές εταιρείες για την ασφάλιση όλων των κτιρίων, μηχανημάτων και αποθεμάτων της, έναντι πυρός και άλλων κινδύνων. Το Σεπτέμβριο του 1993 οι δυο ασφαλιστικές εταιρείες ειδοποίησαν ότι από 1.1.94 θα τερμάτιζαν το συμβόλαιο και η Αρχή, προ του κινδύνου να μείνει ασφαλιστικά ακάλυπτη, προχώρησε στην εξεύρεση νέων ασφαλιστών, με τους οποίους συνήψε νέα συμβόλαια για πενταετή περίοδο, με αυξημένα όμως ασφάλιστρα, με αποτέλεσμα να επιβαρυνθεί με επιπρόσθετη δαπάνη £120.000 για τα έτη 1994-1995. Η υπόθεση εκκρεμεί στο δικαστήριο και, ενώ ορίστηκε για περαιτέρω ακρόαση για τις 10.5.2000, οι δύο ασφαλιστικές εταιρείες παρουσιάστηκαν πρόθυμες για εξώδικη διευθέτηση.

4.105.33 Παροχή άτοκων δανείων σε υπαλλήλους για αγορά οχημάτων. Το Μάιο του 1994 έγινε συμφωνία με τις Συντεχνίες για την αναθεώρηση ορισμένων όρων που διέπουν την παροχή των πιο πάνω άτοκων δανείων, όπως το ύψος του δανείου, ο αριθμός των μηνιαίων δόσεων αποπληρωμής κ.τ.λ., η οποία τέθηκε αμέσως σε εφαρμογή, χωρίς όμως να γίνει και η σχετική τροποποίηση του Κανονισμού 43 των περί Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (Όροι Υπηρεσίας) Κανονισμών του 1986, ο οποίος αναφέρεται στο θέμα αυτό. Όπως έχω πληροφορηθεί, η διαδικασία προώθησης στη Βουλή τόσο του πιο πάνω Κανονισμού, όσο και μερικών άλλων, για έγκριση, εκκρεμεί εδώ και χρόνια.

4.105.34 Έξοδα ταξιδιών στο εξωτερικό. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου υπέδειξα όπως όλα τα έξοδα που αφορούν ταξίδια στο εξωτερικό παρουσιάζονται σε ειδικό Άρθρο του Προϋπολογισμού, αντί να χρεώνονται σε διάφορα Κονδύλια. Σε απάντηση του Προέδρου της Αρχής αναφέρθηκε ότι το θέμα θα μελετηθεί με την εισαγωγή του νέου Συστήματος Πληροφορικής. Παρατήρησα ότι, παρόλο που το Σύστημα Πληροφορικής έχει εφαρμοστεί το Μάρτιο του 1999, εντούτοις συνεχίζεται η προηγούμενη τακτική. Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι η Αρχή έχει ήδη αποφασίσει να εφαρμόσει την εισήγησή μου.

4.105.35 Μελέτη για αναδιάρθρωση/αναδιοργάνωση της Αρχής. Η Αρχή ανέθεσε σε ξένο οίκο την ετοιμασία μελέτης για την αναδιάρθρωση της Αρχής, έναντι δαπάνης £158.000, η οποία όμως δεν έχει ακόμα αξιοποιηθεί. Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι άρχισε η εξέταση της μελέτης από το Διοικητικό Συμβούλιο.

4.105.36 Αγορά γης από την Αρχή Ηλεκτρισμού για ανέγερση Γραφείων στη Λεμεσό. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με την απόφαση του αρ. 48.611 ημερ. 5.11.98, ενέκρινε τη συμφωνία που επιτεύχθηκε μεταξύ του Υπουργού Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και της Μητρόπολης Λεμεσού. Η Μητρόπολη Λεμεσού επέστρεψε στην Αρχή Ηλεκτρισμού ποσό £1.100.000 στις 28.9.99, ενώ στις 27.9.99 ενέγραψε στο όνομα της Κυπριακής Δημοκρατίας εννέα οικόπεδα αξίας £325.415, ποσό το οποίο δεν είχε ακόμη καταβληθεί στην Αρχή.

4.105.37 Συμβατότητα εξοπλισμού ή/και λογισμικού με το έτος 2000. Η Αρχή ανέθεσε σε ξένους συμβούλους την υποβολή μελέτης για τη συμβατότητα του εξοπλισμού/λογισμικού με το έτος 2000, έναντι αμοιβής Stg£175.000. Η έκθεση αποπερατώθηκε τον Ιούνιο 1999 και υποβλήθηκε προς την Αρχή τον Ιούλιο 1999. Σύμφωνα με τα ευρήματα της έκθεσης, η Αρχή δεν αναμενόταν να αντιμετωπίσει, και πράγματι δεν αντιμετώπισε, οποιαδήποτε προβλήματα.

4.105.38 Μητρώο συμβολαίων. Παρά τις διαβεβαιώσεις ότι, με την εισαγωγή του νέου συστήματος πληροφορικής, θα υιοθετείτο η εισήγηση μου για τη δημιουργία μητρώου συμβολαίων, εντούτοις δεν έχουν γίνει οι κατάλληλες ενέργειες για το σκοπό αυτό.

4.106 ΑΡΧΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Μέρος Α

4.106.1 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί παρουσίασαν πλεόνασμα £256.971, σε σύγκριση με £194.376 κατά το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £62.595 ή 32,2%. Το πλεόνασμα προέκυψε μετά την αφαίρεση εταιρικού φόρου και εισφοράς για την άμυνα, συνολικού ύψους £79.780, για ενδεχόμενη υποχρέωση της Αρχής μέχρι 31.12.99.

Σημειώνεται ότι στους λογαριασμούς τόσο του 1999 όσο και του 1998 δεν περιλαμβάνεται πρόνοια για αναβαλλόμενη φορολογία, για την οποία οι σχετικοί υπολογισμοί και για τα δύο έτη δεν είχαν ολοκληρωθεί μέχρι την ημερομηνία ετοιμασίας της Έκθεσης μου.

(β) Έλλειμμα στο κεφάλαιο κίνησης. Στις 31.12.99 οι τρέχουσες υποχρεώσεις της Αρχής ανέρχονταν σε £723.049, ενώ το κυκλοφορούν ενεργητικό ήταν £722.269, δηλαδή υπήρχε έλλειμμα στο κεφάλαιο κίνησης ύψους £780 (£226.074 στις 31.12.98).

(γ) Έσοδα. Τα έσοδα της Αρχής, εκτός από την κρατική χορηγία, ανήλθαν σε £1.794.362, σε σύγκριση με £1.689.508 κατά το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £104.854 ή 6,2%, που οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εσόδων από δικαιώματα συμμετοχής (£124.170).

(δ) Έξοδα. Τα έξοδα ανήλθαν σε £1.518.302, σε σύγκριση με £1.506.515 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £11.787 ή 0,8%.

(ε) Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις. Οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της Αρχής ανέρχονταν στις 31.12.99 σε £684.090, σε σύγκριση με £827.100 το 1998.

(στ) Κυβερνητική επιχορήγηση επιτοκίου. Για το 1999 η κυβερνητική επιχορήγηση για τους τόκους δανείων ήταν £60.691, σε σύγκριση με £68.691 το 1998.

(ζ) Κυβερνητικές εγγυήσεις. Στις 31.12.99 υπήρχαν κυβερνητικές εγγυήσεις £951.711, σχετικά με δάνεια από την Τράπεζα Κύπρου (£193.489), τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα (£602.000) και για απαίτηση τόκων παλαιού δανείου της Λαϊκής Τράπεζας (£156.222). Το αντίστοιχο ποσό για το 1998 ήταν £1.135.383.

(η) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης της Αρχής:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	1,00	0,70
Δαπάνες Προσωπικού προς Έξοδα	37,9%	36,5%

4.106.2 Προϋπολογισμός

(α) Καθυστέρηση στην έγκριση του Προϋπολογισμού. Ο Προϋπολογισμός της Αρχής για το 1999 εγκρίθηκε έγκαιρα από το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής στις 28.7.98 και υποβλήθηκε στο Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού στις 29.7.98. Σύμφωνα με τον περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφιση Προϋπολογισμών) Νόμο, ο Προϋπολογισμός της Αρχής έπρεπε να κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων μέχρι τις 30.9.98, ενώ κατατέθηκε στις 17.6.99 και ψηφίστηκε σε Νόμο (αρ. 34(II)/99) στις 8.7.99, ο οποίος δημοσιεύτηκε στις 16.7.99. Δεδομένου ότι η Βουλή ενέκρινε δωδεκατημόρια για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο 1999, οι δαπάνες της Αρχής για την περίοδο 1.3 -16.7.99 δεν ήταν νομικά καλυμμένες.

(β) Υπερβάσεις Προϋπολογισμού. Σε δεκαεπτά Κονδύλια του Προϋπολογισμού σημειώθηκαν υπερβάσεις εξόδων συνολικού ύψους £75.153, οι οποίες καλύφθηκαν με μεταφορές εξοικονομήσεων από άλλα Κονδύλια και από τις Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό. Οι πιο πάνω υπερβάσεις εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής στις 27.7.2000 και ζητήθηκε καλυπτική έγκριση του Υπουργού Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού.

4.106.3 Προσωπικό. Η Αρχή εργοδοτούσε 22 υπαλλήλους σε μόνιμες θέσεις (περιλαμβανομένων και των επτά έκτακτων που μονιμοποιήθηκαν στις 16.4.99) και εννέα εργάτες. Εργοδοτούσε επίσης, κατά τη διάρκεια των διαφόρων εκθέσεων, 43 άτομα. Το σύνολο των δαπανών για μισθούς και ημερομίσθια ήταν £575.174, σε σύγκριση με £550.034 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £25.140 ή 4,6%. Στις δαπάνες περιλαμβάνεται ποσό £29.542 (£29.919 το 1998) για υπερωριακή απασχόληση.

4.106.4 Χρεώστες. Στις 31.12.99 εκκρεμούσε η είσπραξη του ποσού των £273.202, σε σύγκριση με £228.356 το 1998, που αντιπροσωπεύει, κυρίως, υποχρεώσεις εκθετών, οι οποίες, σύμφωνα με τους Κανονισμούς, έπρεπε να τακτοποιούνται έγκαιρα. Περιλαμβάνεται επίσης ποσό £33.671 που οφείλεται για τη χρήση χώρου κατά το Δεκέμβριο 1997, για τη διοργάνωση καλλιτεχνικής εκδήλωσης, καθώς και μικρά ποσά που εκκρεμούν για αρκετά χρόνια, τα οποία πρέπει να διερευνηθούν και τακτοποιηθούν ανάλογα. Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε το Σεπτέμβριο 2000, ότι το ποσό των £33.671 δεν πρέπει να θεωρείται εισπραξιμό και θα ζητηθεί έγκριση από το αρμόδιο Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για διαγραφή του, με βάση τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας.

4.106.5 Επισφαλείς χρεώστες. Στις 31.12.99 η συσσωρευμένη πρόβλεψη για επισφαλείς χρεώστες ήταν ύψους £71.047 (£57.800 το 1998), μεγάλο μέρος της οποίας αφορά περιπτώσεις για τις οποίες είχαν εκδοθεί αποφάσεις δικαστηρίου για είσπραξη, χωρίς όμως

αποτέλεσμα. Εισηγήθηκα όπως, σε συνεργασία με τους νομικούς συμβούλους της Αρχής, εφαρμοστούν τροποποιημένες διαδικασίες για έγκαιρη είσπραξη των οφειλόμενων δικαιωμάτων και προωθηθούν νομικά μέτρα, σε σχέση με τις υποθέσεις που εκδικάστηκαν. Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε το Σεπτέμβριο 2000, ότι καταβάλλεται κάθε προσπάθεια για είσπραξη και τελική τακτοποίηση των οφειλών, στα πλαίσια των εισηγήσεων μας.

Μέρος Β

4.106.6 Δικαιώματα συμμετοχής εκθετών. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι δεν εφαρμόζονται σε όλες τις περιπτώσεις οι πρόνοιες των Κανονισμών Συμμετοχής, για είσπραξη του δικαιώματος συμμετοχής και την επιβολή τόκου σε περίπτωση καθυστέρησης. Η Αρχή μελετά το ενδεχόμενο τροποποίησης των Κανονισμών, αν θεωρηθεί ότι μια τέτοια διευθέτηση δε θα επηρεάσει δυσμενώς τις συμμετοχές. Η κατάσταση εξακολουθεί να παραμένει η ίδια.

4.106.7 Υπερωριακή εργασία κατά την Ετήσια Γενική Έκθεση. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι, σύμφωνα με το άρθρο 58 των περί Αρχής Κρατικών Εκθέσεων (Όροι Υπηρεσίας) Κανονισμών του 1977, οι υπάλληλοι, αν τούτο ήθελε ζητηθεί από την Αρχή, θα εργάζονται πέρα από τις κανονικές ώρες εργασίας κατά τη διάρκεια της Ετήσιας Γενικής Έκθεσης, για περίοδο δυο εβδομάδων πριν και μιας εβδομάδας μετά, χωρίς επιπρόσθετη αμοιβή.

Σε αντίθεση με την πιο πάνω πρόνοια των Κανονισμών, η σύμβαση μεταξύ της Αρχής και των Συντεχνιών του προσωπικού προνοεί την πληρωμή του 75% της υπερωριακής απασχόλησης σε χρήμα και του 25% σε παραχώρηση ελεύθερου χρόνου. Προνοεί επίσης ότι το μέρος του 25%, που θα παραμείνει σε πίστη των υπαλλήλων μέχρι την 31η Μαρτίου του επόμενου έτους, θα πληρώνεται σε χρήμα. Παρατηρήθηκε επίσης ότι η πληρωμή που γίνεται το Μάρτιο του επόμενου έτους γίνεται με βάση τη μισθοδοσία του μήνα αυτού, αντί με βάση τη μισθοδοσία της περιόδου της υπερωριακής απασχόλησης (Μάιο - Ιούνιο του προηγούμενου έτους). Η ίδια τακτική συνεχίστηκε και το 1999. Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι, σχετικά με τη μέθοδο πληρωμής του 25%, θα καταβληθεί προσπάθεια για ρύθμιση του θέματος, στα πλαίσια της επόμενης συλλογικής σύμβασης, η οποία θα τεθεί σε εφαρμογή από 1.1.2001.

Στο μεταξύ, το Μάιο 2000 υποβλήθηκε από την Αρχή προς το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού Σχέδιο Τροποποιητικού Κανονισμού, που προνοεί ότι ο χρόνος της πιο πάνω υπερωριακής απασχόλησης θα αποζημιώνεται κατά τρόπο που θα αποφασίζει η ίδια η Αρχή.

4.106.8 Περιουσιακά στοιχεία

(α) Μίσθωση γης. Η μίσθωση της γης που χρησιμοποιείται για τη διοργάνωση των εκθέσεων δεν έχει ακόμη εγγραφεί στο όνομα της Αρχής. Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε το Σεπτέμβριο 2000, ότι η Αρχή θα εξετάσει το θέμα από νομικής και οικονομικής πλευράς και θα ενεργήσει ανάλογα.

(β) Φυσική καταμέτρηση. Δεν έχει γίνει για αρκετά χρόνια φυσική καταμέτρηση της κινητής περιουσίας της Αρχής, με σκοπό τον εντοπισμό τυχόν διαφορών με το μητρώο περιουσιακών στοιχείων. Αντιλαμβάνομαι ότι η εργασία της καταμέτρησης της κινητής περιουσίας και η αντιπαραβολή της με το μητρώο έχει αρχίσει, αλλά δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη.

4.106.9 Άδειες οικοδομής. Δεν έχουν ακόμη εξασφαλιστεί άδειες οικοδομής από την Αρμόδια Αρχή για αρκετά περίπτερα που ανεγέρθηκαν στο χώρο της Αρχής. Ο Πρόεδρος της

Αρχής με πληροφόρησε το Σεπτέμβριο 2000, ότι η Αρχή θα εξετάσει το θέμα και θα ενεργήσει ανάλογα.

4.106.10 Διαφημιστικοί χώροι. Όπως έχω υποδείξει και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, θα πρέπει να μελετηθούν τρόποι για καλύτερη αξιοποίηση όλων των διαφημιστικών χώρων. Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε το Σεπτέμβριο 2000, ότι η Αρχή συνεχίζει την προσπάθεια της για την προσέλκυση διαφημιζόμενων, προσφέροντας ειδικά πακέτα, αλλά εκ των πραγμάτων φάνηκε αδύνατη η ενοικίαση μεγάλου αριθμού πινακίδων, επειδή βρίσκονται σε μη περίοπτα σημεία του περιτοιχίσματος και δεν προσελκύουν ενδιαφέρον. Παρά τις πιο πάνω προσπάθειες της Αρχής για τη διάθεση των 142 ειδικών διαφημιστικών χώρων που διαθέτει, ενοικιάστηκαν μέσα στο 1999 μόνο 69 (76 το 1998).

4.106.11 Ωφελήματα προσωπικού. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες μου Εκθέσεις, αρκετά ωφελήματα προσωπικού παρέχονται σύμφωνα με τις πρόνοιες των συλλογικών συμβάσεων, χωρίς αυτά να καλύπτονται από τους Κανονισμούς της Αρχής. Η Αρχή προέβη σε ενέργειες για τροποποίηση των Κανονισμών, αλλά η Κυβέρνηση δε συμφώνησε με την τροποποίηση τους. . Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε το Σεπτέμβριο 2000, ότι θα επαναφέρει το θέμα της τροποποίησης των Κανονισμών στο Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού.

4.107 ΑΡΧΗ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Μέρος Α

4.107.1 Καθυστέρηση στην έγκριση του Προϋπολογισμού. Ο Προϋπολογισμός της Αρχής για το 1999 υποβλήθηκε έγκαιρα στο Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων στις 23.9.98 και στη Βουλή στις 21.1.99. Τελικά ψηφίστηκε σε νόμο στις 12.3.99. Σημειώνεται ότι ο Προϋπολογισμός της Αρχής, για το οικονομικό έτος 1998, δεν έχει εγκριθεί από τη Βουλή μέχρι σήμερα.

4.107.2 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Το λειτουργικό πλεόνασμα μετά την αφαίρεση των τόκων ανήλθε σε £1.213.602, σε σύγκριση με £258.404 το 1998. Μετά την προσθήκη συναλλαγματικής ζημιάς ύψους £6.065.569 (1998 κέρδος £389.902), προέκυψε ζημιά £4.851.967, σε σύγκριση με κέρδος £648.306 το 1998.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα ανήλθαν σε £16.601.224, σε σύγκριση με £15.988.236 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £612.988 ή ποσοστό 3,7%.

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα, περιλαμβανομένων των τόκων για μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις, ήταν £15.387.622, σε σύγκριση με £15.729.832 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε μείωση £342.210 ή ποσοστό 2,2%.

(δ) Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις. Στις 31.12.99 οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της Αρχής ανέρχονταν σε £52.003.195, περιλαμβανομένων £5.584.422, που οφείλονται στην Κυβέρνηση για τη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων κατά την ίδρυση της Αρχής το 1976. Για τις υπόλοιπες υποχρεώσεις της Αρχής, ύψους £46.418.773, υπάρχουν κυβερνητικές εγγυήσεις.

(ε) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης της Αρχής:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	0,57	1,32
Αποδοχές Προσωπικού προς Έξοδα (εκτός αποσβέσεων και τόκων)	67,22%	66,61%
Καθαρό (Έλλειμμα)/Πλεόνασμα προς Απασχολούμενο Κεφάλαιο	(6,1%)	0,7%

4.107.3 Προσωπικό και απολαβές. Οι οργανικές θέσεις της Αρχής ανέρχονταν σε 390, από τις οποίες οι 112 ήταν κενές. Επίσης, υπηρετούσαν εννέα άτομα πάνω σε έκτακτη βάση. Οι δαπάνες για απολαβές του προσωπικού, περιλαμβανομένων των υπερωριών, του 13ου μισθού και των εισφορών της Αρχής σε διάφορα Ταμεία, ανήλθαν σε £6.044.506, σε σύγκριση με £6.010.975 το 1998. Με βάση τα στοιχεία αυτά, ο μέσος όρος κόστους εργοδότησης ανά υπάλληλο ανήλθε σε £21.061 ετησίως. Τα κυριότερα επιδόματα και εισφορές της Αρχής σε διάφορα Ταμεία ήταν τα πιο κάτω:

	1999 £	1998 £
Υπερωρίες	1.142.554	1.099.445
Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων	436.957	430.489
Ταμείο Πλεονάζοντος Προσωπικού	58.016	57.026
Ταμείο Βιομηχανικής Κατάρτισης	24.188	23.774
Έξοδα για στολές	16.194	25.058
Εισφορά Ιατρικής Περίθαλψης	300.152	284.725
Ταμείο Ευημερίας Υπαλλήλων	40.370	40.795
Έκτακτη Εισφορά για την Άμυνα	156.826	128.065

4.107.4 Δαπάνες για υπερωριακή απασχόληση στο Τμήμα Εκμετάλλευσης. Οι δαπάνες για υπερωριακή απασχόληση στο Τμήμα Εκμετάλλευσης ανήλθαν στο ποσό των £1.129.983, σε σύγκριση με £1.086.821 το 1998, ενώ τα αντίστοιχα έσοδα από υπερωριακή απασχόληση, που προέρχονται κυρίως από υπηρεσίες που προσφέρονται σε ιδιώτες, ήταν £759.188, σε σύγκριση με £732.223 για το 1998. Σημειώνεται ότι τα εισπρακτέα τέλη δεν έχουν αναθεωρηθεί από 1.6.92. Όπως προκύπτει, το ποσό που δαπανήθηκε το 1999 ήταν μεγαλύτερο κατά £370.795 από εκείνο που εισπράχθηκε.

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι συνεχίζονται οι διαβουλεύσεις για την εισαγωγή του συστήματος βάρδιας, που αναμένεται να απαμβλύνει το πρόβλημα σε κάποιο βαθμό, και δόθηκαν οδηγίες για τη λήψη μέτρων για μείωση των υπερωριών.

4.107.5 Αξιοποίηση νέου σταθμού στο λιμάνι Λεμεσού. Από την έναρξη της λειτουργίας του το 1996 μέχρι σήμερα, ο πιο πάνω σταθμός, για την κατασκευή του οποίου δαπανήθηκε ποσό περίπου £75 εκ., δεν έχει αξιοποιηθεί πλήρως και δεν έχει ακόμα αποφέρει τα αναμενόμενα οφέλη. Σύμφωνα με τη μελέτη του ξένου εμπειρογνώμονα για την οικονομική βιωσιμότητα της επέκτασης του λιμανιού, το όλο έργο θα ήταν βιώσιμο αν η Αρχή προέβαινε σε ριζική αναθεώρηση των δικαιωμάτων της, πράγμα το οποίο δεν έγινε.

Ζήτησα να πληροφορηθώ για τα μέτρα που προτίθεται να πάρει η Αρχή για καλύτερη αξιοποίηση του νέου σταθμού και πληροφορήθηκα ότι η Αρχή, σε συνεργασία με το αρμόδιο Υπουργείο, καταβάλλουν σοβαρές προσπάθειες για επίλυση των προβλημάτων που σχετίζονται, τόσο με το εσωτερικό όσο και με το εξωτερικό περιβάλλον, μέσα στο οποίο λειτουργεί η Αρχή, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η προσέλκυση μεγαλύτερου όγκου διαμετακομιστικού εμπορίου, που, όπως είναι γνωστό, ήταν και ο κύριος σκοπός και στόχος της επέκτασης του λιμανιού της Λεμεσού.

4.107.6 Χρεώσεις. Παρατήρησα ότι διάφορα χρεωστικά υπόλοιπα, για τα οποία κινήθηκαν αγωγές και που επιδικάστηκαν υπέρ της Αρχής, εξακολουθούν να παραμένουν ανείσπρακτα. Αναφέρονται οι περιπτώσεις της I.B.S. και της Christoudhias Beverages, με χρεωστικά υπόλοιπα £28.940,56 και £82.557,92, τα οποία εκκρεμούσαν από το 1990 και 1993, αντίστοιχα. Η Αρχή με πληροφόρησε ότι συνεχίζονται οι προσπάθειες για είσπραξη τους.

4.107.7 Ενοικίαση χερσαίου χώρου στο λιμάνι Πάφου. Κατά τον έλεγχο του Επαρχιακού Γραφείου Πάφου διαπιστώθηκε ότι πέντε ενοικιαστές σκιαδίων στη λιμενική περιοχή Πάφου αρνήθηκαν να υπογράψουν τη σχετική συμφωνία για την περίοδο 1.7.1998 - 30.6.2002, ούτε και πληρώνουν τα δικαιώματα αυτά.

Σημειώνεται ότι τα πιο πάνω οφειλόμενα δικαιώματα ανέρχονταν κατά τις 31.12.99 στο συνολικό ποσό των £19.534.

Μέρος Β

4.107.8 Μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων. Παρόλο που έχουν περάσει αρκετά χρόνια από τη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων από την Κυβέρνηση στην Αρχή, εντούτοις δεν έχει ακόμη υπογραφεί η συμφωνία που προβλέπεται στο άρθρο 16(2) του Νόμου. Η Αρχή ετοίμασε και υπέβαλε προ πολλού στο αρμόδιο Υπουργείο προσχέδιο συμφωνίας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 16 του Νόμου, και καταβάλλονται προσπάθειες για υπογραφή της.

4.107.9 Σταθμός εμπορευματοκιβωτίων στο λιμάνι Λεμεσού. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, ο πιο πάνω χώρος δεν έχει ακόμη αξιοποιηθεί πλήρως, για το λόγο ότι τα μηχανήματα για τη διεκπεραίωση των εργασιών, που προβλέπονταν στη μελέτη κατασκευής, δεν έχουν εξασφαλιστεί, με αποτέλεσμα η κεφαλαιουχική δαπάνη, που περιλαμβάνει το κόστος κατασκευής του χώρου, καθώς και των άλλων συναφών έργων (κρηπίδωμα, εξοπλισμός κ.τ.λ.), να μην αποφέρει στην Αρχή το αναμενόμενο όφελος. Η Αρχή με πληροφόρησε ότι ο σταθμός λειτουργεί σήμερα με τις υφιστάμενες διευθετήσεις και το πρόβλημα που παρατηρείται οφείλεται στην αρνητική στάση που τηρείται από μερίδα των λιμενικών εταίρων στις προσπάθειες που καταβάλλει η Αρχή για εκμετάλλευση του σταθμού πάνω σε ορθολογιστική βάση.

4.107.10 Διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων στα λιμάνια Λεμεσού και Λάρνακας. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, από 2.1.91 ο Σύνδεσμος Αδειούχων Αχθοφόρων ανέλαβε τη διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων στα λιμάνια Λεμεσού και Λάρνακας, ύστερα από διαβουλεύσεις μεταξύ του τότε Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων και του Συνδέσμου. Παρά το χρονικό διάστημα που έχει μεσολαβήσει, δεν έχει ακόμη υπογραφεί η σχετική συμφωνία μεταξύ της Αρχής και του Συνδέσμου, επειδή οι αχθοφόροι δεν αποδέχτηκαν το προσχέδιο σχετικά με την άδεια που θα παραχωρείται και ζήτησαν διάφορες τροποποιήσεις, οι οποίες δεν έγιναν αποδεκτές από την Αρχή. Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι το θέμα συνδέεται με τη λειτουργία του σταθμού εμπορευματοκιβωτίων και εξετάζεται σφαιρικά, με

στόχο την αντιμετώπιση των προβλημάτων/εκκρεμοτήτων που υπάρχουν, μέσα στα πλαίσια ανάπτυξης και εκμετάλλευσης του νέου δυτικού κρηπιδώματος. Η Αρχή πρέπει να προβεί άμεσα σε κατάλληλες ενέργειες για διασφάλιση των εσόδων της από τη διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων, τα οποία, με βάση το προηγούμενο καθεστώς (1990), είναι της τάξης των περίπου £550.000 το χρόνο. Από το 1991 μέχρι σήμερα η Αρχή δεν είχε κανένα έσοδο.

4.107.11 Δικαιώματα της Αρχής. Η Αρχή υπέβαλε το 1996 στο Υπουργικό Συμβούλιο, μέσω του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, πρόταση για την αναθεώρηση των δικαιωμάτων της. Για να τονίσει την αναγκαιότητα αναθεώρησης των τελών της, η Αρχή ανέθεσε στις 21.2.97 τη μελέτη του θέματος σε Ειδικούς Συμβούλους, έναντι αμοιβής £49.500. Η έκθεση των Συμβούλων συμπληρώθηκε και υποβλήθηκε στο Συμβούλιο στις 19.1.98. Η έκθεση αυτή, μαζί με τα σχόλια του Συμβουλίου για την οικονομική κατάσταση, κατατέθηκε στο Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων στις 29.6.98 και στις 27.1.99 υποβλήθηκε στο ίδιο Υπουργείο αίτημα για προώθηση έγκρισης τροποποιητικών Κανονισμών, για την καθολική αύξηση των δικαιωμάτων της κατά 30%, με αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή. Το θέμα δεν έχει ακόμη προωθηθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο.

4.107.12 Αγορά υπηρεσιών προγραμματιστή. Η Αρχή αγόρασε τις υπηρεσίες προγραμματιστή από ιδιωτική εταιρεία, για αρχική περίοδο έξι μηνών (από το Μάρτιο του 1996) και η συμφωνία ανανεώνεται μέχρι σήμερα. Η δαπάνη μέχρι 31.12.99 ξεπέρασε τις £149.000. Σημειώνεται ότι από 1.1.2000 η χρέωση αυξάνεται από £175 σε £200 την ημέρα.

Επανέλαβα εισήγηση μου όπως αξιολογηθεί κατά πόσο οι υπηρεσίες προγραμματιστή είναι απαραίτητες πάνω σε μακροχρόνια βάση, οπότε να μελετηθεί και το ενδεχόμενο πρόσληψης προγραμματιστή πάνω σε συνεχή βάση, είτε ως μόνιμος είτε ως έκτακτος, ανάλογα με τις ανάγκες της Αρχής.

4.107.13 Πλακόστρωτο στο λιμάνι Πάφου. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου ανέφερα ότι η Αρχή, μετά την επανειλημμένη καταστροφή του πλακόστρωτου, διεκδίκησε τον Οκτώβριο 1996 αποζημιώσεις, ύψους £152.145, από τους Συμβούλους Μηχανικούς για ζημιές που είχε υποστεί. Οι Σύμβουλοι δεν αποδέχτηκαν τις απαιτήσεις της Αρχής, ενώ η Αρχή κατακρατεί ποσό £36.000 από τα οφειλόμενα ποσά σ' αυτούς. Η Αρχή κατέβαλε προσπάθειες για συμβιβασμό, ενώ τεχνική έκθεση, που ετοιμάστηκε για λογαριασμό της από ιδιωτικό γραφείο, δεν έγινε αποδεκτή από τους Συμβούλους. Τον Ιούλιο 1999 οι Σύμβουλοι εισηγήθηκαν διευθέτηση της διαφοράς, με την καταβολή στην Αρχή ποσού £18.000. Η Αρχή απέρριψε τον Οκτώβριο 1999 την πρόταση και το θέμα χειρίζονται οι Νομικοί Σύμβουλοι της Αρχής.

4.108 ΑΡΧΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Μέρος Α

4.108.1 Οι λογαριασμοί της Αρχής για το 1999 έχουν ελεγχθεί από ιδιώτη ελεγκτή που διόρισε η Αρχή, ύστερα από έγκρισή μου, με βάση το άρθρο 3(1) των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Έλεγχος Λογαριασμών) Νόμων του 1983 και 1984.

Με βάση το ίδιο άρθρο, η Ελεγκτική Υπηρεσία έχει διενεργήσει επιπρόσθετο οικονομικό και διαχειριστικό έλεγχο.

4.108.2 Προϋπολογισμός

(α) Καθυστερήση στην έγκριση του Προϋπολογισμού. Ο Προϋπολογισμός της Αρχής για το έτος 1999 εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 5.11.98 και από το Υπουργικό

Συμβούλιο στις 18.3.99. Υποβλήθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 23.3.99 και εγκρίθηκε στις 10.6.99.

Ως αποτέλεσμα της καθυστέρησης που σημειώθηκε, οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν από 1.3.99 μέχρι 10.6.99 ήταν μη εξουσιοδοτημένες, επειδή η Βουλή των Αντιπροσώπων εξουσιοδότησε, σύμφωνα με το Σύνταγμα και το Νόμο 52 του 1988, μόνο τις πληρωμές για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο 1999.

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι η καθυστέρηση δεν οφείλεται στην Αρχή, ενώ η διενέργεια δαπανών την περίοδο κατά την οποία δεν υπήρχε εγκριμένος προϋπολογισμός συνέβαλε στην εύρυθμη λειτουργία της.

(β) Αδαπάνητα ποσά Προϋπολογισμού Αναπτύξεως. Οι δαπάνες που προϋπολογίστηκαν για το 1999 ήταν £55,4 εκ. και οι πραγματικές ανήλθαν σε £48,6 εκ., παρέμεινε δηλαδή αδαπάνητο ποσό £6,8 εκ. ή ποσοστό 12%, λόγω κυρίως μη εκτέλεσης ή μη συμπλήρωσης των πιο κάτω έργων:

Έργο	£εκ.
Μεταγωγικό Δίκτυο	1,05
Τεχνολογία Πληροφορικής	2,12
Δορυφορικοί Σταθμοί	0,89
Αυτοκίνητα	1,19
Κτίρια	0,59
Γήπεδα	0,45
Διεθνή Υποβρύχια Καλώδια	3,91
Ενσύρματο Δίκτυο	1,95

Η κατάσταση που ακολουθεί παρουσιάζει την εκτέλεση του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως κατά τα τελευταία χρόνια, από την οποία φαίνεται ότι έχει σημειωθεί σημαντική βελτίωση.

Έτος	Προϋπολογισμός	Πραγματικές	Αδαπάνητα	
		δαπάνες	ποσά	
	£εκ.	£εκ.	£εκ.	%
1996	45	34	11	24
1997	51	34	17	33
1998	58	46	12	20
1999	55	49	6	12

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι ένα μεγάλο μέρος των αποκλίσεων οφείλεται στα διεθνή υποβρύχια καλώδια, των οποίων η πόντιση είναι έργο τρίτων.

4.108.3 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Το καθαρό πλεόνασμα για το 1999 ήταν £60,2 εκ., σε σύγκριση με £49,9 εκ. το προηγούμενο έτος.

Τα αποτελέσματα των τελευταίων δύο ετών παρουσιάζονται ως ακολούθως:

	1999	1998	Αύξηση/ (Μείωση)
	£000	£000	%
Έσοδα από υπηρεσίες	167.439	154.970	8,0
Έσοδα από επενδύσεις	11.499	11.627	(1,1)
Συναλλαγματικό κέρδος(ζημιά)	(357)	(33)	--
	<u>178.581</u>	<u>166.564</u>	<u>7,2</u>
Έξοδα λειτουργίας	102.101	95.091	7,4
Έξοδα χρηματοδότησης/άλλα έξοδα	6.828	5.048	35,3
Τόκοι και ελλείμματα Ταμείου Συντάξεων	9.437	16.464	(42,7)
	<u>118.366</u>	<u>116.603</u>	<u>1,5</u>
Πλεόνασμα πριν από την αφαίρεση εταιρικού φόρου	<u>60.215</u>	<u>49.961</u>	<u>20,5</u>

Όπως προκύπτει, το πλεόνασμα αυξήθηκε κατά £10,3 εκ. λόγω αύξησης των εσόδων κατά £12 εκ., ενώ η αντίστοιχη αύξηση στα έξοδα ήταν £1,7 εκ. Στα έσοδα από υπηρεσίες σημειώθηκαν διάφορες αυξήσεις, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, οι σημαντικότερες από τις οποίες είναι:

- Αύξηση στα ενοίκια της τηλεφωνικής υπηρεσίας κατά £3,4 εκ. (17,8%), σε σύγκριση με £2,8 εκ. (16,9%) το 1998.
- Αύξηση στα έσοδα από συνδιαλέξεις εσωτερικού κατά £12,6 εκ. (31,3%), σε σύγκριση με £6,4 εκ. (18,7%) το 1998.
- Μείωση στα έσοδα από διεθνείς συνδιαλέξεις κατά £6,9 εκ., σε σύγκριση με αύξηση £7,1 εκ. το 1998.

(β) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης της Αρχής:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	3,6	3,2
Πλεόνασμα πριν από τον Εταιρικό Φόρο προς Απασχολούμενο Κεφάλαιο (Αποθεματικό και Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις)	18,6%	17,6%

4.108.4 Μετρητά και κυβερνητικά χρεόγραφα. Στις 31.12.99 υπήρχαν μετρητά £95,5 εκ., σε σύγκριση με £76,3 εκ. το 1998. Το μεγαλύτερο μέρος τους είναι καταθεμένο σε τρεις εμπορικές τράπεζες, σε λογαριασμούς ενός έτους προειδοποίησης, με επιτόκιο 6,5%. Επιπρόσθετα, κατά την ημερομηνία αυτή η Αρχή είχε επενδύσεις σε κυβερνητικά χρεόγραφα ύψους £47,5 εκ., σε σύγκριση με £37,3 εκ. το 1998.

4.108.5 Προσωπικό

(α) Η Αρχή εργοδοτούσε 2 392 πρόσωπα, από τα οποία τα 2 391 υπηρετούσαν σε μόνιμες θέσεις και ένα ήταν εβδομαδιαίο. Οι δαπάνες για μισθούς, επιδόματα, υπερωρίες και

εργοδοτικές εισφορές ήταν £46,2 εκ. (συμπεριλαμβανομένων αναδρομικών £2,6 εκ.), σε σύγκριση με £41,0 εκ. το 1998. Οι δαπάνες για τόκους και ελλείμματα στο Σχέδιο Συντάξεων και στο Ταμείο Συντάξεων ήταν £9,4 εκ. και £16,5 εκ. για τα έτη 1999 και 1998, αντίστοιχα. Σημειώνεται επίσης ότι στο τέλος του 1999 υπήρχαν 45 κενές οργανικές θέσεις.

Με βάση τα πιο πάνω στοιχεία, ο ετήσιος μέσος όρος δαπανών για κάθε εργοδοτούμενο, χωρίς να ληφθεί υπόψη η ελλειμματική εισφορά £9,4 εκ. στο Ταμείο Συντάξεων και τα αναδρομικά £2,6 εκ., ήταν περίπου £18.220 για το 1999.

(β) Άλλα ωφελήματα προσωπικού. Κατά τα έτη 1997-1999 πληρώθηκαν βάσει Κανονισμών ή προνοιών στις συλλογικές συμβάσεις τα πιο κάτω ποσά:

	1999	1998	1997
	£	£	£
Βοηθήματα προς το προσωπικό	347.644	363.086	318.733
Εορταστικές εκδηλώσεις	33.841	28.736	19.298
Επιχορήγηση Σωματείου Ταμείου Ευημερίας και συνδρομών υπαλλήλων στο ΘΟΚ	674.945	610.607	498.787
Ομαδική ασφάλεια υπαλλήλων και συνταξιούχων	229.822	217.433	201.142
Ολικό	1.286.252	1.219.862	1.037.960

(γ) Αποζημίωση για πρόωρη αφυπηρέτηση. Ο θεσμός της πρόωρης αφυπηρέτησης προσωπικού συνεχίστηκε και το 1999 και πληρώθηκε για το σκοπό αυτό σε 65 υπαλλήλους της Αρχής αποζημίωση για συνολικό ποσό £1.803.117, επιπρόσθετα από τα συνταξιοδοτικά ωφελήματα τους. Από την εφαρμογή του θεσμού το 1988 μέχρι σήμερα έχουν δαπανηθεί συνολικά £11,5 εκ. για αφυπηρετήσεις 496 υπαλλήλων.

Σημειώνεται ότι η αποζημίωση για πρόωρη αφυπηρέτηση δε φορολογείται.

Η θέση της Αρχής είναι ότι ο θεσμός αυτός χρησιμεύει στο χειρισμό του πλεονάζοντος προσωπικού, το οποίο προκύπτει λόγω τεχνολογικών εξελίξεων, και ότι είναι προς όφελος της Αρχής.

(δ) Σχέδια Υπηρεσίας Προσωπικού. Τα υφιστάμενα εγκριμένα σχέδια υπηρεσίας προσωπικού, που περιλαμβάνονται στους περί Προσωπικού της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου Γενικούς Κανονισμούς του 1982-1990, αφορούν μόνο τα καθήκοντα και προσόντα του προσωπικού, χωρίς να καθορίζουν τη μισθοδοτική κλίμακα, τους διορισμούς και τις προαγωγές.

Η θέση της Αρχής είναι ότι αυτό βοηθά στην καλή διαχείριση του προσωπικού και ειδικότερα στην εναλλαξιμότητα του.

(ε) Πειθαρχικοί Κανονισμοί. Με την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στις προσφυγές με αρ. 502/87 και 584/87 που εκδόθηκε στις 15.7.88, οι Κανονισμοί που αφορούν τη συγκρότηση των πειθαρχικών οργάνων κηρύχθηκαν ως γενόμενοι καθ' υπέρβαση εξουσίας. Έκτοτε ατόνησαν και περιέπεσαν σε αχρηστία και οι πειθαρχικές υποθέσεις τυγχάνουν χειρισμού από το Συμβούλιο της Αρχής.

Ο Πρόεδρος της Αρχής ανέφερε ότι οι Κανονισμοί εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο και από τις 19.11.99 στάλθηκαν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων στο Γενικό Εισαγγελέα για νομοτεχνικό έλεγχο και ολοκλήρωση.

(στ) Μεταφορά συσσωρευμένης άδειας σε επόμενα χρόνια. Σύμφωνα με τους υφιστάμενους Κανονισμούς της Αρχής, η συσσωρευμένη άδεια που μπορεί να μεταφερθεί σε επόμενα χρόνια δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 30 ημέρες. Βάσει της συλλογικής σύμβασης όμως, ημερομηνίας 31.5.93, ο μέγιστος αριθμός ετήσιας άδειας που δικαιούται το προσωπικό της Αρχής να μεταφέρει στο επόμενο έτος είναι 70 εργάσιμες ημέρες για πενήνήμερη βδομάδα εργασίας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής, με τις αποφάσεις 292/99 και 323/99, ενέκρινε, σε ορισμένες περιπτώσεις, τη μεταφορά συσσωρευμένης άδειας πέρα από 70 ημέρες.

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι αυτό έγινε, επειδή η παρουσία των συγκεκριμένων υπαλλήλων θεωρήθηκε απαραίτητη και επειδή, σύμφωνα με τους Κανονισμούς, το προσωπικό δεν μπορεί να αποποιηθεί άδεια απουσίας. Σημείωσε πάντως ότι το θέμα αναμένεται να επιλυθεί με την τροποποίηση του Κανονισμού.

4.108.6 Αποθήκες

(α) Αποθέματα εξοπλισμού/υλικών. Το ύψος των αποθεμάτων υλικών της Αρχής εξακολουθεί να βρίσκεται σε ψηλά επίπεδα και στις 31.12.99 ήταν £9,6 εκ., σε σύγκριση με £14,9 εκ. το 1998. Από το 1999 έχει εφαρμοστεί νέα λογιστική αρχή, με βάση την οποία ο εξοπλισμός/υλικά που προορίζονται για αναπτυξιακά έργα παρουσιάζονται στο πάγιο ενεργητικό της Αρχής. Σε περίπτωση που η πιο πάνω αρχή εφαρμοζόταν από το 1998, τότε τα αποθέματα του 1998 θα ανέρχονταν σε £8,7 εκ.

Με στόχο τον καλύτερο έλεγχο και παρακολούθηση των αποθεμάτων, η Αρχή προχωρεί στο διαχωρισμό από τα γενικά αποθέματα του εξοπλισμού και υλικών που προορίζονται για αναπτυξιακά έργα. Εισηγήθηκε όπως τα αναπτυξιακά αποθέματα διαχωρίζονται στην αποθήκη, ώστε να φαίνεται με ποιο έργο σχετίζεται το κάθε είδος αποθέματος.

Όπως έχω αναφέρει και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, με την πάροδο του χρόνου ορισμένα από τα αποθέματα καθίστανται πεπαλαιωμένα λόγω εξέλιξης της τεχνολογίας. Αναφέρεται ότι κατά το τρέχον έτος διαγράφηκαν, με βάση τις ισχύουσες στην Αρχή διαδικασίες, πεπαλαιωμένα υλικά αξίας £550.854 και έγινε πρόβλεψη για κήρυξη πεπαλαιωμένων υλικών αξίας £1.005.859. Επίσης, στις 31.12.99 το ύψος των αποθεμάτων που δεν παρουσιάζουν μεγάλη κίνηση ανερχόταν στο ποσό των £1.664.987.

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι τα αποθέματα βρίσκονται σε ψηλά επίπεδα, λόγω της μεγάλης απόστασης των υποστατικών των κατασκευαστών πολλών υλικών, των χρονοβόρων διαδικασιών προμηθειών και το μικρό μέγεθος του Οργανισμού.

(β) Καινούριος αχρησιμοποίητος εξοπλισμός και υλικά. Στις αποθήκες της Αρχής υπάρχει καινούριος αχρησιμοποίητος εξοπλισμός και υλικά μεγάλης αξίας που αγοράστηκαν πριν από αρκετά χρόνια και δεν προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν, λόγω πεπαλαιωμένης τεχνολογίας. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι είναι πέρα από τις ανάγκες της Αρχής, θα πρέπει να γίνουν ενέργειες για τη διάθεσή τους. Παραδείγματα αναφέρονται πιο κάτω:

i. Ηλεκτρονικός εξοπλισμός καρτών. Το ύψος των αποθεμάτων εξοπλισμού και υλικών των τμηματικών αποθηκών ανέρχεται σε περίπου £3,8 εκ. και κατά το πλείστον

αποτελούνται από ηλεκτρονικό εξοπλισμό καρτών, ο οποίος αγοράστηκε πριν από αρκετό καιρό και παραμένει αχρησιμοποίητος. Ο εξοπλισμός αυτός αγοράζεται ως ανταλλακτικά υποστήριξης για διάφορες εγκαταστάσεις και, σύμφωνα με την πολιτική της Αρχής, αποσβένεται με το ίδιο ετήσιο ποσοστό απόσβεσης που εφαρμόζεται για τις εγκαταστάσεις αυτές. Θα πρέπει όμως να διερευνηθεί κατά πόσο ένα μέρος του εξοπλισμού σχετίζεται με τηλεπικοινωνιακές εγκαταστάσεις, οι οποίες έχουν ήδη τεθεί εκτός λειτουργίας και έχουν διαγραφεί, ώστε να καταβληθεί προσπάθεια διάθεσης ή διαγραφής του.

Ο Πρόεδρος της Αρχής ανέφερε ότι οι ηλεκτρονικές κάρτες συνιστούν υλικά συντήρησης, τηρούνται ως απόθεμα και χρησιμοποιούνται για αντικατάσταση καρτών που έχουν υποστεί βλάβη. Η αξία του συνόλου των καρτών αυτών συνιστά πολύ μικρό ποσοστό του εγκατεστημένου εξοπλισμού. Η Αρχή έχει αποφασίσει να κεφαλαιοποιήσει τα σχετικά αποθέματα και να διαγράψει απόσβεση από την ημερομηνία εγκατάστασης του σχετικού εξοπλισμού.

ii. **Καλώδια τύπου Co Axial.** Κατά την ημέρα του ελέγχου υπήρχαν 171 512 μέτρα συνολικής αξίας £235.185. Αυτά αγοράστηκαν πριν από αρκετό καιρό και μόνο ένα μικρό μέρος έχει χρησιμοποιηθεί.

iii. **Αντένες.** Σε διάφορες αποθήκες της Αρχής υπάρχουν 72 καινούριες αντένες διάφορων τύπων, συνολικής αξίας £25.600, οι οποίες αγοράστηκαν πριν από αρκετά χρόνια (πριν από το 1995), χωρίς να έχουν ακόμα εγκατασταθεί.

(γ) **Κεντρική Αποθήκη στο Δάλι.** Από επιτόπιο έλεγχο που έγινε στην Αποθήκη Δαλιού παρατηρήθηκαν τα πιο κάτω:

i. **Καινούριος αχρησιμοποίητος εξοπλισμός.** Στην πιο πάνω αποθήκη εξακολουθεί να υπάρχει καινούριος αχρησιμοποίητος εξοπλισμός και υλικά μεγάλης αξίας, τα οποία αγοράστηκαν πριν από αρκετά χρόνια. Στη σχετική απάντηση της Αρχής για τον έλεγχο των λογαριασμών του 1998, αναφέρεται ότι ο εξοπλισμός αυτός (Κώδικας 14338 Cabinets - £23.894, Κώδικας 14458 Cabinets - £24.000) θα χρησιμοποιηθεί σε νέα τηλεφωνικά κέντρα.

Όπως πληροφορήθηκα, βρίσκεται σε εξέλιξη μελέτη αξιοποίησης του εξοπλισμού.

ii. **Εξοπλισμός/υλικά που έχουν επιστραφεί στην Αποθήκη.** Στην αποθήκη υπάρχει μεταχειρισμένος εξοπλισμός και υλικά, τα οποία επιστράφηκαν από διάφορους χώρους. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι αυτά είναι πέρα από τις ανάγκες της Αρχής, θα πρέπει να γίνουν ενέργειες για τη διάθεσή τους.

Μερικά παραδείγματα αναφέρονται πιο κάτω:

(δ) **Σχεδιαστήρια.** Υπάρχουν 30 μεταχειρισμένα σχεδιαστήρια, τα οποία μεταφέρθηκαν στην αποθήκη από τον Ιανουάριο του 1998, λόγω αντικατάστασής τους με ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

(ε) **Road Side Emergency Pillar.** Υπάρχουν 30 μεταχειρισμένα τηλέφωνα δρόμων (SOS), τα οποία μεταφέρθηκαν στην αποθήκη από τον Ιανουάριο του 1999.

(στ) **Καρτοτηλέφωνα.** Υπάρχουν 1 574 μεταχειρισμένα καρτοτηλέφωνα, αξίας £14.892, τα οποία μεταφέρθηκαν στην αποθήκη κατά το 1999, λόγω αντικατάστασής τους με άλλα νεώτερης τεχνολογίας.

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι μέρος των πιο πάνω θα πωληθούν ως άχρηστα υλικά και άλλος εξοπλισμός θα εγκατασταθεί σε υπό ανάπτυξη έργα.

(ζ) Αποθήκη Τηλεφωνικού Κέντρου Λασιών. Από επιτόπιο έλεγχο που έγινε στην αποθήκη του Τηλεφωνικού Κέντρου Λασιών, παρατηρήθηκαν τα πιο κάτω:

- i. Στο ποσό των £280.513, που αντιπροσωπεύει την αξία των αποθεμάτων της πιο πάνω αποθήκης στις 31.12.99, περιλαμβάνεται ποσό £240.426 ή 85,7%, το οποίο αντιπροσωπεύει μεταχειρισμένο τερματικό τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό. Εκκρεμεί η διεξαγωγή έρευνας για να καθοριστεί κατά πόσο ο εξοπλισμός αυτός είναι πεπαλαιωμένος.
- ii. Υπάρχουν αρκετές χιλιάδες μέτρα αχρησιμοποίητων καλωδίων διαφόρων τύπων, τα οποία αγοράστηκαν πριν από αρκετά χρόνια, χωρίς να έχει γίνει οποιαδήποτε έκδοση τα τελευταία χρόνια.

Αρκετές ποσότητες καινούριων αχρησιμοποίητων ηλεκτρονικών καρτών βρίσκονται φυλαγμένες στα κιβώτια τους, με μηδενική αξία, οι οποίες, όπως μου έχει αναφερθεί, προορίζονται να κηρυχθούν πεπαλαιωμένες.

Ο Πρόεδρος της Αρχής ανέφερε ότι μελετάται η αξιοποίηση μέρους του εξοπλισμού, καθώς και η διάθεση του υπόλοιπου, ο οποίος θα θεωρηθεί ως πεπαλαιωμένος.

4.108.7 Επενδύσεις - Συμμετοχή της Αρχής στο δορυφορικό πρόγραμμα EAST. Για τη συμμετοχή της Αρχής στο δορυφορικό πρόγραμμα EAST έχει συνομολογηθεί στις 5.12.97 συμφωνία μεταξύ της θυγατρικής της εταιρείας Digimed Communications Ltd και της εταιρείας Matra Marconi Space U.K. Ltd, για την ίδρυση της εταιρείας EAST (UK) LTD, με σκοπό τη διεξαγωγή μελέτης βιωσιμότητας και ετοιμασία επιχειρησιακού σχεδίου για την παροχή σταθερών και κινητών δορυφορικών τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών στην Ευρώπη, Μέση Ανατολή και Αφρική.

Για το πιο πάνω πρόγραμμα η Αρχή, μέσω της θυγατρικής της εταιρείας Digimed, έχει συνεισφέρει/επενδύσει £1.142.861, όπως πιο κάτω:

	£
Δάνειο στην εταιρεία EAST (UK) LTD	1.089.575
Μετοχικό Κεφάλαιο (1 000 μετοχές)	53.286
	<u><u>1.142.861</u></u>

Επιπρόσθετα η εταιρεία EAST οφείλει στην Digimed ποσό £67.035 για διάφορες υπηρεσίες, κυρίως για απασχόληση λειτουργών της Αρχής για θέματα που αφορούν την EAST.

Ενώ η μελέτη βιωσιμότητας έχει συμπληρωθεί από τον Ιούλιο του 1998, βάσει των όρων της συμφωνίας, το πρόγραμμα έχει παγοποιηθεί.

Στη συνεδρία του Συμβουλίου της Αρχής αρ. 14/99 ημερ. 23.6.99 (Πρακτικά 170/99) αναφέρεται ότι από την πλευρά της Digimed έχει δηλωθεί στην εταιρεία EAST LTD ότι δεν υπάρχει πιθανότητα συνεργασίας με βάση το συμβόλαιο, γι' αυτό και είναι ενδεχόμενο να τεθεί πρόταση για διάλυση της EAST, γιατί δεν υπάρχει λόγος ύπαρξης της.

Εν όψει των πιο πάνω, ζήτησα από την Αρχή όπως με πληροφορήσει για τα μέτρα που προτίθεται να πάρει για τη διασφάλιση των συμφερόντων της. Σημειώνεται ότι, βάσει των όρων της συμφωνίας και των όρων που έθεσε η Κεντρική Τράπεζα για την άδεια εξαγωγής

συναλλάγματος, σε περίπτωση υλοποίησης του προγράμματος από το ένα μέλος, τότε το μέλος που αποχωρεί δικαιούται σε επιστροφή του ποσού της επένδυσης του, με τόκο 9%.

Η Αρχή με πληροφόρησε ότι, λόγω του αρνητικού επενδυτικού κλίματος στη βιομηχανία των δορυφορικών συστημάτων κινητής τηλεφωνίας, έχει ανασταλεί η λήψη απόφασης για τις αρχές του δεύτερου εξαμήνου του 2000, σχετικά με την τύχη του πιο πάνω προγράμματος.

4.108.8 Επενδύσεις της Αρχής στην εταιρεία ICO Global Communications (Holdings) Ltd. Με την απόφαση του Συμβουλίου της Αρχής αρ. 10/95 ημερ. 4.1.95 έχει εγκριθεί η σύναψη συμφωνίας για την αγορά μετοχών της εταιρείας Inmarsat (ICO Global Communications (Holdings) Ltd), με συνολικό ποσό \$1 εκ. (£498.806).

Στους λογαριασμούς της Αρχής του 1999, έγινε πρόνοια για διαγραφή της πιο πάνω επένδυσης (παραμένει στα βιβλία με ονομαστικό ποσό £1.000 μόνο), λόγω του ότι η εταιρεία βρίσκεται κάτω από την προστασία του Κεφ. 11 της Νομοθεσίας των Η.Π.Α. για πτώχευση.

Η Αρχή παρακολουθεί το όλο θέμα, για το ενδεχόμενο επαναδραστηριοποίησης της εταιρείας.

4.108.9 Προσφορές

(α) Προσφορά ΑΤ 14/98 - Προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού για το νέο Κέντρο Ελέγχου Αεροπορικών Πτήσεων Λευκωσίας (Έργο LEFCO). Η Αρχή ζήτησε στις 6.2.98 προσφορές για την προμήθεια, εγκατάσταση και παράδοση εξοπλισμού για το νέο Κέντρο Ελέγχου Αεροπορικών Πτήσεων Λευκωσίας, με προϋπολογιζόμενη δαπάνη £9 εκ.

Οι προσφορές υποβλήθηκαν στις 16.6.98 από τέσσερις εταιρείες και το Συμβούλιο της Αρχής στις 21.12.99, δηλαδή μετά από παρέλευση περίπου 18 μηνών, αποφάσισε, με βάση την τεχνική αξιολόγηση, όπως οι δυο προσφορές, οι οποίες πληρούσαν τις προδιαγραφές:

- i. Αξιολογηθούν περαιτέρω.
- ii. Δοθεί στους δυο προσφοροδότες αναθεωρημένος πίνακας ποσοτήτων για τιμολόγηση.
- iii. Ζητηθεί από τους δυο προσφοροδότες όπως υποβάλουν πρόταση/κόστος συντήρησης και υποστήριξης του εξοπλισμού.

Σύμφωνα με το πρακτικό της σχετικής συνεδρίας του Συμβουλίου, η απόφαση λήφθηκε με τη σύμφωνη γνώμη του Τμήματος Πολιτικής Αεροπορίας, του Οργανισμού Eurocontrol και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

Από την όλη διαδικασία που ακολουθήθηκε, τις εκθέσεις της Επιτροπής Αξιολόγησης και τη σχετική αλληλογραφία, διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

- Οι ανάγκες, από την αρχική ημερομηνία προκήρυξης της προσφοράς, έχουν διαφοροποιηθεί (προσθήκη συντήρησης υποστήριξης, αλλαγές στις ποσότητες κ.τ.λ.).
- Με τη ζήτηση υποβολής αναθεωρημένης προσφοράς από τους δυο μόνο προσφοροδότες, ο ανταγωνισμός είναι περιορισμένος.
- Η Αρχή αναμένει ότι το κόστος του εξοπλισμού έχει μειωθεί από την ημερομηνία της αρχικής προκήρυξης της προσφοράς.

Ενόψει των πιο πάνω και της σημαντικής διαφοροποίησης στα είδη και στις ποσότητες της προσφοράς, θα έπρεπε, κατά την άποψη μου, να ετοιμαστεί νέα αναλυτική εκτίμηση δαπάνης, πριν από το άνοιγμα των προσφορών. Επίσης, λόγω του μεγάλου χρονικού διαστήματος που

παρήλθε από την ετοιμασία των προδιαγραφών μέχρι σήμερα (πέρα από 2 χρόνια), η τεχνολογία τέτοιου είδους εξοπλισμού ενδεχομένως να έχει εξελιχθεί/ διαφοροποιηθεί.

Από περαιτέρω έρευνα που διεξήγαγε η Υπηρεσία μου τον Ιούλιο 2000, διαπιστώθηκε ότι και οι δύο προσφοροδότες, από τους οποίους ζητήθηκε η υποβολή αναθεωρημένης προσφοράς, δεν είχαν ανανεώσει την ισχύ των αρχικών τους προσφορών εμπρόθεσμα. Ο Πρόεδρος της Αρχής, προς τον οποίο υπέβαλα την πιο πάνω παρατήρηση μου, με πληροφόρησε τον Ιούλιο 2000 ότι η νομική πτυχή της εκπρόθεσμης ανανέωσης των εγγυητικών και των δύο προσφοροδοτών συζητήθηκε με τους νομικούς συμβούλους της Αρχής και κρίθηκε ότι αυτή δεν είχε επίδραση στην ισχύ των προσφορών.

(β) Προσφορά ΑΤ 47/98 - Συμβόλαιο εργολαβίας τακτής περιόδου για εκτέλεση διαφόρων οικοδομικών και ηλεκτρολογικών εργασιών. Με την απόφαση του Συμβουλίου Προσφορών αρ. 508/98 ημερ. 17.7.98, έχει εγκριθεί η κατακύρωση της πιο πάνω προσφοράς σε εταιρεία, με το ενδεικτικό ποσό των £194.961, για εργολαβία τακτής περιόδου για εκτέλεση διαφόρων οικοδομικών και ηλεκτρολογικών εργασιών, στην περιφέρεια Λευκωσίας-Λάρνακας-Αμμοχώστου, με χρονική διάρκεια από 4.9.98 - 3.3.2000.

Με την απόφαση του αρ. 18/99, ημερ. 28.7.99 (Πρακτικά 211/99), το Συμβούλιο της Αρχής ενέκρινε το ποσό των £450.000 ως το συνολικό ποσό για τις εργασίες που εκτελέστηκαν ή αναμένεται να εκτελεστούν, σε σχέση με την προσφορά αυτή, ενώ, μέχρι την ημέρα του ελέγχου, έγιναν πληρωμές συνολικού ποσού £439.093 για εργασίες που εκτελέστηκαν.

Εν όψει των πιο πάνω και για βελτίωση του ελέγχου αυτού του είδους των δαπανών, εισηγήθηκα τα πιο κάτω:

- i. Θα πρέπει να γίνεται καλύτερος προγραμματισμός/επιμέτρηση των εργασιών, με τέτοιο τρόπο, ώστε στην τελική εκτέλεση οι δαπάνες να μην υπερβαίνουν το $\pm 30\%$.
- ii. Σε περίπτωση που λόγω απρόβλεπτων εργασιών οι δαπάνες αναμένεται να υπερβούν το πιο πάνω ποσοστό, θα πρέπει να προκηρύσσονται νέες προσφορές.

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι το δελτίο ποσοτήτων χρησιμοποιείται μόνο για σκοπούς συγκριτικής αξιολόγησης και κατακύρωσης των τιμών μονάδας της προσφοράς και ότι η Αρχή δε δεσμεύεται για τις ποσότητες εργασιών.

(γ) Προσφορά ΑΤ 38/97 - Προμήθεια επίπλων γραφείων. Με την απόφαση του Συμβουλίου Προσφορών αρ. 681/97, ημερ. 29.9.97, έχει εγκριθεί η σύναψη συμφωνίας για την προμήθεια εργονομικών επίπλων και καρέκλων μέχρι τις 31.12.99.

Το μέρος Α' της πιο πάνω προσφοράς, που αφορά την προμήθεια εργονομικών γραφείων, έχει κατακυρωθεί έναντι του ποσού των £111.255.

Με την επιστολή του ο επιτυχών προσφοροδότης ημερ. 22.12.97, δηλαδή 3 μήνες μετά την κατακύρωση της προσφοράς, πληροφόρησε την Αρχή ότι δεν κατέστη δυνατή η εξεύρεση μοριοσανίδας HPL, όπως προνοούσαν οι προδιαγραφές και όροι του συμβολαίου, με αποτέλεσμα να χρησιμοποιηθούν μοριοσανίδες μελαμίνης (η οποία είναι αρκετά πιο φθηνή) από τις Δασικές Βιομηχανίες.

Επισημαίνεται ότι σε σημείωμα της Υπηρεσίας Δομικών Έργων ημερ. 27.1.98, αναφέρεται ότι, με την εμπειρία των τελευταίων χρόνων, η πιο πάνω προδιαγραφή κρίνεται ως υπερβολική και γίνεται εισήγηση όπως το συγκεκριμένο υλικό αντικατασταθεί από τη μελαμίνη. Εντούτοις, αυτό δε λήφθηκε υπόψη στην πιο πάνω προσφορά.

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι η τροποποίηση αφορούσε το 16% της συνολικής επιφάνειας των επίπλων και κατέστη αναγκαία, επειδή τερματίστηκε η κατασκευή HPL, απόχρωσης ίδιας με την κυπριακή μελαμίνη. Η τροποποίηση δεν επηρέασε τη σειρά κατάταξης των προσφοροδοτών.

(δ) Προσφορά για την ανέγερση νέου Κεντρικού Τηλεφωνικού Κέντρου Λεμεσού - ΑΤ 71/95 - Απαιτήσεις αποζημιώσεων. Στην έκθεση μου για τον έλεγχο των λογαριασμών του 1998, ανέφερα ότι, λόγω των καθυστερήσεων από μέρους του εργολάβου, η Αρχή έχει υποστεί ζημιές ύψους £222.734.

Ύστερα από εισηγήσεις μου, η Αρχή άσκησε το δικαίωμα της για επιβολή χρηματικών αποζημιώσεων, με την κατακράτηση/εξαργύρωση της εγγυητικής, καθώς και την οικειοποίηση ποσών κράτησης του συμβολαίου. Παραμένει όμως ποσό ύψους £75.424, το οποίο πρέπει να απαιτηθεί/εισπραχθεί από τον εργολάβο.

Η Αρχή προχωρεί στη λήψη δικαστικών μέτρων.

(ε) Αγωγή αρ. 2984/98 εναντίον της Αρχής (Προσφορά ΑΤ 111/95 για ολοκληρωμένο σύστημα ασφάλειας). Όπως έχω αναφέρει και στην Έκθεση μου για τον έλεγχο των λογαριασμών του 1998, ο επιτυχών προσφοροδότης της πιο πάνω προσφοράς κίνησε την αγωγή με αρ. 2984/98, εναντίον της Αρχής, λόγω τερματισμού του συμβολαίου από την Αρχή, απαιτώντας αποζημιώσεις πέρα από £1.000.000.

Για τους πιο πάνω λόγους και βάσει εκτίμησης του νομικού συμβούλου της Αρχής, στους λογαριασμούς του 1999 παρουσιάζεται ως ενδεχόμενη υποχρέωση το ποσό των £100.000.

(στ) Προσφορά με αρ. ΑΤ 8/99 για την προμήθεια, εγκατάσταση και συντήρηση εφεδρικών ηλεκτρογεννητριών. Η προσφορά αφορούσε την προμήθεια/ εγκατάσταση γεννητριών με δυναμικότητα από 15 KVA μέχρι 500 KVA, συνολικής αξίας περίπου £400.000, για κάλυψη των αναγκών της Αρχής για περίοδο τριών χρόνων. Από τη μελέτη των όρων/προδιαγραφών της προσφοράς και την έκθεση αξιολόγησης, διαπιστώθηκε ότι η μέθοδος αξιολόγησης που προνοείτο ήταν πολύπλοκη και επέτρεπε την υποβολή από τους προσφοροδότες δικής τους φόρμουλας για αναπροσαρμογή των τιμών μονάδας των επιπρόσθετων ποσοτήτων. Επίσης, η αξιολόγηση/κατακύρωση της προσφοράς γίνεται με βάση τη συνολική τιμή όλων των κατηγοριών γεννητριών, γεγονός που αποκλείει τη μερική κατακύρωση της προσφοράς σε πέρα από έναν προσφοροδότη, ανάλογα με τη χαμηλότερη τιμή της κάθε κατηγορίας/μεγέθους γεννητριών, και περιορίζει τον ανταγωνισμό, ιδιαίτερα στα μικρότερα μεγέθη γεννητριών μέχρι 150 KVA. Τελικά, τους όρους της προσφοράς ικανοποιούσε μόνο ένας από τους έξι προσφοροδότες που έλαβαν μέρος στο διαγωνισμό και ήταν ο ίδιος στον οποίο είχε κατακυρωθεί το προηγούμενο τριετές συμβόλαιο. Η Αρχή, απαντώντας στις πιο πάνω παρατηρήσεις μου, με πληροφόρησε ότι θα μελετήσει τη δυνατότητα ομαδοποίησης των γεννητριών σε μελλοντικές προσφορές.

4.108.10 Ενοικίαση κτιρίου στη Λεμεσό. Με την απόφαση του Συμβουλίου Προσφορών, αρ. συνεδρίας 70/99 και ημερ. 31.12.99 (Πρακτικά 1124/99), και χωρίς να προηγηθεί προκήρυξη δημόσιων προσφορών, εγκρίθηκε η ενοικίαση κτιρίου στη Λεμεσό (Κάτω Πολεμίδια), με μηνιαίο ενοίκιο £800, με σκοπό τη σε ενιαίο χώρο συγκέντρωση του προσωπικού της Διαχείρισης Δικτύου Πρόσβασης της περιφέρειας Λεμεσού, με διετή περίοδο ενοικίασης (1.3.2000 - 28.2.2002).

Για να λειτουργήσει ο πιο πάνω χώρος ως Γραφείο θα χρειαστεί να γίνουν διαρρυθμίσεις/μετατροπές, με υπολογιζόμενο κόστος £30.000, ενώ το κόστος για την Αρχή θα είναι ακόμη ψηλότερο, καθότι, βάσει του όρου 3 του συμβολαίου, μετά τη λήξη της ενοικίασης, ο ενοικιαστής υποχρεούται να παραδώσει την ακίνητη ιδιοκτησία στην κατάσταση που βρισκόταν κατά την έναρξη της ενοικίασης. Με βάση τα πιο πάνω δεδομένα, το πραγματικό κόστος ενοικίασης ανέρχεται σε £2.050 το μήνα.

Σημειώνεται ότι αρχικά το Συμβούλιο Προσφορών, κατά τις συνεδρίες του αρ. 218/99 ημερ. 12.3.99 και 237/99 ημερ. 19.3.99, αποφάσισε να μην εγκρίνει την ενοικίαση των πιο πάνω γραφείων, λόγω του συνεπαγόμενου μεγάλου κόστους για μικρό χρονικό διάστημα και εισηγήθηκε την επέκταση της υφιστάμενης οικοδομής στον Ύψωνα (αναφέρεται ότι για να εξασφαλιστεί πολεοδομική άδεια για την πιο πάνω επέκταση απαιτείτο όπως εξεταστεί θέμα παρέκκλισης, μετά από τη θεσμοθέτηση των Κανονισμών από τη Βουλή, λόγω του ότι το κτήριο της Α.ΤΗ.Κ. βρίσκεται εκτός οικιστικής ζώνης).

Εισηγήθηκα όπως στο μέλλον, σε παρόμοιες περιπτώσεις, η ενοικίαση κτιρίων γίνεται με προσφορές, με καθορισμό του χώρου/περιοχής, καθώς και των προδιαγραφών/κριτηρίων που πρέπει να ικανοποιεί ένα κτίριο.

4.108.11 Επισφαλείς χρεώστες. Η χρέωση του έτους για επισφαλείς χρεώστες ανέρχεται σε £1,54 εκ., σε σύγκριση με £1,98 εκ. το προηγούμενο έτος. Στις 31.12.99 η συσσωρευμένη πρόβλεψη για επισφαλείς χρεώστες ήταν £9,57 εκ., σε σύγκριση με £8,03 εκ. το 1998.

Από τον Ιούνιο του 1999 δημιουργήθηκε Τμήμα Διαχείρισης Επισφαλών Χρεωστών, το οποίο σκοπό έχει τον εντοπισμό των συνδρομητών και είσπραξη των οφειλών που εκκρεμούν. Τα αποτελέσματα φαίνεται να είναι θετικά και θα πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση. Θα πρέπει όμως παράλληλα να ληφθούν προληπτικά μέτρα για μείωση των επισφαλών χρεωστών στο ελάχιστο.

4.108.12 Χρήση οχημάτων. Παρατηρήθηκε ότι κατά το 1999 η χρήση των οχημάτων της Αρχής ήταν περιορισμένη. Για παράδειγμα κατά το μήνα Μάρτιο του 1999, από τα 652 οχήματα τα 18 (2,8%) δεν κινήθηκαν καθόλου, τα 135 (20,7%) διάνυσαν μέχρι 400 χλμ. και 76 (11,7%) διάνυσαν μέχρι 600 χλμ., δηλαδή η χρήση 229 (35%) οχημάτων ήταν περιορισμένη.

Εισηγήθηκα όπως μελετηθούν τρόποι για την καλύτερη αξιοποίηση των οχημάτων και μελετηθεί το ενδεχόμενο μείωσης του αριθμού των οχημάτων στον απόλυτα αναγκαίο.

Εξάλλου παρατηρήθηκε ότι ένα μεγάλο ποσοστό των οχημάτων (43,4%) είναι ηλικίας πέρα από 8 ετών, με αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους συντήρησης και επιδιόρθωσης. Αναφέρεται ότι ο μέσος όρος κόστους συντήρησης ανά χιλιόμετρο το 1999 ήταν 4,7 σεντ. Συμπληρωματικά αναφέρεται ότι ο μέσος όρος συντήρησης ανά χιλιόμετρο ήταν 3,6 σεντ το 1996 και 3,42 σεντ το 1995.

Ο Πρόεδρος της Αρχής με πληροφόρησε ότι ο υφιστάμενος στόλος είναι αναγκαίος για την εξυπηρέτηση των αναγκών της. Για το θέμα κόστους συντήρησης ετοιμάζεται μελέτη, τα αποτελέσματα της οποίας θα αξιολογηθούν, και, με τις νέες αγορές οχημάτων, η ηλικία τους θα μειωθεί σταδιακά από δεκαοκτώ σε εννέα έτη.

4.108.13 Υπερωρίες. Για το 1999 η δαπάνη για υπερωριακή εργασία ήταν £2.075.336, σε σύγκριση με £2.040.565 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £34.771 ή 1,7%. Το ποσό αυτό αποτελείται από £343.153 για επιδόματα βάρδιας και £1.732.182 για υπερωριακή εργασία.

Από το ποσό αυτό, £957.426 ή 46% καταβλήθηκαν στο προσωπικό για υπερωριακή εργασία που διεξάγεται κατά τις Κυριακές και δημόσιες αργίες.

Όπως έχει επισημανθεί και σε προηγούμενες εκθέσεις μου, το ύψος των υπερωριών θεωρείται ψηλό, γι' αυτό επιβάλλεται η εξεύρεση τρόπων για μείωση της υπερωριακής αποζημίωσης.

Η Αρχή με πληροφόρησε ότι οι υπερωρίες παρακολουθούνται και ελέγχονται, με στόχο τη μείωση τους.

4.108.14 Ταξίδια στο εξωτερικό. Κατά το 1999 πραγματοποιήθηκαν 408 υπηρεσιακά ταξίδια στο εξωτερικό από 181 υπαλλήλους της Αρχής. Για τα ταξίδια αυτά πληρώθηκαν £240.299 για οδοιπορικά εξωτερικού. Εισηγήθηκα όπως όλα τα ταξίδια του εξωτερικού χρεώνονται στο σχετικό Κονδύλι του προϋπολογισμού, ανεξάρτητα από το πώς θα κατανεμηθούν τελικά για σκοπούς λογαριασμών. Επιπρόσθετα πληρώθηκαν έξοδα εκπαίδευσης προσωπικού στο εξωτερικό και στην Κύπρο, ύψους £499.424, τα οποία δε φαίνονται ξεχωριστά στους λογαριασμούς. Εισηγήθηκα όπως το σχετικό Κονδύλι διαχωριστεί, έτσι που το ποσό εκπαίδευσης στο εξωτερικό να παρουσιάζεται χωριστά. Σχετικά με τα πιο πάνω παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα.

(α) Αγορά αεροπορικών εισιτηρίων. Εδώ και αρκετά χρόνια η Αρχή προμηθεύεται όλα τα αεροπορικά εισιτήρια από συγκεκριμένη εταιρεία, με το δικαιολογητικό ότι η συνεργασία με την εταιρεία αυτή είναι άριστη και τυχόν αλλαγή στην τακτική αυτή θα δημιουργήσει προβλήματα, όσο αφορά την έκδοση, τον έλεγχο, την παρακολούθηση και εξόφληση των εισιτηρίων. Η Γενική Διεύθυνση τροchioδρομεί νέα πολιτική για το 2000, με στόχο την εξεύρεση καλύτερων τιμών.

(β) Κρατήσεις ξενοδοχείων απευθείας από την ίδια εταιρεία. Παρατηρήθηκε ότι, στις περιπτώσεις όπου το προσωπικό της Αρχής ταξιδεύει στο εξωτερικό και οι κρατήσεις των ξενοδοχείων γίνονται μέσω της πιο πάνω εταιρείας, οι πληρωμές γίνονται με βάση τα τιμολόγια της εταιρείας αυτής, χωρίς να υποβάλλονται οι λογαριασμοί των ξενοδοχείων, με αποτέλεσμα να μη φαίνονται οι ημερομηνίες άφιξης και αναχώρησης, οι όροι διαμονής και το ακριβές κόστος του ξενοδοχείου.

Ο Πρόεδρος της Αρχής ανέφερε ότι, βάσει της νέας διαδικασίας που έχει εφαρμοστεί τώρα, θα ζητούνται προσφορές από τρία ταξιδιωτικά γραφεία.

Μέρος Β

4.108.15 Έγκριση τελών για υπηρεσίες που προσφέρει η Αρχή. Εκκρεμεί ενώπιον της Βουλής η έγκριση των περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών Κανονισμών, για καθορισμό όλων των τελών που εισπράττει η Αρχή για την παροχή υπηρεσιών.

4.108.16 Κανονισμοί Προσφορών. Οι Κανονισμοί Προσφορών της Αρχής συνεχίζουν να παρουσιάζουν ορισμένες ελλείψεις και αδυναμίες. Στην προηγούμενη Έκθεση μου εισηγήθηκα όπως στους νέους Κανονισμούς Προσφορών περιληφθούν νέες κατάλληλες πρόνοιες. Προωθείται η αναθεώρηση των Κανονισμών.

4.108.17 Ακίνητη ιδιοκτησία που αγοράστηκε, χωρίς να εκδοθούν τίτλοι ιδιοκτησίας. Ακίνητη ιδιοκτησία αξίας £273.770 που αγοράστηκε/ απαλλοτριώθηκε από την Αρχή, πριν από αρκετό καιρό, δεν έχει μεταβιβαστεί στην Αρχή, ούτε και εκδόθηκαν οι σχετικοί τίτλοι ιδιοκτησίας, λόγω προβλημάτων στους διαχωρισμούς οικοπέδων.

4.108.18 Μεγάλο απόθεμα μαγνητικών τηλεκαρτών. Διαπιστώθηκε ότι δεν κατέστη δυνατό να διατεθεί το μεγάλο απόθεμα τηλεκαρτών, που δημιουργήθηκε από την αντικατάσταση των καρτοτηλεφώνων μαγνητικής τεχνολογίας με καρτοτηλέφωνα νέας τεχνολογίας, τα οποία δέχονται τηλεκάρτα ολοκληρωμένου κυκλώματος. Μελετώνται τρόποι διάθεσης τους και αναμένεται να υποβληθούν σχετικές εισηγήσεις.

4.109 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΙΤΗΡΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Μέρος Α

4.109.1 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί για το οικονομικό έτος 1.5.98 - 30.4.99 παρουσίασαν έλλειμμα £9,2 εκ., σε σύγκριση με £24,2 εκ. κατά το προηγούμενο έτος, σημειώθηκε δηλαδή μείωση του ελλείμματος κατά £15 εκ. ή 62%, που οφείλεται κυρίως στην επίτευξη χαμηλότερου κόστους, σε σχέση με τις πωλήσεις που έγιναν, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Το καθαρό έλλειμμα χρήσης καλύπτεται από κρατική επιχορήγηση.

(β) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης της Επιτροπής:

	1999	1998
Έλλειμμα Χρήσης προς Πωλήσεις	25%	65,9%
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	2,1	1,91
Κρατική Χορηγία προς Ολικό Εσόδων	25%	65%

Όπως προκύπτει, τα ελλείμματα της Επιτροπής Σιτηρών εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την κυβερνητική πολιτική αναφορικά με την επιχορήγηση σιτηρών, η οποία και καλύπτει τα ελλείμματα αυτά.

(γ) Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις. Οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της Επιτροπής ανέρχονταν στις 30.4.99 σε £3,9 εκ., σε σύγκριση με £4,3 εκ. στις 30.4.98. Αυτές αντιπροσωπεύουν δάνεια από τη Δημοκρατία (£3,7 εκ.) και υποχρέωση της Επιτροπής στο Ταμείο Συνταξιοδότησης των Υπαλλήλων για την προηγούμενη υπηρεσία τους (£202.958).

(δ) Κυβερνητικές εγγυήσεις και παρατράβηγμα τραπεζικού λογαριασμού. Στις 30.4.99 οι κυβερνητικές εγγυήσεις για πιστωτικές διευκολύνσεις της Επιτροπής ανέρχονταν σε £5,6 εκ. και το παρατράβηγμα του τραπεζικού λογαριασμού ήταν £5,5 εκ.

4.109.2 Προσωπικό. Οι οργανικές θέσεις ήταν 81, από τις οποίες οι 10 ήταν κενές, υπήρχε μια υπεράριθμη θέση και απασχολούνταν δύο έκτακτοι υπάλληλοι. Οι δαπάνες για μισθούς, επιδόματα, υπερωρίες και για εργοδοτικές εισφορές κατά τα τελευταία δυο έτη ήταν:

	1999	1998	Αύξηση/ (Μείωση)	Ποσοστό
	£	£	£	%
Μισθοί και τιμαριθμικά επιδόματα	1.059.513	1.036.764	22.749	2,0
Διάφορα επιδόματα και υπερωρίες	159.873	176.618	(16.745)	9,5
	1.219.386	1.213.382	6.004	0,5

	1999	1998	Αύξηση/ (Μείωση)	Ποσοστό
Εργοδοτικές εισφορές και άλλα ωφελήματα	580.137	605.469	(25.332)	4,2
	1.799.523	1.818.851	(19.328)	1,0
Ελλειμματική εισφορά στο Ταμείο Συντάξεων	322.633	132.400	190.233	143,7
	2.122.156	1.951.251	170.905	8,8

4.109.3 Ωφελήματα προσωπικού. Η Επιτροπή επιβαρύνθηκε κατά τα τελευταία δυο έτη με τα πιο κάτω ωφελήματα προσωπικού:

	1999	1998
	£	£
Ταμείο Υγείας	100.461	97.115
Ταμείο Ευημερίας	47.112	87.648
Ασφάλιστρα Προσωπικού	5.982	7.601
Επιμόρφωση Προσωπικού	1.793	5.439
	155.348	197.800

4.109.4 Κεφαλαιουχικές δαπάνες. Ενώ προϋπολογίστηκαν δαπάνες ύψους £3.619.550, τελικά δαπανήθηκε μόνο το ποσό των £1.614.901, δηλαδή παρέμεινε αδαπάνητο ποσό £2.004.649 ή 55%. Ο βαθμός υλοποίησης του Προϋπολογισμού θεωρείται πολύ χαμηλός. Όπως αντιλαμβάνομαι, με την παράδοση του σιλό η κατάσταση αναμένεται να βελτιωθεί.

4.109.5 Αγορά χρεογράφων για επένδυση του αποθεματικού της Επιτροπής. Η επιτροπή επενδύσεων της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου ενέκρινε την επένδυση £1.000.000 από το αποθεματικό της Επιτροπής σε χρεόγραφα της Λαϊκής Τράπεζας. Σύμφωνα με το Νόμο 100/91 και την εγκύκλιο 642/90 ημερ. 19.10.90 του Υπουργείου Οικονομικών, τα Νομικά Πρόσωπα Δημόσιου Δικαίου πρέπει να επενδύουν τα ταμειακά τους διαθέσιμα σε κυβερνητικά χρεόγραφα μόνο. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής με πληροφόρησε ότι ζητήθηκε και λήφθηκε εκ των υστέρων καλυπτική έγκριση.

4.109.6 Μελέτη καθεστώτος συγκέντρωσης διαχείρισης και εμπορίας των σιτηρών σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διαμόρφωσης του κυπριακού μοντέλου. Ο Σύμβουλος της Επιτροπής για θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος προσλήφθηκε χωρίς προσφορές το 1999, συμβούλεψε το Διοικητικό Συμβούλιο ότι έπρεπε να διεξαχθεί μελέτη σχετικά με την εναρμόνιση της Επιτροπής με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το Διοικητικό Συμβούλιο ανέθεσε τη μελέτη στον πιο πάνω Σύμβουλο για το ποσό των £60.000, χωρίς να προκηρυχθούν δημόσιες προσφορές και χωρίς κοστολόγηση της σχετικής εργασίας. Επιπρόσθετα, εξέφρασα την άποψη ότι η ανάθεση της εν λόγω εργασίας απευθείας στο Σύμβουλο δε συνάδει με τους κανόνες χρηστής διοίκησης και αντιστρατεύεται την όλη φιλοσοφία του θεσμού του Συμβούλου.

4.109.7 Προσφορά για μεταφορές ντόπιων και εισαγόμενων σιτηρών. Στις 17.3.98 δημοσιεύτηκε στον τύπο δήλωση ενδιαφέροντος για την πιο πάνω προσφορά, με τελευταία

ημερομηνία υποβολής τις 27.3.98. Πριν εγκριθούν οι όροι από το Διοικητικό Συμβούλιο και πριν ακόμη γίνει δημοσίευση στις εφημερίδες για δήλωση ενδιαφέροντος, λειτουργός της Επιτροπής διαπραγματεύτηκε τους όρους με την εταιρεία με την οποία υπήρχε συμβόλαιο που έληξε στις 30.4.98. Το Διοικητικό Συμβούλιο, σε συνεδρία στις 27.3.98, εξουσιοδότησε τον Πρόεδρο να διαπραγματευτεί και να συμφωνήσει με την πιο πάνω εταιρεία την ανανέωση του συμβολαίου τους, ενώ στις 27.3.98 υπήρχε δήλωση ενδιαφέροντος από έναν ακόμη προσφοροδότη, ο οποίος, μετά την προσέλευση του στα Γραφεία της Επιτροπής, απέσυρε το ενδιαφέρον του.

Το συμβόλαιο ανανεώθηκε, παρόλο που σημαντικά στοιχεία, τα οποία απαιτούνται βάσει των όρων του, δεν υποβλήθηκαν στο στάδιο λήψης της απόφασης. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής με πληροφόρησε ότι οι τελικές διαπραγματεύσεις, που έγιναν με την εν λόγω εταιρεία πριν από την υπογραφή του νέου συμβολαίου, αποσκοπούσαν στην προστασία των συμφερόντων της Επιτροπής από μονοπωλιακές πιέσεις που θα μπορούσε να ασκηθούν από την ίδια εταιρεία.

4.109.8 Συμβόλαιο 98.29.0 για αγορά αραβόσιτου. Στους όρους του πιο πάνω συμβολαίου, που κατακυρώθηκε στην εταιρεία Toerfer, μεταξύ άλλων υπήρχε πρόνοια ότι το ποσοστό των σπασμένων σπόρων και ξένων υλικών δε θα ξεπερνά το 5%. Η εταιρεία, στην οποία η Επιτροπή Σιτηρών ανέθεσε τον έλεγχο και επιθεώρηση της φόρτωσης του αραβόσιτου, προειδοποίησε έγκαιρα ότι το ποσοστό των σπασμένων κόκκων ξεπερνούσε κατά πολύ το όριο του 5% και η συνέχιση της φόρτωσης θα απέβαινε σε βάρος της Επιτροπής Σιτηρών. Ωστόσο, η Επιτροπή Σιτηρών διαφοροποίησε τους όρους, αυξάνοντας το επιτρεπτό όριο των σπασμένων σπόρων από 5% σε 6% και έθεσε ως απαραίτητη προϋπόθεση ότι, σε καμιά περίπτωση, το ποσοστό δεν έπρεπε να υπερβαίνει το 7%. Για την αλλαγή αυτή, συμφωνήθηκε με τον προμηθευτή η αποκοπή ενός δολαρίου για κάθε τόνο από την ολική τιμή του αραβόσιτου. Ωστόσο, ούτε και οι όροι αυτοί τηρήθηκαν από τον προμηθευτή και φάνηκε ότι παραβιάστηκε και το όριο του 7%. Τελικά, συμφωνήθηκε να αποκοπεί επιπλέον ποσό 150.000 δολαρίων. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής μου ανέφερε ότι η διαφοροποίηση βασίστηκε στους γενικούς όρους προσφορών που κάμνουν χρήση όρων των συμβολαίων GAFTA (Grain and Feed Trade Association), οι οποίοι επιτρέπουν αποκλίσεις από παραμέτρους του συμβολαίου για ποιοτικά χαρακτηριστικά.

Μέρος Β

4.109.9 Επέκταση σιλό. Αντιλαμβάνομαι ότι εξακολουθούν να υπάρχουν αρκετά προβλήματα για το θέμα αυτό.

4.109.10 Οικονομικοί Κανονισμοί και Κανονισμοί Αποθηκών. Εκκρεμεί ακόμα η έγκριση των Κανονισμών αυτών, οι οποίοι είναι απαραίτητοι για την εύρυθμη λειτουργία της Επιτροπής. Όσο αφορά τις διαδικασίες προσφορών, εισηγήθηκα όπως οι σχετικοί Κανονισμοί της Επιτροπής ενισχυθούν, με την υιοθέτηση ανάλογων προνοιών των περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμων και Κανονισμών.

4.110 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΔΑΤΩΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Μέρος Β

4.110.1 Εκχώρηση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 43.044 ημερ. 14.9.95, όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις της Επιτροπής Υδάτων Λευκωσίας έχουν εκχωρηθεί από την 1.1.95 στο Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας, έναντι ετήσιου ποσού £1.000. Τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία της Επιτροπής, η αξία των οποίων την 1.1.95 ήταν £247.407, ενώ στις 31.12.1999 ήταν

£252.407, παρουσιάζονται στους λογαριασμούς του Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας, αλλά η κυριότητα τους εξακολουθεί να παραμένει στην Επιτροπή.

4.111 ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ

Μέρος Α

4.111.1 Αποτελέσματα έτους. Τα έσοδα και τα έξοδα του Οργανισμού για το 1999 ανήλθαν σε £2.529.388 και £2.475.895, αντίστοιχα, σε σύγκριση με £2.311.626 και £2.226.558 κατά το προηγούμενο έτος, δηλαδή προέκυψε πλεόνασμα £53.493, σε σύγκριση με £85.068 το 1998. Στα έσοδα περιλαμβάνεται κρατική χορηγία ύψους £2.289.501 και άλλες χορηγίες και συνεισφορές για ποσό £13.698. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, ο Οργανισμός βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην κρατική χορηγία και εισηγήθηκα όπως μελετηθούν τρόποι για αύξηση των εσόδων και μείωση των εξόδων του Οργανισμού. Επισημαίνεται επίσης ότι το κυκλοφορούν ενεργητικό του Οργανισμού για το 1999 ξεπερνούσε τις τρέχουσες υποχρεώσεις κατά £232.673, σε σύγκριση με έλλειμμα στο κεφάλαιο κίνησης ύψους £44.596 για το 1998.

4.111.2 Προϋπολογισμός. Ο Προϋπολογισμός του Οργανισμού για το οικονομικό έτος 1999 εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού στις 16.11.98, από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 24.2.99 και ψηφίστηκε σε Νόμο από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 2.4.99.

Δεδομένου ότι η Βουλή ενέκρινε δωδεκατημόρια μόνο για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο 1999, οι δαπάνες του Οργανισμού για την περίοδο 1.3.99 - 1.4.99 δεν ήταν νομοθετικά καλυμμένες.

4.111.3 Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Οργανισμού:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	1,25	0,96
Κρατική Χορηγία προς Σύνολο Εσόδων	90,5%	89,1%
Έσοδα από Περιοδείες στο Εξωτερικό προς Σύνολο Εσόδων	2,3%	3,8%
Έσοδα από Παραστάσεις στην Κύπρο προς Σύνολο Εσόδων	5,3%	4,6%

4.111.4 Προσωπικό. Ο Οργανισμός εργοδοτούσε 32 υπαλλήλους σε μόνιμες θέσεις, 23 πάνω σε προσωρινή βάση και 5 πάνω σε έκτακτη βάση, με σύνολο αποδοχών £1.097.633, σε σύγκριση με £1.005.457 το 1998. Στις αποδοχές προσωπικού περιλαμβάνεται ποσό ύψους £124.713, που αντιπροσωπεύει τις συνεισφορές του Οργανισμού στα Ταμεία Συντάξεων και Προνοίας, και ποσό £97.091 για συνεισφορά του Οργανισμού στα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Πλεονάζοντος Προσωπικού κ.τ.λ., ποσό £92.550 για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και ποσό £18.525 για υπερωρίες και επιδόματα. Επιπρόσθετα ο Οργανισμός έχει δαπανήσει ποσό ύψους £71.275 για ασφάλιση και για έμμεσα ωφελήματα του προσωπικού.

Με βάση τα πιο πάνω στοιχεία, ο ετήσιος μέσος όρος κόστους εργοδότησης ανά υπάλληλο ήταν περίπου £19.480 για το 1999, σε σύγκριση με £17.800 για το 1998. Επιπρόσθετα, ο Οργανισμός εργοδοτούσε πέντε εργάτες, με σύνολο αποδοχών £32.898, και 36 έκτακτους ηθοποιούς με μερική απασχόληση, με σύνολο αποδοχών £120.238.

4.111.5 Πωλήσεις εισιτηρίων. Οι πωλήσεις εισιτηρίων ανήλθαν σε 69 745, σε σύγκριση με 58 000 το 1998, δηλαδή σημείωσαν αύξηση κατά 11 745 εισιτήρια, η οποία οφείλεται κυρίως στην αυξημένη προσέλευση θεατών στις οργανωμένες παραστάσεις που δόθηκαν στην Κύπρο.

4.111.6 Επιχορήγηση ελεύθερου θεάτρου. Στα ελεύθερα θέατρα «ΣΑΤΙΡΙΚΟ», «ΕΝΑ», «Ε.Θ.Α.Λ» και «ΣΚΑΛΑ» καταβάλλεται επιχορήγηση με βάση καθορισμένους όρους και κριτήρια. Για το 1999 το ύψος της επιχορήγησης των τεσσάρων θεάτρων ήταν £104.000, £99.000, £98.000 και £81.000, αντίστοιχα, σε σύγκριση με £97.500, £92.100, £91.500 και £50.000, αντίστοιχα, το 1998. Μετά από παράκληση του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού και γραπτή συγκατάθεση των τεσσάρων θεάτρων, η Ελεγκτική Υπηρεσία διεξάγει ετήσιο έλεγχο, ο οποίος αποσκοπεί στο να εξακριβωθεί ότι πράγματι η χορηγία διατίθεται για τους σκοπούς για τους οποίους εγκρίνεται. Από τον έλεγχο διαπιστώθηκαν τα πιο κάτω:

(α) Προσωπικό θεάτρων. Υπάρχει ανομοιομορφία στην εργοδότηση και αντιμισθία του προσωπικού των τεσσάρων θεάτρων, η οποία επηρεάζει άμεσα την επιχορήγηση. Εισηγήθηκα όπως καθοριστούν τα επιτρεπόμενα όρια, τόσο αναφορικά με τον αριθμό, όσο και την αντιμισθία του προσωπικού, για σκοπούς υπολογισμού και παραχώρησης της επιχορήγησης. Ο Πρόεδρος του Οργανισμού ανέφερε ότι θα εξετάσει την εισήγηση μου.

(β) Επιχορήγηση κατά θεατή. Παρατηρείται σοβαρή διακύμανση στο ύψος της επιχορήγησης κατά θεατή που καταβάλλεται στα τέσσερα θέατρα. Εισηγήθηκα όπως, για πιο δίκαιη κατανομή και έλεγχο της χορηγίας που παραχωρείται από τον Οργανισμό στα ελεύθερα θέατρα, τα κριτήρια διαμορφωθούν με τέτοιο τρόπο, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα να αποτιμώνται σε χρήμα.

4.111.7 Υπερβάσεις. Ποσά ύψους £47.833 και £17.392 που αφορούν δαπάνες του 1999, για έργα που ανεβάστηκαν το 1999 και 2000, αντίστοιχα, δε χρεώθηκαν στο λογαριασμό εσόδων και εξόδων του 1999, αλλά καταχωρίστηκαν στον ισολογισμό (Λογαριασμός Χρεωστών και Προκαταβολών), με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται αυξημένα το πλεόνασμα και το κεφάλαιο κίνησης των λογαριασμών του 1999. Με την πιο πάνω λογιστική τακτοποίηση, για την οποία λήφθηκε και σχετική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ο Οργανισμός απέφυγε την κάλυψη υπέρβασης ύψους £65.225, με βάση την ενδεδειγμένη διαδικασία που προβλέπεται στα εδάφια (1) και (3) του άρθρου 4 του περί Προϋπολογισμού του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου Νόμου αρ. 18(II)/99. Ο Πρόεδρος του Οργανισμού ανέφερε ότι δεν προωθήθηκε η κάλυψη της υπέρβασης με βάση την ενδεδειγμένη διαδικασία, λόγω μη συγκατάθεσης του Υπουργείου Οικονομικών.

4.111.8 Διοικητικοί και Οικονομικοί Κανονισμοί. Παρόλο που έχει ετοιμαστεί προσχέδιο των πιο πάνω Κανονισμών, η προώθηση του στο Υπουργικό Συμβούλιο εκκρεμεί από το 1982, επειδή δεν προωθήθηκε από τον Οργανισμό σχετική τροποποίηση, τόσο του προσχεδίου, όσο και του άρθρου 19 του περί Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου Νόμου αρ. 71/70, σύμφωνα με την εισήγηση του Γενικού Εισαγγελέα.

4.111.9 Λογαριασμοί τηλεφώνων. Οι λογαριασμοί τηλεφώνων κατά την περίοδο 12/98 - 11/99 ανήλθαν στο ποσό των £7.302, σε σύγκριση με £5.700 την προηγούμενη περίοδο, δηλαδή προέκυψε αύξηση ύψους £1.602 ή 28,1%. Κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι έγιναν τηλεφωνήματα στο εξωτερικό εκτός ωρών λειτουργίας του Οργανισμού. Εισηγήθηκα όπως το θέμα διερευνηθεί από τον Οργανισμό και εισπραχθεί το κόστος ιδιωτικών τηλεφωνημάτων που πιθανόν να έγιναν στο εξωτερικό από υπαλλήλους του Οργανισμού.

Μέρος Β

4.111.10 Πιστοποιητικό φυσικής καταμέτρησης. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι στο τέλος του έτους δεν έγινε φυσική καταμέτρηση του τεχνικού εξοπλισμού του Οργανισμού.

4.112 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Μέρος Α

4.112.1 Αποτελέσματα έτους

(α) **Έσοδα.** Τα έσοδα του Οργανισμού ήταν £807.018, σε σύγκριση με £579.186 το 1998. Στα έσοδα περιλαμβάνεται Κρατική Χορηγία ύψους £767.050, πάνω στην οποία στηρίζεται η λειτουργία του Οργανισμού, ποσό £18.933 που παραχωρήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσα στα πλαίσια υλοποίησης του προγράμματος «Νεολαία για την Ευρώπη», καθώς και ποσό £19.460 από την «Κάρτα Νέων».

(β) **Έξοδα.** Τα έξοδα του Οργανισμού ανήλθαν σε £806.360, σε σύγκριση με £595.538 το 1998.

Στα έξοδα δεν περιλαμβάνονται οι απολαβές των μόνιμων δημόσιων υπαλλήλων που αποσπάστηκαν στον Οργανισμό.

4.112.2 «Κάρτα Νέων». Το Υπουργικό Συμβούλιο ανέθεσε στις 28.11.95 τη διαχείριση του θεσμού της «Κάρτας Νέων» στον Οργανισμό Νεολαίας. Τα έσοδα που προέκυψαν από τη διαχείριση της «Κάρτας Νέων» ήταν £19.460 και τα έξοδα £21.838, σε σύγκριση με £8.914 και £17.461, αντίστοιχα, το 1998.

4.112.3 Προσωπικό. Στον Προϋπολογισμό του Οργανισμού προβλέπονται 13 οργανικές θέσεις, από τις οποίες οι επτά έχουν πληρωθεί με σύμβαση, με σύνολο απολαβών £68.137, σε σύγκριση με £69.875 το 1998.

4.112.4 Κανονισμοί. Εκκρεμεί η ετοιμασία Κανονισμών του Οργανισμού για ρύθμιση των θεμάτων που αφορούν τη διάρθρωση, τους όρους υπηρεσίας προσωπικού και άλλα θέματα που αναφέρονται στα άρθρα 11 και 33 του Νόμου αρ. 33(I) του 1994.

4.113 ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

Μέρος Α

4.113.1 Οικονομική κατάσταση

(α) **Αποτελέσματα έτους.** Οι λογαριασμοί παρουσίασαν πλεόνασμα £49.931, σε σύγκριση με £19.537 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £30.394, που οφείλεται στη μείωση των εξόδων, όπως φαίνεται πιο κάτω.

(β) **Έσοδα.** Τα έσοδα ανήλθαν σε £492.862, σε σύγκριση με £493.107 το 1998. Στα έσοδα περιλαμβάνεται κρατική χορηγία ύψους £419.436 (£420.034 το 1998) και, όπως προκύπτει, η λειτουργία του Πρακτορείου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη συνέχιση της παροχής κρατικής οικονομικής υποστήριξης.

(γ) **Έξοδα.** Τα έξοδα ήταν £442.931, σε σύγκριση με £473.570 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε μείωση κατά £30.639 ή 6,47%, που οφείλεται κυρίως στη μείωση του Κονδυλίου «Λοιπές Διοικητικές Δαπάνες» (£35.347).

4.113.2 Καθυστέρηση στην έγκριση του Προϋπολογισμού. Ο Προϋπολογισμός για το 1999 εγκρίθηκε έγκαιρα από το Διοικητικό Συμβούλιο του Πρακτορείου, υποβλήθηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών στις 9.7.98 και εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 18.11.98. Σύμφωνα με τον περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφιση Προϋπολογισμών) Νόμο, ο Προϋπολογισμός του Πρακτορείου έπρεπε να είχε κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων μέχρι τις 30.9.98, ενώ κατατέθηκε στις 10.12.98 και ψηφίστηκε σε Νόμο (αρ. 5(II)/99) στις 28.1.99.

4.113.3 Προσωπικό. Το Πρακτορείο εργοδοτούσε 15 υπαλλήλους σε μόνιμες θέσεις, με σύνολο αποδοχών £260.200, σε σύγκριση με £270.599 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε μείωση £10.399 ή 3,8%. Στις αποδοχές προσωπικού περιλαμβάνεται ποσό £10.594 για υπερωριακή απασχόληση (£14.645 το 1998), ποσό £25.741 (£25.748 το 1998), για αμοιβές συνεργατών/ανταποκριτών, καθώς και ποσό ύψους £34.449 (£33.028 το 1998), για απασχόληση 8 συνεργατών πάνω σε έκτακτη βάση, με τριμηνιαία συμβόλαια.

Μέρος Β

4.113.4 Συνταξιοδοτικά ωφελήματα προσωπικού. Εκκρεμεί η θέσπιση Κανονισμών για τα συνταξιοδοτικά ωφελήματα του προσωπικού. Αντιλαμβάνομαι ότι, για ρύθμιση του θέματος, έχει ήδη ετοιμαστεί αναλογιστική μελέτη και προωθούνται τώρα Κανονισμοί που να υιοθετούν τον περί Συντάξεων Νόμο που ισχύει στη Δημόσια Υπηρεσία, αφού εγκαταλείφθηκε η προηγούμενη διαδικασία θέσπισης ξεχωριστών Κανονισμών για το Πρακτορείο.

4.114 ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Μέρος Α

4.114.1 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα χρήσης. Ο Οργανισμός παρουσίασε έλλειμμα ύψους £2,3 εκ., σε σύγκριση με πλεόνασμα £0,25 εκ. το 1998, το οποίο οφείλεται τόσο στη μείωση των εσόδων όσο και στην αύξηση των εξόδων.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα του Οργανισμού ανήλθαν σε £13.199.422, σε σύγκριση με £14.113.576 το 1998, σημειώθηκε δηλαδή μείωση £914.154, η οποία οφείλεται κυρίως στη μείωση της κρατικής χορηγίας κατά £660.000 και στη μείωση των εσόδων από το ΠΡΟ-ΠΟ κατά £171.586.

Στα έσοδα δεν περιλαμβάνεται κρατική χορηγία ύψους £530.778 (1998 £749.461), η οποία κρατήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για να καταβληθεί στην Αστυνομία, για το κόστος αστυνόμευσης αθλητικών εκδηλώσεων.

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα του Οργανισμού ανήλθαν σε £15.500.501, σε σύγκριση με £13.859.430 το 1998, σημειώθηκε δηλαδή αύξηση ύψους £1.641.071, που οφείλεται κυρίως στη σημαντική αύξηση των δαπανών κατά £1.698.950, για τη δημιουργία και βελτίωση μη ιδιόκτητων αθλητικών εγκαταστάσεων, και στην αύξηση των πληρωτέων τόκων κατά £196.271. Άλλες αυξήσεις δαπανών της τάξης των £50.000 - £80.000 παρουσιάστηκαν στις απολαβές προσωπικού, τα γενικά διοικητικά έξοδα, τις διεθνείς αθλητικές σχέσεις, στον αθλητισμό για όλους και τις αποσβέσεις. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι επιχορηγήσεις σε διάφορους αθλητικούς φορείς, για κάλυψη των διαχειριστικών τους δαπανών, μειώθηκαν κατά £695.308.

(δ) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Οργανισμού:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	0,16	0,18
Κρατική Χορηγία προς Έσοδα	0,92%	0,90%

(ε) Ρευστότητα. Ο Οργανισμός κατά το 1999 παρουσίασε σοβαρό πρόβλημα ρευστότητας, το οποίο αντιμετώπισε με παρατράβηγμα, το οποίο στις 31.7.1999 ανήλθε σε £3.335.454 και τακτοποιήθηκε αργότερα με τη σύναψη δυο δανείων, συνολικού ύψους £4.137.526.

(στ) Κυβερνητικές εγγυήσεις. Όλα τα δάνεια του Οργανισμού, το υπόλοιπο των οποίων στις 31.12.99 ανερχόταν στα £6,38 εκ., σε σύγκριση με £2,25 εκ. το 1998, είναι εγγυημένα από την Κυβέρνηση.

(ζ) Τρέχουσες υποχρεώσεις. Στις 31.12.99 οι τρέχουσες υποχρεώσεις του Οργανισμού ανέρχονταν σε £2,34 εκ., σε σύγκριση με £3,12 εκ. το 1998, ενώ το κυκλοφορούν ενεργητικό ήταν μόνο £0,37 εκ., σε σύγκριση με £0,58 εκ. το 1998, δηλαδή υπήρχε έλλειμμα στο κεφάλαιο κίνησης ύψους £1,97 εκ., σε σύγκριση με £2,54 εκ. το 1998.

(η) Χρεώστες. Στις 31.12.99 οι χρεώστες ανέρχονταν σε £238.640, σε σύγκριση με £227.220 το 1998. Η αύξηση οφείλεται στην αύξηση των προκαταβολών κατά £32.291.

Στους χρεώστες περιλαμβάνονται ποσά ύψους πέρα από £50.000, τα οποία οφείλονται από προηγούμενα έτη από σωματεία και ομοσπονδίες.

4.114.2 Προϋπολογισμός

(α) Καθυστερήση στην έγκριση του Προϋπολογισμού. Ο Προϋπολογισμός του Οργανισμού για το 1999 εγκρίθηκε από τη Βουλή στις 16.4.99, με επακόλουθο οι δαπάνες της περιόδου 1.3.99-15.4.99 να πραγματοποιηθούν χωρίς εξουσιοδότηση της Βουλής.

(β) Υπερβάσεις Προϋπολογισμού κατά Κεφάλαιο. Σε τρία Κεφάλαια του Προϋπολογισμού παρουσιάστηκαν υπερβάσεις συνολικού ύψους £338.128, χωρίς την εκ των προτέρων υποβολή και έγκριση συμπληρωματικού Προϋπολογισμού. Σχετικά ανέφερα ότι η ετοιμασία και προώθηση για έγκριση του συμπληρωματικού Προϋπολογισμού έγινε με μεγάλη καθυστέρηση, μετά από τη διενέργεια των υπερβάσεων.

(γ) Υπερβάσεις Προϋπολογισμού κατά Άρθρο. Σε αρκετά Κονδύλια Εξόδων του Προϋπολογισμού παρουσιάστηκαν υπερβάσεις συνολικού ύψους £153.575, χωρίς την έγκριση του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού.

4.114.3 Προσωπικό

(α) Μισθοί, επιδόματα και εργοδοτικές εισφορές μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων. Στις 31.12.99 ο Οργανισμός εργοδοτούσε 37 μόνιμους υπαλλήλους (έναντι των 42 οργανικών θέσεων) και 4 έκτακτους. Οι δαπάνες για μισθούς, επιδόματα, υπερωρίες και εργοδοτικές εισφορές στα διάφορα Ταμεία ήταν £775.202.

(β) Τακτικό εργατικό προσωπικό. Στις 31.12.99 ο Οργανισμός απασχολούσε επίσης 33 άτομα ως μόνιμο εργατικό προσωπικό, έναντι συνολικής δαπάνης £246.173, η οποία κατανεμήθηκε στα έξοδα λειτουργίας των χώρων όπου απασχολήθηκαν.

(γ) Συμβασιούχοι γυμναστές. Κατά τη διάρκεια του έτους ο Οργανισμός απασχόλησε κατά περιόδους, με ειδική σύμβαση, 79 γυμναστές για το πρόγραμμα «Αθλητισμός για Όλους», έναντι συνολικής δαπάνης ύψους £284.400.

(δ) Προπονητές και ειδικοί συντονιστές. Ο Οργανισμός κατέβαλε αντιμισθία σε περίπου 330 προπονητές, οι οποίοι εργοδοτούνται από τα σωματεία για το πρόγραμμα «Εθνικό Σχέδιο Υποστήριξης Αναπτυξιακού Αθλητισμού». Για το ίδιο πρόγραμμα κατέβαλε επίσης σε 28 άτομα επιδόματα για καθήκοντα συντονιστών ή εκτέλεση διοικητικών καθηκόντων, τα οποία κυμαίνονται από £200 μέχρι £800 το μήνα.

4.114.4 Εσωτερικός έλεγχος. Ο Οργανισμός δεν έχει υιοθετήσει ακόμη το κατάλληλο σύστημα εσωτερικού ελέγχου που να καλύπτει τόσο τα έσοδα όσο και τα έξοδα, με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται σοβαρές ελλείψεις και αδυναμίες, τόσο όσο αφορά την οικονομική διαχείριση, όσο και την πλήρη συμμόρφωση προς τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και τις διατάξεις των Νόμων και των συναφών Κανονισμών.

Εξέφρασα τη γνώμη ότι το Διοικητικό Συμβούλιο θα πρέπει να προχωρήσει το συντομότερο στη λήψη απόφασης για ενδυνάμωση του εσωτερικού ελέγχου, βελτιώνοντας τις διαδικασίες που ακολουθούνται και δημιουργώντας ξεχωριστό Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου.

Ως παραδείγματα μη άσκησης αποτελεσματικού εσωτερικού ελέγχου ανέφερα:

(α) Το μη ικανοποιητικό έλεγχο των χορηγιών που παραχωρούνται προς τις ομοσπονδίες και σωματεία.

(β) Τη μη ικανοποιητική στοιχειοθέτηση των δελτίων πληρωμής.

(γ) Τη μη τήρηση ή την ύπαρξη αδυναμιών στην τήρηση των κατάλληλων μητρώων, όπως το μητρώο προσφορών, οδοιπορικών, περιουσίας, συντηρήσεων και έργων.

(δ) Τη μη ικανοποιητική ενημέρωση των δελτίων υπηρεσίας των υπαλλήλων.

(ε) Την απουσία οργανογράμματος στο οποίο να παρουσιάζεται η ιεραρχία, οι διάφοροι τομείς εργασίας, οι υπεύθυνοι λειτουργοί κατά τομέα, καθώς και το προσωπικό.

(στ) Τη μη ικανοποιητική ενημέρωση των δελτίων υπηρεσίας προσωπικού.

Παρόλο που η Υπηρεσία μου εισηγείται κάθε χρόνο μέτρα για βελτίωση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, διαπιστώνεται ότι δε λαμβάνονται όλα εκείνα τα αναγκαία μέτρα, με αποτέλεσμα οι αδυναμίες να διαιωνίζονται.

Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε ότι οι αδυναμίες οφείλονται στην έλλειψη προσωπικού.

4.114.5 Οικονομικοί Κανονισμοί. Το Διοικητικό Συμβούλιο, με την απόφαση του αρ. 42, ημερ. 5.12.98, εξέδωσε Οικονομικούς Κανονισμούς που αφορούν και ρυθμίζουν θέματα προϋπολογισμού, οικονομικής διαχείρισης, λογιστικών διαδικασιών και προσφορών.

Ανέφερα ότι οι Κανονισμοί, όπως έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο, χρήζουν μερικής βελτίωσης και για το λόγο αυτό εισηγήθηκα την επανεξέταση και αναθεώρηση τους. Προς το σκοπό αυτό υπέβαλα συγκεκριμένες εισηγήσεις σε σχέση με μισθούς και επιδόματα, τη διαδικασία και έντυπα πληρωμών, αξιολογήσεις προσφορών κ.τ.λ.

4.114.6 Προσφορές

(α) Άνοιγμα κιβωτίου προσφορών. Αναφορικά με το άνοιγμα του κιβωτίου προσφορών υπέβαλα συγκεκριμένες εισηγήσεις, έτσι που η όλη διαδικασία να διασφαλίζει ότι το άνοιγμα του κιβωτίου γίνεται έγκαιρα και από εξουσιοδοτημένα άτομα και ότι η καταχώριση των κατάλληλων στοιχείων γίνεται ορθά.

(β) Ανακοινώσεις στον τύπο και γραπτές προσφορές. Οι Εσωτερικοί Οικονομικοί Κανονισμοί του Οργανισμού, όσο αφορά τις προσφορές, δεν τηρούνται ανελλιπώς. Συγκεκριμένα, διαπιστώθηκαν περιπτώσεις για τις οποίες δεν εφαρμόστηκε ο Κανονισμός που αφορά προσφορές από £2.000 μέχρι £10.000, για τις οποίες πρέπει να γίνεται ανακοίνωση στον εγχώριο τύπο και να ζητούνται τηλεφωνικώς, από τρεις τουλάχιστον προμηθευτές, γραπτές προσφορές.

(γ) Προσφορές σχετικά με συστήματα καταστολής της βίας στα γήπεδα. Στην Ετήσια Έκθεση μου για το 1998, ανέφερα ότι, επειδή η Υπηρεσία μου διαπίστωσε,

- i. Ελλείψεις/αδυναμίες/παραλείψεις στις διαδικασίες πρόσληψης συμβούλων, ετοιμασίας των εγγράφων της προσφοράς, αξιολόγησης/κατακύρωσης των προσφορών για τα πιο πάνω συστήματα,
- ii. τις προσφορές χειριζόταν ο ίδιος λειτουργός του Οργανισμού και ο ίδιος σύμβουλος, και
- iii. τα τρία συμβόλαια είχαν κατακυρωθεί σε δύο εταιρείες που είχαν άμεση σχέση μεταξύ τους,

ενημέρωσα στις 7.1.99 σχετικά το Γενικό Εισαγγελέα, ο οποίος στις 19.1.99 όρισε τρεις ποινικούς ανακριτές, για διερεύνηση των ευρημάτων της Υπηρεσίας μου. Σύμφωνα με ανακοίνωση της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας ημερ. 14.4.2000, οι τρεις ποινικοί ανακριτές υπέβαλαν - λόγω διαφωνιών μεταξύ τους - δύο εκθέσεις προς το Γενικό Εισαγγελέα, ο οποίος ανέθεσε σε Δικηγόρο της Δημοκρατίας την αξιολόγηση τους. Η Δικηγόρος της Δημοκρατίας, αφού μελέτησε το θέμα, υπέβαλε στις 9.3.2000 σημείωμα προς το Γενικό Εισαγγελέα, με το συμπέρασμα ότι, από την όλη μαρτυρία και τις εκθέσεις των ποινικών ανακριτών στο σύνολο τους, δεν έχει προκύψει μαρτυρία, που να στοιχειοθετεί τη διάπραξη οποιουδήποτε ποινικού αδικήματος. Στο συμπέρασμα αυτό κατέληξε, προσθέτοντας τη φράση «παρόλο που ενδεχομένως να είχαν διαπραχθεί πειθαρχικά αδικήματα», για τα οποία, όμως, με βάση την κείμενη νομοθεσία, ο Γενικός Εισαγγελέας δεν έχει οποιαδήποτε σχετική αρμοδιότητα. Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση, αντίγραφα των εκθέσεων των ποινικών ανακριτών θα διαβιβάσει ο Γενικός Εισαγγελέας προς το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού.

Όπως με πληροφόρησε ο Πρόεδρος του Οργανισμού, οι εκθέσεις διαβιβάστηκαν στο Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο τις παρέδωσε στο Νομικό Σύμβουλο του Οργανισμού, για να εξετάσει το ενδεχόμενο διάπραξης πειθαρχικών αδικημάτων.

(δ) Προσφορά αρ. 30/99 για κατασκευή αθλητικής αίθουσας στο Στρατόπεδο Στέλιου Μαυρομάτη στο Σταυροβούνι. Σε αιφνιδιαστικό έλεγχο της Υπηρεσίας μου, που έγινε το Σεπτέμβριο 1999, ύστερα από προφορική καταγγελία, διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

- i. Τελευταία ημέρα υποβολής των προσφορών ήταν η 3.9.99. Οι προσφορές ανοίχθηκαν στις 16.9.99 και, αφού σφραγίστηκαν με ημερ. 3.9.99, υπογράφηκαν από τον Πρόεδρο και το Γενικό Διευθυντή του Οργανισμού.
- ii. Στις 17.9.99 - επομένη του ανοίγματος των προσφορών - ο αρμόδιος λειτουργός του Οργανισμού παρέλαβε σημαντικά έγγραφα της προσφοράς από το χαμηλότερο προσφοροδότη, τα σφράγισε με ημερ. 3.9.99 και τα έδωσε στο Γενικό Διευθυντή, ο οποίος τα υπέγραψε, αφού τον διαβεβαίωσε ότι πρόκειται για μη σημαντικά έγγραφα. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τους όρους της προσφοράς, απαιτείτο όπως τα έγγραφα αυτά υποβληθούν με την προσφορά.

- iii. Ο Πρόεδρος του Οργανισμού δεν είχε υπογράψει τα έγγραφα μέχρι τη στιγμή του ελέγχου.
- iv. Όπως μας πληροφόρησε ο Γενικός Διευθυντής του Οργανισμού, το δικό του κλειδί του κιβωτίου προσφορών είχε δοθεί σε προηγούμενη ημερομηνία - γύρω στις 10.9.99 - σε λειτουργό του Οργανισμού για να ανοίξει το κιβώτιο προσφορών, αλλά αυτός το επέστρεψε αργότερα, χωρίς να ανοίξει, όπως του ανέφερε, το κιβώτιο προσφορών. Στις 16.9.99, την ημέρα δηλαδή που ανοίχθηκαν οι προσφορές, έδωσε και πάλι το κλειδί του στον ίδιο λειτουργό. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τους Κανονισμούς του Οργανισμού, το κιβώτιο προσφορών ανοίγεται από το Γενικό Διευθυντή ή εκπρόσωπο του, δεόντως εξουσιοδοτημένο, και τον Πρόεδρο του Οργανισμού ή εκπρόσωπο του, δεόντως εξουσιοδοτημένο, κατά την καθορισμένη ημερομηνία και ώρα λήξης της κάθε προσφοράς.
- v. Με τις πιο πάνω ενέργειες, όλα τα έντυπα των προσφορών που τοποθετήθηκαν στο φάκελο του έργου έφεραν την ίδια ένδειξη σχετικά με την ημερομηνία παραλαβής τους, δηλαδή «3.9.99», χωρίς να καταδεικνύεται ότι ορισμένα έγγραφα της προσφοράς του χαμηλότερου προσφοροδότη παραλήφθηκαν εκπρόθεσμα, στις 17.9.99, και αφού είχαν ήδη ανοιχθεί οι προσφορές.

Επειδή θεώρησα το θέμα σοβαρό, υπέβαλα στις 24.9.99 τα ευρήματα της Υπηρεσίας μου στο Γενικό Εισαγγελέα, ο οποίος διέταξε τη διεξαγωγή ποινικής έρευνας.

Όπως με πληροφόρησε ο Γενικός Διευθυντής τον Οκτώβριο 2000, από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι ο αρμόδιος λειτουργός του Οργανισμού ενδεχομένως να έχει διαπράξει ποινικό αδίκημα και ότι ήδη κατηγορήθηκε γραπτώς από την Αστυνομία.

(ε) Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για την κατασκευή του χορτοτάπητα στο Μακάρειο Αθλητικό Κέντρο. Ο Οργανισμός αποφάσισε στις 11.1.2000 την απευθείας ανάθεση συμβουλευτικών υπηρεσιών, για την κατασκευή του χορτοτάπητα του Μακάρειου Αθλητικού Κέντρου, σε συγκεκριμένο οίκο ξένων συμβούλων, έναντι αμοιβής (£29.700 + £750 το μήνα για άλλες υπηρεσίες, καθώς και όλα τα μεταφορικά έξοδα και έξοδα διαμονής).

Η Υπηρεσία μου εξέφρασε τις επιφυλάξεις της αναφορικά με την ανάθεση και το ύψος της αμοιβής που συμφωνήθηκε, το οποίο θεωρούμε ψηλό, συγκρινόμενο με παρόμοιας φύσης υπηρεσίες που ανατέθηκαν σε άλλες περιπτώσεις, μετά από ζήτηση προσφορών.

Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε ότι η ανάθεση έγινε μετά από σοβαρό προβληματισμό και νομική συμβουλή και ότι δε θεωρεί το ύψος της αμοιβής ψηλό για διεθνή οίκο, χωρίς όμως να τεκμηριώνει τις θέσεις του.

4.114.7 Διαχείριση ιδιόκτητων και άλλων αθλητικών χώρων από τον Οργανισμό. Από τη διαχείριση των πιο πάνω χώρων προέκυψε καθαρό έλλειμμα £494.451, σε σύγκριση με £346.054 το 1998, δηλαδή παρουσιάστηκε αύξηση ύψους £148.397 ή 43%, σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Κανένας αθλητικός χώρος δεν παρουσίασε πλεόνασμα. Τα έσοδα παρουσίασαν μείωση ύψους 26%, ενώ τα έξοδα αυξήθηκαν κατά 15%.

Όπως πληροφορήθηκα, ο Οργανισμός μελετά την ίδρυση φορέα που να διαχειρίζεται τους αθλητικούς χώρους, τακτική που ακολουθείται σε πολλές χώρες του εξωτερικού.

4.114.8 Εθνικό Σχέδιο Υποστήριξης Αναπτυξιακού Αθλητισμού

(α) Σχετικά με το πιο πάνω Σχέδιο εγκρίθηκε προϋπολογισμός για το 1999 ύψους £950.000, ενώ για το αθλητικό έτος 1997/98 ήταν £1.058.150 και για το αθλητικό έτος 1998/99

£1.180.350. Εξυπακούεται ότι μέρος του προϋπολογισμού για το αθλητικό έτος 1998/99 ενσωματώθηκε στον προϋπολογισμό για το έτος 1999.

(β) Το ύψος των πραγματικών δαπανών δεν έχει υπολογιστεί, καθότι ο απολογισμός του Σχεδίου για το 1999 δεν έχει, μέχρι σήμερα, ετοιμαστεί. Ως αποτέλεσμα, δεν κατέστη δυνατό να γίνει σύγκριση του προϋπολογισμού με τις πραγματικές δαπάνες, ούτε και να εξαχθούν άλλα συμπεράσματα, σχετικά με την ορθή εκτέλεση του. Σημειώνεται όμως ότι, μετά από την ετοιμασία του απολογισμού για το αθλητικό έτος 1997/98, διαπιστώθηκαν αδυναμίες στο όλο σύστημα παρακολούθησης και ελέγχου.

(γ) Συνεχίζεται η απασχόληση στο ΕΣΥΑΑ προσωπικού, το οποίο εργάζεται στον Οργανισμό ή άλλα Κυβερνητικά Τμήματα/Υπηρεσίες. Η εκτέλεση διπλών καθηκόντων, όπως ανέφερα και στην προηγούμενη έκθεση μου, λόγω του ότι ο φόρτος εργασίας για το ΕΣΥΑΑ είναι μεγάλος, πιθανόν να γίνεται σε βάρος των πρωινών καθηκόντων τους στο Δημόσιο. Επίσης, δε φαίνεται να έχει εξασφαλιστεί άδεια εργοδότησης από όσους εργάζονται στην Κυβέρνηση.

(δ) Συνεχίζεται η απασχόληση δυο υπεύθυνων του Σχεδίου και δυο Γραφών, σε αντίθεση με τον περί Προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων στην Υπηρεσία Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμο του 1985 (169/85).

Ο Πρόεδρος του Οργανισμού ανέφερε ότι ζητήθηκε από τον υπεύθυνο του ΕΣΥΑΑ η ετοιμασία απολογισμού για το 1999, ότι η απασχόληση ειδικών στο ΕΣΥΑΑ που εργάζονται σε άλλες Κυβερνητικές Υπηρεσίες θα τερματιστεί από τη νέα αθλητική περίοδο, εκτός εάν πάρουν άδεια από το αρμόδιο Υπουργείο, και ότι η απασχόληση των υπευθύνων του Σχεδίου και των δυο Γραφών εξετάζεται από το Υπουργείο Εργασίας και το Νομικό Σύμβουλο του Οργανισμού.

(ε) Αποκοπές και εισφορές στα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Άμυνας. Για τις αντιμισθίες των προπονητών, καθώς και των ειδικών συντονιστών και άλλου προσωπικού, στο οποίο ο Οργανισμός καταβάλλει διάφορα ποσά για τις υπηρεσίες τους, μέσα στα πλαίσια του προγράμματος ΕΣΥΑΑ, δε γίνονται συνεισφορές και αποκοπές, σε αντίθεση με τις διατάξεις των σχετικών Νόμων και Κανονισμών. Σημειώνεται ότι, εκτός από τους δύο υπεύθυνους για τη λειτουργία του προγράμματος και δύο Γραφείς που απασχολούνται στο Σχέδιο, οι υπόλοιποι δε θεωρούνται υπάλληλοι του Οργανισμού, αλλά ότι εργοδοτούνται από τα Σωματεία και Ομοσπονδίες, η αντιμισθία τους όμως καταβάλλεται από τον Οργανισμό.

Ο Πρόεδρος του Οργανισμού ανέφερε ότι το θέμα των εισφορών στα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Άμυνας εξετάζεται από τον Οργανισμό, σε συνεργασία με τους Νομικούς του Συμβούλους και τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων, για το λόγο ότι η εισήγηση μας θα έχει και άλλες προεκτάσεις.

4.114.9 Λειτουργία συστήματος έκδοσης εισιτηρίων. Για την προμήθεια/εγκατάσταση του συστήματος έκδοσης εισιτηρίων, ο Οργανισμός συνήψε το 1998 συμφωνίες με δύο εταιρείες - κατόπτι ζήτησης προσφορών - για την αγορά του λογισμικού και του απαραίτητου εξοπλισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών και εκτυπωτών. Στις πρόνοιες των πιο πάνω συμφωνιών περιλαμβανόταν και η εκπαίδευση λειτουργών του Οργανισμού για τη λειτουργία του συστήματος. Το σύστημα αναμενόταν να λειτουργήσει την περίοδο 1998-1999. Στις 9.8.99 Ο Οργανισμός συνήψε συμφωνία με την εταιρεία που προμήθευσε το λογισμικό, για την παροχή υπηρεσιών λειτουργίας του συστήματος για 3 χρόνια. Η σύναψη της συμφωνίας έγινε κατόπτι διαπραγματεύσεων με τη συγκεκριμένη εταιρεία, χωρίς τη ζήτηση προσφορών.

Από τη μελέτη του συμβολαίου διαπιστώθηκε ότι, ενώ πρόκειται για συμβόλαιο παροχής υπηρεσιών, προνοείται η καταβολή ποσού £20.000, με την υπογραφή του, και το υπόλοιπο ποσό να καταβληθεί σε τρεις ετήσιες δόσεις των £3.000 η καθεμιά. Ως αποτέλεσμα, ο Οργανισμός κατέβαλε, τον Αύγουστο 1999, το ποσό των £20.000, ενώ μέχρι σήμερα το σύστημα δεν έχει λειτουργήσει. Επίσης, η συμφωνία αυτή διαλαμβάνει, μεταξύ άλλων, και τη διάθεση χώρου στα γραφεία της ιδιωτικής εταιρείας για την εγκατάσταση των κεντρικών ηλεκτρονικών υπολογιστών του συστήματος.

Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε ότι ο Οργανισμός ανέθεσε απευθείας την εργασία αυτή στον προμηθευτή του λογισμικού συστήματος, επειδή ήταν ο μόνος που μπορούσε να ανταποκριθεί. Εφόσον όμως αυτό ήταν σε γνώση του Οργανισμού, θα έπρεπε, κατά τη γνώμη μου, να γίνει η σχετική πρόνοια και να περιληφθεί η όλη εργασία στην αρχική προσφορά αγοράς του λογισμικού συστήματος, ώστε να εξασφαλιστούν καλύτερες τιμές. Όσο αφορά την προκαταβολή των £20.000, αυτή αντιπροσωπεύει - όπως με πληροφόρησε - την εργασία εισαγωγής των δεδομένων και στοιχείων στο σύστημα, δε διευκρινίζει όμως τους λόγους για τους οποίους η εργασία αυτή θα έπρεπε να προπληρωθεί.

Μέρος Β

4.114.10 Προϋπολογισμός Αναπτύξεως. Οι κεφαλαιουχικές δαπάνες του Οργανισμού παρουσιάζονται κάτω από τον τίτλο «Δημιουργία και Βελτίωση Αθλητικών Χώρων», χωρίς να δίνεται, είτε στον Προϋπολογισμό είτε στο επεξηγηματικό υπόμνημα, ανάλυση των έργων που προγραμματίζονται για εκτέλεση. Ενώ οι δαπάνες που προϋπολογίστηκαν για τον πιο πάνω σκοπό ήταν £7,45 εκ., το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού ενέκρινε έργα αξίας πέρα από το πιο πάνω ποσό.

Με στόχο την καλύτερη παρουσίαση, παρακολούθηση, εκτέλεση και διαφάνεια, εισηγήθηκα όπως οι δαπάνες του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως αναλύονται σε δαπάνες για ιδιόκτητους και μη ιδιόκτητους χώρους, με ανάλυση της κάθε δαπάνης, αν όχι στον Προϋπολογισμό, οπωσδήποτε στο επεξηγηματικό υπόμνημα. Ανέφερα επίσης ότι το σύνολο των δαπανών στο επεξηγηματικό υπόμνημα θα πρέπει να ισοσκελίζεται με το εγκριμένο ποσό Προϋπολογισμού.

Με το θέμα αυτό συμφωνεί και το Υπουργείο Οικονομικών.

4.114.11 Πρόγραμμα «Αθλητισμός Για Όλους». Παρατηρήθηκαν και πάλι περιπτώσεις μη έγκαιρης κατάθεσης των εισπράξεων από τους Γυμναστές.

4.114.12 Συμφωνία ΚΟΑ - Δήμου Λευκωσίας για το Κολυμβητήριο Λευκωσίας. Συνεχίζονται οι διαβουλεύσεις με το Δήμο Λευκωσίας, σχετικά με διαφορές ως προς τον τρόπο εφαρμογής της πιο πάνω συμφωνίας, αναφορικά με τη διαχείριση του κολυμβητηρίου. Επίκειται, όπως πληροφορήθηκα, η σύναψη νέας συμφωνίας.

4.114.13 Επιχορήγηση μη ιδιόκτητων εγκαταστάσεων

(α) Κριτήρια για επιχορήγηση αθλητικών εγκαταστάσεων. Εξακολουθεί η μη εφαρμογή από τον Οργανισμό των πιο κάτω κριτηρίων, αν και έχουν παρέλθει τρία χρόνια από την ημερομηνία της σχετικής απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου. Αξίζει να σημειωθεί ότι το σύνολο των επιχορηγήσεων ανήλθε στα £6,4 εκ., σε σύγκριση με £4,7 εκ. τον προηγούμενο χρόνο. Τα κριτήρια αυτά είναι:

- Οι ενδιαφερόμενοι παραθέτουν στοιχεία ότι διαθέτουν ή μπορούν να εξασφαλίσουν το ποσό της δαπάνης που απαιτείται, πέρα από τη βοήθεια του Οργανισμού.
- Οι ενδιαφερόμενοι, προτού τύχουν επιχορήγησης από τον Οργανισμό, θα πρέπει να υπογράφουν σχετική συμφωνία, η οποία να καθορίζει το καθεστώς λειτουργίας και διαχείρισης της αθλητικής εγκατάστασης (προς τούτο ο Οργανισμός θα πρέπει να αναθέσει στους νομικούς του συμβούλους να ετοιμάσουν σχετική συμφωνία).

Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε ότι η πιο πάνω απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου παρουσιάζει αντικειμενικά προβλήματα στην υλοποίηση της.

(β) Επειδή οι επενδύσεις για ανέγερση αθλητικών εγκαταστάσεων είναι σημαντικές (αποτελούν το 40% των ετήσιων δαπανών του Οργανισμού), ο ενδεδωγμένος βαθμός αξιοποίησης τους θα πρέπει να βεβαιώνεται πριν από την ανέγερση των εγκαταστάσεων.

Η Υπηρεσία μου εισηγήθηκε όπως ο Οργανισμός εξετάσει το βαθμό αξιοποίησης όλων των αθλητικών εγκαταστάσεων που έχουν ανεγερθεί με σημαντική επιχορήγηση του Οργανισμού και, ανάλογα με τα αποτελέσματα, να επανεξετάσει την πολιτική επιχορήγησης που εφαρμόζει μέχρι σήμερα.

4.114.14 Μηχανογράφηση Λογιστηρίου και άλλων υπηρεσιών του Οργανισμού. Όπως ανέφερα σε προηγούμενες εκθέσεις μου, τον Οκτώβριο του 1995 κατακυρώθηκε σε εταιρεία προσφορά για την πιο πάνω μηχανογράφηση, έναντι ποσού £11.080, χωρίς ωστόσο να έχει υλοποιηθεί μεγάλο μέρος αυτής μέχρι σήμερα.

Ως αποτέλεσμα, αρκετές εργασίες του Λογιστηρίου εξακολουθεί να γίνονται με το χέρι και να δημιουργείται μεγάλος όγκος εργασίας, αποδυναμώνοντας έτσι σε μεγάλο βαθμό τον εσωτερικό έλεγχο. Σχετικά αναφέρθηκαν συγκεκριμένα παραδείγματα προβλημάτων, τα οποία, όπως με πληροφόρησε ο Πρόεδρος του Οργανισμού, θα επιλυθούν με τη νέα μηχανογράφηση.

Λόγω του μακρού χρονικού διαστήματος που πέρασε από την κατακύρωση της πιο πάνω προσφοράς, οι ανάγκες του Οργανισμού, όπως ανέφερα και πάλι σε προηγούμενες εκθέσεις μου, έχουν διαφοροποιηθεί και εισηγήθηκα όπως το όλο θέμα επανεξεταστεί, καθορίζοντας τις νέες απαιτήσεις.

Όπως αντιλαμβάνομαι, προσπάθειες του Οργανισμού που καταβλήθηκαν, ώστε να υλοποιήσει ο προσφοροδότης την προσφορά, δεν καρποφόρησαν.

Πρόσφατα, μετά από τον έλεγχο και σχετικές εισηγήσεις της Υπηρεσίας μου, ο υπεύθυνος λειτουργός άρχισε την ετοιμασία πρότασης προς το Διοικητικό Συμβούλιο για αγορά υπηρεσιών από Συμβούλους, οι οποίοι και θα καθορίσουν τις νέες ανάγκες του Οργανισμού.

4.114.15 Φυσική καταμέτρηση περιουσιακών στοιχείων. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι δεν έγινε στο τέλος του χρόνου φυσική καταμέτρηση των περιουσιακών στοιχείων που βρίσκονται στους ιδιόκτητους αθλητικούς χώρους, εκτός από το «Παφιακό».

4.114.16 Ασφάλιστρα. Τα υφιστάμενα συμβόλαια εξακολουθούν να μην καλύπτουν σημαντικό μέρος της αξίας των περιουσιακών στοιχείων.

4.114.17 Υπηρεσιακές επισκέψεις στο εξωτερικό. Δεν έχουν καθοριστεί κριτήρια για τη διενέργεια υπηρεσιακών ταξιδιών στο εξωτερικό.

4.114.18 Λογαριασμοί Ταμείου Συντάξεων και Χορηγημάτων. Υποβλήθηκαν πρόσφατα στην Υπηρεσία μου για έλεγχο οι λογαριασμοί μέχρι το έτος 1997. Εκκρεμεί η υποβολή των λογαριασμών για τα έτη 1998 και 1999.

4.114.19 Εγγυητικές επιταγές. Η κατάσταση έχει βελτιωθεί, μερικές επιταγές όμως, που υποβλήθηκαν για την πιστή εκτέλεση των προσφορών, εξακολουθούν να μην καταθέτονται.

4.114.20 Έξοδα φιλοξενίας. Εξακολουθεί να μη δίνονται οι απαραίτητες πληροφορίες στα εντάλματα πληρωμής για έξοδα φιλοξενίας, όπως αριθμός φιλοξενούμενων και ονόματα υπαλλήλων του Οργανισμού, για να καθίσταται δυνατός ο έλεγχος τους.

4.115 ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΓΗΣ

Μέρος Α

4.115.1 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί του Οργανισμού παρουσίασαν πλεόνασμα £300.148, σε σύγκριση με £361.086 το 1998.

(β) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Οργανισμού:

	1999	1998
Πλεόνασμα προς Κεφάλαιο και Αποθεματικό	5,38%	6,88%
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	4,98	3,64

4.115.2 Προσωπικό. Ο Οργανισμός εργοδοτούσε 19 υπαλλήλους σε μόνιμες θέσεις, με σύνολο αποδοχών £307.868. Με βάση τα πιο πάνω στοιχεία, ο ετήσιος μέσος όρος αποδοχών για κάθε εργοδοτούμενο ήταν για το 1999 £16.203.

4.115.3 Προϋπολογισμός

(α) Καθυστέρηση στην έγκριση του Προϋπολογισμού. Ενώ ο Προϋπολογισμός έπρεπε, σύμφωνα με το άρθρο 3 των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφιση Προϋπολογισμών) Νόμων του 1987 έως 1993, να κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων το αργότερο τρεις μήνες πριν από την έναρξη του οικονομικού έτους, κατατέθηκε στη Βουλή στις 29.3.99 και ψηφίστηκε σε Νόμο στις 7.5.99. Σημειώνεται ότι ο Οργανισμός υπέβαλε έγκαιρα τον Προϋπολογισμό στο αρμόδιο Υπουργείο στις 24.9.98.

Κατά συνέπεια, οι δαπάνες που έγιναν από 1.3.99 μέχρι 7.5.99, ημερομηνία ψήφισης του Προϋπολογισμού, ήταν μη εξουσιοδοτημένες, επειδή η Βουλή των Αντιπροσώπων εξουσιοδότησε μόνο τις πληρωμές για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 1999.

(β) Ταμειακή κατάσταση. Ενώ για το 1999 προϋπολογίστηκαν εισπράξεις ύψους £8.958.900, οι πραγματικές ανήλθαν σε £5.145.383, δηλαδή προέκυψε μείωση £3.813.517.

Η μείωση των εισπράξεων από την πώληση κατοικιών και οικοπέδων οφείλεται κυρίως στην καθυστέρηση εκτέλεσης των έργων, λόγω καθυστερήσεων στην εξασφάλιση των αδειών.

4.115.4 Αδαπάνητα ποσά Προϋπολογισμού Αναπτύξεως. Στην πιο κάτω κατάσταση φαίνονται τα αδαπάνητα ποσά για έργα που περιλήφθηκαν στον Προϋπολογισμό Αναπτύξεως για τα έτη 1997-1999:

Έτος	Προϋπολογισμός	Πραγματικές δαπάνες	Αδαπάνητα ποσά	Ποσοστό
	£	£	£	%
1997	9.287.050	5.628.447	3.658.603	39,39
1998	8.035.000	3.055.417	4.979.583	61,97
1999	6.721.000	3.243.369	3.477.631	51,74

Για τις δαπάνες που αφορούν έργα, ο κυριότερος λόγος της μη πραγματοποίησης τους σχετίζεται με τις καθυστερήσεις στην εξασφάλιση των σχετικών αδειών.

4.115.5 Καθυστερημένες δόσεις. Στις 31.12.99 το σύνολο των καθυστερημένων δόσεων που οφείλονταν από διάφορους αγοραστές ήταν £587.878. Από το ποσό αυτό, περίπου £342.000 αφορούν περιπτώσεις σοβαρών καθυστερήσεων, οι οποίες παραπέμφθηκαν στους νομικούς συμβούλους του Οργανισμού και, σε ορισμένες περιπτώσεις, έχουν κινηθεί δικαστικές διαδικασίες για είσπραξη τους, ενώ το υπόλοιπο μέρος αφορά καθυστερήσεις μιας έως δύο δόσεων.

Κατά την ίδια ημερομηνία οφείλονταν επίσης καθυστερημένες δόσεις ύψους £156.928 από ενοικιαγοραστές κατοικιών του κυβερνητικού οικισμού «Ζήνων» στη Λάρνακα, η διάθεση των οποίων ανατέθηκε στον Οργανισμό. Σημειώνεται ότι το Υπουργικό Συμβούλιο, με την απόφαση του αρ. 50.030 ημερομηνίας 14.7.99, επισήμανε ότι το όλο θέμα της είσπραξης των καθυστερημένων δόσεων του Οικισμού εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Οργανισμού. Ο Οργανισμός λαμβάνει διάφορα μέτρα για είσπραξη των οφειλών και, όσοι οφειλέτες δεν ανταποκρίνονται, παραπέμπονται στους δικηγόρους, για τερματισμό των σχετικών συμβάσεων και ανάκτηση κατοχής των κατοικιών.

4.115.6 Αξιοποίηση γης προς ανάπτυξη. Στις 31.12.99 η αξία της γης προς ανάπτυξη ανερχόταν σε £5.680.848. Ποσό £1.307.038 αφορά πρόβλεψη για κάλυψη κόστους χρηματοδότησης της γης, ποσό £111.319 αφορά το τεμάχιο ανέγερσης των ιδιόκτητων γραφείων του Οργανισμού και ποσό £2.347.110 αφορά διάφορα τεμάχια, τα οποία δεν μπορούν επί του παρόντος να αναπτυχθούν, είτε λόγω του ότι η γη βρίσκεται εκτός οικιστικών ζωνών ή υπόκειται σε απαλλοτρίωση από τρίτους, είτε λόγω άλλων πρακτικών προβλημάτων.

Έτσι, η αξία της γης την οποία μπορεί ο Οργανισμός να αναπτύξει άμεσα ανέρχεται μόνο σε £1.915.381. Η καθυστέρηση στην αξιοποίηση της γης συνεπάγεται μεγάλο κόστος για τον Οργανισμό και θα πρέπει να καταβληθεί εντονότερη προσπάθεια για αξιοποίηση της το συντομότερο δυνατό. Ο Οργανισμός αποδίδει την καθυστέρηση στο ότι εμπλέκονται πολλές Κυβερνητικές Υπηρεσίες στην εξασφάλιση των απαιτούμενων αδειών για την ανάπτυξη της γης και, για βελτίωση της κατάστασης, βρίσκεται σε επαφή με το Υπουργείο Εσωτερικών.

4.115.7 Έργα αναπτύξεως - Τελικοί Λογαριασμοί. Για πολλά έργα, τα οποία έχουν αποπερατωθεί και παραδοθεί στους αγοραστές, δεν έχουν γίνει οι τελικοί λογαριασμοί εκκαθάρισης, ώστε να μπορεί να γίνει και ανάλογη λογιστική τακτοποίηση, επειδή εκκρεμεί η μεταβίβαση στους αγοραστές ή/και η συμπλήρωση μικρής σημασίας εργασιών, όπως π.χ. χώροι πρασίνου. Η καθυστέρηση αυτή, στο μεταξύ, δημιουργεί άλλα προβλήματα, τα οποία παρατείνουν την καθυστέρηση, π.χ. διάφοροι αγοραστές έχουν προβεί σε τροποποιήσεις των ακινήτων και ο Οργανισμός αντιμετωπίζει δυσκολίες στην εξασφάλιση τελικής έγκρισης και μεταβίβασης τους.

4.115.8 Αδιάθετες οικιστικές μονάδες. Η αξία των αδιάθετων οικοπέδων, διαμερισμάτων και καταστημάτων στις 31.12.99 ανέρχόταν σε £1.387.839. Το Διοικητικό Συμβούλιο, σε μια προσπάθεια διάθεσης διάφορων μονάδων, πήρε σειρά μέτρων, μεταξύ των οποίων είναι και η μείωση των τιμών.

Οι λόγοι για τους οποίους ορισμένες από τις μονάδες παραμένουν αδιάθετες αφορούν κυρίως την τοποθεσία, τη μορφολογία του εδάφους και την έλλειψη ενδιαφέροντος από δικαιούχους, παράγοντες που πρέπει να εξετάζονται και αξιολογούνται πριν από την αγορά της γης.

4.115.9 Ασφάλιση οικιών που πωλήθηκαν και αποπληρώνονται με μηνιαίες δόσεις. Παρατηρήθηκε ότι δεν εξασκείται έλεγχος από μέρους του Οργανισμού, σχετικά με την ασφάλιση των ακινήτων από τους αγοραστές, για την περίοδο από την ημερομηνία παράδοσης των ακινήτων μέχρι και τη μεταβίβαση τους, ούτε ο Οργανισμός προβαίνει στην ασφάλιση των ακινήτων, σε περίπτωση μη ασφάλισης τους από τους αγοραστές, όπως προνοεί ο σχετικός όρος του πωλητηρίου εγγράφου. Αυτό αφορά τις κατοικίες, η εξόφληση των οποίων γίνεται απευθείας στον Οργανισμό.

Εισηγήθηκα όπως ο Οργανισμός ζητά από τους πιο πάνω αγοραστές να παρουσιάζουν στοιχεία ασφαλιστικής κάλυψης πριν από την παράδοση του ακινήτου και, σε αντίθετη περίπτωση, να προβαίνει στην ασφάλιση του ακινήτου και να επιβαρύνει τους αγοραστές.

4.116 ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Μέρος Α

4.116.1 Ετοιμασία λογαριασμών. Σύμφωνα με τους Κανονισμούς, οι λογαριασμοί του Οργανισμού για το 1999 έπρεπε να ήταν έτοιμοι το αργότερο μέχρι τις 30.4.2000, ενώ ετοιμάστηκαν, με σημαντική καθυστέρηση, τον Ιούλιο 2000. Λόγω της καθυστέρησης, ο έλεγχος των λογαριασμών δεν είχε συμπληρωθεί μέχρι την ημερομηνία ετοιμασίας της Έκθεσης μου για το 1999.

4.116.2 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί παρουσίασαν πλεόνασμα £410.771, σε σύγκριση με £305.708 το 1998. Το πλεόνασμα προέκυψε ύστερα από μεταφορά ποσού £961.231 από το Αποθεματικό.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα του Οργανισμού ανήλθαν σε £15.927.849, σε σύγκριση με £14.994.892 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £932.957 ή 6,2%, που οφείλεται κυρίως στην αυξημένη κρατική χορηγία κατά £1,0 εκ..

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα του Οργανισμού ήταν £16.478.309, σε σύγκριση με £15.800.340 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £677.969 ή 4,3%, που οφείλεται κυρίως στην αύξηση του Κονδυλίου «Προβολή και Δημοσιότητα» (£632.396).

(δ) Κρατική χορηγία. Για το 1999 παραχωρήθηκε στον Οργανισμό κρατική χορηγία ύψους £14 εκ. (£13 εκ. το 1998), για κάλυψη των εξόδων του Οργανισμού, λόγω της αναστολής από 1.10.93 της επιβολής του 3% πάνω στους λογαριασμούς των κέντρων αναψυχής και ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, καθώς και στα τέλη διανυκτερεύσεων. Σημειώνεται ότι το Υπουργικό Συμβούλιο, με απόφαση του το Μάιο 2000, ενέκρινε την επαναφορά από 1.7.2000 της επιβολής του 3%, υπέρ του Οργανισμού, πάνω στους λογαριασμούς των κέντρων αναψυχής και των κέντρων που λειτουργούν μέσα σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, καθώς επίσης τη διαφοροποίηση του τέλους διανυκτερεύσεων σε ποσοστό 3% επί των τιμών ύπνου των

ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, με σκοπό την ομαλή λειτουργία του Οργανισμού, ύστερα από απόφαση για μείωση της κρατικής χορηγίας.

(ε) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Οργανισμού:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	1,71	1,73
Δαπάνες Προσωπικού προς Έξοδα	24,9%	24,4%
Κρατική Χορηγία προς Έσοδα	87,9%	86,7%

4.116.3 Καθυστερήση στην έγκριση του Προϋπολογισμού. Ο Προϋπολογισμός του Οργανισμού για το 1999 εγκρίθηκε έγκαιρα από το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού στις 11.8.98 και υποβλήθηκε στο Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού στις 18.8.98. Σύμφωνα με τον περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφιση Προϋπολογισμών) Νόμο, ο Προϋπολογισμός του Οργανισμού έπρεπε να είχε κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων μέχρι τις 30.9.98, ενώ κατατέθηκε στις 17.6.99 και ψηφίστηκε σε Νόμο (αρ. 35(II)/99) στις 8.7.99, ο οποίος δημοσιεύτηκε στις 16.7.99. Δεδομένου ότι η Βουλή ενέκρινε δωδεκατημόρια για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο 1999 και ο Οργανισμός αντιμετώπιζε πρόβλημα νομιμότητας των πληρωμών του για την περίοδο 1.3.99 - 16.7.99, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (αρ. 49.430, ημερ. 31.3.99) εκδόθηκε, τον Απρίλιο 1999, από την Κυβέρνηση προκαταβολή ύψους £4.000.000, η οποία αποπληρώθηκε τον Αύγουστο του ίδιου χρόνου μέσω της κρατικής χορηγίας.

4.116.4 Προσωπικό. Ο Οργανισμός εργοδοτούσε 208 υπαλλήλους σε μόνιμες θέσεις και ένα με σύμβαση, με σύνολο αποδοχών £4.100.803, σε σύγκριση με £3.847.702 το 1998. Στις αποδοχές προσωπικού περιλαμβάνεται ποσό ύψους £843.194, που αντιπροσωπεύει τις συνεισφορές του Οργανισμού στα Ταμεία Συντάξεων και Προνοίας, και ποσό £369.993 για συνεισφορά του Οργανισμού στα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Πλεονάζοντος Προσωπικού κ.τ.λ. Επιπρόσθετα ο Οργανισμός έχει δαπανήσει ποσό ύψους £347.584 για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ασφάλιση και για έμμεσα ωφελήματα του προσωπικού.

4.116.5 Έλεγχος λογαριασμών Γραφείων Κ.Ο.Τ. στο εξωτερικό. Ο έλεγχος των λογαριασμών των Γραφείων Κ.Ο.Τ. στο εξωτερικό διεξάγεται από την Υπηρεσία μου στο Κέντρο και συμπληρώνεται με επιτόπιες επιθεωρήσεις που γίνονται κατά καιρούς, σε συνδυασμό με τον έλεγχο των Διπλωματικών Αποστολών στην οικεία χώρα. Μέσα στο 1999 έγιναν επιτόπιες επιθεωρήσεις των Γραφείων Κ.Ο.Τ. στο Μιλάνο, Βρυξέλλες και Τόκυο. Ετοιμάστηκε για το κάθε Γραφείο σχετική έκθεση, η οποία υποβλήθηκε στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού.

4.116.6 Προσφορές για την επιλογή διαφημιστικού οίκου για την παγκόσμια διαφημιστική εκστρατεία του Κ.Ο.Τ. για τα έτη 2000 και 2001. Ύστερα από παράκληση της Επιτροπής Παρακολούθησεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών της Βουλής, καθώς επίσης και την υποβολή προς την Υπηρεσία μου γραπτών καταγγελιών από μη επιτυχόντες προσφοροδότες, διεξήχθη ειδική έρευνα από την Υπηρεσία μου, με σκοπό την αξιολόγηση της όλης διαδικασίας που ακολουθήθηκε από τον Οργανισμό, μέχρι την τελική επιλογή του διαφημιστικού οίκου, η οποία έγινε από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 5.10.99. Στην πιο πάνω ειδική έρευνα επισημάνθηκαν παρεκκλίσεις από τη νενομισμένη διαδικασία

δημοσίευσης, παραλαβής, φύλαξης, ανοίγματος, ελέγχου της συμμόρφωσης προς τους όρους και τεκμηρίωσης της αξιολόγησης των προσφορών.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού, ύστερα από γνωμάτευση των νομικών του συμβούλων, αποφάσισε, σε συνεδρία του ημερ. 9.12.99, τη μη ανάκληση της κατακύρωσης της προσφοράς. Τελικά, ύστερα από γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα ημερ. 4.1.2000, το Υπουργικό Συμβούλιο, με απόφαση του ημερ. 5.1.2000, αποφάσισε όπως μη γίνει παρέμβαση του αρμόδιου Υπουργού Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, αναφορικά με την τελευταία απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού για μη ανάκληση της κατακύρωσης της προσφοράς στη συγκεκριμένη εταιρεία, και ο Οργανισμός προχώρησε στις 20.1.2000 στην υπογραφή του συμβολαίου με την εταιρεία αυτή.

4.116.7 Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. Σε σχετική έκθεση της Υπηρεσίας μου, η οποία υποβλήθηκε στον Οργανισμό στις 6.8.98, εισηγήθηκα, μεταξύ άλλων, την ετοιμασία και εφαρμογή συγκεκριμένων προγραμμάτων εσωτερικού ελέγχου, τα οποία να καλύπτουν όλους τους τομείς δραστηριοτήτων του Οργανισμού. Ο Οργανισμός με πληροφόρησε τον Ιούλιο 2000 ότι έχουν ετοιμαστεί ορισμένα προγράμματα και άρχισε ήδη η εφαρμογή τους, ενώ μέσα στο 2000 προωθείται η ετοιμασία και των άλλων προγραμμάτων, τα οποία θα καλύψουν και άλλους τομείς, και ότι η καθυστέρηση οφείλεται κυρίως στη μη επαρκή στελέχωση της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου και την ενασχόληση της σε άλλες εργασίες.

4.116.8 Διαφημιστική εκστρατεία σε χώρες του εξωτερικού

(α) Διαφημίσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο. Για την καλοκαιρινή εκστρατεία του Οργανισμού στο Ηνωμένο Βασίλειο προπληρώθηκε σε διαφημιστικό οίκο, ύστερα από έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου, το ποσό των Stg£410.423, χωρίς να έχει κατατεθεί οποιαδήποτε εγγύηση ή να γίνει κράτηση για την πιστή εκτέλεση των όρων της συμφωνίας ή/και πιθανές διαφορές. Από τον έλεγχο των τιμολογίων από το Λογιστήριο του Οργανισμού διαπιστώθηκαν αρκετές ελλείψεις και διαφορές, οι οποίες, όπως με πληροφόρησε ο Πρόεδρος του Οργανισμού τον Οκτώβριο 2000, μέχρι σήμερα ελέγχθηκαν και δικαιολογήθηκαν σε ποσοστό περίπου 70%-80% του υπό εξέταση ποσού. Με πληροφόρησε επίσης ότι πρόσφατα παραλήφθηκαν επιπρόσθετα δικαιολογητικά και διευκρινίσεις που αφορούν το υπόλοιπο ποσό, τα οποία θα μελετηθούν από το Λογιστήριο.

(β) Διαφημίσεις στη Γερμανία. Ο διαφημιστικός οίκος στον οποίο ήταν κατακυρωμένη η προσφορά για τη διεξαγωγή της διαφημιστικής εκστρατείας του Οργανισμού, του οποίου το συμβόλαιο, μετά από παράταση που δόθηκε, έληξε στις 31.5.99, δημιούργησε το 1996 θυγατρική εταιρεία, η οποία ασχολείται με στοιχειοθετήσεις, λιθογραφήσεις κ.τ.λ. Η εταιρεία αυτή υπέβαλε για τα έτη 1997 και 1998 προσφορές στον πιο πάνω διαφημιστικό οίκο, για τα έξοδα παραγωγής της διαφημιστικής εκστρατείας του Οργανισμού. Για το έτος 1997 κατακυρώθηκε η προσφορά στη θυγατρική εταιρεία και καταβλήθηκε στο διαφημιστικό οίκο ποσό DM 19.554, συμπεριλαμβανομένης και της προμήθειας τους, για εργασίες που εκτελέστηκαν από τη θυγατρική εταιρεία. Για το έτος 1998 το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε όπως για τα έξοδα παραγωγής ζητηθούν νέες προσφορές απευθείας από το Γραφείο Κ.Ο.Τ. στη Γερμανία, όπου παρατηρήθηκε ότι, σε πολλές περιπτώσεις, οι προσφορές ήταν πολύ χαμηλότερες από τις προσφορές που υποβλήθηκαν από τη θυγατρική εταιρεία του διαφημιστικού οίκου. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού αποφάσισε να ζητηθεί η επιστροφή του ποσού της προμήθειας για το έτος 1997 και το Δεκέμβριο 1999 έγινε αποκοπή της προμήθειας ύψους DM 1.364,25 από τις πληρωμές προς το διαφημιστικό οίκο. Σημειώνεται

ότι ο πιο πάνω οίκος διεκδικεί μέσω δικαστηρίου, μεταξύ άλλων, και την πληρωμή του ποσού της προμήθειας.

Σημειώνεται επίσης ότι ο Υπεύθυνος του Γραφείου Γερμανίας είχε το Δεκέμβριο 1996 ενημερώσει την Κεντρική Υπηρεσία για τη σχέση του διαφημιστικού οίκου με την εταιρεία, ενώ τον Αύγουστο 1998 ο νομικός σύμβουλος του Οργανισμού εξέφρασε τη γνώμη ότι ο Οργανισμός έπρεπε να προβεί στον τερματισμό του συμβολαίου, ενόψει των πιο πάνω ενεργειών του διαφημιστικού οίκου. Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε τον Οκτώβριο 2000 ότι στις 8.10.1998 το Διοικητικό Συμβούλιο, αφού έλαβε υπόψη ότι, σε περίπτωση τερματισμού της συνεργασίας με τον πιο πάνω οίκο, θα υπάρξει ενδεχομένως χρονοβόρα δικαστική διαδικασία και πιθανόν να μην είναι εφικτή η διεξαγωγή της καλοκαιρινής διαφημιστικής εκστρατείας στη Γερμανία, που αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη τουριστική αγορά της Κύπρου, καθώς επίσης και το γεγονός ότι το πιο πάνω συμβόλαιο λήγει οριστικά το Μάιο 1999, αποφάσισε όπως συνεχιστεί η συνεργασία με τον οίκο αυτό μέχρι τη λήξη του συμβολαίου στις 31.5.1999, με τους όρους που εφαρμόζονται μέχρι σήμερα.

(γ) Διαφημίσεις στις Βόρειες Χώρες. Ο διαφημιστικός οίκος δεν υποβάλλει πάντοτε τα απαραίτητα δικαιολογητικά στοιχεία, μαζί με τα τιμολόγια, με αποτέλεσμα να καθυστερεί η εξόφληση των τιμολογίων ή αυτά να μην εξοφλούνται. Ο διαφημιστικός οίκος προσέφυγε σε δικαστήριο της Σουηδίας, απαιτώντας, πέρα από το οφειλόμενο ποσό, και τόκους.

Αναμένεται ότι, με την υιοθέτηση από τον Οργανισμό της τακτικής για ανάθεση της ετοιμασίας του δημιουργικού μέρους των διαφημιστικών εκστρατειών σε όλες τις χώρες σε ένα διαφημιστικό οίκο, θα σημειωθεί σημαντική βελτίωση.

Μέρος Β

4.116.9 Χρήση και εκμετάλλευση της Νηοδόχου στη Μαρίνα Λάρνακας. Στην Έκθεσή μου για το 1998 ανέφερα ότι η προσφορά για χρήση και εκμετάλλευση της Νηοδόχου για την περίοδο 1.1.98-31.12.99, η οποία κατακυρώθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο σε εταιρεία, δεν κατέστη δυνατό να τεθεί σε εφαρμογή, λόγω άρνησης του τέως αδειούχου να παραδώσει ελεύθερη την κατοχή και χρήση της Νηοδόχου. Παράλληλα κινήθηκαν αγωγές από μέρους των εμπλεκόμενων μερών, οι οποίες περιέπλεξαν περαιτέρω την κατάσταση.

Ο νέος αδειούχος άρχισε να χρησιμοποιεί και να εκμεταλλεύεται τη Νηοδόχο από το Μάρτιο 1998, ενώ ο τέως αδειούχος εξακολουθεί να κατέχει το υποστατικό/γραφείο και να έχει σταθμευμένα στο χώρο δικά του οχήματα/ μηχανήματα.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο νέος αδειούχος δε φαίνεται να έχει συμμορφωθεί με όλους τους όρους της συμφωνίας που υπέγραψε με τον Οργανισμό και, επιπρόσθετα, μέχρι σήμερα κατέβαλε τα τέλη άδειας χρήσης μόνο για ένα μήνα, ύψους £2.755.

Με τη λήξη της συμφωνίας στις 31.12.99, ο νέος αδειούχος παρέδωσε στον Οργανισμό ελεύθερη την κατοχή και χρήση της Νηοδόχου, ενώ παράλληλα ο Οργανισμός προχώρησε σε κατάσχεση της τραπεζικής εγγύησης του για ποσό £33.060, έναντι των οφειλόμενων τελών άδειας χρήσης. Για την είσπραξη του υπόλοιπου ποσού, ύψους £24.508, κινήθηκε από τον Οργανισμό αγωγή.

Μετά από γνωμάτευση του νομικού συμβούλου του Οργανισμού, το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε, τον Ιούνιο του 2000, να προχωρήσει στην προκήρυξη προσφορών για την παραχώρηση άδειας χρήσης και εκμετάλλευσης της Νηοδόχου, καθώς επίσης και τη στέρηση του δικαιώματος συμμετοχής σε προσφορές του Οργανισμού, για περίοδο ενός έτους, των δύο

πιο πάνω τέως αδειούχων, λόγω μη συμμόρφωσης τους με τους όρους των συμφωνιών που υπέγραψαν με τον Οργανισμό. Οι πιο πάνω προσφορές έληγαν στις 2.8.2000.

Σημειώνεται ότι από 1.1.2000 και μέχρι της ανάθεσης στο νέο προσφοροδότη των υπηρεσιών ανέλκυσης-καθέλκυσης, μεταφοράς και στήριξης σκαφών, ο Οργανισμός ειδοποίησε τους ιδιοκτήτες σκαφών ότι επιτρέπεται σε οποιαδήποτε εταιρεία, η οποία παρέχει τις πιο πάνω υπηρεσίες, να χρησιμοποιεί τη Νηοδόχο, αφού κληθεί από τους ιδιοκτήτες σκαφών και δοθεί έγκριση από τη διεύθυνση της Μαρίνας Λάρνακας. Και οι δύο τέως αδειούχοι εξακολουθούν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους, ενώ ο πρώτος τέως αδειούχος πρότεινε συμβιβασμό όλων των δικαστικών υποθέσεων που εκκρεμούν εναντίον του. Το όλο θέμα μελετάται από τον Οργανισμό. Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε τον Οκτώβριο 2000 ότι ο Οργανισμός έχει μελετήσει το όλο θέμα και αποφάσισε όπως όλες οι δικαστικές υποθέσεις που εκκρεμούν και αφορούν τη Νηοδόχο προωθηθούν προς εκδίκαση στο δικαστήριο. Η πρόταση του πρώτου τέως αδειούχου για συμβιβασμό όλων των δικαστικών υποθέσεων που εκκρεμούν εναντίον του δεν έγινε δεκτή από το Διοικητικό Συμβούλιο στη συνεδρία του ημερ. 22.11.1999.

4.116.10 Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη προσωπικού. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, στο προσωπικό του Οργανισμού παρέχεται η ίδια ιατροφαρμακευτική περίθαλψη που καλύπτει τους δημόσιους υπαλλήλους, με την καταβολή στο Υπουργείο Υγείας των καθορισμένων δικαιωμάτων, τα οποία το 1999 ήταν £129.364 (1998 £104.800). Επιπρόσθετα ιδρύθηκε Σχέδιο Συμπληρωματικής Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης, με συνεισφορά του Οργανισμού 3% πάνω στις ακαθάριστες απολαβές, ενώ εκκρεμεί η τροποποίηση των Κανονισμών για έγκριση, μεταξύ άλλων, επιπρόσθετου ποσοστού 0,85% από το 1992, για το οποίο γίνεται πρόβλεψη στους λογαριασμούς. Το συνολικό κόστος για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη του προσωπικού για το 1999, με βάση τα δυο πιο πάνω Σχέδια, ανήλθε σε £243.806 (1998 £219.259). Στις 28.4.99 το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού αποφάσισε τη συνεργασία με ασφαλιστική εταιρεία, για κάλυψη της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης του προσωπικού. Για το σκοπό αυτό ετοιμάστηκαν όροι και προδιαγραφές για την προκήρυξη προσφορών.

4.116.11 Διαφημίσεις Κ.Ο.Τ. στο Βέλγιο. Σε προηγούμενες Εκθέσεις μου αναφέρεται ότι, μετά από καταγγελία του Διευθυντή του Γραφείου του Κ.Ο.Τ. στις Βρυξέλλες, διεξήχθη από την Υπηρεσία μου σχετική έρευνα, από την οποία διαπιστώθηκε ότι έγιναν υπερτιμολογήσεις τιμολογίων από ξένο διαφημιστικό οίκο για τις διαφημίσεις του Κ.Ο.Τ. στο Βέλγιο. Η σχετική έκθεση μου υποβλήθηκε στον Πρόεδρο του Κ.Ο.Τ. στις 4.11.97.

Με βάση συμφωνία που έγινε μεταξύ του Κ.Ο.Τ. και του διαφημιστικού οίκου, ο οίκος αποδέκτηκε να μην πληρωθεί για διαφημίσεις αξίας περίπου £52.325, νοουμένου ότι θα αποσυρθεί η καταγγελία εναντίον του και θα τερματιστεί η συνεργασία μεταξύ τους.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού αποφάσισε στις 18.9.97 όπως διεξαχθεί διοικητική έρευνα και ζητήθηκε η γνώμη του Γενικού Εισαγγελέα, αναφορικά με τον τρόπο διεξαγωγής της, και στις 3.11.97 το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού υπέβαλε πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο για τη διεξαγωγή αυτής της έρευνας, με σκοπό:

- Τη διερεύνηση της διαδικασίας αξιολόγησης και επιλογής του διαφημιστικού οίκου για το Βέλγιο και Ολλανδία, και
- τη διερεύνηση αναφορικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο από τους αρμόδιους λειτουργούς της ποιότητας και του βαθμού υλοποίησης της διαφημιστικής εκστρατείας στο Βέλγιο και την Ολλανδία και της τήρησης των συμβατικών υποχρεώσεων του διαφημιστικού

οίκου, ιδιαίτερα όσο αφορά την εξασφάλιση προς όφελος του Οργανισμού των εκπτώσεων από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, καθώς και τον έλεγχο των τιμολογίων.

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποδέκτηκε την πρόταση και αποφάσισε στις 14.11.97 το διορισμό προσώπου, ως επιτρόπου της ερευνητικής επιτροπής για το πιο πάνω θέμα. Η έρευνα άρχισε στις 31.3.98 και η έκθεση/πόρισμα της επιτροπής υποβλήθηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο στις 4.8.99. Αντιλαμβάνομαι ότι το Υπουργικό Συμβούλιο παρέπεμψε το πόρισμα στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας. Στο μεταξύ ο Οργανισμός μελετά σχετικές γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα που δόθηκαν τον Απρίλιο και Ιούνιο 2000, αναφορικά με τη λήψη πειθαρχικών μέτρων εναντίον ορισμένων υπαλλήλων του, καθώς και τη λήψη τελικής απόφασης για πιθανή διάπραξη ποινικού αδικήματος.

4.117 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ

Μέρος Α

4.117.1 Οικονομική κατάσταση

(α) **Αποτελέσματα έτους.** Οι λογαριασμοί παρουσίασαν πλεόνασμα £1.048.215, σε σύγκριση με £1.483.975 το 1998.

(β) **Έσοδα.** Τα έσοδα ανήλθαν σε £4.991.467, σε σύγκριση με £15.469.026 το 1998. Η μείωση των £10.477.559 οφείλεται κυρίως στη μειωμένη κρατική χορηγία.

(γ) **Έξοδα.** Τα έξοδα ανήλθαν σε £3.943.252, σε σύγκριση με £13.985.051 το 1998. Η μείωση των £10.041.799 οφείλεται κυρίως στην καταβολή μειωμένων αποζημιώσεων και «κατά χάρη» οικονομικής βοήθειας στους παραγωγούς, λόγω μικρότερων σε έκταση ζημιών που έχουν υποστεί.

(δ) **Αποζημιώσεις.** Οι αποζημιώσεις που καταβλήθηκαν κατά τα έτη 1999 και 1998 παρουσιάζονται ως ακολούθως:

	1999 £	1998 £
(i) Αποζημιώσεις που καλύπτονται από τον Ο.Γ.Α.:		
Φυλλοβόλα	1.014.569	83.707
Σταφύλια	379.816	688.143
Σιτηρά	720.998	3.964.574
Κτηνοτροφικά φυτά	17.234	87.924
Φασόλια	270	9.446
Εσπεριδοειδή	22.409	55.899
Αγκινάρες	528	4.050
Πατάτες	163.525	435.682
«Μέσπιλα»	5.368	16.631
Σύνολο	2.324.717	5.346.056
(ii) Πρόσθετη οικονομική βοήθεια:		
Φυλλοβόλα	---	---

	1999	1998
	£	£
Σταφύλια	554	115
Σιτηρά	388.144	3.363.959
Κτηνοτροφικά φυτά	9.306	---
Εσπεριδοειδή	---	---
Πατάτες	---	4.002.997
Φασόλια	---	---
Αγκινάρες	---	---
«Μέσπιλα»	---	---
	398.004	7.367.071

(ε) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Οργανισμού:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό (Μείον Κυπριακή Δημοκρατία) προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	7,71	1,49
Κρατική Χορηγία προς Έσοδα	49,13%	86,20%
Αναλογία Πλεονάσματος/(Ελλείμματος) προς Απασχολούμενο Κεφάλαιο	2,74%	5,33%

4.117.2 Προσωπικό. Ο Οργανισμός εργοδοτούσε 41 υπαλλήλους και οι δαπάνες για μισθούς, επιδόματα και εργοδοτικές εισφορές στα διάφορα ταμεία ήταν £947.809, σε σύγκριση με £1.045.712 το προηγούμενο έτος. Το κόστος απασχόλησης του έκτακτου προσωπικού ανήλθε σε £82.582 (£191.049 το 1998) και περιλαμβάνεται στις δαπάνες προσωπικού.

4.117.3 Κυβερνητικές χορηγίες και εγγυημένα δάνεια. Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε για το 1999 την παραχώρηση «κατά χάρη» οικονομικής βοήθειας ύψους £0,4 εκ. στους παραγωγούς, πέρα από αυτή που προνοούσε η σχετική νομοθεσία. Επιπρόσθετα, καταβλήθηκαν με βάση τη νομοθεσία αποζημιώσεις ύψους £2,3 εκ. Η Κυβέρνηση κατέβαλε στην Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα, μέσω του Οργανισμού, ποσό £3,6 εκ., το οποίο αντιπροσωπεύει τις δόσεις των εγγυημένων δανείων που συνήψε ο Οργανισμός.

4.117.4 Καθυστερημένα ασφάλιστρα. Τα καθυστερημένα ασφάλιστρα ανέρχονταν στις 31.12.99 σε £471.463, σε σύγκριση με £623.210 το 1998. Μέχρι 18 Ιουλίου 2000 είχαν εισπραχθεί καθυστερημένα ασφάλιστρα ύψους £213.974 και εισηγήθηκα να ληφθούν μέτρα για είσπραξη και των υπόλοιπων και να διερευνηθούν και διαγραφούν τα ποσά που θεωρούνται ανεπίδεκτα είσπραξης.

Ο Διευθυντής του Οργανισμού με πληροφόρησε ότι, μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ετοιμάστηκε κατάλογος με ποσά που θεωρούνται ανεπίδεκτα είσπραξης και, σύντομα, υποβάλλεται πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση της διαγραφής τους.

4.117.5 Οικονομική βιωσιμότητα του Οργανισμού. Στις 31.12.99 το αποθεματικό του Οργανισμού ήταν περίπου £7,1 εκ., μετά και από την τακτοποίηση μεγάλου μέρους των υποχρεώσεων του για αποζημίωση των παραγωγών για τις ζημιές που υπέστησαν κατά το 1999. Παρά την αύξηση του ποσοστού της κυβερνητικής χορηγίας προς τον Οργανισμό από 1.1.98, με βάση την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, από 75% σε 100% πάνω στα ασφάλιστρα, φαίνεται ότι οι πόροι του θα εξακολουθήσουν να είναι περιορισμένοι και η συνέχιση της λειτουργίας του θα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη στήριξη από μέρους της Κυβέρνησης. Για τη μελέτη της οικονομικής βιωσιμότητας του Οργανισμού έχει μετακληθεί ξένος εμπειρογνώμονας για τη διεξαγωγή αναλογιστικής μελέτης, ο οποίος έχει ήδη υποβάλει την προκαταρκτική του έκθεση. Όπως με πληροφόρησε ο Διευθυντής του Οργανισμού, το Διοικητικό Συμβούλιο αναμένεται να πάρει σύντομα αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή των εισηγήσεων του αναλογιστή.

4.117.6 Συστήματα εσωτερικού ελέγχου. Υπέδειξα την ανάγκη διερεύνησης και αξιολόγησης όλων των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου που πρέπει να εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση, ιδιαίτερα στον τομέα των εκτιμήσεων/αποζημιώσεων, και, παράλληλα, την επέκταση και βελτίωση των διαφόρων συστημάτων και την ετοιμασία κατάλληλων προγραμμάτων εργασίας, τα οποία να καλύπτουν όλους τους τομείς δραστηριότητας του Οργανισμού, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Όπως πληροφορήθηκα, το Διοικητικό Συμβούλιο θα μελετήσει το θέμα αυτό, μέσα στα πλαίσια και της μελέτης για το ανθρώπινο δυναμικό που έχει αποφασιστεί να γίνει στον Οργανισμό, με στόχο την υιοθέτηση ενός αποτελεσματικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου στον Οργανισμό.

Μέρος Β

4.117.7 Ασφάλιστρα πατατών, σταφυλιών και εσπεριδοειδών. Για τις πατάτες, τα σταφύλια και τα εσπεριδοειδή που διοχετεύονται στην επιτόπια αγορά, δεν εισπράττονται ασφάλιστρα, εκτός από ένα μικρό μέρος ασφαλιστρών που εισπράττονται με βάση δηλώσεις καλλιέργειας ή ζημιάς. Επειδή ο Οργανισμός έχει την άποψη ότι τα διοικητικά έξοδα για την είσπραξη των εν λόγω ασφαλιστρών μπορεί να υπερβαίνουν τα έσοδα από την είσπραξη των ασφαλιστρών, ζήτησα να έχω συγκεκριμένα στοιχεία για το θέμα αυτό. Δεν κατέστη δυνατό να μελετηθεί το θέμα, λόγω μη στελέχωσης του τομέα μελετών. Αντιλαμβάνομαι ότι στην προκαταρκτική αναλογιστική έκθεση που υποβλήθηκε, γίνονται συγκεκριμένες εισηγήσεις για το όλο ασφαλιστικό σύστημα, το οποίο αναμένεται να τεθεί πάνω σε μια πιο ορθολογιστική βάση.

4.117.8 Αγορά αερομικτών για προστασία φυτειών πατατών. Στην Έκθεσή μου για το 1995 ανέφερα ότι ο Οργανισμός αγόρασε το 1992 δώδεκα αερομίκτες, τους οποίους τοποθέτησε σε περιοχές των Κοκκινοχωριών για προστασία καλλιεργειών πατατών από τον παγετό, έναντι συνολικής δαπάνης £174.738. Η πειραματική εργασία συνεχίστηκε και ολοκληρώθηκε μέσα στο 1998, τα αποτελέσματα όμως δεν κρίνονται ικανοποιητικά, με αποτέλεσμα οι αερομίκτες να παραχωρηθούν δωρεάν σε δύο αγροκτήματα στη Λεμεσό. Πρόσθετα το Συμβούλιο επιδότησε με ποσό περίπου £5.835 το κόστος αποσυναρμολόγησης, μεταφοράς και εγκατάστασης των αερομικτών.

Εξέφρασα την άποψη ότι οι πιο πάνω διευθετήσεις δεν ήταν οικονομικά συμφέρουσες για τον Οργανισμό, αφού, με βάση τις πρόνοιες των παραγράφων 5 και 6 των σχετικών συμφωνιών, ο Οργανισμός δεν απαλλάσσεται εξ ολοκλήρου από την υποχρέωση καταβολής αποζημιώσεων, σε περίπτωση ζημιών από παγετούς στα επόμενα πέντε χρόνια, γιατί, αν η επιχειρησιακή ετοιμότητα των αερομικτών επηρεαστεί σε δεδομένη στιγμή από παράγοντες που θα βρίσκονται

εκτός του ελέγχου των εταιρειών, τότε ο Οργανισμός είναι υπόχρεος να καταβάλει αποζημιώσεις.

4.118 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Μέρος Α

4.118.1 Οικονομική κατάσταση. Για το 1999 ο Οργανισμός παρουσίασε έλλειμμα £363.719, σε σύγκριση με πλεόνασμα £285.094 για το 1998. Η μείωση κατά £648.813 οφείλεται κυρίως στη μείωση του μικτού κέρδους λόγω απώλειας εισοδημάτων του Οργανισμού από την καταστροφή ποσότητας 4,9 εκ. λίτρων γάλακτος, το οποίο δεν απορροφήθηκε από τους βιομήχανους, και λόγω μείωσης στις τιμές πώλησης των κρεάτων.

4.118.2 Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Οργανισμού:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	1,13	1,56
Μικτό Κέρδος προς Πωλήσεις Γάλακτος	2,64%	5,41%

4.118.3 Εγγυήσεις

(α) Παραχώρηση εγγυήσεων από τον Οργανισμό. Στις 31.12.99 υπήρχαν εγγυήσεις ύψους £170.535 που παραχωρήθηκαν από τον Οργανισμό σε αγελαδοτρόφους και μεταφορείς γάλακτος.

(β) Κυβερνητικές εγγυήσεις. Η Κυβέρνηση παραχώρησε στον Οργανισμό εγγύηση για ποσό ύψους £900.000, για τραπεζικές πιστωτικές διευκολύνσεις που συνήψε με τράπεζα.

4.118.4 Προσωπικό. Ο Οργανισμός εργοδοτούσε 37 μόνιμους υπαλλήλους, με σύνολο αποδοχών £640.759, περιλαμβανομένων και των εργοδοτικών εισφορών στα διάφορα Ταμεία, με μέσο όρο αποδοχών για κάθε υπάλληλο £17.318. Εργοδοτούσε επίσης και 22 εργάτες, με σύνολο αποδοχών £179.263. Στις 31.12.1999 υπήρχαν 6 κενές οργανικές θέσεις.

4.118.5 Ρευστότητα του Οργανισμού. Ο Οργανισμός, για την αντιμετώπιση του οξέος προβλήματος ρευστότητας, αναγκάστηκε να καταφύγει σε δάνειο/πίστωση, ύψους £900.000, από τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ, με κυβερνητική εγγύηση. Το υπόλοιπο των τραπεζικών και ταμειακών διαθεσίμων, από £915.751 στις 31.12.98, μετατράπηκε σε παρατράβηγμα ύψους £116.230 στις 31.12.99, δηλαδή μειώθηκε κατά £1.031.981.

Απ' ό,τι αντιλαμβάνομαι, το σοβαρό πρόβλημα ρευστότητας φαίνεται να δημιουργήθηκε από:

(α) Την καθυστέρηση από μέρους των βιομηχάνων στην αποπληρωμή του γάλακτος που παραλαμβάνουν.

(β) Την καταστροφή μεγάλης ποσότητας γάλακτος, για την οποία ο Οργανισμός επωμίστηκε σημαντικό κόστος.

(γ) Την παγοποίηση χρεών ύψους £335.380 συγκεκριμένης βιομηχανίας για δύο χρόνια και ταυτόχρονη αύξηση του ορίου πίστωσης της βιομηχανίας αυτής από ένα σε δύο μήνες.

4.118.6 Πιστωτική πολιτική του Οργανισμού

(α) Παροχή εγγυήσεων στον Οργανισμό από τους βιομήχανους. Όπως ανέφερα και σε προηγούμενες Εκθέσεις μου, για την πίστωση των 45 ημερών που παρέχει ο Οργανισμός στις βιομηχανίες για πληρωμή του γάλακτος που παραλαμβάνουν, δεν έχει εξασφαλιστεί εγγύηση ή

άλλης μορφής ασφάλεια από όλους τους βιομήχανους. Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε ότι οι μεγαλύτεροι επεξεργαστές εξακολουθούν να αρνούνται να καταθέσουν τις σχετικές εγγυήσεις, εκμεταλλευόμενοι την ύπαρξη πλεονασματικού γάλακτος τα τελευταία χρόνια.

(β) Καθυστέρηση στην αποπληρωμή προς τον Οργανισμό της αξίας του γάλακτος και των κρεάτων. Σε μερικές περιπτώσεις παρατηρείται μεγάλη καθυστέρηση στην αποπληρωμή προς τον Οργανισμό της αξίας του γάλακτος που παραλαμβάνεται από τους βιομήχανους, καθώς επίσης και της αξίας των κρεάτων που πωλούνται από τον Οργανισμό.

Αξίζει να σημειωθεί ότι συγκεκριμένη βιομηχανία, για την οποία το Συμβούλιο του Οργανισμού, στη συνεδρία του ημερ. 5.5.99, αποφάσισε την παγοποίηση του χρέους της ύψους £335.380 και την αύξηση του ορίου πίστωσης για την αξία του γάλακτος που παραχωρείται σ' αυτή, από ένα σε δύο μήνες, εξακολουθεί να καθυστερεί την αποπληρωμή της αξίας του γάλακτος που παραλαμβάνει από τον Οργανισμό, με αποτέλεσμα να οξύνεται το πρόβλημα ρευστότητας του Οργανισμού.

Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε ότι, εκεί όπου υπάρχουν σοβαρές καθυστερήσεις, έχουν ληφθεί μέτρα και αριθμός βιομηχάνων παραλαμβάνουν γάλα με προπληρωμή του γάλακτος ή με καταβολή ντεπόζιτου στον Οργανισμό που να καλύπτει την αξία του γάλακτος για περίοδο πέρα από ένα μήνα κ.τ.λ.

Επίσης, τα υπόλοιπα των χρεωστών ελέγχονται πάνω σε εβδομαδιαία βάση και έχουν κινηθεί αγωγές, με στόχο την εξασφάλιση του λαβείν του Οργανισμού.

Για τη συγκεκριμένη βιομηχανία ανέφερε ότι το θέμα αυτό παρακολουθείται στενά από το Συμβούλιο του Οργανισμού και αναμένεται ότι η εν λόγω βιομηχανία σύντομα θα βελτιώσει την κατάσταση των οφειλών της προς τον Οργανισμό.

(γ) Τόκοι χρεών βιομηχάνων. Με απόφαση του Συμβουλίου του Οργανισμού επιβάλλονται τόκοι πάνω στα καθυστερημένα χρέη των βιομηχάνων. Κατά το 1999 επιβλήθηκαν τόκοι ύψους £26.964. Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε ότι, παρά το γεγονός ότι μερικοί βιομήχανοι δεν τους αποδέχτηκαν, ο Οργανισμός λαμβάνει όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα για την είσπραξη τους.

4.118.7 Καταστροφή πλεονασματικού γάλακτος. Το 1999 καταστράφηκε ποσότητα 4,9 εκ. λίτρων γάλακτος αξίας £889.689, με βάση τη μέση σταθμισμένη τιμή του έτους, το οποίο δεν κατέστη δυνατό να διατεθεί σε βιομηχανίες, σε σύγκριση με 2,1 εκ. λίτρα αξίας £382.434 το 1998, όπως αναλύεται πιο κάτω. Επιπρόσθετα, ο Οργανισμός επιβαρύνθηκε με ποσό £35.560 για τη μεταφορά του πλεονασματικού γάλακτος στους τόπους απόρριψης.

Αξία πλεονασματικού γάλακτος για τα έτη 1998 και 1999:

Τύπος γάλακτος	1 9 9 9			1 9 9 8		
	Λίτρα	Τιμή αγοράς	Αξία	Λίτρα	Τιμή αγοράς	Αξία
		σεντ	£		σεντ	£
Αγελαδινό	4.785.778	17,84	853.783	2.025.631	17,5	354.485
Πρόβειο	10.825	36,30	3.929	20.951	36,43	8.328
Αιγινό	134.810	23,72	31.977	72.111	23,94	19.621
	4.931.413		889.689	2.118.693		382.434

Σύμφωνα με τον Πρόεδρο του Οργανισμού, η καταστροφή του πλεονασματικού γάλακτος οφείλεται, κυρίως, στην καθυστέρηση από πλευράς Κυβέρνησης στη λήψη μέτρων για περιορισμό εισαγωγών απομιμήσεων τυριού, με αποτέλεσμα οι κυπριακές τυροκομικές βιομηχανίες να μην παραλάβουν όλο το γάλα που δήλωσαν για χρήση στην κατασκευή τυριού τύπου EDAM, καθώς και στην παραγωγή γάλακτος από ορισμένους παραγωγούς, πέρα από τις ατομικές τους ποσοστώσεις, και στο γεγονός ότι κάποιες βιομηχανίες δεν παρέλαβαν όλες τις ποσότητες γάλακτος κατά τις εορτές και αργίες.

4.118.8 Πληρωμή πλεονασματικού αγελαδινού γάλακτος στους παραγωγούς για το 1998. Στην Έκθεση μου για το 1998 ανέφερα ότι έγινε πρόνοια στους λογαριασμούς για ποσό £62.656, το οποίο υπολογίστηκε προκαταρκτικά, με πιθανότητα διαφοροποίησης, και αφορούσε 2,4 εκ. λίτρα πλεονασματικού γάλακτος που παρέδωσαν παραγωγοί στον Οργανισμό, πέρα από τις προσωπικές ετήσιες ποσοστώσεις τους.

Η πρόνοια έγινε ύστερα από απόφαση του Συμβουλίου του Οργανισμού για πληρωμή στους αγελαδοτρόφους, σε «τιμή ξεκαθαρίσματος», της πιο πάνω ποσότητας γάλακτος, χωρίς να ληφθεί τελική απόφαση για την τιμή πληρωμής.

Όσο αφορά την πιο πάνω απόφαση, ανέφερα ότι αυτή δε συνάδει με τις πρόνοιες του πακέτου μέτρων για στήριξη της αγελαδοτροφίας που ενέκρινε το Υπουργικό Συμβούλιο στις 22.5.96, για σταθεροποίηση της παραγωγής.

Επειδή η πιο πάνω πρόνοια περιλαμβάνεται και στους λογαριασμούς για το έτος 1999, παρακάλεσα όπως ενημερωθώ σχετικά με τις ενέργειες που γίνονται για το θέμα αυτό.

Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε ότι το Συμβούλιο πήρε την πιο πάνω απόφαση, αφού έλαβε υπόψη του τα πιο κάτω:

- Την προσφορά και τη ζήτηση του γάλακτος κατά το 1998,
- τις πιέσεις που ασκούσαν από πλευράς βιομηχάνων προς τον Οργανισμό για αύξηση των παραδόσεων γάλακτος προς αυτές, και
- ότι το πλεονασματικό γάλα θα πληρωνόταν σε τιμή ξεκαθαρίσματος και ότι ο Οργανισμός δε θα επιβαρυνόταν οικονομικά με οποιοδήποτε ποσό.

Επιπρόσθετα ο Πρόεδρος του Οργανισμού ανέφερε ότι η πρόνοια αυτή της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου είναι πολύ δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να εφαρμοστεί, γιατί κανένας παραγωγός δε θα ήταν διατεθειμένος να παραδίνει πλεονασματικό γάλα για το οποίο να πληρώνεται μηδενική τιμή και, επιπλέον, να καλείται να πληρώσει και πρόστιμο. Απλούστατα οι παραγωγοί θα κατέστρεφαν το γάλα ή θα το διέθεταν εκτός Οργανισμού, με κίνδυνο κατάρρευσης ολόκληρου του συστήματος προγραμματισμού της παραγωγής.

Ανέφερε επίσης ότι η πρόνοια που έγινε για πληρωμή τιμής ξεκαθαρίσματος στους λογαριασμούς του 1998, για ποσό £62.656, εκκρεμεί ακόμη, επειδή οι παραγωγοί αρνούνται να πληρωθούν στην τιμή των 2,1 σεντ/λίτρο γάλακτος.

4.118.9 Διακίνηση αιγοπρόβειου γάλακτος

(α) Επαρχία Πάφου. Από τη διακίνηση του αιγοπρόβειου γάλακτος στην Επαρχία Πάφου, συνολικής αξίας £1.118.157, προέκυψε για τον Οργανισμό ζημιά ύψους £161.470, σε σύγκριση με £214.663 το 1998. Στη ζημιά συμπεριλαμβάνεται και ποσό ύψους £23.679, το οποίο αφορά

επιδοτήσεις εξαγωγών προϊόντων από αιγοπρόβειο γάλα, για τις οποίες γίνεται αναφορά στην επόμενη παράγραφο της Έκθεσης αυτής.

(β) Επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου. Όπως ανέφερα και στην Έκθεση μου για το προηγούμενο έτος, παρά την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 35.122, ημερ. 28.2.91, για ταυτόχρονη έναρξη της διακίνησης του αιγοπρόβειου γάλακτος στις Επαρχίες Πάφου, Λάρνακας και Αμμοχώστου, φαίνεται ότι η διακίνηση αιγοπρόβειου γάλακτος για τις Επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου δεν πρόκειται να αρχίσει από τον Οργανισμό, αφού γίνεται από ιδιώτη.

Επισημαίνεται όμως ότι για τη διακίνηση του γάλακτος στις Επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου αγοράστηκε και εξοπλισμός, συνολικής αξίας £66.923, από τον οποίο εξοπλισμός αξίας £18.009 μεταφέρθηκε και εγκαταστάθηκε στα ψυκτικά κέντρα της Επαρχίας Πάφου, για σκοπούς διακίνησης του αιγοπρόβειου γάλακτος στην Επαρχία αυτή. Ο υπόλοιπος εξοπλισμός εξακολουθεί να βρίσκεται σε αδράνεια, χωρίς να αξιοποιείται.

Επιπρόσθετα σημειώνεται ότι ο Οργανισμός προχώρησε στην επεξεργασία Σχεδίου διενέργειας αναλύσεων αιγοπρόβειου γάλακτος για τις Επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου, το οποίο και υποβλήθηκε στον Υπουργό Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, με στόχο τη διακίνηση του γάλακτος από ιδιωτικές βιομηχανίες και την πληρωμή των παραγωγών με βάση την ποιότητα του γάλακτος τους. Η έγκριση του εν λόγω Σχεδίου εκκρεμεί ακόμη.

Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε ότι η ζημιά από τη διακίνηση του γάλακτος στην Επαρχία Πάφου ήταν, εν μέρει, αναμενόμενη πριν από την έναρξη της διακίνησης του, λόγω των ιδιαιτεροτήτων που παρουσιάζει η Επαρχία αυτή (μικρές μονάδες, απομακρυσμένες περιοχές, μεγάλες αποστάσεις, περιορισμένες ποσότητες γάλακτος που διακινούνται κ.τ.λ.).

Όσο αφορά το θέμα της καθυστέρησης στη διακίνηση του γάλακτος στις Επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου, αυτό οφείλεται στις διιστάμενες απόψεις των διάφορων πλευρών που εκπροσωπούνται στο Συμβούλιο, καθώς επίσης και στη διαφοροποίηση των δεδομένων, εν όψει της ενταξιακής πορείας της Κύπρου και της πολιτικής της εναρμόνισης της οικονομίας με το ευρωπαϊκό κεκτημένο.

4.118.10 Επιδοτήσεις προϊόντων από αιγοπρόβειο γάλα για εξαγωγή

(α) Επιδοτήσεις προϊόντων για εξαγωγή που παρήχθησαν από πλεονασματικό γάλα, παραγωγής 1998. Ύστερα από σχετικές αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, ο Οργανισμός προέβη σε επιδότηση μιας βιομηχανίας για ποσό ύψους £23.679, μέσα στο 1999, για εξαγωγές γαλακτοκομικών προϊόντων κατά την περίοδο 1.1-30.4.99 και συγκεκριμένα για εξαγωγές 15 786 κιλών τυριού «κασκαβάλι/κασέρι».

Οι επιδοτήσεις αυτές, όπως και οι αντίστοιχες επιδοτήσεις του 1998 προς την ίδια βιομηχανία, συνολικού ύψους £79.829, έγιναν μετά από τις αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 47.882 ημερ. 27.5.98 και 48.862 ημερ. 16.12.98, σύμφωνα με τις οποίες η σχετική βοήθεια από τον Οργανισμό για εξαγωγή των πιο πάνω προϊόντων θα παραχωρηθεί για τα προϊόντα που θα παραχθούν από πλεονασματικές ποσότητες αιγοπρόβειου γάλακτος.

Επειδή οι ποσότητες γάλακτος που χρησιμοποιήθηκαν για την παρασκευή των προϊόντων που εξήχθησαν δε διακινήθηκαν μέσω του Οργανισμού, δεν υπάρχει ένδειξη, ούτε μπορεί να ελεγχθεί κατά πόσο οι πιο πάνω ποσότητες αποτελούσαν πλεονασματικές ποσότητες αιγοπρόβειου γάλακτος.

Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε ότι τα ποσά που πλήρωσε ο Οργανισμός, ύψους £79.829 για το 1998 και £23.679 μέσα στο 1999, προέρχονταν από γάλα που δε διακινήθηκε μέσω του Οργανισμού, αλλά από συγκεκριμένη γαλακτοκομική βιομηχανία.

Η ενέργεια αυτή έγινε μετά από εισήγηση και προτροπή από το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 47.882, ημερ. 27.5.98, και 48.862, ημερ. 16.12.98.

Η εν λόγω επιδότηση αφορούσε ποσότητες τελικού προϊόντος που υπήρχαν στις αποθήκες της βιομηχανίας, η οποία και ζητούσε να επιδοτηθούν οι εξαγωγές των ποσοτήτων αυτών, διαφορετικά θα διέκοπτε την παραλαβή γάλακτος.

Το ότι υπήρχαν πλεονασματικές ποσότητες αιγοπρόβειου γάλακτος την περίοδο αυτή, συνάγεται και από το γεγονός ότι και ο ίδιος ο Οργανισμός αντιμετώπιζε δυσκολίες στη διάθεση του γάλακτος που διακινούσε από την Επαρχία Πάφου, με αποτέλεσμα να εισάξει παρόμοιο Σχέδιο επιδότησης εξαγωγών. Ο Οργανισμός ανέλαβε την εφαρμογή του Σχεδίου αυτού, για να βοηθήσει στην αντιμετώπιση μιας πιεστικής κατάστασης του κλάδου, με την προϋπόθεση ότι η Κυβέρνηση θα αποζημίωνε τον Οργανισμό για την αντίστοιχη δαπάνη, πράγμα που διεκδικεί ο Οργανισμός μέχρι σήμερα.

(β) Επιδοτήσεις προϊόντων για εξαγωγή που παρήχθηκαν από πλεονασματικό γάλα παραγωγής 1999. Το Συμβούλιο του Οργανισμού, στη συνεδρία του αρ. 635 ημερ. 23.6.99, αποφάσισε την επιδότηση εξαγωγών προϊόντων από αιγοπρόβειο γάλα, τα οποία παρήχθηκαν από πλεονασματικό γάλα που παραδόθηκε από τον Οργανισμό στους επεξεργαστές κατά την περίοδο 1.2.99-30.6.99. Σύμφωνα με την πιο πάνω απόφαση, προϊόντα τα οποία θα παράγονται εξ ολοκλήρου από αιγινό γάλα θα επιδοτούνται πλήρως. Στις περιπτώσεις όπου το ποσοστό αιγινού γάλακτος στο τελικό προϊόν δεν μπορεί να καθοριστεί (π.χ. χαλλούμι), τότε η επιδότηση θα γίνεται με βάση περιεκτικότητα 30%, εκτός αν με στοιχεία αποδειχθεί ότι το ποσοστό είναι διαφορετικό.

Διαπιστώθηκε ότι κατά την πιο πάνω περίοδο παραδόθηκαν από τον Οργανισμό σε πέντε βιομηχανίες 969 533 λίτρα πλεονασματικού αιγινού γάλακτος, ενώ μέχρι σήμερα επιδοτήθηκε μόνο μια βιομηχανία με ποσό ύψους £18.516, για εξαγωγές προϊόντων που αναλογούν σε 194 335 λίτρα γάλακτος. Για τα υπόλοιπα 775 198 λίτρα εκκρεμούν πιθανές επιδοτήσεις από τον Οργανισμό, συνολικού ύψους περίπου £69.845.

Αναφέρεται ότι τρεις από τις πιο πάνω βιομηχανίες, ενώ υπέβαλαν αρχικά στον Οργανισμό σχετικά έγγραφα για την επιδότηση εξαγωγών για 73 814 κιλά χαλλουμιού και 18 410 κιλά φέτας, εντούτοις ζήτησαν από τον Οργανισμό να μην προχωρήσει στις σχετικές επιδοτήσεις ύψους περίπου £17.450, υπολογιζόμενες με βάση περιεκτικότητα 30% αιγινού γάλακτος, γιατί, όπως μου αναφέρθηκε, αναμένουν την καταβολή μεγαλύτερης επιδότησης από το Κράτος.

Ζήτησα να πληροφορηθώ κατά πόσο, σε περίπτωση που ο Οργανισμός προχωρήσει τελικά στις σχετικές επιδοτήσεις, θα είναι σε θέση να επιβεβαιώσει το ποσοστό του αιγινού γάλακτος στα εξαγόμενα προϊόντα, ώστε να προβεί στις ορθές επιδοτήσεις, εφαρμόζοντας την πιο πάνω απόφαση.

Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε ότι συμφωνεί με τα πιο πάνω στοιχεία και ότι, σε περίπτωση που οι εν λόγω εξαγωγές επιδοτηθούν τελικά από τον Οργανισμό με ποσό της τάξης των περίπου £70.000, τότε είναι αμφίβολο κατά πόσο ο Οργανισμός θα είναι σε θέση να

επιβεβαιώσει το ποσοστό του αιγινού γάλακτος στην περίπτωση του χαλλουμιού, επειδή, όπως τους ενημέρωσε και το Γενικό Χημείο, δεν υπάρχει κατάλληλη μέθοδος για τέτοιου είδους αναλύσεις.

Επιπρόσθετα ανέφερε ότι ήδη ο Οργανισμός ανέθεσε σε δύο ερευνητικά κέντρα του εξωτερικού (Ελλάδα, Ισπανία) την επεξεργασία μεθόδου προσδιορισμού ποσοστών διαφόρων τύπων γάλακτος στο χαλλούμι.

4.118.11 Πληρωμή ποσού ύψους £16.626 σε παραγωγό για πλεονασματικό αγελαδινό γάλα που παρέδωσε στον Οργανισμό. Για πλεονασματική ποσότητα γάλακτος που παρέδωσε συγκεκριμένος παραγωγός κατά το 1999, υπερβαίνοντας την ετήσια καθορισμένη ποσότητα του κατά 141 705 λίτρα, πληρώθηκε, με απόφαση που πήρε το Συμβούλιο του Οργανισμού στις 25.10.99 και 12.1.2000, ποσό £16.626, σε αντίθεση με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 44.301, ημερ. 22.5.96, που ενέκρινε, μεταξύ άλλων, και μέτρα για σταθεροποίηση της παραγωγής, τα οποία προνοούν όπως η πλεονασματική ποσότητα γάλακτος παραδίνεται στον Οργανισμό σε μηδενική τιμή και επιβάλλεται στον παραγωγό πρόστιμο ύψους 4 σεντ για κάθε πλεονασματικό λίτρο γάλακτος. Ο εν λόγω παραγωγός, μέχρι τον Απρίλιο 1999, παρέδινε αντικανονικά την πλεονασματική ποσότητα γάλακτος σε συγκεκριμένη βιομηχανία, αντί στον Οργανισμό, και χωρίς την καταβολή των σχετικών δικαιωμάτων. Όπως αναφέρεται στα πρακτικά της συνεδρίας της Ad Hoc Επιτροπής για το θέμα αυτό, ημερ. 12.1.2000, η επιτροπή αποφάσισε «να θεωρηθεί ότι οι ποσότητες γάλακτος που παρέλαβε ο Οργανισμός από τον εν λόγω παραγωγό παραλήφθηκαν από τη συγκεκριμένη βιομηχανία και να γίνει η πληρωμή απευθείας από την εν λόγω βιομηχανία στον παραγωγό», όπως και τελικά έγινε.

Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε ότι το σκεπτικό για την απόφαση του Συμβουλίου να καταβάλει το πιο πάνω ποσό ήταν ότι:

(α) Το γάλα του εν λόγω παραγωγού διακινείτο από ιδιώτη βιομήχανο, το οποίο, ούτως ή άλλως, θα πληρωνόταν από το βιομήχανο, τουλάχιστον μέχρι την ποσότητα των 180 000 λίτρων που του καθορίστηκε ως μέγιστη ποσότητα παραγωγής χωρίς ποσοστώσεις, και

(β) το γάλα του παραγωγού θα συνέχιζε να διακινείται από την εν λόγω βιομηχανία, σε περίπτωση που το εργοστάσιο της δεν καταστρεφόταν από πυρκαγιά.

4.118.12 Λογαριασμός Εσόδων και Εξόδων Κρεάτων κατά τις 31.12.99. Στον Οργανισμό κατά το 1999 λειτουργούσαν τα πιο κάτω τέσσερα Σχέδια Εμπορίας Κρεάτων:

(α) Σχέδιο σφαγής και αποστέωσης αγελάδων για λογαριασμό της Κυβέρνησης.

(β) Σχέδιο σφαγής αμνοεριφίων για λογαριασμό της Κυβέρνησης.

(γ) Σχέδιο σφαγής μοσχαριών για λογαριασμό του Οργανισμού.

(δ) Σχέδιο σφαγής αμνοεριφίων για λογαριασμό του Οργανισμού

Στις 28.2.99 το σχέδιο σφαγής αμνοεριφίων για λογαριασμό της Κυβέρνησης τερματίστηκε και η συνολική ζημία ύψους £105.602, που προέκυψε από τη λειτουργία του εν λόγω σχεδίου από 1.1.96 μέχρι 28.2.99, έχει καλυφθεί από την Κυβέρνηση.

Τα οικονομικά αποτελέσματα των υπόλοιπων σχεδίων έχουν ως εξής:

Σχέδιο	Έσοδα £	Έξοδα £	(Έλλειμμα)/Πλεό- νασμα £
Σχέδιο αγελάδων Κυβέρνησης	1.929.018	2.103.089	(174.071)
Σχέδιο μοσχαριών Οργανισμού	867.745	837.927	29.818
Σχέδιο αμνοεριφίων Οργανισμού	868.786	864.800	3.986
	3.665.549	3.805.816	(140.267)

Στο σχέδιο που λειτουργούσε για λογαριασμό της Δημοκρατίας προκύπτει έλλειμμα ύψους £174.071, ενώ στα σχέδια του Οργανισμού προκύπτει πλεόνασμα ύψους £33.804, και το αποτέλεσμα παρουσιάζεται στο λογαριασμό εσόδων και εξόδων του Οργανισμού.

4.118.13 Έλεγχος μισθών προσωπικού του Οργανισμού. Τα θέματα που έχουν προκύψει από τον έλεγχο των μισθών του προσωπικού του Οργανισμού οφείλονται, κυρίως, στη μη εξασφάλιση της απαιτούμενης από το Νόμο έγκρισης του Υπουργού Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και περιλαμβάνουν τα πιο κάτω:

(α) Μετονομασίες θέσεων. Τέσσερις θέσεις Γραφών (Κλ. Α2) μετονομάστηκαν σε Λογιστικούς Λειτουργούς 3ης Τάξης (Κλ. Α4-Α7). Επίσης η θέση Γραφέα 2ης Τάξης (Κλ. Α2-Α5) μετονομάστηκε σε Βοηθό Λειτουργό Διακίνησης (Κλ. Α4-Α7).

(β) Αναβαθμίσεις θέσεων και ημερομηνία εφαρμογής τους. Για τρεις από τις τέσσερις αναβαθμίσεις που εγκρίθηκαν με επιστολή του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, ημερ. 25.10.99, το Συμβούλιο καθόρισε ως ημερομηνία έναρξης ισχύος τις 4.12.98, χωρίς αυτό να προβλέπεται στη σχετική έγκριση. Η τέταρτη αναβάθμιση βρίσκεται ακόμα σε εκκρεμότητα, λόγω ύπαρξης διαφωνίας από μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου. Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε ότι για τις τρεις αναβαθμίσεις η Διεύθυνση θα προβεί στις δέουσες ενέργειες για διευκρίνιση της ημερομηνίας ισχύος της απόφασης. Για την τέταρτη αναβάθμιση το θέμα παραπέμφθηκε στην επιτροπή προσωπικού του Οργανισμού για περαιτέρω μελέτη και επαναφορά στο Συμβούλιο.

(γ) Σχέδια Υπηρεσίας. Δεν παρουσιάστηκε σχέδιο υπηρεσίας που να προβλέπει την τοποθέτηση δύο υπαλλήλων, οι οποίοι προσλήφθηκαν την 1.6.95 στη θέση Τεχνικού Χημείου 2ης Τάξης, στην 4η βαθμίδα της Κλ. Α4.

Επίσης, δεν έχουν εγκριθεί νέα σχέδια υπηρεσίας για εφαρμογή του θεσμού της αντικατάστασης των συνδυασμένων θέσεων/τάξεων με συνδυασμένες κλίμακες (κλίμακες Α2-Α5-Α7 και Α4-Α7), σύμφωνα με το Νόμο 8(ΙΙ) του 1996. Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε, ότι για τις θέσεις Τεχνικού Χημείου 2ης Τάξης, η Διεύθυνση θα κάμει τις δέουσες ενέργειες για εξασφάλιση σχετικής έγκρισης. Για τα νέα σχέδια υπηρεσίας, αυτά βρίσκονται ενώπιον του αρμόδιου Υπουργού για έγκριση και στη συνέχεια θα τεθούν ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου και της Βουλής των Αντιπροσώπων.

(δ) Θέση Αποθηκάρου Τυροκομείου και απόσπαση του κατόχου της θέσης στο αποστεωτήριο. Ο κάτοχος της θέσης δε φαίνεται να έχει επιτύχει σε σχετική εξέταση που προβλέπεται στο Σχέδιο Υπηρεσίας. Επίσης, από 1.7.96, λόγω αναστολής των εργασιών του Τυροκομείου, αποσπάστηκε στο αποστεωτήριο του Οργανισμού και εκτελεί καθήκοντα εκτός του σχεδίου υπηρεσίας της θέσης, με επιπρόσθετη μηνιαία κατ' αποκοπή αποζημίωση. Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι η θέση του αποθηκάρου θα

πρέπει να καταργηθεί και να ετοιμαστεί νέο σχέδιο υπηρεσίας, το οποίο να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του αποστεωτηρίου.

(ε) Αναλυτική παρουσίαση των οργανικών θέσεων στον Προϋπολογισμό του Οργανισμού. Στον Προϋπολογισμό δε δίνονται όλες οι αναγκαίες πληροφορίες για τις αποδοχές του προσωπικού του Οργανισμού, γι' αυτό εισηγήθηκα όπως αναφέρονται σ' αυτόν λεπτομέρειες για τις μισθολογικές κλίμακες, το βασικό μισθό, αυξήσεις, επιδόματα κ.τ.λ., με τις ανάλογες επεξηγήσεις. Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε ότι η εισήγηση μου θα εφαρμοστεί με τον επόμενο Προϋπολογισμό του Οργανισμού για το 2001.

(στ) Κανονισμοί πρόσληψης και υπηρεσίας υπαλλήλων. Εισηγήθηκα την προώθηση της ετοιμασίας και έγκρισης των πιο πάνω Κανονισμών, για τους όρους πρόσληψης και υπηρεσίας των υπαλλήλων του Οργανισμού, όπως προβλέπεται στη σχετική Νομοθεσία. Ο Πρόεδρος του Οργανισμού με πληροφόρησε ότι η πολιτική του Οργανισμού είναι να ακολουθεί, όπου είναι δυνατό, τους εκάστοτε ισχύοντες Κανονισμούς στη Δημόσια Υπηρεσία και ότι το θέμα θα τεθεί ενώπιον του Συμβουλίου για να αποφασίσει κατά πόσο ενδείκνυται η ετοιμασία ξεχωριστών Κανονισμών για τον Οργανισμό.

4.118.14 Πληρωμή ψυκτικών εξόδων ύψους £13.895. Το πιο πάνω ποσό πληρώθηκε από τον Οργανισμό σε εταιρεία, αντικανονικά, κατά τη γνώμη μου, καθότι αποτελούσε οφειλή του Συνδέσμου Αγελαδοτρόφων Αραδίππου-Αθηνών Λτδ προς την εν λόγω εταιρεία, για ψυκτικά έξοδα της περιόδου 1.1-30.11.96. Ο Οργανισμός ανέλαβε την εμπορία κρεάτων στις 15.6.96 και δεν είχε καμιά σχέση με τα πιο πάνω ψυκτικά έξοδα. Μολαταύτα, το Συμβούλιο στις 16.6.99 αποφάσισε την πληρωμή του πιο πάνω ποσού.

Με την εν λόγω απόφαση διαφώνησαν ο Πρόεδρος, ο Διευθυντής και δύο μέλη του Συμβουλίου, για τους λόγους που αναφέρονται πιο πάνω.

4.119 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΣΤΕΓΗΣ

Μέρος Α

4.119.1 Αποτελέσματα έτους. Ο Οργανισμός παρουσίασε πλεόνασμα £2.639.370, σε σύγκριση με £2.320.181 κατά το 1998.

4.119.2 Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Οργανισμού:

	1999	1998
Δείκτης Οικονομικής Αποδοτικότητας	1,09%	1,11%
Καταθέσεις προς Δάνεια	0,92	1,00
Μέση Απόδοση Δανείων, εξαιρουμένων Δανείων βάσει Κυβερνητικών Σχεδίων	7,49%	7,71%

4.119.3 Καταθέσεις. Οι καταθέσεις του κοινού στον Οργανισμό στις 31.12.99 ανέρχονταν σε £185,16 εκ., σε σύγκριση με £167,21 εκ. το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £17,95 εκ. ή 10,74%.

4.119.4 Στεγαστικά δάνεια. Από το 1983, όταν άρχισε η παροχή δανείων, μέχρι τις 31.12.99, εγκρίθηκαν 10 647 στεγαστικά δάνεια, για συνολικό ποσό £251,96 εκ. Μέσα στο 1999 εγκρίθηκαν 1 025 στεγαστικά δάνεια, ύψους £34,82 εκ., σε σύγκριση με 1 253 το 1998, για ποσό £41,58 εκ. Στις 31.12.99 το υπόλοιπο του λογαριασμού των δανείων ήταν £200,42 εκ.,

σε σύγκριση με £167,80 εκ. το προηγούμενο έτος, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £32,62 εκ. ή 19,44%.

4.119.5 Καθυστερημένες δόσεις δανείων. Οι καθυστερημένες δόσεις δανείων στις 15.6.2000 ανέρχονταν σε £5,1 εκ., σε σύγκριση με £3,7 εκ. το 1998. Λόγω αλλαγής του μηχανογραφικού συστήματος, δεν κατέστη δυνατή η ετοιμασία κατάστασης καθυστερημένων δόσεων στις 31 Δεκεμβρίου 1999.

4.119.6 Προσωπικό. Ο Οργανισμός εργοδοτούσε 54 άτομα και το σύνολο των αποδοχών τους, εκτός της πρόνοιας για συντάξεις, ήταν £765.776, σε σύγκριση με £728.127 κατά το 1998. Ο μέσος όρος αποδοχών για κάθε υπάλληλο ανέρχεται σε £14.181.

4.120 ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Μέρος Α

4.120.1 Οικονομική κατάσταση. Η οικονομική κατάσταση του Πανεπιστημίου, σύμφωνα με τους μη εξελεγμένους λογαριασμούς του 1999, ήταν όπως πιο κάτω.

(α) Αποτελέσματα έτους. Για το έτος 1999 προέκυψε έλλειμμα, πριν από τη μεταφορά στα αναβαλλόμενα έσοδα, £375.475, σε σύγκριση με £2.030.108 το 1998. Το έλλειμμα μειώθηκε βασικά λόγω αύξησης της κρατικής χορηγίας και των διδάκτρων. Το έλλειμμα χρηματοδοτήθηκε από τα έσοδα προηγούμενων ετών.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα ανήλθαν σε £10.829.904, σε σύγκριση με £8.142.447 το 1998. Αυτά περιλαμβάνουν γενική κρατική χορηγία £3.216.183 και διδάκτρα £5.325.000, σε σύγκριση με £1.081.727 και £4.998.000, αντίστοιχα, το 1998.

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα ανήλθαν σε £11.205.379, σε σύγκριση με £10.172.555 το 1998. Η αύξηση οφείλεται κυρίως στην αύξηση των δαπανών για μισθούς και επιδόματα προσωπικού και των Ερευνητικών Δραστηριοτήτων/Προγραμμάτων που ανήλθαν σε £7.424.540 και £769.528, σε σύγκριση με £6.678.010 και £588.796, αντίστοιχα, το 1998. Σημειώθηκε μείωση δαπανών για έξοδα προσωρινής στέγασης και για συμμετοχή σε συνέδρια/σεμινάρια, που ανήλθαν σε £88.044 και £62.766, σε σύγκριση με £233.632 και £155.624, αντίστοιχα, το 1998.

(δ) Κρατική χορηγία. Το σύνολο της κρατικής χορηγίας που παραχωρήθηκε στο Πανεπιστήμιο το 1999 ήταν £8.000.000, σε σύγκριση με £3.007.750 το 1998. Από το ποσό αυτό δαπανήθηκαν £4.783.817 (£1.926.023 το 1998) για αγορά πάγιου ενεργητικού.

Όπως προκύπτει, η λειτουργία του Πανεπιστημίου εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τη συνέχιση της παροχής κρατικής χορηγίας.

4.120.2 Υποβολή οικονομικών καταστάσεων για έλεγχο. Παρατηρήθηκε σημαντική καθυστέρηση στην υποβολή των οικονομικών καταστάσεων του Πανεπιστημίου στην Υπηρεσία μου για έλεγχο. Ο Πρόεδρος του Πανεπιστημίου με πληροφόρησε ότι αυτό οφείλεται στον αυξημένο όγκο εργασίας, χωρίς την ανάλογη αύξηση σε ανθρώπινο δυναμικό. Παρόλο ότι, όσο αφορά τις οικονομικές καταστάσεις για το 1999, καταβλήθηκε σημαντική προσπάθεια και υποβλήθηκαν γρηγορότερα από ό,τι στο παρελθόν, εντούτοις η Υπηρεσία μου θεωρεί ότι θα πρέπει να υπάρξει περαιτέρω βελτίωση.

4.120.3 Αδαπάνητα ποσά Προϋπολογισμού. Από το ποσό των £21.490.274 που προϋπολογίστηκε για το έτος 1999, ποσό £6.729.688 (1998 £8.318.543) ή ποσοστό 31,32% (1998 43,5%) παρέμεινε αδαπάνητο στο τέλος του έτους. Τα αδαπάνητα ποσά αφορούν

κυρίως τη μόνιμη στέγαση για τα έργα στην Πανεπιστημιούπολη (£5.383.012), τη μη πλήρωση 57 κενών θέσεων Ακαδημαϊκού Προσωπικού και 13 κενών θέσεων Διοικητικού Προσωπικού (£710.618) και την προσωρινή στέγαση, για σκοπούς διαμόρφωσης υφιστάμενων κτιρίων (£236.265). Ο Πρόεδρος του Πανεπιστημίου με πληροφόρησε ότι, αυτό οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στην καθυστέρηση έγκρισης του Προϋπολογισμού, στη μη έγκαιρη αποδέσμευση των Κονδυλίων που αφορούν την Πανεπιστημιούπολη, και στη μη έγκριση αναγκαίων διοικητικών θέσεων για να μπορέσει το Πανεπιστήμιο να προωθήσει τα προγράμματα του.

4.120.4 Προσωπικό. Το Πανεπιστήμιο εργοδοτούσε 152 μέλη του Ακαδημαϊκού Προσωπικού, 31 μέλη Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού, 17 Μεταπτυχιακούς Συνεργάτες και 22 Επισκέπτες Καθηγητές, καθώς και 150 μέλη του Διοικητικού Προσωπικού και 18 ωρομίσθιους, με σύνολο απολαβών και επιδομάτων £7.424.540.

4.120.5 Μισθοδοσία προσωπικού. Διαπιστώθηκε ότι ο τρόπος λειτουργίας του συστήματος μισθοδοσίας δεν είναι ο ενδεδειγμένος, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται αδυναμίες στις διαδικασίες και λάθη στους υπολογισμούς. Εισηγήθηκαν μέτρα για βελτίωση, όπως την τροποποίηση των διαδικασιών, την υιοθέτηση των κατάλληλων εντύπων και τη μεταστέγαση του προσωπικού του Λογιστηρίου που απασχολείται με τη μισθοδοσία στα Κεντρικά Γραφεία, όπου στεγάζεται το Τμήμα Προσωπικού.

4.120.6 Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου. Εισηγήθηκαν και πάλι όπως οι εργασίες του πιο πάνω Τμήματος προγραμματίζονται με την έναρξη κάθε νέου οικονομικού έτους. Επίσης ανέφερα ότι θα πρέπει να υποβάλλεται συνοπτική έκθεση στο Συμβούλιο και τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου, σχετικά με τα συμπεράσματα και ευρήματα των ελέγχων που διεξάγονται. Ο Πρόεδρος του Πανεπιστημίου μου ανέφερε ότι συμφωνεί με τις εισηγήσεις της Υπηρεσίας μου και ότι στόχος του Πανεπιστημίου είναι η ενδυνάμωση του Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία αναμένεται να γίνει περί το τέλος του 2000.

4.120.7 Θεατρικό Εργαστήριο Πανεπιστημίου. Διαπιστώθηκαν σοβαρές αδυναμίες, όσο αφορά την οικονομική διαχείριση των εισπράξεων από διάφορες εκδηλώσεις. Μετά τις διαπιστώσεις από την Υπηρεσία μου, το Πανεπιστήμιο ενήργησε άμεσα, έτσι που η οικονομική διαχείριση του πιο πάνω Εργαστηρίου να βασίζεται πάνω σε όλες τις ενδεδειγμένες διαδικασίες. Για την προηγούμενη κατάσταση, όμως, δε φαίνεται να υπάρχει τρόπος ελέγχου για να διαπιστωθούν τυχόν ελλείμματα.

4.120.8 Κτιριακές εγκαταστάσεις Επιστημών και Τεχνολογίας - Κόστος Ηλεκτρομηχανολογικών Εγκαταστάσεων. Παρατήρησα ότι, ενώ η εκτίμηση δαπάνης για τις πιο πάνω εργασίες - όπως περιλήφθηκε στα έγγραφα του Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού - ήταν £1.870.000, ο προϋπολογισμός κόστους που δόθηκε από τους συμβούλους το Σεπτέμβριο 1999 - κατά τη διάρκεια ετοιμασίας της μελέτης - ήταν £2.870.000, ενώ τον Ιανουάριο 2000 έδωσαν νέο προϋπολογισμό, που ανερχόταν στα £3.015.000. Εν όψει των πιο πάνω, εισηγήθηκαν στο Διευθυντή Διοίκησης και Οικονομικών του Πανεπιστημίου όπως ζητήσει από τους συμβούλους να τεκμηριώσουν αναλυτικά την εκτίμηση τους και να υποβάλουν τους λόγους της σημαντικής αύξησης. Υποδείχθηκαν επίσης από την Υπηρεσία μου και υιοθετήθηκαν συγκεκριμένες τροποποιήσεις στις προδιαγραφές/μελέτη, με σκοπό τη μείωση του κόστους. Τελικά το συνολικό ποσό των συμβολαίων που υπογράφηκαν για τις πιο πάνω εργασίες είναι £2.322.144 και, συνυπολογίζοντας την εκτίμηση δαπάνης για τα συστήματα που δεν περιλαμβάνονται στα πιο πάνω συμβόλαια, το συνολικό κόστος αναμένεται να ανέλθει στα £2.815.000.

4.120.9 Ερευνητικά προγράμματα. Τα έσοδα για τη διεξαγωγή ερευνητικών προγραμμάτων ανήλθαν κατά το 1999 στις £749.399, σε σύγκριση με £693.296 το 1998. Οι αντίστοιχες δαπάνες ανήλθαν στις £769.528 για το 1999, σε σύγκριση με £588.796 το 1998. Σχετικά με τη διαχείριση των ερευνητικών προγραμμάτων, ανέφερα ότι οι Κανόνες που διέπουν τον προγραμματισμό, εκτέλεση και παρακολούθηση των ερευνητικών προγραμμάτων εξακολουθεί να μην εφαρμόζονται, ούτε και τηρείται το απαιτούμενο αρχείο ερευνητικών προγραμμάτων. Παρόλο που στο παρελθόν δόθηκαν οδηγίες για αυστηρή εφαρμογή των σχετικών Κανόνων, εντούτοις δε σημειώθηκε σημαντική βελτίωση. Ανέφερα επίσης ότι διενεργούνται δαπάνες, χωρίς να εξακριβώνεται ότι συνάδουν με το σκοπό των ερευνητικών προγραμμάτων, και χωρίς τις κατάλληλες εξουσιοδοτήσεις. Κατά το 1999 εγκρίθηκαν νέοι Κανόνες, οι οποίοι ωστόσο παρουσιάζουν σημαντικές ελλείψεις, με αποτέλεσμα να χρειάζονται και πάλι αναθεώρηση.

Μέρος Β

4.120.10 Κανονισμοί και Κανόνες Πανεπιστημίου. Στην προηγούμενη Έκθεση μου ανέφερα ότι οι Κανόνες, οι οποίοι είχαν εκδοθεί για ρύθμιση διαφόρων θεμάτων, δεν αναφέρονταν στους Κανονισμούς, βάσει των οποίων εκδόθηκαν, όπως προνοείται στον περί Πανεπιστημίου Κύπρου Νόμο. Οι Επιτροπές Προσωπικού και Κανονισμών και Κανόνων, σε κοινή συνεδρία τους αποφάσισαν τη μετονομασία των Κανόνων σε Διοικητικές Εγκυκλίους περί Κανόνων και όπως γίνεται αναφορά στους Κανόνες του αριθμού της Κανονιστικής Διοικητικής Πράξης, βάσει της οποίας εκδόθηκαν. Η πιο πάνω απόφαση δεν έχει μέχρι σήμερα υλοποιηθεί. Εξακολουθεί να εκκρεμεί η έκδοση μερικών Κανονισμών.

4.120.11 Μητρώο στοιχείων πάγιου ενεργητικού. Συνεχίζεται η μη τήρηση του πιο πάνω μητρώου, το οποίο θεωρείται αναγκαίο για σκοπούς παρακολούθησης και ελέγχου των στοιχείων πάγιου ενεργητικού του Πανεπιστημίου. Όπως πληροφορήθηκα, η ετοιμασία του μητρώου βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο.

4.120.12 Όροι υπηρεσίας Ακαδημαϊκού Προσωπικού. Παρά τη σημαντική βελτίωση που παρατηρείται, έχει διαπιστωθεί ότι ορισμένα θέματα, όπως η άδεια ανάπαυσης του Ακαδημαϊκού Προσωπικού και η άδεια ασθένειας του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού και των Μεταπτυχιακών Συνεργατών, εξακολουθούν να μη ρυθμίζονται στους Κανόνες που έχουν εκδοθεί για τις άδειες απουσίας των μελών του Ακαδημαϊκού Προσωπικού.

4.121 ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΥΠΡΟΥ

Μέρος Α

4.121.1 Έλεγχος λογαριασμών. Οι οικονομικές καταστάσεις του Ιδρύματος για το 1999 έχουν ελεγχθεί από ιδιώτη ελεγκτή που διόρισε το Ίδρυμα, ύστερα από έγκριση μου, σύμφωνα με το άρθρο 3(1) των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Έλεγχος Λογαριασμών) Νόμων. Με βάση το ίδιο άρθρο, η Ελεγκτική Υπηρεσία έχει διενεργήσει επιπρόσθετο οικονομικό και διαχειριστικό έλεγχο.

4.121.2 Οικονομική κατάσταση

(α) Έλλειμμα στο κεφάλαιο κίνησης. Στις 31.12.99 οι τρέχουσες υποχρεώσεις του Ιδρύματος ανέρχονταν σε £18,64 εκ., σε σύγκριση με £18,80 εκ. το 1998, ενώ το κυκλοφορούν ενεργητικό ήταν £4,87 εκ. (£5,57 εκ. το 1998), δηλαδή υπήρχε έλλειμμα στο κεφάλαιο κίνησης ύψους £13,77 εκ., σε σύγκριση με £13,23 εκ. το 1998. Η οικονομική κατάσταση του Ιδρύματος εξακολουθούσε να είναι προβληματική και το 1999 και η λειτουργία του βασίστηκε, σε μεγάλο βαθμό, στη συνέχιση της παροχής οικονομικής υποστήριξης από το Κράτος, καθώς και στη

συνέχιση της παροχής πιστωτικών διευκολύνσεων από τα Ταμεία Συντάξεων του προσωπικού του Ιδρύματος. Σημειώνεται ότι η οφειλή του Ιδρύματος προς τα πιο πάνω Ταμεία στις 31.12.99 ανήλθε σε £10,2 εκ. (£9,6 εκ. το 1998).

(β) Αποτελέσματα έτους. Το Ίδρυμα παρουσίασε για το 1999 έλλειμμα (πριν από τη φορολογία) £0,8 εκ., σε σύγκριση με £0,1 εκ. κατά το 1998. Η αύξηση του ελλείμματος οφείλεται κυρίως στη μείωση των εσόδων, όπως φαίνεται πιο κάτω.

(γ) Έσοδα. Τα έσοδα ήταν £16,5 εκ., σε σύγκριση με £17,2 εκ. για το προηγούμενο έτος, δηλαδή σημειώθηκε μείωση £0,7 εκ. Οι σημαντικότερες μειώσεις σημειώθηκαν στα Κονδύλια «Εμπορικές Διαφημίσεις» (£1.134.188) και «Λαχείο-Ευχάριστο Σαββατόβραδο» (£167.264). Εξάλλου, αύξηση σημειώθηκε στο Κονδύλι «Εισφορά υπέρ του ΡΙΚ» (£587.045). Στα έσοδα περιλαμβάνεται κρατική χορηγία ύψους £2.271.595 (£2.242.022 το 1998).

(δ) Έξοδα. Τα έξοδα ανήλθαν σε £15,5 εκ., σε σύγκριση με £16,3 εκ. κατά το προηγούμενο έτος, δηλαδή σημείωσαν μείωση £0,8 εκ. ή 4,9%. Η σημαντικότερη μείωση σημειώθηκε στο Κονδύλι «Συντάξεις και άλλα Ωφελήματα Προσωπικού» (£1.040.963). Εξάλλου, αύξηση σημειώθηκε στο Κονδύλι «Έξοδα Προγραμμάτων και Γενικές Δαπάνες» (£192.188).

Στα Έξοδα δεν περιλαμβάνεται ποσό £893.430 για αποζημίωση πρόωρης ευδόκιμης αφυπηρέτησης, που παρουσιάζεται στους λογαριασμούς ως «Έκτακτο Κονδύλι».

(ε) Κρατικές εγγυήσεις. Στις 31.12.99 οι κρατικές εγγυήσεις για τα δάνεια του Ιδρύματος ανέρχονταν σε £3,16 εκ. και για τραπεζικά παρατραβήγματα σε £2,85 εκ.

(στ) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Ιδρύματος:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	0,26	0,30
Αποδοχές και Ωφελήματα Προσωπικού (περιλαμβανομένων των εργοδοτικών εισφορών) προς Έξοδα	59,2%	62,5%

4.121.3 Προσωπικό. Το Ίδρυμα εργοδοτούσε 273 μόνιμους υπαλλήλους (283 το 1998) και 25 εργάτες (26 το 1998) (από τους 273 υπαλλήλους, οι 36 αφυπηρέτησαν στις 31.12.99 με βάση το σχέδιο πρόωρης εθελοντικής αφυπηρέτησης). Οι δαπάνες για τις αποδοχές και άλλα ωφελήματα προσωπικού ανήλθαν σε £10,1 εκ., σε σύγκριση με £10,2 εκ. το 1998. Αυτές περιλαμβάνουν ποσό £0,4 εκ. για υπερωριακή αποζημίωση, £0,2 εκ. για επίδομα βάρδιας, £1,8 εκ. εισφορά στα Ταμεία Συντάξεων, για κάλυψη της προϋπηρεσίας των υπαλλήλων, £0,8 εκ. για τρέχουσα υπηρεσία, £0,4 εκ. για εισφορά στο Ταμείο Ευημερίας και 0,9 εκ. για αποζημίωση πρόωρης ευδόκιμης αφυπηρέτησης.

Ο μέσος όρος δαπανών για το 1999 για κάθε υπάλληλο, χωρίς να ληφθούν υπόψη η ελλειμματική εισφορά στα Ταμεία Συντάξεων και η αποζημίωση για πρόωρη ευδόκιμη αφυπηρέτηση, ήταν £24.662 (£23.302 το 1998).

4.121.4 Προϋπολογισμός

(α) Έγκριση. Ο Προϋπολογισμός για το οικονομικό έτος 1999 ετοιμάστηκε και εγκρίθηκε αρχικά από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος στις 31.8.98 και οριστικοποιήθηκε στις 7.9.98. Στη συνέχεια, ο τελικός Προϋπολογισμός εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις

18.11.98 και ψηφίστηκε σε Νόμο από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 22.4.99. Δεδομένου ότι η Βουλή ενέκρινε δωδεκατημόρια για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο 1999, οι δαπάνες του Ιδρύματος για την περίοδο 1.3 - 22.4.99 δεν ήταν νομοθετικά καλυμμένες.

(β) Υπερβάσεις. Σε διάφορα Κονδύλια του Προϋπολογισμού σημειώθηκαν υπερβάσεις, συνολικού ύψους £421.079, που καλύφθηκαν με μεταφορές εξοικονομήσεων από άλλα Κονδύλια και από τις μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό, ύστερα από έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος ημερ. 26.4.2000.

Εξάλλου, νομοσχέδιο Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού, ύψους £1.320.000, που υποβλήθηκε με καθυστέρηση, για κάλυψη υπερβάσεων του Προϋπολογισμού 1996, και εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 16.10.97, εξακολουθεί να εκκρεμεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση. Σημειώνεται ότι, ύστερα από παράκληση της Επιτροπής Οικονομικών της Βουλής, έχει διεξαχθεί από την Υπηρεσία μου ειδική έρευνα για τις συνθήκες και λόγους κάτω από τους οποίους δημιουργήθηκαν οι υπερβάσεις. Η σχετική έκθεση μου υποβλήθηκε στη Βουλή στις 19.1.98.

Πρέπει να σημειωθεί επίσης ότι το νομοσχέδιο Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού για κάλυψη υπερβάσεων του Προϋπολογισμού 1995, ύψους £995.700, εξακολουθεί να εκκρεμεί και δεν έχει προωθηθεί στη Βουλή.

Ο Αν. Γενικός Διευθυντής του Ιδρύματος, με επιστολή του ημερ. 11.4.2000, ζήτησε από το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών να προωθήσει το θέμα της έγκρισης των υπερβάσεων για τα έτη 1995 και 1996.

4.121.5 Λαχείο - Ευχάριστο Σαββατόβραδο.

(α) Τα καθαρά έσοδα του Λαχείου ανήλθαν σε £500.814, σε σύγκριση με £668.078 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε μείωση £167.264 ή 25,0%. Οι εισπράξεις από την πώληση λαχείων μειώθηκαν κατά £615.907, λόγω μείωσης του αριθμού των πωληθέντων λαχείων κατά 703 595 λαχεία ή 27,9%. Εξάλλου, οι πληρωμές για λαχεία που κέρδισαν μειώθηκαν κατά £439.168, κυρίως λόγω μείωσης των προσφερόμενων βραβείων από 17.7.99, σύμφωνα με τις πρόνοιες των όρων άδειας του Υπουργείου Οικονομικών.

(β) Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος ημερ. 19.5.99, υιοθετήθηκε η ορθή τακτική, σύμφωνα με τις υποδείξεις της Υπηρεσίας μας και του Υπουργείου Οικονομικών, και από την κλήρωση αρ. 21/99 ημερ. 29.5.99 οι κληρώσεις γίνονται όπως και στο Κρατικό Λαχείο, δηλαδή επαναλαμβάνεται η κλήρωση για το πρώτο βραβείο, στην περίπτωση που κληρώνεται λαχείο που δεν έχει πουληθεί, μέχρι να κερδηθεί το αντίστοιχο ποσό.

4.121.6 Χρεώστες διαφημίσεων

(α) Στις 31.12.99 οι χρεώστες διαφημίσεων ανέρχονταν σε £1.708.161, σε σύγκριση με £2.231.196 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε μείωση £523.035 ή 23,4% που οφείλεται κυρίως στη μείωση των διαφημίσεων κατά £1.134.188 ή 29,7%. Χρονολογικά οι καθυστερήσεις παρουσιάζονται ως εξής:

	£
Μέχρι 3 μήνες	958.384
Από 3-6 μήνες	157.440
Από 6-12 μήνες	273.100
Πέρα από 12 μήνες	319.237
	<u><u>1.708.161</u></u>

Σημειώνεται ότι στους πιο πάνω χρεώστες περιλαμβάνεται και ποσό £958.384, το οποίο αφορά τα τιμολόγια διαφημίσεων για τους μήνες Οκτώβριο-Δεκέμβριο 1999, τα οποία στις 31.12.99 δεν ήταν ληξιπρόθεσμα.

(β) Παρόλο που στο σύνολο των χρεωστών διαφημίσεων σημειώθηκε μείωση, εντούτοις στα παλιά υπόλοιπα χρεωστών (πέρα από 12 μήνες) σημειώθηκε αύξηση κατά £54.953 ή 20,8% και ζήτησα να πληροφορηθώ σχετικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί για είσπραξη τους.

(γ) Χρεώστες από Διαφημίσεις Ραδιοπρογράμματος. Το υπόλοιπο των πιο πάνω χρεωστών στις 31.12.99 ανερχόταν σε £17.956. Δεδομένου ότι η έκδοση του Ραδιοπρογράμματος αναστάληκε από 25.4.98, θα πρέπει να γίνουν ενέργειες για είσπραξη των οφειλόμενων ποσών, έναντι των οποίων ορισμένοι χρεώστες δεν κατέβαλαν κανένα ποσό προς το Ίδρυμα κατά το 1999.

Σχετικά με το θέμα της είσπραξης των χρεωστών, γενικά, ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι από μέρους του Εμπορικού Τμήματος ασκούνται συνεχείς πιέσεις προς τους χρεώστες για να καταβάλουν τα ποσά που οφείλουν, πλην όμως μερικά Γραφεία αδυνατούν ή καθυστερούν λόγω αλλαγής των συνθηκών και των δεδομένων της αγοράς.

(δ) Υπηρεσίες Factoring. Στην απαντητική επιστολή του Ιδρύματος για τους λογαριασμούς του 1998 αναφέρθηκε ότι το θέμα θα παρουσιαστεί στο Διοικητικό Συμβούλιο για εξέταση και λήψη απόφασης κατά πόσο ενδείκνυται η συνέχιση των πιο πάνω υπηρεσιών. Μέχρι την ημερομηνία του ελέγχου διαπιστώθηκε ότι το πιο πάνω θέμα δεν απασχόλησε το Διοικητικό Συμβούλιο, παρόλο που η συνεργασία με τις υπηρεσίες Factoring συνεχίζεται, χωρίς τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Σημειώνεται ότι για την παροχή των πιο πάνω υπηρεσιών το Ίδρυμα έχει επιβαρυνθεί μέσα στο 1999 με ποσό £34.079 (1998 £41.593).

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι η εισήγηση των υπηρεσιακών του Ιδρύματος για τερματισμό των υπηρεσιών αυτών δεν προωθήθηκε, λόγω του οξύτατου οικονομικού προβλήματος που συνεχώς αντιμετωπίζει το Ρ.Ι.Κ., και ότι, σε περίπτωση τερματισμού των υπηρεσιών αυτών, θα πρέπει να καταβληθεί από το Ρ.Ι.Κ. σημαντικό ποσό, το οποίο έχει πάρει από την τράπεζα, υπό μορφή προεξόφλησης τιμολογίων.

4.121.7 Διαφημίσεις

(α) Αποτελέσματα ανταγωνισμού. Παρόλο που ο αριθμός των διαφημιστικών spots που μεταδόθηκαν κατά το 1999 έχει αυξηθεί κατά 23,99%, σε σύγκριση με το 1998 (1999: 59 100, 1998: 47 666), τα έσοδα από τις διαφημίσεις του 1999 μειώθηκαν κατά 29,66%, σε σύγκριση με το 1998 (1999: £2.689.641, 1998: £3.823.829).

Σημαντικός λόγος για την πιο πάνω δυσανάλογη σχέση είναι η αύξηση των δωρεάν διαφημίσεων από 14 585 spots του 1998 (30,60% επί του συνόλου των μεταδοθέντων spots) σε 27 099 spots το 1999 (45,85% επί του συνόλου των μεταδοθέντων spots), που ήταν αποτέλεσμα της τακτικής της παραχώρησης έκπτωσης υπό μορφή δωρεάν διαφημιστικού χρόνου, επειδή το Ίδρυμα δεν μπορούσε διαφορετικά να ανταγωνιστεί τις τιμές διαφημίσεων των άλλων ιδιωτικών καναλιών.

Για να αποφευχθεί η πληθώρα των δωρεάν διαφημίσεων στην οποία οδηγείται αναγκαστικά το Ίδρυμα, εισηγήθηκαν όπως η εκάστοτε αναπροσαρμογή των τιμών χρέωσης των διαφημίσεων

γίνεται ανάλογα και με βάση τα ποσοστά τηλεθέασης, σύμφωνα με τις ακροαματικές έρευνες, τις συνθήκες αγοράς και το ανταγωνιστικό πεδίο.

Εξέφρασα τη γνώμη ότι, σε διαφορετική περίπτωση, θα πρέπει να τιμολογούνται όλες οι διαφημίσεις και η αξία των δωρεάν διαφημίσεων να παρουσιάζεται στις παραχωρηθείσες εκπτώσεις, ώστε να φαίνονται στους λογαριασμούς τα ακριβή αποτελέσματα των διαφημίσεων.

Σημειώνεται επίσης ότι, κατά τη διάρκεια του 1999, το Ρ.Ι.Κ. μετέδωσε δωρεάν διαφημίσεις για υπηρεσίες κοινής ωφέλειας ύψους £85.610 (1998 £40.845).

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι έχουν σημειωθεί οι παρατηρήσεις μας.

(β) Εσωτερικός έλεγχος διαφημίσεων. Για σκοπούς εσωτερικού ελέγχου (internal control), εισηγήθηκα όπως:

- i. Γίνει καλύτερος διαχωρισμός καθηκόντων, π.χ. να ασχολείται διαφορετικό πρόσωπο με την ενημέρωση του μητρώου διαφημίσεων και διαφορετικό με την τιμολόγηση.
- ii. Συμφιλιώνονται οι τιμολογηθείσες και οι δωρεάν διαφημίσεις (μητρώο διαφημίσεων και τιμολόγια) με τις συνολικές μεταδοθείσες διαφημίσεις (πιστοποιητικά μετάδοσης).

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου εξέφρασε την άποψη ότι, με τη στελέχωση του Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου, αναμένεται ότι θα γίνονται οι σχετικοί έλεγχοι, όχι μόνο στις διαφημίσεις αλλά και στις δαπάνες και όλα τα τμήματα γενικά.

4.121.8 Συμφωνίες με ανταλλαγή (Barter Agreements). Επειδή έχουν υπογραφεί αρκετές τέτοιες συμφωνίες, εισηγήθηκα την τήρηση ενιαίου μητρώου, το οποίο να ενημερώνεται με τα ακόλουθα.

(α) Τον αύξοντα αριθμό της συμφωνίας, ώστε να παρουσιάζεται ο συνολικός αριθμός των συμφωνιών και να εντοπίζονται οι νέες συμφωνίες κατά τη διάρκεια του έτους.

(β) Τον τρόπο λογιστικής διευθέτησης, με αναφορά στους αριθμούς των σχετικών λογαριασμών και τη σύνδεση τους με τον Προϋπολογισμό.

Εισηγήθηκα επίσης όπως μελετηθεί κατά πόσο ορισμένες από τις συμφωνίες με ανταλλαγή δε συνάδουν με τις πρόνοιες των Κανονισμών Προσφορών.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι έχουν δοθεί σχετικές οδηγίες για την τήρηση ενιαίου μητρώου.

4.121.9 Εξασφάλιση ξένου προγράμματος

(α) Έγκριση συμφωνιών για ενοικίαση ταινιών. Επειδή αρκετές από τις πιο πάνω συμφωνίες αφορούν σημαντικά ποσά, εισηγήθηκα όπως το Διοικητικό Συμβούλιο ορίσει τους αρμόδιους για τη σύναψη των συμφωνιών, ανάλογα με το ύψος της δαπάνης, ή/και την εξασφάλιση έγκρισης από το Διοικητικό Συμβούλιο, έστω και καλυπτικής, όπου κρίνεται σκόπιμο. Σημειώνεται ότι η δαπάνη για ενοικίαση ταινιών μέσα στο 1999 ανήλθε σε £1,2 εκ. (£1,4 εκ. το 1998).

(β) Εφαρμογή συμφωνιών για ενοικίαση ταινιών. Από δειγματοληπτικό έλεγχο που διενεργήθηκε σε ορισμένες συμφωνίες για ενοικίαση ταινιών παρατηρήθηκαν τα πιο κάτω:

(i) Συμφωνία με εταιρεία ενοικίασης ελληνικών ταινιών

- Επειδή σύμφωνα με τον όρο 1 της πιο πάνω συμφωνίας το δικαίωμα προβολής των ταινιών παύει να ισχύει σε δυο χρόνια μετά την υπογραφή της συμφωνίας, δηλαδή μέχρι 4.9.99, για 6 ταινίες, που δεν έχουν ακόμη παραληφθεί, δεν υπάρχει δικαίωμα προβολής, έστω και αν παραληφθούν αργότερα. Εισηγήθηκα όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο, σε παρόμοιους όρους συμφωνιών, να περιλαμβάνεται πρόνοια που να διαλαμβάνει παράταση του δικαιώματος προβολής στις περιπτώσεις εκείνες που το Ίδρυμα θα επιλέξει να προβάλει.
- Δεν τηρείται ο όρος 2, ο οποίος προνοεί ότι το 80% της αμοιβής των \$93.500 θα καταβάλλεται με την αποστολή των υλικών και το υπόλοιπο 20% ένα χρόνο αργότερα, αλλά καταβάλλεται ολόκληρο το ποσό, το οποίο αναλογεί στην κάθε ταινία, με την παραλαβή και παρουσίαση της.

(ii) Συμφωνία με Ουγγρική εταιρεία ενοικίασης ταινιών

- Δεν ακολουθούνται οι καθορισμένες ημερομηνίες πληρωμής και πιθανόν η εταιρεία να απαιτήσει από το Ρ.Ι.Κ., σχετικά με τις επιβαρύνσεις για καθυστερήσεις (late charges), 1% για κάθε μήνα, όπως προνοείται στη συμφωνία.

Εν όψει των πιο πάνω, εισηγήθηκα όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο διαφοροποίησης των όρων πληρωμής, αν κρίνεται σκόπιμο, ώστε να συνάδουν με την ακολουθούμενη πρακτική.

(γ) Αμετάδοτα προγράμματα. Στις 30.6.99 η αξία των αμετάδοτων προγραμμάτων/ταινιών που έχουν πληρωθεί ανερχόταν σε £524.600. Παρατηρήθηκε ότι δεν μπορεί να εξακριβωθεί κατά πόσο η ύπαρξη του πιο πάνω αποθέματος αμετάδοτων ταινιών είναι απαραίτητη για τις ανάγκες του Ιδρύματος, γιατί στο σχετικό πρόγραμμα του ηλεκτρονικού υπολογιστή δε γίνεται αναφορά στα ακόλουθα στοιχεία:

- Αν το πρόγραμμα (ταινία) υπάρχει ή διαγράφηκε.
- Ημερομηνία τερματισμού του δικαιώματος προβολής.
- Καθορισμός ανώτατου ποσού για τις ανάγκες του Ρ.Ι.Κ. για συγκεκριμένη περίοδο.

Σημειώνεται ότι βασικός λόγος για την ύπαρξη μεγάλου αριθμού αμετάδοτων προγραμμάτων είναι και η έλλειψη μηχανημάτων για μεταγραφή των ταινιών.

Σχετικά με το πιο πάνω θέμα, καθώς και το θέμα της Ταινιοθήκης, ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι οι παρατηρήσεις μας έχουν σημειωθεί και εξέφρασε την άποψη ότι πολλές από τις αδυναμίες που παρουσιάζονται θα εξαλειφθούν με την αλλαγή του λογισμικού προγράμματος, για την αλλαγή του οποίου έχουν ήδη δοθεί σχετικές οδηγίες.

4.121.10 Ταινιοθήκη. Για σκοπούς εύκολης ανεύρεσης και εντοπισμού των ταινιών, επιβεβαίωσης της ύπαρξης τους και ασφαλούς διαφύλαξής τους, εισηγήθηκα όπως:

- (α)** Γίνει φυσική καταμέτρηση των ταινιών και συμφιλίωση τους με τις καταστάσεις του ηλεκτρονικού υπολογιστή.
- (β)** Ταξινομηθούν σε ειδικά διαρρυθμισμένους και αριθμημένους χώρους, με παράλληλη τήρηση ειδικών καρτελών.
- (γ)** Καθοριστεί διαδικασία για έκδοση και παραλαβή των ταινιών.

4.121.11 Καταβολή επιδομάτων παραστάσεως, φιλοξενίας, τηλεφώνου και άλλων ωφελημάτων. Παρατηρήθηκε ότι συνεχίστηκε η καταβολή των πιο πάνω επιδομάτων σε

δικαιούχους και κατά την περίοδο που αυτοί ήταν εκτός ενεργού υπηρεσίας, δηλαδή κατά τη διάρκεια της προαφυπηρετικής τους άδειας.

Σημειώνεται ότι στην περίπτωση αντίστοιχων κρατικών αξιωματούχων, τα πιο πάνω ωφελήματα τερματίζονται με την έναρξη της προαφυπηρετικής τους άδειας, σύμφωνα με σχετική εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι οι παρατηρήσεις μας έχουν σημειωθεί.

4.121.12 Τηλεφωνικά έξοδα

(α) Η δαπάνη για τηλέφωνα κατά τα τελευταία δυο χρόνια που έχει χρεωθεί στο Κονδύλι «Γενικές Υπηρεσίες» παρουσιάζεται σημαντικά αυξημένη. Συγκεκριμένα, το 1999 και 1998 ανήλθε σε £45.038 και £45.294, αντίστοιχα, έναντι δαπάνης £30.744 το 1997. Στην αύξηση αυτή συνέτεινε κυρίως η εγκατάσταση και λειτουργία, από το Φεβρουάριο του 1998, του νέου τηλεφωνικού συστήματος, το οποίο παρέχει σημαντικές διευκολύνσεις (π.χ. δυνατότητα συνεχούς ελεύθερης γραμμής, υπεραστικών/υπερπόντιων κλήσεων από μεγαλύτερο αριθμό τηλεφωνικών συσκευών), σε σχέση με το παλιό σύστημα, καθώς επίσης και η διατήρηση των πρόσθετων τηλεφωνικών γραμμών που υπήρχαν, λόγω των περιορισμένων δυνατοτήτων του παλιού τηλεφωνικού συστήματος. Υπέδειξα ότι επιβάλλεται η μελέτη και λήψη μέτρων περιορισμού της δαπάνης.

(β) Στις πιο πάνω δαπάνες περιλαμβάνεται ποσό £14.412, το οποίο αφορά τηλεφωνικές κλήσεις από τα κινητά τηλέφωνα που διαθέτει το Ίδρυμα και που έχουν παραχωρηθεί προσωπικά σε λειτουργούς ή για γενική χρήση από τα διάφορα Τμήματα. Εξέφρασα τη γνώμη ότι πρέπει να καθοριστούν διαδικασίες ελέγχου των κλήσεων, με σκοπό τον περιορισμό τους στις απόλυτα αναγκαίες.

(γ) Επιπρόσθετα δαπανήθηκε ποσό £47.205 (1998 £69.185) για τηλεφωνικές κλήσεις, συνδρομές και μισθώματα κυκλωμάτων, τα οποία βάρυναν το Κονδύλι «Έξοδα Προγραμμάτων».

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι οι παλιές τηλεφωνικές γραμμές έχουν ήδη διακοπεί και επίσης ότι θα γίνονται παραστάσεις, όπου κρίνεται σκόπιμο, για τηλεφωνήματα στο εξωτερικό ή μεγάλης διάρκειας στο εσωτερικό.

4.121.13 Οργάνωση και λειτουργία του Αρχείου. Παρατηρήθηκαν αδυναμίες στην τήρηση και αρχειοθέτηση της αλληλογραφίας και εγγράφων, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται ο εντοπισμός και χειρισμός των διαφόρων θεμάτων. Συγκεκριμένα, για το ίδιο θέμα τηρούνται περισσότεροι από ένας φάκελοι, δε γίνεται αρίθμηση των εγγράφων, δε γίνονται αναφορές σε συναφή έγγραφα ή προηγούμενη αλληλογραφία, δεν τηρούνται πάντοτε σημειώματα αποστολής για απόψεις/οδηγίες και ενέργεια.

Για την εύρυθμη λειτουργία του Αρχείου, εισηγήθηκα όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο υιοθέτησης μηχανογραφημένου ή αυτοματοποιημένου συστήματος αρχειοθέτησης.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι έχουν δοθεί σχετικές οδηγίες στα τμήματα για σωστή αρχειοθέτηση της αλληλογραφίας και άλλων εγγράφων.

4.121.14 Θέματα προσωπικού

(α) **Τήρηση ωραρίου εργασίας και ηλεκτρονικός έλεγχος.** Από έλεγχο των μηνιαίων αναλυτικών καταστάσεων ωρών εργασίας υπαλλήλων που εκδίδονται από τον ηλεκτρονικό υπολογιστή, παρατηρήθηκαν τα πιο κάτω:

- i. Αριθμός μόνιμων υπαλλήλων και τακτικών συνεργατών δεν κτυπούν κάρτα, σε αντίθεση με τις σχετικές οδηγίες.
- ii. Το ηλεκτρονικό σύστημα ελέγχου καταγράφει μόνο την ώρα προσέλευσης και αποχώρησης, παρά το γεγονός ότι αυτό διαθέτει δυνατότητα καταγραφής και άλλων στοιχείων (π.χ. ελλειμματικός/πλεονασματικός χρόνος κ.τ.λ.).
- iii. Παρά το γεγονός ότι το σύστημα έχει τεθεί σε λειτουργία από τον Ιούνιο του 1994 πάνω σε δοκιμαστική βάση, για περίοδο 3 μηνών, δεν έχει τύχει οποιασδήποτε βελτίωσης, για σκοπούς αντιμετώπισης πρακτικών δυσκολιών, όπως η ανομοιογένεια των ωραρίων εργασίας και η φύση εργασίας, η καταγραφή των υπερωριών και άλλων στοιχείων, για διευκόλυνση του ελέγχου κατά την πληρωμή από το Λογιστήριο.

(β) Παραχώρηση ελεύθερου χρόνου. Παρατηρήθηκαν αδυναμίες αναφορικά με τις διαδικασίες που ακολουθούνται και τα στοιχεία που τηρούνται για την παραχώρηση ελεύθερου χρόνου, ως αποζημίωσης για απασχόληση πέρα από τις συνήθεις ώρες εργασίας. Συγκεκριμένα:

- i. Δε συμπληρώνεται έντυπο ανάθεσης υπερωριακής απασχόλησης, με το οποίο να εξουσιοδοτείται η εργασία, έναντι της οποίας θα παραχωρηθεί ο ελεύθερος χρόνος. Αντίθετα, η έγκριση δίνεται προφορικά.
- ii. Οι διαδικασίες παραχώρησης του ελεύθερου χρόνου και η αφαίρεση του από το συνολικό αριθμό ωρών που οφείλονται σε κάθε υπάλληλο δεν είναι ομοιόμορφες για κάθε τμήμα. Για παράδειγμα, στο μουσικό τμήμα η αφαίρεση γίνεται σε χειρόγραφο μητρώο (μερίδες υπαλλήλων), χωρίς συμπλήρωση αίτησης και χωρίς υπογραφή του Τμηματάρχη.
- iii. Εισηγήθηκα όπως η τήρηση των στοιχείων ανατεθεί στο Τμήμα Διοίκησης, το οποίο είναι υπεύθυνο και για την τήρηση των φακέλων αδειών κ.τ.λ. του προσωπικού. Τα σχετικά έντυπα, εξουσιοδοτημένα από τους Τμηματάρχες, θα στέλλονται στο Τμήμα Διοίκησης για καταχώριση και ενημέρωση των σχετικών φακέλων.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι οι παρατηρήσεις μας έχουν σημειωθεί.

4.121.15 Απασχόληση συνεργατών

(α) Μέσα στο 1999 το Ίδρυμα απασχόλησε, σύμφωνα με το αμοιβολόγιο των συνεργατών, 588 συνεργάτες, από τους οποίους περίπου οι 100 είναι τακτικοί συνεργάτες (601 το 1998). Στους πιο πάνω δεν περιλαμβάνονται οι συνεργάτες που εξασφαλίστηκαν μέσω εταιρειών, σε αυξημένο βαθμό, μέσα στο 1999, για τους οποίους η πληρωμή γινόταν απευθείας στις εταιρείες.

Οι συνολικές δαπάνες, περιλαμβανομένων των εισφορών στα διάφορα Ταμεία, ανήλθαν σε £2.442.686 (£2.076.796 το 1998) και έχουν χρεωθεί στα Έξοδα Προγραμμάτων και Αποδοχές Προσωπικού.

(β) Εξακολουθεί να παραμένει αδιευκρίνιστο το καθεστώς απασχόλησης των συνεργατών του Ιδρύματος, το οποίο, σύμφωνα με την απαντητική επιστολή του Ιδρύματος για τους λογαριασμούς του 1998, θα επιλυόταν μέσα στα πλαίσια του Πενταετούς Σχεδίου Δράσης.

(γ) Εν πάση περιπτώσει, η διαδικασία που ακολουθείται στο παρόν στάδιο για την πρόσληψη και απασχόληση των συνεργατών δε συνάδει πλήρως με τη διαδικασία που καθορίστηκε και

εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 7.2.92. Συγκεκριμένα παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

- i. Η πρόσληψη των τακτικών συνεργατών γίνεται για εξάμηνη δοκιμαστική περίοδο, για την οποία δίνεται στον ενδιαφερόμενο γραπτή ειδοποίηση, μετά τη λήξη της οποίας γίνεται σύσταση του Τμηματάρχη για την ικανοποιητική ή όχι απόδοση του και την ανάγκη για περαιτέρω απασχόληση του, χωρίς όμως να καθορίζεται, και να ενημερώνεται σχετικά ο ενδιαφερόμενος, η διάρκεια της περαιτέρω συνεργασίας. Επίσης δε γίνεται οποιαδήποτε μετέπειτα αξιολόγηση σε τακτά χρονικά διαστήματα και αναφορά για την ύπαρξη ή όχι ανάγκης περαιτέρω απασχόλησης.

Σημειώνεται ότι μεταξύ των δυο μερών (εργοδότη και εργοδοτούμενου) δεν υπογράφεται συμβόλαιο συνεργασίας/απασχόλησης που να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, και τους όρους απασχόλησης.

- ii. Παρατηρήθηκε ότι δε συμπληρώνεται το προβλεπόμενο από τις πιο πάνω οδηγίες έντυπο αναφορικά με τυχόν συγγένεια υποψήφιου με μέλος ή μέλη του προσωπικού.
- iii. Παρά το γεγονός ότι η τελική απόφαση για πρόσληψη συνεργατών λαμβάνεται από τη Διεύθυνση ή/και το Διοικητικό Συμβούλιο, ουσιαστικά η απόφαση κρίνεται από τη Μικτή Επιτροπή Επιλογής, ύστερα από προφορική εξέταση, στην οποία δε μετέχει ούτε η Διεύθυνση ούτε το Διοικητικό Συμβούλιο.

(δ) Εν όψει των πιο πάνω και του γεγονότος ότι διάφορα θέματα δεν προνοούνται στις οδηγίες πρόσληψης συνεργατών, οι οποίες έχουν εκδοθεί από το 1992, έχω τη γνώμη ότι θα πρέπει να γίνει αναθεώρηση τους, αφού ληφθούν υπόψη και τα πιο κάτω θέματα που έχουν εντοπιστεί:

- i. Αρκετές από τις συνεργασίες, με κατ' αποκοπή μηνιαία αμοιβή για συγκεκριμένη εργασία, πιθανόν να μην εμπίπτουν στην έννοια «συνεργάτες» και θα έπρεπε να αντιμετωπίζονται ως «εργασία με σύμβαση», ώστε να μην προκύπτει θέμα συνεισφοράς του Ιδρύματος στα διάφορα Ταμεία.
- ii. Σε αρκετές περιπτώσεις η αμοιβή των τακτικών συνεργατών καθορίζεται με βάση ψηλότερο από το αρχικό σημείο της κλίμακας της αντίστοιχης θέσης, της οποίας τα καθήκοντα θα εκτελούν, ανάλογα με τα προσόντα και πείρα που διαθέτουν, χωρίς όμως να υπάρχουν καθορισμένα κριτήρια για τον τρόπο καθορισμού της αμοιβής.

Ενδεικτικά αναφέρεται η περίπτωση πρόσληψης τεχνικού συνεργάτη, ο οποίος τοποθετήθηκε ανάλογα με τα χρόνια πείρας και τα προσόντα του στο ψηλότερο σημείο της κλίμακας Α7 (Κλίμακα αντίστοιχης θέσης Α4-Α7).

(ε) Όπως πληροφορήθηκα, από τις αρχές του έτους 2000 έχει διαφοροποιηθεί η διαδικασία πρόσληψης συνεργατών, ώστε να προνοείται και η διεξαγωγή γραπτής εξέτασης. Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου με πληροφόρησε επίσης ότι όλοι οι συνεργάτες θα υπογράφουν συμβόλαια και ότι προωθείται και η δημιουργία Ειδικού Ταμείου Προνοίας.

4.121.16 Προσφορές

(α) Με σκοπό την καλύτερη παρακολούθηση και έλεγχο των προσφορών, εισηγήθηκα τα ακόλουθα:

- i. Την τήρηση μητρώου προσφορών.

ii. Τη φύλαξη όλων των σχετικών εγγράφων κάθε προσφοράς, από την προκήρυξη μέχρι και την εκτέλεση της, σε ένα μόνο φάκελο.

iii. Την ασφαλή φύλαξη των σχετικών επιταγών και εγγυητικών επιστολών των προσφοροδοτών.

(β) Στις περιπτώσεις όπου ζητούνται γραπτές προτάσεις τιμών/πρόχειρες προσφορές με βάση γραπτούς όρους και προδιαγραφές, εισηγήθηκα όπως ζητείται η κατάθεση τους στο κιβώτιο προσφορών, σε καθορισμένη ημερομηνία και ώρα.

(γ) Στην καθορισμένη από το Διοικητικό Συμβούλιο σύνθεση της Επιτροπής και Υπεπιτροπής Προσφορών δε γίνεται πρόνοια για συμμετοχή άλλου εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου, σε περίπτωση απουσίας ενός μέλους. Επειδή οι θέσεις δυο μελών είναι κενές, δημιουργείται, κατά τη γνώμη μου, πρόβλημα ομαλής λειτουργίας ή/και απαρτίας των Επιτροπών.

(δ) Παρατηρήθηκαν περιπτώσεις αγορών ή εξασφάλισης υπηρεσιών, χωρίς τη ζήτηση προσφορών, καθώς επίσης και άλλες παρεκκλίσεις από τις εγκεκριμένες διαδικασίες ζήτησης προσφορών. Ενδεικτικά αναφέρονται:

i. Η προμήθεια γραφικής ύλης κ.τ.λ. γίνεται σταδιακά από συγκεκριμένους προμηθευτές, χωρίς τη ζήτηση προσφορών. Η συνολική δαπάνη για το έτος 1999 ανήλθε σε £23.668. Εξέφρασα τη γνώμη ότι θα πρέπει να γίνεται προγραμματισμός των ετήσιων αναγκών και να ζητούνται προσφορές για την προμήθεια τους, με σκοπό την εξασφάλιση καλύτερων τιμών.

ii. Παρατηρήθηκε ότι στον επιτυχόντα προσφοροδότη για την κατασκευή του τηλεθαλάμου (νέο στούντιο ΡΙΚ III), επιπρόσθετα από το ποσό της προσφοράς του, του καταβλήθηκε και ποσοστό κέρδους 7% (£3.289) πάνω στο κόστος δύο υπεργολαβιών για ηλεκτρολογικά και σύστημα κλιματισμού, για τις οποίες είχαν προκηρυχθεί ξεχωριστές προσφορές, χωρίς τούτο να προνοείται στους όρους των προσφορών.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι έχουν δοθεί σχετικές οδηγίες για την παρακολούθηση και έλεγχο των προσφορών και ότι το Διοικητικό Συμβούλιο θα προβεί σε ενέργειες για τη ρύθμιση του θέματος της κανονικής σύνθεσης της Επιτροπής Προσφορών.

Με πληροφόρησε επίσης ότι έχουν δοθεί οδηγίες, ώστε να ζητούνται προσφορές για την προμήθεια της γραφικής ύλης.

4.121.17 Ασφάλιση περιουσιακών στοιχείων. Παρατηρήθηκε ότι δεν έγινε επιπρόσθετη ασφαλιστική κάλυψη για τις προσθήκες κατά τη διάρκεια του έτους, πέρα από το ποσό που καλύπτεται από το υφιστάμενο συμβόλαιο. Εξάλλου, για τον τεχνικό εξοπλισμό και το περιεχόμενο κτιρίων, το ασφαλιστέο ποσό είναι μεγαλύτερο από αυτό που παρουσιάζεται στους λογαριασμούς.

Επίσης, δε φαίνεται να υπάρχει ασφαλιστική κάλυψη για τα αποθέματα του Ιδρύματος, η αξία των οποίων στις 31.12.99 ήταν περίπου £630.000.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι το θέμα της κανονικής ασφαλιστικής κάλυψης όλων των περιουσιακών στοιχείων του Ιδρύματος έχει ρυθμιστεί μέσω των ασφαλιστικών συμβολαίων για το έτος 2000.

Μέρος Β

4.121.18 Πενταετές Σχέδιο Δράσης. Παρατηρήθηκαν σημαντικές αποκλίσεις από το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής του Σχεδίου, καθώς επίσης και από την αναμενόμενη επίτευξη των οικονομικών του προβλέψεων. Σ' αυτές συνέτειναν η καθυστέρηση στην ψήφιση από τη Βουλή των τριών νομοθετημάτων που αποτελούσαν βασική προϋπόθεση για την επιτυχή εφαρμογή του πιο πάνω Σχεδίου, καθώς επίσης και η μη επίτευξη του αναμενόμενου αριθμού πρόωρων αφυπηρετήσεων, οι για μακρύ χρονικό διάστημα διαβουλεύσεις του Ιδρύματος με τις Συντεχνίες, αναφορικά με το νέο Οργανόγραμμα και τα συναφή μ' αυτό θέματα, και η μειωμένη κρατική οικονομική στήριξη, σε σχέση με την αναμενόμενη.

Ειδικότερα αναφέρονται τα πιο κάτω:

(α) Οργάνωση, επάνδρωση και λειτουργία του Νέου ΠΙΚ - Οργανόγραμμα. Παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στην εφαρμογή του νέου Οργανογράμματος και στην έγκριση των νέων Σχεδίων Υπηρεσίας, τα οποία συζητούνται για αρκετούς μήνες με τις Συντεχνίες για επίτευξη συμφωνίας. Σε πρόσφατη συνεδρία του το Διοικητικό Συμβούλιο κατέληξε σε τελικές προτάσεις, τις οποίες διαβίβασε στις 16.3.2000 στις Συντεχνίες και αναμένεται η απάντηση μέσα στο χρονικό περιθώριο που έχει τεθεί. Επισημαίνεται ότι, σε αντίθεση με τις πρόνοιες του Σχεδίου και του εγκριθέντος στις 14.9.98 Οργανογράμματος, οι τελικές προτάσεις διαλαμβάνουν ότι «οι Τμηματάρχες μετονομάζονται σε Διευθυντές».

Στο μεταξύ, όπως αντιλαμβάνομαι, το Διοικητικό Συμβούλιο μελετά το ενδεχόμενο επαναφοράς του Σχεδίου Πρόωρης Ευδόκιμης Αφυπηρέτησης, με σκοπό την περαιτέρω μείωση του αριθμού του μόνιμου προσωπικού.

- **Όροι και καθεστώς απασχόλησης συνεργατών.** Το καθεστώς και οι όροι απασχόλησης των συνεργατών θα ρυθμίζονταν σε συνδυασμό με το νέο Οργανόγραμμα. Λόγω καθυστέρησης στην εφαρμογή του, δεν έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος στο όλο θέμα, παρόλο που επανειλημμένα απασχόλησε το Διοικητικό Συμβούλιο και συστάθηκε ειδική επιτροπή για εξέταση του θέματος και υποβολή εισηγήσεων.
- **Κεκτημένα δικαιώματα και περιοριστικές πρακτικές.** Έχει επιτευχθεί κάποια πρόοδος, παραμένει όμως η ρύθμιση ουσιαστικών «δικαιωμάτων και πρακτικών», π.χ. επίδομα βάρδιας, υπερωρίες, η ρύθμιση των οποίων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη συνεργασία με τις Συντεχνίες.

(β) Οικονομική πτυχή. Όπως και τα δυο προηγούμενα χρόνια, οι προβλέψεις του Πενταετούς Σχεδίου Δράσης αναφορικά με το ύψος των εσόδων και των εξόδων δεν έχουν επιτευχθεί. Συγκεκριμένα είχε γίνει πρόβλεψη για το 1999 εσόδων ύψους £18,8 εκ., ενώ τα πραγματικά έσοδα ήταν £16,5 εκ., και εξόδων £18,3 εκ., ενώ τα πραγματικά ανήλθαν σε £16,4 εκ.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι είναι σύμφωνος με τη διαπίστωση ότι οι αποκλίσεις από το χρονοδιάγραμμα δεν οφείλονται στη Διεύθυνση, αλλά σε εξωγενείς παράγοντες, και ότι, εντός των ημερών, θα δοθούν οι τελικές θέσεις των συντεχνιών, σε σχέση με το οργανόγραμμα, και εξέφρασε την άποψη ότι, με το νέο οργανόγραμμα, αναμένεται ότι θα δοθούν λύσεις στα θέματα που εγείρονται και που εκκρεμούν εδώ και αρκετό καιρό.

4.121.19 Όροι υπηρεσίας του Γενικού Διευθυντή και ωφελήματα προσωπικού. Εξακολουθεί να εκκρεμεί η ρύθμιση και των δυο αυτών θεμάτων με Κανονισμούς, ενώ, στις

απαντητικές επιστολές του Ιδρύματος για τους λογαριασμούς της προηγούμενης τριετίας, αναφέρεται ότι αυτά θα αντιμετωπιστούν στα πλαίσια του Πενταετούς Σχεδίου Δράσης.

4.121.20 Αρχείο Ταινιών. Στην απάντηση του Ιδρύματος για τους λογαριασμούς του 1998, σχετικά με το πιο πάνω θέμα, αναφέρθηκε ότι αυτό θεωρήθηκε επείγον και θα τύγχανε άμεσης προτεραιότητας, αφού προηγουμένως υποβαλλόταν προς το Διοικητικό Συμβούλιο έκθεση της συσταθείσας προς τούτο Ειδικής Επιτροπής. Μέχρι την ημερομηνία του ελέγχου δεν είχε σημειωθεί οποιαδήποτε εξέλιξη σχετικά με το θέμα αυτό.

4.121.21 Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου. Εξακολουθεί να μη διεξάγεται κανένας εσωτερικός έλεγχος πάνω στις δραστηριότητες του Ιδρύματος, γιατί η θέση του Εσωτερικού Ελεγκτή παραμένει κενή και το Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου χωρίς στελέχωση.

Εξέφρασα την άποψη ότι, με την ήδη κινηθείσα διαδικασία για πλήρωση της θέσης του Εσωτερικού Ελεγκτή, καθώς και με την ανάλογη πρόνοια στη νέα Οργανωτική Δομή του Ιδρύματος για διεύθυνση του Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου, το θέμα αναμένεται να επιλυθεί σύντομα.

4.122 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Μέρος Α

4.122.1 Οικονομική κατάσταση

(α) **Αποτελέσματα έτους.** Οι λογαριασμοί παρουσίασαν έλλειμμα £1.032.144 (πριν από την κυβερνητική επιχορήγηση), σε σύγκριση με £1.027.492 κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος.

(β) **Κυβερνητική επιχορήγηση.** Η κυβερνητική επιχορήγηση ανήλθε σε £1.027.272, σε σύγκριση με £1.085.787 κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος.

Επιπρόσθετα η Κυβέρνηση κατέβαλε μέσω του Συμβουλίου τις ακόλουθες επιχορηγήσεις:

	1999 £	1998 £
Επιχορήγηση σταφυλιών	2.490.205	3.504.581
Στρεμματική επιχορήγηση	2.596.969	5.263.068
Επιχορήγηση κουμανδαρίας	38.805	29.157
Επιχορήγηση πάνω στις εξαγωγές οινικών προϊόντων	1.460.419	1.217.700
Επιδότηση επιτοκίου για δάνεια Οινοβιομηχανιών	8.380	10.364
Οικονομική βοήθεια για βελτίωση εγκαταστάσεων για παραγωγή κουμανδαρίας	--	52.450
Επιχορήγηση σταφυλιών που καταστράφηκαν στη χωματερή	1.492.263	4.821
	8.087.041	10.082.141

4.122.2 Κυβερνητικές εγγυήσεις. Στο Συμβούλιο παρέχεται κυβερνητική εγγύηση μέχρι £2,5 εκ. για το παρατράβηγμα του τρεχούμενου τραπεζικού λογαριασμού του. Στις 30.9.99 το ύψος του παρατραβήγματος ήταν £1,28 εκ., σε σύγκριση με £1,29 εκ. στις 30.9.98.

4.122.3 Προσωπικό. Το Συμβούλιο απασχολούσε 32 μόνιμους υπαλλήλους. Οι δαπάνες για τις αποδοχές τους, περιλαμβανομένων των εισφορών του Συμβουλίου στα διάφορα Ταμεία, ανήλθαν σε £579.367, σε σύγκριση με £583.481 κατά το προηγούμενο έτος.

4.122.4 Προϋπολογισμός του Συμβουλίου. Ο Προϋπολογισμός για το οικονομικό έτος 1.10.98-30.9.99 εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 22.7.98 και από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 5.11.98, δηλαδή και πάλι μετά την έναρξη του οικονομικού έτους του Συμβουλίου.

4.122.5 Κανονισμοί Προσφορών. Οι Κυβερνητικοί Κανονισμοί Προσφορών, οι οποίοι υιοθετήθηκαν από το Συμβούλιο λόγω μη ύπαρξης δικών του Κανονισμών, δεν εφαρμόζονται πιστά σε όλες τις περιπτώσεις. Ενόψει της αναστολής λήψης απόφασης από την αρμόδια εξ Υπουργών Επιτροπή, αναφορικά με την επέκταση της εφαρμογής όλων ή μέρους των διατάξεων του περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμου στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, εισηγήθηκα όπως το όλο θέμα ρυθμιστεί με εσωτερικούς κανονισμούς. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε στις 20.9.2000 ότι το Συμβούλιο προχώρησε στην ετοιμασία και έγκριση εσωτερικών κανονισμών.

4.123 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Μέρος Α

4.123.1 Καθυστέρηση στην έγκριση του Προϋπολογισμού. Ο Προϋπολογισμός για το έτος 1999 εγκρίθηκε από το Συμβούλιο έγκαιρα στις 29.10.98. Από τον Υπουργό Εσωτερικών εγκρίθηκε στις 29.6.99, ενώ, σύμφωνα με το Νόμο, έπρεπε να είχε εγκριθεί πριν από την έναρξη του οικονομικού έτους. Αναμένεται ότι το Υπουργείο Εσωτερικών θα μεριμνήσει για την έγκαιρη έγκριση του Προϋπολογισμού στο μέλλον.

4.123.2 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί παρουσίασαν πλεόνασμα £601.613, σε σύγκριση με £464.589 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £137.024. Τα έσοδα ανήλθαν σε £2.267.558 και τα έξοδα σε £1.665.945, σε σύγκριση με £2.158.481 και £1.693.892, αντίστοιχα, το 1998. Η μείωση στα έξοδα οφείλεται, κυρίως, στη μείωση των εξόδων λειτουργίας και συντήρησης του συστήματος.

(β) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Συμβουλίου:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	9,0	10,2
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις προς Πάγιο Ενεργητικό	19,5%	20,6%
Πλεόνασμα προς Απασχολούμενο Κεφάλαιο	3,6%	2,8%
Πλεόνασμα προς Πάγιο Ενεργητικό	5,1%	4,0%

4.123.3 Προσωπικό - Μισθοί και εργοδοτικές εισφορές. Το Συμβούλιο εργοδοτούσε 27 μόνιμους υπαλλήλους, έναν έκτακτο και 16 εργάτες. Οι δαπάνες για μισθούς και εργοδοτικές εισφορές ήταν £922.785, σε σύγκριση με £867.892 το 1998, δηλαδή σημείωσαν αύξηση £54.893 ή 6,3%.

4.123.4 Προαγωγή υπαλλήλου με αναδρομική ισχύ. Τόσο ο περί Αποχτευτικών Συστημάτων Νόμος 1/71, όσο και οι Κανονισμοί που έχουν εκδοθεί με βάση τον πιο πάνω

Νόμο, δεν προβλέπουν διορισμό ή προαγωγή υπαλλήλου με αναδρομική ισχύ. Εντούτοις, το Συμβούλιο αποφάσισε την αναδρομική προαγωγή υπαλλήλου από 1.1.93, αγνοώντας τόσο τη γνωμάτευση του νομικού του συμβούλου, όσο και του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας. Αν το Συμβούλιο κρίνει ότι απαιτείται τροποποίηση του Νόμου και των Κανονισμών, θα πρέπει να γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες προς την κατεύθυνση αυτή.

Επιπρόσθετα, αντί να γίνουν οι σχετικοί υπολογισμοί και να καταβληθεί ό,τι αναλογούσε στον υπάλληλο, μετά τις απαιτούμενες από το Νόμο αποκοπές, έγινε συμφωνία μεταξύ του Συμβουλίου και του δικηγόρου του υπαλλήλου, όπως του καταβληθεί ποσό έναντι μισθού, προσαυξήσεων και άλλων ωφελημάτων από 1.1.93 μέχρι 31.10.98, χωρίς να καταβληθούν στα διάφορα κυβερνητικά ταμεία τα ανάλογα ποσά φόρου εισοδήματος, κοινωνικών ασφαλίσεων κ.τ.λ.

Σε σχέση με τα πιο πάνω, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι ο ίδιος αρνήθηκε να εφαρμόσει την απόφαση αναδρομικής προαγωγής και ότι ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος προσέφυγε στο Ανώτατο Δικαστήριο κατά του Συμβουλίου και του Προέδρου του. Για το πιο πάνω θέμα, και έπειτα από διαβουλεύσεις που έγιναν μεταξύ του δικηγόρου του ενδιαφερόμενου και του δικηγόρου του Συμβουλίου και υπό τον όρο ότι ο εν λόγω υπάλληλος θα απέσυρε ανεπιφύλακτα τη σχετική προσφυγή, επήλθε συμβιβασμός και συμφωνήθηκε πληρωμή ποσού £3.500 ως αποζημίωση και δικηγορικά έξοδα. Με τη διευθέτηση αυτή ο Πρόεδρος του Συμβουλίου υποστηρίζει ότι το Συμβούλιο εξοικονόμησε περίπου £3.000, ενώ η προαγωγή έγινε σύμφωνα με την ημερομηνία απόφασης του Συμβουλίου.

4.123.5 Χρεώστες. Στο υπόλοιπο των χρεωστών περιλαμβάνεται ποσό ύψους £36.478, το οποίο οφείλεται από διάφορους φορολογούμενους για τα έτη 1973-75, και αποτελούσε ευθύνη του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων να το εισπράξει. Δεν έγινε δυνατή η είσπραξη του, παρά τις προσπάθειες που έγιναν, και εισηγήθηκα όπως το θέμα τεθεί στο Διοικητικό Συμβούλιο για σχετική απόφαση.

Σημειώνεται ότι το θέμα των χρεωστικών υπολοίπων και της λήψης σχετικών δικαστικών μέτρων χρήζει συνεχούς παρακολούθησης.

4.123.6 Προσφορές για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για το Αποχετευτικό Σύστημα Μείζονος Λευκωσίας. Οι προσφορές προκηρύχθηκαν με τη μέθοδο της υποβολής τεχνικών και οικονομικών προτάσεων και, σύμφωνα με τις πρόνοιες των όρων των προσφορών, η επιτυχούσα προσφορά θα επιλεγόταν μεταξύ των προσφορών, η τεχνική πρόταση των οποίων θα αξιολογείτο ως κατάλληλη, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια. Κατά την αξιολόγηση των τεχνικών προτάσεων των προσφορών, υπήρξε διάσταση απόψεων, τόσο μεταξύ των μελών της Επιτροπής Αξιολόγησης, όσο και μεταξύ των μελών του Συμβουλίου. Τελικά το Συμβούλιο κατακύρωσε την προσφορά στο συμβουλευτικό οίκο που υπέβαλε την τρίτη κατά σειρά τιμών προσφορά, έναντι ποσού περίπου £3,2 εκ.. Στο στάδιο κατακύρωσης των προσφορών, η Υπηρεσία μου, προς την οποία υποβλήθηκαν για απόψεις συγκεκριμένα ερωτήματα από το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λευκωσίας, εισηγήθηκε όπως ο επιτυχών προσφοροδότης επιλεγεί με βάση τη συνδυασμένη αξιολόγηση των τεχνικών και οικονομικών προτάσεων, όπως διαλάμβαναν οι πρόνοιες των προσφορών. Εξέφρασε επίσης την άποψη ότι, σύμφωνα και με τη διεθνή πρακτική, η πιο ασφαλής μέθοδος αξιολόγησης των τεχνικών προτάσεων ήταν με βάση το μέσο όρο της βαθμολογίας των μελών της Επιτροπής Αξιολόγησης.

4.124 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΛΕΜΕΣΟΥ-ΑΜΑΘΟΥΝΤΑΣ

Μέρος Α

4.124.1 Καθυστέρηση στην έγκριση του Προϋπολογισμού. Ο Προϋπολογισμός για το έτος 1999 εγκρίθηκε από το Συμβούλιο έγκαιρα στις 17.11.98. Από τον Υπουργό Εσωτερικών εγκρίθηκε στις 27.5.99, ενώ, σύμφωνα με το Νόμο, έπρεπε να είχε εγκριθεί πριν από την έναρξη του οικονομικού έτους. Αναμένεται ότι το Υπουργείο Εσωτερικών θα μεριμνήσει για την έγκαιρη έγκριση του Προϋπολογισμού στο μέλλον.

4.124.2 Οικονομική κατάσταση

(α) Επιφύλαξη. Οι λογαριασμοί για το έτος 1999 περιλαμβάνουν έσοδα ύψους £613.678, τα οποία, όπως ισχυρίζεται το Συμβούλιο, αντιπροσωπεύουν οφειλές της Κυβέρνησης για κεφαλαιουχικές δαπάνες, σε σχέση με την τριτοβάθμια επεξεργασία λυμάτων, και τους ανάλογους τόκους, ποσά τα οποία αμφισβητεί η Κυβέρνηση. Ως αποτέλεσμα, η Έκθεση μου για τους λογαριασμούς του Συμβουλίου για το 1999 δόθηκε με τη σχετική επιφύλαξη.

(β) Αποτελέσματα έτους. Με τη συμπερίληψη των εσόδων, για τα οποία εξέφρασα επιφύλαξη, οι λογαριασμοί του Συμβουλίου για το 1999 παρουσίασαν πλεόνασμα £604.584, σε σύγκριση με £536.117 το 1998. Το πλεόνασμα προέκυψε, αφού λήφθηκε επίσης υπόψη συναλλαγματική ζημιά ύψους £1.293.722.

(γ) Έσοδα. Τα έσοδα ανήλθαν σε £7.479.635, σε σύγκριση με £5.318.496 το 1998.

(δ) Έξοδα. Τα έξοδα ανήλθαν σε £5.581.329, σε σύγκριση με £5.568.799 το 1998.

(ε) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Συμβουλίου:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	1,42	1,94
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις προς Πάγιο Ενεργητικό	0,8	0,8

4.124.3 Προσωπικό - Μισθοί και εργοδοτικές εισφορές. Το Συμβούλιο εργοδοτούσε 26 μόνιμους υπαλλήλους, 12 έκτακτους και 15 εργάτες. Οι δαπάνες για μισθούς και εργοδοτικές εισφορές ανήλθαν στο ποσό των £695.346, σε σύγκριση με £649.188 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £46.158 ή 7% , που οφείλεται κυρίως στην πρόσληψη ενός γραφέα και δύο λογιστικών λειτουργιών.

4.124.4 Οφειλόμενα τέλη αποχέτευσης. Στις 31.12.99 το σύνολο των οφειλόμενων τελών, μαζί με την επιβάρυνση, ήταν £4.873.797, από τα οποία ποσό £2.430.358 οφείλεται από ξενοδοχεία. Παρατηρήθηκαν περιπτώσεις όπου φορολογούμενοι οφείλουν σημαντικά ποσά. Το Συμβούλιο λαμβάνει τα δέοντα δικαστικά μέτρα.

4.124.5 Υπερωρίες. Η δαπάνη για υπερωρίες ανήλθε σε £40.477, σε σύγκριση με £45.950 το 1998. Η προσπάθεια για μείωση των υπερωριών χρειάζεται να συνεχιστεί.

4.124.6 Τέλη χρήσης συστήματος αποχέτευσης. Ο Δήμος Γερμασόγειας συνεχίζει να μην καταβάλλει τα τέλη χρήσης του συστήματος αποχέτευσης, ούτε και υποβάλλει αναλυτικά στοιχεία για τις εισπράξεις των τελών, παρά τη συμφωνία που έχει συνάψει με το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού-Αμαθούντας, με αποτέλεσμα αυτά να μη συμπεριληφθούν στους

λογαριασμούς. Σύμφωνα με προκαταρκτικούς υπολογισμούς, ο Δήμος Γερμασόγειας οφείλει στις 31.12.99 ποσό που υπολογίζεται μεταξύ £150.000 και £200.000.

4.124.7 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις. Στις 31.12.99 το σύνολο των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων του Συμβουλίου ήταν £29.887.290, σε σύγκριση με £31.808.637 το 1998.

4.124.8 Κεφαλαιουχικές δαπάνες. Οι κεφαλαιουχικές δαπάνες που προϋπολογίστηκαν ήταν £9.596.500, ενώ εκείνες που πραγματοποιήθηκαν ήταν £1.337.502. Παρέμεινε δηλαδή αδαπάνητο ποσό ύψους £8.258.998. Επιβάλλεται όπως ο Προϋπολογισμός καταρτίζεται πάνω σε πιο ρεαλιστική βάση, ώστε τα ποσά που εγκρίνονται να ανταποκρίνονται στις δαπάνες εκείνων των έργων που το Συμβούλιο αναμένει ότι θα εκτελεστούν.

4.124.9 Διαφημιστική εκστρατεία. Το Συμβούλιο αναθέτει από το 1991 μέχρι σήμερα σε συγκεκριμένη εταιρεία, μεταξύ άλλων και τη διοργάνωση εκστρατείας δημόσιων σχέσεων, με στόχο τη σύνδεση των νοικοκυριών με το αποχετευτικό, και σε διαφημιστικό γραφείο, για τις διαφημίσεις μέσω ραδιοτηλεοπτικών σταθμών. Επανειλημμένα εισηγήθηκα ότι το Συμβούλιο πρέπει να λαμβάνει τα δέοντα μέτρα εναντίον όσων αρνούνται να συνδεθούν, για το λόγο ότι η σύνδεση με το αποχετευτικό αποτελεί νομική υποχρέωση των δημοτών. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λεμεσού-Αμαθούντας έχει την άποψη ότι η διαφημιστική εκστρατεία είναι αναγκαία, παρόλο που κανένα άλλο Συμβούλιο Αποχετεύσεων δεν προβαίνει σε τέτοια εκστρατεία.

4.124.10 Προμήθεια και εγκατάσταση πέντε συστημάτων αυτόματης διόρθωσης συντελεστή ισχύος. Σύμφωνα με τις αξιολογήσεις του ηλεκτρολόγου μηχανικού του Συμβουλίου και ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα που προσλήφθηκε για το σκοπό αυτό, όλες οι προσφορές ήταν εκτός προδιαγραφών. Τελικά μετά από μεγάλη καθυστέρηση (ζήτηση επιπρόσθετων στοιχείων και παράταση ισχύος της προσφοράς), το Διοικητικό Συμβούλιο κατακύρωσε την προσφορά στο φθηνότερο προσφοροδότη, του οποίου η προσφορά παρουσίαζε αρκετές παρεκκλίσεις από τις προδιαγραφές. Κατά τη γνώμη μου οι προσφορές έπρεπε, χωρίς καθυστέρηση, να ακυρωθούν και να προκηρυχθούν νέες.

4.124.11 Κανονισμοί Προσφορών. Οι Κανονισμοί Προσφορών εγκρίθηκαν κατ' αρχήν από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 20.6.96 και υποβλήθηκαν στο Υπουργείο Εσωτερικών στις 18.9.96 για περαιτέρω προώθηση τους, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία. Εισηγήθηκα όπως η διαδικασία εκσυγχρονισμού, έγκρισης και δημοσίευσης των Κανονισμών ολοκληρωθεί το συντομότερο δυνατό.

Μέρος Β

4.124.12 Προκαταβολή στο Δήμο Λεμεσού. Προκαταβολή ύψους £500.289 δόθηκε από το Συμβούλιο στο Δήμο Λεμεσού το 1992. Εκκρεμεί η είσπραξη του ποσού των £380.289 από την πιο πάνω προκαταβολή.

4.125 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Μέρος Α

4.125.1 Το Συμβούλιο, λόγω της τουρκικής κατοχής της Αμμοχώστου, υπολειπουργεί και για το λόγο αυτό δεν υπέβαλε λογαριασμούς για τα έτη 1992-1999, με αποτέλεσμα να μη γίνει ο νενομισμένος έλεγχος. Ο Δήμαρχος Αμμοχώστου με ενημέρωσε ότι σύντομα θα ετοιμαστούν και υποβληθούν για έλεγχο οι λογαριασμοί για τα έτη 1992-1994.

4.126 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Μέρος Α

4.126.1 Καθυστέρηση στην έγκριση του ετήσιου Προϋπολογισμού. Ο Προϋπολογισμός για το 1999 εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 30.10.98 και από τον Υπουργό Εσωτερικών στις 10.5.99, ενώ, σύμφωνα με το Νόμο, έπρεπε να είχε εγκριθεί πριν από την έναρξη του οικονομικού έτους. Αναμένεται ότι το Υπουργείο Εσωτερικών θα μεριμνήσει για την έγκαιρη έγκριση του Προϋπολογισμού στο μέλλον.

4.126.2 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί παρουσίασαν έλλειμμα £609.545, σε σύγκριση με πλεόνασμα £733.855 το 1998, σημειώθηκε δηλαδή μείωση στο πλεόνασμα κατά £1.343.400 ή 183,15%. Αυτή οφείλεται κυρίως σε ζημιά ύψους £823.810, η οποία προέκυψε από συναλλαγματικές διαφορές (ενώ το 1998 προέκυψε κέρδος £59.985), καθώς και στις αυξημένες αποσβέσεις, επειδή μέσα στο 1999 κεφαλαιοποιήθηκαν έργα υπό εκτέλεση ύψους £14.778.679.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα ανήλθαν σε £2.334.820, σε σύγκριση με £2.242.030 το 1998, σημειώθηκε δηλαδή αύξηση £92.790 ή 4,14%, κυρίως από το Κονδύλι «Διαγραφή Χορηγιών »

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα ανήλθαν σε £2.120.555, σε σύγκριση με £1.568.160 το 1998. Η αύξηση των £552.395 σημειώθηκε κυρίως στις αποσβέσεις (£517.620) και στα έξοδα λειτουργίας και συντήρησης του συστήματος αποχετεύσεων (£25.869).

(δ) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Συμβουλίου:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	1,4	1,6
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις προς Πάγιο Ενεργητικό	60,3%	56,4%
(Έλλειμμα)/Πλεόνασμα προς Απασχολούμενο Κεφάλαιο	(2%)	2,6%
(Έλλειμμα)/Πλεόνασμα προς Πάγιο Ενεργητικό	(2,15%)	2,8%

4.126.3 Προσωπικό. Το Συμβούλιο εργοδοτούσε 15 μόνιμους υπαλλήλους, έναν έκτακτο και 12 εργάτες. Το σύνολο των αποδοχών τους, περιλαμβανομένων και των εργοδοτικών εισφορών, ανήλθε σε £344.067, σε σύγκριση με £310.828 το 1998, δηλαδή παρουσίασαν αύξηση £33.239 ή 10,7%.

4.126.4 Ρευστότητα. Το Συμβούλιο θα αντιμετωπίσει αυξημένο πρόβλημα ρευστότητας στα επόμενα χρόνια, λόγω των ψηλών τοκοχρεολυτικών δόσεων, το οποίο θα επηρεάσει σημαντικά την ικανότητα του για την αποπληρωμή των δόσεων των εξωτερικών, κυρίως, δανείων, μετά τη λήξη των διευκολύνσεων που παραχώρησε η Κυβέρνηση για αναχρηματοδότηση των δόσεων των δανείων. Το Συμβούλιο αποφάσισε να αυξήσει τα τέλη προς αντιμετώπιση του προβλήματος.

4.126.5 Χρεώστες. Παρόλο που έχουν κινηθεί αρκετές αγωγές για καθυστερημένα τέλη, εντούτοις υπάρχουν περιπτώσεις όπου οφείλονται σημαντικά ποσά καθυστερήσεων, χωρίς να έχουν ληφθεί δικαστικά μέτρα.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι συνεργάζεται στενά με το Δήμο Λάρνακας και τους νομικούς του συμβούλους για διευθέτηση των εκκρεμοτήτων ή λήψη νομικών μέτρων εναντίον των οφειλετών.

4.126.6 Αποχετευτικό Σύστημα Λάρνακας - Συμβόλαια C2, C3 και C4. Με την επιστολή μου προς τον Πρόεδρο του Συμβουλίου, το Σεπτέμβριο 1999, εξέφρασα την ανησυχία μου, επειδή για τα πιο πάνω συμβόλαια, συνολικής αξίας περίπου £15,2 εκ., ο ιδιώτης εργολάβος διεκδικεί αποζημιώσεις ύψους £2,2 εκ. για το συμβόλαιο C2, £0,84 εκ. για το συμβόλαιο C3, ενώ για το συμβόλαιο C4 υπάρχουν ενδείξεις για παρόμοιες απαιτήσεις. Επιπλέον ο εργολάβος έχει δηλώσει ότι στα πιο πάνω ποσά δεν περιλαμβάνονται όλες οι απαιτήσεις του, οι οποίες θα υποβληθούν σε μεταγενέστερο στάδιο.

Αναφορικά με την αξιολόγηση των απαιτήσεων του εργολάβου για το συμβόλαιο C2, κατά την άποψη της Υπηρεσίας μου, οι σύμβουλοι μηχανικοί δε διασφάλισαν τα συμφέροντα του Συμβουλίου.

Μετά από υπόδειξη της Υπηρεσίας μου, μειώθηκαν σημαντικά οι παρατάσεις χρόνου του συμβολαίου, την παραχώρηση των οποίων εισηγούνταν οι σύμβουλοι μηχανικοί.

Εξέφρασα τη γνώμη ότι, εν όψει των μεγάλων και εξειδικευμένων απαιτήσεων του εργολάβου, ενδείκνυται όπως το Συμβούλιο αναθέσει σε έμπειρο σύμβουλο επιμετρητή ποσοτήτων το χειρισμό των θεμάτων αυτών, ώστε να διασφαλιστούν τα συμφέροντα του Συμβουλίου.

Σε απάντηση του ο Πρόεδρος του Συμβουλίου μού ανέφερε ότι αποφασίστηκε η υιοθέτηση της εισήγησης μου.

Μέρος Β

4.126.7 Προγραμματισμός έργων. Με τη συμπλήρωση μέσα στο 1999 των συμβολαίων της Α΄ Φάσης, ολοκληρώνονται τα ήδη προγραμματισμένα έργα. Εξέφρασα τη γνώμη ότι το Συμβούλιο έπρεπε να είχε ήδη προχωρήσει σε μελέτες και άλλες διαδικασίες για προγραμματισμό των περαιτέρω επεκτάσεων και, γενικά, της μελλοντικής ανάπτυξης. Αντιλαμβάνομαι ότι το Συμβούλιο, σε συνεδρία του το 1998, αποφάσισε τη σύσταση τεχνικής επιτροπής για μελέτη και προγραμματισμό της μελλοντικής ανάπτυξης του συστήματος. Η έρευνα συνεχίστηκε και το 1999.

4.127 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΠΑΦΟΥ

Μέρος Α

4.127.1 Καθυστέρηση στην έγκριση του Προϋπολογισμού. Ο Προϋπολογισμός για το έτος 1999 εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 10.12.98. Από τον Υπουργό Εσωτερικών εγκρίθηκε στις 9.6.99, ενώ, σύμφωνα με το Νόμο, έπρεπε να είχε εγκριθεί πριν από την έναρξη του οικονομικού έτους. Αναμένεται ότι το Υπουργείο Εσωτερικών θα μεριμνήσει για την έγκαιρη έγκριση του Προϋπολογισμού στο μέλλον.

4.127.2 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί παρουσίασαν πλεόνασμα £1.861.531, σε σύγκριση με έλλειμμα £92.995 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £1.954.526. Η μεγάλη αυτή αύξηση οφείλεται στο ότι το 1999 άρχισε για πρώτη φορά η επιβολή φορολογιών, με συνολικό ποσό ύψους £1.980.901. Τα έσοδα ανήλθαν σε £2.011.437 και τα έξοδα σε £149.906, σε σύγκριση με £7.541 και £100.536, αντίστοιχα, το 1998.

(β) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Συμβουλίου:

	1999
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	7,19
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις προς Πάγιο Ενεργητικό	140,77%
Πλεόνασμα προς Απασχολούμενο Κεφάλαιο	40,93%
Πλεόνασμα προς Πάγιο Ενεργητικό	90,98%

4.127.3 Προσωπικό και εργοδοτικές εισφορές. Το Συμβούλιο εργοδοτούσε τρεις μόνιμους υπαλλήλους και τρεις έκτακτους. Το σύνολο των αποδοχών τους, περιλαμβανομένων και των εργοδοτικών εισφορών, ανήλθε σε £75.089

4.127.4 Χρεώσεις. Σημειώνεται ότι μέσα στον Οκτώβριο του 1999 έγινε για πρώτη φορά η κοινοποίηση στους δημότες των λογαριασμών επιβολής φορολογίας, το ύψος της οποίας ανήλθε σε £1.980.901. Μέχρι 31.12.99 το οφειλόμενο ποσό ήταν £1.395.338 και δόθηκε παράταση πληρωμής των τελών μέχρι τέλος Φεβρουαρίου 2000 και διευκολύνσεις, χωρίς επιπρόσθετη επιβάρυνση, για όσους όφειλαν μέχρι 15.6.2000 ποσά πέρα από £3.000. Το οφειλόμενο ποσό στις 30.6.2000 ανερχόταν σε £280.409.

4.127.5 Θέσπιση Κανονισμών. Εκκρεμεί ακόμη η θέσπιση των πιο κάτω Κανονισμών, για την ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία του Συμβουλίου:

- Διάρθρωση, Όροι Υπηρεσίας και Πειθαρχία Υπαλλήλων.
- Προσφορές.
- Τήρηση και Λειτουργία Αποθηκών.
- Λογιστικές και Οικονομικές Διαδικασίες.

4.128 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ

Μέρος Α

4.128.1 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί για το έτος 1999 παρουσίασαν πλεόνασμα £899.459, σε σύγκριση με £834.683 κατά το προηγούμενο έτος.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα του Συμβουλίου ανήλθαν σε £1.043.428, σε σύγκριση με £983.889 κατά το προηγούμενο έτος, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £59.539 ή ποσοστό 6%.

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα του Συμβουλίου ήταν £143.969, σε σύγκριση με £149.206 κατά το προηγούμενο έτος, δηλαδή σημειώθηκε μείωση £5.237 ή ποσοστό 3,5%.

4.128.2 Προσωπικό. Το Συμβούλιο εργοδοτούσε οκτώ άτομα, πάνω σε βάση πλήρους απασχόλησης, καθώς επίσης και Οικονομικό Διευθυντή, από κοινού με το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Αγίας Νάπας, με σύνολο απολαβών £94.505, σε σύγκριση με £87.853 το 1998.

4.128.3 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις. Οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις του Συμβουλίου στις 31.12.99 ανέρχονταν σε £10.015.676, σε σύγκριση με £4.788.004 κατά το προηγούμενο έτος.

4.128.4 Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Συμβουλίου:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	3,2	3,2
Μισθωτές Υπηρεσίες προς Έξοδα	65,5%	58,9%
Πλεόνασμα προς Απασχολούμενο Κεφάλαιο	6%	9,4%

4.128.5 Χρεώστες αποχετευτικών τελών. Στις 31.12.99 οι χρεώστες αποχετευτικών τελών ήταν £1.685.796, σε σύγκριση με £1.503.858 το 1998. Στο ποσό των £1.685.796 περιλαμβάνεται και η φορολογία του 1999, ύψους £915.290, η οποία εκδόθηκε στο τέλος του 1999.

Επειδή στις καθυστερήσεις περιλαμβάνονται και ποσά που οφείλονται από το 1993, εισηγήθηκα τη λήψη όλων των ενδεδειγμένων μέτρων, μη αποκλεισμένων και δικαστικών, για την είσπραξη τους. Ωστόσο η εισήγηση μου δεν έχει υιοθετηθεί, με αποτέλεσμα το ποσοστό είσπραξης καθυστερημένων φορολογιών να είναι πολύ χαμηλό. Το Συμβούλιο με πληροφόρησε ότι με τη συμπλήρωση του έργου μέσα στο 2001, θα πάρει μέτρα για είσπραξη των καθυστερήσεων.

4.128.6 Σχέδια Υπηρεσίας. Δεν έχουν ετοιμαστεί και εγκριθεί τα σχέδια υπηρεσίας των υπαλλήλων του Συμβουλίου, οι οποίοι προσλήφθηκαν από το 1993, με αποτέλεσμα να εξακολουθούν να εργοδοτούνται πάνω σε έκτακτη βάση. Όπως πληροφορήθηκα, το σχέδιο υπηρεσίας της θέσης του γραφέα έχει εγκριθεί και όλοι οι γραφείς έχουν μονιμοποιηθεί, ενώ τα σχέδια υπηρεσίας του υπόλοιπου προσωπικού τυγχάνουν επεξεργασίας από το Συμβούλιο και σύντομα θα υποβληθούν για έγκριση.

4.128.7 Μείωση αποχετευτικών τελών. Μετά από χειρόγραφη επιστολή του Επαρχιακού Κτηματολογικού Λειτουργού Αμμοχώστου, το Συμβούλιο αποδέχθηκε μείωση της αξίας γης, πάνω στην οποία ήταν κτισμένο ξενοδοχειακό συγκρότημα, από £5 εκ. σε £2,5 εκ., μειώνοντας έτσι τα αποχετευτικά τέλη από £32.000 σε £16.000 ετήσια.

Ζήτησα από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας επεξηγήσεις για τους λόγους μείωσης της αξίας κατά το ήμισυ και εισηγήθηκα όπως το Συμβούλιο αποδέχεται αναθεώρηση της εκτιμημένης αξίας τεμαχίου γης/οικοδομής μόνο μετά από επίσημη επιστολή του Διευθυντή του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας. Το Συμβούλιο συμφώνησε με την εισήγηση μου.

4.128.8 Κανονισμοί. Δεν έχουν ακόμη εγκριθεί οι Κανονισμοί που να διέπουν τους όρους υπηρεσίας των υπαλλήλων του Συμβουλίου.

4.128.9 Αποχετευτικό σύστημα Παραλιμνίου - Συμβόλαιο II - Αντλιοστάσια. Σύμφωνα με το συμβόλαιο, η κατασκευή των πιο πάνω αντλιοστασίων έπρεπε να συμπληρωθεί το Μάιο 1999. Επειδή το Συμβούλιο Αποχετεύσεων δεν παρέδωσε έγκαιρα το εργοτάξιο και έχει προβεί σε σοβαρές αλλαγές μετά την υπογραφή των συμβολαίων, ο εργολάβος ζητά παράταση για ολοκλήρωση της κατασκευής των αντλιοστασίων μέχρι το τέλος Αυγούστου 2000.

Παρόλο που η καθυστέρηση αυτή δεν επηρεάζει το αποχετευτικό σύστημα, το οποίο προβλέπεται να λειτουργήσει το Μάρτιο 2001, δίνεται το δικαίωμα στον εργολάβο να απαιτήσει οικονομικές αποζημιώσεις από το Συμβούλιο, λόγω των καθυστερήσεων που προκλήθηκαν.

4.128.10 Κοινοπραξία Συμβουλίων Αποχετεύσεων Παραλιμνίου - Αγίας Νάπας - Σταθμός Επεξεργασίας Λυμάτων. Το έργο, σύμφωνα με τις πρόνοιες του κατασκευαστικού συμβολαίου, πρέπει να συμπληρωθεί τον Ιούλιο 2001, έναντι ποσού £9,5 εκ.

Το Δεκέμβριο του 1999 ο εργολάβος απαίτησε 234 μέρες χρονική παράταση του συμβολαίου, για καθυστερήσεις που ισχυρίζεται ότι προκλήθηκαν από τους Συμβούλους Μηχανικούς και τον εργοδότη. Τον Απρίλιο 2000 εγκρίθηκε δικαιολογημένη παράταση 133 ημερών, η οποία δίνει το δικαίωμα στον εργολάβο να απαιτήσει ανάλογες οικονομικές αποζημιώσεις. Οι κυριότεροι λόγοι για τη χρονική παράταση είναι η καθυστέρηση στην παράδοση του εργοταξίου από τον εργοδότη, η καθυστέρηση των Συμβούλων Μηχανικών να εγκρίνουν έγκαιρα τα κατασκευαστικά σχέδια και αλλαγές στα σχέδια του έργου.

4.129 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ

Μέρος Α

4.129.1 Οικονομική κατάσταση

(α) **Αποτελέσματα έτους.** Οι λογαριασμοί για το 1999 παρουσίασαν πλεόνασμα £630.500, σε σύγκριση με £564.370 κατά το προηγούμενο έτος.

(β) **Έσοδα.** Τα έσοδα του Συμβουλίου ανήλθαν σε £744.552, σε σύγκριση με £641.851 κατά το προηγούμενο έτος, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £102.701 ή ποσοστό 16%.

(γ) **Έξοδα.** Τα έξοδα του Συμβουλίου ήταν £114.052, σε σύγκριση με £77.481 κατά το προηγούμενο έτος, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £36.571 ή ποσοστό 47,2%.

4.129.2 Προσωπικό. Το Συμβούλιο εργοδοτούσε τρία άτομα, πάνω σε βάση πλήρους απασχόλησης, καθώς επίσης και Οικονομικό Διευθυντή, από κοινού με το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Παραλιμνίου, με σύνολο απολαβών £49.245, σε σύγκριση με £41.363 το 1998.

4.129.3 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις. Οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις του Συμβουλίου στις 31.12.99 ανέρχονταν σε £4.700.868, σε σύγκριση με £1.777.480 κατά το προηγούμενο έτος.

4.129.4 Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Συμβουλίου:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	4,4	5,4
Μισθωτές Υπηρεσίες προς Έξοδα	43,2%	53,4%
Πλεόνασμα προς Απασχολούμενο Κεφάλαιο	7,3%	11%

4.129.5 Χρεώστες αποχετευτικών τελών. Στις 31.12.99 οι χρεώστες αποχετευτικών τελών ήταν £1.148.018, σε σύγκριση με £1.049.230 το 1998. Στο ποσό των £1.148.018 περιλαμβάνεται και η φορολογία του 1999, ύψους £635.394, η οποία εκδόθηκε στο τέλος του 1999. Επειδή στις καθυστερήσεις περιλαμβάνονται και ποσά που οφείλονται από το 1992, εισηγήθηκαν τη λήψη όλων των ενδεδειγμένων μέτρων, μη αποκλειομένων και δικαστικών, για είσπραξη των καθυστερήσεων. Το Συμβούλιο με πληροφόρησε ότι έχουν τροχοδρομηθεί διαδικασίες για λήψη δικαστικών μέτρων.

4.129.6 Σχέδιο Συντάξεων και Κανονισμοί. Εκκρεμεί η έγκριση Κανονισμών για το Σχέδιο Συντάξεων και την εύρυθμη λειτουργία του Συμβουλίου, επειδή κατά τη νομοτεχνική επεξεργασία τους στη Νομική Υπηρεσία διαπιστώθηκε ότι πρέπει να γίνουν διορθώσεις και βελτιώσεις νομοτεχνικής φύσεως. Όπως πληροφορήθηκα, η νομοτεχνική επεξεργασία του Σχεδίου Συντάξεων έχει ολοκληρωθεί και θα υποβληθεί για έγκριση.

4.129.7 Κοινοπραξία Συμβουλίων Αποχετεύσεων Παραλιμνίου - Αγίας Νάπας - Σταθμός Επεξεργασίας Λυμάτων. Το έργο, σύμφωνα με τις πρόνοιες του κατασκευαστικού συμβολαίου, πρέπει να συμπληρωθεί τον Ιούλιο 2001, έναντι ποσού £9,5 εκ.

Το Δεκέμβριο του 1999 ο εργολάβος απαίτησε 234 μέρες χρονική παράταση του συμβολαίου, για καθυστερήσεις που ισχυρίζεται ότι προκλήθηκαν από τους Συμβούλους Μηχανικούς και τον εργοδότη. Τον Απρίλιο 2000 εγκρίθηκε δικαιολογημένη παράταση 133 ημερών, η οποία δίνει το δικαίωμα στον εργολάβο να απαιτήσει ανάλογες οικονομικές αποζημιώσεις. Οι κυριότεροι λόγοι για τη χρονική παράταση είναι η καθυστέρηση στην παράδοση του εργοταξίου από τον εργοδότη, η καθυστέρηση των Συμβούλων Μηχανικών να εγκρίνουν έγκαιρα τα κατασκευαστικά σχέδια και αλλαγές στα σχέδια του έργου.

4.130 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Μέρος Α

4.130.1 Αποτελέσματα έτους. Τα έσοδα του Συμβουλίου ανήλθαν σε £182.369 και τα έξοδα σε £189.787, δηλαδή προέκυψε έλλειμμα £7.418, σε σύγκριση με πλεόνασμα £993 το 1998.

4.130.2 Προσωπικό. Το Συμβούλιο εργοδοτούσε 12 άτομα, με σύνολο αποδοχών £134.347, συμπεριλαμβανομένων και των εργοδοτικών εισφορών στα διάφορα Ταμεία, σε σύγκριση με £127.769 κατά το 1998. Ο μέσος όρος αποδοχών για κάθε υπάλληλο ανέρχεται σε £11.196.

Μέρος Β

4.130.3 Φορολογία. Σύμφωνα με γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 1996, με την οποία ανατρέπεται προηγούμενη γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας, το εισόδημα του Συμβουλίου δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής φόρου εισοδήματος. Εντούτοις, δεν έχει γίνει πρόβλεψη στους λογαριασμούς του Συμβουλίου για φόρο εισοδήματος, επειδή γίνονται ενέργειες για τροποποίηση της νομοθεσίας που διέπει το Συμβούλιο, με σκοπό την απαλλαγή του από τη φορολογία.

Το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων απέστειλε ειδοποίηση στις 9.9.99 και ζητούσε από το Συμβούλιο να καταβάλει εντός 15 ημερών £190.866, ποσό που αφορά καθυστερημένους φόρους για τα έτη 1986-1996. Στις 24.4.2000 το Συμβούλιο κλήθηκε όπως παρουσιαστεί ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας, για να καταθέσει στοιχεία που αφορούν την οικονομική του κατάσταση.

4.130.4 Καθορισμός και είσπραξη τελών που δεν προβλέπονται από τη Νομοθεσία και Κανονισμούς. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου συνεχίζεται η επιβολή και είσπραξη τελών που δεν προβλέπονται στη Νομοθεσία και τους Κανονισμούς. Προωθείται η νομοθετική ρύθμιση του θέματος.

4.130.5 Θέσπιση Κανονισμών. Δεν έχουν ακόμη ετοιμαστεί και εγκριθεί Κανονισμοί που να ρυθμίζουν τη διάρθρωση και τους όρους υπηρεσίας του προσωπικού, τα καθήκοντα και υποχρεώσεις εργοληπτών, την οικονομική διαχείριση και τη ρύθμιση πειθαρχικών αδικημάτων εργοληπτών. Όπως πληροφορήθηκε, προωθείται η ετοιμασία των Κανονισμών.

4.130.6 Αναθεώρηση τελών. Επειδή τα τέλη που καταβάλλονται από τους εργολήπτες για εξέταση αιτήσεων εγγραφής και έκδοσης ετήσιας άδειας καθορίστηκαν το 1983 (Κ.Δ.Π. 93/83 ημερ. 22.4.83), εισηγήθηκε όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο αναθεώρησης τους, έτσι που να συνάδουν με τα σημερινά δεδομένα.

4.130.7 Χρηματικές ποινές. Οι χρηματικές ποινές που επιβάλλονται από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας για παραβάσεις της νομοθεσίας εξακολουθούν να μην εμβάζονται στο Συμβούλιο. Το ποσό αυτό έχει ανέλθει μέχρι σήμερα περίπου στις £20.900. Εισηγήθηκα τροποποίηση στη νομοθεσία, ώστε οι ποινές αυτές να αποτελούν έσοδα του Συμβουλίου. Όπως με πληροφόρησε ο Διευθυντής, κατατέθηκε ήδη σχετικό νομοσχέδιο.

4.131 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Μέρος Α

4.131.1 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί παρουσίασαν έλλειμμα £122.560, σε σύγκριση με £37.594 το 1998.

Σύμφωνα με τον Πρόεδρο του Οργανισμού, το έλλειμμα οφείλεται κυρίως στην απώλεια από το ΣΕΚΕΠ του 1/3 της αγοράς, λόγω εισαγωγών παρθένου ελαιόλαδου από ιδιώτες, καθώς και στο ψηλό ποσοστό εισαγωγικού δασμού, πράγμα που δεν επέτρεψε στο ΣΕΚΕΠ να αυξήσει την τιμή, για κάλυψη των εξόδων του.

(β) Πωλήσεις ελαιοκομικών προϊόντων. Η πιο κάτω κατάσταση δείχνει τις πωλήσεις ελαιόλαδου και ελιών κατά τα τελευταία πέντε έτη:

Έτος	Ελιές	Ελαιόλαδο	Ολικό
	£	£	£
1995	87.485	2.383.431	2.470.916
1996	36.463	2.023.135	2.059.598
1997	30.112	1.902.234	1.932.346
1998	9.371	1.432.658	1.442.029
1999	4.045	1.571.307	1.575.352

(γ) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Συμβουλίου για τα έτη 1999 και 1998:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	3,71	8,16
Κυκλοφορούν Ενεργητικό (μείον Αποθέματα) προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	2,82	6,30
Μικτό Κέρδος προς Πωλήσεις Ελαιοκομικών Προϊόντων	1,38%	6,21%

Το μικτό κέρδος που παρουσιάζεται στο Λογαριασμό Εκμετάλλευσης ανέρχεται στις £93.666, ενώ, αν ακολουθείτο η ίδια τακτική, όπως και τα προηγούμενα χρόνια, θα έπρεπε να ήταν £20.837. Η διαφορά των £72.829 αφορά μισθούς, εργατικά και άλλα διοικητικά έξοδα, τα οποία δε συμπεριλήφθηκαν στο κόστος πωλήσεων, όπως γινόταν και κατά τα προηγούμενα χρόνια, αλλά θεωρήθηκαν έμμεσα έξοδα παραγωγής.

Εξέφρασα την άποψη ότι το έλλειμμα που παρουσιάζεται στους λογαριασμούς, καθώς επίσης και το πολύ χαμηλό ποσοστό μικτού κέρδους προς τις πωλήσεις, δεν αποτελούν ενθαρρυντικό

παράγοντα για τη βιωσιμότητα και την ομαλή και απρόσκοπτη συνέχιση των εργασιών του ΣΕΚΕΠ. Οποσδήποτε η βιωσιμότητα του δεν μπορεί να βελτιωθεί με τη διαφοροποίηση του τρόπου χρέωσης των εξόδων, γι' αυτό θα πρέπει να μελετηθούν και εξευρεθούν τρόποι για άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι η αλλοίωση των λογιστικών αναλογιών οφείλεται και στους εισαγωγικούς δασμούς που πλήρωσε το ΣΕΚΕΠ για να προστατεύσει την ντόπια παραγωγή και να επιτελέσει τον κοινωνικό του ρόλο.

4.131.2 Προσωπικό. Το Συμβούλιο εργοδοτούσε κατά το υπό αναφορά έτος έξι άτομα σε μόνιμες θέσεις και τέσσερις εργάτες. Οι δαπάνες για μισθούς, ωφελήματα και συνεισφορές στα διάφορα ταμεία για τις μόνιμες θέσεις ανέρχονταν σε £136.881. Ο μέσος όρος της δαπάνης ανά άτομο ανέρχεται σε £22.813. Επιπρόσθετα, η δαπάνη για εργατικά ήταν £32.979.

4.131.3 Εσωτερικός έλεγχος. Στην Έκθεση μου για το προηγούμενο έτος αναφέρθηκα σε αδυναμίες που εντοπίστηκαν στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου που καλύπτει την παραλαβή, φύλαξη, επεξεργασία και διάθεση του ελαιόλαδου και εισηγήθηκα τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για ενδυνάμωση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, ώστε να αποφεύγονται τυχόν λάθη και εσκεμμένες ενέργειες.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι έχουν δοθεί αυστηρές οδηγίες για υιοθέτηση της εισήγησης μου για ενημέρωση των βιβλίων με το καθαρό βάρος παραλαβής ελαιόλαδου και ότι συμφωνεί με τις εισηγήσεις μου που αφορούν τη μέτρηση, την εμφιάλωση και τη συμφιλίωση του ελαιόλαδου.

4.131.4 Ελαιόλαδο που δίνεται δωρεάν για σκοπούς διαφήμισης. Το Συμβούλιο στις 15.4.99 αποφάσισε, μεταξύ άλλων, όπως η ποσότητα ελαιόλαδου που δίνεται δωρεάν για σκοπούς διαφήμισης εγκρίνεται από το Συμβούλιο πριν από την παράδοση του. Εντούτοις, κατά το 1999 έχει δοθεί για σκοπούς διαφήμισης ελαιόλαδο αξίας £5.087, χωρίς την έγκριση του Συμβουλίου. Εισηγήθηκα όπως, σε περίπτωση που συνεχιστεί η πιο πάνω τακτική, το δωρεάν ελαιόλαδο δίνεται σε μικρά διαφημιστικά μπουκάλια και όχι στην εμπορεύσιμη συσκευασία.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι έχει δώσει οδηγίες για εφαρμογή της απόφασης του Συμβουλίου, διαφορετικά δε θα εγκρίνει τη δωρεάν παραχώρηση ελαιόλαδου.

4.131.5 Διάθεση ελαιόλαδου στην κυπριακή αγορά από μη αδειούχους εμφιαλωτές. Δύο πρώην αδειούχοι εμφιαλωτές ελαιόλαδου συνεχίζουν να διαθέτουν στην κυπριακή αγορά εμφιαλωμένο ελαιόλαδο, χωρίς την έγκριση του ΣΕΚΕΠ και σε αντίθεση με το άρθρο 42 του περί Εμπορίας Κυπριακών Ελαιοκομικών Προϊόντων Νόμου.

Το Συμβούλιο στις 13.7.99 συζήτησε το θέμα των τιμών ελαιοκομικών προϊόντων που διαθέτουν οι ανταγωνιστές του ΣΕΚΕΠ στην κυπριακή αγορά και, σε σχετική έκθεση ημερ. 6.7.99, η οποία επισυνάπτεται στα πρακτικά, αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι οι εν λόγω ανταγωνιστές προσφέρουν καλύτερους όρους διάθεσης του ελαιόλαδου και μάλιστα σε τιμή χαμηλότερη από αυτή του ΣΕΚΕΠ.

Ανέφερα ότι όλα τα πιο πάνω επηρεάζουν δυσμενώς την ομαλή λειτουργία του ΣΕΚΕΠ, γι' αυτό εισηγήθηκα όπως το όλο θέμα αντιμετωπιστεί, σε συνεργασία με τους νομικούς του συμβούλους.

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 81Α του περί Εμπορίας Κυπριακών Ελαιοκομικών Προϊόντων Νόμου, το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται να εκδίδει Κανονισμούς, δημοσιευόμενους στην

Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, για την πραγματοποίηση των σκοπών του Νόμου, κάτι το οποίο μέχρι σήμερα δε φαίνεται να έχει γίνει.

Εισηγήθηκα όπως, με τη θέσπιση των Κανονισμών, συμπεριληφθεί σ' αυτούς πρόνοια με την οποία να δίνεται το δικαίωμα στο ΣΕΚΕΠ να εξασκεί έλεγχο της ποιότητας του ελαιόλαδου που εμφιαλώνεται από ιδιώτες.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι έχει κινηθεί νομική διαδικασία εναντίον των δύο εμφιαλωτών ελαιόλαδου και ότι, σε συνεργασία με το νομικό τους σύμβουλο, θα ετοιμαστούν Κανονισμοί, οι οποίοι θα προωθηθούν στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση.

4.131.6 Συγκέντρωση και διάθεση ελιών. Στη συνεδρία του Συμβουλίου στις 30.9.99, αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, ότι οι ελιές αντιμετωπίζουν προβλήματα διάθεσης και αποφασίστηκε να σταλεί επιστολή στο διανομέα και να προσεγγιστούν και άλλοι διανομείς που ενδιαφέρονται για την εμπορία των ελιών, για σκοπούς αύξησης των πωλήσεων. Επίσης, η τιμή συγκέντρωσης ελιών καθορίστηκε για την κατηγορία Α προς 75 σεντ/κιλό. Εντούτοις διαπιστώθηκε ότι έγιναν και αγορές ελιών κατηγορίας Β και Γ στις τιμές των 58, 67, 57 και 53 σεντ/κιλό, χωρίς την έγκριση του Συμβουλίου.

Σε σχετική μελέτη που έγινε από τον Οικονομικό Διευθυντή του ΣΕΚΕΠ ημερ. 1.3.99, αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι οι πωλήσεις των ελιών τα τελευταία χρόνια παρουσιάζουν μια κατακόρυφη πτώση, λόγω της φιλελευθεροποίησης της εμπορίας ελιών στις 5.12.97 και της αδυναμίας του ΣΕΚΕΠ να ανταγωνιστεί τον ιδιωτικό τομέα. Στην ίδια έκθεση αναφέρεται επίσης ότι τα τελευταία χρόνια η εμπορία ελιών έχει καταστεί ζημιογόνα για το ΣΕΚΕΠ και το τμήμα επεξεργασίας ελιών δεν είναι δυνατό να επιβιώσει στο ΣΕΚΕΠ. Ως παράδειγμα αναφέρονται πιο κάτω οι παραλαβές και οι πωλήσεις ελιών κατά τα τρία τελευταία έτη, όπου το απόθεμα αυξάνεται, αφού οι πωλήσεις έχουν μειωθεί κατακόρυφα.

Έτος	Απόθεμα 1.1.	Παραλαβές	Πωλήσεις		Απόθεμα 31.12
	Μετρικοί τόνοι	Μετρικοί τόνοι	Αξία £	Μετρικοί τόνοι	Μετρικοί τόνοι
1997	29	10	30.112	29	10
1998	10	17	9.371	9	18
1999	18	8	4.045	3	23

Εν όψει της σοβαρότητας του θέματος, εισηγήθηκα τη συνολική επανεξέταση του.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι το Συμβούλιο εγκρίνει την τιμή για την κατηγορία Α, και, ανάλογα, πληρώνονται και οι άλλες κατηγορίες και ότι, με την πλήρη φιλελευθεροποίηση των ελιών και τις ανεξέλεγκτες εισαγωγές σε τιμές υποτιμολογημένες (20 σεντ/κιλό), δεν υπάρχει περίπτωση να μπορέσει η κυπριακή ελιά να συναγωνιστεί τις τιμές αυτές, είτε τις ελιές εμπορεύεται το ΣΕΚΕΠ, είτε άλλος ιδιώτης.

4.131.7 Πώληση του οχήματος του ΣΕΚΕΠ με αρ. εγγραφής UA 446. Παρόλο που η πώληση του πιο πάνω οχήματος έγινε στις 2.10.97 για ποσό ύψους £4.800, εντούτοις μέχρι σήμερα δεν εισπράχθηκε κανένα ποσό, με αποτέλεσμα να παρουσιάζεται το πιο πάνω ποσό στους λογαριασμούς χρεωστών.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι το πιο πάνω χρέος θα καταβληθεί το συντομότερο δυνατό.

4.131.8 Εκκρεμείς νομικές υποθέσεις εναντίον του ΣΕΚΕΠ. Η Υπηρεσία μου δεν ενημερώθηκε από τους Νομικούς Συμβούλους του ΣΕΚΕΠ για τυχόν εκκρεμείς νομικές υποθέσεις εναντίον του στις 31.12.98 και στις 31.12.99, για κατάλληλη αναφορά στους Λογαριασμούς.

Μέρος Β

4.131.9 Υλικά συσκευασίας. Εξακολουθεί να μη γίνεται στο τέλος του έτους φυσική καταμέτρηση στα αποθέματα των υλικών συσκευασίας.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι, για όσα υλικά συσκευασίας είναι δυνατή η καταμέτρηση, αυτή θα γίνεται. Για όσα υλικά είναι αδύνατη η καταμέτρηση, θα γίνεται η όσο το δυνατό καλύτερη εκτίμηση τους.

4.131.10 Προμήθεια επιτυχόντα προσφοροδότη για τη διανομή ελαιοκομικών προϊόντων

(α) Όπως ανέφερα και στην Έκθεση μου για το προηγούμενο έτος, στον πιο πάνω προσφοροδότη παραχωρούνται τα ακόλουθα ποσοστά προμήθειας, σε αντίθεση με τον όρο 2 της προσφοράς, ο οποίος καθορίζει ότι το ποσοστό προμήθειας που θα παραχωρείται στο διανομέα/αντιπρόσωπο θα είναι μόνο 5% της χονδρικής αξίας των πωλούμενων ελαιοκομικών προϊόντων, και ειδικότερα:

- Ποσοστό προμήθειας 5% στο ελαιόλαδο σε πλαστικές φιάλες.
- Ποσοστό προμήθειας 7,5% στο ελαιόλαδο σε γυάλινες φιάλες, και
- ποσοστό προμήθειας 10%-13% στις ελιές

Ανέφερα επίσης ότι η ισχύς του συμφωνητικού εγγράφου που υπογράφηκε με τον επιτυχόντα προσφοροδότη είναι τριετής, από 1.1.98-31.12.2000, ενώ στους όρους ζήτησης της προσφοράς δεν καθορίζεται χρονική διάρκεια, αλλά αναφέρεται ότι θα υπογραφεί ανοικτό συμβόλαιο, αν κριθεί ότι ο διανομέας εξυπηρετεί τα συμφέροντα του ΣΕΚΕΠ, όρος που δε θεωρείται σαφής, κατά τη γνώμη μου.

(β) Πιστωτικές διευκολύνσεις στο διανομέα. Το Συμβούλιο στις 29.12.97 αποφάσισε όπως από 1.6.98 τερματιστούν οι πιστωτικές διευκολύνσεις ύψους £40.000 που παραχωρούνταν στο διανομέα και όπως, από την ημερομηνία αυτή, οι πωλήσεις προς αυτόν γίνονται σε μετρητά. Όπως αναφέρεται και στην Έκθεση μου για το προηγούμενο έτος, μετά την πιο πάνω απόφαση δε διαπιστώθηκε διαφοροποίηση στις δοσοληψίες του διανομέα με το Συμβούλιο και το χρεωστικό υπόλοιπο του στις 31.12.99 ήταν £22.154.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με διαβεβαίωσε ότι οι νέοι όροι προσφοράς θα είναι σαφείς, όσο αφορά τη διάρκεια του συμβολαίου και το ύψος της προμήθειας.

Για τις πιστωτικές διευκολύνσεις στο διανομέα ανέφερε ότι, παρόλο που το Συμβούλιο πήρε απόφαση όπως μην τις παραχωρήσει, εντούτοις, λόγω του τρόπου πληρωμής που γίνεται από τις υπεραγορές (πίστωση 120 μέρες), αναγκάστηκε στη συνέχεια να συνεχίσει την παλιά πολιτική του για πίστωση, η οποία, σύμφωνα με τον Πρόεδρο, καλύπτεται από τραπεζικές εγγυήσεις.

4.132 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΞΑΓΩΓΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ**Μέρος Α**

4.132.1 Αποτελέσματα έτους. Τα έσοδα του Συμβουλίου ήταν £18.406 και προήλθαν, κυρίως, από την είσπραξη τελών για έκδοση ετήσιων αδειών εξαγωγέων και εξαγωγών, ενώ τα έξοδα ήταν £10.650, δηλαδή προέκυψε πλεόνασμα £7.756, σε σύγκριση με £9.487 το 1998.

4.133 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΠΑΤΑΤΩΝ**Μέρος Α****4.133.1 Οικονομική κατάσταση**

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι πωλήσεις πατατών ανήλθαν σε £23,75 εκ., σε σύγκριση με £28,40 εκ. κατά το προηγούμενο έτος. Η μείωση οφείλεται στα προβλήματα εμπορίας λόγω του ανταγωνισμού που προήλθε από τη διάθεση πατατών και άλλων προελεύσεων, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα την κατάρρευση της αγοράς και την πώληση των πατατών σε πολύ χαμηλές τιμές.

Τα έξοδα πωλήσεων ανήλθαν σε £13,22 εκ., σε σύγκριση με £11,12 εκ. το προηγούμενο έτος. Αυτά αποτελούν το 56% των πωλήσεων, σε σύγκριση με 39% του προηγούμενου έτους. Η αύξηση αυτή οφείλεται, αφενός στην αύξηση των τόνων συσκευασίας και αφετέρου στις μειωμένες τιμές πώλησης των πατατών, καθώς και στη δωρεάν παραχώρηση μεγάλης ποσότητας πατατών που παρέμεινε αποθηκευμένη σε αποθήκες του εξωτερικού για μεγάλο χρονικό διάστημα. Οι τόνοι συσκευασίας ήταν 116 241 το 1999, σε σύγκριση με 96 289 το 1998. Τα έξοδα πωλήσεων κατά τόνο συσκευασίας για τα δυο έτη είναι £113,7 και £115,5, αντίστοιχα.

Στους παραγωγούς καταβλήθηκε το προϊόν εμπορίας, ύψους £9,92 εκ., που αντιπροσωπεύει το 42% της αξίας των πωλήσεων των πατατών, σε σύγκριση με 50% του προηγούμενου έτους. Επιπρόσθετα, στους παραγωγούς καταβλήθηκε κυβερνητική βοήθεια ύψους £9 εκ., αφού αφαιρέθηκε ποσό £1,92 εκ. για την αποπληρωμή οφειλόμενων δόσεων δανείων.

Συνοπτικά οι πωλήσεις πατατών κατά τα έτη 1999 και 1998 παρουσιάζονται ως ακολούθως:

Εσοδεία	1999		1998	
	κιλά	£εκ	κιλά	£εκ
Χειμερινή	9370300	3,25	15915675	5,36
Ανοιξιάτικη	101664788	20,50	79953227	23,04
	<u>111035088</u>	<u>23,75</u>	<u>95868902</u>	<u>28,40</u>

(β) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Συμβουλίου:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	1,92	1,13
Κυκλοφορούν Ενεργητικό (εκτός των Αποθεμάτων) προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	1,76	0,59
Έξοδα Πωλήσεων προς Πωλήσεις	0,56	0,39
Πληρωμές Παραγωγών (εκτός ασφαλιστρών Ο.Γ.Α.) προς Πωλήσεις	0,69	0,49

(γ) Ταμείο Σταθεροποίησης Τιμών. Το υπόλοιπο του Ταμείου ανέρχεται σε £635.331, σε σύγκριση με χρεωστικό υπόλοιπο £1.129.073 στις 30.9.1998. Κατά τη διάρκεια του έτους το Ταμείο πιστώθηκε με £622.100 και £1.298.235, τα οποία αποκόπηκαν από τις πληρωμές προς τους παραγωγούς για την αποπληρωμή των δανείων του 1997 και 1992, αντίστοιχα, όπως γίνεται κάθε χρόνο.

4.133.2 Προσωπικό. Κατά το υπό επισκόπηση οικονομικό έτος, το Συμβούλιο εργοδοτούσε 28 μόνιμους υπαλλήλους, με σύνολο αποδοχών £581.558, περιλαμβανομένων και των εργοδοτικών εισφορών στα διάφορα Ταμεία, με μέσο όρο αποδοχών για κάθε υπάλληλο £20.770, και δύο άτομα ως επιτόπιο προσωπικό στο Γραφείο του Λονδίνου, με σύνολο αποδοχών £39.063. Στα πιο πάνω ποσά δεν περιλαμβάνονται τα επιδόματα εξωτερικού και το επίδομα ενοικίου που καταβάλλονται στο μόνιμο προσωπικό του Γραφείου του Λονδίνου.

Εργοδοτούσε επίσης 557 εποχιακούς εργάτες κατά διάφορα χρονικά διαστήματα, με σύνολο αποδοχών £1.307.485.

4.133.3 Εκπτώσεις λόγω ποιοτικών προβλημάτων και μειώσεις τιμών. Οι εκπτώσεις λόγω ποιοτικών προβλημάτων και οι μειώσεις τιμών στο Ηνωμένο Βασίλειο ανήλθαν σε £0,8 εκ. (11,96% των πωλήσεων) και στην Ηπειρωτική Ευρώπη σε £0,2 εκ. (1,16% των πωλήσεων). Όπως έχει αναφερθεί και στο παρελθόν, αυτό οφείλεται στα διαφορετικά χαρακτηριστικά των δυο αγορών, δηλαδή το σύστημα εμπορίας των πατατών, την τιμολογιακή πολιτική, τις διαφορετικές ποικιλίες των πατατών που διαθέτονται στις δυο αγορές και τις συνθήκες αποθήκευσης. Το Συμβούλιο θα πρέπει να προβληματιστεί για το ψηλό ποσοστό των εκπτώσεων του Ηνωμένου Βασιλείου. Επισημαίνεται ότι, από το σύνολο των εκπτώσεων που παραχωρήθηκαν στο Ηνωμένο Βασίλειο, ποσό Stg£626.740 αφορά εκπτώσεις για ποιοτικά προβλήματα της εαρινής εσοδείας. Από αυτό, το 76% δόθηκε στους δυο μεγάλους πρώτους αγοραστές, χωρίς, σε πολλές περιπτώσεις, να υπάρχουν ικανοποιητικά στοιχεία προς υποστήριξη των απαιτήσεων τους. Όπως φαίνεται από τον πιο κάτω πίνακα, το ποσοστό των εκπτώσεων αυτών στους δυο αγοραστές είναι πολλαπλάσιο από αυτό των υπόλοιπων αγοραστών.

Αγοραστές	Πωλήσεις	Εκπτώσεις	Ποσοστό
	Stg£000	Stg£000	%
H & JM Bennett Ltd	1.890	307	16,2
Hoche International Ltd	505	169	33,5
Άλλοι	4.940	151	3,1
	<u>7.335</u>	<u>627</u>	

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι οι αγοραστές αυτοί πήραν τις πατάτες «bakers», οι οποίες είχαν πρόβλημα κηλίδωσης (rust spot).

4.133.4 Παραχώρηση κυβερνητικής βοήθειας ύψους £9 εκ. Λόγω των προβλημάτων που προέκυψαν από την εμπορία των πατατών της ανοιξιάτικης εσοδείας 1999, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε την παραχώρηση κυβερνητικής βοήθειας συνολικού ύψους £9 εκ.

Η βοήθεια δόθηκε υπό μορφή δανείων προς το Συμβούλιο, μέσω της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας, τα οποία είναι πλήρως εγγυημένα και αποπληρωτέα από την Κυβέρνηση, σε πέντε ίσες ετήσιες δόσεις το καθένα, η οποία και κατανεμήθηκε ως ακολούθως:

- Ποσό £1.920.335 πληρώθηκε από μέρους των γεωργών προς τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα για εξόφληση οφειλόμενων δόσεων δανείων, σύμφωνα με οδηγίες του Υπουργού Οικονομικών.
- Το υπόλοιπο ποσό των £7.079.665 πληρώθηκε απευθείας στους παραγωγούς.

4.133.5 Σχέδιο παραγωγής μικρών πατατών. Το Συμβούλιο, για ικανοποίηση των αναγκών της αγοράς του εξωτερικού, άρχισε από το 1998 σχέδιο παραγωγής μικρών πατατών, το οποίο βρίσκεται ακόμα σε πειραματικό στάδιο. Για προώθηση του σχεδίου, το Συμβούλιο παρέχει στους παραγωγούς που συμμετέχουν σ' αυτό κίνητρα, όπως εξασφαλισμένη τιμή £350 τον τόνο. Από τα πρώτα αποτελέσματα της εμπορίας των πατατών του σχεδίου, φαίνεται ότι, παρά τις ψηλές τιμές που εξασφαλίζονται (κυρίως στην αγγλική αγορά), για το Συμβούλιο προκύπτει μικρή ζημιά. Αυτό οφείλεται στην ψηλή τιμή που πληρώνεται στους παραγωγούς, ως κίνητρο για προώθηση του σχεδίου, και στην αποζημίωση ποσότητας πατατών που προσβλήθηκαν από ασθένειες.

4.133.6 Δωρεάν παραχώρηση 4 200 τόνων πατατών ποικιλίας NICOLA. Κατά τη διάρκεια της ανοιξιάτικης εσοδείας 1999, προκρατήθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο ποσότητα πατατών ποικιλίας NICOLA, από αγοραστή του Συμβουλίου, για λογαριασμό υπεραγοράς, η οποία τελικά δεν ενδιαφέρθηκε για την παραλαβή της. Το Συμβούλιο, στην προσπάθεια διάθεσης όσο το δυνατό μεγαλύτερης ποσότητας, μείωσε την τιμή πώλησης μέχρι και Stg£1,30 το σάκο των 20 κιλών, ενώ ποσότητα περίπου 261 τόνων διατέθηκε προς Stg£0,50 το σάκο των 20 κιλών.

Μετά την ολοκλήρωση της εμπορίας παρέμεινε αδιάθετη ποσότητα περίπου 4 200 τόνων. Το Συμβούλιο, για να μην επιβαρύνεται με αποθηκευτικά και ψυκτικά έξοδα και για να αποφύγει τα έξοδα πιθανής αχρήστευσης τους, αποφάσισε τη δωρεάν παραχώρηση τους σε ευαγή ιδρύματα, φιλανθρωπικές οργανώσεις, πρόσφυγες κ.τ.λ. Αυτό δεν κατέστη δυνατό και οι πατάτες δόθηκαν δωρεάν σε πρωτογενείς αγοραστές του Συμβουλίου στο Ηνωμένο Βασίλειο και σε συνεργάτες του στο Βέλγιο και στη Γερμανία και ποσότητα 1 800 τόνων δόθηκε, επίσης δωρεάν, σε κυπριακή εταιρεία για εξαγωγή τους στην Ελλάδα.

Εξέφρασα την άποψη ότι, σε περιπτώσεις προκράτησης ποσοτήτων πατατών από αγοραστές, το Συμβούλιο θα πρέπει να δεσμεύει τον αγοραστή με την προκαταβολή ποσού για κάλυψη των κόστων του Συμβουλίου. Το Συμβούλιο με πληροφόρησε ότι αυτό δε γίνεται αποδεκτό από τους πελάτες του.

Σχετικά με τη δωρεάν παραχώρηση των 1 800 τόνων σε κυπριακή εταιρεία, παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με σχετική αλληλογραφία, φαίνεται ότι υπήρχε αρχικά ενδιαφέρον από μέρους της κυπριακής εταιρείας για αγορά 9 000 τόνων πατατών στην τιμή των 35 δολαρίων τον τόνο (συν 20 δολάρια προμήθεια), με σκοπό την εξαγωγή τους στην Ελλάδα. Σε μεταγενέστερο στάδιο, όταν η διαθέσιμη ποσότητα μειώθηκε στους 4 200 τόνους, αυτή προσφέρθηκε από το Συμβούλιο προς £25 τον τόνο. Στο μεταξύ, λόγω της δωρεάν παραχώρησης ορισμένων ποσοτήτων σε άλλους, η διαθέσιμη ποσότητα μειώθηκε στους 1 800 τόνους, η οποία, τελικά, παραχωρήθηκε στην πιο πάνω εταιρεία δωρεάν. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι η όλη προσπάθεια κατέληξε σε αποτυχία, λόγω υπαναχώρησης της εν λόγω εταιρείας.

4.133.7 Παραχώρηση 530 700 κιλών πατατών εαρινής εσοδείας 1999 στους κτηνοτρόφους για ζωοτροφές. Από την εαρινή εσοδεία 1999, ποσότητα 530 700 κιλών

πατατών των βασικών ποικιλιών «κάρα» και «ντάιαμαντ» αποφασίστηκε να παραληφθεί, αλλά να μην εξαχθεί, γιατί είχαν ποιοτικό πρόβλημα (rust spot ή βλάστημα).

Από την ποσότητα αυτή, 500 175 κιλά ποικιλίας «κάρα» μεγέθους 40-55 χιλ. καταστράφηκε εντελώς λόγω προσβολής τους από «λίτα» και παραχωρήθηκε σε κτηνοτρόφους για ζωοτροφές.

4.133.8 Καταστροφή 100 τόνων ντόπιου πατατόσπορου. Από μια ποσότητα 2 108 τόνων ντόπιου πατατόσπορου που τοποθετήθηκε στα ψυγεία, ποσότητα 100 τόνων παρέμεινε στα ψυγεία και το Συμβούλιο, στη συνεδρία του με αρ. 1336, ημερομηνίας 15.12.98, αποφάσισε την καταστροφή τους γιατί δεν υπήρχε άλλη ζήτηση.

4.133.9 Ανακαίνιση Συσκευαστηρίου Λάρνακας. Η δαπάνη για την ανακαίνιση του συσκευαστηρίου πατατών στη Λάρνακα προϋπολογίστηκε στις £206.290. Λόγω επιπρόσθετων εργασιών που εκτελέστηκαν, το ολικό κόστος ανήλθε στις £303.556. Στο μεταξύ έχουν ληφθεί και αξιολογηθεί προσφορές για τη διενέργεια επιπρόσθετων μετατροπών, το κόστος των οποίων υπολογίζεται να ανέλθει στις £80.000.

Η επίβλεψη των εργασιών ανακαίνισης του συσκευαστηρίου είχε ανατεθεί σε γραφείο αρχιτεκτόνων - συμβούλων μηχανικών, έναντι ποσού £3.700. Λόγω των επιπρόσθετων εργασιών που έγιναν, η αμοιβή τους μέχρι 30.9.1999 ανήλθε στις £8.750 και αναμένεται να ξεπεράσει τις £9.525. Το ίδιο γραφείο έχει αναλάβει και την επίβλεψη των επιπρόσθετων μετατροπών που αποφασίστηκαν.

4.133.10 Προμήθεια ξύλινων παλέτων. Με βάση την προσφορά αρ. 30/98, το Συμβούλιο κατακύρωσε σε δύο προσφοροδότες την προμήθεια συνολικής ποσότητας 70 000 παλέτων προς £4,25 το καθένα, με δικαίωμα εκλογής του Συμβουλίου για αγορά επιπρόσθετης ποσότητας 30 000 τεμαχίων στην ίδια τιμή. Το Συμβούλιο δεν εξάσκησε το δικαίωμα αυτό μέχρι την καθορισμένη ημερομηνία.

Λόγω, όπως αναφέρεται, της έλλειψης ξυλείας που υπήρχε, οι δύο προσφοροδότες αδυνατούσαν να παραδώσουν έγκαιρα και σύμφωνα με τους όρους των συμβολαίων τα παλέτα. Το Συμβούλιο αναγκάστηκε να προχωρήσει στην αγορά ξύλινων παλέτων από διάφορους, χωρίς προσφορές, σε τιμές από £4,00 μέχρι £4,60 το καθένα, και 4 993 πλαστικών παλέτων, στην τιμή των £4,95 το καθένα. Επίσης, ενώ είχαν παραδοθεί ελάχιστες ποσότητες της αρχικής προσφοράς, ανατέθηκε στον έναν από τους δύο προσφοροδότες η προμήθεια επιπρόσθετης ποσότητας 38 370 τεμαχίων στην ίδια τιμή.

Αγοράστηκαν συνολικά 122 361 τεμάχια, από τα οποία τα 102 000 τεμάχια παραλήφθηκαν από τον έναν από τους δύο προσφοροδότες, στον οποίο είχε αρχικά κατακυρωθεί ποσότητα 63 630 τεμαχίων.

Με την ολοκλήρωση της συσκευασίας, παρέμεινε απόθεμα 30 628 τεμαχίων και ζητήθηκε η αναβολή της παράδοσης επιπρόσθετης ποσότητας 8 000 τεμαχίων, ποσότητες οι οποίες διαφάνηκε ότι ήταν πέρα από τις ανάγκες του Συμβουλίου. Το Συμβούλιο κίνησε αγωγή εναντίον του ενός προσφοροδότη, για τη διαφορά του κόστους αγοράς παλέτων από τρίτους σε ψηλότερες τιμές, ενώ για το δεύτερο προσφοροδότη δεν κινήθηκε αγωγή, κατόπτι γνωμάτευσης του νομικού συμβούλου, επειδή αυτός προέβη σε ικανοποιητικές διορθωτικές κινήσεις.

4.133.11 Κατασκευή ανατροπέα και ειδικής μηχανής για συσκευασία πατατών σε jumbo bags. Μετά από εισήγηση συγκεκριμένης υπεραγοράς του Ηνωμένου Βασιλείου και δήλωση

πρόθεσης της για αγορά μέχρι 12 000 τόνων πατατών, για συσκευασία με ειδικό τρόπο, το Συμβούλιο αποφάσισε στις 25.5.99 την κατασκευή ανατροπέα και ειδικής μηχανής, η οποία ανατέθηκε, χωρίς προσφορές και χωρίς την ετοιμασία προδιαγραφών, σε εταιρεία που κατασκεύασε κατά καιρούς και άλλες μηχανές συσκευασίας για το Συμβούλιο. Το συνολικό κόστος κατασκευής και εγκατάστασης τους ανήλθε στις £14.000.

Η μηχανή παραδόθηκε στις 7.6.99, χωρίς να δοκιμαστεί σε ικανοποιητικό βαθμό, αφού στο μεταξύ η υπεραγορά δεν ενδιαφερόταν να παραλάβει την ποσότητα των πατατών που ζήτησε αρχικά. Η μηχανή παρουσιάζει προβλήματα στη λειτουργία της και χρειάζεται τροποποιήσεις και βελτιώσεις, μέρος της ευθύνης των οποίων φέρει ο κατασκευαστής, ο οποίος όμως, για να τις αναλάβει, ζητά επιπλέον ποσό £4.000.

Το Συμβούλιο δεν έχει αποφασίσει κατά πόσο θα προχωρήσει στην κατασκευή νέας μηχανής ή στη βελτίωση της υφιστάμενης, καταβάλλοντας το επιπλέον κόστος που απαιτείται.

4.133.12 Κατασκευή μιας νέας μηχανής συσκευασίας. Το Συμβούλιο, ύστερα από εισήγηση του Γενικού Διευθυντή, ενέκρινε την αγορά μιας νέας μηχανής συσκευασίας, χωρίς προσφορές, η οποία, όπως αναφέρθηκε, υπήρχε έτοιμη στα χέρια του κατασκευαστή, στην τιμή των προηγούμενων μηχανών που αγοράστηκαν από τον ίδιο κατά το 1996, και με δικαίωμα του Συμβουλίου για παραγγελία ακόμα μιας μηχανής. Το κόστος αγοράς της νέας μηχανής ήταν £111.485, πλέον Φ.Π.Α., δηλαδή £120.404.

Σημειώνεται ότι στον ίδιο κατασκευαστή είχε ανατεθεί κατά το 1996, και πάλι χωρίς προσφορές, η κατασκευή τριών τέτοιων μηχανών, αξίας £112.485, πλέον Φ.Π.Α., η καθεμία.

4.133.13 Οφειλόμενες εισφορές παραγωγών στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων για εργοδότηση αλλοδαπών εργατών. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με την απόφαση του αρ. 50.248 ημερομηνίας 25.8.1999, αποφάσισε όπως οι οφειλόμενες εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την απασχόληση αλλοδαπών εποχιακών εργατών από παραγωγούς, για τα έτη 1997-1999, αποκοπούν από τις χορηγίες που τους παρέχονται. Προς τούτο, οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων ετοίμασαν ονομαστικούς καταλόγους, με το ακριβές ποσό της οφειλής από τον κάθε γεωργό, οι οποίοι διαβιβάστηκαν προς το Συμβούλιο μέσω του Υπουργείου Οικονομικών, με σκοπό την αποκοπή των σχετικών οφειλών. Το ποσό που οφείλεται ανέρχεται σε περίπου £590.000 και αφορά 719 παραγωγούς.

Το Συμβούλιο αποφάσισε να μην προχωρήσει στην αποκοπή των οφειλών από τις πληρωμές προς τους παραγωγούς, που έγιναν ύστερα από την παραχώρηση σ' αυτούς οικονομικής βοήθειας ύψους £4 εκ. από την Κυβέρνηση, αφού έλαβε υπόψη ότι τούτο θα είχε ως αποτέλεσμα μεγάλος αριθμός παραγωγών να μην πάρουν επιχορήγηση.

4.133.14 Χρέος από Unifruit Hellas. Η πιο πάνω εταιρεία, η οποία εδρεύει στην Ελλάδα, οφείλει στο Συμβούλιο το ποσό των £5.600 για αξία πατατών που αγόρασε το Δεκέμβριο του 1998. Η πώληση έγινε χωρίς την απαίτηση από μέρους του Συμβουλίου οποιασδήποτε εγγύησης, με αποτέλεσμα μέχρι σήμερα να μην έχει εισπραχθεί το οφειλόμενο ποσό.

Στις 25.4.2000 δόθηκαν οδηγίες στο νομικό σύμβουλο του Συμβουλίου για καταχώριση αγωγής εναντίον της πιο πάνω εταιρείας.

4.133.15 Απαιτήσεις Συμβουλίου από την εταιρεία μεταφορών SOMAT Βουλγαρίας. Από την πιο πάνω εταιρεία οφείλεται ποσό DM 9.132 (περίπου £2.691), που εκκρεμεί από το 1997, σχετικά με απώλειες κατά τη μεταφορά πατατών. Σύμφωνα με γνωμάτευση του νομικού συμβούλου του Συμβουλίου, τυχόν αγωγή εναντίον της πιο πάνω ξένης εταιρείας θεωρείται

άσκοπη και πολυέξοδη, συστήνει όμως τη λήψη νομικών μέτρων εναντίον του αντιπροσώπου της στην Κύπρο. Η υπόθεση εκκρεμεί στους νομικούς συμβούλους, χωρίς να έχουν δοθεί οδηγίες για καταχώριση ή όχι αγωγής. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι καταβάλλονται προσπάθειες είσπραξης του πιο πάνω ποσού, χωρίς πρόσθετα έξοδα δικαστικών μέτρων.

4.133.16 Οφειλή Συμβουλίου στην εταιρεία Van Bon Cold Stores (U.K.) Ltd. Το Συμβούλιο οφείλει στην πιο πάνω εταιρεία ποσό Stg£75.760 για αποθηκευτικά του 1994. Το ποσό αυτό παραμένει σε εκκρεμότητα, επειδή το Συμβούλιο έχει απαιτήσεις από την εταιρεία, ύψους Stg£204.000, λόγω ζημιών σε πατάτες, οι οποίες βρίσκονταν κάτω από την ευθύνη της. Στο μεταξύ η εταιρεία, η οποία είχε κινήσει νομικές διαδικασίες εναντίον του Συμβουλίου, βρίσκεται τώρα υπό εκκαθάριση και, από την αλληλογραφία μεταξύ του εκκαθαριστή και των δικηγόρων του Συμβουλίου, φαίνεται ότι, λόγω της παρόδου μεγάλου χρονικού διαστήματος, η υπόθεση πιθανόν να κλείσει, χωρίς την καταβολή οποιουδήποτε ποσού, είτε από το ένα μέρος είτε από το άλλο. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι, ύστερα από εισήγηση του νομικού του συμβούλου στο Ηνωμένο Βασίλειο, προτίθεται να αποσύρει την απαίτηση του, νοουμένου ότι και η εταιρεία θα αποσύρει ταυτόχρονα την απαίτηση της εναντίον του Συμβουλίου.

Μέρος Β

4.133.17 Καταστροφή στοιχείων πάγιου ενεργητικού που διαγράφηκαν ως άχρηστα. Τα στοιχεία πάγιου ενεργητικού, τα οποία διαγράφηκαν ως άχρηστα από τους λογαριασμούς του 1997 μέχρι 1999, δεν έχουν απομακρυνθεί και καταστραφεί, με αποτέλεσμα να μην ετοιμαστεί το σχετικό πιστοποιητικό καταστροφής. Όπως αντιλαμβάνομαι, αυτό προγραμματίζεται να γίνει με την ολοκλήρωση των ανακαινίσεων που γίνονται στο συσκευαστήριο Λάρνακας.

4.133.18 Μηχανήματα συσκευαστηρίου

(α) Τα μηχανήματα που παραχωρήθηκαν στα διάφορα συσκευαστήρια για τη συσκευασία πατατών, όπως αντιλαμβάνομαι, έχουν καταγραφεί, εκκρεμεί όμως η σφράγιση τους από το Συμβούλιο και η ετοιμασία σχετικού πιστοποιητικού καταγραφής τους στο κάθε συσκευαστήριο.

(β) Δεν έχει διευκρινιστεί το θέμα της κυριότητας των μηχανημάτων που αγοράζονται από τα συσκευαστήρια και χρησιμοποιούνται για τη συσκευασία πατατών, για τα οποία το Συμβούλιο καταβάλλει 10% για αποσβέσεις και 9% για τόκους, πάνω στην αξία της αγοράς τους.

4.133.19 Φόρος εισοδήματος και έκτακτη εισφορά για την Άμυνα της Δημοκρατίας. Δεν έχει ληφθεί τελική απόφαση από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Κράτους, κατά πόσο το Συμβούλιο απαλλάσσεται από τις πιο πάνω φορολογίες.

4.133.20 Οικονομικές Διατάξεις και Κανονισμοί Αποθηκών. Ετοιμάστηκε προσχέδιο, το οποίο ωστόσο δεν υποβλήθηκε στο Συμβούλιο για έγκριση.

4.133.21 Κανονισμοί διέποντες τους όρους υπηρεσίας του προσωπικού. Ετοιμάστηκαν και δόθηκαν στο νομικό σύμβουλο του Συμβουλίου, για νομοτεχνική επεξεργασία.

4.133.22 Χρεώστες εξωτερικού. Το Συμβούλιο δεν έχει αποφασίσει για το θέμα της ετοιμασίας συμφωνιών και εγγυήσεων από μέρους των πρώτων αγοραστών και αντιπροσώπων στο εξωτερικό.

4.133.23 Λογαριασμοί χρεωστών. Οι λογαριασμοί χρεωστών περιλαμβάνουν τα πιο κάτω ποσά, για τα οποία υπάρχουν διαφορές και τα οποία εκκρεμούν για αρκετά χρόνια.

(α) **£14.717** - Αφορά την επιχορήγηση τόκων του δανείου από τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, που προκύπτει από τη διαφορά στον τρόπο υπολογισμού του τόκου.

(β) **£7.620** - Αφορά την πώληση πατατόσπορου το 1993 σε συγκεκριμένο παραγωγό. Επιπρόσθετα, αυτός χρωστά στο Συμβούλιο δάνειο ύψους £23.705 που πήρε το 1992, χωρίς να έχει μέχρι σήμερα καταβάλει οποιαδήποτε δόση. Το Συμβούλιο έχει πάρει νομικά μέτρα για είσπραξη των ποσών αυτών.

4.134 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΣΦΑΓΕΙΟΥ

Μέρος Α

4.134.1 Οικονομική κατάσταση

(α) **Πρόβλημα ρευστότητας.** Το Συμβούλιο εξακολουθεί να αντιμετωπίζει πολύ σοβαρό πρόβλημα ρευστότητας, με αποτέλεσμα να αδυνατεί να τακτοποιήσει τις τρέχουσες υποχρεώσεις του, οι οποίες στις 31.12.99 ανέρχονταν σε £6,74 εκ., ενώ το κυκλοφορούν ενεργητικό ήταν £0,44 εκ., δηλαδή υπήρχε έλλειμμα στο κεφάλαιο κίνησης ύψους £6,3 εκ. Όπως προκύπτει, η λειτουργία του Συμβουλίου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη συνέχιση της παροχής οικονομικής υποστήριξης από την Κυβέρνηση, είτε υπό μορφή χορηγίας είτε υπό μορφή εγγυήσεων.

(β) **Αποτελέσματα έτους.** Το Συμβούλιο παρουσίασε για το 1999 έλλειμμα ύψους £997.535, σε σύγκριση με £807.405 το 1998. Στις 31.12.99 το σύνολο των συσσωρευμένων ελλειμμάτων του Συμβουλίου ανήλθε σε £7,26 εκ., σε σύγκριση με £6,26 εκ. το 1998.

(γ) **Έσοδα.** Τα έσοδα του Συμβουλίου ανήλθαν σε £3,24 εκ., σε σύγκριση με £3,37 εκ. το 1998, δηλαδή σημείωσαν μείωση £0,13 εκ. Αυτή οφείλεται κυρίως στη μείωση των εισπράξεων από τα δικαιώματα σφαγής, από £2,98 εκ. που ήταν το 1998 σε £2,87 εκ. το 1999. Στα έσοδα περιλαμβάνεται κρατική χορηγία ύψους £0,2 εκ., όπως και κατά το προηγούμενο έτος.

(δ) **Έξοδα.** Τα έξοδα του Συμβουλίου ανήλθαν σε £4,24 εκ., σε σύγκριση με £4,18 εκ. κατά το προηγούμενο έτος, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £0,06 εκ., που προήλθε κυρίως από την αύξηση των μισθωτών υπηρεσιών.

(ε) **Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.** Οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις του Συμβουλίου ανέρχονταν στις 31.12.99 σε £2,30 εκ., σε σύγκριση με £2,32 εκ. το 1998.

(στ) **Λογιστικές Αναλογίες.** Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Συμβουλίου:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	0,065	0,067
Μισθωτές Υπηρεσίες προς Έξοδα	72,17%	72,11%

4.134.2 Προσωπικό. Το Συμβούλιο εργοδοτούσε 43 μόνιμους υπαλλήλους και 193 εργάτες (43 μόνιμους υπαλλήλους και 196 εργάτες το 1998), με σύνολο απολαβών £3,06 εκ. (£664.092 μόνιμο προσωπικό και £2.392.857 εργατικό προσωπικό), σε σύγκριση με £3,01 εκ. το 1998 (£658.369 μόνιμο προσωπικό και £2.353.423 εργατικό προσωπικό), δηλαδή σημειώθηκε αύξηση ύψους £0,05 εκ. ή 1,7%, που οφείλεται κυρίως στην αύξηση των ημερομισθίων. Με βάση τα δεδομένα αυτά, ο μέσος όρος ετήσιων δαπανών για κάθε μόνιμο υπάλληλο ανέρχεται σε £15.444, σε σύγκριση με £15.310 το 1998, και για κάθε εργάτη £12.398, σε σύγκριση με £12.007 για το 1998. Στο σύνολο των απολαβών περιλαμβάνεται ποσό £84.664, το οποίο

καταβλήθηκε στο μόνιμο προσωπικό (£98.074 το 1998) για υπερωριακή απασχόληση. Επίσης περιλαμβάνεται ποσό £240.305, το οποίο καταβλήθηκε στο εργατικό προσωπικό για τον ίδιο σκοπό (£274.908 το 1998).

4.134.3 Αποζημίωση για υπερωριακή απασχόληση λόγω έκτακτης κλήσης. Υπάλληλοι του Συμβουλίου, όταν καλούνται να εργαστούν υπερωριακά λόγω έκτακτης ανάγκης, αποζημιώνονται με τουλάχιστον τέσσερις ώρες υπερωριακή απασχόληση, ανεξάρτητα αν η απασχόληση τους ήταν για μικρότερη διάρκεια, χωρίς ωστόσο να περιλαμβάνεται τέτοια πρόνοια στη σχετική συλλογική σύμβαση. Σύμφωνα με το Συμβούλιο, η αποζημίωση για υπερωριακή απασχόληση τεσσάρων ωρών, καταβάλλεται στους υπαλλήλους στις περιπτώσεις έκτακτης σφαγής βοοειδών, κυρίως, κατά τα Σαββατοκυριακά και αργίες, λαμβανομένης υπόψη της απόστασης του Κεντρικού Σφαγείου από τις πόλεις, καθώς και της υποχρέωσης του να ανταποκριθεί στη σχετική νομοθεσία. Το θέμα θα τεθεί από το Συμβούλιο για επίλυση, κατά τη διάρκεια της συζήτησης των ετήσιων συμβάσεων με τις συντεχνίες.

4.134.4 Επίδομα σκληρής/ανθυγιεινής εργασίας. Σε αντίθεση με τη συλλογική σύμβαση, το πιο πάνω επίδομα υπολογίζεται επί των συνολικών απολαβών, αντί του βασικού μισθού. Συναφώς αναφέρεται ότι η καταβολή του δεν προνοείται ούτε στους Κανονισμούς, αλλά ούτε και στον Προϋπολογισμό γίνεται σχετική πρόνοια.

Καταβάλλεται επίσης επίδομα 5% πάνω στις συνολικές απολαβές, για ιδιαίτερες συνθήκες εργασίας, χωρίς να καθορίζεται στη σύμβαση επί ποιου ποσού υπολογίζεται και χωρίς να προνοείται σε Κανονισμούς του Συμβουλίου η καταβολή του. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι, τα ωφελήματα του προσωπικού ρυθμίζονται μέσω ελεύθερων διαπραγματεύσεων μεταξύ των δύο μερών και καταγράφονται στις σχετικές συλλογικές συμβάσεις, στις οποίες θα γίνονται σαφέστερες διατυπώσεις στο μέλλον.

4.134.5 Αναθεώρηση δικαιωμάτων σφαγής. Με τροποποιητικούς Κανονισμούς η Βουλή ενέκρινε αύξηση των δικαιωμάτων σφαγής και επιβολή δικαιωμάτων στις περιπτώσεις μεταφοράς σφάγιων με όχημα του Συμβουλίου. Με απόφαση του το Διοικητικό Συμβούλιο του Σφαγείου ανέστειλε την είσπραξη των νέων δικαιωμάτων και έκρινε ως καταλληλότερο χρόνο εφαρμογής του Κανονισμού το χρόνο υποβολής του προγράμματος αναβάθμισης των εγκαταστάσεων του Σφαγείου, για σκοπούς εξασφάλισης της έγκρισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη σχετική Νομοθεσία δε φαίνεται να παρέχεται τέτοια εξουσία στο Διοικητικό Συμβούλιο. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι το Διοικητικό Συμβούλιο συζητεί το θέμα αναπροσαρμογής των τελών σφαγής, ώστε αυτά να συνάδουν με τα εγκριθέντα από τη Βουλή τέλη και ότι η μη εφαρμογή τους μέχρι σήμερα οφείλεται στον αθέμιτο ανταγωνισμό που υφίσταται το Συμβούλιο από τα Κοινοτικά Σφαγεία.

4.134.6 Θέματα που αναφέρονται στα πρακτικά του Διοικητικού Συμβουλίου

(α) Διορισμός Ερευνώντα Λειτουργού. Ύστερα από εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου του Σφαγείου, διορίστηκε από τον Υπουργό Εσωτερικών Λειτουργός για διερεύνηση παραπτώματων, στα οποία πιθανόν, κατά την άποψη του Συμβουλίου, να περιέπεσαν διευθυντικά στελέχη του Συμβουλίου.

(β) Αστυνομική έρευνα. Για πιθανά παραπτώματα, σε σχέση με οικονομικά θέματα, διεξάγεται αστυνομική έρευνα εναντίον ανώτερων στελεχών του Συμβουλίου. Η αστυνομική έρευνα διεξάγεται μετά από συγκεκριμένες καταγγελίες προς το Διοικητικό Συμβούλιο. Στο μεταξύ τέθηκαν σε διαθεσιμότητα από 2.6.2000 δυο διευθυντικά στελέχη του Συμβουλίου.

(γ) Διορισμός Συμβούλου και Επιτηρητή. Μετά από διαπίστωση του Διοικητικού Συμβουλίου ότι το Σφαγείο δε διοικείται σωστά, διορίστηκε Σύμβουλος και Επιτηρητής, πάνω σε προσωρινή βάση, με σκοπό να επιτηρεί τη λειτουργία του Σφαγείου, ο οποίος, από 2.6.2000, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, εκτελεί και καθήκοντα Γενικού Διευθυντή.

4.134.7 Προϋπολογισμός. Ο Προϋπολογισμός του έτους 1999 δεν έχει κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων, σύμφωνα με τον περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ψήφιση Προϋπολογισμών) Τροποποιητικό Νόμο αρ. 186/91, ημερ. 1.11.91.

4.134.8 Οφειλόμενες δόσεις δανείων. Λόγω των οικονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει, το Συμβούλιο αδυνατεί να καταβάλει από το 1989 τις τοκοχρεολυτικές δόσεις δανείων σε τράπεζες και την Κυβέρνηση, ύψους £4.704.555. Με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 51.465, ημερ. 22 και 23.3.2000, εγκρίθηκε η ενοποίηση του συνόλου των οφειλών του Σφαγείου, οι οποίες ανέρχονταν σε περίπου £8,3 εκ., και η παραχώρηση από τους Δανειστικούς Επιτρόπους ανάλογου δανείου, με μειωμένο επιτόκιο και 20 χρόνια περίοδο αποπληρωμής.

4.134.9 Ταμείο Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης Υπαλλήλων του Συμβουλίου. Μέχρι σήμερα το Ταμείο λειτουργεί βάσει Κανονισμών που εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο του Κεντρικού Σφαγείου. Ο έλεγχος του Ταμείου διενεργήθηκε από ιδιώτη ελεγκτή, παρόλο που η απάντηση σε σχετικό αίτημα του Συμβουλίου για έλεγχο από την Υπηρεσία μου ήταν θετική, νοουμένου ότι οι σχετικοί Κανονισμοί θα τύγχαναν της έγκρισης του Υπουργικού Συμβουλίου, κάτι που ακόμη δεν έχει προωθηθεί. Όπως μου έχει αναφερθεί, το θέμα θα τεθεί ενώπιον του Διοικητικού Συμβουλίου του Σφαγείου, για λήψη απόφασης.

4.134.10 Επιβολή προστίμου λόγω καθυστέρησης στην πληρωμή των εισφορών κοινωνικών ασφαλίσεων και φόρου εισοδήματος. Λόγω καθυστέρησης στην πληρωμή των οφειλόμενων ποσών, το Συμβούλιο επιβαρύνθηκε και για το 1999 με πρόστιμο £4.478 για τις εισφορές κοινωνικών ασφαλίσεων και £9.687 για φόρο εισοδήματος. Η καθυστέρηση στην πληρωμή των οφειλόμενων ποσών είναι άμεσο αποτέλεσμα του προβλήματος ρευστότητας που το Συμβούλιο αντιμετωπίζει για σειρά ετών. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι, με την ενοποίηση των δανείων, τα καθυστερημένα ποσά θα αποπληρωθούν.

4.134.11 Προσφορές. Δε γίνεται σωστή ενημέρωση του μητρώου προσφορών με τις αγορές προμηθειών, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατός ο έλεγχος των ποσοτήτων που παραλήφθηκαν, σε σχέση με τις παραγγελθείσες.

Για αρκετές προσφορές γίνεται μόνο γενική και όχι λεπτομερής περιγραφή των προδιαγραφών, με αποτέλεσμα να μην είναι σε θέση το Συμβούλιο Προσφορών να αξιολογήσει σωστά τις προσφορές που υποβάλλονται.

Επειδή οι Κανονισμοί Προσφορών, όπως εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο, παρουσιάζουν αρκετές ελλείψεις, κενά και αδυναμίες, εισηγήθηκα την αναθεώρησή τους, ώστε να συνάδουν με τον περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμο και Κανονισμούς. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι, το Διοικητικό Συμβούλιο του Σφαγείου, με απόφαση του ημερομηνίας 3.9.99, έχει αναβαθμίσει την Επιτροπή Προσφορών, ώστε αυτή να αποτελείται από τρία μέλη του και πρόθεση του είναι να εφαρμόσει τους νέους Δημοτικούς Κανονισμούς Προσφορών που ετοιμάζονται από την Ένωση Δήμων, σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία.

4.134.12 Αναβάθμιση εγκαταστάσεων. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με την απόφαση του αρ. 51.465 ημερ. 22 και 23.3.2000, ενέκρινε την παραχώρηση στο Κεντρικό Σφαγείο του

ποσού των £1.065.000, για αναβάθμιση των εγκαταστάσεων του και για εναρμόνιση του με τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ποσού £300.000 για αντιμετώπιση του προβλήματος της περιβαλλοντικής ρύπανσης.

Μέρος Β

4.134.13 Συμβόλαιο για πώληση εντέρων. Όπως ανέφερα στην Έκθεση μου για το 1998, από σχετική έρευνα αναφορικά με το πιο πάνω συμβόλαιο, η οποία διεξήχθη μετά από παράκληση του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, εντοπίστηκαν τα ακόλουθα:

(α) Συντήρηση/επιδιόρθωση μηχανημάτων διαχωρισμού των εντέρων. Παρόλο που σύμφωνα με τον όρο 10 του συμβολαίου τα έξοδα συντήρησης/επιδιόρθωσης των μηχανημάτων διαχωρισμού των εντέρων έπρεπε να βαρύνουν τον αγοραστή, τα έξοδα αυτά καταβάλλονταν από το Σφαγείο. Ο λογαριασμός του αγοραστή άρχισε να χρεώνεται με τα πιο πάνω έξοδα από 1.7.98, τακτική που ακολουθείται και με το νέο αγοραστή.

(β) Κατανάλωση νερού. Ενώ, σύμφωνα με το συμβόλαιο, το κόστος του νερού που καταναλώνουν οι μηχανές διαχωρισμού εντέρων βαρύνει τον αγοραστή, δεν υπήρχε ξεχωριστός μετρητής νερού για τις μηχανές αυτές, ώστε να γίνεται η ανάλογη χρέωση. Στον αγοραστή χρεωνόταν μόνο η κατανάλωση νερού που παρεχόταν σε άλλες εγκαταστάσεις, εκτός του Σφαγείου, και σε τιμή ψηλότερη της κανονικής, ώστε να καλύπτεται και η παροχή νερού στις μηχανές διαχωρισμού των εντέρων. Επειδή η διευθέτηση αυτή, σύμφωνα με εκτίμηση της Υπηρεσίας μου, ήταν σε βάρος του Σφαγείου, εισηγήθηκα την εγκατάσταση ξεχωριστών μετρητών νερού. Οι μετρητές αυτοί τοποθετήθηκαν το Σεπτέμβριο 1998, χωρίς όμως να γίνεται η ανάλογη χρέωση στον αγοραστή. Όπως έχω πληροφορηθεί, από το Νοέμβριο 1999 ο αγοραστής χρεώνεται ανελλιπώς με βάση τις ενδείξεις των μετρητών νερού.

(γ) Κατανάλωση ρεύματος. Ενώ, σύμφωνα με τους όρους του συμβολαίου, το κόστος κατανάλωσης ρεύματος από τις πιο πάνω μηχανές βαρύνει τον αγοραστή, ωστόσο η χρέωση γινόταν με ένα πάγιο ποσό £70 το μήνα. Εισηγήθηκα την εγκατάσταση ξεχωριστού μετρητή για καταμέτρηση/χρέωση της πραγματικής κατανάλωσης ρεύματος. Ο μετρητής εγκαταστάθηκε, χωρίς όμως το Σφαγείο να αλλάξει τον τρόπο χρέωσης του ρεύματος που καταναλώνει ο αγοραστής. Όπως έχω πληροφορηθεί, από το Νοέμβριο του 1999 η κατανάλωση ρεύματος χρεώνεται σύμφωνα με τις ενδείξεις των μετρητών.

(δ) Καταστραμμένα έντερα. Τα καταστραμμένα έντερα καταμετρούνται καθημερινά και καταχωρίζονται σε ειδική κατάσταση, η οποία υπογράφεται από υπάλληλο και το Διευθυντή του Σφαγείου. Εισηγήθηκα τη χρήση ειδικού εντύπου, το οποίο να εκδίδεται καθημερινά για τα καταστραμμένα έντερα και να υπογράφεται από υπάλληλο του Σφαγείου και εκπρόσωπο του αγοραστή. Επίσης, ο Διευθυντής του Σφαγείου ή εκπρόσωπος του να προβαίνει καθημερινά σε σχετικό έλεγχο. Η εισήγηση μου έγινε αποδεκτή.

Σχετικά με την ορθή εφαρμογή του πιο πάνω συμβολαίου, το Συμβούλιο διόρισε ερευνητική επιτροπή, το πόρισμα της οποίας παραπέμφθηκε στη Νομική Υπηρεσία, η οποία, κατόπι σχετικής επεξεργασίας, το παρέδωσε στο Διοικητικό Συμβούλιο, όπου εκκρεμεί η διαδικασία πειθαρχικής δίωξης. Όπως έχω πληροφορηθεί, στο νέο συμβόλαιο που ισχύει από το Νοέμβριο του 1999, δεν προνοείται αποζημίωση του αγοραστή για καταστραμμένα έντερα.

4.134.14 Ταμείο Ευημερίας Προσωπικού του Συμβουλίου. Παρατηρήθηκε ότι για τη λειτουργία του Ταμείου δεν έχουν θεσπιστεί Κανονισμοί, όπως προβλέπεται στους περί Σφαγείων Νόμους. Όπως έχω πληροφορηθεί, το Ταμείο Ευημερίας Προσωπικού του

Σφαγείου, λειτουργεί με βάση καταστατικό που έχει εγκριθεί από τον Έφορο Σωματείων, και παρόμοια διευθέτηση έχει ήδη εφαρμοστεί από το Δήμο Λευκωσίας και άλλους Δημόσιους Οργανισμούς. Όμως, πρόθεση του Σφαγείου είναι να ζητήσει νομική συμβουλή και στην ανάγκη να αποταθεί για θέσπιση Κανονισμών.

4.135 ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ - ΓΕΝΙΚΑ

Μέρος Α

4.135.1 Φόρος εισοδήματος και έκτακτη εισφορά. Τα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας ανταποκρίνονται πλήρως από το 1995 στις φορολογικές τους υποχρεώσεις που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία.

4.135.2 Συστήματα εσωτερικού ελέγχου. Ο συνεχώς αυξανόμενος όγκος των δραστηριοτήτων των Συμβουλίων επιβάλλει τη δημιουργία καλά οργανωμένων Τμημάτων Εσωτερικού Ελέγχου, στελεχωμένων με κατάλληλο, έμπειρο και προσοντούχο προσωπικό, και την ετοιμασία προγραμμάτων εργασίας, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου.

4.135.3 Αγορά νερού από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων- Εκκρεμείς υποχρεώσεις. Οι συνολικές οφειλές των Συμβουλίων Υδατοπρομήθειας προς το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων ανέρχονταν στις 31.12.99 σε £15,6 εκ. Ποσό £6,2 εκ. δεν περιλαμβάνεται στους αντίστοιχους λογαριασμούς των Συμβουλίων, επειδή αντιπροσωπεύει αύξηση της τιμής αγοράς νερού από 27 σεντ το κυβ. μ. σε 33,5 σεντ το κυβ. μ., την οποία τα Συμβούλια δεν αποδέχονται. Ποσό £6,9 εκ. παρουσιάζεται στους λογαριασμούς, αλλά αυτό δε γίνεται αποδεκτό, για τους εξής λόγους:

(α) Το νερό που προμήθευσε το Διυλιστήριο Λεμεσού (£5,8 εκ.) στο Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λεμεσού τιμολογήθηκε προς 33,5 σεντ το κυβ. μ., ενώ οι εγκριμένες τιμές πώλησης προς τους καταναλωτές είναι κατά πολύ χαμηλότερες.

(β) Το νερό αξίας £1,1 εκ., το οποίο αντλήθηκε από ένδεκα συνολικά γεωτρήσεις στη Γερμασόγεια, τιμολογείτο μέχρι 31.5.98 προς 3,7 σεντ το κυβ. μ. και από 1.6.98 προς 33,5 σεντ το κυβ. μ., χρεώσεις που δεν αποδέχεται το Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λεμεσού. Προβάλλεται επίσης η απαίτηση από το Συμβούλιο, ότι η Κυβέρνηση πρέπει να παρέχει το νερό αυτό δωρεάν, ως αντιστάθμισμα των ζημιών που προκλήθηκαν σ' αυτό από την απώλεια των πηγών προμήθειας νερού, λόγω της κατασκευής του Φράγματος Κούρρη στην Άλσσσα.

4.135.4 Αντικανονική πώληση νερού. Συνεχίστηκε και κατά το 1999 η πώληση νερού σε περιοχές εκτός των ορίων προμήθειας νερού από τα Συμβούλια, με βάση τις διατάξεις του Νόμου. Εξέφρασα την άποψη ότι τέτοιες ενέργειες είναι αντικανονικές, επειδή οι περιοχές αυτές είναι εκτός των ορίων προμήθειας νερού των Συμβουλίων και η τιμή πώλησης είναι ψηλότερη από εκείνη που χρεώνεται στους καταναλωτές τους. Εισηγήθηκα να μελετηθεί η πιθανότητα ένταξης των εν λόγω περιοχών στα όρια των Συμβουλίων, με κατάλληλη νομοθετική ρύθμιση.

4.135.5 Πρόωρη αφυπηρέτηση με την παραχώρηση πρόσθετων προσαυξήσεων. Σε μέλη του προσωπικού των Συμβουλίων, τα οποία υποβάλλουν αίτηση για πρόωρη αφυπηρέτηση, παραχωρούνται δύο πρόσθετες προσαυξήσεις, πέρα από την ανώτατη βαθμίδα της κλίμακας τους, χωρίς να υπάρχει στη νομοθεσία και στα σχέδια υπηρεσίας σχετική πρόνοια που να επιτρέπει την παραχώρηση των προσαυξήσεων αυτών.

4.135.6 Προσλήψεις/προαγωγές σε θέσεις πρώτου διορισμού και προαγωγής. Σε αντίθεση με τις πρόνοιες των υφιστάμενων Κανονισμών και των Σχεδίων Υπηρεσίας,

συνεχίζεται η τακτική της πρόσληψης ή/και προαγωγής σε θέσεις πρώτου διορισμού και προαγωγής, χωρίς οι θέσεις αυτές να έχουν προηγουμένως δημοσιευτεί.

4.135.7 Προσφορές. Έχω εισηγηθεί τη βελτίωση του τρόπου ταξινόμησης και αρχειοθέτησης, τόσο των προσφορών, όσο και των συμβολαίων, καθώς επίσης και την τήρηση ειδικά διαρρυθμισμένων μητρώων, για παρακολούθηση της πιστής και σωστής εκτέλεσης των προσφορών. Εισηγήθηκα επίσης την ετοιμασία και υποβολή για έγκριση, σύμφωνα με το άρθρο 40(1)(η) και (2) του περί Υδατοπρομήθειας Νόμου (Κεφ. 350), εκσυγχρονισμένων Κανονισμών Προσφορών, λαμβάνοντας υπόψη και τις πρόνοιες των περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμων και Κανονισμών.

Μέρος Β

4.135.8 Σύσταση και λειτουργία Ταμείων. Δεν έχουν ακόμη θεσπιστεί Κανονισμοί που να διέπουν τη σύσταση και λειτουργία των Ταμείων Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης, Ευημερίας κ.τ.λ., όπως προνοεί το άρθρο 14(3) του περί Υδατοπρομήθειας (Δημοτικών και Άλλων Περιοχών) Νόμου (Κεφ. 350).

4.135.9 Οργανικές θέσεις Συμβουλίων. Παρατηρήθηκαν και πάλι περιπτώσεις μη εφαρμογής των προνοιών του άρθρου 14(1) του περί Υδατοπρομήθειας (Τροποποιητικού) Νόμου 172/88, που καθορίζει ότι η δημιουργία νέων θέσεων και σχεδίων υπηρεσίας πρέπει να εγκρίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Ως αιτιολογία δίνεται το γεγονός ότι οι νέες θέσεις περιλαμβάνονται στις αντίστοιχες συλλογικές συμβάσεις, οι οποίες τυγχάνουν της έγκρισης και του Υπουργικού Συμβουλίου.

4.135.10 Κανονισμοί Αποθήκης και Οικονομικές Οδηγίες. Δεν έχουν ακόμη υποβληθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση και δημοσίευση οι Κανονισμοί Αποθήκης και οι Οικονομικές Οδηγίες που υιοθέτησαν και εφαρμόζουν τα Συμβούλια, σε αντίθεση με το άρθρο 40(1)(η) και (2) του περί Υδατοπρομήθειας Νόμου (Κεφ. 350).

4.135.11 Εκπτώσεις στους λογαριασμούς νερού. Τα Συμβούλια εξακολουθούν να εγκρίνουν εκπτώσεις στους καταναλωτές, λόγω διαρροών σε υπόγειες εγκαταστάσεις, παρόλο που οι ισχύοντες Κανονισμοί δεν προβλέπουν οτιδήποτε για το θέμα αυτό. Όλα τα Συμβούλια έχουν περιλάβει σαφή πρόνοια σε νέους τροποποιητικούς Κανονισμούς, οι οποίοι δεν έχουν εγκριθεί ακόμα.

4.136 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Μέρος Α

4.136.1 Οικονομική κατάσταση

(α) **Αποτελέσματα έτους.** Οι λογαριασμοί παρουσίασαν έλλειμμα £270.445, σε σύγκριση με £255.376 το 1998.

(β) **Έσοδα.** Τα έσοδα ανήλθαν σε £5.653.168, σε σύγκριση με £4.945.251 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση κατά £707.917, που οφείλεται κυρίως στις αυξημένες πωλήσεις νερού, την παροχή υπηρεσιών στους καταναλωτές και στην επιστροφή φόρου προστιθέμενης αξίας ύψους £191.353, για τα έτη 1993 -1998.

(γ) **Έξοδα.** Τα έξοδα ανήλθαν σε £5.923.613, σε σύγκριση με £5.200.627 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £722.986, που οφείλεται κυρίως στο αυξημένο κόστος πωλήσεων νερού και στην αυξημένη εισφορά στο Ταμείο Συντάξεων και Φιλοδωρημάτων.

(δ) Εκκρεμείς υποχρεώσεις. Ποσά £697.915 και £3.927.985, που αντιπροσωπεύουν την αύξηση της τιμής αγοράς νερού από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, για την περίοδο 1.1.90-31.12.91 και 1.1.94 - 31.12.99, αντίστοιχα, δεν περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς. Το Συμβούλιο δεν αποδέκτηκε την πληρωμή των ποσών αυτών, γιατί η αύξηση των τελών πώλησης νερού στους καταναλωτές εγκρίθηκε, με καθυστέρηση, στις 27.12.91, για την πρώτη περίπτωση, ενώ για τη δεύτερη, παρόλο που ζητήθηκε έγκαιρα η αύξηση των τελών πώλησης νερού, αυτή δεν εγκρίθηκε ακόμη.

(ε) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Συμβουλίου:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	1,60	1,96
Πλεόνασμα/(Έλλειμμα) Έτους προς Απασχολούμενο Κεφάλαιο	(3,56%)	(3,45%)

4.136.2 Προσωπικό. Το Συμβούλιο εργοδοτούσε 134 πρόσωπα και οι δαπάνες για μισθούς, επιδόματα και εργοδοτικές εισφορές στα διάφορα ταμεία ήταν £2.546.467, σε σύγκριση με £2.199.433 το 1998.

4.136.3 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις. Στις 31.12.99 οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις για δάνεια από τους Δανειστικούς Επιτρόπους ανέρχονταν σε £970.695.

4.136.4 Απώλεια νερού. Το ποσοστό της απώλειας νερού μεταξύ της ποσότητας που αγοράστηκε και αυτής που πωλήθηκε ήταν 16,43%, σε σύγκριση με 10,47% το 1998.

4.136.5 Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου. Ο συνεχώς αυξανόμενος όγκος εργασιών του Συμβουλίου επιβάλλει τη σταδιακή βελτίωση και επέκταση των προγραμμάτων ελέγχου, έτσι ώστε να καλύπτουν όλους τους τομείς δραστηριότητας του Συμβουλίου. Η λειτουργία του Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου αναμένεται να τεθεί πάνω σε μια πιο οργανωμένη βάση, με την πλήρωση της θέσης του Εσωτερικού Ελεγκτή που προκηρύχθηκε πρόσφατα.

4.136.6 Πρόωρη αφυπηρέτηση με την παραχώρηση πρόσθετων προσαυξήσεων. Σε τρία μέλη του προσωπικού του Συμβουλίου, τα οποία αφυπηρέτησαν πρόωρα αρχές του 2000, παραχωρήθηκαν δύο πρόσθετες προσαυξήσεις, πέρα από την ανώτατη βαθμίδα της κλίμακας τους, χωρίς να υπάρχει στη νομοθεσία και στα σχέδια υπηρεσίας σχετική πρόνοια που να επιτρέπει την παραχώρηση των προσαυξήσεων αυτών.

4.136.7 Προσλήψεις/προαγωγές. Κατά τη διάρκεια του έτους έγιναν προσλήψεις/προαγωγές, σε θέσεις πρώτου διορισμού και προαγωγής, χωρίς να γίνει σχετική δημοσίευση των θέσεων, σε αντίθεση με τις πρόνοιες των υφιστάμενων Κανονισμών και των Σχεδίων Υπηρεσίας.

4.136.8 Πώληση νερού σε περιοχές εκτός των ορίων του Συμβουλίου. Το Συμβούλιο συνέχισε και κατά το 1999 την παροχή νερού σε περιοχές που βρίσκονται εκτός των ορίων υδατοπρομήθειας του Συμβουλίου, σε αντίθεση με τις διατάξεις του σχετικού Νόμου, στην τιμή των 27 σεντ το κυβ.μ., όση δηλαδή είναι και η τιμή αγοράς του από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων. Εξέφρασα την άποψη ότι η πιο πάνω ενέργεια του Συμβουλίου είναι αντικανονική, επειδή οι περιοχές αυτές είναι εκτός των ορίων υδατοπρομήθειας και η τιμή πώλησης είναι ψηλότερη εκείνης με την οποία χρεώνονται οι καταναλωτές του. Εισηγήθηκα να μελετηθεί η

πιθανότητα ένταξης των εν λόγω περιοχών στα όρια του Συμβουλίου, με κατάλληλη νομοθετική ρύθμιση.

4.136.9 Υδροδότηση Νέου Σταδίου ΓΣΠ. Οι δαπάνες για τη σύνδεση του Νέου ΓΣΠ με τον αγωγό του Συμβουλίου, καθώς επίσης και τα δικαιώματα αξιοποίησης γης και όγκου οικοδομής, ύψους £58.256, δεν έχουν καταβληθεί ακόμη από την Κυβέρνηση, σε αντίθεση με την πρόνοια της παραγράφου 6 της συμφωνίας εκχώρησης μεταξύ του ΓΣΠ και της Κυβέρνησης, η οποία αναφέρει ότι «η Κυβέρνηση αναλαμβάνει όπως μεταφέρει ηλεκτρικό ρεύμα και νερό εις την εν λόγω έκταση γης».

4.136.10 Προσφορές. Έχω εισηγηθεί τη βελτίωση του τρόπου ταξινόμησης και αρχειοθέτησης, τόσο των προσφορών, όσο και των συμβολαίων, καθώς επίσης και την τήρηση ειδικά διαρρυθμισμένων μητρώων, για παρακολούθηση της σωστής και πιστής εκτέλεσης των προσφορών. Εισηγήθηκα επίσης την ετοιμασία και υποβολή για έγκριση, σύμφωνα με το άρθρο 40(1)(η) και (2) του Νόμου, εκσυγχρονισμένων Κανονισμών Προσφορών, λαμβάνοντας υπόψη και τις πρόνοιες των περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμων και Κανονισμών.

4.136.11 Χρεώστες καταναλωτές. Το υπόλοιπο του λογαριασμού για τους χρεώστες καταναλωτές ήταν £721.325, σε σύγκριση με £866.261 το 1998. Αυτό περιλαμβάνει τους λογαριασμούς της τελευταίας περιόδου του 1999 (£360.047) και λογαριασμούς καταναλωτών, των οποίων η παροχή νερού έχει αποσυνδεθεί.

Μέρος Β

4.136.12 Προμήθεια νερού στους Τουρκοκύπριους κατοίκους Λευκωσίας. Η αξία του νερού που προμήθευσε το Συμβούλιο στους Τουρκοκύπριους κατοίκους Λευκωσίας από το 1963 μέχρι 31.12.81 ήταν £1.779.330. Το ποσό αυτό δεν έχει εισπραχθεί, ούτε και παρουσιάζεται στους λογαριασμούς του Συμβουλίου. Από 1.1.82 τη δαπάνη για την προμήθεια του νερού στους Τουρκοκύπριους κατοίκους Λευκωσίας επιβαρύνεται η Κυβέρνηση.

4.137 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Μέρος Α

4.137.1 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί παρουσίασαν έλλειμμα £1.542.482, σε σύγκριση με £1.236.462 το 1998.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα ανήλθαν σε £2.642.827, σε σύγκριση με £2.644.111 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε μείωση £1.284.

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα ανήλθαν σε £4.185.309, σε σύγκριση με £3.880.573 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £304.736, που οφείλεται κυρίως στην αύξηση του κόστους αγοράς νερού, των γενικών και λειτουργικών εξόδων, καθώς και των εξόδων συντήρησης και λειτουργίας των στοιχείων πάγιου ενεργητικού.

(δ) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Συμβουλίου:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	0,20	0,27
Πλεόνασμα/(Έλλειμμα) Έτους προς Απασχολούμενο Κεφάλαιο	(32,54%)	(13,74%)

4.137.2 Προσωπικό. Το Συμβούλιο εργοδοτούσε 106 πρόσωπα και οι δαπάνες για μισθούς, επιδόματα και εργοδοτικές εισφορές στα διάφορα ταμεία ήταν £1.709.993, σε σύγκριση με £1.700.732 το προηγούμενο έτος.

4.137.3 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις. Στις 31.12.99 το Συμβούλιο χρωστούσε στους Δανειστικούς Επιτρόπους και την Κυβέρνηση δάνεια συνολικού ύψους £677.701.

4.137.4 Απώλεια νερού. Η απώλεια νερού το 1999 ήταν 0,86 εκ. κυβ. μέτρα ή 8,71%, σε σύγκριση με 1,17 εκ. κυβ. μέτρα ή 12,78% το 1998.

4.137.5 Αγορά νερού από το Διυλιστήριο Λεμεσού του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων. Για την περίοδο 11.4.94 μέχρι 31.12.99 το Συμβούλιο προμηθεύτηκε περίπου 27,5 εκ. κυβ. μέτρα νερού από το Διυλιστήριο Λεμεσού, το οποίο αποδέκτηκε προκαταρκτικά την παροχή προς το Συμβούλιο ετήσιας ποσότητας νερού 1,7 εκ. κυβ. μέτρα, χωρίς επιβάρυνση, λόγω απώλειας των πηγών προμήθειας νερού στην περιοχή 'Αλασσας, λόγω της κατασκευής του Φράγματος Κούρρη. Για ποσότητα νερού 17,26 εκ. κυβ. μέτρων, παρουσιάζεται στους λογαριασμούς οφειλή προς το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, ύψους £5.783.206, παρόλο που το Συμβούλιο δεν έχει αποδεχθεί το ύψος της τιμής αγοράς του νερού.

4.137.6 Τέλη και δικαιώματα. Έχουν παρατηρηθεί περιπτώσεις είσπραξης τελών και δικαιωμάτων χωρίς αυτά να προνοούνται στους Κανονισμούς. Εκκρεμεί από το 1995 ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων η έγκριση εκσυγχρονισμένων Κανονισμών του Συμβουλίου.

4.137.7 Οφειλή £118.081 από το Δήμο Αγίου Αθανασίου. Η συνολική αξία του νερού που το Συμβούλιο παραχώρησε στο Δήμο Αγίου Αθανασίου στην τιμή των 35 σεντ το κυβ.μ., η οποία και οφείλεται, ήταν, στις 31.12.99, £118.081. Εξέφρασα την άποψη ότι η πιο πάνω ενέργεια του Συμβουλίου είναι αντικανονική, επειδή ο Δήμος Αγίου Αθανασίου είναι εκτός της περιοχής προμήθειας νερού από το Συμβούλιο, με βάση τις διατάξεις του Νόμου, και η τιμή πώλησης είναι ψηλότερη εκείνης με την οποία χρεώνονται οι καταναλωτές του. Εισηγήθηκα να μελετηθεί η πιθανότητα ένταξης του πιο πάνω Δήμου στην περιοχή του Συμβουλίου, με κατάλληλη νομοθετική ρύθμιση.

Όπως με πληροφόρησε ο Διευθυντής του Συμβουλίου, άρχισαν ήδη και συνεχίζονται οι επαφές μεταξύ του Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας και του Δήμου Αγίου Αθανασίου.

4.137.8 Συντάξεις και φιλοδωρήματα. Μεγάλος αριθμός υπαλλήλων που αφυπηρέτησαν μετά την 1.1.82, ημερομηνία εφαρμογής των Κανονισμών του Ταμείου Συντάξεων και Φιλοδωρημάτων, δεν κατέβαλαν εισφορές στο Ταμείο Χηρών και Ορφανών για την περίοδο υπηρεσίας τους από 1.1.82 μέχρι την αφυπηρέτησή τους, η οποία λογίζεται ως περίοδος υποχρεωτικών εισφορών, σύμφωνα με το άρθρο 6 των σχετικών Κανονισμών.

4.137.9 Οικονομική συνεισφορά £8.000 στους Δήμους Λεμεσού, Μέσα Γειτονιάς, Κάτω Πολεμιδιών και Αγίου Αθανασίου. Το Συμβούλιο επανέλαβε και κατά το 1999 την οικονομική συνεισφορά στον καθένα από τους πιο πάνω Δήμους. Εξέφρασα την άποψη ότι τέτοιες δαπάνες είναι αντικανονικές, επειδή δεν καλύπτονται από το νόμο και είναι αντίθετες με τους σκοπούς του Συμβουλίου.

4.137.10 Αίτηση από εταιρεία για υδροδότηση διαχωρισμού οικοπέδων στη Μέσα Γειτονιά-Φασούλα. Η συνολική δαπάνη για την εκτέλεση του πιο πάνω έργου, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Τμήματος Μελετών των Τεχνικών Υπηρεσιών του Συμβουλίου, ανερχόταν στο ποσό των £257.640. Στην εκτίμηση δεν περιλαμβάνεται το κόστος της απαιτούμενης

επέκτασης του αγωγού Λεμεσού-Φασούλας, που στις 31.12.99 ανερχόταν στο ποσό των £45.631, πλέον Φ.Π.Α. και τμηματικά δικαιώματα. Μέχρι σήμερα κατατέθηκε μόνο το ποσό των £129.600. Για τις ανάγκες υδροδότησης των πιο πάνω οικοπέδων τοποθετήθηκε αγωγός, ο οποίος συνδέθηκε με τον αγωγό Λεμεσού-Φασούλας και επεκτάθηκε προς το σημείο 27Ε, όπου κατασκευάστηκε δεξαμενή χωρητικότητας 500 μ³ πάνω σε χαλίτικη γη. Το μέρος του αγωγού που καλύπτει την απόσταση από το Διυλιστήριο Λεμεσού του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων μέχρι το σημείο επαφής με τον αγωγό προς τα οικόπεδα της αιτήτριας εταιρείας, συνολικής δαπάνης ύψους περίπου £23.290, κατασκευάστηκε, χωρίς να υπάρχει άμεση ανάγκη εξυπηρέτησης οποιουδήποτε.

Ζήτησα να πληροφορηθώ τους λόγους για τους οποίους δεν εφαρμόστηκαν οι πρόνοιες των σχετικών Κανονισμών, γιατί έγινε έναρξη των εργασιών προτού εξασφαλιστεί ολόκληρο το ποσό που απαιτείτο και γιατί το Συμβούλιο ανέλαβε αντικανονικά σημαντικό μέρος της όλης δαπάνης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας σε συνεδρία του, στις 28.7.2000, αποφάσισε τη διενέργεια εσωτερικής διοικητικής έρευνας, διορίζοντας ταυτόχρονα διμελή επιτροπή με όρους εντολής να μελετήσει σε βάθος και πλήρως τις πληροφορίες, οι οποίες περιήλθαν σε γνώση του Συμβουλίου, ότι δηλαδή, μεταξύ άλλων, το Συμβούλιο ή ο Διευθυντής με οποιοδήποτε τρόπο ενήργησαν, ώστε η υδροδότηση του πιο πάνω διαχωρισμού να τύχει ευνοϊκής ή αντικανονικής μεταχείρισης και να υποβάλει έκθεση σύντομα.

4.137.11 Ταμείο Προνοίας του Προσωπικού του Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λεμεσού.

Η Διαχειριστική Επιτροπή του Ταμείου Προνοίας προέβη κατά το 1999 σε αγορά μετοχών δημόσιων εταιρειών, σε αντίθεση με την πρόνοια του άρθρου 16(2) των Κανονισμών, το οποίο καθορίζει ότι τα σε πίστη του Ταμείου ποσά επενδύονται σε τέτοια χρεόγραφα, όπως η Επιτροπή ήθελε αποφασίσει.

Σε αντίθεση με τις πρόνοιες των άρθρων 14 και 15 των περί Υδατοπρομήθειας (Δημοτικές και Άλλες Περιοχές) (Συντάξεις και Φιλοδωρήματα) Κανονισμών του Συμβουλίου, το Διοικητικό Συμβούλιο αναγνώρισε την προϋπηρεσία του Διευθυντή του Συμβουλίου στην Επιτροπή Σιτηρών Κύπρου από 15.7.76-23.10.80.

Η Διαχειριστική Επιτροπή του Ταμείου Προνοίας δεσμεύτηκε και επέστρεψε στις 23.6.2000, σε μέλος του Ταμείου Προνοίας που αφυπηρέτησε στις 30.4.2000 τις συνεισφορές του με βάση τις τιμές των μετοχών στις 31.12.99. Εξέφρασα την άποψη ότι τέτοιου είδους επιλεκτικές αποφάσεις δεν εκφράζουν σωστή οικονομική διαχείριση και δε συμβάλλουν στη βιωσιμότητα του Ταμείου, ώστε να μπορεί τούτο να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, σε περίπτωση νέων αφυπηρετήσεων ή και άσκησης επιλογής από πλευράς μελών να αφυπηρετήσουν με βάση το Σχέδιο Συντάξεων.

Εισηγήθηκα ότι θα ήταν προς το συμφέρον του Ταμείου, αν οι εισφορές επιστρέφονται με βάση τις τρέχουσες τιμές κατά την ημέρα της αφυπηρέτησης κάθε μέλους.

Εισηγήθηκα επίσης όπως υποβληθεί, χωρίς καθυστέρηση, για έγκριση, πρόταση τροποποίησης του Κανονισμού 16(2), ώστε να παρέχεται το δικαίωμα επενδύσεων και σε μετοχές δημόσιων εταιρειών.

Μέρος Β

4.137.12 Δικαιώματα άντλησης νερού από διατρήσεις Γερμασόγειας. Το Συμβούλιο καθυστερεί να καταβάλει τα δικαιώματα που οφείλονται στο Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων για την

άντληση νερού από τις διατρήσεις Γερμασόγειας, γιατί εκκρεμεί η διευθέτηση των αποζημιώσεων προς το Συμβούλιο, αναφορικά με την απώλεια των πηγών προμήθειας νερού της περιοχής 'Αλασσας, λόγω της κατασκευής του Φράγματος Κούρρη. Το ύψος των δικαιωμάτων αυτών, που οφείλονταν μέχρι 31.12.99, ήταν £1.111.089. Όπως έχω πληροφορηθεί, η τριμερής επιτροπή που συστάθηκε για να μελετήσει το θέμα έχει υποβάλει προσχέδιο συμφωνίας, για υποβολή και έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο.

4.137.13 Μηχανογράφηση υπηρεσιών. Εξακολουθεί να εκκρεμεί η διευθέτηση του θέματος που αφορά τη μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων του προσφοροδότη για μηχανογράφηση των εργασιών του Συμβουλίου. Όπως πληροφορήθηκα, το Συμβούλιο εξουσιοδότησε τον Πρόεδρο, αν κριθεί αναγκαίο, να προχωρήσει με τη διαδικασία τερματισμού της συνεργασίας και λήψης μέτρων εναντίον του προσφοροδότη, για αθέτηση συμβολαίου.

4.138 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Μέρος Α

4.138.1 Αποτελέσματα έτους. Τα έσοδα του Συμβουλίου ανήλθαν σε £344.035, σε σύγκριση με £319.654 το 1998. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνεται κρατική χορηγία από τον Προϋπολογισμό του Τ.Α.Ε.Π., ύψους £236.205, και έσοδα από απασχόληση προσωπικού του Συμβουλίου σε άλλες Υπηρεσίες, ύψους £84.416. Τα αντίστοιχα έξοδα ανήλθαν σε £344.035.

4.138.2 Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού. Τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που εμφανίζονται στον Ισολογισμό στις 31.12.99 περιλαμβάνουν μόνο τα υπόλοιπα των λογαριασμών που έχουν δημιουργηθεί μετά τις 14.8.74, επειδή τα σχετικά βιβλία και οι λογαριασμοί για την περίοδο πριν από τις 14.8.74 έχουν εγκαταλειφθεί στην Αμμόχωστο, ως αποτέλεσμα της τουρκικής εισβολής.

4.138.3 Προσωπικό. Το προσωπικό του Συμβουλίου ήταν οκτώ υπάλληλοι. Εκτός από το Λογιστή του Συμβουλίου, ο οποίος αφιερώνει περίπου 50% του χρόνου του για τις εργασίες του Συμβουλίου, ενώ κατά τον υπόλοιπο χρόνο απασχολείται στο Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λάρνακας, οι υπόλοιποι επτά είναι αποσπασμένοι στα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας Λεμεσού και Λάρνακας και σε διάφορες Κυβερνητικές Υπηρεσίες. Οι δαπάνες για μισθούς, εργοδοτικές εισφορές στα διάφορα Ταμεία και άλλα ωφελήματα των πιο πάνω υπαλλήλων ανήλθαν στις £168.908.

4.138.4 Εκκρεμείς υποχρεώσεις. Στους λογαριασμούς δεν παρουσιάζεται το ποσό των £3.310.981 που οφείλεται στο Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων για νερό που προμηθεύτηκε το Συμβούλιο κατά την περίοδο 14.8.74-31.12.99, για τις ανάγκες των Τουρκοκύπριων κατοίκων Αμμοχώστου. Το νερό παραχωρείται απευθείας από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων και το Συμβούλιο δε μετέχει, ούτε και εμπλέκεται με οποιοδήποτε τρόπο στην όλη διαδικασία, από το 1974 μέχρι σήμερα.

4.139 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Μέρος Α

4.139.1 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί παρουσίασαν έλλειμμα £507.031, σε σύγκριση με £340.460 το 1998.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα ανήλθαν σε £1.592.807, σε σύγκριση με £1.613.624 το 1998.

(γ) **Έξοδα.** Τα έξοδα ανήλθαν σε £2.099.838, σε σύγκριση με £1.954.084 το 1998.

(δ) **Εκκρεμείς υποχρεώσεις.** Στους λογαριασμούς δεν περιλαμβάνονται τα ποσά των £321.116 και £1.261.274, που αντιπροσωπεύουν την αύξηση της τιμής αγοράς νερού από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, για τις περιόδους 1.1.90 - 31.12.91 και 1.1.94 - 31.12.99, αντίστοιχα. Το Συμβούλιο δεν αποδέχεται την αύξηση της τιμής αγοράς του νερού, γιατί η αύξηση των τελών πώλησης νερού στους καταναλωτές εγκρίθηκε στις 27.12.91, για την πρώτη περίπτωση, ενώ για τη δεύτερη περίπτωση δεν έχει ακόμη εγκριθεί.

(ε) **Ρευστότητα.** Η οικονομική κατάσταση του Συμβουλίου παρουσιάζει συνεχή επιδείνωση, με οξύ πρόβλημα ρευστότητας, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να τακτοποιήσει τις τρέχουσες υποχρεώσεις του, οι οποίες ανέρχονταν στις 31.12.99 σε £1,7 εκ.

(στ) **Λογιστικές Αναλογίες.** Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Συμβουλίου:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό (μείον Μετρητά Ταμείων Συντάξεων και Προνοίας) προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	0,86	1,22
Πλεόνασμα/(Έλλειμμα) Έτους προς Απασχολούμενο Κεφάλαιο	(15,98%)	(9,52%)

4.139.2 Προσωπικό. Το Συμβούλιο εργοδοτούσε 54 πρόσωπα και οι δαπάνες για μισθούς, επιδόματα και εργοδοτικές εισφορές στα διάφορα ταμεία ανήλθαν σε £957.210, σε σύγκριση με £940.479 το 1998.

4.139.3 Αμοιβή Συμβούλων Μηχανικών. Το συμβόλαιο, το οποίο υπογράφηκε στις 27.2.98, προνοούσε τη συμπλήρωση και υποβολή προς το Συμβούλιο της τελικής έκθεσης, σχετικά με τη μελέτη της βελτίωσης και επέκτασης του συστήματος προμήθειας, αποθήκευσης και διανομής νερού και της βιωσιμότητας του συστήματος μέχρι το έτος 2020. Η τελική έκθεση υποβλήθηκε, με σημαντική καθυστέρηση, στις 8.2.2000, με αποτέλεσμα να μην καταβληθεί κανένα ποσό μέχρι τέλος του 1999, επειδή δεν τηρήθηκαν τα χρονοδιαγράμματα του Συμβολαίου. Δεδομένου ότι η συμβατική υποχρέωση του Συμβουλίου, που ανέρχεται σε £62.524, θα τακτοποιηθεί μέσα στο έτος 2000, αναμένεται να κοστίσει στο Συμβούλιο περίπου £75.156, λόγω αύξησης της τιμής του ξένου νομίσματος.

Ζήτησα να πληροφορηθώ πώς το Συμβούλιο προτίθεται να αντιμετωπίσει το επιπλέον κόστος που αναμένεται να προκύψει από την καθυστέρηση. Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου με πληροφόρησε ότι το Συμβούλιο δεν αναγνωρίζει οποιοδήποτε επιπλέον κόστος, επειδή θεωρεί ότι η καθυστέρηση που σημειώθηκε οφείλεται σε υπαιτιότητα των Συμβούλων Μηχανικών.

4.139.4 Προσφορές. Με σκοπό την άσκηση πιο αποτελεσματικού εσωτερικού ελέγχου, έχω εισηγηθεί τη βελτίωση του τρόπου ταξινόμησης και αρχειοθέτησης, τόσο των προσφορών, όσο και των συμβολαίων, καθώς επίσης και την τήρηση ειδικά διαρρυθμισμένων μητρώων, για παρακολούθηση της σωστής και πιστής εκτέλεσης των προσφορών. Εισηγήθηκα επίσης την ετοιμασία και υποβολή για έγκριση, σύμφωνα με το άρθρο 40(1)(η) και (2), εκσυγχρονισμένων Κανονισμών Προσφορών, λαμβάνοντας υπόψη και τις πρόνοιες των περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμων και Κανονισμών.

4.139.5 Απώλεια νερού. Το ποσοστό της απώλειας νερού μεταξύ της ποσότητας που αγοράστηκε και αυτής που πωλήθηκε ήταν 14,36%, σε σύγκριση με 12,44% το 1998. Όπως πληροφορήθηκα, καταβάλλονται προσπάθειες για την περαιτέρω μείωση του.

Μέρος Β

4.139.6 Επέκταση αγωγού. Όπως έχω πληροφορηθεί, άρχισαν από το Φεβρουάριο 2000 τα κατασκευαστικά έργα για τον πιο πάνω αγωγό και η όλη εργασία αναμένεται να συμπληρωθεί γύρω στο τέλος του έτους.

4.140 ΤΑΜΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Μέρος Α

4.140.1 Οικονομική κατάσταση. Οι εισπράξεις του Ταμείου ανήλθαν το 1999 σε £1.224.709, σε σύγκριση με £1.193.446 το 1998. Αυτές προήλθαν από το ΛΟΤΤΟ/ΠΡΟΤΟ (£500.000), από τέλη εισόδου στα Μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους (£374.029) και από τόκους καταθέσεων (£348.802). Στις 31.12.99 το συσσωρευμένο υπόλοιπο του Ταμείου ήταν £8.892.149, σε σύγκριση με £7.667.440 το 1998.

4.141 ΤΑΜΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

Μέρος Α

4.141.1 Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί παρουσίασαν πλεόνασμα £3.889.015, σε σύγκριση με £3.732.525 το 1998, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση £156.490, που προήλθε κυρίως από μείωση των τόκων που πιστώθηκαν για υπερπληρωμές και μείωση της προμήθειας για εισπρακτέους τόκους. Τα δάνεια που εκδόθηκαν το 1999 ήταν £4,3 εκ., σε σύγκριση με £6 εκ. το 1998, και στις 31 Δεκεμβρίου 1999 το υπόλοιπο του Λογαριασμού Αποθεματικού ήταν £55,6 εκ., σε σύγκριση με £51,7 εκ. το 1998.

4.141.2 Καθυστερημένες δόσεις δανείων. Στις 31.12.99 οι καθυστερημένες δόσεις δανείων ανέρχονταν, σύμφωνα με τους λογαριασμούς, σε £24,2 εκ, μετά την αφαίρεση πρόβλεψης £4,2 εκ. για επισφαλή χρέη και £2,2 εκ. για διαγραφή οφειλών. Η πρόβλεψη για επισφαλή χρέη περιλαμβάνει ποσό £2,9 εκ., που αντιπροσωπεύει δάνεια σε Τουρκοκύπριους (κεφάλαιο και τόκοι), επιπρόσθετους καθυστερημένους τόκους ύψους £0,7 εκ., που υπερβαίνουν το εκδοθέν κεφάλαιο, και γενική πρόβλεψη £0,6 εκ.. Η πρόβλεψη για διαγραφή οφειλών περιλαμβάνει ποσό ύψους £1,2 εκ., το οποίο έπρεπε να διαγραφεί από 18.11.94, σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί Ανακουφίσεως Οφειλετών (Προσωρινές Διατάξεις) Νόμων, ως οφειλόμενο από πρόσφυγες και πληγέντες λόγω της τουρκικής εισβολής. Επιπρόσθετα, περιλαμβάνει ποσό ύψους £1 εκ., που αντιπροσωπεύει δάνεια που πιθανόν να διαγραφούν μελλοντικά, βάσει δικαστικών αποφάσεων. Το μεγαλύτερο μέρος του υπόλοιπου ποσού των καθυστερήσεων οφείλεται από Τουρκοκύπριους και άλλους οφειλότες, οι οποίοι δεν έχουν αποπληρώσει κανένα ποσό για πολλά χρόνια, λόγω κυρίως των συνθηκών που επικράτησαν μετά την τουρκική εισβολή του 1974.

4.141.3 Ταμειακό πλεόνασμα. Στις 31.12.99 το Ταμείο Δημόσιων Δανείων παρουσίαζε ταμειακό πλεόνασμα ύψους £9.585.913, σε σύγκριση με £6.839.107 το 1998.

4.141.4 Κατάσταση οφειλόμενων δανείων. Η πιο κάτω κατάσταση παρουσιάζει τα υπόλοιπα των δανείων που οφείλονταν στο Ταμείο στις 31 Δεκεμβρίου 1999 και 1998, κατά οικονομικούς τομείς.

	1999 £000	1998 £000
Ταμείο Δανειστικών Επιτροπών:		
Υδατική Ανάπτυξη	7.112	7.471
Ανάπτυξη Γεωργίας	11.860	12.314
Αγροτική Ανάπτυξη	11.283	11.498
Ανάπτυξη Αλιείας	367	389
Παιδεία και Άλλες Υπηρεσίες	9.600	9.322
Τουριστική Ανάπτυξη	7.829	7.892
Έργα Δημόσιας Ωφέλειας	17.446	16.023
Ανάπτυξη Εμπορίου και Βιομηχανίας	243	243
Λογαριασμός Γεωργικών Πιστώσεων	242	369
Ταμείο Καλλιέργειας Τ/Κ Γης	949	949
	66.931	66.470

4.142 ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Μέρος Α

4.142.1 Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί παρουσίασαν πλεόνασμα £1.181, σε σύγκριση με £3.164 το 1998. Η Επιτροπή παραχώρησε το 1999 οικονομική βοήθεια, ύψους £94.753, σε άπορα παιδιά, σε σύγκριση με £101.694 για το 1998.

4.143 ΤΑΜΕΙΟ ΘΗΡΑΣ

Μέρος Α

4.143.1 Εισπράξεις. Οι εισπράξεις του Ταμείου για το 1999 ανήλθαν σε £1.933.120, σε σύγκριση με £1.791.209 το 1998. Το πλείστο μέρος των εισπράξεων αντιπροσωπεύει τέλη για την έκδοση αδειών κυνηγίου και κατοχής πυροβόλων όπλων.

4.143.2 Πληρωμές. Οι πληρωμές από το Ταμείο ανήλθαν σε £2.106.524, σε σύγκριση με £1.508.502 το 1998.

4.143.3 Συσσωρευμένο αποθεματικό του Ταμείου. Στις 31.12.99 το υπόλοιπο του Ταμείου ήταν £2.206.705, σε σύγκριση με £2.380.109 το 1998.

4.143.4 Χορηγίες στην Κυνηγετική Ομοσπονδία Κύπρου. Στην πιο πάνω Ομοσπονδία παραχωρήθηκαν και μέσα στο 1999, υπό μορφή χορηγίας, £60.000 για διάφορους σκοπούς, σύμφωνα με τις πρόνοιες του προϋπολογισμού του Ταμείου, χωρίς να υπάρχουν οποιαδήποτε στοιχεία που να πιστοποιούν κατά πόσο τα ποσά έχουν χρησιμοποιηθεί για τους σκοπούς για τους οποίους παραχωρήθηκαν. Εισηγήθηκα όπως ο ύψος και οι σκοποί της χορηγίας επανεξεταστούν, με γνώμονα τον τρόπο με τον οποίο η χορηγία αυτή χρησιμοποιήθηκε τα τελευταία χρόνια, με απώτερο στόχο την όσο το δυνατό αποτελεσματικότερη διάθεση των πόρων του Ταμείου.

4.143.5 Βελτίωση βιότοπων. Κάθε χρόνο δαπανάται ποσό πέρα από £65.785 για βελτίωση των βιότοπων της άγριας ζωής, με καλλιέργεια περίπου 12 000 σκαλών σε διάφορες περιοχές. Επειδή διαπιστώθηκε ότι δεν ασκείται επαρκής έλεγχος για το πρόγραμμα αυτό, εισηγήθηκα

τρόπους για βελτίωση των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου και τη διενέργεια μελέτης, για να διαπιστωθεί κατά πόσο υπάρχει ουσιαστικό όφελος, ανάλογο με το ύψος της δαπάνης. Από το 1999 διεξάγεται έρευνα για την ωφελιμότητα της βελτίωσης των βιότοπων άγριας ζωής και μέχρι το τέλος του 2000 αναμένεται να υποβληθούν συγκεκριμένες εισηγήσεις.

4.144 ΤΑΜΕΙΟ ΛΑΧΕΙΟΥ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Μέρος Α

4.144.1 Αποτελέσματα έτους. Το Ταμείο κατά το 1999 πραγματοποίησε εισπράξεις £81.867 και πληρωμές £71.187, σε σύγκριση με £80.702 και £99.222 το 1998, αντίστοιχα. Το αποθεματικό του Ταμείου στις 31.12.99 ήταν £57.136, σε σύγκριση με £46.456 το προηγούμενο έτος.

4.144.2 Επανεξέταση του θεσμού της έκδοσης και κυκλοφορίας του Λαχείου Προνοίας. Κατά τα έτη 1997, 1998 και 1999 δεν εκδόθηκε το Λαχείο Προνοίας και τα έξοδα του Ταμείου Λαχείου Προνοίας καλύφθηκαν κυρίως από Κρατική Χορηγία. Εξέφρασα την άποψη ότι η επανεξέταση του θεσμού της έκδοσης Λαχείου Προνοίας θα πρέπει να γίνει κατά τρόπο που να διασφαλίζει τη συνέχιση της βοήθειας που παρέχεται σήμερα από το Ταμείο Λαχείου Προνοίας στους ανάπηρους και δεινοπαθούντες.

4.145 ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

Μέρος Α

4.145.1 Οικονομική κατάσταση και αποτελέσματα έτους. Τα έσοδα και έξοδα του Ταμείου ανήλθαν σε £1.233.406 και £354.964, αντίστοιχα, σε σύγκριση με £1.178.823 και £255.814 του προηγούμενου έτους, δηλαδή προέκυψε πλεόνασμα £878.442, σε σύγκριση με £923.009 το 1998. Τα ταμειακά διαθέσιμα στις 31.12.99 ήταν £4.743.402, σε σύγκριση με £5.156.076 το 1998.

4.145.2 Καθυστερημένες εισφορές μελών. Στο τέλος του έτους οι καθυστερημένες εισφορές των μελών ανέρχονταν σε £109.456, σε σύγκριση με £115.465 το 1998.

4.145.3 Μέλη και συνταξιούχοι. Τα μέλη και οι συνταξιούχοι του Ταμείου ήταν 1 584 και 66, αντίστοιχα, σε σύγκριση με 1 537 και 54 το 1998.

4.145.4 Επενδύσεις. Κατά τη διάρκεια του έτους 1999 το Ταμείο προέβη σε επενδύσεις σε γη, αγοράζοντας τέσσερα κτήματα αξίας £1.212.282. Απόφαση του Συμβουλίου του Ταμείου για επένδυση ποσού £500.000 σε μετοχές φάνηκε ότι δεν καλυπτόταν από τους ισχύοντες Κανονισμούς του Ταμείου και για το σκοπό αυτό προωθήθηκε κατάλληλη τροποποίηση τους, η οποία εγκρίθηκε από τη Βουλή στις 9.6.2000.

4.145.5 Αγωγές από μέλη του Ταμείου. Το Ταμείο απέρριψε ορισμένες αιτήσεις μελών του για καταβολή σ' αυτά εφάπαξ ποσού, επειδή δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις του σχετικού Κανονισμού, με αποτέλεσμα να καταχωριστούν εναντίον του δύο προσφυγές στο Ανώτατο Δικαστήριο και δύο αγωγές στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας. Ανέφερα ότι, σε περίπτωση που για τις πιο πάνω αγωγές εκδοθεί απόφαση υπέρ των εναγόντων, το οικονομικό κόστος του Ταμείου δυνατό να είναι σημαντικό, αφού και άλλα μέλη του Ταμείου, των οποίων οι αιτήσεις για καταβολή εφάπαξ ποσού απορρίφθηκαν, ενδέχεται να προσφύγουν στη δικαιοσύνη.

Μέρος Β

4.145.6 Νομικοί Λειτουργοί. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου αποφάσισε ότι οι Νομικοί Λειτουργοί, οι οποίοι διορίστηκαν ή διορίζονται στη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας μετά τις 14.9.66, θα παύουν να είναι εισφορείς του Ταμείου. Εναντίον της πιο πάνω απόφασης καταχωρίστηκε προσφυγή στο Ανώτατο Δικαστήριο, η οποία και έγινε δεκτή. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου καταχώρισε έφεση στο Ανώτατο Δικαστήριο, η οποία εκκρεμεί ακόμη.

4.145.7 Εισφορές στο διπλάσιο. Στους σχετικούς Κανονισμούς δεν καθορίζεται η ημερομηνία από την οποία οι μηνιαίες εισφορές θα θεωρούνται καθυστερημένες, ώστε να εισπράττονται στο διπλάσιο. Λόγω της ασάφειας αυτής, το Ταμείο σήμερα εισπράττει εισφορές στο διπλάσιο μόνο για καθυστερήσεις πέρα από δυο χρόνια. Για ρύθμιση του θέματος έχουν εγκριθεί στις 9.6.2000 από τη Βουλή σχετικοί τροποποιητικοί Κανονισμοί.

4.145.8 Υπολογισμός 13ης και 14ης σύνταξης. Οι Κανονισμοί δεν καθορίζουν τον τρόπο υπολογισμού της 13ης και 14ης σύνταξης στις περιπτώσεις νέων συνταξιούχων ή συνταξιούχων που αποβιώνουν κατά τη διάρκεια του έτους. Για ρύθμιση του θέματος έχουν εγκριθεί στις 9.6.2000 από τη Βουλή σχετικοί τροποποιητικοί Κανονισμοί.

4.146 ΙΔΡΥΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥ ΣΤΕΛΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ**Μέρος Α**

4.146.1 Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί παρουσίασαν έλλειμμα £66.278, σε σύγκριση με £55.245 το 1998. Τα έσοδα του Ιδρύματος ανήλθαν σε £921.271 (£901.511 το 1998) και περιλαμβάνουν Κυβερνητική Χορηγία ύψους £824.422, σε σύγκριση με £803.144 το 1998. Τα έξοδα ανήλθαν σε £987.549 (£956.756 το 1998) και περιλαμβάνουν μισθούς και επιδόματα προσωπικού £757.705, σε σύγκριση με £724.329 το 1998.

4.146.2 Προσωπικό. Το Ίδρυμα εργοδοτούσε 40 μόνιμους, δύο έκτακτους και 23 εβδομαδιαίους υπαλλήλους. Στις 31.12.98 υπήρχαν επτά κενές θέσεις (τριών Λειτουργών Οικοτροφείου, δύο Ειδικών Παιδαγωγών, ενός Διοικητικού Λειτουργού και ενός Γυμναστή).

4.146.3 Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Ιδρύματος:

	1999	1998
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	1,2	1,3
Κρατική Χορηγία προς Έσοδα	89,5%	89,1%

4.146.4 Προϋπολογισμός του Ιδρύματος

(α) Το Διοικητικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρία του στις 7.10.99 ενέκρινε τον αναθεωρημένο Προϋπολογισμό του Ιδρύματος για το 1999. Ζήτησα να ενημερωθώ κατά πόσο λήφθηκε και η σχετική έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο.

(β) Υπερβάσεις δαπανών

Άρθρο	Περιγραφή δαπάνης	Εγκεκριμένο ποσό	Πραγματική δαπάνη 31.12.99	Υπέρβαση
		£	£	£
368	Προμήθειες εργαστηρίων	8.800	9.032	232
369	Διατροφή	32.682	33.316	634

Για τις πιο πάνω υπερβάσεις δε φαίνεται να έχει εξασφαλιστεί καλυπτική έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου.

(γ) Αναβάθμιση μισθολογικής κλίμακας για τη θέση Λογοθεραπεύτριας. Το Διοικητικό Συμβούλιο στις 16.2.99 ενέκρινε την αναβάθμιση της μισθολογικής κλίμακας για τη θέση της Λογοθεραπεύτριας, από την Α4-Α7 στην Α8-Α10, στην οποία ο σχετικός διορισμός έγινε από 19.4.99. Παρακάλεσα όπως μου γνωστοποιηθεί η σχετική έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου για το διορισμό αυτό, καθώς επίσης και η έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου για την αναβάθμιση.

4.146.5 Βιολογικό σύστημα του Ιδρύματος

(α) Στη συνεδρία του Διοικητικού Συμβουλίου, ημερ. 16.2.99, αποφασίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι το Βιολογικό Σύστημα του Ιδρύματος χρειάζεται αντικατάσταση, όπως προέκυψε και από εκτιμήσεις ειδικού εμπειρογνώμονα, το κόστος του οποίου υπολογίστηκε σε £75.000. Συμφωνήθηκε επίσης η άμεση επιδιόρθωση του, το κόστος της οποίας ανήλθε στις £2.924, χωρίς να ακολουθηθεί η διαδικασία ζήτησης προσφορών.

(β) Κατά τη συνεδρία του Διοικητικού Συμβουλίου στις 7.10.99 εκφράστηκαν, μεταξύ άλλων, ανησυχίες του Υπουργείου Οικονομικών για το γεγονός ότι ο Προϋπολογισμός του Ιδρύματος για το 2000 θα ξεπεράσει το ποσό του £1 εκ., γι' αυτό, με σκοπό τη μείωση των δαπανών που καταβάλλει η Κυβέρνηση, αποφασίστηκε όπως ζητηθεί από το Σύνδεσμο Φίλων του Ιδρύματος να αναλάβει κάποια έξοδα συντήρησης του Ιδρύματος και ειδικότερα την αντικατάσταση του Βιολογικού Σταθμού.

4.146.6 Σχέδια Υπηρεσίας. Διαπιστώθηκε ότι τα πλείστα Σχέδια Υπηρεσίας των θέσεων του Ιδρύματος δεν αναφέρουν τη μισθοδοτική κλίμακα της θέσης. Επίσης εφαρμόστηκε ο θεσμός των συνδυασμένων κλιμάκων, όπως προβλέπεται στην εγκύκλιο αρ. 1100 της Υπηρεσίας Δημοσίας Διοικήσεως και Προσωπικού, ημερ. 27.2.96, χωρίς την έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου και χωρίς προηγουμένως να τροποποιηθούν κατάλληλα τα Σχέδια Υπηρεσίας των επηρεαζόμενων θέσεων.

4.147 ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΙΣΟΤΙΜΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΒΑΡΩΝ

Μέρος Α

4.147.1 Γενικά. Ο Κεντρικός Φορέας Ισότιμης Κατανομής Βαρών ιδρύθηκε με το Νόμο 141 του 1989, με κύριο σκοπό την ισότιμη κατανομή των βαρών που προέκυψαν από την τουρκική εισβολή και κατοχή και την κατά το δυνατό αποκατάσταση της προπολεμικής φερεγγυότητας των δικαιούχων προσώπων. Το Υπουργικό Συμβούλιο διόρισε τον Πρόεδρο και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου στις 10.11.93, ενώ ο Φορέας εξάγγειλε την έναρξη της λειτουργίας του στις 24 Νοεμβρίου 1995.

4.147.2 Λογαριασμοί. Οι λογαριασμοί για το έτος 1999 δεν έχουν υποβληθεί έγκαιρα για έλεγχο.

Κατά το έτος 1998 η Κυβέρνηση δεν έδωσε καμιά χορηγία στο Φορέα, όσο αφορά τα λειτουργικά έξοδα του, και μέρος του ελλείμματος του στο τέλος του έτους, το οποίο ανερχόταν στο ποσό των £403.466, καλύφθηκε από χορηγία προηγούμενων ετών. Επίσης, στις 31.12.98 τα εισπρακτέα και τα πληρωτέα δάνεια ήταν £6.971.765 και £7.921.652, αντίστοιχα, ενώ οι εισπρακτέες καταθέσεις ήταν £949.887.

4.147.3 Δάνεια. Μετά τη διεύρυνση των κριτηρίων για παροχή δανείων από το «Σχέδιο Αποκατάστασης Προπολεμικής Φερεγγυότητας», η οποία έγινε με έγκριση της Βουλής των Αντιπροσώπων στις 31 Δεκεμβρίου 1998, παρατηρήθηκε μεγάλη καθυστέρηση στην εξέταση και έγκριση των αιτήσεων για δάνεια, η οποία, στις πλείστες περιπτώσεις, ξεπερνούσε το ένα έτος. Αυτό οφείλεται στη μεγάλη αύξηση των νέων αιτήσεων, αλλά κυρίως λόγω επανεξέτασης μεγάλου αριθμού παλιών αιτήσεων, όπου, με βάση τα νέα κριτήρια, οι αιτητές καθίστανται δικαιούχοι ή δικαιούχοι αυξημένου ποσού δανείου.

Ωστόσο η χρονολογική σειρά των αιτητών δεν τηρήθηκε με αυστηρότητα και σε ορισμένες περιπτώσεις αιτήσεις προωθήθηκαν και εγκρίθηκαν σε διάστημα μερικών μηνών ή ακόμα και ημερών.

4.147.4 Κανονισμοί Προσφορών και Αποθηκών. Δεν έχουν υιοθετηθεί από τον Κεντρικό Φορέα Κανονισμοί Προσφορών, Κανονισμοί Αποθηκών, καθώς επίσης και Δημοσιονομικές και Λογιστικές Οδηγίες, η προώθηση των οποίων ενδείκνυται να γίνει το συντομότερο.

4.148 ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΜΥΪΚΗ ΔΥΣΤΡΟΦΙΑ

Μέρος Α

4.148.1 Οικονομική κατάσταση. Η οικονομική κατάσταση του Ιδρύματος, σύμφωνα με τους μη εξελεγμένους λογαριασμούς, ήταν όπως πιο κάτω.

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί του Ιδρύματος παρουσίασαν πλεόνασμα £236.744, σε σύγκριση με £142.709 το 1998. Το πλεόνασμα προέκυψε λόγω της περίληψης στους λογαριασμούς των εσόδων από το TELETHON. Πριν από τα έσοδα αυτά, οι λογαριασμοί παρουσίασαν έλλειμμα £22.559, σε σύγκριση με £213.890 το 1998.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα ανήλθαν σε £2.462.290, σε σύγκριση με £2.092.068 το 1998. Αυτά περιλαμβάνουν χορηγίες από την Κυπριακή Δημοκρατία, ύψους £1.367.341, σε σύγκριση με £1.151.521 το 1998. Περιλαμβάνουν επίσης έσοδα από προσφορά υπηρεσιών £412.549, σε σύγκριση με £306.459 το 1998. Επιπρόσθετα το Ίδρυμα είχε καθαρά έσοδα από το TELETHON ύψους £259.303, σε σύγκριση με £356.599 το 1998.

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα ανήλθαν σε £2.484.849, σε σύγκριση με £2.305.958 το 1998. Η αύξηση προήλθε κυρίως από τους μισθούς προσωπικού, που ήταν £1.042.380, σε σύγκριση με £939.893 το 1998.

4.148.2 Προσωπικό. Το μόνιμο προσωπικό του Ιδρύματος ήταν 93 άτομα, 86 με πλήρη απασχόληση και 7 με μερική απασχόληση, με σύνολο αποδοχών £1.042.380.

4.148.3 Λειτουργία του Ιδρύματος. Η λειτουργία του Ιδρύματος στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην οικονομική στήριξη από την Κυβέρνηση, είτε υπό μορφή χορηγίας, είτε υπό μορφή εγγυήσεων. Το Ίδρυμα αντιμετώπιζε κατά τα προηγούμενα έτη σοβαρό πρόβλημα ρευστότητας, το οποίο, μετά από σύναψη δανείου ύψους £575.000, με κυβερνητική εγγύηση και δέσμευση της Κυβέρνησης για πληρωμή του 70% των δόσεων του δανείου, καθώς και επιπρόσθετου δανείου ύψους £140.000, που συνήψε τον Ιούλιο του 1998, φαινόταν να είχε ξεπεραστεί, όμως, μέσα στο 1999, το πρόβλημα ρευστότητας παρουσιάστηκε και πάλι. Αυτό αντιμετωπίστηκε με επιπρόσθετη κυβερνητική χορηγία της τάξης των £300.000. Για την αντιμετώπιση του θέματος, το Ίδρυμα πληροφόρησε την Υπηρεσία μου ότι προσπαθεί να αναπτύξει νέες υπηρεσίες, οι οποίες θα αυξήσουν τα έσοδα του.

4.148.4 Ερευνητικό Πρόγραμμα για την αποτελεσματικότητα φαρμάκου. Το ερευνητικό πρόγραμμα διεξήχθη με βάση συμφωνία που υπογράφηκε μεταξύ διεθνούς εταιρείας φαρμάκων και ιατρικού λειτουργού του Ιδρύματος. Από μελέτη του παραρτήματος της συμφωνίας, διαπιστώθηκε ότι προβλέπεται η καταβολή σημαντικών ποσών ως αμοιβή προς τον ερευνητή και η υποχρέωση του τελευταίου να αντιμετωπίσει διάφορες δαπάνες, σχετικές με την έρευνα. Παρόλο που η έρευνα διεξήχθη με τη χρήση των εγκαταστάσεων και της όλης υποδομής του Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής, όσο και φαρμακευτικών παρασκευασμάτων και υπηρεσιών που εξασφάλισε το Ίδρυμα δωρεάν, εντούτοις τα έσοδα που προέκυψαν δεν κατατέθηκαν στο Ίδρυμα. Για το όλο θέμα ετοιμάστηκε έκθεση, η οποία υποβλήθηκε στο Γενικό Εισαγγελέα, με οδηγίες του οποίου διεξάγεται αστυνομική έρευνα.

4.148.5 Οικονομικοί και Λογιστικοί Κανονισμοί και Κανονισμοί Αγορών και Προσφορών. Οι πιο πάνω Κανονισμοί έχουν ήδη εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος. Βασικές πρόνοιες δε συμπεριλήφθηκαν σ' αυτούς, γι' αυτό ζήτησα με επιστολή μου τη συμπερίληψή τους. Επιπρόσθετα έγινε εισήγηση όπως ετοιμαστούν και εγκριθούν Κανονισμοί που να διέπουν τη διενέργεια των ερευνητικών προγραμμάτων, οι οποίοι και να ενσωματωθούν στους Οικονομικούς και Λογιστικούς Κανονισμούς του Ιδρύματος. Το Ίδρυμα με πληροφόρησε ότι οι εισηγήσεις μου εξετάζονται.

4.148.6 Κανονισμοί προσωπικού. Ενώ εγκρίθηκαν οι πιο πάνω Κανονισμοί για τις υποχρεώσεις και ωφελήματα του προσωπικού, για αριθμό υπαλλήλων δεν έχουν μέχρι σήμερα υπογραφεί συμβόλαια εργοδότησης, με αποτέλεσμα την αδυναμία εφαρμογής των Κανονισμών αυτών στις πιο πάνω περιπτώσεις. Το Ίδρυμα πληροφόρησε την Υπηρεσία μου ότι θα πάρει μέτρα για διευθέτηση του θέματος.

Μέρος Β

4.148.7 Ατέλειες κτιρίου. Στην προηγούμενη Έκθεσή μου ανέφερα ότι στο κτίριο όπου στεγάζεται το Ίδρυμα παρουσιάστηκαν ατέλειες, όπως π.χ. καθίζηση του κτιρίου, ρωγματώσεις στο εξωτερικό πλακόστρωτο και σοβαρές ρωγμές στην τοιχοποιία. Παρόλο που οι ατέλειες αυτές δεν είχαν επιδιορθωθεί, εντούτοις, μετά από σύσταση του νομικού συμβούλου του Ιδρύματος, καταβλήθηκε στον εργολάβο το ποσό των £250.000, για τελικό διακανονισμό των απαιτήσεων του. Εξέφρασα την άποψη ότι δεν έπρεπε να γίνει η πληρωμή προτού επιδιορθωθούν από τον εργολάβο όλες οι ατέλειες που παρουσιάστηκαν στο κτίριο. Η σχετική έκθεση από το ΕΤΕΚ, όσο αφορά τις ατέλειες του κτιρίου, η οποία ζητήθηκε από το 1998, δεν έχει ακόμη ληφθεί, με αποτέλεσμα να καθυστερεί η επιδιόρθωση τους.

4.148.8 Μνημόνιο Επιστημονικής Συνεργασίας μεταξύ Ιδρύματος και Υπουργείου Υγείας. Η συμφωνία συνεργασίας μεταξύ του Ιδρύματος και του Υπουργείου Υγείας, για την προσφορά υπηρεσιών προς την Κυβέρνηση, υπογράφηκε στις 26.10.99. Ενώ σ' αυτή προβλέπεται η καταβολή ετήσιας κρατικής χορηγίας, έναντι παροχής ιατρικών και εργαστηριακών υπηρεσιών σε ασθενείς, δικαιούχους δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, καθώς επίσης και μερική χρηματοδότηση ερευνητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων, δεν καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού τους. Διαπιστώθηκε επίσης ότι στο Μνημόνιο δε διευκρινίζεται ο τρόπος καθορισμού των ασθενών που θα δικαιούνται δωρεάν περίθαλψη. Το Ίδρυμα συνεχίζει να παρέχει δωρεάν υπηρεσίες σε όλους τους ασθενείς που παραπέμπονται από τα νοσοκομεία, χωρίς να εξετάζεται κατά πόσο αυτοί είναι δικαιούχοι δωρεάν περίθαλψης ή όχι. Το Ίδρυμα πληροφόρησε την Υπηρεσία μου ότι ήγειρε το θέμα ενώπιον του Υπουργείου Υγείας.

4.149 ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Μέρος Α

4.149.1 Γενικά. Το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου συστάθηκε με το Νόμο 14(I) του 1993 ως νομικό πρόσωπο δημόσιου δικαίου, με κύριο σκοπό την άσκηση δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την ανάπτυξη και τον έλεγχο της αγοράς αξιών, για το δημόσιο συμφέρον. Το Χρηματιστήριο τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργού Οικονομικών, μέσω της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, και άρχισε την επίσημη λειτουργία του στις 29 Μαρτίου 1996, αφού προηγήθηκε η έγκριση των Κανονισμών από τη Βουλή των Αντιπροσώπων τον Ιούλιο του 1995. Με στόχο τη στήριξη της ορθολογιστικής λειτουργίας του Χρηματιστηρίου, συνεχίζεται η πραγματοποίηση σχετικών τροποποιήσεων στους Νόμους και Κανονισμούς.

4.149.2 Λογαριασμοί. Οι Τελικοί Λογαριασμοί για το έτος 1999 υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μου καθυστερημένα, την 1η Σεπτεμβρίου 2000, και αναμένεται ότι, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία που ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων πρόσφατα, οι λογαριασμοί θα υποβάλλονται στην Υπηρεσία μου έγκαιρα στο μέλλον.

4.149.3 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί παρουσίασαν πλεόνασμα £5.621.290, σε σύγκριση με £494.182 το 1998 (πριν από την αναπροσαρμογή των £44.372, σε σχέση με αναβαλλόμενα έξοδα για το 1998, η οποία έγινε το 1999 και αύξησε το πλεόνασμα του 1998 σε £538.556). Η αύξηση στο πλεόνασμα οφείλεται κυρίως στην αύξηση των δικαιωμάτων και των ετήσιων συνδρομών.

(β) Έσοδα. Μετά την αφαίρεση της λειτουργικής δαπάνης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, τα έσοδα ανήλθαν σε £7.014.038, σε σύγκριση με £1.242.051 το 1998. Η αύξηση κατά £5.771.987 οφείλεται κυρίως στις αυξημένες εισπράξεις δικαιωμάτων και ετήσιων συνδρομών.

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα ανήλθαν σε £1.392.748, σε σύγκριση με £703.495 το 1998 (£747.867 μετά την αναπροσαρμογή που αναφέρεται πιο πάνω). Η αύξηση κατά £689.253 οφείλεται κυρίως στις αποδοχές προσωπικού και στα λειτουργικά έξοδα.

4.149.4 Προσωπικό - Μισθοί και επιδόματα. Το Χρηματιστήριο εργοδοτούσε 100 υπαλλήλους, 51 μόνιμους και 49 έκτακτους, με συνολικές δαπάνες για μισθούς, επιδόματα και εργοδοτικές εισφορές στα διάφορα Ταμεία £690.894, σε σύγκριση με £311.847 το 1998. Ο μέσος όρος δαπάνης για κάθε υπάλληλο ανερχόταν στις £6.909 για το 1999 και στις £8.910 για το 1998.

4.149.5 Οργανόγραμμα και σχέδια υπηρεσίας. Έχει ολοκληρωθεί η ετοιμασία οργανογράμματος του Χρηματιστηρίου, η οργανωτική δομή όμως που προτείνεται δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί. Εκκρεμεί η έγκριση των Σχεδίων Υπηρεσίας του προσωπικού, τα οποία θα βοηθήσουν στον καθορισμό και διαχωρισμό των καθηκόντων των λειτουργών του Χρηματιστηρίου και στην πιο εύρυθμη λειτουργία του.

4.149.6 Αναστολή λειτουργίας του Χρηματιστηρίου. Το Χρηματιστήριο κατά το 1999 ανέστειλε τη λειτουργία του τέσσερις φορές, για να δοθεί η ευχέρεια διεκπεραίωσης των πράξεων που καθυστερούσαν λόγω της έλλειψης επαρκούς υποδομής για το χειρισμό του αυξημένου όγκου συναλλαγών που προέκυψε. Αυτό αποτέλεσε σοβαρό πλήγμα στην αξιοπιστία του θεσμού και είχε ως αποτέλεσμα τον εγκλωβισμό κεφαλαίων των επενδυτών, με κίνδυνο εκμετάλλευσης των τελευταίων και πρόκλησης αθέμιτου πλουτισμού. Έχω την άποψη ότι, παρόλο που τα γεγονότα που οδήγησαν στην αναστολή της λειτουργίας του

Χρηματιστηρίου ήταν πολύπλοκα, δημόσιοι οργανισμοί, όπως είναι το Χρηματιστήριο, οι οποίοι προσφέρουν υπηρεσίες στο κοινό, θα πρέπει να μεριμνούν κατάλληλα και να έχουν ικανοποιητικά σχέδια έκτακτης ανάγκης, ώστε να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά και έγκαιρα σε περιόδους κρίσης. Η ευθύνη είναι ακόμη μεγαλύτερη στην περίπτωση που οι οργανισμοί αυτοί απολαμβάνουν μονοπωλιακό καθεστώς και το κοινό είναι αναγκασμένο να βασίζεται αποκλειστικά στις υπηρεσίες που προσφέρουν. Ο Διευθυντής του Χρηματιστηρίου έχει την άποψη ότι η αναστολή της λειτουργίας του, για τις δυο φορές που αυτό έγινε για σημαντικό χρονικό διάστημα, οφειλόταν σε εξωγενείς παράγοντες.

4.149.7 Μηχανογράφηση. Το έργο της μηχανογράφησης του Χρηματιστηρίου, η οποία θα επέφερε την απούλοποίηση των χρηματιστηριακών πράξεων, ανέλαβε να ολοκληρώσει συγκεκριμένη εταιρεία του εξωτερικού μέχρι τις 31 Ιανουαρίου 1998. Ωστόσο το έργο δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Το αρχικό συμβόλαιο καθόριζε το κόστος στο ποσό των £520.000 και προνοούσε την πληρωμή λογικών και συγκεκριμένων εξόδων του προσωπικού της εταιρείας που θα ταξίδευε στην Κύπρο. Μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1999 δαπανήθηκε για το έργο ποσό ύψους £935.505. Σχετικά με την καθυστέρηση, το σχετικό συμβόλαιο προνοεί αποζημιώσεις, αλλά μέρος της ευθύνης, σύμφωνα με την εταιρεία, φέρει το Χρηματιστήριο, άποψη την οποία το Συμβούλιο του Χρηματιστηρίου απορρίπτει. Σημειώνεται ότι, σε σχέση με το έργο της μηχανογράφησης, συμφωνήθηκε με την εταιρεία να παράσχει περαιτέρω υπηρεσίες, χωρίς την προκήρυξη σχετικών προσφορών, απόφαση με την οποία διαφώνησε έντονα η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Επίσης, ιδιώτες σύμβουλοι, οι οποίοι είχαν αναλάβει, κατόπι προσφορών, την αξιολόγηση της ασφάλειας και των συστημάτων ελέγχου του λογισμικού, ολοκλήρωσαν τη μελέτη τους, όπου εντοπίζονται σοβαρές αδυναμίες, τις οποίες το Χρηματιστήριο επιβάλλεται να αντιμετωπίσει άμεσα. Ο Διευθυντής του Χρηματιστηρίου με πληροφόρησε ότι το Χρηματιστήριο εργάζεται προς την κατεύθυνση της όσο το δυνατό συντομότερης ολοκλήρωσης του έργου και ότι η σχετική καθυστέρηση οφείλεται και σε εξωγενείς παράγοντες.

4.149.8 Ενοικίαση Γραφείων. Το Συμβούλιο του Χρηματιστηρίου έχει υπογράψει ενοικιαστήριο έγγραφο για την ενοικίαση κτιρίου σε προάστιο της Λευκωσίας για τη μεταστέγαση του, χωρίς να προκηρύξει προσφορές. Η περίοδος ενοικίασης είναι διάρκειας έξι ετών, με δικαίωμα ανανέωσης για δέκα περαιτέρω έτη, και προνοείται ρητά ότι η εξασφάλιση των απαιτούμενων αδειών αποτελεί υποχρέωση των ιδιοκτητών. Το έγγραφο καθορίζει ετήσιο ενοίκιο £340.164 (£5,50 το τετραγωνικό μέτρο το μήνα), με 10% αύξηση ανά διετία, και υπολογίζεται ότι για την περίοδο ενοικίασης των πρώτων έξι ετών θα καταβληθεί στους ιδιοκτήτες ποσό πέρα από £2 εκ. ως ενοίκια. Παρέχεται επίσης το δικαίωμα, μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2001, ενοικίασης του τρίτου ορόφου του εν λόγω κτιρίου με £6 το τετραγωνικό μέτρο. Ωστόσο δεν έχει γίνει ανεξάρτητη για το θέμα μελέτη και δεν έχει εξασφαλιστεί σχετική εκτίμηση ως προς το ύψος του ενοικίου που καθορίστηκε.

Μέρος Β

4.149.9 Φόρος εισοδήματος. Το Χρηματιστήριο, επειδή έχει την άποψη ότι, βάσει νομικής συμβουλής που έχει πάρει, δεν υπόκειται σε φορολογία, δεν κατέβαλε φόρο από το 1993 μέχρι σήμερα και καταχώρισε σχετική προσφυγή στο δικαστήριο.

4.149.10 Εσωτερικός έλεγχος. Όπως ανέφερα και στην προηγούμενη μου Έκθεση, εισηγήθηκα όπως δημιουργηθεί Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου στο Χρηματιστήριο, λόγω της ραγδαίας του ανάπτυξης, για καλύτερη παρακολούθηση και εποπτεία των εργασιών του. Έχει στο μεταξύ προσληφθεί εσωτερικός ελεγκτής.

4.150 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

Μέρος Α

4.150.1 Γενικά. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς συστάθηκε με βάση τους περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμους και έχει αρμοδιότητα να εποπτεύει τη λειτουργία του Χρηματιστηρίου, σύμφωνα με τις πρόνοιες των πιο πάνω Νόμων.

4.150.2 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί παρουσίασαν πλεόνασμα £680.378, σε σύγκριση με £77.911 το 1998.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα ανήλθαν σε £802.507, σε σύγκριση με £150.659 το 1998, και προήλθαν κυρίως από την επιβάρυνση 10% πάνω στα έσοδα του Χρηματιστηρίου (£780.076 για το 1999 και £137.763 το 1998).

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα ανήλθαν σε £99.698, σε σύγκριση με £72.748 το 1998.

4.150.3 Προσωπικό. Η Επιτροπή εργοδοτούσε επτά υπαλλήλους και οι συνολικές δαπάνες για μισθούς, επιδόματα και εργοδοτικές εισφορές στα διάφορα Ταμεία ανήλθαν σε £56.670, σε σύγκριση με £44.592 το 1998.

4.150.4 Εποπτεία Χρηματιστηριακής Αγοράς. Για βελτίωση της αποτελεσματικότητας της εποπτείας της χρηματιστηριακής αγοράς και της κεφαλαιαγοράς, γενικότερα, εισηγήθηκαν όπως η Επιτροπή εξετάσει το ενδεχόμενο εφαρμογής βελτιωμένων συστημάτων παρακολούθησης της αγοράς, περιλαμβανομένης και της απευθείας πρόσβασης στα δεδομένα των χρηματιστηριακών συναλλαγών.

4.150.5 Έσοδα από το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Παρατηρήθηκε μέσα στο 1999 ότι υπήρξε μεγάλη καθυστέρηση στην καταβολή των ποσών που ανήκουν στην Επιτροπή (10% επί των εσόδων του Χρηματιστηρίου). Εισηγήθηκαν όπως μελετηθούν τρόποι για την έγκαιρη καταβολή τους στο μέλλον.

4.151 ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Μέρος Α

4.151.1 Λογαριασμοί για το έτος 1999. Οι λογαριασμοί για το έτος 1999 δεν υποβλήθηκαν έγκαιρα στην Υπηρεσία μου, με αποτέλεσμα να μη διεξαχθεί ο ετήσιος έλεγχος, σύμφωνα με το άρθρο 31(2) του Νόμου 224/90. Παρατήρησα ότι η μη έγκαιρη ετοιμασία και υποβολή των λογαριασμών για έλεγχο δεν υποβοηθεί την ομαλή λειτουργία του Επιμελητηρίου και ταυτόχρονα μειώνει σε σημαντικό βαθμό τη δυνατότητα αξιοποίησης των λογαριασμών από το Επιμελητήριο, για έγκαιρη λήψη αποφάσεων και διορθωτικών ή άλλων μέτρων σχετικά με τις οποιεσδήποτε αδυναμίες ή κενά που τυχόν θα παρατηρηθούν. Επιπρόσθετα, αποστερεί τη Βουλή και τους πολίτες από το δικαίωμα ενημέρωσης για τα πεπραγμένα του Επιμελητηρίου.

4.151.2 Ετήσια Έκθεση 1998. Επειδή δεν έχει διεξαχθεί ο ετήσιος έλεγχος των λογαριασμών του 1999, δεν μπόρεσα να διαπιστώσω κατά πόσο έχουν τακτοποιηθεί τα θέματα που έχουν εγερθεί στην προηγούμενη μου Έκθεση. Το Επιμελητήριο αποδίδει την καθυστέρηση αυτή στο γεγονός ότι οι προσπάθειες επικεντρώθηκαν στη βελτίωση της λειτουργίας του, σύμφωνα με τις εισηγήσεις της Γενικού Ελεγκτή, και αφιερώθηκε αρκετός χρόνος σε εργασίες αναδρομικού ελέγχου, με αποτέλεσμα να καθυστερήσει η ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων του 1999.

4.152 ΙΔΡΥΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Μέρος Α

4.152.1 Υποβολή οικονομικών καταστάσεων για έλεγχο. Ενώ οι οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 1997 και 1998 ελέγχθηκαν από την Υπηρεσία μου, οι σχετικές εκθέσεις ελέγχου δεν υποβλήθηκαν ακόμη, για το λόγο ότι οι οικονομικές καταστάσεις δεν έχουν εγκριθεί από το Συμβούλιο του Ιδρύματος και δεν υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μου κατάλληλα υπογραμμένες. Οι οικονομικές καταστάσεις για το 1999 δεν έχουν ελεγχθεί, καθότι έχουν μόλις πρόσφατα υποβληθεί στην Υπηρεσία μου.

4.152.2 Έγκριση Προϋπολογισμού. Ο Προϋπολογισμός του Ιδρύματος για το έτος 1999 εγκρίθηκε με μεγάλη καθυστέρηση το Δεκέμβριο του 1999. Υπέδειξα ότι η έγκριση του Προϋπολογισμού στο τέλος του έτους, στο οποίο αναφέρεται, αχρηστεύει το σκοπό της ετοιμασίας του, καθώς και το ρόλο του στην ομαλή λειτουργία του Ιδρύματος. Ο Πρόεδρος του Ιδρύματος με πληροφόρησε ότι θα καταβληθούν προσπάθειες, έτσι ώστε οι Προϋπολογισμοί να ετοιμάζονται και εγκρίνονται μέσα στα χρονικά πλαίσια που καθορίζει το καταστατικό του Ιδρύματος.

4.152.3 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί του Ιδρύματος για το 1998 (η υποβολή των λογαριασμών του 1999 για έλεγχο εκκρεμεί) παρουσίασαν πλεόνασμα £286.826, σε σύγκριση με £146.091 κατά το 1997.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα ανήλθαν σε £735.687, σε σύγκριση με £521.763 το 1997. Η αύξηση κατά £213.924 προήλθε κυρίως από την παροχή υπηρεσιών στην Κυβέρνηση (£186.340) και από το Ταμείο Επιδότησης Βιομηχανικών Μελετών (£43.481).

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα ανήλθαν σε £448.861, σε σύγκριση με £375.672 το 1997. Η αύξηση προήλθε κυρίως από τις επιδοτήσεις προς τις βιομηχανίες, που ήταν £261.622, σε σύγκριση με £218.141 το 1997.

4.152.4 Προσωπικό. Το μόνιμο προσωπικό του Ιδρύματος κατά το 1998 ήταν 10 άτομα και οι συνολικές δαπάνες για μισθούς, επιδόματα και εργοδοτικές εισφορές στα διάφορα Ταμεία ανήλθαν σε £96.217.

4.152.5 Λειτουργία του Ιδρύματος. Όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη Έκθεση μου, η λειτουργία του Ιδρύματος εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ανάθεση υπηρεσιών από την Κυβέρνηση προς το Ίδρυμα. Μέσα στα πλαίσια αυτά, έγινε συμφωνία, μεταξύ της Κυβέρνησης και του Ιδρύματος, η οποία κάλυπτε την περίοδο 1996-1998, και ανατέθηκε στο Ίδρυμα η διαχείριση του Τεχνικού Σκέλους του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης της Βιομηχανίας. Με βάση τη συμφωνία, τα έσοδα του Ιδρύματος κατά τα έτη 1996, 1997 και 1998 ανήλθαν σε £180.362, £240.847 και £406.371, αντίστοιχα, τα οποία αποτελούν κατά μέσο όρο το 80% των ολικών εσόδων του Ιδρύματος (εξαιρουμένων των επιδοτήσεων). Όπως διαπιστώθηκε, τα έξοδα διαχείρισης που χρεώθηκε η Κυβέρνηση, για τα τρία χρόνια ισχύος της συμφωνίας, υπερβαίνουν κατά πολύ τα ποσά των επιδοτήσεων που δόθηκαν στις βιομηχανίες. Χαρακτηριστική εικόνα της κατάστασης είναι ο πιο κάτω πίνακας:

Έτος	Διαχειριστικά έξοδα	Επιδοτήσεις
	£	£
1996	180.362	120.521
1997	240.847	218.141
1998	406.371	261.622
	827.580	600.284

Ύστερα από σχετική μελέτη που έγινε από τα αρμόδια Υπουργεία Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και Οικονομικών, μέσα στο 1999, αποφασίστηκε αναθεώρηση της συμφωνίας, με αναδρομική ισχύ από το 1996, και όπως η Κυβέρνηση καλύπτει το έλλειμμα του Ιδρύματος, με μέγιστο ετήσιο ποσό £120.000. Το Ίδρυμα δεν έχει αποφασίσει ακόμη κατά πόσο η απόφαση της Κυβέρνησης, για την αναδρομική αναθεώρηση της συμφωνίας, θα γίνει αποδεκτή, και οι λογαριασμοί που έχουν ετοιμαστεί περιλαμβάνουν στα έσοδα το ποσό που προκύπτει από τη διαχείριση του Τεχνικού Σκέλους του Σχεδίου, με βάση τη συμφωνία. Η κυβερνητική οφειλή, σύμφωνα με τους λογαριασμούς, ανέρχεται σε £580.260, ενώ, σύμφωνα με τον αναθεωρημένο τρόπο καθορισμού της αμοιβής του Ιδρύματος, η κυβερνητική οφειλή στις 31.12.98, όπως υπολογίστηκε από το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, ανέρχεται στις £80.606.

Επειδή διαπιστώνεται ότι το Ίδρυμα δεν είναι βέβαιο εάν θα τυγχάνει της οικονομικής υποστήριξης της Κυβέρνησης στο μέλλον, έγινε εισήγηση όπως ενταθούν οι προσπάθειες του για αύξηση των εσόδων του, ώστε σταδιακά να καταστεί αυτοσυντήρητο. Ο Πρόεδρος του Ιδρύματος με πληροφόρησε ότι το Ίδρυμα καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε στο μέλλον, και ανάλογα με τις δυνατότητες του, να χρεώνει τις διάφορες υπηρεσίες που προσφέρει.

Μέρος Β

4.152.6 Κανονισμοί. Στην προηγούμενη Έκθεση μου εισηγήθηκα, για την εύρυθμη λειτουργία του Ιδρύματος, την ετοιμασία Κανονισμών που να διέπουν τους όρους υπηρεσίας των υπαλλήλων, καθώς και Δημοσιονομικών και Λογιστικών Οδηγιών που να ρυθμίζουν τα οικονομικά θέματα. Όπως διαπιστώθηκε, έχουν ετοιμαστεί Κανονισμοί προσωπικού, αλλά δεν έτυχαν ακόμη της έγκρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, ενώ η ετοιμασία Δημοσιονομικών και Λογιστικών Οδηγιών εκκρεμεί ακόμη. Επιπρόσθετα, όσο αφορά τους Κανονισμούς «Έγκριση Διοικητικών Εξόδων και Αγορών Πάγιου Ενεργητικού», οι οποίοι έχουν ήδη εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο, έγινε εισήγηση όπως αυτοί τύχουν περαιτέρω μελέτης και αναθεώρησης, ώστε να συνάδουν και με τους νέους περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμους και Κανονισμούς. Ο Πρόεδρος του Ιδρύματος με πληροφόρησε ότι το θέμα θα συζητηθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος.

4.152.7 Φορολογικές υποχρεώσεις του Ιδρύματος. Οι φορολογικές υποχρεώσεις του Ιδρύματος δεν έχουν ακόμη διευκρινιστεί. Το Υπουργείο Οικονομικών πληροφόρησε το Ίδρυμα ότι το θέμα εξετάζεται.

4.153 ΤΑΜΕΙΟ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ

Μέρος Β

4.153.1 Λογαριασμοί Ταμείου Κλινικών Εργαστηρίων. Παρόλο ότι η Υπηρεσία μου επανειλημμένα ζήτησε όπως υποβληθούν για έλεγχο τα προβλεπόμενα από το άρθρο 5 των περί Κλινικών Εργαστηρίων Κανονισμών του 1990 βιβλία και λογαριασμοί του Ταμείου, για τα έτη 1992-1999, εντούτοις μέχρι σήμερα αυτά δεν έχουν υποβληθεί.

4.154 ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Μέρος Α

4.154.1 Ίδρυση. Ο περί του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου (Ίδρυση και Λειτουργία) Νόμος αρ. 109(I) του 1997 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και δημοσιεύτηκε στις 31.12.97. Με τον τροποποιητικό Νόμο αρ. 67(I)/98, ημερ. 17.7.98, η Επιτροπή Υποτροφιών έπαυσε να υφίσταται και τέθηκε σε ισχύ, από 1.1.99, η Νομοθεσία για τη λειτουργία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου.

4.154.2 Δαπάνες. Κατά το 1999 δαπανήθηκε ποσό ύψους £1.202.670, ως εκπαιδευτική χορηγία για υποτροφίες, σε σύγκριση με £1.513.350 το προηγούμενο έτος. Επιπρόσθετα κατά το 1999 εγκρίθηκαν δάνεια, για παραχώρηση από τους Δανειστικούς Επιτρόπους, ύψους £129.000, σε σύγκριση με £104.000 το 1998.

4.154.3 Στελέχωση και Κανονισμοί Λειτουργίας. Μέχρι σήμερα δεν έχουν εγκριθεί σχέδια υπηρεσίας, δεν έχει διοριστεί Γραμματέας του Ιδρύματος, δεν προσλήφθηκε το αναγκαίο προσωπικό, ούτε και έχουν εκδοθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο Κανονισμοί για την καλύτερη εφαρμογή του Νόμου, καθώς και άλλοι εσωτερικοί κανονισμοί που να αφορούν θέματα διαδικασιών ή και λειτουργίας του Ιδρύματος, όπως αυτοί προβλέπονται σε διάφορα άρθρα του Νόμου.

4.154.4 Λειτουργία Ιδρύματος. Λόγω των όσων αναφέρονται πιο πάνω, δε φαίνεται να έχει διαφοροποιηθεί το προηγούμενο καθεστώς λειτουργίας της Επιτροπής Υποτροφιών.

(α) Το Ίδρυμα άρχισε και συνεχίζει τη λειτουργία του με προσωπικό της Υπηρεσίας Δημοσίας Διοικήσεως και Προσωπικού, η οποία καλύπτει και τα λειτουργικά του έξοδα.

(β) Οι συμβάσεις που αφορούν την παραχώρηση υποτροφιών εξακολουθούν να υπογράφονται μεταξύ των ενδιαφερόμενων και του Διευθυντή της Υπηρεσίας Δημοσίας Διοικήσεως και Προσωπικού, αντί από τον Πρόεδρο του Ιδρύματος (άρθρο 10(γ) του Νόμου), με ενδεχόμενο αυτές να πάσχουν νομικά.

(γ) Δεν έχει λειτουργήσει ξεχωριστό Ταμείο και δεν τηρούνται τα αναγκαία βιβλία και λογαριασμοί διαχείρισης, όπως προνοείται στα άρθρα 23 και 22 του Νόμου.

4.154.5 Εκπρόθεσμες αιτήσεις. Σε αντίθεση με τους όρους προκήρυξης των υποτροφιών της περιόδου 1998/99, διαπιστώθηκε ότι έγιναν αποδεκτές και εξετάστηκαν αιτήσεις που υποβλήθηκαν εκπρόθεσμα.

4.154.6 Παραβάσεις συμβολαίων. Σύμφωνα με στοιχεία του Ιδρύματος, 35 συνολικά άτομα όφειλαν να επιστρέψουν τα χρήματα που πήραν, λόγω παράβασης των όρων των συμβολαίων, ενώ άλλες 35 υποθέσεις εκκρεμούν ενώπιον της Νομικής Υπηρεσίας.

4.154.7 Παρακολούθηση εισπράξεων λόγω διακοπής συμβολαίων. Δεν υπάρχει σύστημα παρακολούθησης της εισπράξης όλων των ποσών που θα πρέπει να ανακτηθούν, λόγω διακοπής των συμβολαίων, με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος απώλειας εσόδων.

4.154.8 Λογαριασμοί και οικονομική διαχείριση. Δεν έχουν ετοιμαστεί λογαριασμοί και απολογισμός για υποβολή και έλεγχο από το Γενικό Ελεγκτή, σε αντίθεση με το άρθρο 25 του Νόμου.

4.155 ΤΑΜΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ 1955-59

Μέρος Α

4.155.1 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι εισπράξεις του Ταμείου ανήλθαν κατά το 1999 σε £424.722 και οι πληρωμές στις £550.065, σε σύγκριση με £522.228 και £426.656, αντίστοιχα, το 1998. Τα ταμειακά διαθέσιμα στις 31.12.99 ήταν £32.985, σε σύγκριση με £158.328 το 1998.

(β) Έσοδα. Το μεγαλύτερο ποσοστό εσόδων του Ταμείου προέρχεται από κρατική επιχορήγηση, μέσω του Τακτικού Προϋπολογισμού, με ποσό £410.000 το χρόνο.

(γ) Έξοδα. Οι κυριότερες κατηγορίες εξόδων κατά το 1999 αναλύονται ως ακολούθως: Ανεγέρσεις/Βελτιώσεις/Συντήρηση Μνημείων και άλλων Ιστορικών Χώρων (£370.630), Χορηγίες σε Συνδέσμους Αγωνιστών, Σωματεία και Οικογένειες Ηρώων (£57.145), Απασχόληση Έκτακτου Προσωπικού (£42.964) και Εκδηλώσεις (£30.876).

4.156 ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Μέρος Α

4.156.1 Έγκριση Προϋπολογισμού. Ο Προϋπολογισμός του Κέντρου για το 1998, στον οποίο περιλαμβάνονται πρόνοιες για τις δαπάνες που έγιναν για τα έτη 1996 και 1997, εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 20.5.98 και ο Προϋπολογισμός για την περίοδο 1.1.99-31.3.99 εγκρίθηκε στις 13.1.99. Για την υπόλοιπη περίοδο του έτους 1999, καθώς και για το έτος 2000, ετοιμάστηκαν Προϋπολογισμοί για σκοπούς διαπραγμάτευσης της συμφωνίας και στάληκαν στα Υπουργεία Οικονομικών και Υγείας τον Ιανουάριο 1999 και Μάρτιο 2000, αντίστοιχα, χωρίς όμως να έχουν μέχρι σήμερα προωθηθεί για έγκριση, λόγω επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας.

4.156.2 Οικονομική κατάσταση. Η οικονομική κατάσταση του Κέντρου, σύμφωνα με τους λογαριασμούς του 1998, ήταν όπως πιο κάτω. Για το 1999 δεν ετοιμάστηκαν ακόμη λογαριασμοί, λόγω των εκκρεμοτήτων αναφορικά με τις συνταγές των ιατρών.

(α) Αποτελέσματα έτους. Στις 31.12.98 οι λογαριασμοί παρουσίασαν πλεόνασμα £9.895, σε σύγκριση με £1.429 το 1997, και £21.290 το 1996. Τα έσοδα και τα έξοδα του Κέντρου κατά τα τελευταία τρία χρόνια ήταν όπως πιο κάτω:

	1998	1997	1996
	£	£	£
Έσοδα	578.761	123.895	51.810
Έξοδα	568.866	122.469	30.520

(β) Λογιστικές Αναλογίες. Οι πιο κάτω λογιστικές αναλογίες δίνουν μια γενική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Κέντρου:

	1998	1997	1996
Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Τρέχουσες Υποχρεώσεις	1,04	1,22	2,42
Κρατική Χορηγία Εισπρακτέα προς Έσοδα	87,78%	73%	29,04%

4.156.3 Ίδρυση και λειτουργία του Κέντρου

(α) Ίδρυση. Συνιδρυτές του Ογκολογικού Κέντρου Τράπεζας Κύπρου, το οποίο συστάθηκε στις 16.5.97 ως νομικό πρόσωπο, με βάση τον περί Αγαθοεργών Ιδρυμάτων Νόμο, Κεφ. 41, είναι η Κυβέρνηση και το Ιατρικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου. Στις 27.2.92 η Κυπριακή Δημοκρατία, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, αποδέχθηκε τη δωρεά του Ιατρικού Ιδρύματος Τράπεζας Κύπρου και ενέκρινε την παραχώρηση κρατικής γης για την ανέγερση του Κέντρου. Στις 3.1.95 υπογράφηκε δήλωση καταπιστεύματος μεταξύ των δύο μερών, με την οποία το Ιατρικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου ανέλαβε να διαθέσει τα κεφάλαια του για την ανέγερση και εξοπλισμό του Κέντρου και η Κυπριακή Δημοκρατία, πέρα από την παραχώρηση της κρατικής γης για την ανέγερση του Κέντρου, την κάλυψη των ετήσιων λειτουργικών δαπανών του Κέντρου στο διηνεκές, με τη μέθοδο της ετήσια καθοριζόμενης χορηγίας από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

(β) Οικονομική στήριξη του Κέντρου. Το Κέντρο άρχισε τη λειτουργία του το Σεπτέμβριο του 1998. Η λειτουργία του βασίζεται, κυρίως, στην οικονομική στήριξη της Κυβέρνησης, η οποία, με βάση τη δήλωση καταπιστεύματος και τη συμφωνία που υπέγραψε με το Ιατρικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου, ανέλαβε να καλύπτει τα λειτουργικά έξοδα του Κέντρου. Μέχρι σήμερα η Κυβέρνηση δεν έχει καταβάλει στο Κέντρο οποιοδήποτε ποσό για κάλυψη των λειτουργικών του εξόδων, επειδή έχει τεθεί θέμα επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας. Στο μεταξύ το Κέντρο χρηματοδοτείται από δάνεια με κυβερνητική εγγύηση και με πιστωτικές διευκολύνσεις από την Τράπεζα Κύπρου. Έχοντας υπόψη το ύψος των λειτουργικών εξόδων του Κέντρου, τα οποία βάσει της συμφωνίας καταβάλλονται από το Κράτος, και το γεγονός ότι παρόμοιες υπηρεσίες που προσφέρει το Κέντρο εξακολουθεί να προσφέρονται και από τα Κρατικά Νοσηλευτήρια, η Υπηρεσία μου εξέφρασε την άποψη ότι το καθεστώς λειτουργίας του πρέπει να αποφασιστεί το συντομότερο.

Ανάμεσα στις υπαλλακτικές λύσεις που θα μπορούσε να εξεταστούν δεν πρέπει να αποκλείεται το ενδεχόμενο υπαγωγής του Κέντρου στις Ιατρικές Υπηρεσίες, όπως συμβαίνει με τα Κρατικά Νοσηλευτήρια, η ανάληψη της λειτουργίας του και όλων των εξόδων από το Ιατρικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου ή οποιαδήποτε άλλη ενδιαμέση λύση ήθελε κριθεί ότι θα διασφάλιζε το δημόσιο συμφέρον. Η Υπηρεσία μου εξέφρασε επίσης την άποψη ότι η επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας θα πρέπει να καταλήξει σε συμφωνία, η οποία να μη συγκρούεται με τον περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμο και Κανονισμούς.

(γ) Κυβερνητικές εγγυήσεις. Λόγω της μη καταβολής στο Κέντρο των λειτουργικών του εξόδων από την Κυβέρνηση, αυτά πληρώνονταν αρχικά από προσωρινό τραπεζικό λογαριασμό που ανοίχθηκε στην Τράπεζα Κύπρου. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος ρευστότητας που παρουσιάστηκε μέσα στο 1998, το Κέντρο προχώρησε στη σύναψη δανείου, ύψους £975.000, από την Τράπεζα Κύπρου, με εγγύηση από την Κυβέρνηση. Το υπόλοιπο του δανείου στις 31.12.98 ήταν £710.689.

4.156.4 Οφειλή από την Κυβέρνηση. Στους λογαριασμούς του Κέντρου η Κυβέρνηση παρουσιάζεται ως οφειλέτης. Στις 31.12.98 το ποσό που παρουσιάζεται ως οφειλόμενο από

την Κυβέρνηση ανέρχεται σε £613.524 και αντιπροσωπεύει σχεδόν όλα τα λειτουργικά έξοδα του Κέντρου, από την ίδρυση του μέχρι τις 31.12.98.

4.156.5 Προσφορά υπηρεσιών από την Κυβέρνηση στο Κέντρο

(α) Η σίτιση των ασθενών του Κέντρου παρέχεται από το Μακάρειο Νοσοκομείο και μέχρι το Μάιο του 1999 οι αναλύσεις γίνονταν στο Χημείο του Γενικού Νοσοκομείου. Τόσο το κόστος σίτισης όσο και το κόστος των αναλύσεων δεν παρουσιάζονται στους λογαριασμούς. Ο Γενικός Διευθυντής του Κέντρου ανέφερε ότι οι λογαριασμοί του 1999 περιλαμβάνουν τέτοιο κόστος, συμπεριλαμβανομένης και αναδρομικής χρέωσης για το 1998.

(β) **Προμήθεια φαρμάκων.** Η Κυβέρνηση προμηθεύει το Κέντρο με φάρμακα και φαρμακευτικό υλικό μέσω των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών. Μέχρι τις 31.12.98, σύμφωνα με τους λογαριασμούς του Κέντρου, το κόστος τους ανήλθε σε £75.867. Με βάση τα στοιχεία των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών, μέχρι τις 31.12.99 το κόστος των φαρμάκων και φαρμακευτικού υλικού που παραχωρήθηκαν στο Κέντρο ανήλθε σε £838.018.

(γ) **Λειτουργία Χημείου.** Μέχρι σήμερα το Χημείο του Κέντρου δεν έχει λειτουργήσει, γιατί δεν έγινε η αναγκαία στελέχωση του, ούτε και η αγορά του αναγκαίου εξοπλισμού. Οι αναλύσεις αρχικά γίνονταν στο Χημείο του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας και από το Μάιο του 1999 γίνονται σε ιδιωτικό χημείο. Μέχρι τις 31.12.99 πληρώθηκε για τις αναλύσεις αυτές ποσό ύψους £90.000. Επειδή, με βάση τη συμφωνία, η οποία δεν αναθεωρήθηκε, η Κυβέρνηση ανέλαβε να προσφέρει στο Κέντρο τις υπηρεσίες στον τομέα της Ογκολογίας, που το ίδιο το Κέντρο δεν προσφέρει, και επειδή τα έξοδα αυτά τελικά επιβαρύνουν την Κυβέρνηση, έγινε εισήγηση όπως το Κέντρο χρησιμοποιεί τις Υπηρεσίες της Κυβέρνησης, εκεί όπου προσφέρονται. Ο Γενικός Διευθυντής του Κέντρου ανέφερε ότι στόχος του Κέντρου ήταν όπως το Κέντρο εξυπηρετείται από το Χημείο του Μακάρειου Νοσοκομείου. Όμως, επειδή οι συζητήσεις για αναβάθμιση του Χημείου του Μακάρειου δεν καρποφόρησαν, με ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου οι αναλύσεις ανατέθηκαν, μετά από προσφορές, σε ιδιωτικό χημείο του οποίου οι υπηρεσίες μπορούν να τερματιστούν σε σύντομο χρονικό διάστημα εάν το Κέντρο αρχίσει να εξυπηρετείται από το Δημόσιο.

4.156.6 Προσωπικό και ωφελήματα. Στις 31.12.98 το Κέντρο εργοδοτούσε 63 άτομα (4 άτομα το 1997). Οι δαπάνες ανήλθαν σε £355.135, σε σύγκριση με £79.270 το 1997.

4.157 ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ

Μέρος Α

4.157.1 Ίδρυση του Καραϊσκάκειου Ιδρύματος

(α) Το Καραϊσκάκειο Ίδρυμα εγκρίθηκε ως Φιλανθρωπικό Ίδρυμα, με σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Εξαγγέλθηκε η σύσταση του στις 18.9.96 από τον τότε Υπουργό Υγείας, με συνιδρυτές το Υπουργείο Υγείας, τον κ. Μιχάλη Καραϊσκάκη, το Σύνδεσμο Προσφοράς Αιμοπεταλίων και το Σύνδεσμο Λευχαιμίας Ηνωμένου Βασιλείου. Η ίδρυση του έγινε δυνατή με την αρχική δωρεά, ύψους £45.000, από τον κ. Μιχάλη Καραϊσκάκη, ποσό το οποίο συγκέντρωσε με έρανο, για να χρηματοδοτήσει τη μεταμόσχευση μυελού των οστών στο γιο του. Τα έσοδα του Ιδρύματος προέρχονται από ετήσια κρατική χορηγία και από συνεισφορές φίλων και υποστηρικτών του Ιδρύματος.

(β) **Διοίκηση του Ιδρύματος.** Το Ίδρυμα διοικείται από Συμβούλιο. Η σύνθεση και ο διορισμός του διαλαμβάνεται στα άρθρα 7-8.2 της ιδρυτικής πράξης του 1996. Οι εξουσίες και τα καθήκοντα του διαλαμβάνονται επίσης στην ίδια ιδρυτική πράξη.

(γ) Σκοπός του Ιδρύματος. Σκοπός του Ιδρύματος είναι η οργάνωση Τράπεζας Μυελού των Οστών και Αιμοπεταλίων, για προσφορά ελπίδας ζωής σε πάσχοντες συνανθρώπους μας. Προς το σκοπό αυτό το Ίδρυμα στοχεύει στην οργάνωση κατάλληλου εργαστηρίου, το οποίο να μπορεί να διενεργεί τις εξετάσεις ιστοσυμβατότητας, δωρεάν, έγκαιρα και έγκυρα, και στην εξεύρεση εθελοντών για πραγματοποίηση εξετάσεων ιστοσυμβατότητας, με σκοπό την εθελοντική προσφορά στοιχείων του αίματος τους, όπως μυελό των οστών, αρχέγονα κύτταρα, λευκά αιμοσφαίρια, αιμοπετάλια κ.τ.λ.

(δ) Στέγαση του Ιδρύματος. Το Ίδρυμα στεγάζεται σε κυβερνητική κατοικία, η οποία παραχωρήθηκε από την Κυβέρνηση με εικονικό ενοίκιο.

4.157.2 Λειτουργία του Ιδρύματος. Η συνέχιση της λειτουργίας του Ιδρύματος στηρίζεται, κατά κύριο λόγο, στην κυβερνητική χορηγία και άλλες εισφορές.

4.157.3 Ετοιμασία Προϋπολογισμού. Λόγω μη ετοιμασίας ετήσιου Προϋπολογισμού από το Ίδρυμα, για σκοπούς καλύτερου προγραμματισμού και διαχείρισης εισηγήθηκα την ετοιμασία και έγκριση Προϋπολογισμού Εσόδων και Εξόδων, πριν από την έναρξη του οικονομικού έτους.

4.157.4 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί παρουσίασαν έλλειμμα £7.774 κατά το 1998, σε σύγκριση με πλεόνασμα £95.995 για την περίοδο που έληξε στις 31.12.97.

Συνοπτικά τα αποτελέσματα παρουσιάζονται ως εξής:

	1998	1.10.96-31.12.97
	£	£
Έσοδα	87.836	119.580
Έξοδα	95.610	23.585
(Έλλειμμα)/Πλεόνασμα	<u>(7.774)</u>	<u>95.995</u>

(β) Τα έσοδα του Ιδρύματος προέρχονται κυρίως από εισφορές και χορηγίες. Η κυβερνητική χορηγία μέσα στο 1998 ανήλθε σε £70.000, σε σύγκριση με £35.710 (αξία αντιδραστηρίων) για την περίοδο 1.10.96 - 31.12.97. Οι συνεισφορές από ιδρυτές και συνιδρυτές για την περίοδο που έληξε στις 31.12.97 ανήλθαν σε £70.582.

4.157.5 Προσωπικό. Το Ίδρυμα εργοδοτούσε κατά το 1998 τρεις λειτουργούς, με συνολικές δαπάνες για μισθούς, επιδόματα και εργοδοτικές εισφορές στα διάφορα Ταμεία ύψους £24.970, σε σύγκριση με £12.800 για την προηγούμενη περίοδο.

4.157.6 Κανονισμοί. Για την εύρυθμη λειτουργία του Ιδρύματος, έγινε εισήγηση όπως, σύμφωνα και με το άρθρο 29 της ιδρυτικής πράξης, ετοιμαστούν Κανονισμοί που να διέπουν θέματα οικονομικής διαχείρισης του Ιδρύματος, όπως την είσπραξη εσόδων, τη διενέργεια δαπανών, προσφορές κ.τ.λ., καθώς επίσης και Κανονισμούς που να διέπουν τους όρους υπηρεσίας των υπαλλήλων, ωφελήματα, καθήκοντα και ευθύνες.

4.157.7 Εισπράξεις. Τα έντυπα που χρησιμοποιήθηκαν για τη διενέργεια των εισπράξεων από το 1996 μέχρι 1999 προήλθαν από διάφορες πηγές, χωρίς αυτά να είναι καταχωρισμένα σε μητρώο διπλοτύπων και χωρίς να μπορεί να επιβεβαιωθεί ο πραγματικός αριθμός που εκδόθηκε, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να διασφαλιστεί ότι όλα τα έντυπα παρουσιάστηκαν για έλεγχο. Επίσης, ποσά που προήλθαν από εισπράξεις και εκδηλώσεις ιδιωτικής πρωτοβουλίας παραλήφθηκαν από το Ίδρυμα, χωρίς την έκδοση σχετικών αποδείξεων είσπραξης.

4.158 ΕΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

4.158.1 Γενικά. Το Εφοριακό Συμβούλιο συστάθηκε με βάση το άρθρο 4Α(1) του Νόμου 80(Ι) του 1999, με αρμοδιότητα την εξέταση ιεραρχικών προσφυγών εναντίον αποφάσεων του Διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων, οι οποίες λαμβάνονται σύμφωνα με το εδάφιο (5) του άρθρου 20 των περί Βεβαιώσεως και Εισπράξεως Φόρων Νόμων. Το Υπουργικό Συμβούλιο διόρισε τον Πρόεδρο και τα Μέλη του Συμβουλίου από 2.1.2000. Ο Νόμος, με βάση τον οποίο καθιδρύθηκε το Εφοριακό Συμβούλιο, καθόρισε ως ημερομηνία έναρξης της ισχύος του 6 μήνες μετά την ψήφιση του Νόμου, δηλαδή 2.1.2000.

4.159 ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

4.159.1 Οικονομική κατάσταση

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι λογαριασμοί για την περίοδο 1.5 - 31.12.98 και για το έτος 1999, που μόλις πρόσφατα έχουν υποβληθεί, με αποτέλεσμα να μην έχει ακόμη συμπληρωθεί ο έλεγχος τους, παρουσίασαν πλεόνασμα £224.739 για το έτος 1999 και £3.432 για την προηγούμενη περίοδο.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα ήταν £362.617 κατά το έτος 1999 και £49.607 κατά την προηγούμενη περίοδο.

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα ήταν £137.878 κατά το έτος 1999 και £46.175 κατά την προηγούμενη περίοδο.

4.159.2 Καθυστέρηση στην έγκριση του Προϋπολογισμού για το 1998. Σύμφωνα με το άρθρο 36 του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου αρ. 7(Ι)/98, ο Προϋπολογισμός της Αρχής καταρτίζεται μέχρι την 1η Οκτωβρίου κάθε χρόνου και υπόκειται στην έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου και της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Ο Προϋπολογισμός για το 1998 εγκρίθηκε από την Αρχή στις 20.5.98, υποβλήθηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών στις 22.5.98 και εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 14.10.98. Κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 16.10.98 και ψηφίστηκε σε Νόμο (αρ. 43(ΙΙ)/98) στις 3.12.98. Ένεκα των πιο πάνω καθυστερήσεων, για να καταστεί δυνατή η λειτουργία της Αρχής εξασφαλίστηκε προκαταβολή από την Κυβέρνηση, ύψους £75.000, με βάση τον περί Ενταλμάτων Προκαταβολής Νόμο 168/85 και την Κ.Δ.Π. 78/86, η οποία αποπληρώθηκε τον Ιούνιο 2000.

4.159.3 Προσωπικό. Στο τέλος του 1999 η Αρχή εργοδοτούσε 3 υπαλλήλους σε μόνιμες θέσεις. Οι αποδοχές προσωπικού ανήλθαν σε £52.130 (£21.469 για την προηγούμενη περίοδο) και σ' αυτές περιλαμβάνεται ποσό £17.360 για μίσθωση υπηρεσιών ενός Συμβούλου (£8.600 για την προηγούμενη περίοδο) και £32.019 για τη μίσθωση υπηρεσιών 4 ατόμων για γραφειακές και άλλες υπηρεσίες (£11.545 για την προηγούμενη περίοδο).

4.159.4 Τέλη επί των εσόδων από διαφημίσεις. Δεν έχει περιληφθεί στους λογαριασμούς οποιαδήποτε πρόνοια για εισπρακτέα έσοδα από τέλη επί των εσόδων από τις διαφημίσεις, επειδή σημαντικός αριθμός σταθμών δεν υπέβαλαν καταστάσεις εσόδων από τις διαφημίσεις.

Με την έγκριση των σχετικών Κανονισμών (Κ.Δ.Π. 10/2000) τον Ιανουάριο 2000, η Αρχή προέβη στις δέουσες ενέργειες και ήδη έχει εισπραχθεί σημαντικό μέρος των πιο πάνω τελών.

4.159.5 Συνταξιοδοτικά ωφελήματα προσωπικού. Εκκρεμεί η θέσπιση Κανονισμών για τα συνταξιοδοτικά ωφελήματα του προσωπικού (όπως προνοείται στο άρθρο 9(5) του Νόμου 7(Ι)/98), παρόλο που έχει περιληφθεί συμβολική πρόνοια στον Προϋπολογισμό για το έτος 2000.

ΜΕΡΟΣ 5 - ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

5.1 ΕΓΚΡΙΣΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 1999

Οι τρεις Προϋπολογισμοί, δηλαδή Τακτικός, Αναπτύξεως και Ειδικού Ταμείου Ανακουφίσεως, κατατέθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 8.10.98 και, μετά την ψήφιση τους σε Νόμο από τη Βουλή, δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 29.1.99.

5.2 ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

5.2.1 Πάγιο Ταμείο. Το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας παρουσίασε το 1999 την πιο κάτω κίνηση.

	£εκ.
Χρεωστικό υπόλοιπο 1.1.99	2.674,0
Πλέον: Δαπάνες	<u>1.546,4</u>
	4.220,4
Μείον: Έσοδα	<u>1.101,3</u>
Χρεωστικό υπόλοιπο 31.12.99	<u>3.119,1</u>

5.2.2 Αποτελέσματα έτους. Το έλλειμμα του Τακτικού Προϋπολογισμού για το 1999 ανήλθε σε £445,1 εκ., ενώ είχε γίνει πρόβλεψη για £505,8 εκ., ως ακολούθως:

	Προϋπολογισθέντα £000	Πραγματικά £000
Έσοδα	1.110.634	1.101.288
Δαπάνες	<u>1.616.412</u>	<u>1.546.359</u>
Έλλειμμα	<u>505.778</u>	<u>445.071</u>

5.2.3 Έσοδα. Τα πραγματικά έσοδα ανήλθαν σε £1.101,3 εκ., σε σύγκριση με £1.110,6 εκ. που προϋπολογίστηκαν, δηλαδή σημειώθηκε μείωση £9,3 εκ. ή 0,84%. Τα πραγματικά έσοδα των δύο τελευταίων ετών παρουσιάζονται ως ακολούθως:

	1 9 9 9		1 9 9 8	
	£000	%	£000	%
Άμεσοι φόροι:				
Φόρος εισοδήματος	188.139	17,08	171.741	16,61
Εταιρικός φόρος και φόρος επί μερισμάτων	159.406	14,47	127.782	12,36
Άλλοι άμεσοι φόροι	<u>51.225</u>	<u>4,66</u>	<u>48.497</u>	<u>4,69</u>
	<u>398.770</u>	<u>36,21</u>	<u>348.020</u>	<u>33,66</u>
Έμμεσοι φόροι:				
Φόρος προστιθέμενης αξίας	254.340	23,09	245.038	23,70
Φόρος κατανάλωσης	128.478	11,67	120.011	11,61

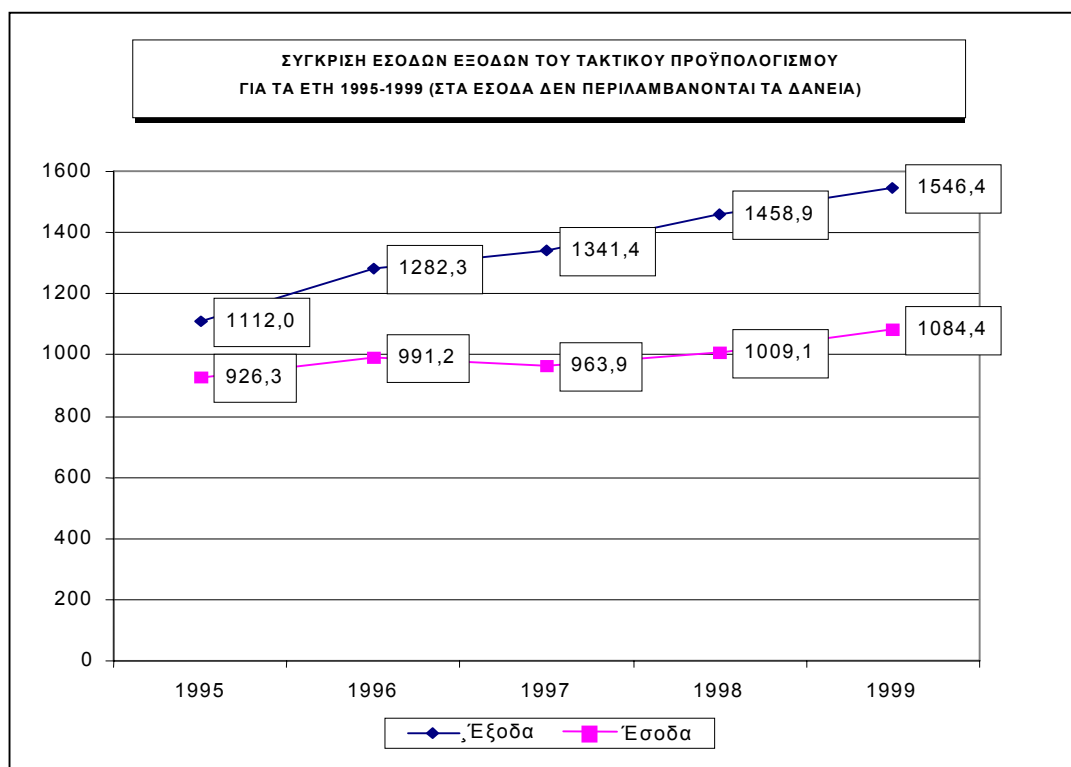

	1999		1998	
	£000	%	£000	%
Εισαγωγικοί δασμοί	58.423	5,30	56.263	5,44
Άλλοι έμμεσοι φόροι	62.478	5,68	60.877	5,89
	503.719	45,74	482.189	46,64

Άλλα έσοδα:

Έσοδα από προσφορά υπηρεσιών και πώληση αγαθών	61.789	5,61	59.686	5,77
Πρόσοδοι, ενοίκια & δικαιώματα	25.657	2,33	25.885	2,50
Μεταβιβάσεις	81.930	7,44	81.206	7,85
Χορηγίες	942	0,09	610	0,06
Έσοδα από δάνεια	18.786	1,70	24.848	2,40
Έσοδα μη Άλλως Κατατάξιμα	9.696	0,88	11.515	1,12
	198.799	18,05	203.750	19,70
	1.101.288	100,00	1.033.959	100,00

5.2.4 Δαπάνες. Οι δαπάνες που αρχικά προϋπολογίστηκαν αυξήθηκαν από £1.616,4 εκ. σε £1.691 εκ. και εκείνες που πραγματοποιήθηκαν ανήλθαν σε £1.546,4 εκ., δηλαδή παρέμεινε αδαπάνητο ποσό ύψους £144,6 εκ. ή 8,55%.

5.3 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ

5.3.1 Ταμείο Αναπτύξεως. Το Ταμείο Αναπτύξεως παρουσίασε την πιο κάτω κίνηση κατά το 1999.

	Ξεκ.
Υπόλοιπο 1.1.99	(167,1)
Πλέον: Πρόσοδοι από δάνεια	<u>317,5</u>
	150,4
Μείον: Δαπάνες αναπτύξεως	<u>205,1</u>
Υπόλοιπο 31.12.99	<u>(54,7)</u>

5.3.2 Δαπάνες. Οι δαπάνες που αρχικά προϋπολογίστηκαν αυξήθηκαν από £264,2 εκ. σε £290 εκ. και εκείνες που πραγματοποιήθηκαν ανήλθαν σε £205,1 εκ., δηλαδή παρέμεινε αδαπάνητο ποσό ύψους £84,9 εκ. ή 29,28%.

5.4 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΩΝ

5.4.1 Γενικά. Το Ταμείο Ανακούφισης Εκτοπισθέντων και Παθόντων παρουσίασε την πιο κάτω κίνηση κατά τα έτη 1999-1998:

	1999 £000	1998 £000
Έλλειμμα 1ης Ιανουαρίου	(284.459)	(215.971)
Εκδόσεις Δανείων Προηγούμενων Ετών Φορέα Ισότητας Κατανομής Βαρών	<u>7.488</u>	<u>-</u>
	(276.971)	(215.971)
Έσοδα	<u>6.058</u>	<u>6.405</u>
	(270.913)	(209.566)
Δαπάνες	<u>(78.135)</u>	<u>(75.853)</u>
	(349.048)	(285.419)
Μεταφορά στο Αναπληρούμενο Ταμείο για Στέγαση Εκτοπισθέντων Κρατικών Λειτουργών	<u>304</u>	<u>960</u>
Έλλειμμα 31ης Δεκεμβρίου	<u>(348.744)</u>	<u>(284.459)</u>

Στα έσοδα δεν περιλαμβάνονται εισπράξεις που προέρχονται από αποπληρωμή δανείων, το σύνολο των οποίων το 1999 ήταν £420.115. Επίσης στις δαπάνες δεν περιλαμβάνονται πληρωμές ύψους £6.973.950 που αντιπροσωπεύουν εκδόσεις νέων δανείων. Κατά το 1999 έγινε διαγραφή του ποσού των £3.347 από τα δάνεια που παραχωρήθηκαν από το Αναπληρούμενο Ταμείο για στέγαση εκτοπισθέντων κρατικών λειτουργών, με βάση απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

5.4.2 Εισπράξεις. Η πιο κάτω κατάσταση δείχνει τις εισπράξεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τα έτη 1999 και 1998:

	1999	1998
	£000	£000
Εισφορές:		
Εσωτερικού	1.509	1.723
Εξωτερικού	-	-
Άλλες Εισπράξεις:		
Προσωρινή προσφυγική επιβάρυνση στις εισαγωγές	1.691	2.268
Προσφυγικό γραμματόσημο	424	397
Επιβάρυνση σε καθυστερημένα έσοδα έκτακτης εισφοράς	871	869
Τόκοι για εκδοθέντα δάνεια	852	426
Ενοίκια	188	185
Επιστροφή αζήτητης χρηματικής βοήθειας σε πρόσφυγες	13	16
Πληρωμές καθ' υπέρβαση προηγούμενων ετών	62	82
Διάφορα άλλα έσοδα	7	7
Τέλη από τροφοίμους διαφόρων ιδρυμάτων	388	382
Σύστημα ενοικιαγοράς οικισμών	53	50
	6.058	6.405

5.4.3 Πληρωμές. Η πιο κάτω κατάσταση δείχνει τις πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν κατά τα έτη 1999 και 1998:

	1999	1998
	£000	£000
Κοινωνική Μέριμνα και Ανακούφιση	34.815	29.488
Στέγαση Προσφύγων και Παθόντων	28.127	27.779
Έργα Υποδομής	3.063	5.562
Παιδεία	1.613	1.305
Διάφορες Δαπάνες	10.517	11.720
	78.135	75.854
Δάνεια για Αυτοστέγαση κ.ά.	6.974	1.206
	85.109	77.060

5.5 ΓΕΝΙΚΑ

5.5.1 Υπερβάσεις επί των Προϋπολογισμών. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι διενεργήθηκαν δαπάνες πέρα από εκείνες που είχαν αρχικά εγκριθεί, για τις οποίες ζητήθηκε έγκριση. Σύμφωνα με το άρθρο 4 του περί Προϋπολογισμού Νόμου, εκδόθηκαν από τον Υπουργό Οικονομικών συνολικά 46 ειδικά εντάλματα πληρωμής (Ε.Ε.Π.) για συνολικό ποσό £122.064.009. Αυτά αναλύονται όπως πιο κάτω:

Κατηγορίες Ε.Ε.Π.	Αρ. Ε.Ε.Π.	Ποσό £	Επαναφορές £	Καθαρό ποσό £
Άμεση επιβάρυνση Πάγιου Ταμείου	4	36.327.055	-	36.327.055
Με Νόμο	12	71.913.089	-	71.913.089
Άλλα	30	13.823.865	(959.780)	12.864.085
Σύνολο	46	122.064.009	(959.780)	121.104.229

Η κατηγορία Άλλα Ειδικά Εντάλματα Πληρωμής αναλύεται όπως πιο κάτω:

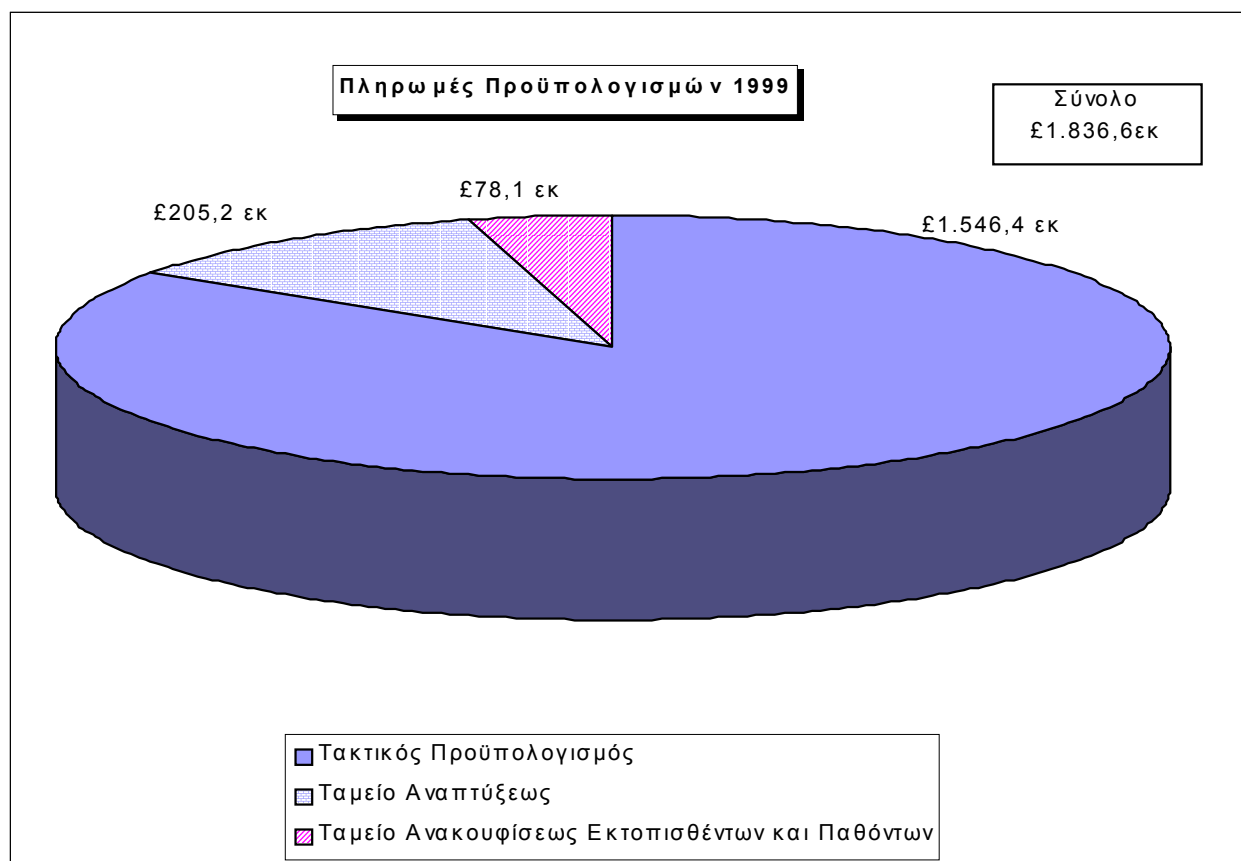
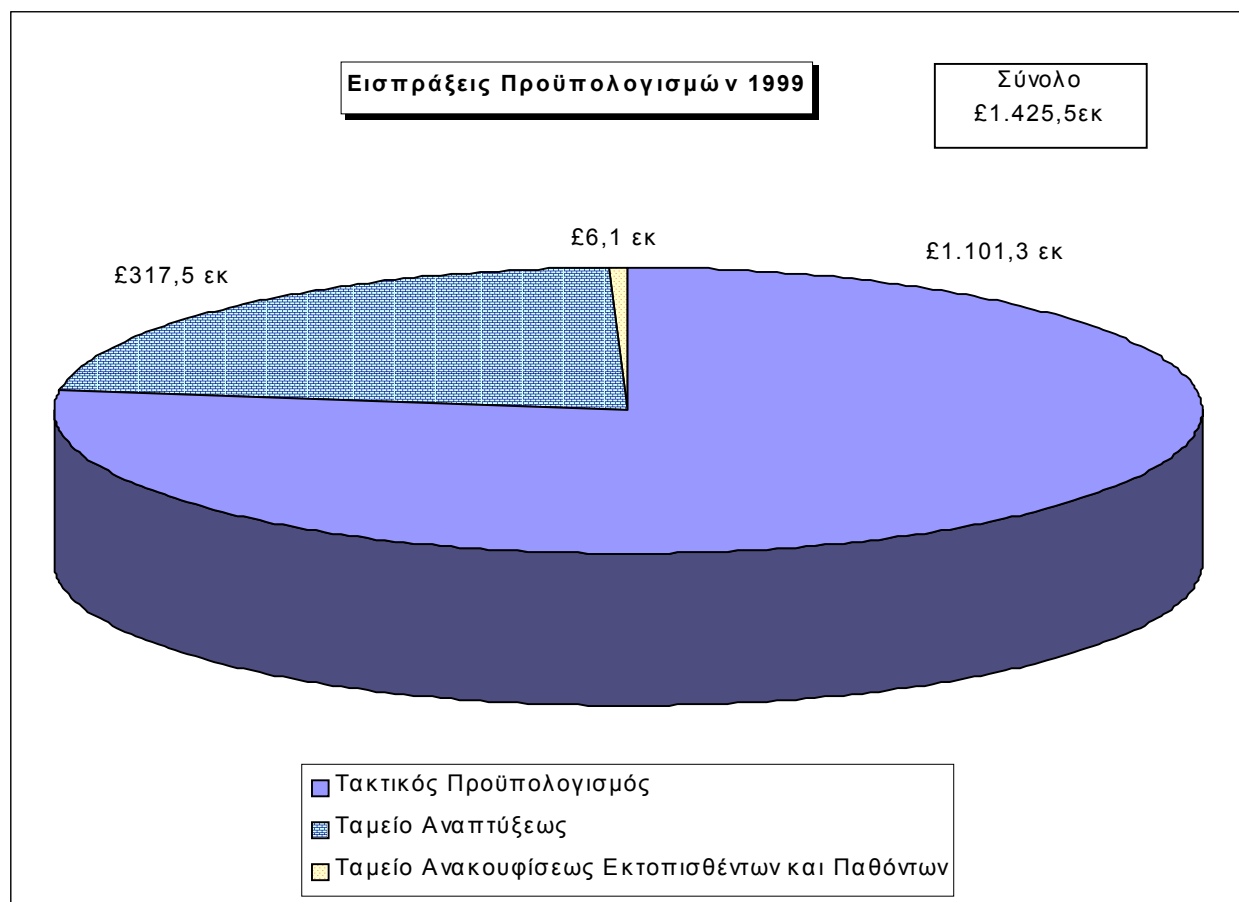
Περιγραφή	Ποσό £
Κατανομές από 18.30.2.348	
Τακτικός Προϋπολογισμός-Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες & Αποθεματικό	1.494.208
Κατανομές από 18.30.4.348	
Τ.Α.Ε.Π-Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες & Αποθεματικό	158.635
Κατανομές από 19.26.3.349	
Προϋπολογισμός Αναπτύξεως-Συμβατικές Υποχρεώσεις μη Άλλως Προνοούμενες	802.014
Κατανομές από 19.30.3.348	
Προϋπολογισμός Αναπτύξεως-Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες & Αποθεματικό	417.408
Κατανομές από εξοικονομήσεις από άρθρα του ίδιου Κεφαλαίου	9.991.820
Σύνολο	12.864.085

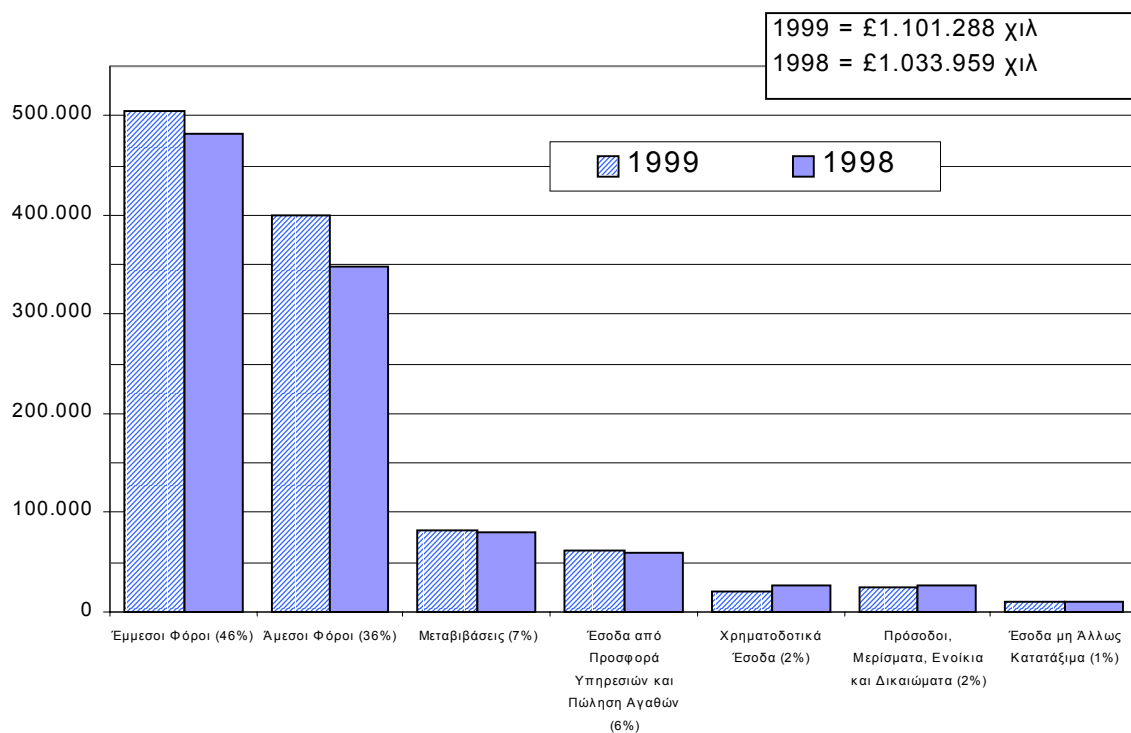
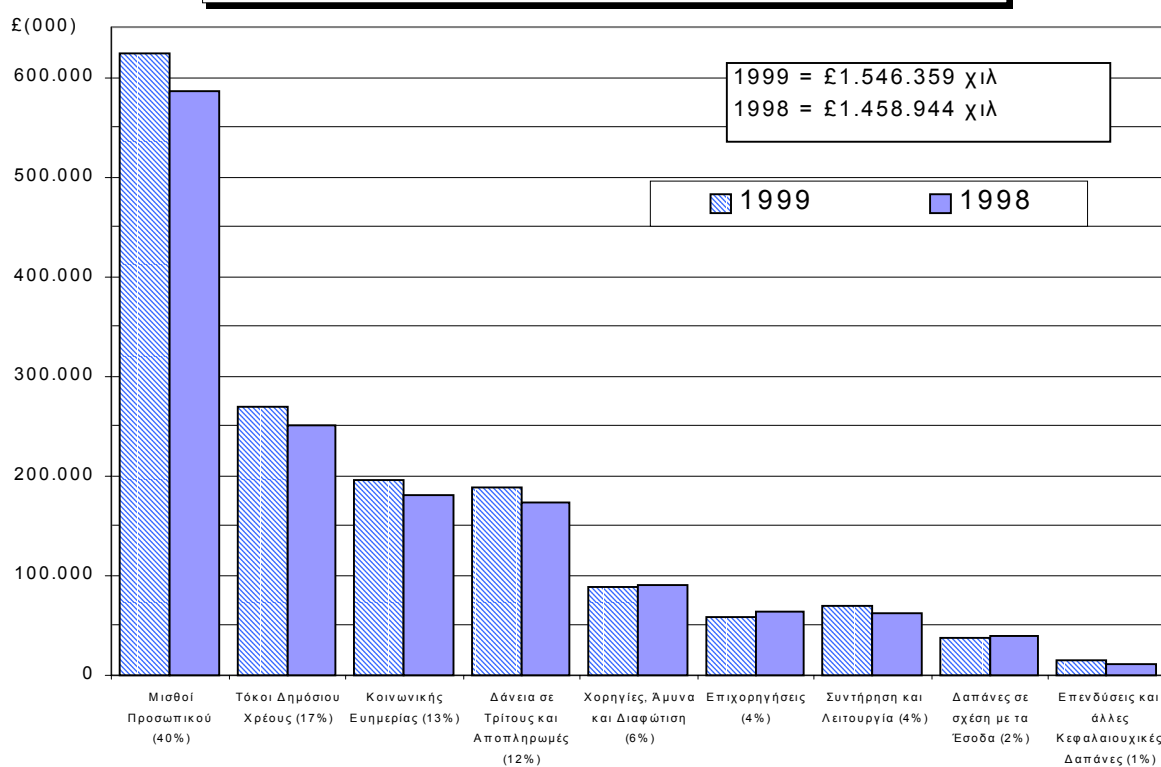
Το σύνολο των πιστώσεων που μεταφέρθηκαν είτε από εξοικονομήσεις από άρθρα του ίδιου Κεφαλαίου, είτε από τα Κεφάλαια “Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό” του Τακτικού Προϋπολογισμού και του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως, ανήλθε στο ποσό των £11.903.436 και επηρεάστηκαν 755 Άρθρα (αν ένα Άρθρο επηρεάστηκε πέραν της μιας φορές από διαφορετικά Ειδικά Εντάλματα Πληρωμής μετρήθηκε μια φορά μόνο). Μέσα στο έτος 2000 εκδόθηκαν δώδεκα (12) Ειδικά Εντάλματα Πληρωμής για κάλυψη υπερβάσεων του 1999, από τα οποία τα δύο αφορούσαν απευθείας χρέωση στο Πάγιο Ταμείο. Τα υπόλοιπα δέκα (10) που αφορούσαν μεταφορές πιστώσεων, είτε από εξοικονομήσεις από Άρθρα του ίδιου Κεφαλαίου, είτε από τα Κεφάλαια “Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό”, επηρέασαν 388 Άρθρα. Το τελευταίο Ειδικό Ένταλμα Πληρωμής εκδόθηκε με ημερομηνία 30 Ιουνίου 2000.

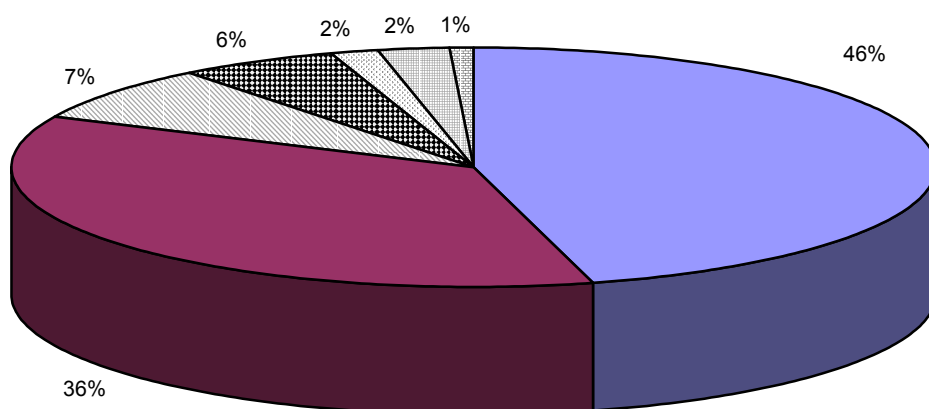
Τα Ειδικά Εντάλματα Πληρωμής που εκδόθηκαν με Νόμο αναλύονται όπως πιο κάτω:

Α/Α	Ε.Ε.Π.	Νόμος	Περιγραφή	Ποσό
				£
1	6(II)/99		Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός (Αρ. 1)	10
9	26(II)/99		Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός (Αρ. 2)	6.000.000
10	28(II)/99		Περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Τ.Α.Ε.Π.) (Αρ. 1)	350.000
12	30(II)/99		Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός (Αρ. 3)	10.421.180
12	31(II)/99		Περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείο Αναπτύξεως) (Αρ. 1)	11.207.100
13	33(II)/99		Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός (Αρ. 4)	257.381
15	36(II)/99		Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός (Αρ. 5)	284.511
19	37(II)/99		Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός (Αρ. 6)	12.192
24	39(II)/99		Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός (Αρ. 7)	16.563.392
24	40(II)/99		Περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Τ.Α.Ε.Π.) (Αρ. 2)	7.124.000
26	42(II)/99		Περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείο Αναπτύξεως) (Αρ. 2)	14.670.596
28	44(II)/99		Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός (Αρ. 8)	1.511.850
30	46(II)/99		Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός (Αρ. 9)	190.000
30	48(II)/99		Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός (Αρ. 10)	450.000
32	50(II)/99		Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός (Αρ. 11)	977.802
32	51(II)/99		Περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείο Αναπτύξεως) (Αρ. 3)	83.113
32	50 & 51/99		Εξοικονομήσεις (Άρθρα 102, 103, 106, 107, 108, 121)	1.809.962
				71.913.089

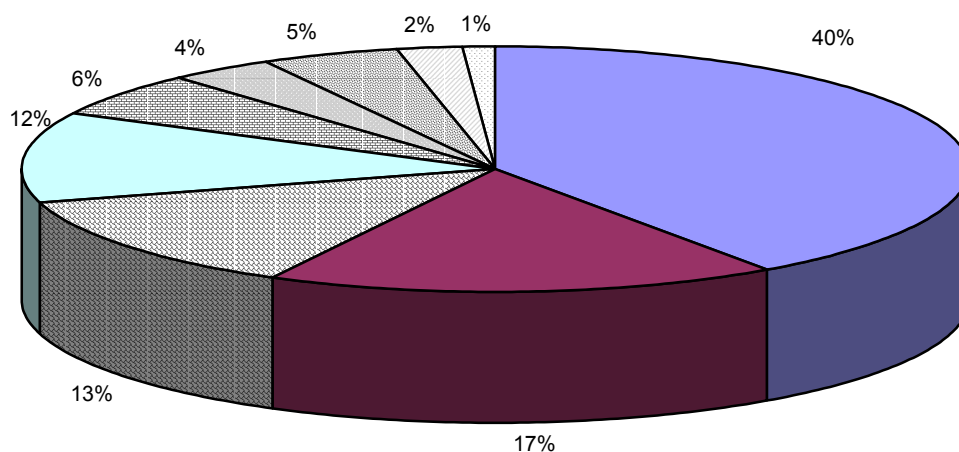
5.5.2 Καθυστερημένες υποχρεώσεις. Σύμφωνα με τις Δημοσιονομικές και Λογιστικές Οδηγίες, οι υποχρεώσεις της Κυβέρνησης πρέπει να τακτοποιούνται έγκαιρα και οπωσδήποτε πριν από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο δημιουργούνται. Η πρόνοια αυτή δεν τηρήθηκε πάντοτε, με αποτέλεσμα να γίνουν πληρωμές μέχρι 1.9.2000 από τον Προϋπολογισμό του 2000, για υποχρεώσεις που δημιουργήθηκαν μέσα στο 1999, για συνολικό ποσό £4.258.745. Οι πιο πάνω οδηγίες προβλέπουν επίσης ότι οι καταστάσεις καθυστερημένων υποχρεώσεων πρέπει να υποβάλλονται το αργότερο μέχρι τις 31 Ιανουαρίου του επόμενου χρόνου.

Σύγκριση Εισπράξεων Τακτικών Προϋπολογισμών 1998-1999**Σύγκριση Πληρωμών Τακτικών Προϋπολογισμών 1998-1999**

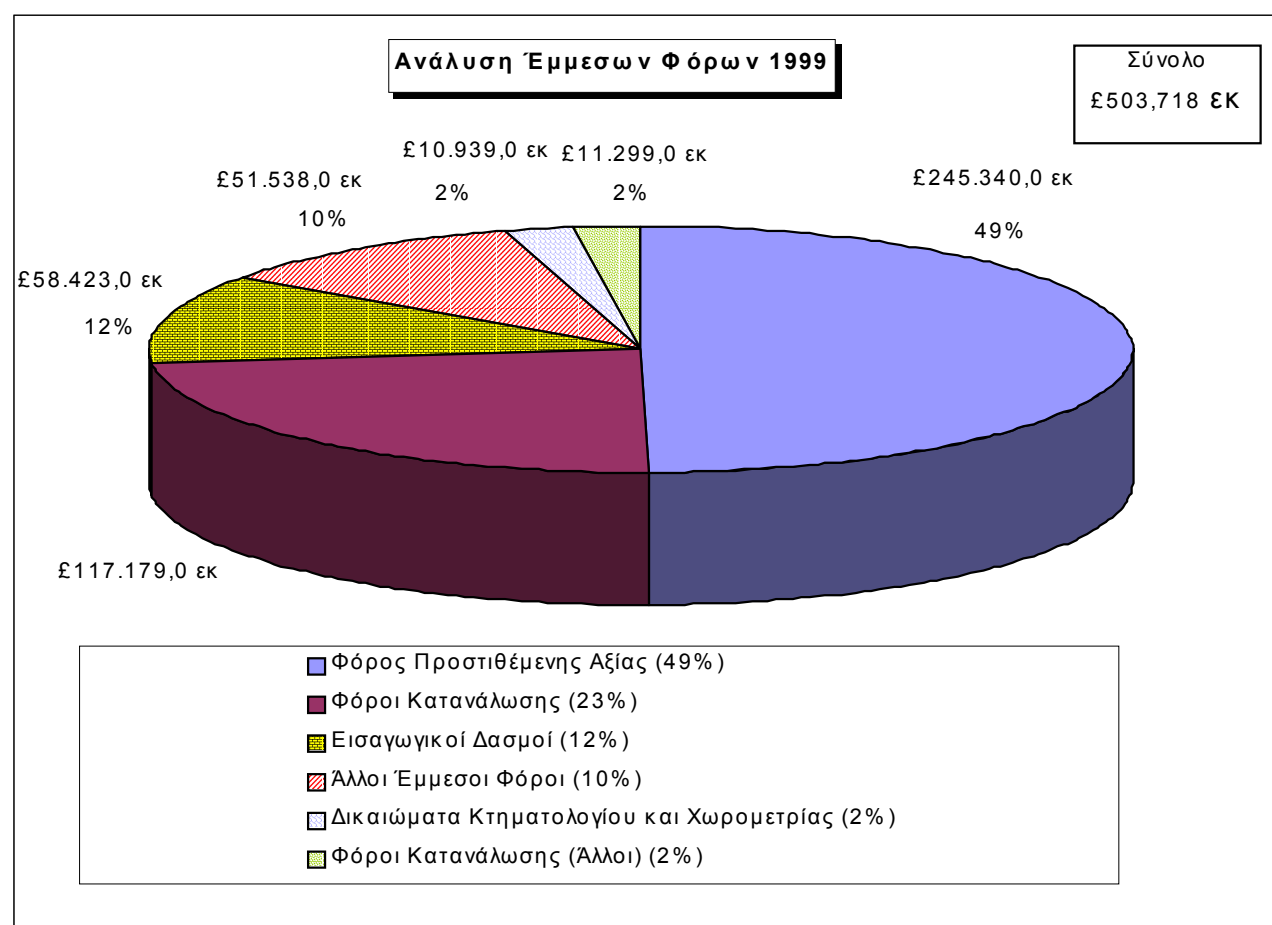
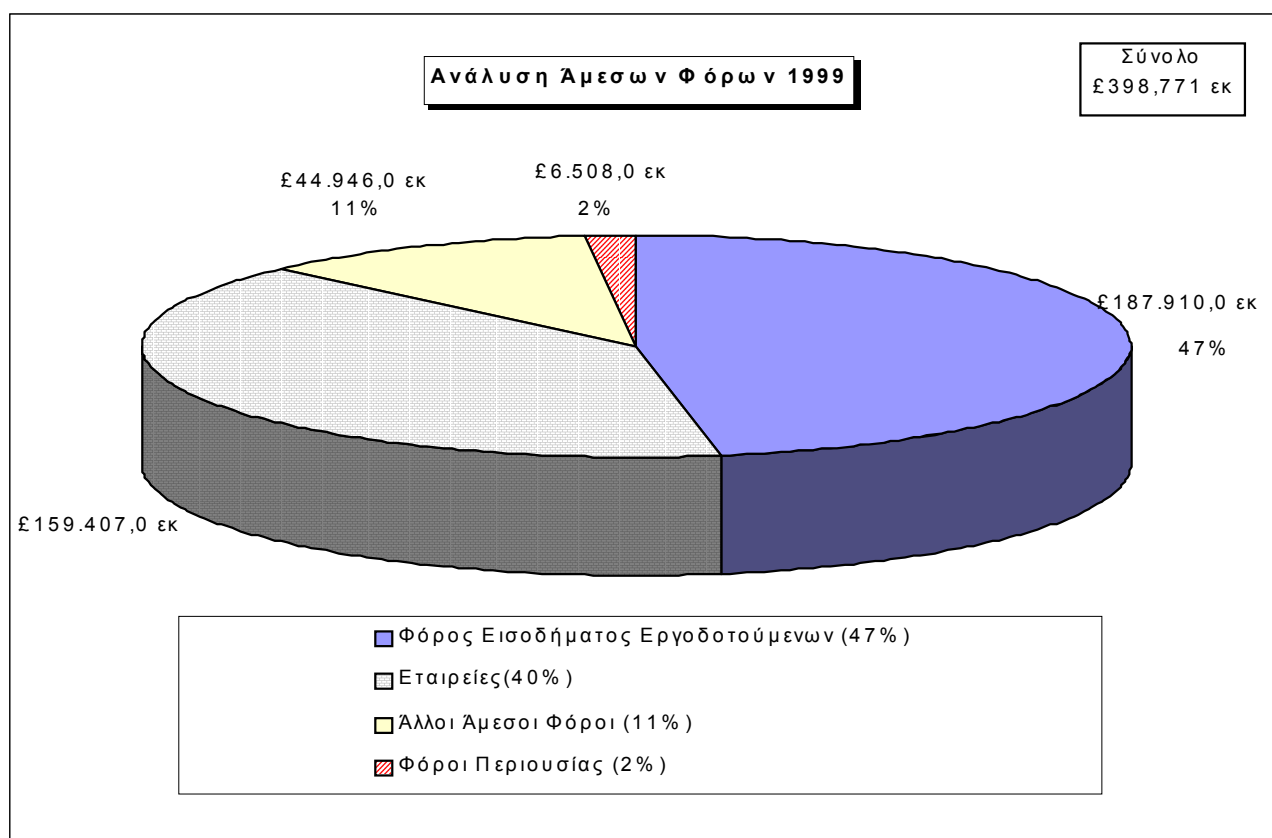
Ανάλυση Εισπράξεων Τακτικού Προϋπολογισμού 1999

- Έμμεσοι Φόροι (46%)
- Άμεσοι Φόροι (36%)
- Μεταβιβάσεις (7%)
- Έσοδα από Προσφορά Υπηρεσιών και Πώληση Αγαθών (6%)
- Χρηματοδοτικά Έσοδα (2%)
- Πρόσοδοι, Μερίσματα, Ενοίκια και Δικαιώματα (2%)
- Έσοδα μη Άλλως Κατατάξιμα (1%)

Ανάλυση Πληρωμών Τακτικού Προϋπολογισμού 1999

- Μισθοί Προσωπικού (40%)
- Τόκοι Δημόσιου Χρέους (17%)
- Κοινωνικής Ευημερίας (13%)
- Δάνεια σε Τρίτους και Αποπληρωμές (12%)
- Χορηγίες, Άμυνα και Διαφώτιση (6%)
- Επιχορηγήσεις (5%)
- Συντήρηση και Λειτουργία (4%)
- Δαπάνες σε σχέση με τα Έσοδα (2%)
- Επενδύσεις και άλλες Κεφαλαιουχικές Δαπάνες (1%)

5.6 ΤΕΛΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

5.6.1 Πιστοποίηση Τελικού Απολογισμού. Ο Τελικός Απολογισμός της Δημοκρατίας, για το οικονομικό έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 1999, έχει ελεγχθεί σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 116 του Συντάγματος. Εκτός των παρατηρήσεων που αναφέρονται στην Έκθεση αυτή, ο Τελικός Απολογισμός δίνει, κατά τη γνώμη μου, αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής κατάστασης της Δημοκρατίας.

Η γενική διαπίστωση είναι ότι σημειώθηκαν σημαντικές βελτιώσεις στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου των δημόσιων εσόδων και εξόδων, με αποτέλεσμα να περιοριστούν στο ελάχιστο τα αριθμητικά λάθη. Εκκρεμεί όμως η θέσπιση και τροποποίηση νομοθετημάτων που θα συμβάλουν στην οριστική εξάλειψη αδυναμιών και ελλείψεων που παρατηρούνται σε ορισμένους τομείς, ιδιαίτερα στην επιβολή και είσπραξη των δημόσιων εσόδων. Επιβάλλεται επίσης η συνεχής αναβάθμιση του δημόσιου τομέα, με την εισαγωγή μηχανογραφημένων συστημάτων σε όλους τους τομείς και κατάλληλη εκπαίδευση του προσωπικού για χρήση και αξιοποίηση της τεχνολογίας, για παροχή έγκαιρης και αποτελεσματικής εξυπηρέτησης στους πολίτες με το μικρότερο δυνατό κόστος.

5.6.2 Υποβολή Τελικού Απολογισμού. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 81 του Συντάγματος, ο Τελικός Απολογισμός πρέπει να κατατίθεται στη Βουλή των Αντιπροσώπων για έγκριση μέσα σε τρεις μήνες από τη λήξη του οικονομικού έτους. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι ο Τελικός Απολογισμός για το οικονομικό έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 1999 δεν έχει κατατεθεί μέσα στα χρονικά αυτά πλαίσια.

5.6.3 Κατάσταση Ενεργητικού και Παθητικού. Η πιο κάτω κατάσταση παρουσιάζει το Ενεργητικό και Παθητικό της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 31 Δεκεμβρίου 1999 και 31 Δεκεμβρίου 1998.

	1999	1998
	ξεκ.	ξεκ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		
Μετρητά και Βραχυπρόθεσμες Καταθέσεις	10,3	7,5
Επενδύσεις και Καταθέσεις:		
Ταμείο Αναπτύξεως	0,1	0,1
Ταμείο Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων	48,5	34,5
Αναπληρούμενο Ταμείο για στέγαση εκτοπισθέντων Κρατικών Λειτουργών:		
Δάνεια σε Οργανώσεις	2,7	2,9
	61,6	45,0
Οφειλές Ταμείων:		
Ταμείο Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων	348,7	284,4
Ταμείο Αναπτύξεως	54,7	167,1

	1999	1998
	ξεκ.	ξεκ.
	<u>403,4</u>	<u>451,5</u>
Προκαταβολές και χρεωστικά υπόλοιπα	<u>199,0</u>	<u>332,7</u>
	<u>664,0</u>	<u>829,2</u>
ΠΑΘΗΤΙΚΟ		
Πάγιο Ταμείο:		
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	(2.674,0)	(2.249,0)
Έλλειμμα έτους	<u>(445,1)</u>	<u>(425,0)</u>
	(3.119,1)	(2.674,0)
Γραμμάτια Δημοσίου	<u>3.301,5</u>	<u>3.033,9</u>
	182,4	359,9
Ειδικά Ταμεία	13,6	12,6
Κεντρική Τράπεζα Κύπρου:		
Γενικός Κυβερνητικός Λογαριασμός	405,4	398,6
Λογαριασμός Μισθολογίου	2,7	1,9
Ταμείο Δημόσιων Δανείων	9,6	6,8
Αναπληρούμενο Ταμείο για στέγαση εκτοπισθέντων Κρατικών Λειτουργιών:		
Δάνεια σε Οργανώσεις	2,7	2,9
Μετρητά στο Γενικό Λογιστήριο	-	0,1
Καταθέσεις και άλλα πιστωτικά υπόλοιπα	<u>47,6</u>	<u>46,4</u>
	<u>664,0</u>	<u>829,2</u>

5.7 ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

5.7.1 Μετρητά και υπόλοιπα τραπεζικών λογαριασμών κ.τ.λ στις 31 Δεκεμβρίου 1999

	£000
Ταμεία Πάγια Προκαταβολής, Μετρητά κ.τ.λ.	10.247
Εμπρόθεσμες καταθέσεις βραχυπρόθεσμης προειδοποίησης	<u>11</u>
	<u>10.258</u>

Αναλυτική κατάσταση των Ταμείων Πάγιας Προκαταβολής, Μετρητών κ.τ.λ.

	£000
Ταμεία Πάγιας Προκαταβολής, Μετρητά και Ειδικοί Λογαριασμοί	9.094,1
Λογαριασμοί Εσόδων Πρεσβειών	642,1
Μετρητά στο Ταχυδρομείο	509,5
Μετρητά στους Αντιπροσώπους του Στέμματος	1,3
	10.247

Η επαλήθευση των πιο πάνω υπολοίπων έγινε με βάση τα πιστοποιητικά που υποβλήθηκαν από τις επιτροπές καταμέτρησης και τις τράπεζες.

5.7.2 Προκαταβολές και χρεωστικά υπόλοιπα £199,0 εκ. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται τα υπόλοιπα των πιο κάτω προκαταβολών, μερικά από τα οποία πιθανόν να βαρύνουν τελικά το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας. Οι προκαταβολές που εκδόθηκαν πριν από πολλά χρόνια πρέπει να εξοφληθούν ή να μετατραπούν σε δάνεια το συντομότερο δυνατό. Με την ψήφιση του περί Ενταλμάτων Προκαταβολής Νόμου του 1985 και την έκδοση των σχετικών Κανονισμών, καταβάλλονται από το Γενικό Λογιστή προσπάθειες για τακτοποίηση των προκαταβολών.

(α) Προκαταβολές, Γενικό Λογιστήριο (διάφορες)

-Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου £3,6 εκ. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει προκαταβολές που εκδόθηκαν κατά τα έτη 1973-1977 και 1996 με τόκο 6%, για να μπορέσει το Ίδρυμα να καλύψει τα ελλείμματα και τις τρέχουσες δαπάνες του.

-Κυπριακή Τράπεζα Αναπτύξεως £2,6 εκ. Η προκαταβολή αυτή εκδόθηκε κατά τα έτη 1976-1982 στην Τράπεζα για τη δανειοδότηση ιδιωτικών επιχειρήσεων. Η προκαταβολή αυτή δε φέρει τόκο.

-Σχολικές Εφορείες £1,1 εκ. Το ποσό αυτό καταβλήθηκε κατά τα έτη 1983-1985 ως δάνειο σε διάφορες Σχολικές Εφορείες για κάλυψη των ελλειμμάτων τους. Η αποπληρωμή του θα γίνει όταν τα οικονομικά των Σχολικών Εφορειών βελτιωθούν.

-Ελληνικές Χημικές Βιομηχανίες Λτδ. £1 εκ. Το ποσό αυτό καταβλήθηκε το 1983, για να μπορέσει η εταιρεία να συνεχίσει τη λειτουργία της.

-Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου £0,47 εκ.

(β) Διάφορες Προκαταβολές

-Τουρκική Κοινοτική Συνέλευση Κύπρου και Τουρκικό Συμβούλιο Εκπαιδεύσεως £169.014. Οι προκαταβολές αυτές εκδόθηκαν πριν από το 1963 στην Τουρκική Κοινοτική Συνέλευση και το Τουρκικό Συμβούλιο Εκπαιδεύσεως. Ο διακανονισμός των προκαταβολών αυτών θα εξαρτηθεί από τη λύση του πολιτικού προβλήματος της Κύπρου.

(γ) Πληρωμές λόγω εγγυήσεων

-Συμβούλιο Αποχετεύσεων Αμμοχώστου £1,7 εκ. Το ποσό αυτό καταβλήθηκε κατά τα έτη 1976-1995, για να μπορέσει το Συμβούλιο να πληρώσει προς τη Διεθνή Τράπεζα Ανασυγκροτήσεως και Αναπτύξεως τις δόσεις των δανείων και τα ποσά που χρωστούσε στους εργολάβους για εργασία που εκτέλεσαν το 1974.

-Ελληνικές Χημικές Βιομηχανίες £16,6 εκ. Το ποσό αυτό καταβλήθηκε κατά τα έτη 1984-1989 για την αποπληρωμή διαφόρων δανείων της εταιρείας, τα οποία εγγυήθηκε η Κυβέρνηση.

-Διάφορες πληρωμές £2,2 εκ. Αντιπροσωπεύει τακτοποίηση δανείων και υποχρεώσεων διαφόρων Ημικρατικών Οργανισμών και ιδιωτικών εταιρειών, τα οποία είναι εγγυημένα από την Κυβέρνηση.

-Πληρωμές Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού £10,6 εκ. Το ποσό αυτό καταβλήθηκε από το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού κατά τα έτη 1991-1998, για αποζημιώσεις βιομήχανων για εξαγωγές στη Λιβύη, στο Ιράκ-Κουβέιτ και για ορισμένες άλλες μεμονωμένες περιπτώσεις.

5.7.3 Ενεργητικό που δεν περιλαμβάνεται στον Ισολογισμό. Η Κυβέρνηση είναι κάτοχος των πιο κάτω μετοχών που παρουσιάζονται μόνο στις υποσημειώσεις του Ισολογισμού:

Οργανισμός	Μετοχικό Κεφάλαιο	Μερίδιο Κυβέρνησης	
	£000	£000	%
Κυπριακή Τράπεζα Αναπτύξεως Λτδ	12.440	10.948	88,01
Εταιρεία Τουριστικής Αναπτ. Κύπρου Λτδ	3.000	2.440	81,34
Κυπρ. Διυλιστήριο Πετρελαίου Λτδ	2.991	1.944	65,00
Δασικές Βιομηχανίες Κύπρου Λτδ	2.448	1.250	51,06
Κυπριακή Εταιρεία Αναπτ. Ακινήτων Λτδ	421	348	82,66
Κυπριακές Βιομηχανίες Σωλήνων Λτδ	700	140	20,00
Ελληνικές Χημικές Βιομηχανίες Λτδ	8.001	2.201	27,51
Κυπριακές Αερογραμμές Λτδ	25.000	20.115	80,46
Παγκύπρια Εταιρεία Αρτοποιιών	1.515	253	15,53
Τράπεζα Κύπρου Λτδ	159.578	8	0,00

5.7.4 Δάνεια από λογαριασμούς του Δημοσίου. Στις 31 Δεκεμβρίου 1999, τα υπόλοιπα των δανείων που παραχωρήθηκαν σε Δήμους, Ημικρατικούς Οργανισμούς, Δανειστικούς Επιτρόπους κ.τ.λ. ανέρχονταν σε £119,2 εκ. Κατά τη διάρκεια του έτους παραχωρήθηκαν νέα δάνεια ύψους £0,9 εκ. και εισπράχθηκε το ποσό των £28,9 εκ. για αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων. Οι καθυστερήσεις ανέρχονταν σε £5,3 εκ.

5.7.5 Αναλυτική κατάσταση υπολοίπων δανείων 31ης Δεκεμβρίου 1999 και 1998

	1999 £000	1998 £000
Δανειστικοί Επίτροποι	18.188	18.292
Δήμοι και Συμβούλια Βελτιώσεως	532	535
Επιτροπή Σιτηρών Κύπρου	3.597	3.681
Αρχή Λιμένων Κύπρου	5.992	6.560
Οργανισμός Χρηματοδότησεως Στέγης	606	669
Οργανισμός Αναπτύξεως Γης	1.021	1.127
Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου	246	246
Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ	66.237	66.237
Συνεργατική Οικοδομική Εταιρεία Δημοσίων Υπαλλήλων Λτδ	80	80
Ανώτατο Συμβούλιο Εβκάφ	14	14
Διακυβερνητική Επιτροπή Μεταναστεύσεως από Ευρώπη	24	24
Ελληνικές Χημικές Βιομηχανίες Λτδ	2.561	2.561
Σχολικές Εφορείες	3.267	3.267
Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας	646	785
Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λεμεσού	351	677
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λευκωσίας	2.207	2.267
Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου	121	117
Ταμειευτήριο “Η Αιγιαλούσα Λτδ”	300	450
Συνεργατική Εταιρεία Κωφαλάλων Λτδ	60	60
Εκκαθαριστής της Εταιρείας “The Cyprus Asbestos Mines Ltd”	228	278
Κυπριακή Παροικία Βρισβάνης	58	47
Λαϊκή Επενδυτική Λτδ	349	370
Κυπριακός Οργανισμός Επενδύσεων και Αξιών Λτδ	810	810
Κυπριακή Τράπεζα Αναπτύξεως Λτδ	735	775
Ελληνική Τράπεζα - “Τσιμεντοποιεία Βασιλικού Λτδ”	301	300
Λαϊκή Τράπεζα - “Premier Chemical Ltd”	188	221
Λαϊκή Τράπεζα - “Yiannoplast Ltd”	201	231
Λαϊκή Τράπεζα - Γεώργιος Τσαππής	235	233
Επιτροπή Λυμάτων Άγιου Σωζόμενου	20	20
Ελληνική Τράπεζα - Dhalico Enterprises Ltd	241	240

	1999 £000	1998 £000
Λαϊκή Τράπεζα - G. & M. Ioannides Ltd	58	67
Λαϊκή Τράπεζα - Trikoza Knitting Industry Ltd	177	204
Λαϊκή Τράπεζα - Nicobutton Enterprises Ltd	69	80
Τράπεζα Κύπρου - A. Epiphaniou Industries Ltd	105	135
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λάρνακας	5.100	4.200
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού	4.177	4.273
Διάφορα	54	45
	119.156	120.188

5.8 ΠΑΘΗΤΙΚΟ

5.8.1 Πάγιο Ταμείο £3.119,1 εκ. (χρεωστικό), Ταμείο Αναπτύξεως £54,7 εκ. (χρεωστικό) και Ταμείο Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων £348,7 εκ. (χρεωστικό). Λεπτομέρειες για την κίνηση των Ταμείων αυτών αναφέρονται στις παραγράφους 5.2.1, 5.3.1 και 5.4.1 της Έκθεσης μου.

5.8.2 Ειδικά Ταμεία £13,6 εκ. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει τα υπόλοιπα των διαφόρων Ταμείων που διαχειρίζεται η Κυβέρνηση. Στη Δημοσιονομική Έκθεση παρουσιάζονται χωριστοί λογαριασμοί για το κάθε Ταμείο.

5.8.3 Καταθέσεις και άλλα πιστωτικά υπόλοιπα £47,6 εκ. Το ποσό αυτό αποτελείται από τα υπόλοιπα των διαφόρων Τμηματικών και άλλων λογαριασμών καταθέσεων. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται και ο πιο κάτω λογαριασμός:

-Διεθνές Νομισματικό Ταμείο £4,8 εκ. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει το υπόλοιπο των διευκολύνσεων που παραχώρησε από το 1974 στην Κύπρο το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο σε κράτη-μέλη, των οποίων το ισοζύγιο πληρωμών επηρεάστηκε δυσμενώς, λόγω της σημαντικής αύξησης στις τιμές των πετρελαιοειδών και της μείωσης των εξαγωγών τους.

5.8.4 Δημόσιο Χρέος. Αναλυτική κατάσταση για τα έτη 1999 και 1998:

	1999 £εκ.	1998 £εκ.
Υπόλοιπο 1ης Ιανουαρίου	1.056,8	978,3
Εισπράξεις από νέα δάνεια	334,3	334,9
	1.391,1	1.313,2
Αποπληρωμή δανείων	226,8	252,7
	1.164,3	1.060,5
Αύξηση/(Μείωση) λόγω διακυμάνσεων τιμής συναλλάγματος	24,5	(3,7)
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου	1.188,8	1.056,8

Το εξοφλητικό απόθεμα για την αποπληρωμή Δημόσιου Χρέους κατά τα έτη 1999 και 1998 ήταν ως εξής:

	1999	1998
	£εκ.	£εκ.
Υπόλοιπο 1ης Ιανουαρίου	286,0	296,0
Συνεισφορά	157,0	151,0
Τόκοι εισπραχθέντες	18,6	19,3
	461,6	466,3
Αποπληρωμές	202,7	178,0
	258,9	288,3
Αύξηση/(Μείωση) λόγω διακυμάνσεων τιμής συναλλάγματος	7,3	(2,3)
Υπόλοιπο 31ης Δεκεμβρίου	266,2	286,0

5.8.5 Άλλες υποχρεώσεις. Η Κυβέρνηση έχει καταθέσει στην Κεντρική Τράπεζα μη μεταβιβάσιμα άτοκα γραμμάτια, τα οποία θα πληρωθούν σε διεθνείς οργανισμούς. Στις 31.12.99 η αξία των γραμματίων αυτών ανερχόταν σε £76,2 εκ. ως εξής:

	£000
Διεθνές Νομισματικό Ταμείο	67.635
Διεθνής Τράπεζα Ανασυγκροτήσεως και Αναπτύξεως	7.509
Σύνδεσμος Διεθνούς Αναπτύξεως	943
Διεθνής Ασφαλιστικός Οργανισμός Επενδύσεων	113
	76.200

5.8.6 Πίνακας Εγγυήσεων. Στις 31.12.99 το σύνολο των κυβερνητικών εγγυήσεων ήταν £554,6 εκ. για δάνεια που δόθηκαν στους πιο κάτω:

	£000
Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου	83.219
Αρχή Κρατικών Εκθέσεων	1.034
Αρχή Λιμένων Κύπρου	46.419
Δήμος Αγίας Νάπας	2.983
Δήμος Αγίου Αθανασίου	1.295
Δήμος Αγίου Δομετίου	565
Δήμος Αγλαντζιάς	8.514
Δήμος Αθηνών	90
Δήμος Αραδίππου	1.191

	£000
Δήμος Γερμασόγειας	4.757
Δήμος Γεροσκήπου	1
Δήμος Δερύνειας	203
Δήμος Ιδαλίου	1.158
Δήμος Λακατάμιας	1.149
Δήμος Λάρνακας	4.280
Δήμος Λεμεσού	14.815
Δήμος Λευκάρων	225
Δήμος Λευκωσίας	5.345
Δήμος Μέσα Γειτονιάς	237
Δήμος Παραλιμνίου	4.882
Δήμος Πάφου	8.187
Δήμος Πέγειας	142
Δήμος Πόλης Χρυσοχούς	1.773
Δήμος Στροβόλου	215
Επιτροπή Σιτηρών Κύπρου	5.463
Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου	113
Κυπριακές Αερογραμμές Λτδ	55.657
Κυπριακή Τράπεζα Αναπτύξεως Λτδ	103.804
Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού	6.236
Κυπριακός Οργανισμός Αναπτύξεως Γης	7.133
Κυπριακός Οργανισμός Σήμανσης Αντικειμένων από Πολύτιμα Μέταλλα	126
Οργανισμός Γεωργικής Ασφάλισης	29.999
Οργανισμός Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας	496
Κεντρικός Φορέας Ισότιμης Κατανομής Βαρών	5.832
Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου	4.038
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Αγίας Νάπας	6.734
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Δαλιού-Πέρα Χωρίου Νήσου	688
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λάρνακας	14.140
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού-Αμαθούντας	29.504
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Πάνω Πλατρών	211
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Παραλιμνίου	14.133

	£000
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Πάφου	17.492
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Κυπερούντας	1.652
Συμβούλιο Αποχετεύσεων Πελενδρίου	50
Συμβούλιο Βελτιώσεως Αγρού	217
Συμβούλιο Βελτιώσεως Άχνας	126
Συμβούλιο Βελτιώσεως Δρομολαξιάς-Μενεού	462
Συμβούλιο Βελτιώσεως Έμπας	32
Συμβούλιο Βελτιώσεως Επισκοπής	6
Συμβούλιο Βελτιώσεως Κάτω Πύργου	1.672
Συμβούλιο Βελτιώσεως Κιτίου	1.105
Συμβούλιο Βελτιώσεως Κυπερούντας	512
Συμβούλιο Βελτιώσεως Λειβαδιών	61
Συμβούλιο Βελτιώσεως Μονιάτη	35
Συμβούλιο Βελτιώσεως Ορμήδειας	175
Συμβούλιο Βελτιώσεως Πάνω Πλατρών	108
Συμβούλιο Βελτιώσεως Πάχνας	175
Συμβούλιο Βελτιώσεως Πελενδρίου	230
Συμβούλιο Βελτιώσεως Πέρα Πεδίου	53
Συμβούλιο Βελτιώσεως Περβολιών	2.027
Συμβούλιο Βελτιώσεως Πισσουρίου	123
Συμβούλιο Βελτιώσεως Τάλας	34
Συμβούλιο Βελτιώσεως Ξυλοφάγου	181
Συμβούλιο Βελτιώσεως Αγίου Τύχωνα	804
Συμβούλιο Βελτιώσεως Τσάδας	29
Συμβούλιο Βελτιώσεως Ύψωνα	69
Συμβούλιο Βελτιώσεως Φρενάρους	243
Χωριτική Αρχή Αγίας Βαρβάρας	149
Χωριτική Αρχή Κοφίνου	57
Χωριτική Αρχή Ποταμιάς	144
Χωριτική Αρχή Σουνίου-Ζανατζιάς	29
Χωριτική Αρχή Στατού-Αγίου Φωτίου	109
Χωριτική Αρχή Στρουμπιού	52

	£000
Χωριτική Αρχή Τριμίκλινης	84
Χωριτική Αρχή Χολετριών	75
Χωριτική Αρχή Χούλου	7
Συμβούλιο Βελτιώσεως Αυγόρου	123
Συμβούλιο Βελτιώσεως Παρεκκλησιάς	1.332
Συμβούλιο Βελτιώσεως Σωτήρας	557
Συμβούλιο Βελτιώσεως Χλώρακα	111
Συμβούλιο Βελτιώσεως Λουβαρά	95
Συμβούλιο Βελτιώσεως Καλαβασού	20
Συμβούλιο Βελτιώσεως Ορόκλινης	115
Χωριτική Αρχή Λόφου	86
Χωριτική Αρχή Περιστερώνας Πάφου	134
Χωριτική Αρχή Ακρωτηρίου	48
Χωριτική Αρχή Αγίας Μαρίνας Ξυλιάτου	125
Χωριτική Αρχή Τραχωνίου	157
Χωριτική Αρχή Συκόπετρας	44
Χωριτική Αρχή Φοινικαριών	50
Χωριτική Αρχή Λιμνατίου	40
Χωριτική Αρχή Απαισιάς	32
Χωριτική Αρχή Πυργών Λάρνακας	92
Χωριτική Αρχή Αγίου Ιωάννη Αγρού	153
Χωριτική Αρχή Αγίου Θεράποντα	126
Χωριτική Επιτροπή Αγίας Άννας	27
Χωριτική Αρχή Μουταγιάκας	207
Χωριτική Αρχή Αγίων Τριμιθιάς	74
Χωριτική Αρχή Καλού Χωριού	111
Χωριτική Αρχή Κονιών	41
Χωριτική Αρχή Μαλούντας	63
Χωριτική Αρχή Πύλας	135
Χωριτική Αρχή Τερσεφάνου	31
Χωριτική Αρχή Κάτω Αμιάντου	58
Χωριτική Αρχή Ανώγυρας	29

	£000
Χωριτική Αρχή Αρακαπά	17
Χωριτική Αρχή Αψιού	12
Χωριτική Αρχή Δωρού	8
Χωριτική Αρχή Επταγώνιας	8
Χωριτική Αρχή Ερήμης	9
Χωριτική Αρχή Ζωοπηγής	20
Χωριτική Αρχή Καπέδων	80
Χωριτική Αρχή Κοιλανίου	132
Χωριτική Αρχή Λάνιας	45
Χωριτική Αρχή Μαθηκολώνης	200
Χωριτική Αρχή Βουνίου	107
Χωριτική Αρχή Μονής	4
Χωριτική Αρχή Πάνω Κυβίδων	21
Χωριτική Αρχή Συλίκου	17
Χωριτική Αρχή Φασούλας	70
Σ.Ο.Δ.Α.Π. Λτδ	4.854
Σ.Ε.ΔΙ.ΓΕ.Π. Πελενδρίου-Κάτω Αμιάντου Λτδ	70
Σ.Ε.ΔΙ.ΓΕ.Π. Στρουμπιού-Πολεμίου Λτδ	346
Περιφερειακή Σ.Ε.ΔΙ.ΓΕ.Π. Αγρού Λτδ	292
Σ.Ε.ΔΙ.ΓΕ.Π. Χλώρακα Λτδ	364
Σ.Ε.ΔΙ.ΓΕ.Π. Αργάκας Λτδ	168
Σ.Ε.ΔΙ.ΓΕ.Π. Λύσης Λτδ	41
Περιφερειακή Σ.Ε.ΔΙ.ΓΕ.Π. Μαρωνίου Λτδ	296
Σ.Ε.ΔΙ.ΓΕ.Π. Φαρμακά-Οδούς Λτδ	85
Σ.Ε.ΔΙ.ΓΕ.Π. Αγίας Μαρίνας Χρυσοχούς Λτδ	70
Περιφερειακή Σ.Ε.ΔΙ.ΓΕ.Π. Παλαιχωρίου Λτδ	78
Συνεργατική Εταιρεία Κωφαλάλων Λτδ	262
Σ.Π.Ε. Λιοπετρίου	10
Σ.Π.Ε. Σωτήρας	63
Σ.Ε.ΔΙ.ΓΕ.Π. Στατού Αγίου Φωτίου Λτδ	130
Σ.Ε.ΔΙ.ΓΕ.Π. Κυπερούντας, Δύμων & Χανδριών	45
Σ.Ε.ΔΙ.ΓΕ.Π. Παρεκκλησιάς	30

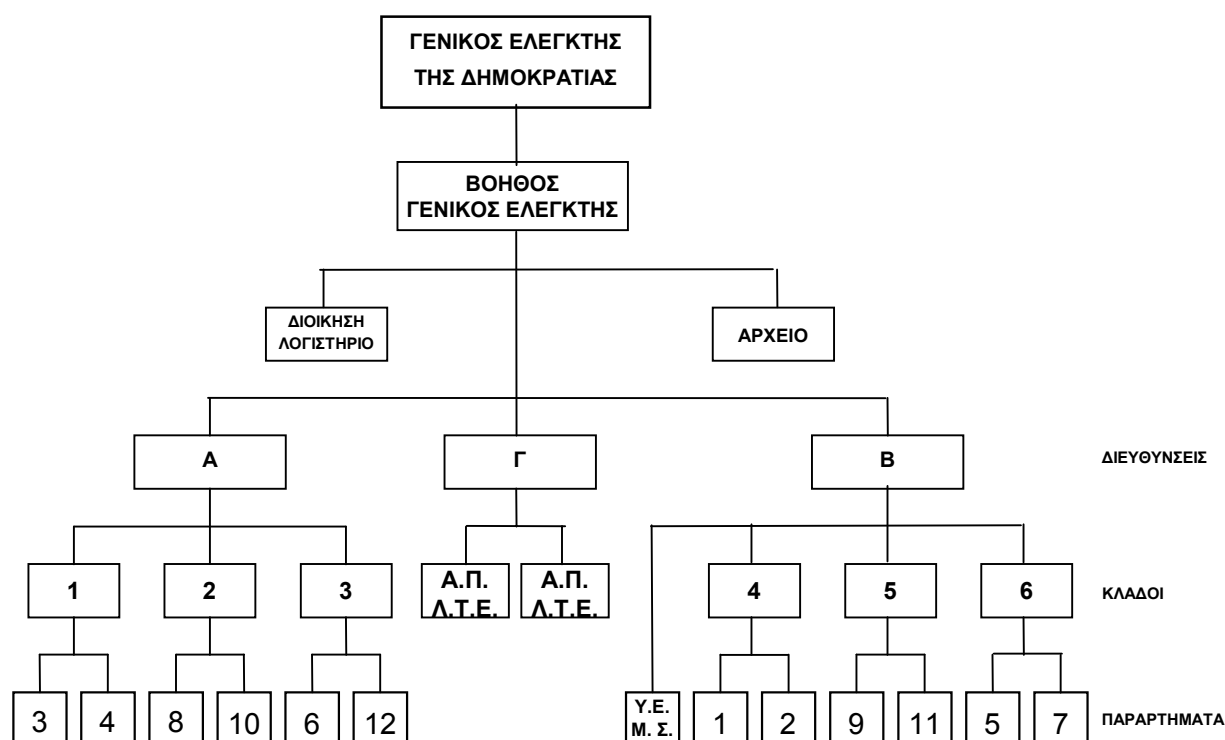

	£000
Σ.Π.Ε. Αυγόρου	404
ΕΤΚΟ Λτδ	5.956
ΚΕΟ Λτδ	2.687
ΛΟΕΛ Λτδ	6.458
Ελεγκτική Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών	15
Μέλαθρο Αγωνιστών της Ε.Ο.Κ.Α.	235
Συμβούλιο Αμπελουργικών Προϊόντων	1.493
Συμβούλιο Κεντρικού Σφαγείου	6.195
Κυπριακό Ίδρυμα Ερευνών για τη Μυϊκή Δυστροφία	437
Συμβούλιο Εμπορίας Κυπριακών Πατατών	7.434
Ογκολογικό Κέντρο Τράπεζας Κύπρου	975
Διάφορα Συνεργατικά Ιδρύματα	15
Διάφορα Άτομα	4.100
Labertas Fisheries	265
Βιομηχανία Κρασιών Νικολαΐδη Λτδ	114
L. L. Artos Art Trading	33
Βάσος Χαραλαμπίδης	197
	<hr/>
	554.548
	<hr/>

ΜΕΡΟΣ 6 - ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

6.1 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Η οργανωτική διάρθρωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας κατά το υπό επισκόπηση έτος ήταν η πιο κάτω:

6.1.1 Προσωπικό. Οι εγκεκριμένες οργανικές θέσεις ελεγκτικού προσωπικού της Υπηρεσίας ανέρχονται σε 102. Επιπρόσθετα απασχολούνται 13 άτομα ως βοηθητικό προσωπικό και 3 άτομα πάνω σε έκτακτη βάση, δηλαδή σύνολο 118 υπάλληλοι. Την 1.1.1999 υπήρχαν 33 κενές θέσεις ελεγκτικού προσωπικού, οι οποίες στις 31.12.1999 ανήλθαν σε 35. Από τις πιο πάνω κενές θέσεις, 26 έχουν πληρωθεί μέχρι 1.4.2000.

6.1.2 Διευθύνσεις. Στην Υπηρεσία λειτουργούν τρεις Διευθύνσεις, Α, Β και Γ. Στις Διευθύνσεις Α και Β υπάγονται οι Κλάδοι και Παραρτήματα που διεξάγουν κυρίως οικονομικό έλεγχο. Η καθεμιά από τις Διευθύνσεις αυτές στελεχώνεται με ένα Διευθυντή Ελέγχου. Στη Διεύθυνση Β υπάγεται επίσης η Υπηρεσία Ελέγχου Μηχανογραφικών Συστημάτων.

Στη Διεύθυνση Γ, της οποίας προϊστάται ο Διευθυντής Τεχνικού Ελέγχου, υπάγονται οι Κλάδοι και Παραρτήματα που διεξάγουν κυρίως τεχνικό έλεγχο αναπτυξιακών και άλλων έργων.

6.1.3 Κλάδοι και Παραρτήματα. Κάτω από τις Διευθύνσεις Α και Β λειτουργούν 6 Κλάδοι, στους οποίους υπάγονται 12 Παραρτήματα. Ο κάθε Κλάδος των Διευθύνσεων Α και Β διευθύνεται από έναν Ανώτερο Πρώτο Ελεγκτή και το κάθε Παράρτημα από έναν Ανώτερο Λειτουργό Ελέγχου ή ένα Λειτουργό Ελέγχου Α'. Επίσης λειτουργούν ακόμη 2 Κλάδοι που υπάγονται στη Διεύθυνση Γ, οι οποίοι διευθύνονται από έναν Ανώτερο Πρώτο Λειτουργό Τεχνικού Ελέγχου.

6.2 ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΙ ΕΣΟΔΑ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

-Δαπάνες. Οι δαπάνες που αρχικά προϋπολογίστηκαν για το έτος 1999 στο Κεφάλαιο 05.01.2 "Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας" αυξήθηκαν από £1.683.335 σε £1.689.067 και εκείνες που πραγματοποιήθηκαν ήταν £1.344.104.

-Έσοδα. Τα έσοδα που προϋπολογίστηκαν για το έτος 1999 στο Κονδύλι 3/127 "Ελεγκτική Υπηρεσία - Δικαιώματα για Ελεγκτικές Υπηρεσίες" ήταν £160.000 και εκείνα που πραγματοποιήθηκαν £137.015.

6.3 Ο ΠΕΡΙ ΑΣΚΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΝΟΜΟΣ

Με σκοπό τη ρύθμιση της λειτουργίας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, ετοιμάστηκε σχετικό νομοσχέδιο, το οποίο, αφού εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, κατατέθηκε στη Βουλή τον Οκτώβριο 1989. Το νομοσχέδιο, το οποίο αποσύρθηκε το Μάιο 1995 και, μετά από επανεξέταση και νομοτεχνική επεξεργασία του, υποβλήθηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο και εγκρίθηκε στις 25.2.1998, κατατέθηκε ξανά στη Βουλή. Στις 6.5.1999 το νομοσχέδιο συζητήθηκε προκαταρκτικά από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παρακολούθησεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών.

6.4 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Για κάθε ελεγκτικό έτος, που καλύπτει την περίοδο από 1η Ιουλίου μέχρι 30 Ιουνίου του επόμενου έτους, ετοιμάζονται προγράμματα που περιλαμβάνουν τις εργασίες που θα καλύψει ο έλεγχος, καθώς επίσης και τα μεγάλα τεχνικά έργα που θα επιθεωρηθούν από την Ελεγκτική Υπηρεσία.

6.5 ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΠΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Με την πάροδο του χρόνου ο όγκος και το περίπλοκο των κυβερνητικών δραστηριοτήτων έχουν αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό. Κάτω από τις συνθήκες αυτές, είναι τώρα αδύνατο για το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας, που προΐσταται μιας μικρής αριθμητικά Υπηρεσίας, να διεξάγει έναν πλήρη διακανονιστικό ή οικονομικό έλεγχο σ' όλα τα επίπεδα του Κράτους. Η άσκηση τέτοιου ελέγχου έχει καταστεί πολύ λιγότερο αναγκαία, ως πρωταρχική λειτουργία του Γενικού Ελεγκτή, γιατί οι μέθοδοι εσωτερικού ελέγχου στις διάφορες διοικητικές μονάδες έχουν αυξηθεί και βελτιωθεί σημαντικά. Αντ' αυτού, γίνεται τώρα κατά προγραμματισμένο τρόπο δειγματοληπτικός έλεγχος, σε συνδυασμό με μεγαλύτερη προσήλωση στην εξέταση της έκτασης και της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου. Ο Γενικός Ελεγκτής ενδιαφέρεται πάρα πολύ για την ανάπτυξη και εφαρμογή νέων ελεγκτικών προτύπων και μεθόδων, για να μπορεί να εκτελεί τα καθήκοντα του πιο γρήγορα, οικονομικά και αποτελεσματικά. Η τεχνική του δειγματοληπτικού ελέγχου εφαρμόζεται για αρκετά χρόνια με ικανοποιητικά αποτελέσματα. Δειγματοληπτικός έλεγχος επιβάλλεται όχι μόνο για την αντιμετώπιση της αύξησης του όγκου των δημόσιων λογαριασμών, αλλά και για να παρέχεται στο Γενικό Ελεγκτή αρκετός χρόνος για να διεξάγει διαχειριστικούς ελέγχους και να καλύπτει σημαντικούς τομείς των δημόσιων εσόδων και εξόδων.

6.6 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Εκτός από τον οικονομικό και διακανονιστικό έλεγχο, που αποσκοπεί κυρίως στην εξακρίβωση ότι υπάρχει συμμόρφωση στο Νόμο, στον Προϋπολογισμό και στους σχετικούς λογιστικούς,

δημοσιονομικούς και διοικητικούς Κανονισμούς, διεξάγεται κατά τα τελευταία χρόνια και διαχειριστικός έλεγχος από το προσωπικό της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, που καλύπτει τους τομείς της οικονομίας, απόδοσης και αποτελεσματικότητας των αποφάσεων και πράξεων των δημόσιων υπολόγων. Η διαφοροποίηση αυτή εντάσσεται μέσα στα πλαίσια των νέων προσανατολισμών του κρατικού ελέγχου σε όλες σχεδόν τις χώρες του κόσμου, καθώς επίσης και των απαιτήσεων, τόσο της Κυβέρνησης, όσο και της Βουλής των Αντιπροσώπων. Λεπτομέρειες για τους 30 διαχειριστικούς ελέγχους που έχουν διεξαχθεί κατά τα έτη 1988-1999 αναφέρονται στο Μέρος 3 της Έκθεσης μου.

6.7 ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Μέσα στο 1999 συνεχίστηκε από το τεχνικό προσωπικό της Ελεγκτικής Υπηρεσίας ο έλεγχος των τεχνικών έργων, με προγραμματισμένο και συστηματικό τρόπο. Τα αποτελέσματα του ελέγχου αυτού υπήρξαν και πάλι πολύ ευεργετικά προς την κατεύθυνση της ορθής οικονομικής διαχείρισης του δημόσιου χρήματος. Τα πιο σοβαρά θέματα που έχουν εγερθεί από τον έλεγχο των τεχνικών έργων αναφέρονται σε άλλα μέρη της Έκθεσης μου.

Ο τεχνικός έλεγχος αποσκοπεί στο να εξακριβωθεί κατά πόσο η εκτέλεση των διαφόρων έργων γίνεται σύμφωνα με τους τεχνικούς όρους, τις προδιαγραφές και, γενικά, κατά τον πιο οικονομικό και αποδοτικό τρόπο και ότι τα έργα προγραμματίστηκαν, σχεδιάστηκαν και εκτελέστηκαν ικανοποιητικά. Ο έλεγχος αυτός περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την εξέταση των οικονομοτεχνικών μελετών σκοπιμότητας, των τεχνικών προδιαγραφών και σχεδίων, των όρων των συμβολαίων και των διαδικασιών για ζήτηση και κατακύρωση προσφορών. Για το σκοπό αυτό διενεργούνται από το προσωπικό της Ελεγκτικής Υπηρεσίας επιθεωρήσεις των έργων και έλεγχος των ενδιάμεσων πληρωμών και Τελικών Λογαριασμών.

Με τον τεχνικό έλεγχο, όπως και με τις άλλες μορφές ελέγχου, ο Γενικός Ελεγκτής δε σκοπεί στην αντικατάσταση ή την αφαίρεση αρμοδιοτήτων από τους ελεγχόμενους. Αυτοί παραμένουν, όπως και πριν, πλήρως υπεύθυνοι για την εκτέλεση και επίβλεψη των τεχνικών έργων. Το έργο του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας περιορίζεται στην εκτέλεση καθηκόντων ελέγχου που πηγάζουν από το Σύνταγμα.

6.8 ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση και βαρύτητα στη συνεχή επιμόρφωση του προσωπικού, με στόχο την ποιοτική αναβάθμιση της ελεγκτικής εργασίας, για την όσο το δυνατό καλύτερη προσφορά υπηρεσίας στο Δημόσιο.

Στα πλαίσια πάντοτε των οικονομικών περιορισμών του Προϋπολογισμού, αλλά και των προτεραιοτήτων και αναγκών της Υπηρεσίας, λειτουργοί της Υπηρεσίας λαμβάνουν μέρος σε κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα, σεμινάρια και διαλέξεις, τόσο στην Κύπρο, όσο και στο εξωτερικό.

Κατά τη διάρκεια του 1999, 21 λειτουργοί συμμετείχαν σε εκπαιδευτικά προγράμματα που έγιναν στην Κύπρο, για τα οποία δαπανήθηκαν από την Υπηρεσία £1.495, ενώ, επιπρόσθετα, χρηματοδοτήθηκε η συμμετοχή από την Υπηρεσία Δημοσίας Διοικήσεως και Προσωπικού 18 άλλων λειτουργών σε διάφορα σεμινάρια που διοργανώνονται από ιδιωτικούς οργανισμούς. Μέσα στο ίδιο έτος, οκτώ λειτουργοί της Υπηρεσίας συμμετείχαν σε ισάριθμα σεμινάρια και εκπαιδευτικά προγράμματα στο εξωτερικό και σε ένα λειτουργό παραχωρήθηκε κρατική υποτροφία για μεταπτυχιακές σπουδές στον Κλάδο της Δημόσιας Διοίκησης.

6.9 ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Διμελής αντιπροσωπεία του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου πραγματοποίησε επίσκεψη στην Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας από 1 μέχρι 2.2.2000, η οποία αποσκοπούσε στην καλύτερη προετοιμασία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, ενόψει της ενταξιακής πορείας της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η αντιπροσωπεία παρουσίασε στο προσωπικό της Ελεγκτικής Υπηρεσίας θέματα, αναφορικά με το ρόλο του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και τις σχέσεις και τη συνεργασία που αναπτύσσονται μεταξύ των Ελεγκτικών Υπηρεσιών των υπό ένταξη χωρών. Επίσης αξιολόγησε το επίπεδο του Κρατικού Ελέγχου στην Κύπρο, για σκοπούς εναρμόνισης με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο, το οποίο και έκρινε εξαιρετικό.

Ο Γενικός Ελεγκτής του Ηνωμένου Βασιλείου Sir John Bourn, επικεφαλής διμελούς αντιπροσωπείας, πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στην Κύπρο, από 16 μέχρι 22.4.2000, ως προσκεκλημένος της Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας κας Χρυστάλλας Γιωρκάτζη. Μέσα στα πλαίσια της επίσκεψης, έδωσε διάλεξη στο προσωπικό της Ελεγκτικής Υπηρεσίας σε θέματα αναφορικά με το ρόλο και τις δραστηριότητες του National Audit Office του Ηνωμένου Βασιλείου.

Οι Γενικοί Ελεγκτές του πρώτου κύκλου των υπό ένταξη χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ουγγαρία, Πολωνία, Τσεχία, Εσθονία, Σλοβενία), επικεφαλής αντιπροσωπειών των χωρών τους, πραγματοποίησαν, από 1 μέχρι 5.6.2000, συναντήσεις με τη Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας, για συζήτηση των επιπτώσεων και υιοθέτηση κατάλληλων στρατηγικών, ενόψει της επικείμενης ενταξιακής τους πορείας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.

6.10 ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ο Γενικός Ελεγκτής βοηθά την Εκτελεστική Εξουσία στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών της Δημοκρατίας, με την παροχή συμβουλών για τη διαμόρφωση νέων λογιστικών διαδικασιών και συστημάτων, καθώς και για την αναθεώρηση των Γενικών Διατάξεων, Δημοσιονομικών Οδηγιών, Κανονισμών Προσφορών και Αποθηκών και άλλων θεμάτων. Επίσης συμμετέχει σε αρκετές επιτροπές ως παρατηρητής.

6.11 ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

Ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας ή εκπρόσωπος του παρακάθεται ως παρατηρητής στις συνεδριάσεις του Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών και του Ειδικού Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών, που συστάθηκαν και λειτουργούν σύμφωνα με τον περί Προσφορών του Δημοσίου Νόμο 102(Ι)/97. Από τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα, προκύπτει ότι η παρουσία του Γενικού Ελεγκτή είναι πολύ ωφέλιμη και εποικοδομητική.

6.12 ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

Στην Ετήσια Έκθεση του ο Γενικός Ελεγκτής αναφέρει οτιδήποτε που, κατά τη γνώμη του, πρέπει να περιέλθει σε γνώση της Εκτελεστικής Εξουσίας και της Βουλής των Αντιπροσώπων, σχετικά με τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών της Δημοκρατίας. Καταβάλλεται κάθε προσπάθεια ώστε η Έκθεση να ετοιμάζεται με αντικειμενικότητα, ακρίβεια και επαγγελματική ευθύνη. Οι διαπιστώσεις και απόψεις του Γενικού Ελεγκτή φέρονται πρώτα σε γνώση των ελεγχόμενων Υπηρεσιών και μετά ετοιμάζεται η Έκθεση του με βάση τις αναφορές που

υποβλήθηκαν. Οι παράγραφοι της Ετήσιας Έκθεσης, προτού πάρουν την τελική τους μορφή, αποστέλλονται στους Υπουργούς, στους Προϊστάμενους των Ανεξάρτητων Υπηρεσιών, στους Προέδρους των Ημικρατικών ή άλλων Οργανισμών και Αρχών Τοπικής Διοίκησης, για να εκφέρουν τις απόψεις τους.

6.13 ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΟ 1998

Σύμφωνα με το άρθρο 116(4) του Συντάγματος, η Ετήσια Έκθεση μου για το 1998 υποβλήθηκε στις 8 Νοεμβρίου 1999 στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος και την κατέθεσε ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων. Το Υπουργικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρία του στις 16.10.97 καθόρισε τη διαδικασία μελέτης της Έκθεσης από τα Υπουργεία και την υποβολή σημειώματος από κάθε Υπουργείο, αναφορικά με τα διορθωτικά ή/και αποτρεπτικά μέτρα που εισηγείται για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Η Βουλή των Αντιπροσώπων, με εγκύκλιο της ημερ. 25.2.2000 προς τους Γενικούς Διευθυντές των Υπουργείων και του Γραφείου Προγραμματισμού, διαβίβασε παράκληση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολουθήσεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών, όπως, για σκοπούς διευκόλυνσης της στη μελέτη της Έκθεσης, ετοιμαστούν και υποβληθούν σημειώματα, με προτάσεις και εισηγήσεις για επίλυση των προβλημάτων που επισημαίνονται στην Έκθεση. Σημειώνεται ότι η πιο πάνω Επιτροπή για πρώτη φορά συζήτησε την Έκθεση σε τόσο μεγάλη έκταση, καλύπτοντας όλα τα Υπουργεία.

6.14 ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Μέσα στο 1999 συνεχίστηκε η υποβολή προς τους Υπουργούς των τριμηνιαίων εκθέσεων μου σχετικά με τα πιο σοβαρά θέματα που προκύπτουν από τον έλεγχο των διαφόρων Υπηρεσιών. Αντίγραφα των εκθέσεων αυτών κοινοποιούνται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Με τις εκθέσεις αυτές ενημερώνονται έγκαιρα, τόσο η Εκτελεστική Εξουσία όσο και η Βουλή των Αντιπροσώπων, πάνω στα πιο σοβαρά θέματα που εγείρονται από τον έλεγχο των κρατικών λογαριασμών και των λογαριασμών των Τοπικών Αρχών και Ημικρατικών Οργανισμών.

6.15 ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Η Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας κα Χρυστάλλα Γιωρκάτζη πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στο Γενικό Ελεγκτή του Ηνωμένου Βασιλείου, από 12 μέχρι 13.5.99, και εκπροσώπησε την Κύπρο στο 4ο Συνέδριο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Ανωτάτων Κρατικών Ιδρυμάτων Ελέγχου (EUROSAI) που πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι από 30.5.99 μέχρι 5.6.99, καθώς επίσης και στο 17ο Συνέδριο των Γενικών Ελεγκτών των χωρών της Κοινοπολιτείας που πραγματοποιήθηκε στο Sun City της Νότιας Αφρικής από 10.10.99 μέχρι 13.10.99. Η κα Χρ. Γιωρκάτζη συμμετέσχε επίσης στη Συνάντηση των Γενικών Ελεγκτών των υπό ένταξη χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση με το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, η οποία πραγματοποιήθηκε στην Πράγα από 25 μέχρι 26.10.99. Με πρόσκληση του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου επισκέφθηκε, ως επικεφαλής αποστολής της Υπηρεσίας στο Λουξεμβούργο το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, καθώς και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις Βρυξέλλες, από 19.3.2000-23.3.2000.

6.16 ΒΟΗΘΟΣ ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ο Βοηθός Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας κ. Γεώργιος Κυριακίδης είναι το ένα από τα δύο μέλη του Ελεγκτικού Συμβουλίου για τον εξωτερικό έλεγχο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την

Ασφάλεια της Αεροναυτιλίας (EUROCONTROL), στον οποίο ανήκει και η Κύπρος. Ο Βοηθός Γενικός Ελεγκτής συμμετέσχε στη συνάντηση Γενικών Ελεγκτών υποψήφιων για ένταξη χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση στη Βουδαπέστη, από 6 μέχρι 8.4.99, στην ενημερωτική επίσκεψη στο Γραφείο του Γενικού Ελεγκτή του Ηνωμένου Βασιλείου, από 12 μέχρι 13.5.99, καθώς και στη 16η Σύνοδο Διακυβερνητικής Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και Εκθέσεις των Ηνωμένων Εθνών, η οποία πραγματοποιήθηκε στη Γενεύη μεταξύ 17-19.2.99. Ο κ. Γεώργιος Κυριακίδης έλαβε επίσης μέρος στο Συνέδριο Εξωτερικών Ελεγκτών Ευρωπαϊκών Διεθνών Οργανισμών, που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες από 25.4.99 μέχρι 28.4.99, και συμμετέσχε στην αποστολή που είχε επαφές με το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, για θέματα εναρμόνισης με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο, στο Λουξεμβούργο και στις Βρυξέλλες από 19 μέχρι 23.3.2000, καθώς και στη 17η Σύνοδο Διακυβερνητικής Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και Εκθέσεις των Ηνωμένων Εθνών, που πραγματοποιήθηκε στη Γενεύη από 3 μέχρι 5.7.2000.

ΜΕΡΟΣ 7 - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι****ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ****(α) Τακτικός Προϋπολογισμός 1999**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	Πραγματικές Δαπάνες	Αρχικός Προϋπολογισμός	Τελικός Προϋπολογισμός	Αδαπάνητα Ποσά (Υπερβάσεις)	
	£	£	£	£	%
Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο	1.159.229	1.165.885	1.243.409	84.180	6,77
Υπουργικό Συμβούλιο	452.540	465.117	465.547	13.007	2,79
Βουλή των Αντιπροσώπων	3.418.875	3.782.060	3.811.302	392.427	10,30
Δικαστική Υπηρεσία	5.654.511	5.950.754	6.226.602	572.091	9,19
Νομική Υπηρεσία	2.056.106	2.128.815	2.286.309	230.203	10,07
Ελεγκτική Υπηρεσία	1.344.104	1.683.335	1.689.067	344.963	20,42
Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας	272.979	276.742	283.739	10.760	3,79
Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας	264.477	227.803	272.939	8.462	3,10
Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως	206.122	238.543	239.366	33.244	13,89
Υπουργείο Άμυνας- Διοίκηση	1.177.512	1.262.955	1.286.992	109.480	8,51
Κυπριακός Στρατός	25.372.187	25.276.400	25.746.400	374.213	1,45
Εθνική Φρουρά	36.395.871	39.404.670	40.504.670	4.108.799	10,14
Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος-Διοίκηση	15.139.368	14.347.878	16.383.535	1.244.167	7,59
Τμήμα Γεωργίας	5.930.923	6.706.495	6.612.223	681.300	10,30
Κτηνιατρικές Υπηρεσίες	2.932.222	3.214.586	3.211.656	279.434	8,70
Τμήμα Δασών	5.322.816	5.605.258	5.786.521	463.705	8,01
Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	19.346.137	21.943.781	22.427.373	3.081.236	13,74
Τμήμα Γεωλογικής Επισκοπήσεως	1.137.981	1.248.019	1.248.019	110.038	8,82
Μετεωρολογική Υπηρεσία	1.241.654	1.380.713	1.386.279	144.625	10,43
Τμήμα Αναδασμού	1.324.073	1.398.536	1.404.235	80.162	5,71
Μεταλλεία	164.224	157.352	175.469	11.245	6,41

Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως- Διοίκηση	573.026	654.666	660.735	87.709	13,27
Φυλακές	3.371.532	3.403.610	3.416.017	44.485	1,30
Αστυνομία	65.426.000	72.452.842	75.848.996	10.422.996	13,74
Πυροσβεστική Υπηρεσία	8.587.894	8.026.966	9.147.691	559.798	6,12
Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού- Διοίκηση	163.192	172.878	172.878	9.686	5,60
Υπηρεσίες Εμπορίου και Βιομηχανίας	4.364.763	5.014.237	5.016.356	651.593	12,99
Συνεργατική Ανάπτυξη	652.957	746.481	746.481	93.524	12,53
Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη	891.713	930.757	1.034.757	143.044	13,82
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων- Διοίκηση	294.964	346.728	346.728	51.764	14,93
Τμήμα Εργασίας	3.015.435	3.126.859	3.155.597	140.162	4,44
Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων	41.978.475	44.180.695	44.285.426	2.306.951	5,21
Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας	5.670.245	5.739.706	5.894.240	223.995	3,80
Υπηρεσία Βιομηχανικών Σχέσεων	110.118	124.652	135.370	25.252	18,65
	0	0	641.370	641.370	100,00
Υπουργείο Εσωτερικών- Διοίκηση	10.972.551	11.958.859	13.327.634	2.355.083	17,67
Επαρχιακές Διοικήσεις	3.383.931	3.590.902	3.661.083	277.152	7,57
Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	4.365.194	4.675.157	4.695.780	330.586	7,04
Υπηρεσία Μεταναστεύσεως	214.652	169.830	230.302	15.650	6,80
Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	13.080.259	15.062.229	15.692.953	2.612.694	16,65
Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών	4.304.909	5.146.470	5.149.400	844.491	16,40
Υπουργείο Εξωτερικών- Διοίκηση	2.002.524	2.074.697	2.188.513	185.989	8,50
Εξωτερικές Υπηρεσίες	9.715.398	10.871.356	10.943.515	1.228.117	11,22

Υπουργείο Οικονομικών-

Διοίκηση	1.092.900	1.166.764	1.224.645	131.745	10,76
Γενικό Λογιστήριο	3.211.857	3.595.656	3.595.656	383.799	10,67
Τελωνεία	30.903.805	39.881.335	39.881.335	8.977.530	22,51
Τμήμα Εσωτερικών					
Προσόδων	23.968.113	28.805.058	28.850.691	4.882.578	16,92
Στατιστική Υπηρεσία	1.279.157	1.374.619	1.392.375	113.218	8,13
Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών	1.855.937	2.023.087	2.023.087	167.150	8,26
Υπηρεσία Δημοσίας Διοι- κήσεως και Προσωπικού	305.459	405.443	414.891	109.432	26,38
Κυβερνητικό Τυπογραφείο	2.070.653	2.270.109	2.295.163	224.510	9,78
Τμήμα Υπηρεσιών					
Πληροφορικής	1.265.709	1.645.117	1.736.097	470.368	27,09
Οφειλές Δημόσιου Χρέους	457.188.765	478.652.910	507.016.210	49.827.445	9,83
Συντάξεις και					
Φιλοδωρήματα	94.588.724	96.515.000	97.051.640	2.462.916	2,54
Επιχορηγήσεις	29.308.033	37.143.000	37.143.000	7.834.967	21,09
Μακροπρόθεσμα Δάνεια					
και Προκαταβολές	900.000	70	900.070	70	0,01
Χορηγίες/Συνεισφορές	190.868.444	182.483.820	199.763.381	8.894.937	4,45
Διάφορα	13.057.299	16.469.199	17.460.699	4.403.400	25,22
Μη Προβλεπόμενες Δαπά- νες και Αποθεματικό	0	2.000.000	505.943	505.943	100,00
Υπουργείο Παιδείας και					
Πολιτισμού - Διοίκηση	15.315.038	8.827.598	15.467.790	152.752	0,99
Παιδεία	164.638.696	167.735.379	168.361.021	3.722.325	2,21
Πολιτιστικές και άλλες					
Υπηρεσίες	1.969.951	2.005.885	2.109.331	139.380	6,61
Υπουργείο Συγκοινωνιών					
και Έργων-Διοίκηση	1.721.839	2.086.793	2.098.634	376.795	17,95
Δημόσια Έργα	5.906.944	6.602.416	6.601.396	694.452	10,52
Δαπάνες Δημοσίων Έργων	12.140.893	14.975.500	16.533.300	4.392.407	26,57
Τμήμα Αρχαιοτήτων	1.787.801	1.875.808	1.888.408	100.607	5,33
Τμήμα Πολιτικής					
Αεροπορίας	20.746.167	20.482.941	21.582.941	836.774	3,88
Τμήμα Εμπορικής					
Ναυτιλίας	1.731.670	2.408.302	2.423.202	691.532	28,54
Τμήμα Ταχυδρομικών					

Υπηρεσιών	7.229.953	7.826.608	7.829.278	599.325	7,65
Τμήμα Οδικών Μεταφορών	1.542.879	1.645.267	1.684.939	142.060	8,43
Τμήμα Ηλεκτρομηχανολο- γικών Υπηρεσιών	7.909.880	9.121.172	9.117.594	1.207.714	13,25
Υπουργείο Υγείας-Διοίκηση	11.866.590	10.656.760	12.817.320	950.730	7,42
Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας	57.686.519	59.732.954	60.009.425	2.322.906	3,87
Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας	8.255.069	8.955.711	8.601.383	346.314	4,03
Οδοντιατρικές Υπηρεσίες	1.411.166	1.611.014	1.617.183	206.017	12,74
Φαρμακευτικές Υπηρεσίες	24.262.062	22.264.391	25.069.041	806.979	3,22
Γενικό Χημείο	1.347.735	1.478.823	1.497.186	149.451	9,98
Γενικές Κατηγορίες Προσωπικού	33.569.442	35.351.175	35.348.152	1.778.710	5,03
ΟΛΙΚΟ	1.546.358.793	1.616.411.958	1.690.995.881	144.637.088	8,55

(β) Προϋπολογισμός Αναπτύξεως 1999

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	Πραγματικές Δαπάνες	Αρχικός Προϋπολογισμός	Τελικός Προϋπολογισμός	Αδαπάνητα Ποσά	
	£	£	£	£	%
Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	536.744	1.141.000	1.141.000	604.256	52,96
Γεωργία	7.017.636	6.501.850	7.960.990	943.354	11,85
Κτηνοτροφία	1.029.830	1.709.200	1.709.200	679.370	39,75
Κτηνιατρικές Υπηρεσίες	517.569	811.900	873.745	356.176	40,76
Ανάπτυξη Δασών	4.651.702	5.924.500	5.998.600	1.346.898	22,45
Ανάπτυξη Υδάτων	9.690.650	21.323.000	21.888.610	12.197.960	55,73
Γεωλογική Επισκόπηση	1.155.438	1.186.550	1.297.655	142.217	10,96
Μετεωρολογική Υπηρεσία	232.792	348.000	348.000	115.208	33,11
Αναδασμός	905.414	1.063.000	1.171.000	265.586	22,68
Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών	2.993.277	3.279.122	3.290.394	297.117	9,03
Ανάπτυξη Αλιείας	1.612.260	1.660.974	1.907.335	295.075	15,47
Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως	773.058	1.290.000	1.290.000	516.942	40,07
Φυλακές	7.571	9.500	9.500	1.929	20,31
Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού-Διοίκηση	559.612	920.000	980.000	420.388	42,90
Εμπόριο και Βιομηχανία	10.199.550	12.257.000	15.357.000	5.157.450	33,58
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	12.050	100.000	100.000	87.950	87,95
Τμήμα Εργασίας	265.405	580.690	576.195	310.790	53,94
Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας	3.921.006	4.106.335	4.155.955	234.949	5,65
Κέντρο Παραγωγικότητας	954.061	1.118.035	1.118.035	163.974	14,67
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου	718.896	865.453	935.662	216.766	23,17
Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο Κύπρου	2.082.258	2.345.272	2.399.476	317.218	13,22
Υπουργείο Εσωτερικών	5.750.205	6.651.000	8.087.000	2.336.795	28,90

Πολεοδομία και Οίκηση	6.645.072	14.106.500	14.116.638	7.471.566	52,93
Αγροτική Ανάπτυξη	11.502.556	13.970.000	13.970.000	2.467.444	17,66
Υπουργείο Οικονομικών	625.551	1.378.000	1.378.000	752.449	54,60
Γραφείο Προγραμματισμού	4.695.340	6.865.265	7.302.304	2.606.964	35,70
Διάφορα	20.302.601	11.610.000	20.807.986	505.385	2,43
Μη Προβλεπόμενες					
Δαπάνες και Αποθεματικό	0	500.000	82.592	82.592	100,00
Υπουργείο Παιδείας και					
Πολιτισμού	15.988.813	16.854.400	16.863.400	874.587	5,19
Παιδεία	11.826.600	13.813.800	14.169.131	2.342.531	16,53
Πολιτιστική Ανάπτυξη	2.429.488	2.731.000	2.731.000	301.512	11,04
Υπουργείο Συγκοινωνιών					
και Έργων	2.080.459	2.960.000	3.160.000	1.079.541	34,16
Δημόσια Έργα	1.190.763	1.954.000	1.954.000	763.237	39,06
Ανάπτυξη Οδικού Δικτύου	43.257.218	52.340.000	59.410.000	16.152.782	27,19
Αερολιμένες	9.934.243	14.249.800	14.521.025	4.586.782	31,59
Δημόσια Κτίρια	5.516.351	15.672.000	16.935.150	11.418.799	67,43
Αρχαιότητες	1.707.334	3.847.500	3.847.500	2.140.166	55,62
Λιμένες και Εμπορική					
Ναυτιλία	170.630	173.000	173.000	2.370	1,37
Ταχυδρομικές Υπηρεσίες	519.754	625.000	629.000	109.246	17,37
Υπουργείο Υγείας	94.425	340.000	340.000	245.575	72,23
Υγεία	11.075.774	14.991.700	15.048.103	3.972.329	26,40
ΟΛΙΚΟ	205.149.954	264.174.346	290.034.181	84.884.227	29,27

(γ) Προϋπολογισμός Ταμείου Ανακουφίσεως Εκτοπισθέντων και Παθόντων 1999

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	Πραγματικές Δαπάνες	Αρχικός Προϋπολογισμός	Τελικός Προϋπολογισμός	Αδαπάνητα Ποσά	
	£	£	£	£	%
Προεδρία και					
Προεδρικό Μέγαρο	575.109	174.560	674.560	99.451	14,74
Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως -					
Διοίκηση	1.865.026	1.752.612	1.865.956	930	0,05
Υπηρεσίες Κοινωνικής					
Ευημερίας	32.526.167	27.109.892	32.843.892	317.725	0,97
Υπουργείο Εσωτερικών -					
Διοίκηση	2.209.966	2.283.184	2.295.387	85.421	3,72
Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	6.690.173	7.985.095	8.017.783	1.327.610	16,56
Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκαταστάσεως Εκτο- πισθέντων	360.367	397.066	397.066	36.699	9,24
Υπηρεσία Διαχειρίσεως Τ/Κ Περιουσιών	2.754.751	2.800.000	2.800.000	45.249	1,62
Σχέδια Αυτοστεγάσεως	17.216.663	25.784.000	25.784.400	8.567.737	33,23
Υπουργείο Εσωτερικών-					
Άλλες Υπηρεσίες	3.667.630	4.055.000	4.145.000	477.370	11,52
Υπουργείο Οικονομικών-					
Διοίκηση	5.825.000	7.000.000	8.000.000	2.175.000	27,19
Γενικό Λογιστήριο	9.518.968	9.614.877	9.764.877	245.909	2,52
Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών	287.495	340.508	340.508	53.013	15,57
Διάφορα	0	50.000	6.203	6.203	100,00
Μη Προβλεπόμενες					
Δαπάνες και Αποθεματικό	0	500.000	341.365	341.365	100,00
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού - Διοίκηση	1.612.673	1.812.800	1.856.597	243.924	13,14
ΟΛΙΚΟ	85.109.988	91.659.594	99.102.844	13.992.856	14,12

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31Η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1999

Υπουργείο/Τμήμα	Σύνολο καθυστερημένων εσόδων			
	Για τα προηγούμενα έτη £	Για το 1999 £	31.12.99 £	31.12.98 £
ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	1.537.266	1.513.533	3.050.799	2.926.535
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ				
Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	22.641.655	9.217.426	31.859.081	27.146.657
Τμήμα Δασών	251.710	126.371	378.081	298.666
Τμήμα Γεωργίας	60.379	1.503.236	1.563.615	1.641.291
Υπηρεσία Μεταλλείων	125.415	18.238	143.653	127.397
Άλλα Τμήματα/Υπηρεσίες	389	1.801	2.190	9.966
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ				
Υπουργείο	694.801	440.198	1.134.999	1.034.722
Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη	3.835	209	4.044	3.920
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ				
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου	135.058	15.698	150.756	164.722
Άλλα Τμήματα/Υπηρεσίες	258.859	267.086	525.945	292.665
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ				
Υπουργείο	428.719	--	428.719	428.719
Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	249.855	18.172	268.027	270.388
Επαρχιακές Διοικήσεις	109.914	42.655	152.569	158.421
Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	--	--	*1.079.264	873.102
Άλλα Τμήματα/Υπηρεσίες	5.957	2.778	8.735	7.762
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ				
Υπουργείο	--	--	--	--
Γενικό Λογιστήριο	1.976.539	269.828	2.246.367	1.979.261
Τελωνεία	144.208	354.830	499.038	429.356
Υπηρεσία Φ.Π.Α.			*21.393.939	18.038.620
Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων				
Φόρος Κληρονομιών			*4.452.593	3.710.994
Φόρος Εισοδήματος			*111.112.758	101.312.270

Φόρος Κεφαλαιουχικών Κερδών			*20.100.551	20.344.843
Φόρος Ακίνητης Ιδιοκτησίας Νόμος 30/77			*23.622	24.262
Φόρος Ακίνητης Ιδιοκτησίας Νόμος 24/80			*6.048.478	5.596.131
Έκτακτη Εισφορά			*6.549.777	8.254.324
Φόρος Εισοδήματος παρακρατηθείς (Ρ.Α.Υ.Ε.)			*7.129.783	6.444.655
Έκτακτη Εισφορά για την Άμυνα			*9.588.935	10.424.414
Φόρος Υπηρεσιών			*208.478	208.478
Άλλοι Φόροι			*1.991.453	1.966.725
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	323.370	256.440	579.810	559.061
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ				
Υπουργείο	--	--	*838.178	806.219
Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας	1.413.297	1.063.539	2.476.836	4.138.015
Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας	538.777	430.719	969.496	813.717
Άλλα Τμήματα	68.668	280.886	349.554	421.994
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	733.948	965.267	1.699.215	885.362
ΑΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.176	2.238	3.414	1.446
	31.703.795	16.791.148	239.012.752	221.745.080

*Δεν έγινε διαχωρισμός των καθυστερημένων εσόδων του 1999 από εκείνα των προηγούμενων ετών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ

	Εγκεκριμέ- νες θέσεις για το 1999	Πληρωμένες θέσεις στις 31.12.1999	Κενές Θέσεις
Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο	6	4	2
Υπουργικό Συμβούλιο	12	10	2
Βουλή των Αντιπροσώπων	50	43	7
Γραφείο Προγραμματισμού	44	40	4
Δικαστική Υπηρεσία	265	211	54
Νομική Υπηρεσία	61	51	10
Ελεγκτική Υπηρεσία	102	68	34
Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας	5	5	0
Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας	5	5	0
Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως	11	7	4
Υπουργείο Άμυνας-Διοίκηση	96	73	23
Κυπριακός Στρατός	3232	1883	1349
Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος			
Διοίκηση	18	7	11
Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών	120	100	20
Τμήμα Γεωργίας	353	295	58
Κτηνιατρικές Υπηρεσίες	164	136	28
Τμήμα Δασών	294	238	56
Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	360	333	27
Τμήμα Γεωλογικής Επισκοπήσεως	69	56	13
Μετεωρολογική Υπηρεσία	72	56	16
Τμήμα Αναδασμού	83	71	12
Ανάπτυξη Αλιείας	54	45	9
Μεταλλεία	7	7	0
Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως			
Διοίκηση	12	8	4

Φυλακές	211	182	29
Αστυνομία και Πυροσβεστική	4890	4855	35
Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού			
Υπηρεσίες Εμπορίου και Βιομηχανίας	177	149	28
Συνεργατική Ανάπτυξη	45	30	15
Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου	52	42	10
Παραλήπτη			
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων			
Υπηρεσία Βιομηχανικών Σχέσεων	8	5	3
Τμήμα Εργασίας και Επιθεώρησης Εργασίας	133	102	31
Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων	240	206	34
Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας	392	340	52
Κέντρο Παραγωγικότητας	45	37	8
Κέντρο Επαγγελματικής Αποκαταστάσεως	6	6	0
Αναπήρων			
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο	36	24	12
Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο	92	85	7
Υπουργείο Εσωτερικών			
Διοίκηση	101	60	41
Επαρχιακές Διοικήσεις	6	6	0
Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	236	210	26
Υπηρεσία Μεταναστεύσεως	1	1	0
Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	671	627	44
Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών	99	89	10
Υπουργείο Εξωτερικών			
Διοίκηση	21	10	11
Εξωτερικές Υπηρεσίες	140	118	22
Υπουργείο Οικονομικών			
Διοίκηση	41	33	8
Γενικό Λογιστήριο	228	203	25
Τελωνεία	377	294	83
Φόρος Προστιθέμενης Αξίας	144	123	21
Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων	374	308	66
Στατιστική Υπηρεσία	80	71	9
Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών	107	96	11
Υπηρεσία Δημοσίας Διοικήσεως και Προσωπικού	23	9	14
Κυβερνητικό Τυπογραφείο	99	84	15

Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής	86	61	25
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	8948	8543	405
Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων			
Διοίκηση	16	14	2
Δημόσια Έργα	373	306	67
Τμήμα Αρχαιοτήτων	77	69	8
Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας	207	179	28
Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας	39	34	5
Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών	391	307	84
Τμήμα Οδικών Μεταφορών	92	52	40
Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών	122	104	18
Υπουργείο Υγείας			
Διοίκηση	28	20	8
Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας	2670	2323	347
Υγείας			
Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας	458	424	34
Οδοντιατρικές Υπηρεσίες	83	74	9
Φαρμακευτικές Υπηρεσίες	121	109	12
Γενικό Χημείο	66	56	10
Άλλες Υπηρεσίες:			
Γενικό Διοικητικό Προσωπικό	233	210	23
Γενικό Γραμματειακό Προσωπικό	2285	2099	186
Γενικό Βοηθητικό Προσωπικό	327	304	23
ΟΛΙΚΟ	31192	27445	3747